

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ “СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ”
ВО СКОПЈЕ**

Б И Л Т Е Н

**НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

**Билтен број 1020
Скопје, 1 декември 2011 година**

**Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во
Скопје**

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

**Главен и одговорен уредник: м-р Илија ПИПЕРКОСКИ,
генерален секретар**

Уредник: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска-Цветановска

**Умножено на Универзитетот во Скопје
Тираж: 70 примероци**

Содржина на Билтен број 1020 од 1 декември 2011 година

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор во звањето асистент за научните области (дисциплини) цивилна одбрана, дефендологија, кризни менаџмент, хумана безбедност, превентивна дипломатија и теории на ненасилство на Филозофскиот факултет во Скопје (м-р Сергеј Цветковски).....1-5

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација под наслов Хируршки пристап во решавањето на опструктивната азооспермија: свалуација на макрохируршките техники со лупа и пивно компарирање со класичните макрохируршки техники, изработена од д-р Оливер Станков, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....6-9

ФАКУЛТЕТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за ликовни уметности во Скопје (Несвенка Величковска, Маргарита Киселичка).....10

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден вонреден професор по група предмети од областа на општата и неорганската хемија на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (д-р Билјана Пејова).....11-25

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на пријавени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (Владимир Николов, Љубинка Ѓерѓеска, Емилија Поповиќ, Анастас Ташковски,).....26

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација пријавена на Архитектонскиот факултет во Скопје (м-р Ана Ивановска).....27

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација Молекуларна карактеризација на мутации во CYP21A2 генот кај конгенитална адренална хиперплазија, изработена од м-р с-ци Виолета Анастасовска, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....28-34
2. Реферат за избор на редовен професор по предметот радиологија на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Василчо Спиров).....35-44
3. Реферат за избор на помлад асистент по предметот биохемија на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Марија Геракароска).....45-47
4. Рецензија на учебникот Анатомија на човекот (втор дел), од проф. д-р Добрила Тосовска-Лазарова и соработниците, пријавен на Медицинскиот факултет во Скопје.....48-49

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на асистент по група предмети од областа на сметководството на Економскиот факултет во Скопје (м-р Марина Серафимоска).....50-55

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Тестаментот како основ за наследување во компаративното право и во правото на Република Македонија**, изработена од **м-р Ивана Ѓоргова**, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....56-60

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник (во сите звања) за следниве научни области (дисциплини): методи на социјалната работа, системи на социјална заштита и теорија на социјална работа на Филозофскиот факултет во Скопје (**д-р Сунчица Димитријоска**).....61-72

ФАКУЛТЕТ ЗА ДИЗАЈН И ТЕХНОЛОГИИ НА МЕБЕЛ И ЕНТЕРИЕР

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер во Скопје (**м-р Виолета Јакимовска Поповска**).....73
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер во Скопје (**Горан Јовановиќ, Петар Каламадевски**).....74

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден помлад асистент на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (**м-р Миха Буклески**).....75-78

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на ракописот **Граѓанско применето право (наследно право)**, од авторите **Дејан Мицковиќ и Ангел Ристов** пријавен на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....79-81

ФАКУЛТЕТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ

1. Реферат за избор на соработник во звањето асистент на Катедрата за сликарство на Факултетот за ликовни уметности во Скопје (**м-р Љубомир Милошески, м-р Јасминка Новковска, м-р Слободанка Стевчевска, м-р Весна Дулимагловска, м-р Александра Сандева, м-р Јана Јакимовска, м-р Трајче Чатмов, м-р Ивана Урошевски, Никола Узуновски, Александра Хаџи-Наумова, м-р Благојче Наумоски**).....82-103

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на четири наставници по предметот интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Викторија Чалоска-Иванова, д-р Татјана Милековиќ, д-р Оливер Караџилски, д-р Даниела Чапароска**).....104-133

ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР "МАРКО ЦЕПЕНКОВ"

1. Реферат за избор во соработничко звање-помлад асистент-истражувач на народна архитектура при Институтот за фолклор "Марко Цепенков" во Скопје (**Емилија Апостолова Чаловска**).....134-137

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Рецензија на докторската дисертација **Огнени сидови базирапи на кориснички идентитет** од **м-р Непад Стојановски**, пријавена на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје 138-142

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Интерактивни модели за развивање на дидактичките компетенции на наставниците**, изработена од м-р Елизабета Томевска-Илиевска, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....143-146
2. Реферат за избор на асистент за научните области: стратегии за родова рамноправност, родот и правото, историја на родот и полот и родовите студии и мирот на Филозофскиот факултет во Скопје (д-р Бошко Караџов, м-р Елена Спасовска, м-р Соња Стефановиќ, м-р Вангел Нопевски, м-р Биљана Страмшак-Гуровска, м-р Боби Бадаревски).....147-152
3. Рецензија на учебникот **Мултикултурализмот во социјалната работа и социјалната политика**, од авторот доц. д-р Светлана Трбојевски, пријавен на Филозофскиот факултет во Скопје.....153-158

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник по група предмети: еколошка технологија, технологија на вишо и алкохолни пијалаци, технологија на слад и пиво, микробиологија и микробиологија на храна и санитација на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (д-р Донка Донева-Шапческа).....159-169

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за македонска литература во Скопје (Биљана Рајчинова-Николова, Виолета Трајковска-Муратовска, Златко Поповски, Радомир Поповски, Виолета Шамбар, Фросина Пармакоска).....170-171

ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

1. Преглед на прифатени магистерски програми и наслови на теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за музичка уметност во Скопје (Ана Кондратенко, Астрит Мустафа, Ернис Ибраимоски, Флорита Раифи, Мујесер Илџи).....172-173

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Исправка на Прегледот на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (Марија Чорбева, Владимир Маџовски, Лидија Јосимовска, Жарко Ордевски, Силвана Пендовска, Александра Чорбациева, Мирјана Хаџи Мицева, Ивана Рестовиќ, Јовица Радески, Лидија Тасковска, Татјана Атанасова, Ива Павловиќ-Латас, Јане Стојков, Анита Стојчевска, Татјана Калиповчиќ, Јусуф Ајрула, Душко Видески, Боре Димитров, Милена Заркова, Симона Милошеска-Рамкиќ, Славица Трајковска, Михаил Попоски).....174-176

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Стоматолошкиот факултет во Скопје (д-р Јулијана Донева).....177

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на помлад асистент за научните области: латински јазик, дидактика и општа и компаративна лингвистика на Филозофскиот факултет во Скопје (м-р Светлана Кочовска, д-р Лидија Ковачева).....178-186

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Рецензија на докторската дисертација **Промените на организациската култура во рамките на животниот циклус на организацијата**, од м-р Снежана Ѓорѓиева, пријавена на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје.....187-191

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Асоцијација на полиморфизам на цитокински гени со atopски дерматитис кај деца**, од прим. д-р **Катерина Ставриќ**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....192-195

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Глобализација, идентитет, интеграција: прилози за социологија на европското општество**, од авторот проф. д-р **Илија Ацески**, пријавен на Филозофскиот факултет во Скопје.....196-201

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од органската хемија и биохемијана **Природно-математичкиот факултет во Скопје (д-р Емил Поповски)**.....202-214

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Конкурентност на македонската економија низ призмата на апсорпција на знаење, технологија и иновации**, изработена од м-р **Јасминка Варналиева**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....215-221

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА

1. Реферат за подобност на темата за докторска дисертација **Анализа на динамичко оснесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-Г експерименти**, и научна оспособеност на кандидатката м-р **Јулијана Цветановска**, пријавена на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје.....222-227
2. Реферат за подобност на темата за докторска дисертација **Влијание на големите индустриски капацитети врз појавата на секундарни хазарди и животната средина**, и оспособеност на кандидатот м-р **Јанко Стојановски**, за научна работа, пријавена на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје.....228-233
3. Реферат за подобност на темата за докторска дисертација **Хибриден модел за оценка на сеизмичката повредливост на урбаните зони** и научна оспособеност на кандидатот м-р **Фатос Тахир**, пријавена на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје.....234-237

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Фактори кои фаворизираат невролошки компликации на бактериски менингитис кај децата**, изработена од д-р **Садије Намани**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....238-241
2. Рецензија на докторската дисертација **Асоцираност на липидните трансфер протеини и ензими со атеросклероза**, од ас. м-р д-р **Катерина Тошеска-Трајковска**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....242-245

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за подобност на темата за докторска дисертација **Анализа и дефинирање на техно економските услови на РЕК Битола за комбиниран режим на работа со природен гас за топлификација на градот** и оспособеност на кандидатката м-р **Сузана Зиковска** за научна работа, пријавена на Машинскиот факултет во Скопје.....246-249

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на асистент по предметите вовед во металургија, металургија на обоени метали 1, металургија на обоени метали 2, феролегури, екологија во металургијата, наноматеријали и нанотехнологии на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (м-р Ана Томова).....250-253

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Градежниот факултет во Скопје (м-р Марија Стапковска).....254
2. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (Александар Златевски).....255

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Комбинаторна теорија на векторско вредносни полугрупи** од м-р **Ирена Стојменовска**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....256-258

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (м-р Дитурије Исмаили, м-р Јана Илисва, м-р Љулаим Фаризи, м-р Славчо Богев, м-р Жанета Попоска, м-р Катерина Вељановска, м-р Драгана Кипријановска, м-р Славица Ацовска, м-р Вишња Младеновска, м-р Дрита Мамути, м-р Иванка Додовска, м-р Џемали Саити, м-р Анета Мострова, м-р Јован Илиевски, м-р Башким Селами, м-р Арлинда Шахиновиќ, м-р Ангела Кузманова, м-р Елизабета Стамевска).....259-263
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (Маја Ивановска, Кристина Велеска, Елита Дунимагловска, Елита Атанасова, Марика Делсва, Розета Лесоска, Гоце Саздов, Ивана Дрогрешка, Мики Милковски, Сашка Милошевска, Есељ Мусли, Ирена Стојаноска, Наташа Витанска, Јасминка Дончовска, Соња Стојадиновиќ, Бранкица Алексиќ, Драган Митревски, Мери Митевска, Татјана Донеска, Драган Редипски, Ирена Николов, Сашо Цветковски, Стојан Соколовски, Олга Костова, Илија Бојаровски, Дејан Димитриевски, Катерина Костоска, Лорик Пустина, Игор Илиев, Стефан Стојилковиќ, Фросина Кузмановска, Катерина Поповска, Ангелина Ристова, Бојан Богевски).....264-268
3. Рецензија на докторската дисертација **Компаративни аспекти на одговорноста за нематеријална штета во теоријата, законодавството и практиката**, од м-р Неда Здравева пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....269-279

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на учебникот **Орална биохемија** од авторите **Киро Ивановски, Марија Накова и Снежана Пешевска**, пријавен на Стоматолошкиот факултет во Скопје...280-297
2. Рецензија на учебното помагало **Орална биохемија-практикум** од авторите **Киро Ивановски, Катарина Дирјанска, Соња Миндова и Стевица Ристоска**, пријавен на Стоматолошкиот факултет во Скопје...298-314

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Реферат за избор на соработници во звањето помлад асистент во научната област скопомика на земјоделството и развој, на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (м-р **Марина Нацка, м-р Емељ Туна и м-р Самонл Малчески**).....315-323
2. Реферат за избор на соработник во звањето помлад асистент во научната област снтомологија на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (м-р **Константин Русевски**).....324-326

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Реферат за избор во звањето помлад асистент по предметите од наставно-научната област компјутерска техника и информатика на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (м-р Ристе Стојанов).....327-332

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на научен советник по предметот педијатрија на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Емилија Влашки).....333-346

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Начелото право на работа и слобода на работа**, од м-р Билјана Тодорова, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....347-357

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на помлад асистент во научната област заварување и заварени конструкции на Машинскиот факултет во Скопје (м-р Филип Здравески, м-р Зоран Терзиќ).....358-362

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на помлад асистент по предметот микробиологија со паразитологија на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Кирил Михајлов, д-р Георги Ефтимовски, д-р Весна Стојкова, д-р Бранка Петровска).....363-368
2. Рецензија на докторската дисертација под наслов **Спектрални електроенцефалографски абнормалности во однос со клиничките особености кај шизофрени и биполарни афективни растројства**, изработена од д-р Ненси Манушева, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....369-372
3. Рецензија на докторската дисертација под наслов **Квалитет на живот кај пациенти со шизофренија**, изработена од д-р Славица Арсова, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....373-376
4. Рецензија на докторската дисертација **Психометриска и неврофизиолошка проценка на егзекутивните функции кај деца со опсесивно-компулсивно и хиперкинетско растројство**, од м-р Татјана Зорчец, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....377-382

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник (во сите звања) по научните области (дисциплини): тифлологија, дефектологија, клиничка дефектологија, ран третман и методика на Филозофскиот факултет во Скопје (д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ).....383-394

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Реферат за избор на соработник во соработничко звање - асистент на научната област економски науки на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (м-р Димче Атанасовски, м-р Василка Габер, м-р Александар Котески, м-р Катерина Шапкова).....395-402

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Рецензија на ракописот **Практикум по фуражно производство**, од авторите проф. д-р Петре Р. Ивановски, проф. д-р Татјана Прентовиќ и ас. м-р Ромина Кабранова, пријавен на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.....403-407

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ "БЛАЖЕ КОНЕСКИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Стандардниот албански јазик во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово**, изработена од м-р Лулзим Адеми, пријавена на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје.....408-411

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Социјална работа со семејство**, од авторот доц. д-р Сузана Борнарова, пријавен на Филозофскиот факултет во Скопје.....412-417

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за подобност на темата за изработка на докторска дисертација **Рангирање на критериумите за повеќекритериумско моделирање при донесување на инвестициски одлуки и оспособеност на кандидатот м-р Марко Димитровски за научна работа**, пријавена на Машинскиот факултет во Скопје.....418-425

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на научен советник по предметот анестезиологија со реанимација на Медицинскиот факултет во Скопје (внш науч. сор. д-р Мирјана Шошолчева).....426-437

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Реферат за избор на еден наставник по предметите од наставно-научната област компјутерска техника и информатика на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (д-р Андреа Кулаков).....438-447

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Реферат за избор на еден соработник во научното поле на економските науки, област: банкарство, на Економскиот институт во Скопје (м-р Дарко Димитров, м-р Фатмир Динарица, м-р Гуле Гулев).....448-453

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Реферат за избор во соработничко звање асистент од областа методика на наставно-научните области по предметот методика на воспитно-образовната работа по култура на говор за групата предучилишно воспитание на македонски наставен јазик, од областа литература по предметите литература за деца за студентските групи одделенска настава и предучилишно воспитание на македонски наставен јазик, македонска, албанска и турска книжевност 1 и македонска, албанска и турска книжевност 2 за студиската група библиотекарство, светска книжевност 1 и светска книжевност 2 за студиската група библиотекарство, и од областа изборни предмети компаративна литература за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание на македонски наставен јазик на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје (м-р Христо Петрески, м-р Билјана Котлар Сакоман, м-р Марија Соколовска, м-р Весна Петар Хорватик, м-р Горѓина Кимова, м-р Ирина Талевска).....454-464

Р Е Ф Е Р А Т

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО АСИСТЕНТ ЗА НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): ЦИВИЛНА ОДБРАНА, ДЕФЕНДОЛОГИЈА, КРИЗЕН МЕНАџМЕНТ, ХУМАНА БЕЗБЕДНОСТ, ПРЕВЕНТИВНА ДИПЛОМАТИЈА И ТЕОРИИ НА НЕНАСИЛСТВО НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XXI редовна седница одржана на 19. X 2011 година, формира Рецензентска комисија по пријавата на Сергеј Цветковски за избор во звањето асистент за научните области (дисциплини): **цивилна одбрана, дефендологија, кризен менаџмент, хумана безбедност, превентивна дипломатија и мировни операции и теории на ненасилство** на Институтот за безбедност, одбрана и мир. Рецензентската комисија во состав: **проф. д-р Марина Мишревска, проф. д-р Биљана Ванковска и проф. д-р Милко Кошовчевски**, откако го прегледа приложениот материјал го поднесува следниов

И З В Е Ш Т А Ј

На конкурсот објавен во весникот „Дневник“ на 4.10.2011 година за работното место на Филозофскиот факултет во Скопје за преизбор на соработник во соработничко звање асистент за научните области (дисциплини): **цивилна одбрана, дефендологија, кризен менаџмент, хумана безбедност, превентивна дипломатија и мировни операции и теории на ненасилство** се пријави м-р Сергеј Цветковски, асистент на Институтот за безбедност, одбрана и мир.

Биографија и стручно-научен развој

М-р Сергеј Цветковски, асистент на Институтот за безбедност, одбрана и мир, е роден на 19.8.1973. год. во Скопје, каде што го завршил севкупното досегашно образование. На Институтот за одбранбени студии при Филозофскиот факултет во Скопје дипломирал во 2001 год. со просечен успех 9,27. Во текот на 2001 година Цветковски работел како стручен соработник во Центарот за управување со кризи. Во периодот од март 2002 до ноември 2003 година тој работел во Армијата на Република Македонија. На магистерски студии на Институтот за одбранбени и мировни студии при Филозофскиот факултет се запишал во декември 2003 година на насоката одбрана.

Од зимскиот семестар во 2003 година, Цветковски е вработен како помлад асистент на Институтот за одбранбени и мировни студии при Филозофскиот факултет во Скопје, со ангажман за изведување на вежбите по предметите цивилна одбрана, цивилна заштита и дефендологија. Со новата студиска програма (ЕКТС), неговиот научен интерес во последниот период е фокусиран на цивилната одбрана, хуманата безбедност, кризниот менаџмент, превентивната дипломатија и мировните операции и теориите на ненасилство. На 18.12.2008 година со одбрана на магистерскиот труд на тема: *Европската унија како актер за менаџирање кризи: Научени лекции од Република Македонија*, Цветковски ги заврши постдипломските студии со просечен успех 9,86.

М-р Сергеј Цветковски има пријавено и одобрено тема за докторска дисертација со наслов „Механизмите на кризниот менаџмент на Европската унија во Западен Балкан“.

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XXVI редовна седница одржана на 22.4.2009 година, го избра во звањето асистент. Од тој избор до денес, м-р Сергеј Цветковски има објавено шест научно-стручни труда, и тоа:

1.(2009) **„Дефинирање на кризата и кризниот менаџмент“**, Годишен зборник: Книга 62, Скопје, Филозофски факултет, стр.501-516.

Во рамките на овој труд, разработени се две клучни прашања. Најнапред се анализираат основите за дефинирање на поимот криза. Втората група на прашања опфаќа поимно и содржинско определување на поимот криза и кризен менаџмент. Опфаќајќи ги овие круцијални прашања се создава теоретска можност за потточките кои следуваат, а кои конкретно се занимаваат со намената (функцијата) на кризниот менаџмент.

2. (2010) **„Безбедносен концепт насочен кон човекот“, Безбедносни дијалози: Број 1, Филозофски факултет, Скопје, стр.135-147.**

Трудот „Безбедносен концепт насочен кон човекот“ претставува кратка анализа на концептот на човековата безбедност. Акцент во истражувањето е ставено кон еволуција на мислата за човекова безбедност. Трудот има научна вредност и се одликува со аналитичност во пристапот, користејќи ја најсовремената литература од оваа проблематика. Во таа смисла, особено значајно е што со овој труд се анимира пошироката научна јавност за позитивните аспекти на концептот за човекова безбедност преку анализа на четири сфаќања за човековата безбедност (основни човекови потреби, човеков развој, наметливост, изменета безбедност).

3. (2010) **„ЕУ: Глобален актер во менаџирање на кризи“, Годишен зборник: Книга 63, Скопје, Филозофски факултет, стр.459-475.**

Авторот уште на самиот почеток, по една кратка презентација на Европската унија и анализа на надворешната и безбедносната политика, го отвора прашањето за потребата од креирање и развој на капацитетите за кризен менаџмент. Како одговор на поставеното прашање, анализирани се четири моменти: цивилни аспекти на кризниот менаџмент, борбени групи, нуклеарна моќ и мисии на кризен менаџмент.

4. (2010) „Предизвици за хуманата безбедност во Западен Балкан“, Зборник на трудови, Филозофски факултет, стр. 281-293.

Тежиштето во овој труд е поставено на Западен Балкан, поврзано со концептот за хуманата безбедност. Анализата започнува со преглед на мрежата на човековата безбедност, за да преку влијание на организираниот криминал, тероризмот и насилството врз државата и општеството заврши со обид да се објасни постигнувањето на човековата безбедност во Западен Балкан. Анализата на Цветковски покажува дека на справувањето со овој проблем треба да се обрне внимание преку политики засновани на пристапот на човековата безбедност, кој не само што го третира проблемот на насилството, туку е насочен и кон сиромаштијата како и доброто управување, едукацијата, владеењето на правото, човековите права и сл.

5. (2011) „Двонасочна стратегија на проширување и цивилен кризен менаџмент на Европската унија во Западен Балкан“, Годишен зборник: Книга 64, Скопје, Филозофски факултет (труд во печат).

Во овој труд авторот анализата ја започнува со ангажманот на Европската унија на просторите на поранешна Југославија. Тој укажува дека насоченоста на Европската унија по последната декада од минатиот век се менува постепено од превенција и разрешување на конфликти кон политичката област на правдата и внатрешни работи во постконфликтните земји. Во таа смисла, моќта на својата внатрешна безбедност авторот ја препознава во новоразвиената стратегија на двоканален пристап на ЕУ. Цветковски со својата анализа укажува на двојниот карактер на мрежното управување, каде што ЕУ од една страна треба да негува оперативна соработка и поврзување помеѓу ЕУ и Западен Балкан, а од друга страна потребата од креирање на структури со кои ќе се оствари регионалната соработка и мрежа во регионот.

6. (2011) „The instruments of EU engagement in Western Balkans State“, Зборник на трудови од научна конференција, Факултет за безбедност, Универзитет „Св.Климент Охридски“, Битола (труд во печат).

Во овој труд Цветковски ги анализира стратегијата и соодветните инструменти на надворешната политика на Европската унија во нејзината посветеност кај државите од Западен Балкан во помошта тие држави да ги постигнат своите зацртани цели во областите на правда и внатрешни работи.

Анализата истакнува дека овие области се најзначајни во сферата на политиката и на улогата на цивилните мисии кои ЕУ ги спроведува во земјите од Западен Балкан согласно со нејзината европска безбедносна и одбранбена политика. Презентираната анализа на одредените аспекти ни дава за право да изјавиме дека трудот е актуелен и интересен.

Сергеј Цветковски, во изминатиот период зема активно учество на две научни конференции и на една јавна дебата во Република Македонија со свои презентации:

1. (2010), „Балканот-безбедносен предизвик за Европа и меѓународната заедница“, 1-2 септември, Охрид;
2. (2011), „Безбедноста и постконфликтниот (Западен) Балкан“, транзитивна и предизвиците на Република Македонија, 27-28.5.2011, Охрид;
3. (2010), „Историја и апокрифи-демишологизација на 2001“ (20.1.-21.1), Фондација оворено опшество, Скопје.

Исто така, м-р Сергеј Цветковски во изминатиот период зема активно учество на две меѓународни вежби:

1. (2009), „Помош во катастрофа и хуманитарна помош“, Светлина 9 (18.5. - 31.5.), организирана од Министерството за одбрана на Република Македонија, Филозофскиот факултет и Indian River Community college, Florida USA;
2. (2010), „Помош во катастрофа и хуманитарна помош“, Светлина 10 (одржана од 17.5. до 30.5), организирана од Министерството за одбрана на Р.Македонија, Филозофскиот факултет и Indian River Community college, Florida USA.

Кандидатот Сергеј Цветковски за поткрепа на неговото учество на меѓународни вежби, во прилог достави примероци од добиените сертификати.

Од 2009 година м-р Сергеј Цветковски е технички секретар на научно-стручно списание „Безбедносни дијалози“, а од 2010 година ги извршува и функциите секретар на постдипломските студии од областа на одбраната и постдипломските студии по мир и развој.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ „ХИРУРШКИ ПРИСТАП ВО РЕШАВАЊЕ НА ОПСТРУКТИВНАТА АЗОСПЕРМИЈА: ЕВАЛУАЦИЈА НА МАКРОХИРУРШКИТЕ ТЕХНИКИ СО ЛУПА И НИВНО КОМПАРИРАЊЕ СО КЛАСИЧНИТЕ МАКРОХИРУРШКИ ТЕХНИКИ“, ИЗРАБОТЕНА ОД Д-Р ОЛИВЕР СТАНКОВ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, на својата седница број X одржана на 27.10.2011, по предлог на Научниот одбор, а врз основа на Законот за високото образование на Република Македонија и член 33 од Статутот на Медицинскиот факултет во Скопје определи рецензентска комисија за оцена на темата за докторска дисертација под наслов:

„ХИРУРШКИ ПРИСТАП ВО РЕШАВАЊЕ НА ОПСТРУКТИВНАТА АЗОСПЕРМИЈА: ЕВАЛУАЦИЈА НА МАКРОХИРУРШКИТЕ ТЕХНИКИ СО ЛУПА И НИВНО КОМПАРИРАЊЕ СО КЛАСИЧНИТЕ МАКРОХИРУРШКИ ТЕХНИКИ“.

Рецензентската комисија во состав:

1. проф. д-р Александар Ставридис
2. проф. д-р Чедомир Димитровски
3. проф. д-р Јован Тофоски

по разгледувањето на приложената документација во врска со подобноста на темата за изработка на докторска дисертација, комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Предложената тема за докторска дисертација со наслов „Хируршки пристап во решавање на опструктивната азооспермија: евалуација на макрохируршките техники со лупа и нивно компарирање со класичните макрохируршки техники“ ги содржи сите поглавја на еден научно-истражувачки проект. Во воведниот дел е прикажан краток осврт на проблемот на машкиот инфертилитет со комплетен вовед во анатомијата, физиологијата и ембриологијата на машкиот репродуктивен систем. Направен е и осврт кон ендокринологијата и функцијата на хипоталамус-хипофизната оска и хормоните поврзани со машката репродукција, како и функцијата на лачењето на тестостеронот во функцијата на создавањето, созревањето и вијабилноста на сперматозоидите. Прецизно се дадени причините за машкиот инфертилитет и нивоата на кои може да биде лоцирана причината за неговата појава. Исто така, авторот ни дава прецизни епидемиолошки податоци за машкиот инфертилитет во Р. Македонија споредбено со податоци од литературата

и се добива комплетна слика за распространетоста и големината на проблемот кој се истражува.

Исто така, дадена е детална слика на делот на машкиот инфертилитет кој може успешно да се реши со оперативен третман-посттестикуларни причини за машки инфертилитет. Дадена е комплетна процедура на дефинирање на азооспермијата и на сите останати параметри на дефиниција на машкиот инфертилитет.

Јасно и концизно се поставени и обработени целите на студијата и тоа евалуирање на макрохирушките техники со лупа и нивно компарирање со класичните макрохирушки техники во решавањето на опструктивната азооспермија, понатаму утврдување на етиолошките фактори за опструктивната азооспермија во Република Македонија и корелација на местото на опструкцијата со исходот на хирушката интервенција, како и дефинирање на успешноста на хирушкиот третман (проодност на сперматозоидниот транспортен систем).

Во поглавјето „материјали и методи“ точно е дефинирана испитуваната група која опфаќа 60 пациенти од Клиниката за урологија со точно дијагностицирана опструктивна азооспермија. Местото на опструкцијата е одредено со трансректална ултрасонографија. Овие пациенти биле третирани со макрохирушка оперативна техника (со лупи со зголемување 4 пати) и се компарирани со контролна група од 35 пациенти со опструктивна азооспермија, третирани со макрохирушка оперативна техника.

Во трудот детално се опишани и методите кои се користени во студијата, и тоа анализа на ејакулатот пред оперативниот зафат (најмалку 3 ејакулати на секои 2-3 месеци по 3-5 дена сексуална апстиненција) и анализа на ејакулатот секои 3 месеци во тек на 12 месеци по операција, орхидометрија пред оперативниот зафат и на крајот на следењето после операцијата (ad modum Prader), анализа на гонадотропинот-FSH и андрогенот-тестостерон со помош на ELISA метода пред операција и на крајот на следењето по 12 месеци од операцијата. Од хируршките методи користени се тестикуларна биопсија по Chagny и анализа на биоптичниот материјал по Johnsen и хируршка техника на крај со крај вазоепидидимо анастомоза по Silber и хируршка техника на термино-латерална вазоепидидимална анастомоза.

Анализа на ејакулатот, орхидометрија и хормонските одредувања беа изведувани во андролошката и ендокринолошката лабораторија при Клиниката за ендокринологија и болести на метаболизмот во Скопје.

Пациентите беа оперирани во општа анестезија, а дел од користениот инструментариум го сочинуваа: лупа со зголемување до 4 пати, клеми babcock, флексибилна канила, метилен сино со дилуција 1:10, клеми за duktus deferens, монофиламентен конец, 4-0 SAS, конец 5-0 најлон, конец 6-0 најлон, и друг неопходен материјал.

Изведената студија е комбинирана проспективно/ретроспективна, и во статистичка обработка на добиените резултати од клиничката студија се користени дескриптивни и аналитички статистички методи.

Од дескриптивните статистички методи, параметриски и непараметриски користени се: аритметичка средина, стандардна девијација, фреквенции, проценти, кростабулации (вкрстувања).

За донесување на валидни заклучоци користени се статистички тестови, односно статистички аналитички методи како: Студентов Т-тест за два големи неврзани примерока, Студентов Т-тест за споредба на аритметичките средини на примерокот и основниот збир, H_i kvadrat тест како тест за совпаѓање како и табели на контингенција, ANOVA за пропорции.

Нивоата на веројатност согласно со светските стандарди за биомедицински науки се 0,05 и 0,01.

Севкупната статистичка анализа била направена со помош на персонален сметач и статистичка програма на Институтот за статистика, социјална медицина и истражувања во здравството при Медицинскиот факултет во Белград.

Резултатите од статистичката анализа се прикажани графички и табеларно.

Во поглавјето „ Резултати ” даден е детален приказ на сите добиени споредбени резултати споредбени помеѓу класичната макрохируршка техника која е стара метода и новововедената метода на хирушки третман со лупа која е новата метода, која докторандот ја испитува на Универзитетската клиника за урологија и севкупните резултати со сите можни аспекти на двете техники

Резултатите се прикажани во табели и графикони и се коментирани со научна терминологија, со што добиените заклучоци ја прават оваа студија научно валидна. Заклучоците се концизни и прецизни. Укажано е на супериорноста на макрохируршката техника со лупа во однос на макрохируршката техника без лупа и укажано е дека тоа е со поголем процент на успешност. Воведена е терминологија согласно со препораките на Светската здравствена организација и донесена е препорака за опремување на Клиниката за урологија со оперативен микроскоп и микрохируршки инструментариум и со тоа микрохируршката техника да стане метод на избор на оперативното лекување на оваа патологија.

Во библиографијата е користена адекватна и современа литература која е точно индексирана и соодветно цитирана. Наведени се 41 стручен наслов.

Заклучок на Рецензентската комисија:

Со гореизнесеното Комисијата донесе заклучок дека докторската дисертација: **ХИРУРШКИ ПРИСТАП ВО РЕШАВАЊЕ НА ОПСТРУКТИВНАТА АЗОСПЕРМИЈА: ЕВАЛУАЦИЈА НА МАКРОХИРУРШКИТЕ ТЕХНИКИ СО ЛУПА И НИВНО КОМПАРИРАЊЕ СО КЛАСИЧНИТЕ МАКРОХИРУРШКИ ТЕХНИКИ** од кандидатот д-р Оливер Станков е солидно изработен научен труд со придонес

во хирушкиот третман на машкиот инфертилитет и воведување на нова метода во неговиот третман. Имаме чест да му предложиме на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати докторската дисертација и да му овозможи на кандидатот пристап за нејзина јавна одбрана.

Рецензентска комисија

1. проф. д-р Александар Ставридис, претседател с.р.
2. проф. д-р Чедомир Димитриовски, член с.р.
3. проф. д-р Јован Тофоски, член с.р.

ПРЕГЛЕД
на пријавени теми за изработка на магистарски труд
на Факултетот за ликовни уметности во Скопје

ред. бр.	кандидат	Наслов на тема	ментор
1	Невенка Величковска	Декоративните ансамбли на иконите - интердисциплинарни предизвици за реставраторите	вон.проф. М-р Благоја Кузмановски
2	Маргарита Киселичка	Ноумен	вон.проф.м-р Беди Ибрахим

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ВОПРЕДЕН ПРОФЕСОР ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ
ОД ОБЛАСТА НА ОПШТАТА И НЕОРГАНСКАТА ХЕМИЈА НА
ИНСТИТУТОТ ЗА ХЕМИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на својата седница одржана на 06.09.2011 година (одлука бр. 07-1576/7 од 16.09.2011 г.), не определи за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од областа на општата и неорганската хемија на Институтот за хемија при ПМФ. На конкурсот, објавен во весникот „Дневник“ на 1.7.2011 година, се пријави д-р Билјана Пејова, насловен доцент на ПМФ. По разгледувањето на поднесените документи, како и врз основа на личното познавање на кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци, образование и работно искуство

Д-р Билјана Пејова е родена на 21.06.1973 година во Штип. Основното Училиште го завршила во Берово, а со средно образование се стекнала во Скопје во хемискиот училиштен центар „Марија Склодовска – Кири“. Основното и средното училиште ги завршила со континуиран одличен успех. По завршувањето на средното образование се запишала на Природно-математичкиот факултет, група хемија, аналитичко - структурна насока. Дипломирала во јануари 1998 година со просечен успех 9,30, како најдобар дипломиран студент на Институтот за хемија во учебната 1997/98 година. Како стручен соработник на Заводот за неорганска хемија на Институтот за хемија при ПМФ е вработена од учебната 1998/99 година, кога се запишала и на постдипломските студии на Институтот за хемија. Постдипломските студии ги завршила со просечен успех 10,00 на 9.10.2002, со одбрана на магистерската теза *Хемиска депозиција на тенки слоеви од полупроводливи метални селениди и испитување на нивните оптички и електрични својства*, изработена под менторство на проф. д-р Иван Грозданов. За помлад асистент е избрана во 2001 год., а во звањето асистент во 2003 година. На 18.1.2006 година, на Институтот за хемија, ја одбрала докторската дисертација под наслов *Хемиска депозиција, оптички и фотоелектрични својства на тенки слоеви од полупроводливи нанокристалини материјали*, изработена под менторство на проф. д-р Иван Грозданов, со што се здобила со звањето доктор на хемиски науки. Во 2006 година е избрана за насловен доцент на Институтот за хемија. Во 2007 година, на меѓународниот конкурс распишан од страна на реномираната институција Swedish Institute, Б. Пејова ја добила престижната стипендија за постдокторски студии на Одделот за физика на материјали при Ångström лабораторијата на Универзитетот во Упсала, Шведска, во групата на проф. Björgvin Hjörvarsson. Овој постдокторски престој го реализирала во периодот од август 2008 до мај 2009 година, веднаш по породилното боледување, кое го искористила во периодот од септември 2007 до јуни 2008 година. Во текот на постдокторскиот

престој, нејзината научноистражувачка активност била фокусирана пред се на феномените на апсорпција на водород во тенки филмови од метали, метални суперрешетки и легури, следени преку изучување на електричните својства, критичните феномени и *in situ* структурната карактеризација на овие системи.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

По изборот во звањето насловен доцент во 2006 год., д-р Б. Пејова била постепено вклучувана во изведувањето на наставата, на почетокот преку гостувања со предавања од некои поглавја од предметот систематика на елементите, а подоцна и од општа хемија за студентите по хемија. По породилното боледување и постдокторскиот престој на Универзитетот во Упсала, и била доделена наставата по следните предмети од додипломските студии: теоретска неорганска хемија, хемија на цврста состојба, нанохемија и нанотехнологија и општа хемија за студентите по молекуларна биологија, како и по предметите: суперрешетки и суперструктури и наноматеријали на студиите од втор, односно трет циклус на Институтот за хемија.

Исто така, во извештајниот период Б. Пејова била вклучена и во изведувањето на нумеричките вежби од општа хемија (А ниво) и неорганска хемија (А ниво) за студентите по хемија, основи на неорганската хемија и систематика на елементите за студентите по хемија (применета и наставна насока), општа и неорганска хемија I за студентите по хемија (аналитичка биохемија) како и лабораториските вежби од општа хемија за студентите по хемија, општа хемија за студентите по молекуларна биологија, општа и неорганска хемија I за студентите по хемија (аналитичка биохемија), општа хемија за физичари, општа хемија за биолози (еколошка и наставна насока), бионеорганска хемија за студентите по хемија (аналитичка биохемија).

Своите наставни задолженија ги извршувала одговорно, креативно и на високо професионално ниво. Според анонимните анкети со студентите, Б. Пејова секогаш добивала високи оценки како за нумеричките и лабораториските вежби, така и за предавањата.

По изборот за насловен доцент, Б. Пејова досега подготвила материјали за предавањата по предметите теоретска неорганска хемија и општа хемија за студентите по молекуларна биологија. Во овој период, таа исто така учествувала во преводите на следниве учебници:

- Peter Atkins, Tina Overton, Jonathan Rourke, Mark Weller, Fraser Armstrong, Shriver and Atkins, Inorganic Chemistry, Fourth Edition, Oxford University Press, Oxford, 2006;
- John W. Hill, Ralph H. Petrucci, Terry W. McCreary, Scott S. Perry, General Chemistry, Fourth Edition, Prentice Hall, New Jersey, 2005.

Досега, Б. Пејова објавила вкупно 39 оригинални научни трудови, а автор е и на самостојни поглавја во 3 монографски книги објавени во странство. Од вкупниот број на трудови, 33 се објавени во врвни меѓународни научни списанија опфатени со Science Citation Index (т.е. списанија кои имаат фактор на влијание) како што се, на пример, *Physical Review B* (импакт фактор 3,77 за 2010), *Journal of Physical Chemistry C* (фактор на влијание 4,52 за 2010), *Chemistry of Materials* (фактор на влијание 6,40 за 2010) итн., 3 во зборници на трудови од меѓународни научни манифестации и 3 во зборници на трудови од научни манифестации одржани во земјава. Според базата на податоци Web of Science, заклучно со октомври 2011 година, нејзините трудови се цитирани 516 пати, а *h*-индексот изнесува 16. Во овој контекст значајно е да се напомене дека некои од

трудовете експлицитно се цитирани во многу позитивна конотација од страна на многу познати автори во светот (во списанија како *Journal of American Chemical Society*, *ACS Nano*, *Journal of Applied Physics*, *Inorganic Chemistry* итн.). На пример, при цитирање на еден од последните трудови во научна статија објавена во *Optics Letters* (фактор на влијание 3,059), дури и во самиот апстракт е наведено дека досегашната работа на Б. Пејова иницирала повторна анализа и реинтерпретација на податоците од мерењата на фотоспроводноливите својства на нанокристални полупроводници нанесени во форма на тенки слоеви. Освен стандардните научни трудови на Б. Пејова, цитирани се и нејзините поглавја во монографските книги, како, на пример, во споменатата статија во *Optics Letters*.

Д-р Билјана Пејова развила богата меѓународна соработка со истражувачи од Шведска (Одделот за физика на материјали при Ångström лабораторијата на Универзитетот во Упсала), Израел (Центарот за нуклеарни истражувања Negev во Beer-Sheva), Бугарија (Институтот за физика на цврста состојба при Бугарската академија на науките, Хемискиот факултет при Универзитетот "Св. Климент Охридски" во Софија, како и Универзитетот за хемиска технологија и металургија од Софија), Турција (Ататурк универзитетот во Ерзурум), Словенија (Институтот „Јожеф Стефан“), која, како што може да се види и од приложената листа на објавени трудови, резултирала во заеднички публикации во списанија со висок фактор на влијание. Д-р Пејова презентирала и голем број трудови на разни научни манифестации во Македонија и надвор од неа. Покрај тоа, таа одржала и предавање по покана на Институтот за физика на цврста состојба при Бугарската академија на науките во Софија, Бугарија.

Досега, била ментор на две дипломски работи, а во фаза на изработка се два магистерски труда под нејзино менторство.

Во продолжение е даден преглед на досегашните резултати од научноистражувачката работа на кандидатката (во извештајниот период), со краток осврт на резултатите публикувани како стандардни научни статии во списанија опфатени со SCI, како и монографските публикации. Претходните публикувани и презентирани научни трудови на Б. Пејова се опфатени во рецензијата за нејзиниот претходен избор, објавена во Билтенот на УКИМ бр. 904 од 2.10.2006 година.

Трудови објавени во интернационални научни списанија (опфатени со SCI):

20. **B. Pejova**, I. Grozdanov, Chemical synthesis, structural and optical properties of quantum sized semiconducting tin(II) selenide in thin film form, *Thin Solid Films* 515 (2007) 5203-5211. (IF = 1,935)
21. **B. Pejova**, Analysis of the shape of spectral dependence of absorption coefficient and stationary photoconductivity spectral response in nanocrystalline bismuth(III) sulfide thin films, *Materials Research Bulletin* 43 (2008) 2887-2903. (IF = 2,146)
22. **B. Pejova**, A. Tanuševski, A study of photophysics, photoelectrical properties and photoconductivity relaxation dynamics in the case of nanocrystalline tin(II) selenide thin films, *Journal of Physical Chemistry C* 112 (2008) 3525-3537. (IF = 4,524)
23. **B. Pejova**, I. Grozdanov, D. Nesheva, A. Petrova, Size-dependent properties of sonochemically synthesized three-dimensional arrays of close-packed semicon-

- ducting AgBiS₂ quantum dots, *Chemistry of Materials* 20 (2008) 2551-2565. (IF = 6,400)
24. **B. Pejova**, The higher excited electronic states and spin-orbit splitting of the valence band in three-dimensional assemblies of close-packed ZnSe and CdSe quantum dots in thin film form, *Journal of Solid State Chemistry* 181 (2008) 1961-1969. (IF = 2,261)
 25. D. Nesheva, Z. Aneva, **B. Pejova**, I. Grozdanov, A. Petrova, Photoelectrical characterization of nanocrystalline AgBiS₂ thin films, *Journal of Optoelectronics and Advanced Materials* 11 (2009) 1347-1350. (IF = 0,412)
 26. D. Nesheva, Z. Levi, Z. Aneva, I. Miloushev, **B. Pejova**, Optical properties of Zn_xCd_{1-x}Se single layers prepared by thermal vacuum evaporation, *AIP (American Institute of Physics) Conference Proceedings* 1203 (2010) 358-363.
 27. D. Nesheva, Z. Aneva, M. J. Šćepanović, I. Bineva, Z. Levi, Z. V. Popović, **B. Pejova**, Composition and structure of Zn_xCd_{1-x}Se single layers prepared by thermal evaporation of ZnSe and CdSe, *Journal of Physics: Conference Series* 253 (2010) 012035 (6 pages).
 28. **B. Pejova**, The Urbach-Martienssen absorption tails in the optical spectra of semiconducting variable-sized zinc selenide and cadmium selenide quantum dots in thin film form, *Materials Chemistry and Physics* 119 (2010) 367-376. (IF = 2,356)
 29. **B. Pejova**, B. Abay, I. Bineva, Temperature dependence of band gap energy and sub-band gap absorption tails in strongly quantized ZnSe nanocrystals deposited as thin films, *Journal of Physical Chemistry C* 114 (2010) 15280-15291. (IF = 4,524)
 30. J. Bloch, **B. Pejova**, J. Jacob, B. Hjörvarsson, Hydrogen-vanadium system in thin films: Effect of film thickness, *Physical Review B* 82 (2010) 245428 (8 pages). (IF = 3,774)
 31. **B. Pejova**, D. Nesheva, Z. Aneva, A. Petrova, Photoconductivity and relaxation dynamics in sonochemically synthesized assemblies of AgBiS₂ quantum dots, *Journal of Physical Chemistry C* 115 (2011) 37-46. (IF = 4,524)
 32. **B. Pejova**, B. Abay, Nanostructured CdSe films in low size-quantization regime: temperature dependence of the band gap energy and sub-band gap absorption tails, *Journal of Physical Chemistry C*, in press, DOI: 10.1021/jp204463f. (IF = 4,524)

Во научен поглед, интересот на д-р Билјана Пејова е насочен кон хемијата и физиката на тенки филмови од нискодимензионални полупроводници, цврсти тела изградени од квантни точки, развој на методи за хемиска и сонохемиска синтеза на овие материјали, испитување на нивните структурни, оптички, електрични и фотоелектрични својства, следење на зависноста на овие својства од димензиите на кристалите, како и на полето на тенки филмови од суперрешетки и легури (со посебен осврт на апсорпцијата на водород во овие системи, електричните својства, критичните феномени и *in situ* структурна карактеризација).

Трудовите под реден број 20 и 23 се посветени на развој на нови хемиски, односно сонохемиски методи за синтеза на тенки филмови од квантни точки на SnSe и AgBiS₂. Изучувани се структурните, оптичките и електричните својства на овие наноструктурирани материјали со особен акцент на нивната зависност од димензиите на нанокристалите. Во трудот под реден број 21, главен акцент е ставен на детална анализа на обликот на спектралната зависност на коефициентот на апсорпција, како и на стационарната нерамнотежна спроводливост (фо-

тоспроводливост) кај нанокристални тенки филмови од бизмут(III) сулфид. Изучувано е влијанието на електростатската интеракција врз обликот на претходно споменатите спектрални зависности кај нанокристални слоеви од бизмут(III) сулфид пред и по процесот на термичко третирање. Трудите под реден број 22, 25 и 31, пак, се посветени на детални студии на фотофизичките и фотоелектричните својства на квантни точки од SnSe и AgBiS_2 , густо пакувани во форма на тенки филмови. Изучувани се транспортните својства на носителите на полнеж кај овие материјали во отсуство на надворешно осветлување на филмовите, како и при услови кога се манифестира внатрешниот фотоелектричен ефект, со примена на стационарни и временски-зависни техники. Изведени се заклучоци за механизмите на транспорт на полнеж низ тродимензионалните групации од квантни точки, висините на енергетските бариери на границите на наночестичките, како и за механизмите на релаксација на нерамнотежната спроводливост. Во трудот 24, пак, детално се изучени оптичките својства на тенки филмови конституирани од тродимензионални групации на квантни точки од ZnSe и CdSe со сфалеритен тип на структура, синтетизирани со методот на хемиска депозиција. Особен акцент е ставен на манифестациите на расцепувањата на валентните зони кај овие материјали кои се должат на спин-орбиталното спрегање како функција од димензиите на нанокристалите. Трудите 26 и 27 се посветени на развој на методи за нанесување на монокристални тенки филмови од $\text{Zn}_x\text{Cd}_{1-x}\text{Se}$ со различен состав. Техниките за депозиција се темелени на термичко испарување во вакуум, користејќи ротирачки супстрати. Во основа, добивањето на споменатите мешани метални селениди се темели на легирање на ултратенки слоеви од ZnSe и CdSe . Микроструктурата на слоевите од $\text{Zn}_x\text{Cd}_{1-x}\text{Se}$ е изучувана со методот на микроскопија темелена на атомски сили (AFM), како и со Раманска спектроскопија. Детално се изучени и оптичките својства на добиените материјали. Применет е методот на Swanepoel за да се добијат дисперзионите криви на апсорпциониот коефициент и индексот на рефракција. Во трудот под реден број 28 се изучувани експоненцијалните апсорпциони опашки во областа на енергии пониски од енергетската ширина на забранетата зона кај хемиски синтетизирани квантни точки од ZnSe и CdSe во форма на тенки слоеви. Најдено е дека Урбаховата енергија, која ја карактеризира стрмнината на експоненцијалните апсорпциони опашки, се намалува при зголемување на димензиите на честичките како резултат на термички третман на синтетизирани квантни точки од ZnSe и CdSe . Ваквиот тренд е припишан на намалувањето на степенот на структурна несреденост при термички третман на тенките слоеви од полупроводливи квантни точки, кое се манифестира преку релаксација на напнатоста во кристалната решетка, зголемување на просечните димензии на кристалите и на константата на решетката, како и намалување на густината на дислокации. Трудите 29 и 32 се посветени на изучувања на оптичката апсорпција на тродимензионални групации од силно квантизирани квантни точки од ZnSe и квантни точки на CdSe во режим на слаба квантизација, нанесени во форма на тенки слоеви. Изучувањата се изведени во температурниот интервал од 11 до 340 K. Екситонски апсорпциони пикови не се забележани дури и при температура од 11 K, што е припишано на распределбата на димензиите на наночестичките, како и на ефекти на спрегање на носителите на полнеж помеѓу соседни квантни точки. Најдено е дека температурниот коефициент на оптичката ширина на забранетата зона кај силно квантизираните тродимензионални групации од квантни точки е двојно поголем од оној карактеристичен за масивен примерок од ZnSe . Од друга страна, пак, Дебаевата температура се на-

малува за 15 % во споредба со вредноста карактеристична за масивен примерок од овој материјал. Ова е припишано на ефектите поради ограниченото движење на фононите во трите просторни димензии. Во случајот на CdSe, пак, температурниот коефициент на оптичката ширина на забранетата зона е повисок за фактор 1,35 од соодветната вредност карактеристична за масивен примерок од овој материјал. Детално е анализирана и областа на Урбахова апсорпција кај двата испитувани материјали. Најдено е дека Урбаховите енергии се неколку пати поголеми од вредностите карактеристични за макрокристални материјали, како резултат на високиот степен на инхерентна структурна несреденост кај изучуваните цврсти тела изградени од квантни точки. При тоа, динамичкиот (температурно-зависен) член има мал удел во вкупните Урбахови енергии кај изучуваните наноструктурирани материјали. Во трудот под реден број 30 е изучувана апсорпцијата на водород во тенки филмови од V(001) во опсегот на притисоци од 1 до 10^5 Pa, како и во температурен опсег од 350 до 530 K. Изучувањата се изведувани по пат на *in situ* мерења на резистивноста, а апсорпционите феномени се следени како функција од дебелината на филмовите во опсегот од 50 до 5 nm. Критичните температури на фазните трансформации помеѓу средените и несредените структури кои се одвиваат во системот V-H се намалуваат со намалување на дебелината на слојот. При температура од 370 K, фазата која соодветствува на високи концентрации на водород (ϵ -VH) исчезнува при намалување на дебелината на слојот од 50 до 10 nm. Фазата, пак, која соодветствува на ниски концентрации на водород (β -V₂H) се појавува при натамошно намалување на дебелината на слојот до 5 nm.

Трудови објавени во монографски публикации

По последниот избор, Б. Пејова има објавено две поглавја во монографски публикации. Претходно објавеното поглавје во монографска публикација е опфатено во рефератот за нејзиниот претходен избор, објавена во Билтенот на УКИМ бр. 904 од 2.10.2006 година.

2. **B. Pejova**, Chemically deposited thin films of close packed cadmium selenide quantum dots: photophysics, optical and electrical properties, in: Quantum Dots: Research, Technology and Applications, (Randolf W. Knoss, editor), Nova Science Publishers, New York 2008, p. 109-168.
3. **B. Pejova**, Development of controllable chemical synthetic routes to elemental selenium and some metal chalcogenides as bulk materials and thin films, in: Bulk Materials: Research, Technology and Applications, (Teodor Frias, Ventura Maestas, editors), Nova Science Publishers, New York 2010, p. 195-244.

Научно-популарни трудови објавени во научни списанија:

1. **Билјана Пејова**, Фасцинантниот дводимензионален материјал – графен, *Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering* 29 (2011) 230-236.

Трудови објавени во зборник од трудови на научен собир:

6. **B. Pejova**, I. Grozdanov, Semiconducting bismuth(III) sulfide quantum dots in thin film form: a study of photophysical properties and photoconductivity relaxation dynamics, *Topics in Chemistry and Material Science, Volume 1*, Proceedings of the 2nd International Symposium Advanced Micro- and Mesoporous Materials, Varna, Heron Press, Sofia, 2008, 41-49.

Трудови презентирани на научни манифестации

12. **B. Pejova**, I. Grozdanov, Spin-orbit splitting of the valence band in semiconducting thin films of variable-sized ZnSe and CdSe quantum dots followed by optical spectroscopy, *XXVIIIth European Congress of Molecular Spectroscopy*, Istanbul, 2006, Book of Abstracts, 214.
13. **B. Pejova**, I. Grozdanov, B. Abay, Temperature dependence of the band gap energy and sub-band gap absorption tails in thin films of semiconducting cadmium selenide quantum dots, *5th International Conference of the Chemical Societies of the South-East European Countries*, Ohrid, 2006, Book of Abstracts, 389.
14. D. Nesheva, Z. Aneva, **B. Pejova**, I. Grozdanov, A. Petrova, Photoelectrical characterization of nanocrystalline AgBiS₂ thin films, *15th International School on Condensed Matter Physics*, Varna, Bulgaria, September 2008.
15. **B. Pejova**, I. Grozdanov, D. Nesheva, A. Petrova, Structure and optical properties of 3D assemblies of AgBiS₂ quantum dots: XRD, AFM and UV-VIS-NIR study, *20th Congress of chemists and technologists of Macedonia*, Ohrid, 2008, Abstract Book, IC T-04, 250.
16. **B. Pejova**, I. Grozdanov, Semiconducting bismuth(III) sulfide quantum dots in thin film form: a study of photophysical properties and photoconductivity relaxation dynamics, *Topics in Chemistry and Material Science, Volume 1, Proceedings of the 2nd International Symposium Advanced Micro- and mesoporous materials*, Varna, Heron Press, Sofia, 2008, 41-49.
17. **B. Pejova**, I. Grozdanov, B. Abay, Y. K. Yoğurtçu, Thin films of semiconducting close packed ZnSe quantum dots: temperature dependence of the band gap energy and sub-band gap absorption tails, *NanoTr4: Nanoscience & Nanotechnology Conference*, Istanbul, Turkey, 2008, Book of Abstract, 359.
18. D. Nesheva, Z. Levi, Z. Aneva, I. Miloushev, **B. Pejova**, Optical properties of Zn_xCd_{1-x}Se single layers prepared by thermal vacuum evaporation, *7th International conference of the Balkan physical union Volumes 1 and 2, Book series: AIP Conference proceedings Volume 1203 pages 358-363*, 2009.
19. **B. Pejova**, I. Grozdanov, B. Abay, S. K. Yoğurtçu, Cadmium selenide quantum dot solids deposited as thin films: temperature-dependent Urbach-Martienssen tails, *NanoTr5: 5th Nanoscience & Nanotechnology Conference*, Istanbul, Turkey, 2009, Book of abstracts, E103, 269.
20. J. Bloch, **B. Pejova**, J. Jacob, B. Hjörvarsson, The effect of thin film thickness on the thermodynamics of the hydrogen-vanadium thin films system, *International symposium "Metal-hydrogen systems. Fundamentals and applications*, Lomonosov Moscow State University, Moscow, Russia, 2010, Book of abstracts, page 46.
21. J. Bloch, **B. Pejova**, J. Jacob, O. Levi, S. Curtarolo, B. Hjörvarsson, The effect of hydrogen on the electrical resistivity of iron-vanadium alloy thin films, *International symposium "Metal-hydrogen systems. Fundamentals and applications*, Lomonosov Moscow State University, Moscow, Russia, 2010, Book of abstracts, page 47.
22. I. Bineva, D. Nesheva, **B. Pejova**, Z. Aneva, Z. Levi, Zn_xCd_{1-x}Se single layers prepared by thermal vacuum evaporation: AFM and XRD characterization, Nanotechnological basis for advanced sensors, Sozopol, Bulgaria, 2010.
23. **B. Pejova**, J. Bloch, J. Jacob, B. Hjörvarsson, Hydrogen absorption in the thin films of vanadium(001), V/Fe superlattices and V-Fe alloys grown by DC magnetron sputtering: a study of thermodynamics by *in situ* electrical measurements,

21th Congress of chemists and technologists of Macedonia, Ohrid, 2010, Abstract Book, ICT-11, 197.

По изборот за насловен доцент, Б. Пејова била раководител на еден домашен и еден меѓународен научноистражувачки проект:

1. Synthesis and properties of semiconductor nanomaterials for high-tech applications (домашен научноистражувачки проект, финансиран од МОН).
2. Three-dimensional assemblies of semiconducting quantum dots: structure, optical, electrical and photoelectrical properties (билатерален Бугарско-Македонски научноистражувачки проект).

Во овој период, таа исто така била учесник во два домашни научноистражувачки проекта.

Имајќи го предвид рејтингот на списанијата во кои ги објавува своите научни трудови, научната активност на Б. Пејова не останала незабележана и од пошироката научна јавност. Таа досега била рецензент на вкупно 65 труда (од кои 45 по изборот за насловен доцент), поднесени за печатење во реномирани меѓународни научни списанија како што се: *The Journal of Physical Chemistry*, *Journal of Solid State Chemistry*, *Physica B*, *Materials Science and Engineering B*, *Materials Research Bulletin*, *Inorganic Chemistry Communications*, *Applied Surface Science*, *Journal of Alloys and Compounds*, *Materials Chemistry and Physics*, *Journal of Materials Science*, *Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering*, *Solid State Sciences*, *Vacuum*, *Inorganica Chimica Acta*, *Journal of Nanoscience and Nanotechnology*, *Materials Letters*, *World Applied Sciences Journal*, *Coordination Chemistry Reviews*, *Processing and Application of Ceramics*, *International Journal of Physical Sciences*, *Journal of Physics and Chemistry of Solids*. Исто така, таа била ангажирана и како рецензент на научноистражувачки проект поднесен при *National Science Foundation (NSF)*, САД (www.nsf.gov).

Б. Пејова е член на уредувачките одбори на интернационалните списанија *Open Journal of Inorganic Chemistry* и *Mediterranean Journal of Chemistry*.

Во периодот по изборот за насловен доцент, Б. Пејова била рецензент на „Збирка задачи по општа и неорганска хемија“ од авторот проф. д-р Методија Најдоски. Покрај редовниот ангажман со наставна и научноистражувачка дејност, во извештајниот период таа е член на *Swedish Institute Alumni Network*, како и на *COSENT* - партнерството за нанотехнологија.

По изборот за насловен доцент, Б. Пејова е исто така член на Комисијата за настава при ПМФ, како и класен раководител според ЕКТС на студентите по хемија од генерацијата запишана во учебната 2010/11.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Разгледувајќи ги резултатите од професионалната работа на доц. д-р Билјана Пејова во изминатите пет години, Рецензентската комисија изгради заклучок дека во нашата академска институција имаме еден вреден, креативен и натпросечен научен работник и наставник.

Со својот повеќепредметен ангажман во наставно-образовната дејност, во својство на наставник за теоретски и лабораториски активности, но и како

ментор на дипломски и постдипломски трудови, доц. д-р Билјана Пејова дала активен и квалитетен придонес во образованието на идните кадри во области во кои и самата постигнала завидни резултати.

Со својата научноистражувачка работа и со постигнатите резултати во изминатиот период од пет години, доц. д-р Билјана Пејова станала позната во светската водечка елита од областа на хемијата и физиката на тенки филмови од нискодимензионални полупроводници, цврсти тела изградени од квантни точки и тенки филмови од суперрешетки и легури. Покрај поголемиот број објавени научни трудови во најпознатите списанија од оваа област, доказ повеќе за оваа констатација е и поканата како самостоен автор да напише две поглавја во монографии, довербата да рецензира 45 трудови за овие врвни меѓународни научни списанија и тимската соработка со научници од Шведска, Израел, Турција, Бугарија и Словенија.

Откако во својство на рецензенти ги констатиравме постигнатите резултати од работата на доц. д-р Билјана Пејова во изминатите пет години, со особено задоволство и едногласно му препорачуваме на Наставно-научниот совет на ПМФ во Скопје, да донесе одлука за избор на доц. д-р Билјана Пејова во повисокото звање вонреден професор по група предмети од областа на општата и неорганската хемија на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Комисија

1. Д-р Иван Грозданов, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.
2. Д-р Зоран Здравковски, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.
3. Д-р Мимоза Ристова, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Билјана Борис Пејова

(име, татково име и презиме)

Институција: Природно-математички факултет, Институт за хемија

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: хемија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување на настава	
	Општа хемија за студентите по молекуларна биологија (2010/2011)	1,80
	Теоретска неорганска хемија (2009/2010 и 2010/2011)	4,80
2	Одржување на вежби (лабораториски, аудиториски или изработка на семинарски труд)	
	Општа хемија за студентите по молекуларна биологија – лабораториски вежби (2010/2011)	2,70
	Општа хемија (А ниво) – нумерички вежби (2009/2010)	0,90
	Неорганска хемија (А ниво) – нумерички вежби (2009/2010 и 2010/2011)	1,80
	Основи на неорганската хемија – нумерички вежби (2006/2007)	1,35
	Систематика на елементите – нумерички вежби (2006/2007)	1,35
	Основи на неорганската хемија – лабораториски вежби (2006/2007)	1,35
	Систематика на елементите – лабораториски вежби (2006/2007)	1,35
	Општа и неорганска хемија I – нумерички вежби (2006/2007)	0,90
	Општа и неорганска хемија I – лабораториски вежби (2006/2007)	2,70
	Општа хемија за физичари – лабораториски вежби (2006/2007)	1,35
	Општа хемија за биолози (еколошка и наставна насока) – лабораториски вежби (2006/2007)	1,35
	Неорганска биохемија – лабораториски вежби (2006/2007)	0,45
3	Подготовка на нов предмет	
	Теоретска неорганска хемија (предавања)	1,00
	Општа хемија за студентите по молекуларна биологија (предавања)	1,00
4	Консултации со студенти	0,71
5	Ментор на дипломска работа	0,40
6	Научно-популарна или наставно-историска статија во стручно-методско списание	1,00
	1. Билјана Пејова, Фасцинантниот дводимензионален материјал – графен, <i>Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> 29 (2011) 230-236.	
7	Рецензент на универзитетски учебник	1,00
8	Пакет материјали за одреден предмет	
	Општа хемија за студентите по молекуларна биологија	1,00
	Теоретска неорганска хемија	1,00
	Вкупно	31,26

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Раководител на национален научен проект Synthesis and properties of semiconductor nanomaterials for high-tech applications (домашен научно-истражувачки проект, финансиран од МОН)	6,00
2	Раководител на меѓународен научен проект Three-dimensional assemblies of semiconducting quantum dots: structure, optical, electrical and photoelectrical properties (билатерален Бугарско-Македонски научно-истражувачки проект)	9,00
3	Учесник во национален научен проект - Хемиска и сонохемиска депозиција на полупроводливи нанокристали (раководител: проф. д-р Иван Грозданов) - Електрични, фотоелектрични и оптички својства на нанокристални полупроводнички филмови (раководител: проф. д-р Атанас Танушевски)	6,00
4	Дел од монографија објавен во странство В. Pejova, Chemically deposited thin films of close packed cadmium selenide quantum dots: photophysics, optical and electrical properties, in: Quantum Dots: Research, Technology and Applications, (Randolf W. Knoss, editor), Nova Science Publishers, New York 2008, p. 109-168. В. Pejova, Development of controllable chemical synthetic routes to elemental selenium and some metal chalcogenides as bulk materials and thin films, in: Bulk Materials: Research, Technology and Applications, (Teodor Frias, Ventura Maestas, editors), Nova Science Publishers, New York 2010, p. 195-244.	12,00
5	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор В. Pejova, Analysis of the shape of spectral dependence of absorption coefficient and stationary photoconductivity spectral response in nanocrystalline bismuth(III) sulfide thin films, <i>Materials Research Bulletin</i> 43 (2008) 2887-2903. (IF = 2,15) В. Pejova, A. Tanuševski, A study of photophysics, photoelectrical properties and photoconductivity relaxation dynamics in the case of nanocrystalline tin(II) selenide thin films, <i>Journal of Physical Chemistry C</i> 112 (2008) 3525-3537. (IF = 4,52) В. Pejova, I. Grozdanov, D. Nesheva, A. Petrova, Size-dependent properties of sonochemically synthesized three-dimensional arrays of close-packed semiconducting AgBiS₂ quantum dots, <i>Chemistry of Materials</i> 20 (2008) 2551-2565. (IF = 6,40) В. Pejova, The higher excited electronic states and spin-orbit splitting of the valence band in three-dimensional assemblies of close-packed ZnSe and CdSe quantum dots in thin film form, <i>Journal of Solid State Chemistry</i>, 181 (2008) 1961-1969. (IF = 2,26) D. Nesheva, Z. Aneva, В. Pejova, I. Grozdanov, A. Petrova, Photoelectrical characterization of nanocrystalline AgBiS₂ thin films, <i>Journal of Optoelectronics and Advanced Materials</i> 11 (2009) 1347-1350. (IF = 0,41) D. Nesheva, Z. Levi, Z. Aneva, I. Miloushev, В. Pejova, Optical properties of Zn_xCd_{1-x}Se single layers prepared by	107,43

	thermal vacuum evaporation, <i>AIP (American Institute of Physics) Conference Proceedings</i> 1203 (2010) 358-363. 27. D. Nesheva, Z. Aneva, M. J. Šćepanović, I. Bineva, Z. Levi, Z. V. Popović, B. Pejova, Composition and structure of $\text{Zn}_x\text{Cd}_{1-x}\text{Se}$ single layers prepared by thermal evaporation of ZnSe and CdSe, <i>Journal of Physics: Conference Series</i> 253 (2010) 012035 (6 pages). 28. B. Pejova, The Urbach-Martienssen absorption tails in the optical spectra of semiconducting variable-sized zinc selenide and cadmium selenide quantum dots in thin film form, <i>Materials Chemistry and Physics</i> 119 (2010) 367-376. (IF = 2,36) 29. B. Pejova, B. Abay, I. Bineva, Temperature dependence of band gap energy and sub-band gap absorption tails in strongly quantized ZnSe nanocrystals deposited as thin films, <i>Journal of Physical Chemistry C</i> 114 (2010) 15280-15291. (IF = 4,52) 30. J. Bloch, B. Pejova, J. Jacob, B. Hjörvarsson, Hydrogen-vanadium system in thin films: Effect of film thickness, <i>Physical Review B</i> 82 (2010) 245428 (8 pages). (IF = 3,77) 31. B. Pejova, D. Nesheva, Z. Aneva, A. Petrova, Photoconductivity and relaxation dynamics in sonochemically synthesized assemblies of AgBiS_2 quantum dots, <i>Journal of Physical Chemistry C</i> 115 (2011) 37-46. (IF = 4,52) 32. B. Pejova, B. Abay, Nanostructured CdSe films in low size-quantization regime: temperature dependence of the band gap energy and sub-band gap absorption tails, <i>Journal of Physical Chemistry C</i>, in press, DOI: 10.1021/jp204463f. (IF = 4,52)	
6	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор 6. B. Pejova, I. Grozdanov, Semiconducting bismuth(III) sulfide quantum dots in thin film form: a study of photophysical properties and photoconductivity relaxation dynamics, <i>Topics in Chemistry and Material Science, Volume 1</i>, Proceedings of the 2nd International Symposium Advanced Micro- and Mesoporous Materials, Varna, Heron Press, Sofia, 2008, 41-49.	3,00
7	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет (или научна институција): Предавање по покана на Институтот за физика на цврста состојба при Бугарската академија на науките во Софија, Бугарија.	3,00
8	Учество на научен/стручен собир со реферат 12. B. Pejova, I. Grozdanov, Spin-orbit splitting of the valence band in semiconducting thin films of variable-sized ZnSe and CdSe quantum dots followed by optical spectroscopy, <i>XXVIIIth European Congress of Molecular Spectroscopy</i>, Istanbul, 2006, Book of Abstracts, 214. 13. B. Pejova, I. Grozdanov, B. Abay, Temperature dependence of the band gap energy and sub-band gap absorption tails in thin films of semiconducting cadmium selenide quantum dots, 5th	10,00

International Conference of the Chemical Societies of the South-East European Countries, Ohrid, 2006, Book of Abstracts, 389.

14. D. Nesheva, Z. Aneva, **B. Pejova**, I. Grozdanov, A. Petrova, Photoelectrical characterization of nanocrystalline AgBiS₂ thin films, *15th International School on Condensed Matter Physics*, Varna, Bulgaria, September 2008.
15. **B. Pejova**, I. Grozdanov, D. Nesheva, A. Petrova, Structure and optical properties of 3D assemblies of AgBiS₂ quantum dots: XRD, AFM and UV-VIS-NIR study, *20th Congress of chemists and technologists of Macedonia, Ohrid, 2008, Abstract Book, ICT-04, 250.*
16. **B. Pejova**, I. Grozdanov, Semiconducting bismuth(III) sulfide quantum dots in thin film form: a study of photophysical properties and photoconductivity relaxation dynamics, *Topics in Chemistry and Material Science, Volume 1, Proceedings of the 2nd International Symposium Advanced Micro- and mesoporous materials, Varna, Heron Press, Sofia, 2008, 41-49.*
17. **B. Pejova**, I. Grozdanov, B. Abay, Y. K. Yoğurtçu, Thin films of semiconducting close packed ZnSe quantum dots: temperature dependence of the band gap energy and sub-band gap absorption tails, *NanoTr4: Nanoscience & Nanotechnology Conference, Istanbul, Turkey, 2008, Book of Abstract, 359.*
18. D. Nesheva, Z. Levi, Z. Aneva, I. Miloushev, **B. Pejova**, Optical properties of Zn_xCd_{1-x}Se single layers prepared by thermal vacuum evaporation, *7th International conference of the Balkan physical union Volumes 1 and 2, Book series: AIP Conference proceedings Volume 1203 pages 358-363, 2009.*
19. **B. Pejova**, I. Grozdanov, B. Abay, S. K. Yoğurtçu, Cadmium selenide quantum dot solids deposited as thin films: temperature-dependent Urbach-Martienssen tails, *NanoTr5: 5th Nanoscience & Nanotechnology Conference, Istanbul, Turkey, 2009, Book of abstracts, E103, 269.*
20. J. Bloch, **B. Pejova**, J. Jacob, B. Hjörvarsson, The effect of thin film thickness on the thermodynamics of the hydrogen-vanadium thin films system, *International symposium "Metal-hydrogen systems. Fundamentals and applications, Lomonosov Moscow State University, Moscow, Russia, 2010, Book of abstracts, page 46.*
21. J. Bloch, **B. Pejova**, J. Jacob, O. Levi, S. Curtarolo, B. Hjörvarsson, The effect of hydrogen on the electrical resistivity of iron-vanadium alloy thin films, *International symposium "Metal-hydrogen systems. Fundamentals and applications, Lomonosov Moscow State University, Moscow, Russia, 2010, Book of abstracts, page 47.*
22. I. Bineva, D. Nesheva, **B. Pejova**, Z. Aneva, Z. Levi, Zn_xCd_{1-x}Se single layers prepared by thermal vacuum evaporation: AFM and XRD characterization, *Nanotechnological basis for advanced sensors, Sozopol, Bulgaria, 2010.*
23. **B. Pejova**, J. Bloch, J. Jacob, B. Hjörvarsson, Hydrogen absorption in the thin films of vanadium(001), V/Fe superlattices and V-Fe alloys grown by DC magnetron sputtering: a study of thermodynamics by *in situ* electrical measurements, *21th Congress of chemists and technologists of Macedonia, Ohrid, 2010, Abstract Book, ICT-11, 197.*

ВКУПНО

156,43

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
1	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија	
	45 рецензирани трудови за престижни меѓународни списанија	45,00
	Рецензент на научноистражувачки проект поднесен при National Science Foundation (NSF), САД (www.nsf.gov)	1,00
2	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	0,50
3	Превод на учебник - Peter Atkins, Tina Overton, Jonathan Rourke, Mark Weller, Fraser Armstrong, Shriver and Atkins' Inorganic Chemistry, Fourth Edition, Oxford University Press, Oxford, 2006. - John W. Hill, Ralph H. Petrucci, Terry W. McCreary, Scott S. Perry, General Chemistry, Fourth Edition, Prentice Hall, New Jersey, 2005.	6,00
Дејности од поширок интерес		
1	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание - Open Journal of Inorganic Chemistry - Mediterranean Journal of Chemistry	2,00
2	Студиски престои во странство - постдокторски престој на Одделот за физика на материјали при Ångström лабораторијата на Универзитетот во Упсала, Шведска, во групата на проф. Björgvin Hjörvarsson (повеќе од 6 месеци) - престој на Институтот за физика на цврста состојба при Бугарската академија на науките, Софија, Бугарија; домаќин: проф. д-р Дијана Нешева (до три месеци)	2,50
3	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект - носител (еден проект поднесен за финансирање во МОН) - соработник (два проекта поднесени за финансирање во МОН)	2,00
4	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект - носител (еден билатерален македонско-бугарски проект) - соработник (два проекта поднесени за финансирање во рамките на FP 7 - програмата на EU)	4,00
5	Член на факултетска комисија - Комисија за настава на ПМФ - Класен раководител според ЕКТС на студентите по хемија (применета и наставна насока, како и насоката за аналитичка биохемија) од генерацијата запишана во учебната 2010/2011	1,00
Вкупно		64,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	31,26
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	156,43
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	64,00
Вкупно	251,69

Членови на Комисијата

1. Д-р Иван Грозданов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, претседател, с.р.
2. Д-р Зоран Здравковски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, член, с.р.
3. Д-р Мимоза Ристова, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, член, с.р.

ПРЕГЛЕД
 на теми за изработка на магистерски труд прифатени на седницата
 на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје
 одржана на 4.11.2011 година

Кандидат	Тема	Ментор
Владимир Николов	Анализа на можностите за управување со техничките системи во згради	Вон. проф. д-р Виктор Гаврилоски
Љубинка Герѓеска	Примена на вештачките невронски мрежи како алатка на интелигентните производни системи при моделирање на современите деловни проце	Вон. проф. д-р Валентина Гечевска
Емилија Поповиќ	Истражување на карактеристиките на отпадни материји од тутунска индустрија од аспект на искористување за енергетски потреби	Вон. проф. д-р Ристо Филкоски
Анастас Ташковски	Дефинирање на критериумите за избор на хибридна постројка за искористување на енергијата на ветрот и сонцето за индивидуален потрошувач на електрична енергија	Проф. д-р Славе Арменски

Декан

Проф. д-р Атанас Кочов

ПРЕГЛЕД
на одобрена тема за изработка на докторска дисертација на
Архитектонскиот факултет

кандидат	наслов на тема	комисија
М-р Ана Ивановска	“Архитектурата од периодот на пост-земјотресната обнова на Скопје-вредности и состојби во рамки на современиот контекст”	- Д-р Минас Бакалчев, редовен професор – претседател - Д-р Јасмина Хациева- Алексијевска, редовен професор – член - Д-р Елизабета Касапова, доцент – член

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МОЛЕКУЛАРНА
КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА МУТАЦИИ ВО CYP21A2 ГЕНОТ КАЈ
КОНГЕНИТАЛНА АДРЕНАЛНА ХИПЕРПЛАЗИЈА“,
ИЗРАБОТЕНА ОД м-р, сци, **ВИОЛЕТА АНАСТАСОВСКА**,
ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ,

Врз основа на член 63 од Законот за високото образование и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата 10. редовна седница, одржана на 27.10.2011 година, по предлог на Научниот одбор на Медицинскиот факултет во Скопје, определи Комисија за оценка на докторската дисертација изработена од м-р, сци, **Виолета Анастасовска** со наслов: „Молекуларна карактеризација на мутации во CYP21A2 генот кај конгенитална адренална хиперплазија“.

Рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р, Мирко Спироски - претседател
2. проф. д-р, Перко Колевски - член
3. проф. д-р, Бранкица Крстевска - член,

по прегледот и анализата на доставениот материјал, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Доставената докторска дисертација со наслов „Молекуларна карактеризација на мутации во CYP21A2 генот кај конгенитална адренална хиперплазија“ претставува научно-стручен труд обмислен, изработен и изложен низ научноистражувачки

етапи: вовед, цели на истражувањето, материјал и методи, резултати, дискусија, заклучоци и литература.

Во **Воведот** на докторатот, авторката се осврнува на историјатот, клиничката презентација на болеста, молекуларната генетика, генетските промени, можностите за дијагноза на молекуларно ниво и терапевтските можности на конгениталната адренална хиперплазија причинета од дефицит на ензимот 21-хидроксилаза, кој претставува значајна причина за морбидитет и морталитет во детската возраст. Авторката укажува на значењето на откријата во областа на молекуларната биологија во последните години кои претставуваат основа за развој на медицинската генетика која ги изучува наследните мутации кои предизвикуваат патолошки состојби и болести кај човекот. Особено укажува на можноста за генетска дијагноза, превенција, прогноза и можност за генска терапија на наследните болести. Авторката укажува на посебното место на конгениталната адренална хиперплазија, како една од најчестите метаболитички автосомни рецесивни болести, со можност за превенирање и терапија. Во овој докторски труд, поле на интерес и анализа е дефицитот на ензимот 21-хидроксилаза, причина за конгенитална адренална хиперплазија кај 90-95% од случаите. Дефицитот на овој ензим се манифестира со недоволна синтеза на алдостерон и губење на соли со развој на животено-загрозувачки епизоди на хипонатремична дехидратација и шок, пренатална вирилизација, вклучувајќи амбивалентни гениталии кај новородени од женски пол, но може да биде и асимптоматски или асоциран со знаци на постнатален вишок на андрогени хормони. Во целост се презентирани општите карактеристики и посебностите на трите форми на 21-хидроксилаза дефицитот од интерес, формата со губење на соли (Salt losing - SL), едноставната вирилизирачка форма (Simple virilizing - SV) и неklasичната доцна форма (Late onset - LO). Потенцирана е неопходноста од дијагноза на генско ниво на болеста и нејзиното значење во клиничката практика.

Мотив за изработка на докторскиот труд е молекуларна карактеризација на конгениталната адренална хиперплазија. Авторката

укажува на значењето на современите можности за дијагноза и пренатална дијагноза со примена на современи методи на молекуларна генетика со укажување на можноста за пренатална дијагноза во фамилиите оптоварени со болеста, како можност за потенцијално планирање на потомството. Мотивот е поврзан со една од главните цели, а тоа е придонес во познавањето на молекуларните основи на конгениталната адренална хиперплазија, последица од дефицит на ензимот 21-хидроксилаза, кои за прв пат се цел на генетско истражување во нашата земја.

Целите на трудот се јасно дефинирани и систематизирани и произлегуваат од мотивот на трудот. Основна цел на истражувањето е откривање на генетските дефекти кои се причина за настанување на 21-хидроксилаза дефицитот. Посебни цели на истражувањето се:

- стандардизирање на техника на молекуларна генетика за генетска дијагноза на 21-хидроксилаза дефицитот;
- примена на оваа метода за утврдување на најчестите точкести мутации во CYP21A2 генот кој ја кодира синтезата на ензимот;
- одредување на честотата на генските дефекти во нашата популација;
- одредување на зиготноста на откриениот генски дефект;
- објаснување на влијанието на генските дефекти на клиничката експресија и споредба на добиените резултати со објавените резултати од други студии.

Во делот **Материјал и методи** на работа, авторката вклучува 53 пациенти со дефицит на 21-хидроксилаза од Република Македонија. За да се добие увид во поширокиот регион, вклучени се и 18 пациенти од Република Србија, со што вкупниот број на анализирани пациенти изнесува 71. Клиничката дијагноза и изборот на вклучени пациенти се направени на Универзитетската клиника за детски болести во Скопје и на Институтот за здравствена заштита на мајки и деца на Србија „Др.

Вукан Чупич" во Белград. Испитуваните пациенти се поделени во три групи според клиничката дијагноза. Од вкупниот број на испитувани пациенти од Република Македонија, 35 пациенти имаат класична форма на конгенитална адренална хиперплазија (23 пациенти имаат форма со губење на соли и 12 имаат едноставна вирилизирачка форма), а 18 се дијагностицирани како неklasична доцна форма на болеста. Пациентите од Република Македонија се со различно етничко потекло, 34 се Македонци, 14 се Албанци и 5 се Роми. Од вкупниот број на испитувани болни деца од српската популација, 4 пациенти имаат форма на болеста проследена со губење на соли, 5 имаат едноставна вирилизирачка форма и 9 се дијагностицирани како доцна форма на болеста. Освен кај пациентите, генетската анализа е направена и кај 109 членови на семејства на болните деца од кои 75 се членови на семејства на пациентите од Република Македонија и 34 се членови на семејства на пациентите од Република Србија. Анализирани се и ДНК - примероци од 50 здрави индивидуи, како контролни примероци. За секоја генетска анализа авторката ги информирала пациентите и нивните родители и таа е направена со нивна согласност. Молекуларната генетска анализа е направена во Генетската лабораторија при Универзитетската клиника за детски болести со техничка поддршка од Институтот за имунобиологија и хумана генетика при Медицинскиот факултет во Скопје. Како материјал за генетската анализа е користена ДНК, изолирана од леукоцити на периферна крв (3-5мл), земена со ЕДТА како антикоагуланс, и тоа кај пациентите, членовите на семејствата и здравите индивидуи. За анализа на генските дефекти применети се повеќе ДНК - методи. За изолација на геномска ДНК е користен стандарден метод на фенол/хлороформ екстракција/протеиназа К дигестија. За генетската анализа се применети повеќе ДНК - методи и даден е комплетен опис на методологијата на работа. Опишани се изолација на геномска ДНК, полимераза верижна реакција - PCR (Polimerase Chain Reaction), полимераза верижна реакција со креирање на рестриктивно место - PCR/ACRS (Polimerase Chain Reaction/Amplification created restriction site), дигестија со рестриктивни ендонуклеази. Добиените продукти со ДНК - методите се анализирани по

нивното електрофоретско раздвојување на 2% агарозен гел и/или 12% полиакриламиден гел.

Во делот **Резултати**, кандидатот ги изнесува резултатите поединечно за анализираните пациенти од Република Македонија и Република Србија. Кај сите испитаници се анализирани вкупно 11 точкести мутации во CYP21A2 генот - P30L, IVS2, del. 8bp, I172N, I236N, V237E, M239K, V281L, F306+T, Q318X и R356W, зиготноста на детектираните мутации и корелацијата на генотипот со клиничката експресија на болеста. Добиените резултати од анализата на 21-хидроксилаза дефицитот кај македонската популација покажуваат присуство на шест од анализираните мутации - P30L, IVS2, I172N, V281L, Q318X и R356W, кај 84,9% (45/53) од пациентите. Анализата на добиените резултати кај трите клинички форми на конгенитална адренална хиперплазија покажуваат присуство на мутации кај 91,3% од SL - пациентите (21/23), кај 91,7% (11/12) од SV и 72,2% (13/18) од LO - пациентите од македонската популација. Утврдена е специфичност во дистрибуцијата на откриените мутации кај пациентите од различно етничко потекло. Целосно е одреден генотипот, односно откриени се мутации на двете алели, кај 62,3% (33/53) од пациентите со следната дистрибуција во однос на клиничката експресија на болеста - 19/23 (82,6%) кај SL, 10/12 (83,3%) кај SV и само кај 4/18 (22,2%) од LO - пациентите. Кај пациентите со целосно дефиниран генотип утврдена е корелација со фенотипот кај сите SL и LO - пациенти и 90% (9/10) од SV - пациентите.

Кај 72,2% (13/18) пациенти од српската популација се детектирани пет различни мутации - P30L, IVS2, I172N, Q318X и R356W. Анализата на добиените резултати кај трите клинички форми на болеста покажуваат присуство на мутации кај сите SL - пациенти (4/4), кај 80% (4/5) од SV и 55,6% (5/9) од LO - пациентите. Целосно е дефиниран генотипот кај 12/18 (66,7%) од српските пациенти и тоа кај сите SL - пациенти, 80% (4/5) од SV и 4/9 (44,4%) од пациентите со LO - форма на болеста. Кај пациентите со целосно дефиниран генотип утврдена е корелација со клиничката

експресија на болеста кај 3/4 (75%) SL, 100% (4/4) од SV и 50% (2/4) од LO - пациентите.

Во деловите **Дискусија** и **Заклучоци**, кандидатката ги споредува поединечните резултати со фенотипската слика и етничката припадност на пациентот и со добиените резултати во други популации. Кандидатката нагласува дека студијата претставува прво истражување од овој тип во нашата земја и дава увид во дистрибуцијата на најчестите CYP21A2 мутации, кои предизвикуваат различни форми на конгенитална адренална хиперплазија. Анализата кај пациентите од Република Србија овозможува увид во дистрибуцијата на CYP21A2 мутациите во поширокиот регион, кој досега не е анализиран. Добиените резултати се споредливи со тие добиени надвор од границите на нашата земја, со одредени специфичности утврдени кај нашите испитаници: значително повисока застапеност на P30L мутацијата кај двете испитувани популации; висока превалентност на лесната P30L мутација кај пациенти со класична SV - форма на болеста, кај двете популации; значително пониска застапеност на V281L мутацијата кај LO - пациентите од македонската популација и целосно отсуство кај српските испитаници; висок процент на тешки мутации кај пациенти со неklasична форма на болеста, со предоминантност на Q318X над IVS2. Применетата метода е брза, едноставна, сензитивна молекуларна метода, применлива за рутинска анализа во клиничките лаборатории, која обезбедува прецизна дијагноза и одредување на клиничката форма на болеста на генско ниво, пренатална дијагноза и превенција на болеста. Со тоа резултатите од оваа научноистражувачка студија добиваат и практична примена.

Дисертацијата е прикажана едноставно и прецизно, при што авторката изнесува високо информативна научна мисла со јасен јазичен стил, лесен за усвојување во континуитет. Дисертацијата претставува научен труд изложен во 156 страници, со поткрепа на текстот со 35 слики (од кои 16 а, б, в; 18 а, б) и 21 табела. Прецизната научна мисла на докторантката, како јасниот и едноставен јазичен стил со кој е напишана докторската дисертација, овозможуваат едноставно следење на приложениот материјал.

Во докторската дисертација е приложена **литературна основа** со референци на 264 соодветно цитирани современи научни трудови од познати автори и референтни списанија за дадената област на интерес и работа кои се поврзани со темата на докторскиот труд.

ЗАКЛУЧОК

Докторската дисертација од **м-р, сци, Виолета Анастасовска**, под наслов **„Молекуларна карактеризација на мутации во CYP21A2 генот кај конгенитална адренална хиперплазија“**, третира интересна, актуелна и од практична важност проблематика. Со дизајнот на трудот, јасно поставените цели, изборот на материјал и методи на работа, добиените резултати, дискусијата и заклучните согледувања ги задоволува и ги надминува принципите на јасен методолошки пристап во научно истражувачката работа. Се работи за оригинална студија која е прва од овој вид во Република Македонија, која освен научниот придонес во познавањето на молекуларната основа на наследните болести, има и практична примена во дијагнозата, прогнозата и контролата на наследните метаболитички заболувања.

ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци, Комисијата позитивно ја оценува изработената докторска дисертација под наслов **„Молекуларна карактеризација на мутации во CYP21A2 генот кај конгенитална адренална хиперплазија“**, од **м-р, сци, Виолета Анастасовска** и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, неа да ја прифати, и да овозможи понатамошна постапка за јавна одбрана на оваа докторска дисертација.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р, Мирко Спироски с.р.
2. Проф. д-р, Перко Колевски с.р.
3. Проф. д-р, Бранкица Крстевска с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ПО ПРЕДМЕТОТ РАДИОЛОГИЈА НА
МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 115/2010, 17/11 и 51/11) и членовите од 42-48 од Правилникот за критериумите и постапките за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје со Анекс 1 и Анекс 2 (Универзитетски гласник бр. 173), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 27.10.2011 година, формира Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Миодраг Врчаковски, проф. д-р Надица Митреска, проф. д-р Климе Ѓорески, проф. д-р Мирко Крстевски и проф. д-р Розалинда Попова Јовановска за избор на еден редовен професор по предметот радиологија, а по распишаниот конкурс од 4.10.2011 година. На конкурсот се пријави еден кандидат, и тоа вонр. проф. д-р Василчо Спиров.

Рецензентската комисија, откако ја разгледа и ја проучи доставената документација, има чест да му го достави на Наставно-научниот совет следниов

ИЗВЕШТАЈ

Вонр. проф. д-р Василчо Спиров
Биографски податоци

Вонр. проф. д-р Василчо Спиров е роден на 25.12.1956 година во Битола. Средно образование и Медицински факултет завршил во Скопје, во мај 1981 година со просек 8,15.

Специјализацијата по радиологија ја започнал во Воената болница во Скопје во 1988 година. Завршниот дел од специјалистичкиот турнус го извел на ВМА во Белград, каде што и го положил специјалистичкиот испит, во 1991 година.

Вработен е во ЈЗУ Универзитетска клиника за радиологија како лекар-специјалист радиолог, вонреден професор, раководител на Отсекот за радиолошко испитување на тенко и дебело црево.

Во учебната 1993/94 година запишал постдипломски студии по предметот радиодијагностика. Испитите ги положил со просечна оценка 9,00. Магистерскиот труд со наслов „Двојноконстрастна техника за рендгенско испитување на колонот во хипотонија“ го одбранил во 1997 година.

На Медицинскиот факултет во Скопје, во 1997 година, пријавил тема за изработка на докторска дисертација со наслов „Вредноста на модифицираната двојноконстрастна иригографија во детекција на премалигните и малигните лезии на дебелото црево“, а ја одбранил во 2000 година.

Бил член на организациониот одбор на Првиот и Вториот конгрес на радиолозите на Македонија, одржани во Охрид во 1995 и 2000 година и член на научниот одбор на Петтиот конгрес на радиолозите на Македонија, одржан во Охрид во 2009 година.

Во 1996 година бил избран за асистент по предметот радиологија а бил реизбран во

2000 година. Во 2002 година бил избран за доцент, а во 2007 година за вонреден професор по предметот радиологија.

Вклучен е во изведувањето на теоретската настава за студентите по медицина и стоматологија, и на Високата школа за радиолошки технолози. Бил член на Комисија за оцена на подобност на тема за изработка на докторска дисертација. Член е на комисиите за полагање на специјалистички испит по предметот радиологија. Член е на комисиите за оцена и одбрана на дипломски работи. Бил и е ментор на поголем број дипломски работи. Бил член на комисији за избор-реизбор во наставно-научни и соработнички звања.

Вклучен е во изведбата на наставата на Факултетот за медицински науки во Штип при УГД и на Високата здравствена школа во Битола при УКО.

Во 2010 година положил супспецијалистички испит и се здобил со звањето супспецијалист по дигестивна радиологија.

Во 1998 година претстојувал на стручно усовршување на Универзитетот во Лунд, Шведска, во траење од два месеца. Таму се усовршувал во областа на радиологијата на дигестивниот тракт, со посебен акцент на радиолошките испитувања на тенкото и дебелото црево. Во 2000 година се усовршувал на Универзитетот Џорџ Таун во Вашингтон ДЦ, САД.

Вонр. проф. д-р Василчо Спиров има учествувано на повеќе конгреси и симпозиуми во Македонија и во странство.

Има објавено повеќе научно-стручни трудови.

Наставна дејност

Вонр. проф. д-р Василчо Спиров е вклучен во извршувањето на практичната настава на студентите по медицина и стоматологија уште од 1996 година, кога е избран за асистент по предметот Радиологија.

Проф. д-р Спиров е вклучен во изведувањето на теоретската настава за студентите по медицина и стоматологија и на Високата школа за радиолошки технолози и физиотерапевти; комисији за полагање на специјалистички испит; комисији за избор –реизбор; менторство на дипломски работи и член на комисиите за оцена и одбрана на дипломски работи од 2002 година кога бил избран за доцент по предметот радиологија.

Стручно-научна активност

Во учебната 1993/94 година се запишал на постдипломски студии кои ги завршил со одбрана на магистерскиот труд во март 1997 година, со што се стекнал со научниот назив магистер по медицински науки за радиологија. Докторската дисертација со наслов "Вредноста на модифицираната двојно контрастна иригографија во детекција на премалигните и малигните лезии на дебелото црево" ја одбранил во јуни 2000 година.

Во 2010 година положил супспецијалистички испит и се здобил со звањето супспецијалист по дигестивна радиологија.

Вонр. проф. д-р Василчо Спиров досега престојувал на стручно усовршување на Универзитетот во Лунд, Шведска, во траење од два месеца. Таму се усовршувал во областа на радиологијата на дигестивниот тракт, со посебен акцент на радиолошките испитувања на тенкото и дебелото црево. Во 2000 година се усовршувал на Универзитетот Џорџ Таун во Вашингтон ДЦ, САД.

Проф. д-р Спиров има објавено повеќе научно-стручни трудови (59). Тие се рецензирани во 1996 година (Билтен бр. 669 од 21.10.1996 година), во 2000 година (Билтен бр. 753 од 15.3.2000 година) при неговиот избор и реизбор за асистент по предметот радиологија, 2002 година (Билтен бр. 795 од 4.2.2002 година) при неговиот избор за доцент и 2007 година (Билтен бр. 910 од 29.12.2007 година) при неговиот избор за вонреден

професор по предметот радиологија. За овој избор, вонр. проф. д-р Василчо Спиров доставува 9 труда кои досега не се рецензирани. На 6 од нив е носител и единствен автор, а на останатите е коавтор.

Стручно-научни публикации

60. В. Спиров

РЕТРОСПЕКТИВЕН ПРЕГЛЕД НА ЕНТЕРОКЛИЗА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ОПСКУРНО КРВАВЕЊЕ И ХРОНИЧНА АБДОМИНАЛНА БОЛКА ОД НЕПОЗНАТА ЕТИОЛОГИЈА

17. Конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество
Охрид, 10-13.10.2007 година

Целта на трудот е да се одреди дијагностичката корист на ентероклизата во евалуацијата на опскурно гастроинтестинално крвање (ОГИК) и хронична абдоминална болка (ХАБ) од непозната етиологија.

Направен е ретроспективен преглед на 49 пациенти (25 мажи и 24 жени), со просечна возраст од 48,2 години кај кои е направена ентероклиза. Пред правењето на ентероклизата со езофагогастродуоденоскопија се ислучени патолошки промени. Наодите од ентероклизата се дефинирани како позитивни врз основа на анатомски или функционални абнормалности. Анализирани се податоците за: процент на позитивни испитувања, процент на позитивни резултати според категоријата на симптомот и процент на пациенти со примена на клиничко лекување врз основа на позитивни наоди од ентероклизата. Во резултати е наведено дека индикации за ентероклиза биле ОГИК кај 23 пациенти и ХАБ кај 26 пациенти. Позитивни испитувања имале 9 пациенти, од кои 5 пациенти со ОГИК и 4 пациенти со ХАБ. Според резултатите од ентероклизата, промена во клиничкото лекување е направена кај 2 пациента со ОГИК и 3 со ХАБ. Позитивните наоди од ентероклизата вклучувале атхезии (1 пациент), стеснување (2 пациенти), дивертикулоза на тенко прево (1 пациент), промена на мукозата со дефекти во полнењето (2) и нарушување на мотилитетот (1). Вкупниот позитивен наод од ентероклизата бил 18,4% (15,4% за ХАБ и 21% за ОГИК). Врз основа на сето наведено, авторот заклучил дека резултатите од ентероклизата го промениле клиничкото лекување кај приближно 10% од пациентите.

61. В. Спиров

РЕТРОСПЕКТИВНА СТУДИЈА НА ЕНТЕРОКЛИЗА

2. Конгрес на лекарите по општа медицина на Република Македонија со меѓународно учество
Охрид, 19-22.6.2008 година

Во студијата авторот прави ретроспективна студија на радиолошките наоди од направена ентероклиза. Ентероклизата била направена на радиолошкото одделение при Воената болница во Скопје во периодот октомври 1988 година до јули 2007 година. Студијата вклучила 516 пациенти кои биле разгледани и споредени со клиничкиот исход. Исто така, овие наоди биле споредени со ендоскопскиот наод на терминалниот илеум и лапаратомијата кога тоа било можно.

Исходот на студијата бил следен: сензитивност - 90,6% и специфичност-93,7%. Во 66,1% била точно поставена дијагноза. Добиените резултати кореспондираат со резултатите од други вакви студии направени од други автори кои се објавени во

медицински списанија. Врз основа на наведеното, авторот заклучува дека ентероклизмата треба да се користи како рутинско испитување кога се сомневаме за абнормалности на тенкото црево.

62. С. Атанасовска-Ничиќ, В. Спиров, С. Поњавиќ, Д. Стојковски.

НОВ ПРИСТАП ВО ЛЕКУВАЊЕТО НА ХЕМОРОИДИ

2. Конгрес на лекарите по општа медицина на Република Македонија со меѓународно учество
Охрид, 19-22.06.2008 година

Целта на трудот е да ги презентираат нивните искуства во лекувањето на хемороиди со препаратот Флебодиа 600 Диосамин, еден од поновите ангиопротективи, користејќи ја и сета адјувантна терапија.

Била следена група од 30 пациенти составена подеднакво од двата пола со хемороиди од прв и втор степен, на возраст помлади, до 40 години-2 пациента, од 41 до 60 години 13-пациенти и над 60 години 15-пациенти. Освен анамнезата, направен бил и објективен преглед. Контролите биле вршени на петтиот и петнаесеттиот ден, а подоцна по потреба. Препаратот бил ординиран 3x1 таблета 5 дена, а потоа 10 дена по 1 таблета наутро. Контролирани биле болката, јадежот, печењето и крварењето.

Во почетокот, без болка биле 11 болни, јадежот бил присутен кај сите, печење немало само кај еден, а крвавеле 18 пациенти. Кај сите пациенти на првата контрола имало значително подобрување, а на втората и субјективниот и објективниот наод бил уреден. Деветнаесет пациенти редовно земале и друга терапија, поради други заболувања. Во текот на третманот ниту кај еден случај не се јавиле придружни нуспојави со несакан ефект. Адјувантната терапија, освен кај 2 пациента, била укината по првата контрола. Авторите напоменуваат дека поради малиот број на пациенти не можат да дадат мериторен заклучок, но врз основа на добиените резултати заклучиле дека Флебодиа 600 претставува препарат со позитивен ефект во лекувањето на хемороидите.

63. В. Спиров

СПОРЕДУВАЊЕ НА СВОЈСТВАТА НА ЕНТЕРОКЛИЗАТА СО КЛАСИЧНАТА ПАСАЖА НА ТЕНКОТО ЦРЕВО

8. Македонски конгрес на гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество
Охрид, 24-27.9.2008 година

Целта на трудот е споредување на својствата на ентероклизата со класичната пасажа на тенкото црево.

Во студијата биле опфатени 81 пациент во период од 6 години (февруари 2000-2006 година). Пациентите биле поделени во две групи. Едната група била прегледана со класичната пасажа на тенкото црево, а другата со ентероклиза. Пациентите со претходно дијагностицирани болести на тенкото црево или со претходна хируршка интервенција не биле вклучени во студијата. Постапката за прегледот била унифицирана кај сите пациенти. Времето на експозиција како и зафатеноста на собата за преглед биле бележени за секој пациент одделно. Со анализа на добиените резултати добиле дека времето на експозиција за класичната пасажа на тенкото црево е 3,3 мин и за 0,8 минути помала во однос на ентероклизата. За време на ентероклизата, собата за прегледи била зафатена 38 минути и е за 6 минути повеќе во однос на класичната пасажа на тенкото црево. Со статистичка обработка на добиените резултати се заклучило дека разликата во

зрачењето и зафатеноста на собата за преглед не е статистички сигнификантна. Според тоа, авторите заклучуваат дека изложеноста на експозиција не смее да биде препрека за изведување на ентeроклизата.

64. В. Спиров

ЕНТЕРОКЛИЗА- ПРИМАРНА РАДИОЛОШКА ТЕХНИКА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА ТЕНКОТО ЦРЕВО

5. Конгрес на радиолозите на Република Македонија со меѓународно учество
Охрид, 20-23.9.2009 година

Цел на радиолошкото испитување на тенкото црево е да се открие ограничувањето во подвижноста и анатомските неправилности на сидот во рана фаза.

Ентероклизата е означува неколу различни техники на испитување на тенкото црево со бариум преку дуоденална интубација со единечен контраст бариум сулфат или двоен контраст бариум и метил целулоза или бариум и воздух. Интубацијата се изведува по на- зален пат, а катетерот се поставувал надолу преку езофагусот, желудникот во дуоденумот, односно почетниот дел на јејунумот. Предности на ентeроклизата се директно воведување на контрастно средство директно во тенкото црево со регулирана брзина. Контролираната дистензија на тенкото црево претставува најважен аспект на ентeроклизата бидејќи предизвикува исправување на кружните набори и овозможува да се одреди дали се морфо- лошки правилни според мерливи параметри: дијаметар на луменот, дебелина на сидот и вилите, проучување на Керкринговите набори.

65. С. Атанасовска-Ничиќ, В. Спиров, С. Поњавиќ, Љ. Шукриев.

РЕФЛУКС ЕЗОФАГИТИС ТРЕТИРАН ВО АМБУЛАНТСКИ УСЛОВИ СО ЛАНЗОПРАЗОЛ- ВТОРО СООПШТЕНИЕ

1. Конференција на лекарите по општа/фамилијарна медицина на Југоисточна Европа,
Охрид, 18-21.6.2009 година

Во воведот авторите наведуваат дека рефлукс езофагитис е заболување на езофагу- сот кое се карактеризира со пецкање во градите, подждригнување и болка.

Целта на трудот е да се презентираат резултати на рефлукс езофагитис третиран со Ланзопразол (Ланзул 30) во период од 4 години.

Студијата опфаќа 300 пациенти со дијагноза рефлукс езофагитис, од кои 93 биле жени и 207 мажи на возраст помеѓу 18 и 82 години. Сите пациенти биле третирани со Ланзул 30 еднаш дневно во тек на 8 недели. За време на третманот биле направени две контроли, првата по 2 недели, а втората по 8 недели. Анализирани биле следниве симптоми: пецкање во градите, подждригнување и болка.

Резултатите после првата контрола се дека повеќе од 50% имаат забележително по- добрување и по 8 недели речиси 90% од пациентите немаале симптоматологија. Тие про- должиле со третман на 33 пациенти, од кои 18 пациенти биле третирани 3 месеци, а оста- натите една година. Во текот на третманот ниту кај еден случај не се јавиле придружни нуспојави со несакан ефект.

Врз основа на добиените резултати, авторите заклучиле дека Ланзул 30 покажал многу добри резултати во третманот на рефлуксен езофагитис.

66. В. Спиров

ИСПИТУВАЊЕ НА ТЕНКОТО ЦРЕВО КАЈ КРОНОВАТА БОЛЕСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА – РЕАЛНИ МОЖНОСТИ И НОВИ ПРЕДИЗВИЦИ

22. Симпозиум на лекарите по општа медицина на Република Македонија со меѓународно учество

Скопје, 22-24.10.2010 година

Авторот наведува дека испитувањето на морфологијата на тенкото црево е задолжителна кај голем број пациенти со Кронова болест. Радиолошките техники достапни во Р. Македонија се класичната пасажа на тенкото црево и во последните десетина години - двојно контрастната ентероклиза. Со развојот на компјутеризираната томографија (КТ) и магнетната резонанца (МР) се јавуваат нови алтернативни радиолошки методи кои можат да се вклучат во секојдневната практика.

Во трудот е направен преглед на новите КТ и МР-радиолошки методи за испитување на тенкото црево во поглед на дијагностицирање на Кроновата болест. Конвенционалните радиолошки и ендоскопски методи кои денес кај нас се практикуваат во испитувањето на тенкото црево имаат свои недостатоци кои би можеле да се надминат со новите КТ и МР-испитувања. Изборот помеѓу конвенционалните и новите методи може да биде конкурентен пред сè од аспект на чинењето, но во одредени околности конвенционалните и новите методи стануваат комплементарни. Изборот на најсоодветниот метод треба да се темели врз нивните особености во поглед на корисноста, дијагностичката точност, безбедноста, достапноста и цената на чинење.

Воведувањето на новите радиолошки техники бара залагање на повеќе заинтересирани страни. Но, практикувањето на најновите радиолошки методи ќе донесе нови можности за испитување на тенкото црево кај пациенти кај кои претходните испитувања укажуваат на постоење на Кронова болест.

67. В. Спиров

ДВОЈНО КОНТРАСТНА ЕНТЕРОКЛИЗА СО БАРИУМ И ВОЗДУХ

22. Симпозиум на лекарите по општа медицина на Република Македонија со меѓународно учество

Скопје, 22-24.10.2010 година

Авторот наведува дека ентероклизата е минимално инвазивен радиографски метод со мали разлики во техниката на изведување кој има за цел да открие ограничување во подвижноста на тенкото црево и/или анатомски неправилности на сидот на цревата во рана фаза. Ентероклизата бара внесување на катетер во тенкото црево, инјектирање на бариум и воздух или метил целулоза за да се добие двоен контраст. Тој овозможува проучување на детали на површината на цревата, дијаметарот на луменот и дебелината на цревата. Истражувањата засновани на докази кои ги компарираат конвенционалната ентероклиза, ентероклизата со КТ и ентероклизата со МР покажуваат дека наспроти одредени подобрувања во методот на испитувањето на тенкото црево со примена на КТ и МР, испитувањето со бариум останува супериорно во описот на мукозните промени, особено на афтоидните лезии во раната фаза на Кроновата болест. Поради тоа, ентероклизата со бариум и понатаму се препорачува на пациенти со негативен наод при испитување со КТ и МР ентероклиза, а кај кои претходните тестови упатуваат на висока веројатност на Кронова болест. Во трудот е детално опишана техниката на изведувањето на двојно контрастната ентероклиза со воздух, клиничките индикации и нејзините недостатоци.

68. С. Атанасовска-Ничиќ, В. Спиров, С. Поњавиќ, Љ. Шукриев.
ЛЕКУВАЊЕ НА БРОНХИЈАЛНА АСТМА СО СПИРИВА (НАШИ ИСКУСТВА -
ПРВО СООПШТЕНИЕ)

22. Симпозиум на лекарите по општа медицина на Република Македонија со
меѓународно учество

Скопје, 22-24.10.2010 година

Целта на трудот е авторите да ги презентираат резултатите во лекувањето на бронхијалната астма со Спирива- прашок за инхалација и капсули.

Следена е група од 30 пациенти, од кои 15 се мажи и исто толку жени. Пациентите биле на различна возраст. Во студијата била користена личната анамнеза на секој пациент, клиничкиот преглед со аускултација и тоа пред и по давањето на лекот, лабораториските испитувања (седиментација и крвна слика), рендгенграфиите на белите дробови, ЕКГ и крвен притисок.

Во анализата се следени параметрите диспнеа (отежнато дишење), кашлица, болка, покачена температура, срцева работа и тоа пред и после терапијата со Спирива. Терапијата била комбинирана со антибиотици, антипиретици, експекторанси и друга симптоматска терапија по потреба. Забележано е дека веднаш по првата апликација дошло до благо подобрување на симптомите, а после 5 дена кај 25 пациенти (83,8%) имало значително подобрување. По 10 дена примена на терапијата било забележано подобрување кај сите 30 пациенти. За време на лекувањето не била забележана алергиска реакција кај ниеден пациент. Авторите напоменуваат дека поради малиот број на пациенти не можат да дадат мериторен заклучок, но врз основа на добиените резултати заклучиле дека Спирива претставува одличен препарат со позитивни ефекти во лекувањето на бронхијална астма, сама или во комбинација со други лекови.

ЗАКЛУЧОК

На конкурсот за избор на еден редовен професор по предметот радиологија се пријави еден кандидат, и тоа вонр. проф. д-р Василчо Спиров.

Врз основа на анализата на доставениот материјал на кандидатот, неговото лично познавање, неговото следење за време на специјализацијата, потоа следење на неговата активност за време на изведувањето на наставата и интересот кон научноистражувачката работа, Рецензентската комисија утврди дека кандидатот ги исполнува сите услови за избор во звањето редовен професор по предметот радиологија (анекс 2).

Рецензентската комисија има чест на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје да му предложи кандидатот вон. проф. д-р Василчо Спиров да биде избран во звањето редовен професор по предметот радиологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Миодраг Врчаковски, с.р.

Проф. д-р Надица Митреска, с.р.

Проф. д-р Климе Ѓорески, с.р.

Проф. д-р Мирко Крстевски, с.р.

Проф. д-р Розалинда Попова Јовановска, с.р.

ОБРАЗЕЦ КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Василчо Александар Спиров
(име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет - Скопје
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: Радиологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии	36,0
2.	Одржување на вежби	18,0
3.	Ментор на дипломска работа	5,4
4.	Член на комисија за специјалистички испит	2,2
5.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	5,0
	Вкупно	66,6

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Секциско предавање на научен/стручен собир	5,0
2.	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	6,0
3.	Учество на научен/стручен собир со реферат	5,0
4.	Апстракт објавен во зборник на конференција со меѓународно учество	9,0
	Вкупно	25,0

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Воведување нова клиничка метода во областа на медицинските науки и здравството	4,0
2.	Завршена супспецијализација во областа на медицинските науки и здравството	1,0
Дејности од поширок интерес		
1.	Член на програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	1,0
2.	Награда за научни постигнувања од струкова организација	3,0
3.	Член на комисија за избор во звање	0,8
4.	Координатор на студиска програма	1,0
5.	Учество во комисија и тела на државни и други органи	1,0
Спортска дејност		
	Вкупно	11,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	66,6
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	25,0
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	11,8
Вкупно	103,4

Членови на комисијата

1. Проф. д-р Миодраг Врчаковски, с.р.
2. Проф. д-р Надица Митреска, с.р.
3. Проф д-р Климе Ѓорески, с.р.
4. Проф д-р Мирко Крстевски, с.р.
5. Проф. д-р Розалинда Попова Јовановска, с.р.

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ПОМЛАД АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТОТ БИОХЕМИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование, (Сл.весник на РМ бр. 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 115/10, 17/11 и 51/11) и членовите 42-48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје со Анекс 1 Анекс 2 од овој Правилник (Универзитетски гласник бр. 173), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 27.10.2011 година, донесе решение за избор на 1 помлад асистент по предметот биохемија во согласност со конкурсот од 29.9.2011 година и формира Рецензентска комисија во состав: проф.д-р Соња Алабаковска, проф.д-р Даница Лабудовиќ и проф.д-р Јасна Богданска. Комисијата ја проучи доставената документација и до Наставно-научниот совет го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Марија Геракароска

Биографски податоци

Д-р Марија Геракароска е родена на 3.3.1984 година во Скопје, каде што ги завршила основното и средното образование со одличен успех. На УКИМ-Медицински факултет во Скопје се запишала во учебната 2002/03 година, а дипломирала на 21.1.2009 година со среден успех 9,86. Во октомври 2009 година го положила стручниот испит за доктор на медицина и се стеканала со основна лиценца за работа.

Д-р Марија Геракароска покажува особен интерес кон медицинската професија уште за време на студиите. Во рамките на студентската размена организирана од IFMSA (International Federation of Medical Students' Associations), остварила три едномесечни престои и тоа: во јули 2006 година на Одделот за кардиологија при Универзитетската болница во Дебрецен-Унгарија, под менторство на проф.д-р Istvan Edes, во август 2007 година на Одделот за интензивно лекување при Универзитетската болница во Плзен-Чешка, под менторство на проф.д-р Jiri Motan и во август 2008 година на Клиниката за детски болести при Универзитетската болница во Асиут-Египет, под менторство на проф.д-р H.El-Ghazaly.

Од мај 2009 до октомври 2010 година била ангажирана како медицински претставник во Би-МЕК-центарот за медицинска опрема и претставништво на банка за матични клетки-"Cyto-Save".

Во 2010 година, како добитник на стипендијата BAYHOST во рамките на летниот Универзитет за усовршување на германскиот јазик, остварила едномесечен престој во Бајрот, Баварија, Германија.

Во мај 2010 година започнала со специјализација по интерна медицина на УКИМ-Медицински факултет - Скопје. Д-р Марија Геракароска во текот на реализирањето на специјалистичкиот стаж се истакнува со професионалност, посветеност, совесност и одговорност кон работните

задачи кои и се доверуваат. Заради нејзината склоност кон научноистражувачката работа во моментот е вклучена во проект на Клиниката за пулмологија и алергологија "SUMMIT-клиничка студија, фаза III", спонзорирана од GlaxoSmith Kline, за тестирање на долгорочните позитивни ефекти на лекот Reloviar во намалување на белодробните и кардиоваскуларните компликации кај субјекти на ХОББ.

Од септември 2010 година д-р Марија Геракароска е ангажирана на Катедрата за медицинска хемија и Катедрата за биохемија и клиничка биохемија при Медицинскиот факултет во Скопје како демонстратор за изведување практична настава за студентите по медицина и стоматологија, за предметите медицинска хемија и биохемија. Во изминатиот период се истакна со својот пристап кон студентите, посветеност и одговорност кон работата, како и интерес за секојдневната рутинска лабораториска практика и научноистражувачките проекти кои се во тек на Институтот за медицинска и експериментална биохемија.

Активно се служи со англиски јазик, за што има приложено свидетелство од Работнички универзитет „Кочо Рацин“-Скопје, за завршен курс од ВСЗ степен (висок среден три степен). Исто така, активно се служи со германскиот јазик, за што има приложено диплома од Центарот за странски јазици и компјутерско образование за завршен курс од десетти степен. Ги владее компјутерските вештини.

За изборот во звањето помлад асистент, кандидатката ги достави следниве трудови за рецензија:

1. **M. Gerakaroska, J. Caloski, Adult-onset Still's disease with particular interest in the cutaneous manifestations. Abstract book of 29th International Medical Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, May 2006. p.66, PP-51.**

Трудот претставува студија за адултен почеток на Стилова болест (АПСБ), како неодамна препознаен ентитет на системско инфламаторно заболување со непозната етиологија и патогенеза, кое типично ја засега помладата популација. Авторите прецизно ги наведуваат мајорните и минорните критериуми, како и детален опис на сите видови кожни манифестации на заболувањето. Целта на авторите е преку овој труд студентите да се запознаат со овој синдром, со посебен акцент ставен на кожните манифестации - како еден од клучните симптоми во дијагнозата на заболувањето. Извршена е ретроградна анализа на 10 документирани случаи на адултен почеток на Стилова болест кај пациенти на Клиниката за ревматологија со нотирани кожни манифестации кај 9 од нив, и тоа: макуло-папуларен осип кај 7 пациенти, макуларен осип кај 2, лесно пруритичен осип кај 7. Јасна асоцијација помеѓу Стиловиот раш и пирексични атаки е забележан во 3 од случаите, во период од 6 до 18 месеци кај вкупно 4, анамnestички податок за медикаментозен раш добиен од 2 пациента. Дефинирано е значењето на АПСБ како редок клинички синдром, но сепак доволно значаен за да биде земен предвид во диференцијално дијагностичкиот мозаик на ревматолошките заболувања.

2. **M. Gerakaroska, C. Gerakaroska, K. Kacarski, M. Krstevska-Konstantinova, M. Kocovai. Growth hormone treatment of children born small for gestational age: Growth responses. Abstract book of 30th International Medical Scientific Congress, Ohrid, Macedonia, May 2007. p.71, PP-56.**

Во трудот е дадена дефиниција на децата родени мали за гестациската возраст. Авторите потенцираат дека единствен ефикасен третман за оваа состојба е терапијата со хормон за раст. Презентирани се ефектите од терапијата со хормон за раст, кај деца родени мали за гестациската возраст, следени во период од 3 години. Следени се вкупно 17 деца на Клиниката за педијатрија, на Одделот за ендокринологија и генетика. Растот е проценуван според Harpenden-овиот стадиометар за секоја година од терапијата, согласно со стандардите на Tanner i Whitehouse. Мерени се висината и тежината и потоа се изразени преку БМИ (kg/m^2). Направени се анализи на концентрацијата на хормонот на раст во крвта. Кај 17-те испитаници, 10 машки и 7 женски, родилната тежина била 2372 ± 369 г, а родилна должина $45 \pm 2,8$ см. Хормонските анализи (T_4 , ТСХ) биле нормални кај сите деца. Просечна хронолошката возраст при дијагноза била $8,4 \pm 2,4$ години, СД за висина $-2 \pm 0,6$ и БМИ $17 \pm 3,8$ kg/m^2 . По првата година од терапијата висина кај сите деца се зголемила на $-1,5 \pm 0,4$ СД а БМИ $15,9 \pm 2,2$ kg/m^2 . По втората година биле евалуирани 13 пациенти, со СД за висината $-1,4 \pm 0,6$ и БМИ $16,5 \pm 1,5$ kg/m^2 . По третата година, 11 пациенти останале со слична СД за висината $-1,2 \pm 0,5$, додека БМИ се покачил на $17,5 \pm 1,9$ kg/m^2 . Авторите заклучуваат дека децата родени мали за гестациската возраст имаат одличен одговор на терапијата со хормон за раст, без забележани несакани ефекти од неа.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на изнесените податоци за наставната, стручната и научно-истражувачката активност на д-р Марија Геракароска, личното познавање на кандидатката и нејзината желба за усовршување, Рецензентската комисија констатира дека д-р Марија Геракароска ги исполнува потребните услови на конкурсот и има чест на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да му предложи д-р Марија Геракароска да биде избрана во звањето помлад асистент по предметот биохемија.

Рецензентска комисија

1. Проф.д-р Алабаковска Соња с.р.

2. Проф. д-р Даница Лабудовиќ с.р.

3. Проф. д-р Јасна Богданска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИКОТ „АНАТОМИЈА НА ЧОВЕКОТ (ВТОР ДЕЛ)“ ОД ПРОФ. Д-Р ДОБРИЛА ТОСОВСКА-ЛАЗАРОВА И СОРАБОТНИЦИТЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата редовна седница одржана на 27.10.2011 година, донесе одлука за формирање Рецензентска комисија за оцена на текстот на учебникот „Анатомија на човекот (втор дел)“, изработен од проф. д-р Добрила Тосовска-Лазарова, проф. д-р Наташа Накева, проф. д-р Марија Папазова, н.сор. Јулија Живадиновиќ и н.сор. Ники Матвеева.

Прегледувајќи го доставениот текст, Рецензентската комисија во состав:

1. проф. д-р Ангџа Стратеска-Зафироска
2. проф. д-р Илија Цонов,

го изготви следниов

ИЗВЕШТАЈ

Предмет на оваа рецензија е текстот на учебникот под наслов „Анатомија на човекот (втор дел)“. Напишан е од проф. д-р Добрила Тосовска-Лазарова, проф. д-р Наташа Накева, проф. д-р Марија Папазова, н.сор. Јулија Живадиновиќ и н.сор. Ники Матвеева, кои имаат долгогодишно стручно и педагошко искуство од областа на анатомијата. Уредник на учебникот е проф. д-р Добрила Тосовска-Лазарова. Учебникот е наменет за студентите од високите стручни школи, како и за студентите од Стоматолошкиот факултет. Основната концепција на учебникот е јасен морфолошки приказ на компонентите на човековото тело, систематизирани според наставната програма предвидена за соодветните студиски програми.

Содржината на текстот е прегледно презентирана на 345 страници во 6 глави: „Зглобови, мускули и фасции на главата и вратот“, „Садовно-нервен систем на главата и вратот“, „Органи на главата и вратот“, „Сетила кај човекот“, „Централен нервен систем“ и „Топографски регии на главата и вратот“.

Во првата глава, на 62 страници, презентирани се зглобовите, мускулите и фасциите на главата и вратот. Зглобовите од топографски аспект се групирани во зглобови на главата и зглобови на главата со вратот. Мускулите и фасциите се групирани во мускулно-фасцијални ложи, со детален опис на нивните припои, инервација и функција.

Во втората глава е прикажана анатомијата на садовно-нервниот систем на главата и вратот. Текстот опфаќа 68 страници, во кои како посебни целини се прикажани артериските, венските и лимфните садови на главата и вратот, како и нервите во склоп на периферниот нервен систем на главата и вратот.

Анатомијата на органите на главата и вратот е прикажана во третата глава, која се состои од 87 страници. Опишани се анатомските карактеристики на органите на главата и вратот (голтник, грклан, јазик, заби, тироидна и паратироидни жлезди), нивната топографска локализација, градба, инервација, васкуларизација и лимфна дренажа.

Во четвртата глава, на 49 страници, изнесена е анатомијата на сетилата кај човекот. Детално се опишани местоположбата, градбата,

васкуларизацијата и инервацијата на сетилото за вкус, мирис, вид, слух и рамнотежа.

Анатомијата на централниот нервен систем е изнесена во петтата глава на 56 страници. Даден е детален морфолошки приказ на деловите на мозочното стебло содржано во черепната празнина, како и на 'рбетниот мозок содржан во 'рбетниот канал. Изнесена е градбата на централниот нервен систем, неговата васкуларизација и патиштата кои го поврзуваат со деловите на човечкото тело.

Во шестата глава, на 23 страници, се изнесени анатомските регии на главата и вратот. Опишана е нивната локализација, топографија и содржина. Особено е истакнато нивното практично значење во рамките на клиничката анатомија.

На крајот од учебникот е понуден индекс на зборови.

Стилот на кој е напишан учебникот е јасен, едноставен, илустративен и применлив за студентите. Јазикот е воедначен, јасен, концизен и терминологски конкретен.

Текстот е добро компониран, систематизиран и презентиран на многу јасен и разбирлив начин. Обемот на учебникот е оптимален и усогласен со наставните содржини од областа на анатомијата во склоп на предметот анатомија, во согласност со наставната програма на високите стручни школи и Стоматолошкиот факултет.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на изнесеното во извештајот, членовите на Комисијата сметаат дека предложениот текст по својата тематска организација и обем одговара на материјата од областа на анатомијата, која студентите од високите стручни школи и Стоматолошкиот факултет ја изучуваат во склоп на предметот анатомија, бидејќи соодветствува со прифатениот наставен план на предметот кој на високите стручни школи е со фонд од 45 часа во секоја од насоките, а на Стоматолошкиот факултет со фонд од 90 часа. Напишан е со јасен, едноставен и разбирлив јазик, а при тоа е употребена соодветна стручна терминологија. Учебникот е изработен така што може да служи како извонредна база за стекнување знаења од страна на студентите, како во теоретскиот дел, така и во практичната примена на познавањето на анатомијата. Предложениот наслов соодветствува на материјата на учебникот. Прецизноста во излагањето е извонредна. Комплексноста на морфолошката структура на телото на човекот во пределот на главата и вратот е изнесено во форма која секој студент може да ја прифати и научи.

Затоа, членовите на Комисијата со задоволство предлагаат овој пишан материјал да се издаде, а на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му предлагаат да го прифати како официјален учебник по предметот анатомија.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Анѓа Стратеска Зафировска, с.р.
2. Проф. д-р Илија Џонов, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТА
НА СМЕТКОВОДСТВОТО НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТОТ "СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ" ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 183 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Правилникот за внатрешните односи и работењето на Економскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со објавениот конкурс во „Утрински весник“ од 19.10.2008 година, Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 28.10.2011 година, донесе одлука бр. 0202-3908/8 со која сме одредени за членови на Рецензентска комисија за избор на асистент по група предмети од областа на сметководството.

По опстојното разгледување на приложената документација, односно по деталното проценување на квалификациите на пријавениот кандидат, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за избор на асистент по група предмети од областа на сметководството на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се пријави еден кандидат и тоа:

1. Марина Серафимоска – магистер по сметководство и финансии.

Во извештајот ќе бидат изнесени податоци за кандидатката, со образложение, мислење и предлог на Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот.

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И НАСТАВНО-НАУЧНИ И
СТРУЧНИ КВАЛИФИКАЦИИ

Кандидатката Марина Данил Серафимоска е родена на 30 јануари 1981 година во Гостивар. Средното образование го завршила во УСО "Чеде Филиппоски - Даме" во Гостивар со одличен успех 5,00 (пет запирка нула). Во 1999 година се запишала на Економскиот факултет во Скопје на депарتمانот за сметководство и ревизија, на кој дипломирала во јули 2003 година со просечен успех 9,32 (девет запирка триесет и два). За време на студиите кандидатката изучувала единаесет сметководствени предмети кои ги положила со одличен успех. Исто така, кандидатката со одличен успех го одбрала дипломскиот труд од областа на меѓународните сметководствени системи.

Во учебната 2004 година кандидатката Марина Серафимоска се запишала на последипломски студии од областа на сметководството и финансии на London College, University College Kensington, во Лондон, Велика Британија. Во текот на студиите ги положила следниве предвидени 12 предметни дисциплини со високи оценки, и тоа: деловно комуницирање, економија, информациона технологии, менаџмент на организации, позајмувања и хартии од вредност, деловно право, сметководство на менаџментот, управување со ризици и преговарање, екстерно известување, напредно корпоративно известување, банкарски операции и ревизија. Кандидатката успешно го има одбрането магистерскиот труд со наслов: „Системи за мерење на резултатите и

нивна примена во производствените компании во Македонија“ (“Performance Measurement Systems and Their Implementation in Manufacturing Companies in Macedonia”).

Во јуни 2009 година кандидатката има пријавено теза за изработка на докторска дисертација со наслов: „Сметководствен аспект на современите системи за мерење на резултатите: концепти, проблеми и предизвици“ на Економскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.

Во периодот од февруари 2003 до мај 2004 година, кандидатката Марина Серафимоска е ангажирана како демонстратор по предметот основи на сметководството на Економскиот факултет во Скопје.

Од септември 2003 до јануари 2005 година, кандидатката Марина Серафимоска работела како соработник во Одделението за управување со ликвидноста во секторот трезор, при Министерството за финансии. Напоредно со ова, кандидатката во периодот од март до декември 2004 работи и во United State Agency for International Development на проектот за јакнење на финансискиот сектор во Македонија.

Од јануари 2005 година кандидатката е вработена на Економскиот факултет во Скопје како помлад асистент по група предмети од областа на сметководството, при Катедрата за сметководство и ревизија, на кое работно место се наоѓа и сега.

Во однос на образовната дејност, кандидатката Марина Серафимоска првите искуства ги стекнува како демонстратор по предметот основи на сметководството. По изборот за помлад асистент, кандидатката до денес активно учествувала во тимовите по сите единаесет предметни дисциплини на Департманот за сметководство и ревизија. Кандидатката совесно и квалитетно ги извршувала своите работни задачи, кои се однесуваат на подготовка и одржување на вежби, консултации со студентите на проекти и семинарски трудови на кои работат и помош при подготовка и изведување на колоквиуми и испити по предметните дисциплини на Департманот за сметководство и ревизија.

Кандидатката Марина Серафимоска има остварено и едногодишен студиски престој како Visiting Scholar на George Washington University, Washington D.C., САД, стипендирана од East and Central European Scholarship Program (ECESP), програма на Американскиот стејт департмент финансирана во соработка со УСАИД и Georgetown University од Вашингтон, САД. Во рамките на стипендијата, кандидатката посетувала курсеви од постдипломски студии од областа на сметководството и ревизијата и работела на усовршување на наставните методи и техники по предметните дисциплини од наведената област. Во рамките на студискиот престој предвидено е и стажирање во реномирана институција од областа на сметководството и/или ревизијата, а за која цел кандидатката била ангажирана во Меѓународна консултантска компанија Casals and Associates, и работела во секторот за корпоративни финансии како асистент на финансискиот раководител и контролорот во периодот ноември 2007 – февруари 2008.

Паралелно со извршувањето на секојдневните работни активности на Факултетот, кандидатката целосно се посветува на наставните, научните и стручните активности. Таа учествува на бројни конгреси, конференции и симпозиуми со свои трудови и во коавторство и има презентирани и објавено над 20 труда. Од изборот во звањето асистент, декември 2008, кандидатката има објавено повеќе трудови во земјата и во странство од областа на сметководството и ревизијата, и тоа:

- **“Односите помеѓу интелектуалниот капитал и системите за мерење на резултатите во Република Македонија”,** Годишник, Том 46, Економски факултет – Скопје, Република Македонија, ноември 2011.

Во овој труд авторката има за цел да го испита односот помеѓу карактеристиките на компаниите и значењето на интелектуалниот капитал, како прво прашање и влијанието на интелектуалниот капитал врз фокусот и целта на системите за мерење на резултатите, како второ прашање. За целите на ова истражување, компаниите се поделени во две групи - компании кои му придаваат големо значење на интелектуалниот капитал и компании кои не му придаваат големо значење на интелектуалниот капитал. Компаниите кои му придаваат големо значење на интелектуалниот капитал, применуваат и посовремени и интегрирани системи за мерење на резултатите, кои го вклучуваат интелектуалниот капитал и кои опфаќаат мерила кои се ориентирани кон иднината, додека, пак, сите компании, без оглед на која група припаѓаат, на ниво на цела компанија и на ниво на центар на одговорност, применуваат мерила на резултатите кои ги користат како бенџмаркови и мерила кои се фокусираат на минати резултати, односно финансиски мерила.

- **“Ревизорската професија на Балканот”** (на англиски), 2-ра Конференција за историјана сметководството на Балканот и Блискиот Исток, Асоцијација на академци од областа на сметководството и финансите, Истанбул, Турција, септември 2010.

Кандидатката во коавторство со професори од други балкански земји го анализираат развојот на ревизорската професија во некои од земјите на Балканот, односно Албанија, Бугарија, Хрватска, Македонија, Романија и Србија. Целта на изработената студија е да се идентификуваат главните сличности и разлики во развојот на ревизорската професија во различните земји на Балканот. Ова би им овозможило на други истражувачи основа за детални анализи на специфични ревизорски проблеми кои би можеле да имаат големо влијание врз економските состојби во оваа специфична географска област.

- **“Историски развој на државното сметководство во Република Македонија”** (на англиски), 2-ра Конференција за историја на сметководството на Балканот и Блискиот Исток, Асоцијација на академци од областа на сметководството и финансите, Истанбул, Турција, септември 2010.

Целта на овој труд е да се проучи трансформацијата на владиниот сектор во Република Македонија. Фокусот е ставен на определување на главните пречки со кои е соочена земјата во процесот на имплементирање на меѓународните сметководствени стандарди за јавен сектор, преминувањето од сметководство врз готовинска основа на сметководство врз основа на настанатост и дефинирање како екстремите од овие два сметководствени система имаат доведено до одредени комбинирани варијанти во практиката.

- **“Имплементирање на ERP систем во државни институции – случајот со државна институција во Република**

Македонија” (на англиски), 10-та Конференција за истражување во сметководството, Европски институт за напредни студии во менаџментот (EIASM) и Универзитет во Гент, Гент, Белгија, јуни 2010.

Трудот го пренесува искуството на авторите во процесот на имплементирање на OpenERP софтверот во јавниот сектор во Република Македонија. Трудот дава краток осврт на ERP-системите и потребата од нивно имплементирање во јавниот сектор со посебно внимание посветено на OpenERP. Понатаму, даден е и краток опис на државната институција во која е имплементиран софтверот, која воедно е и една од покомплексните државни институции во Македонија. Процесот на имплементирање на OpenERP е целосно опишан заедно со тешкотиите и предизвиците со кои биле соочени авторите во текот на имплементацијата. Многу важен дел од имплементирањето на OpenERP е дефинирањето на ризиците од имплементацијата на OpenERP во институцијата во која се врши имплементирањето со цел тие да се надминат што ќе резултира во успешно имплементирање на софтверот. На крајот од трудот е сумирано влијанието на OpenERP врз активностите и улогите на вработените, како и ефикасноста на институцијата во целина.

- **“Перцепција на студентите по сметководство и маркетинг за деловната етика во балканските земји”,** Годишник на Економскиот факултет во Скопје, декември 2009.

- **“Деловната етика од аспект на студентите во балканските земји – компаративно истражување”** (на англиски), објавено во Меѓународно списание за сметководство и менаџмент информacionни системи, ноември 2009.

Трудот претставува синтеза на сличностите и разликите на ставовите на студентите по сметководство и маркетинг во 5 балкански земји преку 6 етички дилеми од секоја област. Истражувањето е направено на Marmara University во Истанбул, Турција, West University во Темишвар, Романија, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Македонија, Универзитетот во Ниш, Ниш, Србија, и Универзитетот за национална и светска економија во Софија, Бугарија, со цел да се види како студентите по сметководство ги перципираат маркетинг дилемите и како студентите по маркетинг ги перципираат сметководствените дилеми. Имајќи ги предвид различните наставни програми, различните сваќања за професионална етика, во овој труд се испитуваат ставовите на студентите од овие две предметни дисциплини.

- **“Хармонизација на сметководственото известување во Република Македонија и Европската унија во функција на регионална соработка и економска интеграција”** (на англиски), III меѓународна конференција за регионална соработка и економска интеграција: Предизвици и можности, организирана од страна на Економскиот факултет во Скопје и Царинската управа на Република Македонија, Скопје, Република Македонија, октомври 2009.

Во овој труд авторката ги испитува проблемите со кои се соочуваат компаниите при имплементирањето на МСС/МСФИ, како и

утврдување на нивото на имплементација на овие стандарди во меѓународните компании. Во трудот е презентирана тековната состојба на имплементирање на МСС/МСФИ во македонските компании кои задолжително мора да ги применуваат овие стандарди. На крајот, целта е да се даде препорака за македонските компании и регулаторни тела како да постигнат целосна усогласеност со сметководствената регулатива на Европската унија, што воедно е во согласност и со акциониот план на Владата на Република Македонија за развој на сметководствената професија.

- **“Имплементирање на системи за мерење на резултатите во Македонските компании”** (на англиски), 9-та Конференција за истражување во сметководството, Европски институт за напредни студии во Менаџментот (EIASM) и Универзитет во Мунстер, Мунстер, Германија, јуни 2009. Овој труд е поделен во два дела. Во првиот дел се презентирани различни финансиски и нефинансиски мерила за мерење на резултатите, нивните карактеристики и корисност при мерењето на резултатите на претпријатијата во целина. Во трудот се објаснети и некои интегрирани пристапи за мерење на резултатите кои ја истакнуваат врската помеѓу финансиските и нефинансиските мерила. Во вториот дел од трудот посебно внимание се посветува на можноста за имплементирање на системи за мерење на резултатите во производствените компании во Македонија, носејќи заклучоци врз основа на истражување спроведено во најголемите производствени компании во Македонија. Крајната цел на овој труд е да ги анализира предностите и недостатоците на различните мерила за мерење на резултатите, причините за (не)имплементирање на одредени системи за мерење на резултатите во производствените компании во Македонија, очекувањата на компаниите од таквите системи и давање препораки за идно подобрување во областа на мерењето на резултатите во компаниите.

Своето стручно усовршување, кандидатката го надградила и со присуство на бројни семинари, обуки и работилници во земјата и во странство, од кои заслужува да се издвои **EDEN Семинар за докторанти за пишување на докторска дисертација**, Европски институт за напредни студии по менаџмент (EIASM) и ISM Универзитетот за менаџмент и економија, Вилниус, Литванија, 28 јуни – 2 јули, 2010, што само ја потврдува посветеноста на кандидатката во истражувачката работа и континуираното унапредување во академските води. Кандидатката Марина Сераимоска во своето седумгодишно работење на Економскиот факултет во Скопје учествувала во бројни комисии, со што има придонесено за непречено одвивање на работата на Факултетот. Во периодот од јули 2006 до септември 2007 и од јули 2009 до јули 2011 била и секретар на Катедрата за сметководство и ревизија. Кандидатката Марина Серафимоска одлично го владее англискиот јазик, а од компјутерските вештини добро се служи со Microsoft Word, Excel, Power Point, како и со сметководствените системи Deltek и GCS Premier.

II. ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените позначајни податоци за кандидатката, Рецензентската комисија оценува дека Марина Серафимоска ги исполнува законските и нормативните критериуми за избор-реизбор во звањето асистент. Паралелно со наставно-научната активност, која како асистент ја реализира во текот на седум години, кандидатката забележала сериозна научноистражувачка активност. Тоа се поткрепува со многубројните трудови кои ги публикувала во странски и домашни списанија, присуството на многубројни меѓународни конгреси, конференции, симпозиуми, семинари, стручни обуки, како и студиски престои на реномирани универзитети во светот. Ова, пак, упатува на заклучок дека станува збор за оформен научен соработник кој гарантира континуирана определба за наставно-научна и истражувачка активност. На сето ова се додава и фактот дека кандидатката Марина Серафимоска го има успешно одбрането својот магистерски труд на странски универзитет: London College, University College of Kensington од Лондон, Велика Британија со што се стекнала со степенот магистер по сметководство и финансии и има пријавено докторска теза на Економскиот факултет во Скопје. Ова само по себе зборува за сериозната определба на кандидатката спрема сметководствената проблематика, со која како иден, перспективен академски научен соработник ќе ги развива сметководствените дисциплини на Економскиот факултет во Скопје. Имајќи го сето ова предвид, Рецензентската комисија со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје кандидатката Марина Серафимоска да ја избере-реизбере за асистент по група предмети од областа на сметководството.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Блажо Недев, с.р.**
- 2. Проф. д-р Зорица Б. Лазаревска, с.р.**
- 3. Проф. д-р Љубиша Јаневски, с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ТЕСТАМЕНТОТ КАКО ОСНОВ ЗА
НАСЛЕДУВАЊЕ ВО КОМПАРАТИВНОТО ПРАВО И ВО ПРАВОТО НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ИВАНА ГОРГОВА,
ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО
СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, при Универзитетот „св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 21.11.2014 година, по предлог на Институтот за граѓанско право, формираше Комисија за оценка и одбрана на докторската дисертација под наслов „Тестаментот како основ за наследување во компаративното право и во правото на Република Македонија“ на кандидатот м-р Ивана Горгова, во состав: проф. д-р Арсен Јаневски, редовен професор, проф. д-р Родна Живковска, редовен професор, проф. д-р Едвина Дабова Анастасовска, редовен професор, проф. д-р Дејан Митковски, вонреден професор (ментор) и д-р Татјана Зореска - Камилоска, доцент.

Комисијата за оценка и одбрана во наведениот состав ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ со задоволство му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Приказ на докторскиот труд со осврт

Докторскиот труд на кандидатката м-р Ивана Горгова, со наслов „Тестаментот како основ за наследување во компаративното право и во правото на Република Македонија“, содржи 263 страници компјутерски отпечатен текст, 314 фигури, 76 библиографски единици користена литература, 15 закони и други прописи и 7 збирки на судски одлуки. Структурално, трудот е составен од четири дела и заклучок. При тоа, структуралните делови на докторскиот труд се правилно споредени и разпоредени, меѓусебно поврзани и логично преопределени. Во изработката на докторскиот труд, кандидатката правилно се користела со повеќе научнометодолошки, меѓу кои нормативниот, историскиот, аналитичкиот, споредбено-правниот, дефиницискиот.

Во воведот кандидатката ја претставува темата на докторскиот труд, ги дефинира поимите кои биле предизвик за пристапување кон истражувањето на темата поврзана со тестаментното наследување. При тоа, како најзначајни резултати истакува недоволната обработеност и анализа на тестаментот како основ за наследување во научна теорија и практика, актуелноста на темата, месните дилеми и правна поврзана со редовното познавање на тестаментното наследување од страна на граѓаните, поралното тестаментот во нашата практика уопште не се користат. Како значаен мотив за изборот на темата на докторскиот труд кандидатката ја воведува соработничката конкуренција на приватното наследство во уставот на Република Македонија која има целта да ги овозможи и

војнање во сферата на тестаменталното наследување. Главната хипотеза која кандидатката ја обработила во докторскиот труд е да се утврди дали македонското наследно право содржи материјално и оправдано решение во рацките на поставеноста на правото на слободата на тестаменталното распоредување. Ископорекувањето на војната војна војна на нејзе јава по можност се утврдувањето на потребата од одредени измени на наследно-правната регулатива во однос на диктумот како суштествен елемент во рамките на своерасниот тестаментни инкорпорирањето на потврдата за меѓународниот тестамент во законскиот пакет предвидување на одредба за формата на нотарскиот тестамент, како и уредувањето на институтот Репетар на тестаменти.

Во рамките на првиот дел се елаборира историскиот развој на тестаменталното наследување. При тоа, наведени се зачетоките на установа на тестаментално наследство и неговото регулирање во античките држави, во рамките на право на феудален период. Потоа, следува осврт на тестаменталното наследување во времето на Француската револуција и првите граѓански закони, посебно на Српскиот граѓански законик од аспект на неговото значење на наследно-правната регулатива на нашите простори. Прикажана е својштина на континенталното тестаментално наследување во предвоена Југославија, во периодот од 1944 до 1955 година, и од 1955 до 1971 година, кој претставува материјална етапа на праденето на наследно-правниот систем на територијата на тогашна Југославија и во периодот на уставните промени од 1971 и 1974 година. На крајот од овој дел се анализира новата концепција на установата тестаментално наследување во современото македонско наследно право.

Во вториот дел на првиот акцентот на истражувањето е ставен на анализиранието на тестаменталното наследување *in successu testamentario* во Република Македонија, преку неговата поставеност во Законот за наследство, каде што решенијата од оваа сфера во споредбеното право од поблиското и поблиското откривање територијалности и разликите. Особено е посветено внимание на правната заедница на тестаментот како правно дело, условите за неговата можливост, формата на тестаментот и неговата содржина (промените во Законот за наследување во оваа сфера), легатот *legatum* како стимуларна sukcesija и значајните при определувањето на тестаменталните наследници. Овој дел од трудот се забележува со контраверзните кои го следат институтот нужно наследување, но и однос на праденето за неговата оправданост во каде каде на правната неправилност со наследувањето воопшто. При тоа, прикажана е поставеноста на уставниот нужно наследување, кругот на нужните наследници и нивното право на нужен дел, пресметувањето на вредноста на нужниот дел, обезбедувањето на нужниот дел во случај на негова повреда, исклучувањето на нужните наследници од наследството и лишувањето од правото на нужен дел во корист на нужните според наследно-правната регулатива на Република Македонија. Обезбедувањето на овие прашања е проследено со тематична анализа на решенијата на континентално нужно наследување во споредбеното право.

Во третиот дел од трудот истражувањето е насочено на функционирањето на тестаменталното наследство во судската практика на Република Македонија. Обработена е во некои постипки од аспект на тестаменталното наследување, нејзиното како уредување, судскиот орган за расправање на оставината, државните институции во оставинската поставка, расправањето на оставината, донесувањето решение за нејзе укажување и за легат и случаите во кои може да се даде до корекција во формата на одредба утврдена со правосудниот репелент за наследување како резултат на тој факт што се релевантни за одлучување за

Изборирани се некои од класичните институти - наследничка заедница и *collatio bonorum*. Во овој дел од трудот се укажува и на новините во сферата на наследувањето како што е припадот, којшто од неодамна е присутен во некои наследно-законични правни системи.

Во четвртиот дел на трудот кандидатка прави споредбеноправна анализа на тестаменталното наследување во наследноправните системи во државите од европско-континенталното право и англисаксонското право. Во таа сврха ги анализира наследноправните оставоодветства и судската практика на Италија, Шпанија, Германија, Русија, Австрија, Веле и Шкотска. Покрај ова во овој дел од докторскиот труд кандидатката се задржува и на актуелните пренани кои претставуваат за неа првпатна теорија и законодавна практика. Оваа деобета се однесува на прашањето за границите на поставеноста на тестаменталните слобода во нејната традиционално спротивставени правни системи европскоконтиненталниот и англисаксонскиот. На крајот на овој дел од трудот, опфатени се и актуелните прашања во сферата на тестаменталното наследување кои се однесуваат на прифаќањето на полноважноста на тестаментите и покрај недостатоците во формата (аргументи *pro et contra* за неправноста на законската стратегија се која им се дава дискреционо право на судите да ги "прости" малите нарушувања на формата на тестаментите). Понатаму, кандидатката го анализира правашето за ефикасноста во слободната волја на завештателот како основа на лиштовноста на тестаментот (концепцијата на „недозволено влијание“ врз волјата на завештателот специфична за англисаксонското право) и на крајот се осврнува на електронската форма на тестамент, во вид на аудио или видеозапис, или составување на тестамент на компјутер како најнов чекор во развојот на тестаменталните форми во современото општество.

Од неправната анализа на материјата, предмет на истражување на докторскиот труд, на крајот кандидатката ги изложува следниве поважачки заклучоци: 1) Македонското наследно право содржи рационално и исправно правно решение за рамките на поставеноста на правото на слободата на тестаменталното располагање. Ова од причина што од една страна се штитат имотните интереси на лицата најблиски до оставителот (потомците на оставителот и неговите браќа и сестри), но истовремено му се остава доволно простор и на тестаторот да располага со својот имот *ut supra*. Кругот на нужните наследници во наследно право кој се зготвора со вториот нужен наследен ред (во согласност со општоприфатената концепција дека кругот на нужните наследници опфаќа помал број на лица во однос на законските наследници); 2) Во однос на општата состојба на странарувањето на слободата на тестирање во правните системи на кои доминира припадната сопственост, вклучувајќи го и нашиот правен систем, кандидатката, со употреба на методот дека во македонското наследно законодавство треба и понатаму да се задржат законските решенија за нужното наследување, како ограничување на слободата на тестирање. Основната функција на нужното наследување е непроменета од самиот почеток на наследното воспоставување, а тоа е штитата на имотните лица на најблиските лица на оставителот; 3) Во однос на природата на правото на нужен дел во наследно право, кандидатката заклучува дека е потребно да пренесиме постојниот концепт на правото на нужен дел како наследно право и да се прифатиме концептот на нужен дел како обдлжително право. Ваквиот концепт содржи подобри правни решенија, способни да се зацврстат неопходноста на имотот, што е од несомнено значај за земјоделското земјопоседување на правниот промет, запината на наследното право на лица на сопственост и сопственување во заедница со оставителот; - 4) Во

одног на припадника родот во кој може да се бара враќањето на имуществото при поврзата на правото на чување, кандидатката се залага за воведување на подолг рок за развојот на остатоци решение (враќање на подарокот при поврзата се последниот метод на чување на оставителот) кое овозможува нестатусе прав на дужните наследници да бидат изиграни и злоупотребувани од страна на оставителот. 5. Во сферата на тестаменталното наследување неопходно е да се воведат нови референци кои ќе се покажат како поефикасни во споредба со сегашните и преизвидување на зетумот како суштествен елемент на свесрачниот тестамент бенифицирание на подирката за меѓународниот тестамент во Законот за наследувањето и преизвидување на формата на нотарски тестамент во Законот за наследувањето и воведување на Регистарот на тестаменти во кој на едно место ќе се евидентираат фактите на посвојуето, чувањето и прегласувањето на тестаментите и да преизвидува се на електронската форма на тестамент.

II. Оценка на докторската дисертација

Докторскиот труд „Тестаментот како основ за наследување во компаративното право и во правото на Република Македонија“ од кандидатката м-р Ивана Ѓорѓева е работна мошне интересна и актуелна тема како од аспект на анализа на македонското наследно право, така и од аспект на споредбеното наследно право. Кандидатката правоно се користела со методите на научна работа и научната апаратура. Во направеното истражување кандидатката се служи со релевантна литература од сферата на наследувањето, но исто така ги земал предвид и компаративна и позитивните наследноправни законодавства во Европа.

Докторскиот труд на кандидатката м-р Ивана Ѓорѓева претставува самостоен научен труд, со кој за првпат се остварува една систематска, научно-функционална и целитна анализа на тестаментот како правен основ во наследното право на Република Македонија, но и во споредбеното право. Карактеризирајќи се, меѓу другото, и со својата опсежност во поглед на научната elaboracija, докторскиот труд претставува значаен придонес за развојот на наследноправната наука во Република Македонија. Во докторскиот труд, кандидатката со мошне елементарен начин направила анализа на позитивното македонско наследно право од аспект на тестаменталното наследување, при што имајќи ги предвид решенијата од споредбеното наследно право дава и конкретни предлози *de lege ferendo* за измени и дополнувања на позитивното наследноправно законодавство што е од големо значајност за македонскиот законодавец.

Имајќи го предвид претходно изложеното, Комисијата ја оценила докторскиот труд „Тестаментот како основ за наследување во компаративното право и во правото на Република Македонија“, од кандидатката м-р Ивана Ѓорѓева, на Источно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, со договорот со му пристапило усвои овој извештај со позитивна оценка, да формира Комисија и о брала на докторскиот труд и да и овозможи на кандидатката м-р Ивана Ѓорѓева да го брани својот докторски труд.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Арсен Јаневски с.р.

Проф. д-р Родна Живковска с.р.

Проф. д-р Јадранка Д. Анастасовска с.р

Проф. д-р Дејан Мишковик с.р.

Доц. д-р Тајјана З. Камилоска с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК (ВО СИТЕ ЗВАЊА) ЗА СЛЕДНИВЕ НАУЧНИ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): МЕТОДИ НА СОЦИЈАЛНАТА РАБОТА, СИСТЕМИ НА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И ТЕОРИЈА НА СОЦИЈАЛНА РАБОТА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Во врска со распишаниот конкурс, објавен во дневниот весник „Дневник“ на 20.9.2011 година, за избор на еден наставник (во сите звања) за следниве научни области (дисциплини): системи на социјална заштита, методи на социјална работа и теорија на социјална работа, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XXI редовна седница одржана на 19.10.2011 година, определи Комисија во состав: проф. д-р Дивна Лакинска, проф. д-р Марија Донева и проф. д-р Јован Пејковски.

Комисијата утврди дека на распишаниот конкурс се јавил само еден кандидат – д-р Сунчица Димитријоска, вонреден професор на Институтот за социјална работа и социјална политика при Филозофскиот факултет во Скопје. По направената анализа на пристигнатите материјали, Рецензентската комисија има чест на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Кандидатката д-р Сунчица Димитријоска е родена на 25.4.1957 година. Основно училиште и Педагошка академија завршила во Врање. На Вишата школа за социјални работници дипломирала со просек 9,20. Во текот на 1984 година се вработила во Меѓуопштинскиот центар за социјална работа на општините во град Скопје, каде што работела до 1990 година на работни задачи од областа на непосредната социјална заштита, како и на задачи од областа на старателството (сместување во згрижувачко семејство и посвојување).

Во 1987 година се запишала на Институтот за социјална работа и социјална политика на Филозофскиот факултет во Скопје, каде што дипломирала во 1989 година. Во истата година се запишала на постдипломски студии на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања на групата за социологија, каде што во 1996 година магистрирала на тема „Потребите на старите лица“. Во 2002 година ја одбрала докторската теза на тема „Системски пристап во социјална работа со стари лица“.

Д-р Димитријоска има учествувано на голем број домашни и меѓународни конференции, работилници и неформални обуки за збогатување на стручното и професионално знаење. Започнувајќи од 1990 година, активно е вклучена во реализацијата на низа истражувачки и апликативни проекти организирани и финансиски поддржани од УНИЦЕФ, Британската амбасада, Светската банка, Министерството за образование и наука, Министерството за труд и социјална

политика, Фондацијата Институт отворено општество – Македонија, како и од ФАРЕ, ГТЗ и ОЦСЕ.

2. Наставно-образовна дејност

Со наставна дејност започнала да се занимава од 1.9.1990 година со вработувањето како помлад асистент во Институтот за социјална работа и социјална политика, каде што била ангажирана во изведувањето вежби по предметите: социјална работа со поединец и социјална заштита. По изборот во звањето доцент во учебната 2002/2003 година и во звањето вонреден професор во 2007 година, изведувала настава по предметите социјална работа со поединец, социјална работа во социјална заштита, методи на социјална работа, социјална работа со малолетници сторители на кривични дела, социјална геронтологија, системски пристап во социјална работа и менаџмент на случај.

Наставата по предметот социјална заштита од 2002 година ја изведува на Институтот за дефектологија, а од учебната 2006/2007 година и на Институтот за психологија.

Во учебната 2006/2007 година била ангажирана како визитинг-професор на Филозофскиот факултет во Ниш за изведување на наставата по предметот Социјална работа со поединец и по предметот методи и техники во социјалната работа.

Во учебната 2007/2008 година кандидатката многу успешно изведуваше настава од II циклус студии со студентите на Институтот за социјална работа и социјална политика, по предметите: плурална социјална заштита, дијагностички техники во социјална работа и тимска работа. Во учебната 2009/2010 година кандидатката е ангажирана за изведување на наставата по предметите: пристапи во социјална работа и мрежна социјална работа. Од учебната 2009/2010 година изведува настава по предметот менаџмент на човечки ресурси во јавната администрација на постдипломските студии по менаџмент на човечки ресурси.

Во рамките на наставно-образовната дејност, кандидатката Димитријоска земала учество во голем број комисији за оцена и одбрана на докторски, магистерски, специјалистички и дипломски работи и одржала голем број консултации со студентите.

За наставните потреби д-р Димитријоска подготвила пакет материјали за осум предмети за кои изведува настава. Автор е на позитивно рецензираниот учебник „Социјална работа со малолетници сторители на кривични дела“, објавен на Филозофскиот факултет во 2009 година.

Паралелно со наставната работа со студентите, д-р Сунчица Димитријоска има учествувано на повеќе работилници. Ментор е на три студенти на втора година од Вишата школа за социјално-хуманитарни дејности од Оломоуц, Чешка, кои практичната настава ја изведуваат во Република Македонија.

3. Научноистражувачка дејност

Кандидатката д-р Сунчица Димитријоска, како што може да се види од приложената биографија, има остварено импозантна научноистражувачка дејност. Таа се јавува како учесник во голем број проекти со истражувачки и апликативен карактер, фокусирајќи се на социјалната работа и на социјалната заштита. Кандидатката изработила низа научни студии, како национален истражувач, носител на истражувањето. Како социјален работник по вокација, д-р

Димитријоска беше насочена кон проучување на нови научни подрачја, што заслужува особено признание. Притоа нејзината активност, освен кон теоретски, беше насочена и кон апликативни димензии на социјалната работа.

Анализата на трудовите на кандидатката д-р Сунчица Димитријоска ја покажува нејзината максимална продлабоченост и способност за темелна елаборација на секој истражувачки проблем со јасни белези на научниот пристап. Секоја од публикациите јасно потврдува дека кандидатката е врвен познавач на својот научноистражувачки проблем и на научната област посочена во изборот.

Кандидатката земала учество во голем број научноистражувачки проекти во кои се јавува на значајни раководни позиции. Од проектната активност на кандидатката како позначајни ќе ги истакнеме нејзините улоги во следниве проекти, од кои повеќето имаат меѓународен карактер:

- национален експерт за научниот проект: *Социјална исклученост на стариите лица во Македонија*, истражувачки проект (2008-2009) UNDP;
- национален експерт за научниот проект: *Правото на компензација на жртви на тероризам со луѓе во Република Македонија*, СДС, 2011;
- национален експерт за научниот проект: *Положба на лица со телесна инвалидност на пазарот на трудот*, Јованова В., Димитријоска С., УНИФЕМ, 2009;
- национален експерт за научниот проект: *Национални програми и бенифиции во рамки на системот на социјална заштита во Република Македонија*, ГТЗ, 2011;
- национален експерт за научниот проект: *Техничка помош на Центарот за социјална работа во работа со деца под ризик и деца во конфликт со законот*, 2010-2012, УНИЦЕФ.

Кандидатката д-р Димитријоска учествувала на повеќе конференции, конгреси и работилници, на кои се јавува како предавач на пленарни и секциски сесии:

1. *Социјалната заштита на раскрсница: локални одговори на глобалната криза*, со рефератот „Социјална исклученост на старите лица“, Асоцијација на центри за социјална работа, Србија, Ниш 2009.
2. *Унапредување квалитетот на животот на деца и младих*, со рефератот: „Monitoring Programs for Juveniles in Conflict with the Law“, Рехабилитациони факултет у Тузли, Удружење за поддршка и креативни развој деца и младих, Тузла 2011.
3. „Socio-Economic transformation and welfare system in the Republic of Macedonia“, Paper presented on the World Bank/UK DFID meeting on Poverty and Social Inclusion in the Western Balkans, Brussels, December 14-15, 2011.

Кандидатката има објавено и голем број трудови, меѓу кои ќе ги истакнеме:

1. Труд со оригинални научни резултати, учесник во национален проект: *ТРАНСМОНЕЕ, Алтернативните форми на згрижување на деца базирани на семејна грижа*, Државен завод за статистика, 2008.
2. Труд со оригинални научни/стручни резултати, студија: *Положба на лица со телесна инвалидност на пазарот на трудот*, Јованова В., Димитријоска С., УНИФЕМ, 2009.

3. Труд со оригинални научни резултати, научна студија: *Национални програми и бенифиции во рамки на системот на социјална заштита во Република Македонија*, ГТЗ, 2011.
4. Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на научен собир со меѓународен уреднички одбор: „Mentoring Programs for Juveniles in Conflict with the Law“, во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уреднички одбор: Димитријоска С., Едукациско-рехабилитациски факултет, Тузла, Удружење за поддршка и креативен развој деца и младих, Тузла 2011, стр. 651-661.
5. Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уреднички одбор: Богоевска, Димитријоска, „Juvenile Justice System in the Republic of Macedonia“, Едукациско-рехабилитациски факултет, Тузла, Удружење за поддршка и креативен развој деца и младих, Тузла 2011. стр. 601-611.
6. Труд со оригинални научни/стручни резултати, студија, Димитријоска С., *Правото на компензација на жртви на трговија со луѓе во Република Македонија*, SDS, 2011.

4. Стручно-апликативна дејност

Кандидатката д-р Сунчица Димитријоска реализирала значајни активности од областа на стручно-апликативната дејност. Таа била учесник во тимот за евалуација на резултатите од проектот за развој на општините, финансиран од Светска банка. Три години (2009-2011) е независен надворешен евалуатор на проектот „Социјална работа со деца на улица“, CARITAS.

Д-р Димитријоска била претседател на Сојузот на здруженијата на социјални работници на Република Македонија, како и член на Управниот одбор на Црвен крст на Република Македонија. Во 2007 година била ангажирана како консултант во изработката на Законот за малолетничка правда, а во 2009 година на Законот за социјална заштита, Националната програма за социјалната заштита на старите лица и на Програмата за работа со жртви на трговија со луѓе, од страна на Министерството за труд и социјална политика и се јавува како коавтор на текстот на Програмата.

Д-р Димитријоска е автор на три прирачници: Работа со деца кои ги напуштаат социјалните установи по полнолетство, Прирачник за работа со малолетници сторители на кривични дела и Прирачник за менторска работа со малолетници сторители на кривични дела.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Членовите на Рецензентската комисија констатираат дека кандидатката д-р Сунчица Димитријоска, вонреден професор на Институтот за социјална работа и социјална политика, постигнала значителни резултати во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност. Исто така, констатираат дека се работи за личност која е во постојан научноистражувачки подем, за што потврда се големиот број домашни и меѓународни ангажмани во кои кандидатката на многу успешен начин ги поврзува теоретските и апликативните знаења и дава личен придонес во градењето на системите и политиките од нејзините стручни области.

Во согласност со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Димитријоска по сите основи има остварено вкупно 358 поени (прикажано во Анекс 2) и со тоа го надминала минималниот број поени потребни за избор во звањето редовен професор.

Со оглед на изнесеното, како членови на Рецензентската комисија, имаме чест и задоволство да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје да ја избере кандидатката д-р Сунчица Димитријоска во звањето **редовен професор** по научните области и предмети: системи на социјална заштита, методи на социјална работа и теорија на социјална работа.

Скопје, 10.11.2011 година

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Дивна Лакинска, с.р.
2. Проф. д-р Марија Донева, с.р.
3. Проф. д-р Јован Пејковски, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: д-р Сунчица Витомир Димитријоска
(име, татково име и презиме)

Институција: Филозофски факултет/Институт за социјална работа и
социјална политика
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: Методи на социјална работа, системи на социјална
заштита и теорија на социјална работа

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност: Одржување на предавања и вежби од прв циклус студии	Поени
1.	Менаџмент на случај (2+1), летен семестар 2006/2007 г.	1,2
2.	Социјална работа со поединец (4+2), летен семестар 2006/2007 г.	2,4
3.	Системски пристап во социјална работа (3+1), летен семестар 2006/2007	1,8
4.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1), летен семестар 2006/2007 г.	1,8
5.	Социјална работа со лица со посебни потреби, (3+1), летен семестар 2006/2007 г.	1,8
6.	Социјална заштита (Институт за дефектологија), (2+1), летен семестар 2006/2007	1,2
7.	Социјална заштита (Институт за психологија) (2+0), летен семестар 2006/2007	1,2
8.	Методи на социјална работа (4+2), зимски семестар 2007/2008 г. (7 недели)	1, 12
9.	Социјална заштита (4+2), зимски семестар 2008/2009 г.	2,4
10.	Социјална работа во социјална заштита (3+1), зимски семестар 2007/2008 г.	1,8
11.	Социјална геронтологија (4+2), зимски семестар 2007/2008 г.	2,4
12.	Тимска работа (3+1), зимски семестар 2007/2008 г.	1,8
13.	Недирективно советување (2+1), зимски семестар 2007/2008 г.	1,2
14.	Менаџмен на случај (2+1), летен семестар 2007/2008 г.	1,2
15.	Социјална работа со поединец (4+2), летен семестар 2007/2008 г.	2,4
16.	Системски пристап во социјална работа (3+1), летен семестар 2007/2008 г.	1,8
17.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1), летен семестар 2007/2008 г.	1,8

18.	Социјална работа со лица со посебни потреби (3+1), летен семестар 2007/2008 г.	1,8
19.	Социјална заштита (Институт за дефектологија), (2+1), летен семестар 2007/2008 г.	1,2
20.	Социјална заштита (Институт за психологија), (2+0), летен семестар 2007/2008 г.	1,2
21.	Методи на социјална работа (4+2), зимски семестар 2008/2009 г. (7 недели)	1,12
22.	Социјална заштита (4+2), зимски семестар 2008/2009 г.	2,4
23.	Социјална работа во социјална заштита (3+1), зимски семестар 2008/2009 г.	1,8
24.	Социјална геронтологија (4+2), зимски семестар 2008/2009 г.	2,4
25.	Тимска работа (3+1), зимски семестар 2008/2009 г.	1,8
26.	Недирективно советување (2+1), зимски семестар 2008/2009 г.	1,2
27.	Менаџмент на случај (2+1), летен семестар 2008/2009 г.	1,2
28.	Социјална работа со поединец (4+2), летен семестар 2008/2009 г.	2,4
29.	Системски пристап во социјална работа (3+1), летен семестар 2008/2009 г.	1,8
30.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1), летен семестар 2008/2009 г.	1,8
31.	Социјална работа со лица со посебни потреби (3+1), летен семестар 2008/2009 г.	1,8
32.	Социјална заштита, Институт за дефектологија (2+1), летен семестар 2008/2009 г.	1,2
33.	Социјална заштита, Институт за психологија (2+0), летен семестар 2008/2009 г.	1,2
34.	Методи на социјална работа (4+2), зимски семестар 2009/2010 г. (7 недели)	1,12
35.	Социјална заштита (4+2), зимски семестар 2009/2010 г.	2,4
36.	Социјална работа во социјална заштита (3+1), зимски семестар 2009/2010 г.	1,8
37.	Социјална геронтологија (4+2), зимски семестар 2009/2010 г.	2,4
38.	Тимска работа (3+1), зимски семестар 2009/2010 г.	1,8
39.	Недирективно советување (2+1), зимски семестар 2009/2010 г.	1,2
40.	Менаџмен на случај (2+1), летен семестар 2007/2008 2009/2010 г.	1,2
41.	Социјална работа со поединец (4+2), летен семестар 2009/2010 г.	2,4
42.	Системски пристап во социјална работа (3+1), летен семестар 2009/2010 г.	1,8
43.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1), летен семестар 2009/2010 г.	1,8
44.	Социјална работа со лица со посебни потреби (3+1), летен семестар 2009/2010 г.	1,8

45.	Социјална заштита, Институт за дефектологија (2+1), летен семестар 2009/2010 г.	1,2
46.	Социјална заштита, Институт за психологија (2+0), летен семестар 2009/2010 г.	1,2
47.	Методи на социјална работа (4+2), зимски семестар 2010/2011 г. (7 недели)	1,12
48.	Социјална заштита (4+2), зимски семестар 2010/2011 г.	2,4
49.	Социјална работа во социјална заштита (3+1), зимски семестар 2010/2011 г.	1,8
50.	Социјална геронтологија (4+2), зимски семестар 2010/2011 г.	2,4
51.	Тимска работа (3+1), зимски семестар 2010/2011 г.	1,8
52.	Недирективно советување (2+1), зимски семестар 2010/2011 г.	1,2
53.	Менаџмен на случај (2+1), летен семестар 2010/2011 г.	1,2
54.	Социјална работа со поединец (4+2), летен семестар 2010/2011 г.	2,4
55.	Системски пристап во социјална работа (3+1), летен семестар 2010/2011 г.	1,8
56.	Социјална работа со малолетни престапници (3+1), летен семестар 2010/2011 г.	1,8
57.	Социјална работа со лица со посебни потреби (3+1), летен семестар 2010/2011 г.	1,8
58.	Социјална заштита, Институт за дефектологија (2+1), летен семестар 2010/2011 г.	1,2
60.	Социјална заштита, Институт за психологија, (2+0), летен семестар 2010/2011 г.	1,2
	Вкупно	99,88

	Одржување на настава од втор циклус студии	
61.	Тимска работа, 2007-2008 г.	1,5
62.	Дијагностички техники во социјална работа, 2007-2008 г.	1,5
63.	Плурална социјална заштита, 2007-2008 г.	0,75
64.	Тимска работа, 2008-2009 г.	1,5
65.	Дијагностички техники во социјална работа, 2008-2009 г.	1,5
66.	Плурална социјална заштита, 2008-2009 г.	0,75
67.	Менаџмент на човекови ресурси во јавна администрација, 2009-2010 г.	0,75
68.	Пристапи во социјална работа, 2009-2010 г.	0,75
69.	Мрежна социјална работа, 2009-2010 г.	0,75
70.	Пристапи во социјална работа, 2010-2011 г.	0,75
71.	Мрежна социјална работа, 2010-2011 г.	0,75
	Вкупно	11,25

Настава во работилници		
72.	Учесник во работилница: Малолетничка правда – од хартија до пракса, Место и улога на социјалните работници од аспект на ефикасноста на малолетничка правда, УНИЦЕФ, Охрид, 2007.	1
73.	Учесник во работилница: Обука за млади правници за примена на Законот за малолетничка правда, ОРСЕ, Скопје, 2008.	1
74.	Учесник во работилници: Поддршка на старите лица, ИОМ, Скопје јануари-декември 2008.	1
75.	Учесник во работилница: Дијагностички техники во работа со семејство – генограм, УНИЦЕФ, Охрид, 2008.	1
76.	Раководител на работилница: Заедничка проценка на потребите, Црвен крст, Куманово, јуни 2008.	1
77.	Учесник во работилница: Обука на вработените во центри за социјална работа за примена на Законот за малолетничка правда, 2007/2008.	1
78.	Учесник во работилница: Обука на социјални работници од центрите за групна работа со родители и деца во ризик и малолетници сторители на кривични дела, УНИЦЕФ, Охрид, 2009.	1
79.	Учесник во национален проект: Social Dimension of Prevention and Human Security bel del Conference Democratz and Human Security, Fridrich-Ebert Stiftung, Skopje, 2008.	1
80.	Учесник во меѓународен научен проект: Plicz-marking and cross-border cooperation 3, Социјална заштита во Република Македонија, Fridrich-Ebert Stiftung, Охрид, 2010.	1
Вкупно		9

Одржување на вежби		
81.	Одржување на клиничка практика, практична настава, 1 месец, годишно, 2007-2010, студенти по завршена втора учебна година (800 студенти)	38
82.	Одржување на клиничка практика, практична настава, 1 месец, 2011, студенти по завршена прва учебна година (150 студенти)	9
Консултации со студенти		
83.	Консултации со студенти, 2007-2008 г. (400 студенти)	0,8
84.	Консултации со студенти, 2008-2009 г. (400 студенти)	0,8
85.	Консултации со студенти, 2009-2010 г. (400 студенти)	0,8
86.	Консултации со студенти, 2010-2011 г. (400 студенти)	0,8
87.	Консултации со студенти, 2009-2010 г. (500 студент)	1
88.	Консултации со студенти, 2010-2011 г. (600 студенти)	1,2
89.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (146)	14,6
90.	Ментор на дипломски работи (304)	60,8

91.	Ментор на магистерски тези: 6 кандидати	6
92.	Член на комисија на докторска теза: 1 кандидат	0,5
93.	Член на комисија на магистерска теза: 4 кандидати	1,2
	Вкупно	135,5

Пакет материјали за одреден предмет

94.	Социјална заштита	1
95.	Социјална работа во социјална заштита	1
96.	Социјална геронтологија	1
97.	Тимска работа	1
98.	Недирективно советување	1
99.	Менаџмент на случај	1
100.	Социјална работа со поединец	1
101.	Социјална работа со лица со посебни потреби	1
	Вкупно	8

Научноистражувачка дејност

	Назив на активноста	Поени
1.	Раководител на национален научен проект: <i>Социјална исклученост на сиротице лица во Македонија</i> , истражувачки проект (2008-2009 г.), УНДП.	6
2.	Пленарни предавања на Филозофскиот факултет во Ниш, Социјални рад са поединцем, 42 часа, училишна 2007/2008 година, Ниш.	6
3.	Труд со оригинални научни резултати, учесник во национален проект, ТРАНСМОНЕЕ, <i>Алтернативни форми на згрижување на деца базирани на семејна грижа</i> , Државен завод за статистика, 2008.	6
4.	Универзитетски учебник: <i>Социјална работа со малолетници сторители на кривични дела</i> , Филозофски факултет, 2009.	8
5.	Прирачник за социјална работа со малолетници сторители на кривични дела, 2009, Филозофски факултет	4
6.	Труд со оригинални научни резултати: <i>„Превенција и човекова безбедност, Локални перспективи и заеднички цели“</i> , Фондација „Фридрих Еберт“, Скопје 2008.	4
7.	Труд со оригинални научни резултати, научна студија, <i>Национални програми и бенифиции во рамки на системот на социјална заштита во Република Македонија</i> , ГТЗ, 2011.	4
8.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, студија: <i>Проценка на потребите на сиротице лица во Скопје, Велес и Крива Паланка за поддршка на сиротице лица од волонтерите</i> , ЦКРМ, 2011	3
9.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на научен собир со меѓународен уреднички одбор, <i>Mentoring programs for juveniles in conflict with the law</i> , во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен	6

	уреднички: Димитријоска С., Едукациско-рехабилитациски факултет у Тузла, Удружење за подршку и креативни развој деце и младих, Тузла 2011. Стр. 651-661	
10.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уреднички одбор: Богоевска, Димитријоска, <i>Juvenile Justice System in the Republic of Macedonia</i> , Едукациско-рехабилитациски факултет у Тузла, Удружење за подршку и креативни развој деце и младих, Тузла 2011. стр. 601-611.	5
11.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, студија: <i>Положба на лица со телесна инвалидност на пазарот на трудот</i> , Јованова В., Димитријоска С., УНИФЕМ, 2009	4
12.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Димитријоска, С. (2008) <i>„Деца и млади во ризик-мерки на помош и заштита“</i> во зборникот на трудови, Малолетничка правда, Полициска академија Скопје, стр. 136-153.	2
13.	Учество на научен/стручен собир со реферат: Димитријоска, В. С. Димитријоска, <i>Socio-Economic transformation and welfare system in the Republic of Macedonia</i> , Paper presented on the World Bank/UK DFID meeting on Poverty and Social Inclusion in the Western Balkans, in Brussels, December 14-15, 2010.	0,9
14.	Учество на научен/стручен собир со реферат: Димитријоска, В. С. Димитријоска, <i>Employment of Disability Persons in Macedonia</i> , Скопје, Исеу 1.2010.	2
15.	Учество на научен/стручен собир со реферат: „Социјална исклученост на старите лица презентирани на научно стручен собир“, 2009, Ниш, Србија.	2
16.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, студија: <i>Правото на конвензација на жртви на трговија со луѓе во Република Македонија</i> , 2011.	4
17.	Раководител на националниот научен проект: <i>Техничка помош на Центарот за социјална работа во работа со деца под ризик и во конфликт со законот</i> , 2010-2012, UNICEF.	6
18.	Прирачник за менторска работа со малолетници сторители на кривични дела, 2011, Филозофски факултет	4
	Вкупно	76,9

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност	Поени
1.	Експертски активности обука на персоналот во областа на социјална заштита, Нови концепти кои произлегуваат од Законот за малолетничка правда, тимска работа, Проценка на потреби, Мерки на помош и заштита, Активности на центрите за социјална работа, мај 2008, Скопје.	0,5

2.	Евалуатор на проектот „Социјална работа со деца на улица, Caritas, 2009, 2010, 2011 година (надворешен евалуатор - три години избрана и за 2012 г.).	0,5
3.	Експертски активности во изработка на Програмата за ресоцијализација и реинтеграција на деца-жртви на трговија со луѓе, Министерство за труд, 2008.	0,5
4.	Експертски активности во изработка на Протоколи за постапување со деца во ризик и деца-сторители на кривични дела, Завод за социјални дејности, Скопје, 2011.	0,5
5.	Учесник во национален научен проект, изработка на Закон за малолетничка деликвенција, Правен факултет, 2007.	4
6.	Член на комисија за изработка на Законот за социјална заштита, Министерство за труд и социјална политика, 2009.	4
7.	Учество во изработка на национална програма од одредена област: Национална стратегија за социјална заштита на стари лица, Министерство за труд и социјална политика, Скопје, 2009	2
Вкупно		12

Дејности од поширок интерес		
1.	Член на Советот на ЦК на Република Македонија, 2010-2014	4
2.	Раководител на постдипломски студии на Институтот за социјална работа и социјална политика, 2010-2013 г.	2
Вкупно		6

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		263,55
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		76,9
СТРУЧНО АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		18
Вкупно		358,45

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Дивна Лакинска, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Марија Донева, член, с.р.
3. Проф. д-р Јован Пејковски, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

на пријавени теми за изработка на докторски дисертации,
прифатени од Наставно-научниот совет на Факултетот
за дизајн и технологии на мебел и ентериер – Скопје,
на седницата одржана на 22.11.2011 година

Кандидат	Тема	Комисија за оценка	Ментор
М-р Виолета Јакимовска Поповска	Истражувања на карактеристиките на структурно зајакнати конструктивни фурнирски плочи Researches of the characteristics of structurally reinforced constructive plywood	Проф. д-р Борче Илиев, редовен професор на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер – Скопје Проф. д-р Јосиф Димески, редовен професор на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер – Скопје, во пензија Проф. д-р Митко Нацевски, редовен професор на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер – Скопје	Проф. д-р Борче Илиев, редовен професор на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер – Скопје

Подготвил,
С. Неделкоска, дипл. прав.

Ly

Декан,
Проф. д-р Борче Илиев

B. Iliev

ПРЕГЛЕД

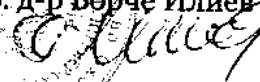
на пријавени теми за изработка на магистерски труд,
прифатени од Наставно-научниот совет на Факултетот
за дизајн и технологии на мебел и ентериер – Скопје,
на седницата одржана на 22.11.2011 година

Кандидат	Тема	Ментор
Горан Јовановиќ, дипл. инж.	Режим и квалитет на конвективно сушење на пилански сортименти од бука Requime and quality of wood convective drying for beech boards	Проф. д-р Горан Златески, вонреден професор на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер – Скопје
Петар Каламадевски, дипл. инж.	Експериментално и симулирано бичење на пилански трупци од бел бор I/II класа на квалитет и споредба на квантитативното искористување при преработка на лентовидна пила- трупчара Experimental and simulated saw mill processing of pine logs I/II class of quality and comparison of qualitative utilization with band saw	Проф. д-р Бранко Рабациски, редовен професор на Факултетот за дизајн и технологии на мебел и ентериер – Скопје

Подготвил,
С. Неделкоска, дипл. прав.

Декан
Проф. д-р Борче Илиев

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ПОМЛАД АСИСТЕНТ НА ИНСТИТУТОТ ЗА ХЕМИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука бр. 07-1804/2 од 28.9.2011 год. донесена на седницата на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, одржана на 6.9.2011 год., определени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден помлад асистент на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците "Дневник" и "Коха" од 19.8 2011 год. и во предвидениот рок се пријавија кандидатите м-р Миха Буклески и м-р Јасмина Танатарец. Врз основа на приложената документација, на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет му го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Кандидатот м-р Миха Буклески е роден во Скопје, 1986 година. Основно и средно училиште завршил во Скопје. На студии по хемија на Природно-математичкиот факултет во Скопје се запишал во учебната 2004/2005 година, аналитичко-структурна насока. По првата година на студиите бил награден за постигнатите резултати од фондацијата „Проф. Д-р Димче Тошев“. Студиите ги завршил во октомври 2008 година (за 4 години и 29 дена), со просечен успех 10,00, со што се стекнал со звањето дипломиран инженер по хемија. Во учебната 2009/2010 година се запишал на пост-дипломските студии на Институтот за хемија. Магистерската работа под наслов „Испитување и определување на оптички, диелектрични и вибрациони параметри кај кристали со помош на инфрацрвена рефлексиона спектроскопија и дисперзиона анализа“ ја одбранил на 29.6.2011 година, со што се здобил со научен назив магистер на хемиски науки. Започнувајќи од 2007 година, па сè до денес е ангажиран како демонстратор на Институтот за хемија. Бил вклучен во изведувањето на вежбите по голем број предмети на Институтот. Досега учествувал со 3 усни и 4 постерски соопштенија на разни конгреси и конференции. Листата на овие презентирани трудови е дадена подолу.

Усни презентации:

1. M. Bukleski, *The economic demonstrator: Prepare it once, use it many times. I. Continuous thermochromism phenomena*, VI congress of pure and applied chemistry for the students of Macedonia, Book of abstracts, Skopje, 2005, 41.
2. M. Bukleski, *The economic demonstrator: Prepare it once, use it many times. III. Phenomena of discontinuous thermochromism*, VII congress of pure and applied chemistry for the students of Macedonia, Book of abstracts, Skopje, 2007, 47.
3. M. Bukleski, *The economic demonstrator: Prepare it once, use it many times. IV. Demonstration of phase transitions*, VII congress of pure and applied chemistry for the students of Macedonia, Book of abstracts, Skopje, 2007, 71.

Постер-презентации:

1. V. Ivanovski, M. Bukleski, *IR Specular reflectance spectra of alums obtained from powdered samples – Dispersion analysis*, XX Congress of the society of chemists and technologists of Macedonia, Book of abstracts, Skopje 2008, 313.
2. M. Bukleski, V. Ivanovski, *LO-TO splitting in monocrystal and polycrystal sample of Rb-Al alum*, Workshop "From Molecules to Functional Materials", Book of abstracts, Cluj-Napoca, 2009, 21.
3. M. Bukleski, V. Ivanovski, Long-range interactions and LO-TO splitting in powdered and single crystal samples of Alum crystals, Second Humboldt Conference on Noncovalent Interactions, Book of abstracts, Vršac, 2009, 82.
4. V. Ivanovski, M. Bukleski, *Recorded and modeled IR specular reflectance spectra of KHSO₄*, XXI Congress of the society of chemists and technologists of Macedonia, Book of abstracts, Skopje 2010, 28.

Коавтор е и на 8 труда од областа на хемиското образование и физичката хемија, кои се наведени подолу:

1. M. Monković, V. M. Petruševski, M. Bukleski, The economic demonstrator: prepare it once, use it many times. I. Continuous thermochromism in the NO₂-N₂O₄ system – equilibrium shifts induced by temperature changes. *Khimia/Chemistry*, **15**, 256–264 (2006).
2. V. M. Petruševski, M. Bukleski, The "Magical" Sphere: Uncovering the Secret, *The Science Education Review*, **5**, 114–118 (2006).
3. V. M. Petruševski, M. Bukleski, M. Stojanovska, The Economic Demonstrator: Prepare it Once, Use it Many Times. II. Continuous Thermochromism in Aqueous Solutions of Transition Metal Chlorides, *Khimiya/Chemistry*, **16**, 20–28 (2007).
4. V. M. Petruševski, M. Bukleski, M. Stojanovska, The Economic Demonstrator: Prepare it Once, Use it Many Times. III. Phenomena of Discontinuous Thermochromism, *Khimiya/Chemistry*, **17**, 109–117 (2008).
5. M. Bukleski, V. M. Petruševski, "Preparation and Properties of a Spectacular Thermochromic Solid", *J. Chem. Educ.*, **86**, 30 (2009).
6. V. M. Petruševski, M. Bukleski, M. Stojanovska, Reaction of Aluminium with Diluted Nitric Acid Containing Dissolved Sodium Chloride: On the Nature of Gaseous Products, *Khimiya/Chemistry*, **19**, 233–237 (2010).

7. V. M. Petruševski, M. Bukleski, M. Stojanovska, Reaction of Aluminium with Diluted Nitric Acid Containing Dissolved Sodium Chloride: On the Nature of Gaseous Products, *Chemistry Education in New Zealand*, **123**, 7–9 (2011).
8. M. Bukleski, V. Ivanovski, V. M. Petruševski, IR Specular Reflectance Spectra of KHSO₄ Single Crystal – Dispersion Analysis, *Vib. Spectrosc.*, **57**, 15–22 (2011).

Кандидатот м-р Јасмина Танатарец е родена во Битола, 1985 година. На студии по хемија на Природно-математичкиот факултет во Скопје се запишала во учебната 2004/2005 година, насока: аналитичка биохемија. Студиите ги завршила во ноември 2008 година (за 4 години и 37 дена), со просечен успех 10,00, со што се стекнала со звањето дипломиран инженер по хемија. Во учебната 2009/2010 година се запишала на постдипломските студии на Институтот за хемија. Магистерската работа под наслов „Дизајн, синтеза и структурна карактеризација на некои нови бензамидометил деривати на пиперазин и хидразин како потенцијални сртотонин 5-HT рецепторни агонисти“ ја одбрала на 8.7.2011 година, со што се здобила со научен назив магистер на хемиски науки. Започнувајќи од 2008 година, па сè до денес е ангажирана како демонстратор на Институтот за хемија. Била вклучена во изведувањето на вежбите по голем број предмети на Институтот. Досега учествувала со 6 соопштенија на разни конгреси и конференции. Листата на презентирани трудови е дадена подолу.

1. M. Mitreska, E. Bubalo, **J. Tanatarec**, E. Popovski. Synthesis of [(4-aryl)piperazin-1-yl)methyl]benzamides as potential serotonin 5-HT receptor agonists. V International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, Skopje, Macedonia, 2011, pp. 14.
2. A. Bužarovski, **J. Tanatarec**, E. Popovski. Synthesis of some new *N*-[(benzoylamino)methyl]sulfonamides with potential antibacterial activity. V International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, Skopje, Macedonia, 2011, pp. 16.
3. **J. Tanatarec**, B. Mikova, E. Popovski “Benzamidomethylation of hydrazine”, *Third International Symposium on Organic Chemistry with NMR satellite meeting on Life Science*, Sofia, Bulgaria, 2010, pp. 73.
4. **J. Tanatarec**, M. Mitreska, E. Bubalo, B. Mikova, K. Mladenovska, G. Draeger, E. Popovski. “Synthesis and spectral characterization of new benzamidomethyl piperazines with expected potential pharmacological activity”, XXI Congress of Chemists and Technologist in Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2010, pp. 117
5. A. Alili, A. Buzarovski, **J. Tanatarec**, B. Mikova, G. Draeger, K. Mladenovska, E. Popovski “Synthesis of new *N*-benzamidomethyl derivatives of toluensulfonamide by different synthetic routes”, XXI Congress of Chemists and Technologist in Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2010, pp. 114
6. **J. Tanatarec**, E. Popovski, “Synthesis and spectral characterization of new hydrazine compounds with expected potential biological activity”, III International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials” Cluj-Napoca, Romania, 2009, pp. 23

М-р Јасмина Танатарец е коавтор и на два научни труда:

1. **J. Tanatarec**, B. Mikova, E. Popovski, 1,1,2,2-Tetrakis[(benzoylamino)methyl]-hydrazine. *Molbank*, 2011, 2011(1), M722
2. **J. Tanatarec**, B. Mikova, G. Draeger, E. Popovski “Tribenzamidomethyl Hydrazine” *Molbank*, 2010, 2010(4), M710

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

И покрај тоа што обата кандидата кои се пријавија на овој конкурс се ветувачки потенцијални млади научни работници, сепак севкупната актива на м-р Миха Буклески е поголема од онаа на м-р Јасмина Танатарец. Имено, кандидатот Буклески е коавтор на два труда (еден научен и еден едукативен) во меѓународни списанија со фактор на влијание, додека, пак, кандидатката м-р Јасмина Танатарец има објавено два труда во списанија со меѓународен уредувачки одбор (без фактор на влијание). Во исто време, м-р Миха Буклески има објавено и дополнителни шест едукативни труда во списанија со меѓународен уредувачки одбор. Освен тоа, имајќи го предвид фактот дека подолг период наназад на Институтот за хемија при ПМФ не е примен помлад асистент чија научна (и наставна) дејност би била потесно поврзана со физичката хемија, м-р Миха Буклески одговара и на овој аспект од профилот на потенцијалниот помлад асистент на Институтот. Од сите овие причини, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје да го избере кандидатот м-р Миха Буклески за помлад асистент на Институтот за хемија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Д-р Љупчо Пејов, вонреден професор на ПМФ во Скопје, с.р.
2. Д-р Богдан Богданов, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.
3. Д-р Петре Макрески, насловен доцент на ПМФ во Скопје, с.р.

Бр. 03-1645/1
24-11-2019
СКОПЈЕ

РЕЦЕНЗИЈА

на законите „Британско применето право (наследно право)“ од авторите
Џејан Микловиќ и Ангел Ристов

Книгата „Британско применето право (наследно право)“ од авторите Џејан Микловиќ и Ангел Ристов е во издание на Културната установа „Димитар Влахов“ од 1998 година. Книгата е со многу помал дел е теоретска, а повеќето страници се презентираат со кратки објасни акти и примери од сферата на владеењето и судската пракса.

Основната цел на книгата е да ги запознае пред сè студентите со практиката применета на наследното правно регулирање. Како резултат на тоа, во книгата вклучено е сè од актите, одлечените, обрасците, договорите преку кои се остваруваат интересите на наследното право во судската практика. Поради ова, авторите се сметаат за кратки, но компетент и јасно се објаснуваат најзначајните заклучоци на наследното право од позитивистичкиот поглед, но и илустрирајќи во теоретски расправа по одредени спорни прашања.

Структурата на книгата се состои од пет дела. Во *првиот дел* авторите даваат прелиминарен висток на наследното право како предмет, подробно се објаснува условите кои доведуваат до наследството како с попрвниот однос. Во *виступањето* се даваат одредени заклучоци за наследството и правата и обврските кои виступаат во наследството. Во *вториот дел* авторите воведно ја даваат идејата за наследството, а потоа се обработени сè со одредени фактори од клучно значење за определување на каков е наследството. Во *правилата* врз основа на кои се изготвува наследството и наредбата на наследството се даваат заклучоци. Во *наследните резултати* авторите даваат

назива на адвокатите, а не на адвокатската сопствена вежба, а не на неговите лични правни интереси, а не на бизнисот, а не на следувањето пивтата на Билд, а не на правниците, а не на правниците кои се состигаат или се среќаваат со адвокатите, а не на наследството правно, а не на неговите судиите, адвокатите и правниците. Напротив, оваа книга може да биде и првото издание трајно на Република Југославија, која по некои интереси и потреби добива некои информации и соопшенија за правната практика и општеството на некои страни.

Скопје, 25.11.2011.

Рене Кенер

Проф. д-р Јулиана Спирова-Тренкова, д.р.

Проф. д-р Армен Асеновски, д.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИК ВО ЗВАЊЕТО
АСИСТЕНТ
НА КАТЕДРАТА ЗА СЛИКАРСТВО НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, на својата редовна седница одржана на 13.10.2011 година, формира Рецензентска комисија во состав: вонр.проф.м-р Антони Мазневски, претседател, вон.проф.м-р Благоја Кузмановски, член и доц.м-р Жанета Вангели, член.

На конкурсот објавен во весниците „Дневник“ и „Лајм“ на 22.9.2011 за избор на соработник на Катедрата за сликарство се пријавија вкупно 11 кандидати:

1. м-р Љубомир Милошески
2. м-р Јасминка Новковска
3. м-р Слободанка Стевчевска
4. м-р Весна Дунимагловска
5. м-р Алексадра Сандева
6. м-р Јана Јакимовска
7. м-р Трајче Чатмов
8. м-р Ивана Урошевиќ
9. Никола Узуновски
10. Александра Хаџи-Наумова
11. м-р Благојче Наумоски

Сите пријавени кандидати, освен Никола Узуновски и Александра Хаџи-Наумова, ги исполнуваат условите за пријавување на конкурсот. Кандидатите Никола Узуновски и Александра Хаџи-Наумова не ги исполнуваат посебните услови предвидени со Законот за високото образование и Правилникот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Врз основа на документите поднесени од пријавените кандидати, како и врз основа на следењето на нивната ликовна дејност, Рецензентската комисија го поденсува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. М-р Љубомир Милошески

Роден: 1974 во с. Драслајца, Струга.

Образование

- Средно училиште - УПУ "Лазар Личеноски", Скопје
 1999 Дипломирал на ФЛУ Скопје, Оддел за ликовна педагогија, насока: сликарство, проф. Рубенс Корубин
 2002 Магистрирал сликарство на ФЛУ, Скопје, проф. Родољуб Анастасов.

Работно искуство

Во моментот работи како професор по ликовно образование во ОУ „Браќа Миладиновци“, Струга.

Самостојни изложби

- 2004 Галерија Тетово
 Народен театар, Штип
 2003 *Од семејството, Слевање на мартиниште*, Дом на културата, Струга
Од семејството, Чифте-амам, Скопје
 2002 *Мушаци*, Музеј на современата уметност, Скопје
 1999 *Ослободување на свештина*, Музеј на град Скопје

Групни изложби

- 2011 *Авторски низ јојавношо, (АНП 4)*, Официрски дом, АКТО, Битола
 2009 *Авторски низ јојавношо*, Народен музеј, Велес
 2005 *7-мо Биенале на млади уметници*, МСУ, Скопје
 2004 *Денес – настрада за млад ликовен уметник*, номинирани автори, Галерија „Куришумли ан“, Скопје
 2003 *Young Balkan Artist – Variation in Balkan Spaces*, Солун, Грција
6-то Биенале на млади уметници, МСУ, Скопје
The Last East European Show, Музеј на современа уметност, Белград
 2002 *(3) Дијалекти – Македонски млади уметници*, МСУ, Скопје
 Дом на културата, Охрид
Изложба на дела од Меѓународната ликовна колонија Дебарца – Белчишта – Охрид, Охридска банка, Охрид
 2001 Охридска банка, Охрид
 2000 *ACTA NON VERBA III*, Нова љубљанска банка, Љубљана
ACTA NON VERBA III, Artisticum Kolegium, Сараево
ACTA NON VERBA III, Скопско лето, КИЦ, Скопје
 1999 *ACTA NON VERBA II*, Музеј на новите случувања – Цехинов дворец, Љубљана
ACTA NON VERBA II, Хотел Присанг, Крањска Гора
 Сараевска зима, Галерија на Академијата на ликовните уметности, Сараево
Дипломирани студенти на ФЛУ, Дом на АРМ, Скопје
Изложба на дела од Меѓународната ликовна колонија Вишини, Дом на култура, Струга
 1998 *Изложба на дела од ликовна колонија Драслајца*, ОУ „Св. Климент Охридски“, Драслајца, Струга
Млада Хераклеја, Галерија „Моша Пијаде“, Битола
 1997 *Изложба на дела од ликовна колонија Драслајца*, Дом на културата, Струга
Изложба на дела од ликовна колонија Драслајца, Галерија Моша Пијаде, Битола
 Културна манифестација *Илинденски денови*, Хотел „Монтана“, Крушево
Изложба на дела од ликовна колонија Кичево, Дом на културата, Кичево
 1996 *Сирешко лето*, Дом на културата, Струга
Млади Хераклеа, Галерија „Моша Пијаде“, Битола

Колонии, работилници, презентации

- 2008 *Авторски низ појавношо, Уметничко дејствување во природа*, Ораов дол, Кадица
- 2003 *Speak P*, работилница, Музеј на современа уметност, Белград
- 2002 Презентација на проектот *Мушаци*, Музеј на современа уметност, Белград, куратор Нада Пешева
- Меѓународна ликовна колонија *Дебарца – Белчишта – Охрид*
- 2001 Ликовна колонија на млади автори, Шкофја Лока, Словенија
- Меѓународна ликовна колонија *Дебарца–Белчишта–Охрид*
- Меѓународна ликовна колонија *За инаеш*
- 2000 Меѓународна ликовна колонија *Радожда*, Струга
- 1999 Меѓународна ликовна колонија *Вишни*, Струга (автори од Словенија, БиХ и Македонија)
- Меѓународна ликовна колонија *ACTA NON VERBA*, Крањска Гора, постдипломци од ФЛУ и проф. Зоран Јакимовски
- 1998 Ликовна колонија Драслајца, Струга
- Ликовна колонија Охрид
- Меѓународна ликовна колонија *ACTA NON VERBA*, Крањска Гора
- 1997 Ликовна колонија Кичево
- Ликовна колонија Драслајца, Струга
- 1996 Ликовна колонија Драгоманце, Куманово
- Ликовна колонија Драслајца, Струга
- 1995 Ликовна колонија Драгоманце, Куманово
- Ликовна колонија Ложани, Струга
- 1994 Ликовна колонија Ложани, Струга
- Ликовна колонија Кочани
- 1997 Каталог, Ликовна колонија Драслајца, предговор - Сашо Талевски

2. М-р Јасминка Новковска

Родена: 22.06.1975 г. во Скопје, Македонија

Образование

- 1998 Дипломирала на Факултетот за ликовни уметности во Скопје
- 1999-2000 Специјализирала на Националната художествена академија во Софија
- 2001-2003 Магистрирала на Националната художествена академија во Софија

Остварила две студиски патувања во Париз и Рим. Двомесечен студиски престој во Cite International des Arts, Париз, Франција, март и април 2007 год. Од октомври 2008 е член на ДЛУМ.

Самостојни изложби

- Прва самостојна изложба во јуни 2000 во Софија во Националниот музеј „Земјата и луѓето“ насловена како *Духот на времето*
- Втора самостојна изложба во октомври 2000 во Скопје во Музејот на град Скопје, насловена како *ERA*
- Трета самостојна изложба во јули 2003 во Софија во Националната галерија за странска уметност, насловена како *Изјубени души*
- Четврта самостојна изложба во октомври 2003 во Скопје во Музеј на современата уметност, насловена како *Изјубени души*
- Петта самостојна изложба во јули 2005 во галерија МЦ Македонски културен центар во Њујорк на Менхетен, насловена како *Изјубени души*
- Шеста самостојна изложба во ноември 2005 во Прима центар Берлин во Берлин и галерија Голд Берлин, насловена како *Изјубени души*
- Седма самостојна изложба во мај 2006 во Национална галерија на Македонија, Мултимедијален центар „Мала станица“, Скопје, насловена како *Современа машина*
- Осма самостојна изложба во ноември 2008 во Бугарскиот културен центар
- Деветта самостојна изложба во април 2009 во Националната галерија Чифте-амам, насловена како *Животинска иланџа*
- Десетта самостојна изложба во јули 2009 во галерија МЦ Македонски културен

- центар во Њујорк *Цршежи*
- Единаесетта самостојна изложба во април 2011 во Домот на културата „Марко Цепенков“, насловена како *Изјубени души*
- Дванаесетта самостојна изложба во јуни 2011 во Музеј на Град Скопје, насловена како *Поршрежи*
- Тринаесетта самостојна изложба во септември 2011 година во кафе-галерија ОСУМ, Безистен, насловена како *Пејзажи*

Групни изложби

- Бакау, Романија, август 2000, во уметничка галерија
- Велико Трново, Бугарија, септември 2000 во уметничка галерија
- Скопје, април 2000, *Озарување на месшошо*, ликовни интеркомуникации во Скопје
- Скопје, мај 2001, *Пејшо биенале на млади*, Музеј на современата уметност, Скопје
- Канада, Отава, јули 2001, Музеј на современата уметност на Канада
- Струмица, септември 2001, во уметничка галерија
- Скопје, мај 2002, *Dossier: македонски млади уметници 1 (3)* дијалекти во Музеј на современата уметност
- Скопје, септември 2002, *Големошо врамување* во Музеј на современата уметност
- Скопје, мај 2003, *Шесшо биенале на младите уметници* во Музеј на современата уметност
- Њујорк, јуни 2003, во Корк галерија
- Неготин Краина, Србија, август 2003, во Уметничка галерија
- Софија, октомври 2003, *Балкан без граници* во Министерството за култура, галерија Средец
- Струмица, ноември 2003, *Точки на комуникација* во Дом на културата
- Белград, декември 2004, *Балкан без граници* во хотел „Интерконтинентал“
- Скопје, февруари 2004, *Балкан без граници*, Културно информативен центар
- Скопје, 2004, во Музеј на Град Скопје, добитници на наградата *Љубомир Белојаски*
- Париз, септември 2005, *Сонувана Македонија*, во Меѓународниот центар на уметноста во Париз
- Скопје, септември 2005, *Седмо биенале на млади автори*, во Музеј на современата уметност
- Скопје, ноември 2008, изложба на ДЛУМ во изложбената сала на ДЛУМ
- Скопје, декември 2008, изложба на ДЛУМ *Пејзаж* во изложбениот салон на ДЛУМ
- Скопје, декември 2008, *Годишна изложба на ДЛУМ* во Музеј на град Скопје
- Скопје, април 2009, *Цршеж и графика на ДЛУМ* во Домот на АРМ
- Софија, јули 2009, *Македонски уметници на ДЛУМ во Софија* во Националниот дворец на културата
- Скопје, ноември 2009, *Минијашура ДЛУМ* во Дом на АРМ
- Скопје, декември 2009, *Слики на женската душа* во КИЦ
- Скопје, февруари 2009, *13 Зимски салон на ДЛУМ* во Музеј на современата уметност
- Скопје, мај 2010, *Цршежи и графика* во Дом на Арм
- Прилеп, август 2010, *Дрен 2008* во Дом на културата „Марко Цепенков“, слики
- Скопје, септември 2010, Интернационална уметничка колонија *Дебрца*, ретроспективна изложба
- Скопје, декември 2010, *Годишна изложба на ДЛУМ* во Музеј на град Скопје
- Скопје, септември 2011, *Еротика* на улица Македонија во галерија ОКО

Награди

- 2000 – Добитник на наградата *Љубомир Белојаски* за најуспешен млад автор за изложбата насловена како *ERA* реализирана во Музеј на град Скопје
- Добитник на наградата за најдобро дело за делото *Ерошика* доделено од галерија ОКО и град Скопје.

Учество на колонии

Учествувала на колонии во Бакау, Романија, 2000 година; Велико Трново, Бугарија, 2000 година; Струмица, 2001 година; Неготин Краина, Србија, 2003 година; Белчиште, Охрид, 2010 година; Прилеп, Дрен Смолани, 2010; Бачка Паланка, Србија, 2011 година.

3. М-р Слободанка Стевческа

Родена: 1971, Скопје

Образование

- 1998 Дипломирала на ФЛУ, Скопје, Оддел за ликовна педагогија, насока: сликарство, втора насока: графички дизајн.
2011 Магистрирала сликарство на ФЛУ, Скопје

Работно искуство

- 16.9.1998 – 18.1.1999 Наставник по ликовна уметност, ОУ „Живко Брајковски“, Скопје
15.12.1999 – 31.8.2003 Наставник по ликовна уметност, ДСУ „Гимназија Јосип Броз-Тито“, Скопје
2001 Заедно со Денис Сарагиновски ја формираат уметничката групата ОПА (Опсесивно посесивна агресија)
2002-2005 Работела во колаборативниот тим ОПА&ХА (Опсесивно посесивна агресија и Хронична ароганција), чии членови се Денис Сарагиновски, Слободанка Стевческа и Сапо Талевски.
од 2005 Работи како самостоен уметник – трговец-поединец, со поддршка на Министерството за култура на Р. Македонија и како самостоен видеографер

Самостојни изложби

- 2011 ОПА, (ОПА), Студио Голо брдо, Ровињско село, [каталог]
2010 Проекти кој не е проекти, (ОПА), Македонски културен центар, Њујорк
Ташица за сиџе!, (ОПА), Мала галерија, Скопје, [каталог]
2009 Проекти кој не е проекти, (ОПА), во рамките на *Europa Neurotisch*
#2 Petersburg Project Space, Амстердам
Le TOUT à COUP... d'OPA, (ОПА), L'H du Siècle, Валенсиен
2007 ОПА, (ОПА), Културен центар Марко Цепенков, Прилеп
2006 Проекти кој не е проекти, (ОПА), Трансеуропа - Европски театарски и перформанс фестивал, Хилдесхајм [каталог]
2005 Дивајс, (ОПА), Дом на културата, во рамките на *Културна офанзива – операција Велес*, Велес
Professional Site Specific Installers - Lounge Café, (ОПА&ХА), press to exit project space, Скопје
2004 *Professional Site Specific Installers - One Call That's All*, (ОПА&ХА), во рамките на *Меѓународниот концептуален проекти - Sites*, Битола
О.П.А., (ОПА), RAW Tempel, Балкан блек бокс фестивал, Берлин
Red Chief 4016 et autres videos du Collectif OPA, (ОПА), RLBQ, Марсеј
2003 *Ddevice*, (ОПА), Mooste Guest Studio, Моосте
Видеопрезентација на ОПА делата, (ОПА), Академија Грата, Парну,
Видеопрезентација на ОПА делата, (ОПА), Тарту Арт Хаус, Тарту,
Македонска реалност, видео-мокументарец, (ОПА&ХА), проекција во МСУ, Скопје и емитување на ТВ А1
Видео презентација на ОПА делата, (ОПА), Културно друштво РОВ, Железници, Словенија
2001 Презентација на зафатениот ОДЕКАМ, (ОПА), SIX Gallery, САС
Зафатане ОДЕКАМ, (ОПА), перформанс, наспроти зградата на Собранието на Македонија
2000 55 минути комуникација, во рамките на Интернационалниот арт симпозиум / изложба НЕ-ДА, Битола, [каталог]
1999 Пет сџолици и видео, SIX Gallery, САС, Скопје, [каталог]
Доказ дека правот е правата, единствена и универзална висина, Завод и музеј, Битола, [каталог]

Групни изложби и фестивали

- 2011 Московско биенале на современа уметност, Москва

- Фрајменџи – македонска ликовна сцена 1991-2011*, Музеј на современата уметност, Скопје, [кат.]
- Синесџезија*, Галерија Средец, Софија, [каталог]
- АКТО - Фестивал за современи уметности*, Битола, [каталог]
- Авџорски низ јојавношо 4*, Ликовен салон, Велес
- In the Mind's I*, партиципативен проект на Ворен Најдик, Факултет за ликовни уметности, Скопје
- 2010 *Синесџезија*, Музеј на град Белград, Белград [каталог]
- MAX*, Atelier 13, Валенсиен
- Едноминуџен филм и видеофестивал*, Арау, [каталог]
- АКТО - Фестивал за современи уметности*, Битола, [каталог]
- Alarm Container*, Аларм фестивал, Љубаништа
- ФРИК Фестивал*, Скопје
- Синесџезија*, Complesso monumentale di San Michele a Ripa Grande, Рим, [каталог]
- KunstVlaai* - саем на современи уметности, Амстердам
- Extra Short Film festival*, Кино 35мм, Москва
- 2009 *Синесџезија*, Музеј на современата уметност, Скопје, [каталог]
- Festival du film minute de Lille*, Лил, Франција
- Скопје не е шрилер!*, Културен центар ЦК, Скопје, [каталог]
- One Minute Festival*, Бразил
- Синесџезија*, Palais Porcia, Виена [каталог]
- Авџорски низ јојавношо 3*, Куќа на Касапови, Велес, [cd-каталог]
- Биенале на млади уметници од Европа и Медитеранот / Македонски филмови*, Скопје
- World One Minutes*, Golden Acre, Кејптаун, Јужноафриканска Република
- World One Minutes*, Француски културен центар, Мапуто, Мозамбик
- Video.it*, Fondazione Merz, Торино [каталог]
- Video.it*, Centro Culture Contemporanee, Catania, Италија
- Video.it*, Casa del Cinema, Рим
- World One Minutes*, Vrijstaat O., Oostende, Белгија
- 2008 *Внашре-надвор*, Мала станица - Национална галерија на Македонија, Скопје, [каталог]
- 21-12*, Музеј на современата уметност, Скопје
- One Minutes Panorama*, Calouste Gulbenkian Museum, Лисабон
- Bronx Culture Trolley*, Synthetic Zero, Бронкс – Њујорк
- Ошваране на галеријаша Art'est – дела од колекцијаша на фам. Санев*, Art'est, Париз, Франција
- World One Minutes Brussels*, deBuren, Брисел
- Videominuto Festival*, Центар за современи уметности Luigi Pecci, Прато, Италија
- The World One Minutes Exhibition*, Today Art Museum, Пекинг, [каталог]
- Капашпрофаша и креативносташа: Уметносташа во времето на неизвесносташа*, МСУ, Скопје
- Капашпрофаша и креативносташа*, Weil Gallery, Корпус Кристи, Тексас, [каталог]
- Bild-rausch-videofestival*, Kino achteinhalb, Саабрукен, [каталог]
- Видео проекција, *Номадизам, нови медиуми и нова уметничка мобилност во Европа* - симпозиум, Théâtre-Villette, Париз
- 2007 *Видеомедеја*, Интернационален видеофестивал, Музеј на Војводина, Нови Сад [каталог]
- Инстанџи видеофестивал*, Friche Belle de Mai, Марсеј, [каталог]
- Поштемкиново село*, фестивал *Break 2.4*, Љубљана
- Вмрежување на студентскиите и младинскиите центри од региониот*, СКЦ, Белград
- Проекција на избор од фестивалот *Сшав*, Мала Станица, Скопје
- 2006 *Видео вечер*, Прима Центар, Берлин
- Сшав - фестивал на видео, крашок и експериментален филм и фотодрафија*, Битола

- Mixed Pickles – Overloaded*, K3 Project Space, Цирих
Премногу слобода?, *Freewaves* - биенале на уметности во нови медиуми, Лос Анџелес
Уметничкош во разговор, Кампнагел, Хамбург
Македонска видео уметност, M&N, Берлин
Camera Obscura, Lanfranchis Memorial Discoteque, Сиднеј
АсџерФесџ, Меѓународен филмски и видеофестивал на Југоисточна Европа, Струмица, [каталог]
Звуцише на чаршијаша – Арш кино, Чифте-амам, Скопје
Уметничкош во разговор, Македонска национална галерија – Чифте-амам, Скопје, [каталог]
Сонце за сџе, Прима центар, Берлин
2005 *Алтернативен филм/видеофестивал - review*, Студентски град, Белград,
Rencontres Internationales Paris/Berlin, Париз, Франција
Алтернативен филм/видеофестивал, Академски филмски центар – DKSG, Белград [кат.]
VideoNight, *Алтернативен фестивал* на краток филм, Tîrgu Mures, Романија
CONVERSIONs Series, Synthetic Zero, Њујорк
Луксуз филм фестивал, Кршко
Медиа арш фестивал, Центар за современи експериментални уметности, Јереван, Ерменија
Пусџо, Видеоарт фестивал, Москва
Иденџиџеџи, Македонски културен центар, Њујорк
Ојсесија, Интернационален аудио-видео арт фестивал, Галерија-Х, Истанбул [cd-кат.]
Создавање на балканскиџе војни: Иџра, Европски медиа арт фестивал, Оснабрук, Германија
Создавање на балканскиџе војни: Иџра, Going Public 05 – Communities and Territories, Лариса
Создавање на балканскиџе војни: Иџра, Synch Festival, Лаутро, Атина
Трансмедиа.05, Интернационален медиа арт фестивал, Берлин, [каталог]
2004 *I Had a Dream*, Кунстраум Баден, Баден, Швајцарија
Чеџири македонски авџори, Ракун спејс, Њујорк
Instants Video Festival, Aix-en-Provence, Франција, [каталог]
Young Artists' Biennial: Images of Violence / Violence of Images, Букурешт [каталог]
Годишна наџрада за млад ликовен уметник ДЕНЕС, Куршумли Ан, Скопје, [каталог]
Avatud Studio, Mooste Guest Studio, Моосте, Естонија
Периферни визиџи, лето на десетгодишнина на CESTA, Табор, Чешка Република
Создавање на балканскиџе војни: Иџра, Музеј на град Скопје, [каталог]
Создавање на балканскиџе војни: Иџра, Casa Tranzit, Клуш, Романија
Создавање на балканскиџе војни: Иџра, Културен центар REX, Белград
Создавање на балканскиџе војни: Иџра, Медиа арт институт Монтевидео, Амстердам
Балкан блек бокс фестивал, Берлин
Експериментален филмски фестивал Carbuari, Музеј Флореан, Баиа Маре, Романија
2003 *eBent'03*, Меѓународен перформанс фестивал Барселона
NfSe - North facing Southeast, Kanuti Gildi Saal, Талин, Естонија
РАМЗ презентџациџи, Е-медиа центар, Академија на уметностите, Талин
International art meeting Katowice, BWA Современа уметничка галерија, Катовице
Waterpieces, Интернационален видеоарт фестивал, NOASS, Рига
FREEKa, Фестивал на документарен филм, Толмин, Словенија
FONA, Фестивал на нови уметности, Музеј на модерна и современа уметност, Риека [к.]

- Мосшарски интеркултурен фестивал*, Мостар
Extra Short Film Festival ESF, Новосибирск, Русија
Контекст Европа Sud-Est, Les Substances, Лион
Rencontres Internationales Paris/Berlin, Париз
- 2002 *Од 2002 во 2003*, Избрухов културни базен, Крањ
Арш фестивал на меѓународна интердисциплинарна соработка,
 CESTA, Табор, Чешка
CESTA во Прага, FCCA, Прага
IN SITU, Културен центар Точка, Скопје
Интернационален видео фестивал VideoMegeja, Нови Сад, [к.]
- 2001 *IV франкофонски игри*, Еспланада на Канадскиот музеј на
 цивилизација, Отава
Sculpture contest, Франкофонски игри, Gallery Montcalm of the
 Maison du Citoyen, Хул, Канада, [кат.]
5th биенале на младите уметници, МСУ, Скопје, [каталог]
- 1998 *Млади хераклејски вечери*, Уметничка галерија Моша Пијаде, Битола, [каталог]
Драслајца 98, ОУ Св. Климент Охридски, с. Драслајца, Струга
Дипломирани студенти на ФЛУ, Дом на АРМ, Скопје
- 1997 *СИАБ, Студентско интернационално арш биенале*, Музеј на
 град Скопје, Скопје, [каталог]
Наградени студенти, Сули ан, ФЛУ, Скопје
- 1995 *Драгишин Аврамовски Гуте*, Сули ан, ФЛУ, Скопје
 1994/7 *Годишни изложби на студентите на ФЛУ*, Скопје

Награди и резиденцијални престои

- 2011, Награда за интердисциплинарност *Драгиша Наневски*, АКТО
 Фестивал за современи уметности, Битола (проект на Waggen Neidich и ФЛУ Скопје;
 учесници: Сузана Милевска, Слободанка Стевческа, Филип Ризов, Дарко Алексовски,
 Катерина Соколова и Ивана Спироска)
- 2010, Награда за интердисциплинарност *Драгиша Наневски*, АКТО Фестивал за
 современи уметности, Битола (ОПА)
- 2006, *CampLand* (Transeugora), Копродукциски грант и резиденцијален престој,
 Хилдесхајм, Германија
 - Номинација, *Egoart Prize*, Словачка (ОПА)
- 2004, Резиденцијален престој во Stiftung Künstlerhaus Boswil, Швајцарија
 - *ДЕНЕС*, Годишна награда за млад ликовен уметник (ОПА&ХА)
 - Резиденцијален престој, Balkan Black Box, Берлин, Германија
 - Резиденцијален престој во Triangle France - Friche la Belle de Mai, Марсеј, Франција
- 2003, Резиденцијален престој во Mooste Guest Studio (MoKS), Естонија
 2002, Резиденцијален престој во Cité Internationale des Arts, Париз
- 1997, Годишна награда на ФЛУ, Скопје

Семинари, програми за обука и колонии

- 2011 *University Without Walls* - партиципативен проект на Waggen Neidich, Факултет за
 ликовни уметности, Скопје
- 2010 *Медиа хакинџ работилница*, SEAFair, Институт Евро-Балкан, Скопје
 - *Работилница за биотехнологија*, SEAFair, Лабораторија за молекуларна биологија,
 Природно-математички факултет, Скопје
 - *Авторски низ појавношо - уметничко дејствување во природа*, Сливница
- 2008 *Авторски низ појавношо - уметничко делување во природа*, Ораов дол, адиница
- 2006 *Making Of*, работилница, Казино Луксембург – Форум на современа уметност,
 Луксембург
 - Средба на уметници и организатори на YVAA - Young Visual Artists
 Awards, Приштина, Косово
- 2004 *Транскултурно майирање*, *Мобилна периферија: културно майирање на*
северните географски станици, работилница, Лофотен, Норвешка
- 2003 *РАМЗ*, *Преобразување на културните територии во новите медиуми*,
 работилница, Е-медиа центар, Академија на уметностите, Талин, Естонија

- 2001 *Видеоарт работилница*, Место за визуелна култура, Скопје
 1998 *Драслајца 98*, ликовна колонија, с. Драслајца, Струга

Членство во стручни жирија и комисии

- 2005 Годишна награда за млад ликовен уметник *ДЕНЕС*, Скопје
 2003 Избор на уметници за резиденцијален престој во *Mooste Guest Studio (MoKS)* за 2004 година, Естонија

Семинари и програми за обука од други области

Предавач

- 2003, *Испражување низ активно учество (Театарска работилница)*, Скопје, (УНИЦЕФ)
 2002, *Испражување низ активно учество (Театарска работилница)*, Скопје, (УНИЦЕФ)
 2002, *Испражување низ активно учество / Имам право да знам*, Охрид, (УНИЦЕФ)

Учесник

- 2010, *Креативни индустрии*, Крушево (Холандска Амбасада, Скопје / Kunstenaars&CO, Холандија / Прима Центар, Скопје)
 2010, *Креативни индустрии*, Битола (Холандска Амбасада, Скопје / Kunstenaars&CO, Холандија / Прима Центар, Скопје)
 2010, *Креативни игрови*, Скопје (Холандска Амбасада, Скопје)
 2009, Промоција на холистички ран детски развој преку иновативни медиуми и материјали, Скопје, (УНИЦЕФ)
 2003, *Уметност за социјални промени регионална работилница*, Охрид (Европска културна фондација и ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)
 2003, *Мешоголобија на Испражување низ активно учество*, Маврово, (УНИЦЕФ)
 2003, *Форум театар*, Скопје (НВО Рубикон, Скопје и Институт за трајни заедници)
 2002, *Испражување низ активно учество*, Скопје, (УНИЦЕФ)
 2002, *Театар и медиација*, Скопје, Тетово, Куманово (Детски театарски центар, Скопје / People & Culture, Марсеј / Интеркултурна мрежа, Берлин)
 2002, *Спратешко планирање*, Охрид, (ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)
 2001, *Работилница за детски права*, Скопје
 2001, *Театарот како посредник во конфликтни ситуации*, Блосин, Германија (Детски театарски центар, Скопје / People & Culture, Марсеј / Интеркултурна мрежа, Берлин)
 2000, *Театарот како посредник во конфликтни ситуации*, Сет, Франција (Детски театарски центар, Скопје / People & Culture, Марсеј / Интеркултурна мрежа, Берлин)
 2000, *Уметност за социјални промени (Игра против насилство 2)*, Скопје, (ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)
 2000, *Уметност за социјални промени (Игра против насилство 2)*, Охрид, (ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)
 2000, *Меѓународна мапура - Визуелни Уметности*, Зарреб, Хрватска (International Baccalaureate)
 2000, *Развивање на публика*, Охрид (ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)
 1999, *Менаџмент на независни проекти*, Битола, (ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)
 1999, *Тренинг за тренери*, МКЦ, Скопје, (ИЦИУ Мултимедиа и Детски театарски центар, Скопје)
 1999, *Уметност за социјални промени (Игра против насилство 1)*, Скопје, (ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)
 1999, *Уметност за социјални промени (Игра против насилство 1)*, Битола, ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)
 1999 *Уметност за социјални промени (Игра против насилство 1)*, Охрид, (ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)
 1999 *Менаџмент на проекти во областа на културата*, Охрид, (ИЦИУ Мултимедиа, Скопје)

Работа со млади луѓе

- 2008 Ликовни работилници со ученици од три средни училишта, во рамките на проектот *Младише и културата*, на *Институцијата за развој, култура и иницијативи на младише*, Скопје

- 2003 *Јас сум од Моосте*, алтернативен час по англиски јазик со користење на ликовна уметност, изведен со децата од основното училиште во Моосте, Естонија, за време на престојот во *Mooste Guest Studio*, Естонија
- Имам право да знам, театарски работилници, Јавна установа за млади луѓе со образовни и социјални проблеми *25 Мај*; Детски дом *11 Октомври*; Центар за заштита и едукација на деца и младинци *Ранка Милановиќ*, Скопје; *Поправен дом*, Тетово, проект на УНИЦЕФ
- 2002 Имам право да знам, театарски работилници, Јавна установа за млади луѓе со образовни и социјални проблеми *25 Мај*, Скопје, проект на УНИЦЕФ
- 2001-2003 Наставник по визуелни уметности во гимназијата *Јосиф Броз Тито*, Скопје, програма - Меѓународна матура
- 2001-2003 Арт и драма работилници со млади луѓе од Детскиот дом *11 Октомври* и Центарот за заштита и едукација на деца и младинци *Ранка Милановиќ*, Скопје, програма *Уметноста за социјални промени*, НВО *Арт Форум*, Скопје
- 2000-2002 Улични приказни, драма работилници со мултиетнички групи на деца, *Детски театарски центар*, Скопје
- 1999-2001 Наставник по уметност и дизајн во гимназијата *Јосиф Броз Тито*, Скопје, меѓународна матура и национална програма
- 2000 Арт-работилници со деца бегалци од Косово сместени во колективни центри, проект на НВО *ОХО*, Скопје и *УНХЦР*
- 1999-2000 Надворешен соработник и испитувач за ликовни уметности во *ЛЕКСНАС*-програмата за средно образование, Скопје
- 1999-2000 Со игра против насилство - уметноста за социјални промени, програма на Европската фондација за култура во партнерство со Сорос мрежата за Југоисточна Европа, арт и драма-работилници во Центарот за социјално запоставени деца *Љубанци*, Скопје, НВО *Рубикон*, Скопје
- 1999-2000 Арт и драма-работилници со мултиетнички групи на деца во ризик, проект на *Детскиот театарски центар*, Скопје и Центарот за изведувачки уметности, *Мултимедиа*, Скопје
- 1998-1999 Наставник по ликовна уметност во ОУ *Живко Брајковски*, Скопје, ОУ *Гоце Делчев*, Љубанци и Јавна установа за млади луѓе со образовни и социјални проблеми *25 Мај*, Скопје
- 1996 Арт-работилници со деца-бегалци од Босна и Херцеговина сместени во кампот *Чичино село*, проект на *Првата девјска амбасада во својот*, Скопје

4. М-р Весна Дунимагловска

Родена: 4.6.1976 во Битола, Македонија

Образование

- 1999 Дипломиран ликовен педагог со сликарство, Факултет за ликовни уметности, Скопје
- 2005 Магистер по уметност во областа на мултимедијалната уметност, Универзитет на уметностите, Белград

Сертификати

- 2010 Развивање вештини за лидерски способности во училиштето, проект за модернизација на образованието, МОН и BRO
- 2011 Успешна примена на формативното оценување, Проект на USAID, BRO
- 2011 Успешна примена на ИКТ во наставата, Проект на USAID, BRO

Работно искуство

- 2003-06 Раководител и дизајнер на „FAZZA“, студио за ликовни творби, светлосни инсталации и амбиенти
- 2007 Наставник по ликовно образование во ОУ „Даме Груев“, Битола

Награди

- 1999 Диплома за најдобар студент на генерацијата
- 2001 *Избор 2002*, изложба на 6 најдобри автори од Македонија во периодот 1999-2001, АИКА, Струмица
- 2002 Септември/Јули, *Уметник во резиденција*, KulturKontakt, Виена
- 2006 *Уметник во резиденција*, Македонски културен центар, Њујорк
- 2008 Индивидуална награда за III место (менторство), конкурс на детски творби – Биосфера, Битола
- 2009 *Најдобра колекција, 34. државна изложба на рејски ликовни творби*, НУ Центар за култура, Битола
- 2009 Индивидуална награда за I место (менторство), *34. државна изложба на рејски ликовни творби*, НУ Центар за култура, Битола
- 2010 2 Индивидуални награди за I место (менторство), *35. државна изложба на рејски ликовни творби*, НУ Центар за култура, Битола
- 2010 Диплома за чен на извршниот одбор на Детскиот парламент на ОУ „Даме Груев“, Битола
- 2011 *Најдобра колекција, 36. државна изложба на рејски ликовни творби*, НУ Центар за култура, Битола
Диплома за организатор на проектот *Танцувачош*, ОУ „Даме Груев“, Битола

Самостојни изложби

- 2005 *Nebojsa Vilic is dead*, Press to Exit Gallery, Про Хелвечија, Скопје
- 2003 *Долгорочен проект*, ДОБ галерија, Белград
- 2001 *Танцувачош*, Културна локација Место, Степен галерија, Скопје
- 1999 *Before the Beginning/After the End or Between*, Музеј на град Битола
- 1999 *Modern mobile installation four metal boxes*, CIX gallery, Центар за современи уметности, Скопје

Групни изложби

- 2007 *АКТО 1*, Фестивал на современа уметност, Битола
- 2006 *Уметничкош во разговор*, Национална галерија на Македонија, Скопје; Канабел, Хамбург
- 2005 *Игенитишеш*, Македонски културен центар, Њујорк
Raccoon Space, Њујорк
- 2004 *ДОБ галерија 1995-2004*, Белград
17 Adria art anale, Сплит
Полимедија арт, групна изложба на првата генерација магистранти на мултимедија, СКЦ, Белград
6-шо Меѓународно биенале на млади, Вршац
Choros project, Минеаполис
Tolerance, Zela Melis, Германија
- 2003 *Context Europe 2002*, Les Subsistances, Лион
- 2002 *Context Europe 2002*, Виена
Deutsch Wanted People, KulturKontakt, Виена
5-шо Меѓународно биенале на млади, Вршац
Opufri, Меѓународна изложба, Тирана
- 2001 *Dare to be Different*, изложба на женски уметници од Балканот, Фиер, Албанија
Избор 2002, изложба на 6 најдобри автори од Македонија во периодот 1999-2001, АИКА, Струмица
Real Presence, меѓународна изложба на млади, СКЦ, Белград
Art Session 2001, Галерија Ремонт, Национален музеј на Пријеполје, Пријеполје
Models, Casino Luxemburg, Луксембург
Beyond the City, Меѓународен форум за уметнички иницијативи, Москва
5-шо Меѓународно биенале на млади, Музеј на современа уметност, Скопје
- 2000 *House of a Young Patriot*, Про Хелвечија проект, Гирокастро
НЕ/ДА, Меѓународен симпозиум, Битола
- 1999 *Fairy Tale, Meta-media*, Плази, Чешка
- 1998 *Хераклејски вечери*, Уметничка галерија „Моше Пијаде“, Битола
Изложба на наградени студентш, Сули-ан, Скопје

5. М-р Александра Сандева

Родена: 7.4.1986

Образование

- 2005 ДСУПУ „Лазар Личеноски“, Скопје - кај проф. Газанфер Бајрам и Ангеле Гавровски;
- 2009 Дипломиран сликар со конзервација и реставрација и педагошка дејност во класата на проф. Благоја Маневски, Факултет за ликовни уметности, Скопје
- 2011 Постдипломски студии (втор циклус на студии од областа на сликарството и педагошката дејност) кај проф. Јован Шумсковски, Факултет за ликовни уметности, Скопје

Работно искуство

- 1.10.2010 – 1.6.2011, наставник по ликовно образование во ОУ „Крсте П. Мисирков“, Оризари, Кочани
- 1.2.2011 – 1.4.2011, конзерватор и технички цртач на археолошките пронајдоци од кочанскиот регион, Кочани
- 1.9.2010 – 1.10.2010, конзерватор и стручен соработник за икони од Струга од црквата Св. Горѓи, Скопје
- 1.1.2010 – 1.4.2010, галерист и кустос во Галерија „Око“, Скопје
- 1.12.2009 – 31.1.2010, конзерватор и стручен соработник за икони од с. Раштак, Скопје
- 1 – 31.6.2009 - конзерватор и стручен соработник за мозаик на Археолошкиот локалитет Стоби, Градско
- 1.4 - 30.6.2009, асистент за мозаик кај проф. Газанфер Бајрам, Скопје
- 1–30.1.2009, конзерватор/волонтер при Музеј на Македонија, Скопје

Самостојни изложби

- 2011 Дом на културата, Кавадарци
- 2010 Бела ноќ, КИЦ, Скопје
- 2010 Уметничка галерија „ОКО“, Скопје
- 2010 МКЦ Младински културен центар, Скопје
- 2010 Уметничка Галерија БЕЗИСТЕН, Штип

Групни изложби

- 2011 Хуманистичка изложба, Кочани,
- 2010 Учесник на Годишна изложба на ДЛУМ, Музеј на град Скопје
- 2010 Мал формат, КИЦ, Скопје
- 2010 Минијатура, Уметничка Галерија ОКО, Скопје
- 2009 Учесник на Годишна изложба на ДЛУМ, Музеј на град Скопје
- 2009 Годишна изложба на ФЛУ, Скопје
- 2008 Годишна изложба на ФЛУ, Скопје
- 2007 Годишна изложба на ФЛУ, Скопје
- 2006 Годишна изложба на ФЛУ, Скопје
- 2005 Годишна изложба на ДСУПУ „Лазар Личеноски“, Музеј на град Скопје, Скопје

Активности

- 2009, 2010 и 2011 Член на ИКОМОС, Скопје
- 2009, 2010 и 2011 Член во ДЛУМ, Друштво на ликовни уметници на Македонија, Скопје
- 2007 Член и делегат на ССУКМ, Скопје
- 2006 Член на Македонско – руско друштво, Кочани
- 2006 Член и претставник на наставнички совет при ФЛУ, Скопје

Учество на ликовни колонии

- 2011, учество на Меѓународната ликовна колонија, Поградец
- 2011, учество на Меѓународната ликовна колонија, Сребреница -Тузла, БиХ
- 2010, учество на ликовната колонија Звуци на чаршијата, Скопје

- 2010, учество на Меѓународната ликовна колонија *Bodulska Balada*, Зларин
 2010, учество на Меѓународната ликовна колонија, Охрид
 2007, учество на Меѓународната ликовна колонија, Берово
 2008–06, учество на Меѓународната ликовна колонија за млади ликовни уметници од Македонија и Русија
 2005, учество на ликовна колонија во организација на општина Кочани

Награди

- 2009, 23 Април – *Светски ден на книгата и авторското право* – UNESCO, добива награда за самостојна изложба 2009 година
 2009 – Стипендија од Владата на Р. Италија за едномесечен курс по италијански јазик и култура на Универзитетот за странци, Перуџа
 2009 – Награда од Факултетот за ликовни уметности во Скопје за постигнати одлични резултати во текот на студиите
 2008 – Грамота за учество на Ликовната колонија за млади ликовни уметници од Македонија и Русија
 2007 – Благодарница за придонес во реализацијата на *Студентски културни генови*, Скопје
 2006 – Грамота за учество на Ликовната колонија за млади ликовни уметници од Македонија и Русија
 2005 – Диплома за учество на ликовна колонија *Кочани 2005*
 2005 – Диплома за прво место на меѓународна ликовна изложба *Флора и фауна – извор на живојот и убавината*, Скопје
 2005 – Награда од управниот одбор на фондот „Горѓи Зографски“ при ДСУПУ „Лазар Личеноски“ - Скопје, за покажани особени резултати на полето на ликовното образование и во совладувањето на наставната програма
 2004 – Диплома за прво место по повод одбележувањето на „13 Ноември“, Денот на ослободувањето на град Скопје

Област на дејствување

Координатор, ликовен педагог, сликар, конзерватор и реставратор, претставник на наставнички совет и делегат

Лични вештини и знаења

Јазици: англиски, италијански (одлично)
 Компјутерски вештини: познавање на Word, Excel, Internet, Outlook Express, Photoshop, PowerPoint, Adobe Reader

6. М-р Јана Јакимовска

Родена: 6.9.1981

Образование

- 2005 Дипломирала на Факултетот за ликовни уметности со 6 слики и аудио ЦД на тема *Правење приказни*, отсек: сликарство, насока: модно креирање со текстил
 2009 Магистрирала на Факултетот за ликовни уметности, оддел: сликарство, под менторство на проф. Антони Мазневски, со изложба на слики и текстови на тема *ТРИ БОИ /Полиптихот и неговите контексти/*

Работно искуство

- 2009-2011 Надворешен соработник на проф. Елизабета Аврамовска по предметите ликовно изразување и пластично обликување, Архитектонски факултет, Скопје
 2006-2008 Демонстратор на проф. Елизабета Аврамовска по предметите ликовно изразување и пластично обликување, Архитектонски факултет, Скопје
 2005 Демонстратор на проф. Елизабета Аврамовска по предметот ликовно изразување, Архитектонски факултет, Скопје
 Демонстратор на проф. Владимир Георгиевски по предметот ликовно изразување, Архитектонски факултет, Скопје

- 2004 Демонстратор на проф. Елизабета Аврамовска по предметите ликовно изразување и пластично обликување, Архитектонски факултет, Скопје

Самостојни изложби

- 2009 *ТРИ БОИ /Полиптихот и неговите контексти/,* НГМ „Мала станица“, Скопје, Р. Македонија
 2008 *Его Сирий /Или приказна во слики,* Леонардо Центар, Белград
 2007 Изложба на слики (со Матеј Богдановски и Климентина Јаулеска), Череш ликовни салон, Белград
 2006 *Раскрстување,* Уметничка галерија при Н. У. Музеј, Куманово
 2005 *Раскрстување,* Младински културен центар, Скопје
Его сирий /или приказна во слики/, Галерија КО-РА, Скопје, (во рамки на *Бела ноќ*)

Групни изложби

- 2011 Јубилеен *The Iwano Project 2000-2010,* Музеј савремене уметности Војводине, Нови Сад
 2010 *Студентски дисидијаломци,* НГМ „Мала станица“, Скопје
 2009 *Слики на женската душа,* Културно-информативен центар, Скопје
Студентски дисидијаломци од ФЛУ, Истанбул
Студентски дисидијаломци, сликарство – вајарство – графика, НГМ „Мала станица“, Скопје
 2008 *ИНТЕРНАЦИОНАЛЕН ЛИКОВЕН КАРАВАН 2005-2010; СЕТА ТАА МУЗИКА – ЗВУК НА БОЈАТА, БОЈА НА ЗВУКОТ,* Леонардо центар, Белград
Уметнички дијалози 2, НГМ „Мала станица“, Скопје
 2007 *Интернационален ликовен караван на Тихомир Кондев,* Галерија МЦ, Њујорк
Сета шаа музика, Дела од колекцијата на Тихомир Кондев, Музеј на Град Скопје, Скопје
Избор дела од колонијата КРУТ 2006, Кафе-галерија Роџер & Џери, Нови Сад
Годишна изложба на ДЛУМ, Музеј на Град Скопје, Скопје
Сета шаа музика – Камерна приспајна изложба на слики и скулптури, Череш ликовни центар, Белград
Ликовен караван на Тихомир Кондев, Ликовен центар Григор Прличев, Охрид
Ликовен караван на Тихомир Кондев, Еурохолел Ликовен центар, Струга
Дела од колекцијата на Тихомир Кондев, Центар за култура Браќа Миладинови, Струга
 2003 Групна студентска продажна изложба по повод *50 години од Здружението на правници на Македонија,* хотел „Метропол“, Охрид (организација и учество)
 Групна студентска продажна изложба по повод јубилејот на АИСЕК во Македонија, МНТ-фоаје, Скопје (организација и учество)
 Изложба на делата од *Студентската балканска колонија,* Градска галерија, Дидимотихо, Грција

Веб-дизајн

- 2004 Дизајн на сајтот на Струшките вечери на поезијата
 Дизајн на сајтот на Македонски е-библиотеки

Илустрации

Бројни илустрации/корици за изданијата на издавачите ИЛИ-ИЛИ, Магор, Блесок, LTD Verlag (наведени се вкупно 27)

Сценографија

- 2008 Дизајн на сцена за монодрамата *ЕЕГ* во режија на Ѓорѓи Јолевски, копродукција МНТ и Културен центар „Квартет“, МНТ, Скопје
 2003 Сценографија за театарската претстава *Сонишката на Дедо Мраз* во режија на Билјана С. Црвенковска, под покровителство на Мобимак

Награди

- 2004 Прогласена за студент на генерацијата од страна на ФЛУ во Скопје
 2003 Прогласена за студент на генерацијата од страна на ССУКМ

Семинари

- 2003 Учество на Семинарот за укијо-е (јапонски дрворез), ФЛУ, Скопје
 2003, 2002 Учество на Семинарот за јапонски техники кумихимо (ткаење) и кусакизуме (рачно боење на ткаенини), одржан од проф. Хоко Токоро, ФЛУ, Скопје

Колонии

- 2009 Учество на работилницата Iwano Project (со 2 дела), Белград
 2007 Престој и учество на Ликовниот караван „Сета таа музика – звукот на боите, бојата на звукот“, Ликовен центар „Сунчица“, Мали Лошињ
 Престој и учество на Ликовниот караван *Сеша ѝаа музика – звукој на боите, бојата на звукој*, Ликовен центар „Чериш“, Белград
 2006 Учество на ликовната колонија *КРУГ 2006*, Осовље, Фрушка Гора
 Учество на ликовна колонија во организација на Движењето на горани во Србија, Перукац на Тара
 2003 Учество на *Сшуденџиска балканска колонија*, Дидимотихо, Грција

Издадени преводи

(Сите текстови се преведени од англиски на македонски јазик)

- 2011 *Моќ*, Ронда Бирн, „Топер“
 2009 *Прејовори, разговор со Нада Прља*, Лилиан Фелман, МСУ
Принципи на маркетингош (со група преведувачи), Филип Котлер и Гери Армстронг, „Академски печат“
 2008 *Свршување на завршката*, Хенри Џејмс, „Темплум“
Инкарнации на џојарениите деца и Филозофија и оiledалошо на природата, Дејвид Фостер Валас, „Маргина“
 2005 *Ромите во БИХ: родов џолед на џолишкиите на ромскиите НВО и на државата*, Џенифер Ериксон, „Идентитети“
 2004 *Queer џолишки: идентитетите, сексуалност и Европа*, Марина Грижиниќ „Идентитети“

Издадени текстови

- 2010 *Уметност мината, незнаење црно*, „Дневник“
Уште еднаш за уметноста мината, „Дневник“

Организациска активност

- 2007 Координатор на драмската програма на „Охридско лето“
 2004, 2005 Дел од организацискиот тим на „Струшките вечери на поезијата“
 2001-2004 Претседател на Сојузот на студенти на ФЛУ, Скопје

Владеење на странски јазици

Англиски, руски, српски, италијански јазик

7. М-р Трајче Чатмов

Роден: 16.5.1971

Образование

- 1988 УСО „Гимназија Кочо Рацин“, биотехника
 1996 Факултет за ликовни уметности, Скопје, дипломиран сликар во класата на проф. Рубенс Корубин
 2000 Факултет за ликовни уметности и Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, магистерски студии - сликарство и естетика
 2003 Докторанд – *Психолошко џројаданди дејствија (специјални дејствија) како дел од националниот безбедносен систем на РМ*
 Институт за одбрана, ментор: проф. Митко Котовчевски

Работно искуство

- 1996 Велес, ЈХК Цинот, професор по ликовно воспитание
 1998 Скопје, Министерство за одбрана, Сектор за меѓународна соработка

- 1999 Скопје, Министерство за одбрана, Кабинет на министерот
- 1999 Скопје, Дом на АРМ-Скопје, советник за културни активности
- 2007 Скопје, Дом на АРМ-Скопје, началник

Самостојни изложби

- Пет самостојни изложби во РМ: Охрид, 1997; Скопје, 2005; Велес, 2005; Скопје, 2011; Кавадарци, 2011

Групни изложби

- Повеќе групни изложби во РМ и во странство (Минхен, Љубљана, Прага, В.Трново, Крагуевац, Каагава и др.)
- Учество на повеќе групни изложби на фотографија

Награди

- 1997, добитник за најдобар документарен краток филм (режија и камера)

Јавни излагања

- Меѓународен симпозиум на тема: *Идниот национален безбедносен систем на РМ*
- Учество на повеќе меѓународни пленари од областа на уметноста: Велес, Лесново, Кичево, Велико Трново (Бугарија), *Мостови Балкана*, Крагуевац (Србија), Врње (Србија), Димитровград (Србија)
- Учество на меѓународна школа за анимиран филм

Познавање на јазици

Македонски, англиски, српски, бугарски

Друго

Microsoft Word, Excel, Internet

8. М-р Ивана Урошевиќ

Родена: 1961, Скопје

Образование

- 1984 Дипломирала на Факултетот за ликовни уметности во Белград во класата на проф. Младен Србиновиќ
- 1987 Магистрирала на истиот Факултет во класата на проф. Радомир Релјиќ
- 1987 Студиски престој во Париз
- 1988 Специјализација во Венеција на Факултетот за убави уметности како стипендист на италијанската влада
- 2003 Посетувала специјален курс при Народниот музеј во Белград за конзервација и реставрација на маслен живопис и од 2003 има звање - конзерватор
- 2004 Се здобила со звањето виш конзерватор.

Работно искуство

- 1992-1995 Статус на слободен уметник
Надворешен соработник во редакцијата за култура и уметност на МТВ во емисијата „Аквариум“
- 1995-97 Член на Уметничкиот совет на ДЛУМ
- 1996-денес Во редовен работен однос како ликовен соработник за организација на меѓународни изложби во Национална галерија на Македонија во Скопје

Самостојни изложби

- 2011 *Los caprichos y la garrote*, Галерија графички колектив, Белград
- 2010 *Los caprichos y la garrote*, Галерија МЦ, Њујорк
- 2009 *Фобични објекти*, Местна галерија, Љубљана
Од археологијата на секавањето, *Фобични објекти*, Галерија „Звоно“, Белград
- 2007 *Фобични објекти*, Музеј на современата уметност, Скопје
- 2003 Француски културен центар, Скопје
Премин, 50-то Меѓународно венециско биенале на уметноста,
Македонски павилјон, Венеција

- Мелузина, Уметничка галерија, Битола
 2002 Преследувања, ОГС, Музеј на град Скопје, Скопје
 Мелузина, Уметничка галерија, Битола
 Одежди, Галерија на Културен центар на Белград, Белград
 2001 Последна линија, СГХ галерија, Скопје
 1998 Опишување на срца, Уметничка галерија Скопје, Скопје
 1996 Национален музеј Струга, Струга
 1992 Галерија „Мост“, Белград
 1989 Уметничка галерија, Скопје
 1987 Мајстерска изложба, Галерија на Факултетот за ликовни уметности, Белград

Групни изложби

- 2011 Синезија, Галерија „Средец“, Софија
 Синезија, Музеј града Београда, Белград
 Мајска изложба графика Београдској круга, Галерија „Графички Колектив“, Белград
 Перламенти Србија, Градска галерија Collegium Artisticum, Сараево
 Dialogues with the Art of Central and Eastern Europe, Biennale Diffusa, Trieste
 Contemporanea Comitee, Storehouse N 26, Трст
 2010 Перламенти Србија, УНЕСКО, Париз
 Синезија, Complesso Monumentale di San Mikele, Рим
 2009 Синезија, Palais Porcia, Виена
 Успешности Милена, 12. Биенале, Пожаревац
 2008 Венеција via МКЦ, Collegium artisticum (Сараевска зима), „Vera Icona“, Сараево
 Венеција via МКЦ, МКЦ, „Vera Icona“, Скопје
 9. Меѓународно биенале на уметноста на минијатурира, Културни центар
 Горњи Милановац, „Алхемиска кутија“, Горњи Милановац
 2007 Super (H)Eros, Национална галерија на Македонија, Скопје
 2006 Уметничкиот во разговор – со којо разговара македонскиот уметник,
 Национална галерија на Македонија, Скопје
 Уметничкиот во разговор – со којо разговара македонскиот
 уметник, К 3, Kampnagel, Хамбург
 Туѓо шело, Фобии, Kunstraum, Kreuzberg/Bethanien, Берлин
 Коншинентален појадок, „Пурпориум“, Музеј на современа
 уметност, Скопје
 2005 Туѓо шело, Фобии, Музеј на град Скопје
 Коншинентален појадок, „Пурпориум“, Тврдина Град, Љубљана
 Сонувана Македонија, Cité des arts, Париз
 Религијата и модерната уметност, Галерија МЦ, Њујорк
 2004 Европско триенале на ситна пласлика, „Ренесанса на ситна уметност“,
 „Пророчица“, „Блудница“, Мурска Субота
 2002 Есенски салон, Париз
 Глобализација и идентитет, Музеј на град Скопје, Скопје
 Големошо врамување, Музеј на современата уметност, Скопје
 2001 Цицати-Анлеот од Курбиново, Музеј на современата уметност, Скопје
 Озарување на месото, Уметнички интеркомуникации во Скопје, Скопје
 Македонски уметници и Италија, КИЦ, Скопје
 2000 Ликовна колонија Нижопол, Битола
 Ликовна колонија, Сомбор
 1999 Нарцизми, Музеј на современата уметност, Скопје
 10 години Галичка колонија, Музеј на град Скопје, Скопје
 1998 50 години Уметничка галерија, Уметничка галерија, Скопје
 1997 Проекти и инсталации, Чифте-амам, Скопје
 50 години постојење на ДЛУМ, Уметничка галерија Скопје, Скопје
 1996 Проекти и инсталации, Чифте-амам, Скопје
 Меѓународно сликарско триенале, Софија
 50 Години на ДЛУМ, Cité des arts, Париз
 4. Меѓународно биенале на минијатура, Горњи Милановац
 1995 Ликовна колонија Јоаким Осоговски, Уметничка галерија Скопје, Скопје
 Меѓународна ликовна колонија, Галичник

- Сликарсство на мал формат, КИЦ, Скопје
 Црпеш – ДЛУМ, Универзитетска библиотека, Скопје
 1993-98 Зимски салон на ДЛУМ, Скопје
 1988 Денови на југословенско видео, Културен центар Сан Жерве, Женева
 Ликовен салон на млади, Музеј на Македонија, Скопје
 1987 Европски медиумски фестивал, Оснабрик
 Видео-арт, Работнички универзитет, Нови Сад
 Алтернативе-филм, видео, СКЦ, Белград
 Видео ЦД, Цанкарјево дом, Љубљана
 Видео средба, Музеј на ЗОИ, Сараево
 Биенале на млади, Музеј на современа уметност, Скопје
 Надреализам и неговише видови во современото европско сликарство, Музеј на Македонија, Скопје
 Видео-арт, Дом на младите, Скопје
 1984-92 Годишни изложби на ДЛУМ, Скопје

Награди

- 1994 Зимски салон на ДЛУМ, награда Димитар Кондовски
 2008 9-шо Меѓународно биенале на уметноста на минијатурира, Горњи Милановац, Прва награда за интермедиј

Познавање на јазици

Активно говори англиски, италијански и руски јазик, а се служи со француски.

9. М-р Благојче Наумоски

Роден: 2.4.1985 година во Кичево

Образование

- 2007 Дипломирала на Факултетот за ликовни уметности при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, одсек: ликовна педагогика, насока: сликарство, во класата на проф. Рубин Корубин
 2009 Во 2007 година се запишал на постдипломски студии во класата на проф. Вељо Ташовски, на катедрата за сликарство, каде што во 2009 година магистрирал кај проф. Јован Шумковски

Работно искуство

Од 2007 година е член на Друштвото на ликовни уметници на Македонија (ДЛУМ). Во 2009 година станал член на групата Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т и активно учествува во сите негови проекти.

Самостојни изложби

- 2011 Промоција (изложба) на ликовна книга-објект Скици за осврт во неколку концепции, Мултимедијален центар „Мала станица“ (НГМ), Скопје
 2010 IN – OUT – ENERGY VIA IN – OUT – IDENTITY, Прима Центар Берлин, Берлин
 2010 Визуелноста на просторноста на квантумот, Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т., Скопје
 2009 Магистерска изложба Енергија во елементи - Простор во простор – Визуелноста на просторноста на квантумот, Музеј на современа уметност, Скопје
 2009 Поглед низ пресеци, Младински културен центар, Скопје
 2008 Дојир, Галерија на ДЛУМ, Скопје
 2007 Маија на дојирош, Дом на културата АСНОМ, Гостивар
 2007 Маија на дојирош, Центар за култура „Кочо Рацин“, Кичево

Групни изложби

- 2011 Мултимедијален Арт фестивал БОШ 2011, Гевгелија
 2011 Годишна награда за млад ликовен уметник ДЕНЕС 2011, Музеј на град Скопје, Скопје
 2011 Македонски уметници во Израел, колектив Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т., Хаифа
 2010 TACTICA INSTITUTIONALIS, групна изложба на Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т. –

- Мултимедијален центар „Мала Станица“ (НГМ), Скопје
- 2010 КУПУС ПАРТИ 2, Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т., Скопје
- 2010 KUNSTDORAN, Прима центар Берлин, Берлин
- 2010 ЛОАДИНГ..., групна изложба на Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т., Скопје
- 2010 100 ошворања во Прима центар Берлин, SüdOstEuropa Cultural Center, Берлин
- 2010 IN – OUT – ENERGY, Микро – СКОПСКИ НАПАТИВИ (Скопски урбани прикази, ДЛУМ, Скопско лето, куратор Горанчо Ѓорѓиевски), Скопје
- 2010 Вајсина уметности, Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т, Скопје
- 2010 Зимски салон на ДЛУМ – Доктор Локал - Мисџер Глобал, Музеј на современа уметност, Скопје
- 2010 Уметници Уметници од Уметници кои знаат да Уметникуваат, Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т, Скопје
- 2009 Купис Парти, групна изложба на Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т, Скопје
- 2009 Македонско ликовно творештво МИНИЈАТУРА, Галерија на ДЛУМ, Скопје
- 2009 Студентски посидилоци – Сликаство – Вајарство – Графика, Мултимедијален центар „Мала Станица“ (НГМ), Скопје
- 2009 Климатски промени – културни промени, Светска банка и Швајцарска амбасада, Галерија PRESS TO EXIT, Скопје
- 2009 XIV биенале на млади уметници од Европа и Медитеранот „7 Парти“ – Скопје
- 2009 Македонски уметници во Софија, ДЛУМ, Софија
- 2009 Хуманистичка изложба, Фоаје на кино „Фросина“, Скопје
- 2009 ДЛУМ Црпеш и Графика, галерија на ДЛУМ, Скопје
- 2009 ИДЕНТИТЕТ, Косовска уметничка галерија, Приштина
- 2009 8. Биенале на млади уметници на тема: ИДЕНТИТЕТ, Музеј на современата уметност, Скопје
- 2009 Македонско ликовно творештво МАЛ ФОРМАТ – ДЛУМ и КИЦ, Скопје
- 2008 Хуманистичка изложба, Мултимедијален центар „Мала Станица“, Скопје
- 2008 ДЛУМ ПЕЈЗАЖ, Галерија на ДЛУМ, Скопје
- 2008 ДЛУМ ГРАФИКА, Галерија на ДЛУМ, Скопје
- 2008 Нови членови на ДЛУМ 2006 – 2007 – 2008, Галерија на ДЛУМ, Скопје
- 2008 107 Македонски уметници во Париз, ДЛУМ, Cité Internationale des Arts, Париз
- 2008 Уметнички дијалози 2, Мултимедијален центар „Мала Станица“ (НГМ), Скопје
- 2008 Биенале на мала графика, Тетово
- 2008 Пајрадишки мајстори, Изложба од третата сликарско–копаничарска колонија, Музеј на град Скопје, Скопје
- 2008 Уметнички креации под Биспра, Центар за култура „Кочо Рацин“, Кичево
- 2008 Мал форми – Македонско ликовно творештво, ДЛУМ и Културно Информативен Центар, Скопје
- 2007 Пајрадишки мајстори, Изложба од третата сликарско–копаничарска колонија, Уметнички салон, Велес
- 2007 Зимски салон на ДЛУМ, Музеј на град Скопје, Скопје
- 2007 Студентско биенале на графика, Нови Пазар

Перформанси

- 2010 Перформанс на Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т, Четири состојки за совршен уметник: THE JOKER, MICHAEL JORDAN, LIAM HOWLETT, KRISTINA, Арт И.Н.С.Т.И.Т.У.Т, Геолошки институт, Скопје
- 2010 BLACK - WHITE – GLOBALIZATION, (Наумоски Благојче – Бане и Маја Кировска), Галерија Press to Exit, Скопје

Уметнички видеа

- 2011 Скици за осерш на зашкриениите силуети (видео за потребите на изложбата-промоција на ликовна книга–објект Скици за осерш во неколку концепции, Мултимедијален центар „Мала Станица“)
- 2011 IN – OUT – ILLUMINATION (видео кое е дел од инсталацијата IN – OUT – ILLUMINATION за Годишна награда за млад ликовен уметник ДЕНЕС 2011), Музеј на град Скопје

Резиденции

Резиденциски престој во Прима центар Берлин, Берлин

Веб сајт: www.artofbane.iblogger.org
<http://www.artslant.com/ber/artists/show/107733-naumoski-bлагоиче-bane>

РЕЦЕНЗИЈА

По исцрпната анализа на целокупната документација на сите кандидати кои ги исполнуваат условите на конкурсот за избор на соработник на Катедрата за сликарство на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, по својата стручна квалификација, обемното работно искуство во областа на ликовните уметности и енормната партиципација на домашната и меѓународната ликовна сцена, Рецензентската комисија констатираше особена стручност кај кандидатката **м-р Слободанка Стевчевска**.

Кандидатката м-р Слободанка Стевчевска е **родена во 1971** година во Скопје. Во 1998 дипломираше со висок просек на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, на Катедрата за ликовна педагогија, насока: сликарство и графички дизајн како втора насока и добитник е на Годишната награда на ФЛУ. Магистрирала на ФЛУ, на Катедрата за сликарство во 2011 под менторство на доц. Жанета Вангели.

Нејзиното **работно искуство** подразбира широк регистар на уметнички и педагошки активности во сферите на социјалната имплементација на уметноста, како и во сферите на нејзината непосредна комуникација преку интердисциплинарни уметнички проекти. Таа има значајно педагошко искуство како наставник по ликовна уметност во ОУ „Живко Брајковски“ во Скопје од 16.9.1998 до 18.1.1999, како и во ДСУ „Гимназијата Јосип Броз-Тито“ од 15.12.1999 до 31.08.2003. Импресивна е нејзината дејност како педагог и социјален работник со млади луѓе во рамки на ликовни работилници со ученици од основни и средни училишта, театарски работилници во Јавната установа за млади луѓе со образовни и социјални проблеми, како и со деца од Поправниот дом од Тетово, иницијативен проект на УНИЦЕФ, понатаму е активна во драма-работилници со мултиетнички групи на деца, арт-работилници со деца-бегалци од Косово сместени во колективни центри, проект на НВО ОХО, Скопје и УНХЦР, итн. Таа била надворешен соработник и испитувач за ликовни уметности во ПЕКСНАС-програмата за средно образование, а исто така била и дел од проектот *Со ира ирошив насилство - уметности за социјални иромени*, програма на Европската фондација за култура во партнерство со Сорос-мрежата за Југоисточна Европа, итн.

Забележителна е нејзината активност како **предавач** на семинари и програми за обука организирани од УНИЦЕФ, како на пр. *Испражување низ активно учество (Театарска работилница)*, Скопје, 2003 и *Испражување низ активно учество/Имам право да знам*, Охрид, 2002.

Во 2001 заедно со Денис Сарагиновски ја формирале **уметничката групата ОПА** (Опсесивно посесивна агресија). Од 2002 до 2005 работела во колаборативниот тим ОПА&ХА (Опсесивно посесивна агресија и Хронична ароганција), чии членови се Денис Сарагиновски, Слободанка Стевчевска и Сашо Талевски. Од 2005 работи како самостоен уметник - трговец поединец со поддршка на

Министерството за култура на Република Македонија и како самостоен видеографер.

Слободанка Стевческа е **мултимедијална уметница**, која во својата работа ги инкорпорира видео уметноста, перформансот, уметноста на новите медиуми и постконцептуалните практики, а голем дел од нејзините дела можат да се опишат и како сајт-специфички и контекст-специфички ситуации. Дел од нејзиното творештво е наменето за галериски простор, каде што го третира токму уметничкиот систем, но во дел излегува надвор од уметничките институции, користејќи го јавниот простор, како и мас-медиумите, третирајќи ги и како изразно средство. Така дел од нејзините дела си поигруваат со реалноста и фикцијата, често користејќи конкретни општествени ситуации и појави.

Од 2001 па наваму, како член на колаборативниот тим ОПА (Опсесивно посесивна агресија), гради релевантна меѓународна кариера, појавувајќи се на битни **меѓународни изложби и фестивали**, меѓу кои можат да се издвојат: *Московскојто биенале на современа уметност* (2011), *KunstVlaai - саем на современа уметност*, Амстердам (2010), Фестивалот *Break 2.4*, Љубљана (2007), *Freewaves - биенале на уметност во нови медиуми*, Лос Анџелес (2006), *Трансмедиа - Интернационален медија арт фестивал*, Берлин (2005), *Rencontres Internationales Paris/Berlin* (2005 и 2003), *I Had a Dream*, Кунстраум, Баден, Швајцарија (2004), *FONA - Фестивал на нови уметности*, одржан во Музејот на модерна и современа уметност во Ријека (2003), *Контекст Европа Sud-Est*, *Les Subsistances*, Лион (2003), *IV франкофонски цѝри*, Отава (2001), и многу други.

Од **домашните групни изложби** значајни се учествата во: *Синесинезија* (во организација на МСУ Скопје), која беше презентирана во Скопје, Виена, Рим, Белград и Софија; потоа, *Фрајменѝи - македонска ликовна сцена 1991-2011*, МСУ, Скопје; *Кајасѝрофајѝа и креативносѝа: Уметносѝа во времесѝо на неизвесносѝ*, презентирана во МСУ, Скопје и Корпус Кристи, Тексас; *Уметничкоѝ во разговор*, презентирана во Чифте-амам, Скопје и Хамбург; како и учества на *АКТО фестивалот за современа уметност* во Битола, *Авторски низ* и др.

Значајни се и нејзините **самостојни изложувања** (вкупно 22) во: Њујорк (САД), Амстердам (Холандија), Берлин (Германија), Марсеј (Франција), Валенсиен (Франција), Хилдесхајм (Германија), Парну (Естонија), Тарту (Естонија), Моосте (Естонија), Железници (Словенија), Ровинско Село (Хрватска), како и во Скопје, Битола и Прилеп.

Добитник е на неколку значајни **награди**: Наградата за млад ликовен уметник – ДЕНЕС (2004), двапати е добитник на наградата за интердисциплинарност *Драѝша Наневски* на АКТО Фестивалот за современа уметност во Битола, доделена еднаш на групата ОПА (2010) и еднаш на групниот партиципативен проект *In the Mind's I* (2011). Во 2006, групата ОПА е номинирана за словачката награда *Egoart Prize*, а истата година го добива копродуцискиот грант *CampLand* на фестивалот *Трансеуроѝа - Евроѝски шеаѝарски и перформанс фестивал*, кој се доделува на три проекти од Европа.

Слободанка Стевческа стекнала значајно искуство на меѓународната современа ликовна сцена при нејзините **резиденцијални престои**:

Cité Internationale des Arts во Париз; *Mooste Guest Studio* во Естонија; *Triangle France* во Марсеј, *Balkan Black Box* во Берлин, *Stiftung Künstlerhaus Boswil* во Швајцарија, *CampLand - Transeuropa* во Хилдесхајм, Германија; како и работилниците: *РАМЗ - Преобразување на културните периферии во новите медиуми*, одржана во Е-медиа центарот на Академијата на уметностите во Талин; потоа, *Транскултурно мапирање - Мобилна периферија: културно мапирање на северните географски станици* одржана во Лофотен, Норвешка; *Making Of*, одржана во Казино Луксембург – Форум на современа уметност, Луксембург, како и на неколку работилници во склоп на *SEAFair* – фестивалот на електронски уметности во Скопје.

Нејзината ориентација да се фокусира на постмодерните ликовни тенденции на еден нагласено мултимедијален и интердисциплинарен начин ја прави оваа авторка посебно релевантна за македонската и меѓународната ликовна сцена. Нејзиниот автентичен и оригинален приод, како и нејзината потполна посветеност на ликовните уметности и досегашното огромно педагошко искуство, претставуваат одличен предуслов за нејзината педагошка дејност на Факултетот за ликовни уметности.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Со оглед на исклучителниот творечки опус на кандидатката **м-р Слободанка Стевчевска** и земајќи ги предвид нејзините разнообразни и мултимедијални педагошки искуства, како и констатацијата дека во целост ги исполнува условите и критериумите за избор на соработник во звањето асистент во согласност со Правилникот на УКИМ, на Рецензентската комисија и' претставува особена чест и задоволство да ја предложи м-р Слободанка Стевчевска да биде избрана за соработник, во звањето **асистент** на Катедрата за сликарство на Факултетот за ликовни уметности во Скопје.

Рецензентска комисија

Вонр.проф. м-р Антони Мазневски, претседател с.р.

Вонр.проф. м-р Благоја Кузмановски, член с.р.

Доц.м-р Жанета Вангели, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЧЕТИРИ НАСТАВНИЦИ ПО ПРЕДМЕТОТ ИНТЕРНА МЕДИЦИНА
НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 27. X 2011 год., формира Рецензентска комисија за избор на четири редовни професори по предметот интерна медицина, во состав: проф. д-р Љубе Глигоровски, проф. д-р Александар Стојановиќ, проф. д-р Милчо Богоев, проф. д-р Мирко Крстевски и проф. д-р Мане Грличков.

На конкурсот за избор на четири редовни професори, објавен во весникот „Дневник“ од 4. X 2011 год., се јавија следниве кандидати: вонр. проф. д-р Викторија Чалоска-Иванова, вонр. проф. д-р Татјана Миленковиќ, вонр. проф. д-р Оливер Каранфилски и вонр. проф. д-р Даниела Чапароска.

По разгледувањето на доставените материјали, Рецензентската комисија има чест на Наставно-научниот совет да му го достави следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Вонр. проф. д-р Викторија Чалоска-Иванова

Биографски податоци

Родена е 1955 година во Галичник. Основно и средно образование завршила во Скопје. На Медицинскиот факултет во Скопје дипломирала во 1979 год. со просечен успех 9,3. Се вработила во Здравствениот дом во Скопје во 1980 година, а од 1984-89 година работела на Интерното одделение во Воената болница. Од 1989 година е во редовен работен однос на Клиниката за гастроентерологија.

Има остварено неколку студиски престои во странство, и тоа:

- 1992 - Klinikum Nord der Stadt Nürnberg;
- 1997/1999/2001 - Faculté de Médecine Necker-Enfants malades, Laboratoire de biologie moléculaire Pasteur, Hôpital Cochin, Париз, Франција, како стипендист на француската влада;
- 2005 - Ospedali Riuniti di Bergamo, Центар за трансплантација на црн дроб (стипендија на Здружението за трансплантација на црн дроб на Италија, со поддршка на Амбасадата на Италија во Скопје).

Член е на: EASL (European association for the study of the liver) од 1997, AISF (Associazione Italiana per lo studio del fegato), IASGO (International Association of surgeons and gastroenterologists), Македонското здружение по гастроентерологија, Македонското лекарско друштво, Македонското здружение за трансплантација, Националната фондација за трансплантација.

Во 2005 година има учествувало во работата на меѓудржавната Комисија за интегративни активности на Македонија и Франција во Париз.

Има добиено награда за најдобар научен труд на Европската недела по гастроентерологија во Женева во 2002 година. Во 2008 година го добила високото академско признание на Владата на Република Франција, „Chevalier de l'Ordre des Palmes académiques“.

Во 2007 година во Шангај, Кина, учествувала во работата на експертски тим од претставници на медицински академии од повеќе земји во светот, при што е донесен

документ со стратегии за справување со различни видови инфективни болести, вклучително хепатит Б и Ц. Во 2009 година била поканет предавач на II светски самит за антивирусни лекови во Пекинг. Член е на уредувачкиот одбор на интернационалното стручно и научно списание *Journal of Antivirals*.

Била член на работната група што учествувала во изработката на Упатства за практикување медицина заснована на докази.

Добитник е на Плакета од МЛД во 2008 год.

Активно ги владее францускиот, англискиот и италијанскиот јазик.

Стручна и наставна активност

Специјализацијата по интерна медицина ја завршила во 1989 год.

Од 1990 година е вклучена во практичната едукација на студентите по медицина и стоматологија како асистент, во кое звање е реизбрана во 1994, 1997 и 2001 година. Во декември 2001 год. е избрана во звањето насловен доцент, а во октомври 2003 во звањето доцент по интерна медицина. Супспецијализација по гастроентерохепатологија завршила во 2003 година. Во 2007 година е избрана за вонреден професор на Катедрата за интерна медицина. Во своето стручно профилирање, Викторија Чалоска-Иванова ги усвојува методите на ендоскопската дијагностика, но особен интерес и афинитет пројавува за патологијата на црниот дроб. Во моментот ги извршува работните задачи на местото шеф на Одделот за хепатологија при Клиниката за гастроентерохепатологија.

Научноистражувачка активност

Афинитет за научноистражувачка работа пројавила уште во студентските денови, кога била активен член на Научниот клуб „Проф. д-р Димитар Арсов“. Во текот на својата стручна и научна активност има учествувано на бројни стручни, научни и едукативни собири од национален и меѓународен карактер. Во 2000 година го одбрала докторскиот труд под наслов „Лимфоцитни суппопулации, депозити на имуноглобулинот А и аполипопротеинот А во патогенезата на алкохолната болест на црниот дроб“.

Учесник е во работата на повеќе домашни и меѓународни научни проекти во својство на истражувач или главен истражувач:

- Хепатитис Ц вирусната инфекција и нејзината улога во патогенезата на хроничната црнодробна болест и хепатоцелуларниот карцином, со посебен осврт на Република Македонија (МОН, МАНУ, 1994-1996 год.; истражувач);
- Улога на тоталниот антиоксидантен статус кај пациенти со масни промени на хепатоцитите (МОН, 1999-2002);
- Улога на pre-core мутантот на Б-вирусот кај хроничниот хепатитис Б: серолошки, клинички и хистоморфолошки карактеристики (МОН, 2002-2004 год.; главен истражувач);
- Prospective observational study on predictors of early on-treatment response and sustained virological response in a cohort of treatment naive HCV-infected patients treated with pegylated interferons (мултицентрична меѓународна студија);
- Multicenter Prospective Observational Non-Interventional Cohort Study Evaluating On-Treatment Predictors of Response in Subjects with HBeAg positive or HBeAg negative Chronic Hepatitis B Receiving Therapy with Pegasys (Peginterferon alfa-2a 40KD) (мултицентрична меѓународна студија);
- Global Observational Cohort Study on the Prediction of Unwanted Adverse Effects in individuals infected with Chronic Hepatitis C Receiving a long acting Interferon plus Ribavirin (мултицентрична меѓународна студија).

Во Билтенот на Универзитетот досега се рецензирани 90 труда (Билтен бр. 533/1990, 615/1994, 691/1997, 803/2002, 829/2003 и 913/07). За овој избор се поднесени 16 неререцензирани трудови.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Викторија Томо Чалоска-Иванова
Институција: Медицински факултет, ЈЗУ Универзитетска клиника за гастроентерохепатологија
Научна област: интерна медицина

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Одржување на настава			
	- од прв циклус студии за студенти по медицина, студенти по стоматологија, физиотерапевти, логопеди, рендген-технолози, медицински сестри-техничари	14x10	0.04	84.0
	- од втор циклус студии за специјализанти по интерна медицина, специјализанти по семејна медицина, за студенти на постдипломски студии	4x10	0.05	30.0
	- од трет циклус студии индивидуална работа со докторанди	1x10	0.06	9.0
2.	Одржување на вежби	2x10	0.03	9.0
3.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика	1x10	0.06	9.0
4.	Консултации со студенти	240	0.002	4.8
5.	Консултации со студенти во рамките на здравствената клиничка практика	12x5	0.2	12.0
6.	Ментор на специјалистичка работа	5	1.0	5.0
7.	Ментор и едукатор на здравствена едукација	1x10	0.08	12.0
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	1	0.5	0.5
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа	8	0.2	1.6
10.	Научно-популарна статија или наставно-историска статија во стручно-методско списание	6		
	1. В. Чалоска-Иванова. Стабилниот вирусолошки одговор кај пациенти со хроничен хепатитис Ц третиран со пегинтерферон алфа 2а и рибавирин значи излекување на болеста (Webdoctor: 11.05.2011)		1	1
	2. В. Чалоска-Иванова. Хронични хепатитиси – што донесе ЕАСЛ 2010? – Web doctor - 22.09.2010		1	1
	3. В. Чалоска-Иванова. Хроничен хепатитис Б: Како до подобар тераписки успех? Vox medici 2011; 71:18-19		1	1

	4. <u>В. Чаловска-Иванова</u> . Се подобруваат ли перспективите на кај интравенските зависници од наркотици со хепатитис Ц? Vox medici; 2010. 67:16-17		1	1
	5. <u>Викторија Чаловска-Иванова</u> . Соопштенија од стручната публицистика - Осврт на два стручни труда и еден уреднички напис објавени во GASTROENTEROLOGY 2010; Webdoctor, 19.3.2010		1	1
	6. <u>В.Чаловска-Иванова: Што треба да знам за хроничниот хепатитис Б?</u> Webdoctor, 26.10.2009		1	1
	Вкупно			182,9

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Ментор на докторска дисертација: Генотипска диференцијација на хепатитис Б вирусот и детекција на pre-core мутантот со метод на полиморфизам на должината на рестрикциските фрагменти (В.Колоска)	1	3	3
2.	Учесник во меѓународен научен проект: 1. Prospective observational study on predictors of early on-treatment response and sustained virological response in a cohort of treatment naive HCV-infected patients treated with pegylated interferons 2. Multicenter Prospective Observational Non-Interventional Cohort Study Evaluating On-Treatment Predictors of Response in Subjects with HBeAg positive or HBeAg negative Chronic Hepatitis B Receiving Therapy with Pegasys (Peginterferon alfa-2a 40KD) 3. Global Observational Cohort Study on the Prediction of Unwanted Adverse Effects in individuals infected with Chronic Hepatitis C Receiving a long acting Interferon plus Ribavirin 4. Multicenter Open Label Trial on Treatment Efficacy and Safety in patients with Chronic Hepatitis C Receiving Ribavirin Combination Therapy MV 17117	4	5 5 5 5	5 5 5 5
3.	Раководител на меѓународен научен проект: 1. An International Multi-Centre Study Evaluating the Correlation of IL28B Genotypes with Chronic Hepatitis C Disease Characteristics and Patient Demographics 2. Non-interventional Cohort Study on Utilization and Impact of Dual and Triple Therapies Based on Pegylated Interferon for the Treatment of Chronic Hepatitis C	2	9 9	9 9

4.	Учесник во национален научен проект: 1. Генетски предиктори на стабилен вирусолошки одговор при третман на хепатитис Ц-вирусна инфекција кај хемодијализните пациенти со пегилиран интерферон 2. Administration of substitution therapy-training sessions (September-October 2011) WHO – Country Office Skopje (Ангажман во својство на експерт) 3. Министерство за здравство – Проектна единица за координација: Упатства за практикување медицина заснована на докази – член на работна група	3	3	3
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание: <u>В. Чаловска-Иванова</u> , Антивирусната резистенција на Б вирусот – импликации во клиничката практика и исход на хроничниот хепатитис Б. Vox medici 2009; 65:66-68	1	2	2
6.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: 1.IAMP Working Group. Combating the threat of new emerging infections. Workshop Report (August 2007): 1-11 2. <u>Chaloska-Ivanova V.</u> Todorovska B. Avramovski V, Genadieva-Dimitrova M, Surakova E, Koloska V. HBV serological patterns of patients with HBV-related chronic liver disease in the Clinic of Gastroenterology. Balcan Journal of Clinical laboratory 2009; XXII: 1(Supplem): 92-93	2	3x0.6 3x0.6	1.8 1.8
7.	Секциски предавања на научен/стручен собир: 1. В. Чаловска-Иванова: Вирусолошки профил кај пациенти со хроничен хепатитис Б. Здружение на медицински биохемичари на Македонија, 2007. 2. В. Чаловска-Иванова: Молекуларни маркери за активноста на хроничниот хепатитис Б. Здружение на доктори по медицина и специјалисти по медицинска биохемија, 2010. 3. В. Чаловска: Хроничен хепатитис Б – клинички импликации и осврт на хепатокарциногенезата; Научно здружение на гастроентеролозите, 2010. 4. В. Чаловска: Цироза и бременост-интернистички аспекти. Научно здружение на гастроентеролозите, 2011. 5. В. Чаловска: Инфекција со х. пилори – дијагноза и третман. Здравствен дом на железничари, април 2011. 6. В. Чаловска; Дијагноза и терапија на хепатитис Ц. Здружение на лекари на Битола, 2010. 7. В. Чаловска: Карактеристики на хепатитис Ц-вирусната инфекција со	10	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1

	посебен осврт на пациенти со зависност од опијати. Штип, 2011. 8. Современи можности во третманот на ХЦВ кај лица што инјектираат дрога, Прилеп, 2011. 9. В. Чаловска: Предизвици со кои се сретнуваат лицата со хепатитис Ц што инјектираат дрога во тек на лекувањето со антивирусна терапија, Охрид, 2011. 10. В. Чаловска: Основни дијагностички и терапевтски принципи кај пациенти со хепатитис Ц. Гостивар, 2011.		1	1
8.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество: 1. Viktorija Chalovska-Ivanova. Antiviral Drug resistance in chronic hepatitis B – New paradigm in the therapy. 2nd Annual World Summit of Antivirals 2009, Beijing, China (invited speaker) 2. V.Chalovska-Ivanova. Our experience in the treatment of chronic hepatitis B and C with interferon therapy. Гастроентеролошки конгрес со меѓународно учество-2008	2	3	3
9.	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет (Fudan University) Viktorija Calovska-Ivanova. Hepatitis B and hepatitis C in the Republic of Macedonia – current status and future perspectives. InterAcademy Medical Pannel on emerging infectious diseases (Shanghai, June 2007)	1	3	3
10.	Учество на научен/стручен собир со реферат - усна презентација 1. Викторија Чаловска-Иванова: НСАИЛ и хепатотоксичноста. Конгрес на лекарите по општа медицина, Охрид, 2007. 2. В. Чаловска: Антивирусната терапија кај хроничниот хепатитис Б и Ц од аспект на најновите имунолошки и клинички сознанија, Охрид, 2008. 3. Викторија Чаловска: Современ пристап кон терапијата на хроничните вирусни хепатитиси: Како подобро? Конгрес на лекарите по општа медицина, Охрид, 2009. 4. Викторија Чаловска-Иванова: Хепатитис Ц кај лица што инјектираат дрога- нови смерници во пристапот и лекувањето. 5-та Јадранска конференција за третман на зависност од дроги и 7-ми SEEA (South Eastern European and Adriatic Addiction Treatment Network) – Охрид, 30.09.-2.10.2010	4	1	1
	- постер Пиеvska-Arsova M. Petrussevska G. Calovska V. Clinical appearance of liver steatosis in correlation with biochemical and histopathological findings. Национална конференција по гастроентерологија, Пловдив, 2009.	1	0.5x0.8	0.4

11.	Апстракт објавен во зборник на конференција			
	- меѓународна	10		
1.	<u>V.Chalovska-Ivanova</u> , B. Todorovska, M. Trajkovska, M. Genadieva-Dimitrova, V. Avramovski, E. Curakova, M. Neshkovski, V.Serafimoski Our experience in the treatment of chronic hepatitis B and C with interferon therapy. Гастроентеролошки конгрес со меѓународно учество-2008. Книга на трудови: 26-27		1	1
2.	<u>V. Chalovska-Ivanova</u> , V. Avramovski, B. Todorovska, V. Percan. HCV-induced steatosis compared to non-alcoholic fatty liver. Гастроентеролошки конгрес со меѓународно учество-2008; Книга на трудови:83		1	1
3.	<u>V. Chalovska-Ivanova</u> , B. Todorovska, M. Genadieva-Dimitrova, D. Chaparovska. Hepatitis B and hepatitis C virus related chronic liver diseases in intravenous drug abusers. X Kongres toksikologa Srbije 2010; Book of abstracts:46		1	1
4.	<u>V.Chaloska-Ivanova</u> , B. Todorovska, V. Avramoski, V. Percan, M. Genadieva-Dimitrova, E.Curakova, V. Serafimoski. Insulin resistance in chronic hepatitis C comparing to hepatitis B. Национална конференција по гастроентерологија на Бугарија, Зборник: 2009:27-28.		1	1
5.	B. Todorovska, <u>V. Calovska-Ivanova</u> , N. Joksimovic et al. Adverse events detected in patients with chronic hepatitis B and C on antiviral treatment. Гастроентеролошки конгрес со меѓународно учество-2008. Книга на трудови: 65-66		1	1
6.	Todorovska B, Joksimovic N, <u>Calovska-Ivanova V.</u> et al. Liver cirrhosis and complications – common indication for hospitalization – our experience. Гастроентеролошки конгрес со меѓународно учество-2008. Книга на трудови:76		1	1
7.	Curakova E, Isahi U, Todorovska B, <u>Calovska V</u> et al. Epidemiological characteristics in patients with hepatocellular carcinoma for the 1998-2007 period. Гастроентеролошки конгрес со меѓународно учество-2008. Книга на трудови:69		1	1
8.	Joksimovic N, Serafimoski V, Kotevski, <u>V. Calovska V</u> et al. Management of the portal hypertension. Гастроентеролошки конгрес со меѓународно учество-2008. Книга на трудови:81		1	1
9.	Andreevski V, Joksimovic N, Serafimoski V, Neshkovski M, <u>Calovska V.</u> et al. The onset and prognosis of hepatorenal syndrome. Гастроентеролошки конгрес со меѓународно учество-2008. Книга на трудови:85		1	1

	10. Trajkovska M, Serafimoski V, Milosevski M, Genadieva-Dimitrova M, Popova R, Calovska V. Cirrhosis and portal hypertension – duplex Doppler evaluation on haemodynamics in developed disease. Гастроентеролошки конгрес со меѓународно учество-2008. Книга на трудови:29		1	1
	Вкупно			89,0

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Книга од стручна област - коавтор: Упатства за практикување медицина заснована на докази (2009-2010: стр. 222-238)	1	7	7
2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија (рецензент на Vox medici, Physioacta)	1	1	1
3.	Учество во промотивни активности	1	0.5	0.5
Дејности од поширок интерес				
1.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание Journal of antivirals	1	1	1
2.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир Организациски одбор на Конгрес по гастроентерологија, 2008	1	0.5	0.5
3.	Награда за научни постигнувања од струкова организација Плакета на МЛД 2008 Орден на Владата на Република Франција "Chevalier de l'Ordre des Palmes academiques"- 2008	2	3 3	3 3
4.	Студиски престој во странство - до три месеци CME Postgraduate Course on Liver Transplantation, Istanbul 2011	1	0.5	0.5
5.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект - Носител Генотипизација и молекуларни маркери за активноста на хроничниот хепатитис Б	1	2	2
6.	Член на факултетска комисија	1	0.5	0.5
7.	Член на комисија за избор во звање	5	0.2	1
8.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.) Поканет предавач на работилница организирана од Националната фондација за трансплантација	1	2	2
9.	Учество во изработка на национална програма од одредена област Национална стратегија за третман на пациентите со хронични вирусни хепатитис ХБВ/ХЦВ во Република Македонија	1	3	3
	Вкупно			25,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	182,9
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	89,0
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	25,0
Вкупно	296,9

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Љубе Глигоровски, претседател с. р.
2. Проф. д-р Александар Стојановиќ, член с. р.
3. Проф. д-р Милчо Богоев, член с. р.
4. Проф. д-р Мирко Крстевски, член с. р.
5. Проф. д-р Мане Грличков, член с. р.

2. Вонр. проф. д-р Татјана Миленковиќ

Биографски податоци

Родена е на 9. XI 1959 година во Скопје. Основно и средно образование завршила во родното место со одличен успех. Дипломирала на Медицинскиот факултет во Скопје во 1984 година со среден успех 9,50. Вработена е на Клиниката за ендокринологија и болести на метаболизмот од мај 1985 година. На постдипломски студии се запишала во учебната 1984/85 година и ги завршила во 1990 година со одбрана на магистерскиот труд од областа на дијабетологијата со наслов „Гликозилираниот хемоглобин во процена на регулираноста на шеќерната болест“. Завршила специјализација по интерна медицина во 1991 година. За помлад асистент по интерна медицина е избрана во 1986 година, а за редовен асистент во 1992 и реизбрана во 1996 и 2000 година. Во 1999 година ја одбрала докторската дисертација со наслов „Процена на влијанието на групната едукација на метаболната контрола кај пациенти со Diabetes mellitus на инсулинска терапија“. За доцент по интерна медицина е избрана во 2002 година, а за вонреден професор во 2007 година.

Наставна дејност

Од 1986 е вклучена во наставната дејност на Катедрата за интерна медицина како помлад асистент, од 1992 година како редовен асистент, од 2002 како доцент, а од 2007 како вонреден професор.

Стручна и научна дејност

Интересот на д-р Татјана Миленковиќ е насочен на повеќе области од дијабетологијата, а од 1994 година особено се занимава со проблемот на едукација на луѓето со дијабетес. Од 1995 година на Клиниката е оформен Центар за групна едукација на луѓе со дијабетес каде што таа е шеф на тимот за едукација. Во 1994 година била на усовршување по практична дијабетологија во Стено-центарот во Копенхаген, Данска, а во 2000 година во дијабетолошкиот центар во Ipswich, Англија.

Учествувала на поголем број симпозиуми и конгреси во земјата и во странство со свои трудови од оваа област. Член е на Македонската асоцијација за дијабетес, Европската асоцијација за дијабетес (EASD), Американската дијабетолошка

асоцијација (ADA), Европската група за дијабетична едукација (DESG) и Американската асоцијација на едукатори за дијабетес (AADE).

Во претходните постапки за избор се рецензирани 109 труда и 2 книги, во Билтенот на Универзитетот бр. 472/86, бр. 575/92, бр. 672/96, бр. 771/01, бр. 774/01 и бр. 913/07. За овој избор се поднесени 25 неречензирани трудови и 1 книга.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Татјана Ристо Миленковиќ
Институција: Медицински факултет,
ЈЗУ Универзитетска клиника за ендокринологија,
дијабетес и болести на метаболизмот
Научна област: интерна медицина

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Одржување на настава			
	-од прв циклус студии за студенти по медицина, студенти по стоматологија, физиотерапевти, логопеди, рендген-технолози, медицински сестри-техничари	12x10	0.04	72.0
	- од втор циклус студии за специјализанти по интерна медицина, специјализанти по семејна медицина, за студенти на постдипломски студии	4x10	0.05	30.0
	- од трет циклус студии индивидуална работа со докторанди	1x10	0.06	9.0
2.	Настава во школи и работилници - учесник	2	1	2.0
3.	Одржување на вежби	4x10	0.03	18
4.	Консултации со студенти	240	0.002	4.8
5.	Консултации со студенти во рамките на здравствената клиничка практика	12x5	0.2	12
6.	Ментор на специјалистичка работа	6	1.0	6.0
7.	Ментор и едукатор на здравствена едукација	1x10	0.08	12.0
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на спец. работа	7	0.2	1.4
	Вкупно			167,2

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Ментор на докторска дисертација	1	3	3.0
2.	Учесник во меѓународен научен проект	5	5	25.0
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно-стручно списание со меѓународен уредувачки одбор:	6		

	1. LIPID-LOWERING EFFECT OF SIMVASTATIN AND BEHAVIORAL MODIFICATION IN PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES MELLITUS T.Milenkovic, V.Percan, G.Petrovski Diabetologia Doświadczalna i Kliniczna 2006, 6, 2, 65-68 2. CLINICAL UTILITY OF CONTINUOUS SUBCUTANEOUS INSULIN INFUSION IN PATIENTS WITH TYPE 1 DIABETES: A MACEDONIAN REPORT G.Petrovski, C.Dimitrovski, T.Milenkovic Diabetologia Croatica 35-4, 2006 3. INSULIN PUMP THERAPY WITH CONTINUOUS GLUCOSE MONITORING IMPROVES METABOLIC CONTROL IN BRITTLE TYPE 1 DIABETES G.Petrovski, C.Dimitrovski, T.Milenkovic Contributions, Sec.Med.Sci, MASA, XXVIII, 1, p. 129-135 (2007) 4. LONG-TERM EFFICACY AND SAFETY OF INSULIN DETEMIR COMPARED TO NEUTRAL PROTAMINE HAGEDORN INSULIN IN PATIENTS WITH TYPE 1 DIABETES USING A TREAT- TO-TARGET BASAL-BOLUS REGIMEN WITH INSULIN ASPART AT MEALS: A 2-YEAR, RANDOMIZED, CONTROLLED TRIAL. Bartley et al. Diabetic Medicine, 2008; 25: 442- 449. 5. LIRAGLUTIDE ONCE A DAY VERSUS EXENATIDE TWICE A DAY FOR TYPE 2 DIABETES: A 26-WEEK RANDOMISED, PARALLEL-GROUP, MULTINATIONAL, OPEN-LABEL TRIAL (LEAD-6). Buse JB et al. The Lancet, 2009; 374(9683): 39-47. 6. IS THERE A DIFFERENCE IN PREGNANCY AND GLYCEMIC OUTCOME IN PATIENTS WITH TYPE 1 DIABETES IN INSULIN PUMP WITH CONSTANT OR INTERMITTENT GLUCOSE MONITORING? A PILOT STUDY G.Petrovski, C.Dimitrovski, M.Bogoev, T.Milenkovic, I.Ahmeti, I.Bitovska Diabetes Technology&Therapeutics, Volume 13, Number 11, 2011		6x0.8	4.8
			6x0.8	4.8
			6x0.8	4.8
			6x0.6	3.6
			6x0.6	3.6
			6x0.6	3.6
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание 1. ПАТОФИЗИОЛОШКАТА УЛОГА НА ИНКРЕТИНИТЕ ВО ТРЕТМАНОТ НА ДИЈАБЕТЕСОТ ТИП 2 Т.Миленковиќ Vox Medici, година XVII, број 61, 00006-00008, 2008 2. LIRAGLUTIDE – НОВА ТЕРАПИЈА ВО ТРЕТМАНОТ НА ТИП 2 ДИЈАБЕТЕСОТ Т.Миленковиќ Vox Medici, година XIX, број 69, 00120-00122, 2010	2	2	2
			2	2
5.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	3		

	1. CASE STUDY: INSULIN PUMP THERAPY IMPROVES METABOLIC CONTROL IN TYPE 1 BRITTLE DIABETES G.Petrovski, C.Dimitrovski, T.Milenkovic Abstract book 3-rd Macedonian Congress on endocrinology, page 52, 2008 2. АНАЛИЗА НА МОЖНИ РИЗИК ФАКТОРИ ЗА ХИПЕРТЕНЗИЈА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ТИП 2 ДИЈАБЕТЕС Т.Милековиќ, В.Пердан, Г.Петровски, С.Шубеска-Стратрова, С.Мишевска, И.Ахмети Книга на апстракти 3. Македонски конгрес по ендокринологија, стр. 53, 2008 3. ПОЛИМОРФИЗАМ НА ТРОМБОЦИТНИОТ ГЛИКОПРОТЕИНСКИ РЕЦЕПТОР GPIIb/IIIa НЕГОВИОТ ОДНОС СО ДИЈАБЕТИЧНАТА РЕТИНОПАТИЈА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ТИП 2 ДИЈАБЕТЕС В.Пердан, М.Павковиќ, Т.Милековиќ, Г.Петровски Книга на апстракти 3. Македонски конгрес по ендокринологија, стр. 53, 2008		2x0.8	1.6
			2x0.6	1.2
			2x0.6	1.2
6.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: 1. EFFECT OF A DIET AND EXERCISE INTERVENTION IN PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES T.Milenkovic, V.Percan, G.Petrovski, J.Misevska 2006 Diabetes UK, Diabetic Medicine, 23 (Suppl. 4), 608-753 2. INFLUENCE OF LOVASTATIN ON OXIDATIVE STRESS AND MDA - MODIFIED LDL PARTICLES IN PATIENTS WITH DYSLIPIDEMIA V.Percan, T.Milenkovic, T.Rushkova, K.Bogoeva, G.Petrovski 2006 Diabetes UK, Diabetic Medicine, 23 (Suppl. 4), 608-753 3. INDIVIDUAL PATIENT EDUCATION AFTER CONTINUOUS GLUCOSE MONITORING IN TYPE 1 DIABETICS G.Petrovski, T.Milenkovic, V.Percan, C.Dimitrovski, M.Bogoev 2006 Diabetes UK, Diabetic Medicine, 23 (Suppl. 4), 608-753 4. ASSESMENT OF STRUCTURED GROUP EDUCATION PROGRAM IN PATIENTS WITH DIABETES ON INTENSIFY THERAPY T.Milenkovic, V.Percan, G.Petrovski, S.J.Mishevska, I.Ahmeti Therapeutic Patient Education, 4th International DAWN summit, Budapest, Hungary, 2008 5. EVALUATION OF GROUP VERSUS INDIVIDUAL DIABETES EDUCATION V.Percan, T.Milenkovic, G.Petrovski, S.J.Mishevska, A.Ahmeti Therapeutic Patient Education, 4th International DAWN summit, Budapest, Hungary, 2008	12	3x0.6	1.8
			3x0.6	1.8
			3x0.6	1.8
			3x0.6	1.8
			3x0.6	1.8

	6. CLINICAL UTILITY OF CONTINUOUS SUBCUTANEOUS INSULIN INFUSION IN PATIENTS WITH TYPE 1 DIABETES IN MACEDONIA G.Petrovski, C.Dimitrovski, M.Bogoev, T.Milenkovic Abstracts 1 st International Conference on Advanced Technologies & Treatments for Diabetes, page 114, 2008		3x0.6	1.8
	7. BACK TO THE FUTURE (A CASE REPORT): INTRAPERITONEAL AS ALTERNATIVE OF SUBCUTANEOUS INSULIN DELIVERY IN TYPE 1 DIABETIC WITH ESRD G.Petrovski, L.Nikolovski, C.Dimitrovski, T.Milenkovic , V.Percan, GS Balabanova Program and Abstract book 3-rd Macedonian Congress on endocrinology, page 51, 2008		3x0.6	1.8
	8. SIGNIFICANT IMPROVEMENTS IN GLYCEMIC CONTROL WITH BIAsp 30 IN CLINICAL REALITY: EXPERIENCE FROM CLINICAL PRACTICE IN MACEDONIA T.Milenkovic , I.Smokovski, E.Kulumova, N.Stojanovski, B.Aleksov Diabetes D1E4Z 58 Supplement(1) I-A784, 2009		3x0.6	1.8
	9. FACTOR ANALYSIS OF POSSIBLE RISKS FOR HYPERTENSION IN PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES T.Milenkovic , V.Percan, G.Petrovski Abstract Book The 3 rd World Congress on Controversies to Consensus in Diabetes, Obesity and Hypertension, page 38A, 2010		3x0.8	2.4
	10. CORRELATION OF HbA1c, FASTING PLASMA GLUCOSE AND PLASMA GLUCOSE 2 HOURS AFTER 75-GRAMS ORAL OGTT T.Milenkovic , V.Percan, M.Zdravkovska Journal of Diabetes, Volume 3 Suppl. 1, page 265, 2011		3x0.8	2.4
	11. DIABETIC FOOT WITH RISK FOR ULCERATION ASSOCIATED WITH DIABETIC RETINOPATHY IN TYPE 2 DIABETES I.Ahmeti, N.Laban-Guceva, B.Jovanovska, T.Milenkovic , K.Adamova Endocrine Abstracts (2011) Vol 26		3x0.6	1.8
	12. THE IMPACT OF COMPREHENSIVE PATIENT MANAGEMENT WITH STRUCTURED SMBG ON GLYCEMIC CONTROL IN T1DM AND T2DM T.Milenkovic , V.Percan Poster booklet, Scientific session on the results of an international observational study at 4 th Accu-Chek key opinion leader network meeting, page 19, 2011		3x0.9	2.7
7.	Пленарно предавање на научен/стручен собир	5	2	10.0
8.	Секциско предавање на научен/стручен собир	10	1	10.0
9.	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	1	3	3.0
10.	Апстракт објавен во зборник на конференција			
	- меѓународна	9	1	9
	- национална	11	0.5	5.5
	Вкупно			122.4

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Стручна монографија ЕДУКАЦИЈА ЗА ТРЕТМАН НА ЛУЃЕТО СО ДИЈАБЕТЕС од Татјана Миленковиќ, 2005	1	8	8
2.	Експертски активности: рецензент во домашни и меѓународни стручни и научни списанија	1	1	1
3.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	1	0.5	0.5
4.	Превод на дел од книга	1	1	1
5.	Завршена супспецијализација во областа на медицинските науки и здравството	1	1	1
Дејности од поширок интерес				
1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	2	1	2
2.	Раководител на внатрешна организациона единица	1	3	3
3.	Член на факултетска комисија	4	0.5	2
Вкупно				18,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ	167,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ	122,4
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЛНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ	18,5
Вкупно	308,1

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Љубе Глигоровски, претседател с. р.
2. Проф. д-р Александар Стојановиќ, член с. р.
3. Проф. д-р Милчо Богоев, член с. р.
4. Проф. д-р Мирко Крстевски, член с. р.
5. Проф. д-р Мане Грличков, член с. р.

3. Вонр. проф. д-р Оливер Каранфилски**Биографски податоци**

Роден е 1956 г. во Скопје. Основното и средното образование ги завршил во Скопје, односно во Чикаго, САД, со одличен успех. Есента 1974 г. се запишал на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршил во 1980 г., со среден успех 9,43. На Клиниката за хематологија е вработен континуирано од март 1981 г. Во 1982 г. го положил стручниот испит за здравствени работници. Во мај 1991 г. го положил специјалистичкиот испит по интерна медицина. Во јуни 2000 г. одбрал докторска дисертација и се стекнал со титулата доктор на медицински науки. Во октомври 2007 г. го положил супспецијалистичкиот испит по хематологија.

Наставна активност

Во февруари 1984 г. е избран во звањето помлад асистент. Во ноември 1992 год. е избран за асистент. Во тоа звање е реизбран во февруари 1997 и во март

2001 г. Во декември 2001 г. е избран во насловно звање-доцент. Во април 2004 г. е избран во наставно-научното звање доцент. Во март 2007 г. е избран во наставно-научното звање вонреден професор. Континуирано е активно вклучен во изведувањето на практичната, а потоа и во теоретската настава, како и во изведувањето на испитите по предметите интерна медицина и интерна пропедевтика (подоцна: клиничко испитување) за студентите од Медицинскиот и Стоматолошкиот факултет, како и за специјализантите по општа и по интерна медицина. Вклучен е и во наставата на високите школи за медицински сестри, како и во програмата за доедукација на лекарите од општа практика до ниво на семеен лекар.

Во ноември 2005 г. е именуван за координатор на Катедрата за интерна медицина, за имплементација на европскиот кредит-трансфер систем за студентите од Стоматолошкиот факултет.

Во декември 2005 г. е именуван за одговорен за наставата од областа на хематологијата за студентите од Стоматолошкиот факултет.

Автор е на поглавја во првиот Прирачник по интерна пропедевтика, издаден од Катедрата за интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје, во 2004 г.

Стручна активност

На Клиниката за хематологија има статус на лекар специјалист-интернист, супспецијалист-хематолог, раководител на одделение. Во јануари 1992 е наменуван за раководител на Кабинетот за диференцирање на анемии на Клиниката. Во септември 1992 г. е наменуван за раководител на Кабинетот за имунологија на Клиниката. Секојдневните работни должности во периодот 1989-99 г. ги вршел во рамките на Дневната болница на Клиниката. Во јули 1999 г. е наменуван за раководител на Амбулантно-поликлиничкото одделение на Клиниката. Од декември 2006 г. е раководител на Одделението за индукциона хемотерапија и интензивна нега на Клиниката.

Од октомври 2006 до септември 2007 г. бил директор на Клиниката.

Член бил на Југословенското здружение на хематолозите и трансфузиолозите од 1982 г. Од 1992 г. бил член на Здружението на хематолози и трансфузиолози на Македонија, а од формирањето во 1998 г. е член на Здружението на хематолози на Македонија. Од 2005 г., член е на Македонското здружение за трансплантација на органи и ткива, од 2006 г. Член е на иницијативниот одбор за формирање на Балканското здружение за хематологија, како и член на Европското здружение за хематологија. Од 2007 г., член е на Американското здружение за хематологија. Придружен член е на организацијата European LeukemiaNet од 2007 г. Во ноември 2007 г. е избран за секретар на Македонското здружение за хематологија.

Во април 1985 г. го посетувал и земал активно учество во Курсот за трансплантација на коскена срцевина на Медицинскиот факултет, односно Универзитетот во Загреб, Хрватска.

Во периодот 1987-89 г., како корисник на стипендија за стручно усовршување, доделена од страна на Јапонската влада, остварил 18-месечен престој на Третото одделение за интерна медицина, лабораторија за имунологија, во рамките на Токискиот универзитет.

Од 1998 г. е редовен учесник на Меѓународниот симпозиум за Хочкиновиот лимфом, традиционално организиран и одржуван во Келн, Германија.

Од 2000 г. учествува, односно е член на тимот за трансплантација на коскена срцевина на Клиниката.

Од мај 2001 г. е член на Комисијата за следење, проучување и предлагање на мерки за заштита од СИДА/ХИВ при Министерството за здравство на Република Македонија.

Од мај 2003 до јан. 2007 г. е член на Првостепената лекарска комисија за упатување на лекување во странство, при Фондот за здравствено осигурување на РМ.

Во периодот април-мај 2010 г. реализирал едномесечен академски престој на Универзитетот во Лунд, Шведска, главно проучувајќи го образовниот систем, како добитник на стипендија за „staff mobility“ во рамките на програмата на Erasmus Mundus External Cooperation Window (Basileus).

Добитник е на плакета од Македонското лекарско друштво, во 2003 г.

Научна активност

Со научноистражувачка работа се занимава уште од студентскиот период. Позначаен аспект таквата активност добила по вработувањето на Клиниката за хематологија. Со сопствени и со заеднички трудови е присутен на повеќе конгреси и стручни состаноци во земјата и во странство, од ограничен или интернационален карактер.

Во својство на поканет предавач, учествувал во работата на 16-тиот Конгрес на лекарите на РМ, одржан во Охрид во јуни 2003 г., кој ги имал анемиите како централна тема. Во јуни 2004 г., во својство на поканет предавач, учествувал со излагања во работата на Првиот конгрес на лекарите од општа практика на Македонија. Во својство на поканет предавач, како и на копретседавач со сесија, учествувал во работата на Првите балкански хематолошки денови, одржани во ноември 2006 г. во Анталија, Турција. Бил поканет предавач и на Конгресот на Бугарското здружение за хематологија, одржан во септември 2007 г. во Варна. Поканет предавач бил и на Петтите балкански хематолошки денови, одржани во ноември 2010 г., во Солун, Грција, како и на Првиот конгрес на Здружението на лекари по општа медицина и семејни лекари од Југоисточна Европа, одржан во јуни 2009 г. во Охрид.

Од август 2004 г. е коистражувач во проектот, односно мултицентричната студија, која се изведува во рамките на CELSG (Централноевропска група за истражување на леукемиите), со седиште во Виена, Австрија, а во кој се испитува дејството на поновата генерација медикаменти кај претходно третирани пациенти со хронична миелоидна леукемија.

Од есента 2010 г. е коистражувач во проектот „Структурни и функционални промени на Y-хромозомот кај малигни болести“, финансиран од Министерството за наука на РМ.

Други активности

Течно говори и се служи со англискиот јазик. Во ограничен опсег има познавање и на јапонскиот и на германскиот јазик.

Во еден мандат (1984 г.) бил член на Советот на Медицинскиот факултет.

Од 2009 г. е член во составот на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет кој функционира на делегатски принцип.

Од 2002 до 2008 г. е делегат во Собранието на Македонското лекарско друштво.

Член бил на Редакцискиот одбор во текот на организирањето на Осмите хематолошко-трансфузиолошки денови, стручен собир со традиционален карактер, одржан во Скопје во мај 1984 г. Бил именуван во работни претседателства на повеќе сесии во рамките на стручните состаноци на кои учествувал.

Рецензент е за Македонски медицински преглед, за списанието „Прилози“ на МАНУ, списанието „Physioacta“, како и за Списанието за педијатриска биохемија (Journal of Pediatric Biochemistry).

Медицински консултант е за неколку меѓународни организации и мисии, како и за неколку дипломатско-конзуларни претставништва во Македонија.

Досега учествувал во создавањето на повеќе од 150 стручни и научни трудови. Во претходните постапки за избор се рецензирани вкупно 92 труда, во билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 421/1983, 575/2002, 672/1996, 771/2001, 774/2001, 790/2001, 796/2002, 819/2003, 833/2003 и 913/2007. За овој избор кандидатот поднесува 61 нерцензиран труд.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Оливер Борислав Каранфилски
Институција: Медицински факултет,
ЈЗУ Универзитетска клиника за хематологија
Научна област: интерна медицина

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Одржување на настава			
	- од прв циклус студии за студенти по медицина, студенти по стоматологија, физиотерапевти, логопеди, рендген-технолози, медицински сестри- техничари	12x10	0.04	72.0
	- од втор циклус студии за специјализанти по интерна медицина, специјализанти по семејна медицина, за студенти на постдипломски студии	4x10	0.05	30.0
	- од трет циклус студии индивидуална работа со докторанди	1x10	0.06	9.0
2.	Одржување на вежби	4x10	0.03	18
3.	Консултации со студенти	240	0.002	4.8
4.	Консултации со студенти во рамките на здравствената клиничка практика	12x5	0.2	12.0
5.	Ментор на специјалистичка работа	5	1	5.0
6.	Ментор и едукатор на здравствена едукација	1x10	0.08	12.0
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на спец. работа	7	0.2	1.4
8.	Ментор на дипломска работа	1	0.2	0.2
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	2	0.3	0.6
10.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	1	0.1	0.1
Вкупно				165.1

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Учесник во национален научен проект: Структурни и функционални промени на Y- хромозомот кај малигни болести.	1	3	3.0

2.	Учесник во меѓународен научен проект: International, multicenter, randomised, open-labeled, 2-arm - Phase III Study comparing Imatinib (STI571, Glivec®) Standard Dose (400 mg/day) with Imatinib High Dose Induction (800 mg/day) followed by Imatinib Standard Dose Maintenance (400 mg/day) in pretreated Ph ⁺ /BCR-ABL ⁺ CML Patients in Chronic Phase	1	5	5.0
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание: 1. Каранфилски О.: Употребата на фероглуконат во третманот на железо-дефицитните анемии. Vox Medici, no. 44: 28-9. 2. Анастасова-Николова Л., Лековски Љ., Каранфилски О., Црвенкова С.: Препораки за примена на бисфосфонати при лекувањето на заболениите од малигни неоплазми. Лекарски весник, vol. 2, no. 10: 10.	2	2 2x0.6	2.0 1.2
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно-стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: 1. Кафеџиска И., Спасовски Д., Груев Т., Марина Н., Грличков М., Чаловски Ј., Сотирова Т., Каранфилски О., Богдановска С.: Association between Sharp's radiographic index and acute phase reactants in rheumatoid arthritis. Journal of Medical Biochemistry, vol. 27, issue 4: 447-453. 2. Pivkova A., Genadieva-Stavrik S., Stojanoski Z., Cevreska L., Karanfilski O., Trajkova S., Krstevska Balkanov S., Milenkov V., Georgievski B.: Mobilization Strategies for Autologous Collection and Cryopreservation of Peripheral Blood Stem Cells in Patients with Lymphoproliferative Diseases. Macedonian Journal of Medical Sciences, 2(3):209-216. 3. Павковиќ М., Петрушевска Г., Јовановиќ Р., Каранфилски О., Чевреска Л., Станковиќ С., Стојановиќ А.: Osteonecrosis of the jaw in patients with multiple myeloma treated with bisphosphonates. Прилози, XXXI, 2, p. 39-49. 4. Павковиќ М., Трпковска-Терзиева С., Латифи А., Каранфилски О., Чевреска Л., Стојановиќ А.: Long-term follow-up of adult patients with idiopathic thrombocytopenic purpura after splenectomy. Macedonian Journal of Medical Sciences, 4(3): 285-289.	4	6x0.6 6x0.6 6x0.6 6x0.6	3.6 3.6 3.6 3.6
5.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	3 (2x2 + 1x2x0.6)	2	5.2
6.	Секциско предавање на научен/стручен собир	4	1	4.0
7.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество: 1. Каранфилски О.: Iron deficiency anemia: Why still an ongoing health problem? 1 st Balkan Hematology Days, Lara-Antalya, Turcija. Turkish Journal of Hematology, vol. 23, no. 3, supplement 2: 85-6. 2. Каранфилски О., Станковиќ С., Пивкова А., Стојановиќ А.: Current status in the management	3	3 3x0.6	3.0 1.8

	of adult acute leukemia in the Republic of Macedonia. National Conference of the Bulgarian Society of Clinical and Transfusion Haematology & 4 th Balkan Day of Haematology, Sofia, Бугарија. Clinical and Transfusion Haematology, vol. XLV, no. 1-2: 33-36. 3. Каранфилски О.: WHO Classification of AML. 21 st Congress of the Hellenic Society of Haematology & 5 th Balkan Day of Haematology, Thessaloniki, Грција. Haematology 2010: 19-26.		3	3.0
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат - усна презентација			
	Каранфилски О.: Current status of hematology and hematologists in the Republic of Macedonia. VIII National Congress of Clinical and Transfusion Hematology, Sunny Day Resort, Varna, Бугарија. Book of Abstracts: 17.	1	1	1.0
	- постер	24		
	1. Станковиќ С., Стојковиќ Ј., Силјановски Н., Каранфилски О.: Приказ на случај на феморална тромбоза комплицирана со белодробна емболија како последица на ХИТ. Втор конгрес на трансфузиолозите на Македонија, Охрид. Апстракт во Книга на апстракти: 255 (по94).		0.5x0.6	0.3
	2. Стојаноски З., Пивкова А., Ивановски М., Каранфилски О., Ефремов Д., Генадиева-Ставриќ С., Трпковска-Терзијева С., Чевреска Л., Силјановски Н., Георгиевски Б.: Bacterial infections among transplant recipients. IV Hrvatski Kongres o infektivnim bolestima s medjunarodnim sudjelovanjem, Опатија, Хрватска.		0.5x0.6	0.3
	3. Стојаноски З., Пивкова А., Генадиева-Ставриќ С., Чевреска Л., Силјановски Н., Пановска И., Крстевска-Балканов С., Каранфилски О., Георгиевски Б.: Early infective complications in AML patients conditioned with Bu-Cy regimen - comparative studies between allogeneic and autologous recipients. 32nd Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation, Hamburg, Германија. Апстракт во Bone Marrow Transplantation, vol. 37, issue S1 (S63-S255): P729.		0.5x0.6	0.3
	4. Стојаноски З., Пивкова А., Чевреска Л., Силјановски Н., Каранфилски О., Генадиева-Ставриќ С., Пановска И., Георгиевски Б.: Infectious complications during the aplastic phase after stem cell transplantation for haematological malignancies - five-year single-centre experience. 32nd Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation, Hamburg, Германија. Апстракт во Bone Marrow Transplantation, vol. 37, issue S1 (S63-S255): P730.		0.5x0.6	0.3
	5. Јосифов Д., Пеева М., Каранфилски О., Герасимова С., Јанев Е., Менчева Ж.: Morbus Hodgkin - оралнохируршки аспекти. IV конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид. Апстракт во		0.5x0.6	0.3

Зборник на апстракти: с. 45 (130). 6. Станковиќ С., Чевреска Л., Стојановиќ А., Смилевска Т., Георгиевски Б., Каранфилски О.: Our initial experience with bortezomib in the treatment of refractory myeloma. 1st Balkan Hematology Days, Lara-Antalya, Турција. Апстракт во Turkish Journal of Hematology, vol. 23, no. 3, supplement 2: BHS004. 7. Станковиќ С., Чевреска Л., Смилевска Т., Стојановиќ А., Каранфилски О., Георгиевски Б., Латифи А.: Bondronate is essential accessory treatment in multiple myeloma with negligible side effects. 1st Balkan Hematology Days, Lara-Antalya, Турција. Апстракт во Turkish Journal of Hematology, vol. 23, no. 3, supplement 2: BHS005. 8. Станковиќ С., Каранфилски О., Смилевска Т., Стојановиќ А., Георгиевски Б., Пивкова А., Чевреска Л.: A case report of a patient with TTP in comma: is plasma exchange essential for restoration? 1st Balkan Hematology Days, Lara-Antalya, Турција. Апстракт во Turkish Journal of Hematology, vol. 23, no. 3, supplement 2: BHS006. 9. Трпковска-Терзиева С., Стојановиќ А., Стојаноски З., Трајкова С., Сотирова Т., Генадиева-Ставриќ С., Латифи А., Станковиќ С., Каранфилски О.: Treatment approach overpowers IPI prognostic significance in Hodgkin's disease. 12th Congress of the European Hematology Association, Vienna, Австрија. Апстракт во Hematologica, The Hematology Journal, vol. 92, supplement 1: 68 (0176). 10. Каранфилски О., Станковиќ С., Сотирова Т., Трајкова С., Трпковска-Терзиева С., Латифи А., Стојановиќ А.: Early stage HD patients have improved outcome following combined modality treatment. International Society of Haematology Congress of the European & African Division, Budapest, Унгарија. Апстракт во Blood reviews, vol. 21, supplement 1: S140 (P172). 11. Пивкова А., Чевреска Л., Генадиева С., Стојаноски З., Крстевска Б. С., Каранфилски О., Трајкова С., Георгиевски Б.: Cryopreservation of peripheral blood progenitors for autologous transplantation in hematological malignancies with different concentration of cryoprotectant - seven year center experience. 18th Congress of the Hellenic Society of Haematology & 2nd Balkan Day of Haematology, Thessaloniki, Грција. Апстракт во Haema, The Journal of the Hellenic Society of Haematology, vol. 10, supplement 1: 152. 12. Сотирова Т., Каранфилски О., Георгиевски Б., Латифи А., Стојановиќ А., Gordon-Smith E.C.: Cyclic neutropenia - case report. 18th Congress of the Hellenic Society of Haematology & 2nd Balkan Day of Haematology, Thessaloniki, Грција. Апстракт во Haema, The Journal of the Hellenic Society of Haematology, vol. 10, supplement 1: 161.		0.5x0.6	0.3
		0.5x0.6	0.3
		0.5x0.6	0.3
		0.5x0.6	0.3
		0.5x0.6	0.3
		0.5x0.6	0.3
		0.5x0.6	0.3

	13. Георгиевски Б., Чевреска Л., Стојановиќ А., Каранфилски О., Ивановски М., Генадиева-Ставриќ С., Стојаноски З., Пивкова А., Крстевска-Балканов С.: Hematopoietic stem cell transplantation in the treatment hematological malignancies - result of 7 years center experience. 18th Congress of the Hellenic Society of Haematology & 2nd Balkan Day of Haematology, Thessaloniki, Грција. Апстракт во Наема, The Journal of the Hellenic Society of Haematology, vol. 10, supplement 1: 176. 14. Стојаноски З., Пивкова А., Генадиева-Ставриќ С., Чевреска Л., Каранфилски О., Георгиевски Б.: Antimycotic prophylaxis in the patients treated with stem cells transplantation. 18th Congress of the Hellenic Society of Haematology & 2nd Balkan Day of Haematology, Thessaloniki, Грција. Апстракт во Наема, The Journal of the Hellenic Society of Haematology, vol. 10, supplement 1: 177-8. 15. Латифи А., Сотирова Т., Трпковска-Терзијева С., Каранфилски О.: Treatment in severe aplastic anemia. 18th Congress of the Hellenic Society of Haematology & 2nd Balkan Day of Haematology, Thessaloniki, Грција. Апстракт во Наема, The Journal of the Hellenic Society of Haematology, vol. 10, supplement 1: 179. 16. Пивкова А., Генадиева-Ставриќ С., Стојаноски З., Чевреска Л., Каранфилски О., Миленков В., Георгиевски Б.: Intermediate VP-16 (1 gr/m²) plus G-CSF (10 mcg/kg) or cyclophosphamide (3 gr/m²) plus G-CSF (10 mcg/kg) for progenitor cell mobilisation in lymphoma patients. 35th Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation, Göteborg, Шведска. Апстракт во Bone Marrow Transplantation, vol. 43, issue S1 (S85-S305): P762. 17. Пивкова А., Генадиева-Ставриќ С., Стојаноски З., Чевреска Л., Крстевска-Балканов С., Трајкова С., Пановска-Ставридис И., Каранфилски О., Георгиевски Б.: Validation of the predictive power of the haematopoietic cell transplantation co-morbidity index, performance status for non-relapse mortality and long-term survival after autologous transplantation in patients with haematological malignancies. 36th Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation, Vienna, Австрија. Апстракт во Bone Marrow Transplantation, vol. 45, issue S2 (S78-S327): P456. 18. Пивкова А., Генадиева-Ставриќ С., Стојаноски З., Крстевска-Балканов С., Чевреска Л., Каранфилски О., Трајкова С., Георгиевски Б.: Efficacy, complication rates and cost-effectiveness of chemotherapy + G-CSF and single agent G-CSF as mobilizing regimens for autologous PBSC: analysis of 125 patients with haematological malignancies. 36th Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation, Vienna, Австрија.		0.5x0.6	0.3
			0.5x0.6	0.3
			0.5x0.6	0.3
			0.5x0.6	0.3
			0.5x0.6	0.3
			0.5x0.6	0.3

Алстракт во Bone Marrow Transplantation, vol. 45, issue S2 (S78-S327): P606. 19. Павковиќ М., Димовски А., Спироски М., Сотирова Т., Трајкова С., Каранфилски О., Чевреска Л., Стојановиќ А.: Single nucleotide polymorphisms of the inflammatory cytokine genes interleukin 1β, tumor necrosis factors β and α in adult patients with immune thrombocytopenic purpura. 15th Congress of the European Hematology Association, Barcelona, Шпанија. Алстракт во Hematologica, The Hematology Journal, vol. 95, supplement 2: 1006.	0.5x0.6	0.3
20. Георгиевски Б., Стојаноски З., Генадиева-Ставриќ С., Пивкова А., Ивановски М., Каранфилски О., Чевреска Л., Крстевска-Балканов С., Трајкова С.: Stem cell transplantation: a 10-year single-centre experience. 37th Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation, Paris, Франција. Алстракт во Bone Marrow Transplantation, vol. 46, issue S1 (S90-S389): P715.	0.5x0.6	0.3
21. Стојаноски З., Генадиева-Ставриќ С., Пивкова А., Ивановски М., Каранфилски О., Крстевска-Балканов С., Трајкова С., Дуковски Д., Чевреска Л., Георгиевски Б.: 10-year experience in the treatment of multiple myeloma with autologous stem cell transplantation. 37th Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation, Paris, Франција. Алстракт во Bone Marrow Transplantation, vol. 46, issue S1 (S90-S389): P908.	0.5x0.6	0.3
22. Генадиева-Ставриќ С., Стојаноски З., Пивкова А., Крстевска-Балканов С., Чевреска Л., Каранфилски О., Георгиевски Б.: Autologous hematopoietic stem cell transplantation as an intensive consolidation therapy for adult patients in remission from acute myeloid leukaemia. 37th Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation, Paris, Франција. Алстракт во Bone Marrow Transplantation, vol. 46, issue S1 (S90-S389): P952.	0.5x0.6	0.3
23. Павковиќ М., Сотирова Т., Трпковска-Терзиева С., Димовски А., Спироски М., Каранфилски О., Чевреска Л., Стојановиќ А.: Tumor necrosis factor polymorphisms in patients with autoimmune hemolytic anemia. 16th Congress of the European Hematology Association, London, Велика Британија. Алстракт во Hematologica, The Hematology Journal, vol. 96, supplement 2: 0420.	0.5x0.6	0.3
24. Павковиќ М., Ангелковиќ Р., Трпковска-Терзиева С., Димовски А., Спироски М., Каранфилски О., Чевреска Л., Стојановиќ А.: Single nucleotide polymorphisms of the inflammatory cytokine genes in adult patients with immune thrombocytopenic purpura. 16th Congress of the European Hematology Association, London, Велика Британија. Алстракт во Hematologica, The Hematology Journal, vol. 96, supplement 2: 0794.	0.5x0.6	0.3

9.	Апстракт објавен во зборник на конференција			
	- меѓународна	49	1	49
	- национална	2	0.5	1
Вкупно				100,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Експертски активности: рецензент во домашни и меѓународни стручни и научни списанија	1	1	1.0
2.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	1	0.5	0.5
3.	Превод на дел од книга	1	1	1.0
4.	Предавање на институции од јавен интерес	6	0.5	3.0
5.	Завршена супспецијализација во областа на медицинските науки и здравството	1	1	1.0
Дејности од поширок интерес				
1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	1	1	1.0
2.	Студиски престој во странство	1	0.5	0.5
3.	Раководител на внатрешна организациона единица	1	3	3.0
4.	Член на факултетска комисија	1	0.5	0.5
5.	Член на комисија за избор во звање	2	0.2	0.4
6.	Учество во комисији и тела на државни и други органи	1	1	1.0
Вкупно				12,9

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	165,1
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	100,8
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12,9
Вкупно	278,8

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Љубе Глигоровски, претседател с. р.
2. Проф. д-р Александар Стојановиќ, член с. р.
3. Проф. д-р Милчо Богоев, член с. р.
4. Проф. д-р Мирко Крстевски, член с. р.
5. Проф. д-р Мане Грличков, член с. р.

4. Вонр. проф. д-р Даниела Чапароска**Биографски податоци**

Родена е во Скопје, каде што основното училиште и гимназијата ги завршила со успех меѓу првите тројца во генерацијата. Дипломирала на Медицинскиот факултет во Скопје. Како студент на Медицинскиот факултет во Скопје престојувала во Универзитетската клиника Frederiksberg hospital во Копенхаген, Данска.

Во 1980/81 година во првата генерација на постдипломски студии по ендокринологија на Медицинскиот факултет во Скопје ја одбрала магистерската

работа на тема „Тироидната функција кај бубрежната инсуфициенција” и се здобила со звањето магистер на медицински науки. Во 1989 година го положила специјалистичкиот испит по специјалноста интерна медицина. Истата година е избрана за помлад асистент по предметот интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје. Во 1990/91 година е избрана за асистент по предметот интерна медицина. Вработена е во Клиниката за токсикологија од 1983 година.

Докторски студии запишала на Медицинскиот факултет во Белград, Србија, во 1990 година. Докторската дисертација на тема „Клинички иследувања на функцијата на гонадите кај мажи со хронична бубрежна инсуфициенција” ја одбранила во 1994 година на Медицинскиот факултет во Белград.

Во 2000 година е избрана за насловен доцент по предметот интерна медицина.

Во 2001 е избрана за доцент по предметот интерна медицина.

Во 2007 е избрана за вонреден професор по предметот интерна медицина.

Раководител е на ургентното одделение за надворешни болни при Клиниката за токсикологија.

Во 2011 година е избрана од Министерството за правда во Комисија за добивање на лиценца за судски вештак по токсикологија.

Наставно-образовна дејност

Член е на координативното тело при Катедрата за интерна медицина за настава за студенти по медицина и стоматологија.

Одговорна е за предметот ургентна медицина и фамилијарна медицина за студенти по медицина.

Координатор е за настава по предметот ургентна медицина и анестезиологија за тригодишните стручни студии (СМС/Т и рендген-технолози) на Медицинскиот факултет во Скопје.

Координатор е по предметот интерна медицина за тригодишните стручни студии за логопеди.

Координатор е по предметот интерна медицина за тригодишните стручни студии за медицински сестри.

Координатор е по предметот интерна медицина за тригодишните стручни студии за физиотерапевти.

Координатор е по предметот интерна медицина за тригодишните стручни студии за рендген-технолози.

Член е на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Во текот на својот долгогодишен работен период престојувала во многу светски и европски универзитетски клиники.

Учествува со сопствени трудови на повеќе конгреси и симпозиуми во земјата и во странство. Во 1994 година, на 5. Конгрес на нефролозите на Југославија со меѓународно учество, добила трета награда.

Член е на Здружението на токсиколози на Македонија при Македонското лекарско друштво, во кое била и член на Претседателството на Здружението. Член е и на Здружението на токсиколозите на Бугарија, Здружението на токсиколозите на Србија, Европското токсиколошко здружение (EUROTOX) и на Северноамериканското здружение по клиничка токсикологија (EAPCCT).

Ментор е на одбранети повеќе од 25 дипломски работи, ментор е на магистерски студии, член е на рецензентски комисии на повеќе магистерски трудови и член е на рецензентски комисии на докторски тези. Исто така, ментор е на магистерски труд.

Заклучно со последниот избор, 100 трудови се рецензирани во билтените на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, бр.: 519/1989, 549/1990, 638/1995, 790/2001, 797/2002 и 913/2007.

За овој избор приложува нови 19 научни труда како автор и коавтор.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Даниела Миладин Чапароска
Институција: Медицински факултет,
ЈЗУ Универзитетска клиника за токсикологија
Научна област: интерна медицина

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии			
	- од прв циклус студии за студенти по медицина, студенти по стоматологија, физиотерапевти, логопеди, рендген-технолози, медицински сестри-техничари	18x10	0.04	108.0
	- од втор циклус студии за специјализанти по интерна медицина, специјализанти по семејна медицина, за студенти на постдипломски студии	4x10	0.05	30.0
	- од трет циклус студии индивидуална работа со докторанди	1x10	0.06	9.0
2.	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, или изработка на семинарски труд)	4x10	0.03	18.0
3.	Одржување менторска настава за здравствена и клиничка практика	1x10	0.06	9.0
4.	Подготовка на нов предмет (ургентна медицина и фамилијарна медицина)			
	предавања	2	1.0	2.0
	вежби	4	0.5	2.0
5.	Консултација со студенти	240	0.002	4.8
6.	Ментор на дипломска работа	24	0.2	5.8
7.	Ментор на специјалистичка работа	4	1.0	4.0
8.	Ментор и едукатор на здравствена едукација	1x10	0.08	12.0
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	4	0.3	1.2
10.	Член на комисија за специјалистичка работа	10	0.2	2.0
11.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	25	0.1	2.5
12.	Настава во школи и работилници			
	- учесник	3		

	1. Multi-topics residential training <u>Workshop</u> : Italys assistance and cooperation with SEE countries in drug demand reduction. South East European Countries, training activities and experiences exchange. June 2009, Ohrid Macedonia.		1	1
	2. SKILLS AND KNOWLEDGE ON OVERDOSE PREVENTION- EMSA Macedonia. The first iInternational summer school on Emergency medicine. 2010, Ohrid, p73.		1	1
	3. RECENT ADVANCES IN THE MANAGEMENT OF OPIOID TOXICITY - EMSA Macedonia. The second International summer school on Emergency medicine. 2011, Ohrid, p 75.		1	1
Вкупно				213,3

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Ментор на магистерска работа	1	1	1
2.	Учесник во меѓународен научен проект: COUNTRY OVERVIEW 2009 FORMER YUGOSLAV REPUBLIC OF MACEDONIA. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. Bujar Osmani, Ilco Zahariev, Tatjana Petrusevska, Daniela Chaparowska, Milena Stevanovic, Vesna Stambolijeva. 2009.	1	5	5
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: NEPHROLOGICAL ASPECTS OF ACUTE POISONING-MODALITIES OF EXTRACORPORAL THERAPIES – Tozija Liljana, Chaparowska Daniela, Petronijevik Zvezdana, Selim Gulsen and Nikolov G Igor. Journal of the Macedonian Medical Association. Reviews. MMP 2011; 65(1):1-7	1	4x0.6	2.4
4.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: FATAL HEROIN OVERDOSE- Chaparowska D. Emergency medicine selected topics. 2010 Portoroz.	1	2	2
5.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: -FATAL DRUG OVERDOSE- Chaparowska Daniela. (ORAL PRESENTATION) 5 th Adriatic drug addiction treatment conference and 7 th sea net (south eastern european and adriatic addiction treatment on addictive behaviors) Symposium on addictive behaviors. October 2010, Ohrid. 2009. -FIRST CASE OF INTRAVENOUS ABUSE OF BUPRENORPHINE IN REPUBLIC OF	3	3 3x0.6	3 1.8

	MACEDONIA- Becarovski N, Chaparoska D, Jurukov I, Babulovska A, Lichoska F, Glasnovic M, Gjorgievska A; 5 th Adriatic Drug Addiction Treatment Conference & 7 th SEEA Symposium on Addictive Behaviors, Ohrid 2010, p.16 -ACUTE DRUG OVERDOSE- D.Chaparoska .10 Congress of Toxicologist of Serbia with international participation. 2010 Subotica(Palic).ORAL PRESENTATION		3	3
6.	Пленарно предавање на научен стручен собир	1	2	2
7.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество: GENERAL APPROACH TO THE POISONED PATIENTS.V-th Symposium of the Association toxicologist at MMA with International participation.Mavrovo 2007. -DRUGS APPROVED FOR OPIATE DEPENDANCE-D.Caparoska.VIII th Symposium of the Association toxicologist at MMA with International participation. Educational centre Alkaloid, Dojran 2010	2	2 2	2 2
8.	Учество на научен стручен собир со реферат - усна презентација: -Лекување со BUPRENORFIN.Даниела Чапароска Предавач на семинар,LEKUVANJE NA LICA ZAVISNI OD DROGA .Организирано од Global Fund, Hotel Kontinental Skopje ,dekemvri 2008. -FATAL DRUG OVERDOSE- Chaparoska Daniela (ORAL PRESENTATION) 5 th Adriatic drug addiction treatment conference and 7 th seea net (south eastern european and adriatic addiction reatment on addictive behaviors) Symposium on addictive behaviors. October 2010,Ohrid. 2009. -FATAL DRUG OVERDOSE- D.Chaparoska .10 Congress of Toxicologist of Serbia with international participation. 2010 Subotica(Palic).ORAL PRESENTATION -HEROIN OVERDOSE- Chaparoska D.Emergency medicine selected topics.2010 Portoroz.	4	1 1 1 1	1 1 1 1
9.	Апстракт објавен во зборник на конференција - меѓународна 1. INTESIFIED DIALYSIS TRETMENT OF ETHYLENE GLYCOL POISONING- D.M.Chaaparoska, A.L.Pivkova. 7-th World Congress of Nephrology Rio de Janeiro Brazil, 21-25 aril 2007,S-PO-0112. 2. THE RELATIONSHIP BETWEEN NALOXONE DOSE IN THE TREATMENT OF NON-FATAL HEROIN OVERDOSE. Chaparoska D. Pivkova A. European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists (EAPCCT).XXVII International Congress, Athens, Greece,p 347.	10	1 1	1 1

	3. ACUTE RENAL FAILURE IN PATIENTS WITH RABDOMYOLYSIS-Chaparoska D.M. Chaparoska, A.L. Pivkova. 8 th Congress of the Balkan Cities Association of Nephrology, Dialysis, Transplantation and Artificial Organs (BANTAO). Serbia, Belgrade, CN-P-10.		1	1
	4. PROPYLENE GLYCOL-INDUCED RENAL TOXICITY FROM LORAZEPAM INFUSION- Daniela Chaparoska, Aleksandra Pivkova. Nephrology Dialysis Transplantation (NDT) and European Dialysis Transplant Association. Volume 1 Supplement 2, p 290. Stockholm, Sweden 2008.		1	1
	5. WHEN TO DISCHARGE AFTER OF HEROIN OVERDOSE? – N. Bekjarovski, S. Radulovik- Bekjarovska, D. Chaparoska, N. Popovski, B. Dauti; 3 th International emergency medicine conference, 14-16.05.2009, Kosova-Prishtine, p.28		1	1
	6. ANABOLIC ABUSE AND CARDIOMYOPATHY IN A BODYBUILDER: A CASE REPORT. Chaparoska D. European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists (EAPCCT). Clinical Toxicology 2011, volume 49, number 3, p 219.		1	1
	7. ACUTE RENAL FAILURE IN PATIENTS WITH RABDOMYOLYSIS- Chaparoska D, Pivkova A. XXIX International Congress of European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists, 2009, Stockholm, Sweden, p 186.		1	1
	8. NALOXONE IN THE TREATMENT OF NON-FATAL HEROIN OVERDOSE--Chaparoska D, Pivkova A. XXIX International Congress of European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists, 2009, Stockholm, Sweden, p 186.		1	1
	9. HEPATITIS B AND HEPATITIS C VIRUS RELATED CHRONIC LIVER DISEASES IN INTRAVENOUS DRUG ABUSERS- V. Chaloska, B. Todorvska, M. Genadieva, D. Chaparoska, X Kongres toksikologa Srbije, Palic 2010, p.46		1	1
	10. INTRAVENOUS INJECTION OF BUPRENORPHINE: CASE REPORT FATAL DRUG OVERDOSE- Chaparoska Daniela (ORAL PRESENTATION. Becarovski N., Chaparoska D, Popovski N, Gjorgievska A; X kongres toksikologa Srbije, Palic 2010, p.34		1	1
10.	Апстракт објавен во зборник на конференција - национална 1. NEVROVASKULARNI KOMPLIKACII KAJ ZLOUPOTREBA NA KOKAIN- D. Caparoska, N. D. Baneva. XVIII Congress of the doctors of Republic of Macedonia with international participation, 2011, Ohrid, p 132.	1	0.5	0.5
	Вкупно			38,7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
Дејности од поширок интерес				
1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир 1. Член на Научен одбор на 34 International medical scientific congress for medical students and young doctors, Ohrid, may, 2011	1	0.5	0.5
2.	Студиски престој во странство до три месеци	1	0.5	0.5
3.	Коорд. на студиска програма 1. за логопеди 2. за СМСТ 3. за рендген-технологии 4. за физиотерапевти	4	1 1 1 1	1.0 1.0 1.0 1.0
4.	Учество во комисији и тела на државни и други органи 1. Учество во Комисија за позитивна листа на лекови, јануари 2010. 2. Работна група номинирана од Министерството за здравство за подготвување методологија за формирање на цени на здравствени услуги кои се укажуваат како дополнителна вредност, 2009 година 3. Комисија од Министерството за правда за добивање лиценца за судски вештак по токсикологија	2	1 1 1	1.0 1.0 1.0
5.	Член на комисија за избор во звање	12	0,2	2.4
6.	Учество во изработка на национална програма во одредена област Национална стратегија за итни медицински служби, октомври 2008.	1	3	3.0
Вкупно				14,4

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	213,3
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	38,7
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	13,4
Вкупно	265,4

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Љубе Глигоровски, претседател с. р.
2. Проф. д-р Александар Стојановиќ, член с. р.
3. Проф. д-р Милчо Богоев, член с. р.
4. Проф. д-р Мирко Крстевски, член с. р.
5. Проф. д-р Мане Грличков, член с. р.

ЗАКЛУЧОК

По опстојно, детално и внимателно разгледување на целокупната приложена документација за рецензија од кандидатите, како и по увидот во сите релевантни податоци важни за избор на наставници и соработници, согласно со Правилникот за

критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Комисијата констатира дека сите кандидати ги исполнуваат критериумите за избор во звањето за кое конкурираат.

Високо оценувајќи ги квалитетите на кандидатите, како и нивната досегашна успешна и квалитетна наставна, стручна и научна активност, Комисијата едногласно заклучи и има задоволство и чест на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да му предложи вонр. проф. д-р Викторија Чалоска-Иванова, вонр. проф. д-р Татјана Миленковиќ, вонр. проф. д-р Оливер Каранфилски и вонр. проф. д-р Даниела Чапароска да бидат избрани за **редовни професори** по предметот интерна медицина.

Рецензентска комисија:

1. Проф. д-р Љубе Глигоровски, претседател с. р.
2. Проф. д-р Александар Стојановиќ, член с. р.
3. Проф. д-р Милчо Богоев, член с. р.
4. Проф. д-р Мирко Крстевски, член с. р.
5. Проф. д-р Мане Грличков, член с. р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – ПОМЛАД АСИСТЕНТ – ИСТРАЖУВАЧ НА
НАРОДНАТА АРХИТЕКТУРА ПРИ ИНСТИТУТОТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“ ВО
СКОПЈЕ

Советот на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, на својата седница одржана на 27.10.2011, година не избра за членови на Рецензентската комисија за преизбор во соработничко звање – помлад асистент – истражувач на народната архитектура.

На распишаниот конкурс, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Лајм“ на 14.10. 2011 година се пријави само кандидатката Емилија Апостолова Чаловска, дипломиран инженер – архитект, актуелен помлад асистент при Институтот.

По разгледувањето на пријавата и поднесената документација, како и врз основа на личното познавање на кандидатот, ни претставува задоволство до Советот на Институтот да го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И СТРУЧНО-НАУЧНО УСОВРШУВАЊЕ

Кандидатката Емилија Апостолова Чаловска е родена во 1982 година во Скопје, каде што завршила основно и средно образование – гимназија. Во јануари 2007 година има дипломирано на Архитектонскиот факултет во Скопје, со што се стекнала со звањето дипломиран инженер–архитект. Следната, 2008 година, со Одлука бр. 02-19 се вработила во Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, како помлад асистент – истражувач на архитектурата.

Во текот на 2009 година, кандидатката се запишала на постдипломски студии по конзервација на архитектонското наследство при Високата техничка школа за архитектура на Политехничкиот универзитет во Валенсија, Шпанија, под покровителство на Forum UNESCO, чие седиште се наоѓа во истиот град. Овие престижни постдипломски студии се фокусирани на профилирање високостручен кадар за заштита на архитектонското културно наследство, од аспект на: нови материјали, техники и технологии, методи за документирање на постојната состојба на спомениците на културата, како и на истражување на архитектурата, нејзината типологија, историја, материјал и градежни техники.

Наставата на овие студии е организирана во вид на теоретски предавања и практични вежби, како и учество на меѓународни симпозиуми од соодветната област, организирани за секој

наставен предмет поединечно, на кои со реферат или презентација се претставуваат некои од најетаблираните светски експерти од реномираните центри за конзервација од Европа и светот. Знаењата и искуствата стекнати на овие студии се од непроценливо значење, не само за идната научноистражувачка кариера на кандидатите, туку и од голема полза за архитектонското истражување и заштитата на наследените урбани средини. Во предвидените испитни сесии во текот на истата и следната 2010 година, Емилија Апостолова Чаловска ги има положено сите испити, при што има постигнато забележителен успех.

Во текот на последниве години, освен посветеноста на своите постдипломски студии, Емилија Апостолова Чаловска покажува и зрелост како научен работник, преку учество на значајни научни симпозиуми во Република Македонија, на кои се претставува со реферати, објавени во соодветните научни гласила или во моментот се наоѓаат во печат. Така на пример:

- На XVII меѓународен симпозиум за балкански фолклор, одржан во Охрид 2008 година, кандидатката настапила со рефератот „Компаративна анализа на керамопластичната декорација на фасадите на средновековните цркви во периодот XIII и XIV век со мотиви од народните везови во Македонија,“ (објавен во *Македонски фолклор*, бр.67, Скопје, 2009);
- на меѓународниот симпозиум „Популаризација на етнолошкото културно наследство“, одржан во Штип 2010 година, кандидатката настапила со рефератот „Ревитализација и популаризација на историските градски јадра низ примерот на Старата скопска чаршија“ (*Етнолог*, бр. 14, Скопје, 2011, во печат.).

Меѓу позначајните студиски престои и научно-истражувачки проекти, во кои Емилија Апостолова Чаловска зела учество, особено е важна реномираната Меѓународна работилница по конзервација и реставрација на архитектонското наследство, одржана во септември 2010 година во Ѓирокастро, Албанија. Организацијата на настанот е под покровителство на Меѓународната невладина организација Cultural Heritage without Borders (CHwB) со седиште во Шведска, поддржана од SIDA (the Swedish International Development Cooperation Agency) и во соработка со приватниот универзитет Polis од Тирана. Освен директно во реставрацијата и заштитата на загрозеното архитектонско наследство, оваа организација е инволвирана и работи на превенција, едукација и презервација на традиционалните занаети и градежни материјали, техники и методи, како и на меѓународната соработка на експерти од областа на заштитата на спомениците на културата.

Токму во горната насока е конципирана Меѓународната работилница, која се одржа во градот Ѓирокастро, а тоа е реставрацијата на светското културно наследство ставено под заштита на UNESCO. Освен локални експерти и истражувачи, меѓу учесниците на Работилницата можеа да

се сретнат и архитекти и реставратори од повеќе европски и светски земји, како што се: Македонија, Босна и Херцеговина, Косово, Турција, Полска, Италија, Финска, Канада, Австралија и Еквадор. Со оглед на универзалноста на архитектонскиот јазик на балканските простори, искуствата и знаењата стекнати при работата на оваа Работилница претставуваат придонес, не само за продлабочување на конзерваторските техники и методи, туку и за истражување, документирање и осознавање на архитектонската типологија, пропорциска анализа, материјали и применети градежни техники на балканската, а со тоа и на македонската традиционална градска архитектура.

Искуството и здобиените професионални контакти од претходната Работилница, на кандидатката Емилија Апостолова Чаловска ѝ овозможија учество во меѓународниот проект European Values in Heritage (EVAN), во рамките на кој се работи на зајакнување на меѓуграничната соработка меѓу експерти за заштитата на архитектонското наследство и истражувачи на народната архитектурата од Македонија, Албанија, Косово и Грција, така што во текот на 2011 и 2012 година, во секоја од овие држави ќе се организира симпозиум или работилница во град или населба заштитени од UNESCO. Со тоа, освен размена на искуства, знаења и техники, ќе се подигне и свесноста на локалното население и администрација за значењето на архитектурата во наследените урбани средини, како и грижата за нив.

Во моментот, кандидатката се наоѓа во фаза на изработка на магистерската теза под наслов „Црквата Св. Софија во Охрид, Република Македонија: архитектонско-уметничка студија и анализа на нејзината реставрација (1951-58)“. Во рамките на истражувачката, архивска и теренска работа неопходна за подготовка на магистерската теза, кандидатката во текот на 2010 година неколку пати има престојувало во Охрид, каде што освен теренски проучувања и документирања на самиот објект, таа има извршено и обемна истражувачка работа во документацијата, архивата и библиотеката на Националната установа Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј од Охрид.

Истата година, кандидатката има остварено краток студиски престој во Белград, каде што работела во архивата на Републичкиот Завод за заштита на спомениците на културата на Србија. Во текот на 2011 година, кандидатката исто така истражува во документацијата на Националниот конзерваторски центар во Скопје.

Како резултат на обемната насобрана документација и литература, кандидатката навлезе во пишување на својата магистерска теза, која веќе се наоѓа во завршна фаза. Јавната одбрана на магистерската работа се предвидува за 2012 година на Високата техничка школа за архитектура при Политехничкиот универзитет во Валенсија, Шпанија.

Како поткрепа на горенаведеното, кандидатката има приложено нотарски заверени судски преводи и оригинали на шпански јазик од следниве документи:

- Потврда за согласност и одобрение на предлог-темата за магистерската теза од страна на менторот;
- Потврда за одобрена тема за магистерска работа од страна на Академската комисија на постдипломските студии.

Заклучок и предлог

Кандидатката Емилија Апостолова Чаловска има покажано интерес кон научно-истражувачката работа во областа на архитектурата, нејзината историја, развој и заштита уште за време на студиите на Архитектонскиот факултет во Скопје. Таквиот интерес на кандидатката уште повеќе се продлабочува во текот на постдипломските студии, особено при изработката на магистерската теза, како и при теренските истражувања, студиските престои и со учеството во научноистражувачки проекти. Постдипломските студии, теренските истражувања и истражувањата во архивите на заводите за заштита на спомениците на културата, на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“, МАНУ, НУБ и др., како и користењето на обемна стручна литература неопходна за изготвувањето на магистерскиот труд, заедно со објавените научни трудови, беа пресудни во оформувањето на личноста на еден млад научен работник со солидно познавање на архитектурата како наука.

Врз основа на гореизнесеното, а во согласност со чл. 37 од Законот за научно-истражувачката дејност и чл. 44 од Статутот на Институтот, ни претставува чест и задоволство да му предложиме на Советот на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, Емилија Апостолова Чаловска, да биде преизбрана во соработничкото звање помлад асистент за работното место – истражувач на народната архитектура.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Михаил Токарев, с.р.

Архитектонски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
(во пензија)

Проф. д-р Сашо Коруновски, с.р.

Факултет за туризам и угостителство, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола

Проф. д-р Клеанти Ановска, с.р.

Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје

РЕЦЕНЗИЈА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ОГНЕНИ СИДОВИ БАЗИРАНИ НА КОРИСНИЧКИ ИДЕНТИТЕТ“ ОД М-Р НЕНАД СТОЈАНОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на својата 11-та седница одржана на ден 22.11.2011 не избра за рецензенти за оценка на докторската дисертација под наслов “Огнени Сидови Базирани на Кориснички Идентитет” поднесена од м-р Ненад Стојановски, магистер на информатички науки. По прегледувањето на дисертацијата ја поднесуваме следнава

ИЗВЕШТАЈ

1. КОМПОЗИЦИЈА НА ДИСЕРТАЦИЈАТА

Докторската дисертација на м-р Ненад Стојановски претставува самостоен научен труд од областа на мрежната безбедност, со посебен акцент на дефинирање на архитектура на огнен сид базиран на кориснички идентитет без клиентски агент преку анализа на областа на компјутерска безбедност водена од настани, анализа на постојни решенија за огнени сидови базирани на кориснички идентитет и практични тестови на огнениот сид базиран на кориснички идентитет кој не користи агент.

Докторската дисертација е изложена на 113 страници и дополнителни прилози, со 3 графикони и 10 табели. Пописот на литературата содржи 49 релевантни библиографски единици.

Содржината на докторската дисертација е компонирана во 11 поглавја, заклучоци, насоки за понатамошна работа, прилози и библиографија (Вовед, Мрежна безбедност, Компјутерска безбедност водена од настани, Анализа на огнени сидови базирани на кориснички идентитет, Огнен сид базиран на кориснички идентитет без клиентски агент, Архитектура на огнениот сид базиран на кориснички идентитет без клиентски агент, Практични тестови на огнениот сид базиран на кориснички идентитет кој не користи агент, Заклучок, Додаток А, Додаток Б, Додаток В и Литература).

2. ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА НА ДЕЛОВИТЕ

Првото поглавје, односно воведното излагање ја истакнува важноста на разгледуваната проблематика и актуелноста на истражувањето во развојот на информатичкото општество и задоволување на потребите на корпоративното работење и корисничката мобилност. Во **второто** поглавје се дадени основните концепти во областа на мрежната безбедност, со осврт на актуелните технологии на огнени сидови, класифицирани според тип. Притоа, дефинирани се различните поими кои можат да се сретнат во литературата. **Третото** поглавје се занимава со вовед во потесната специјализација на темата – компјутерска безбедност водена од настани - преку анализа на две филозофии на евиденција на траги за настани на двата водечки оперативни система и се носи воопштен заклучок за потребите на безбедносен систем воден од настани.

Во **четвртото** поглавје е даден осврт на различните видови комерцијално достапни огнени сидови базирани на кориснички идентитет, со анализа на својствата на решенијата и фокус на својствата кои се однесуваат на безбедност водена од настани. Прикажани се различните технологии и пристапи за поддршка на повеќе платформи, за филтрирање на трето и четврто ниво, за филтрирање според кориснички идентитет без употреба на агент, филтрирање според кориснички идентитет со употреба на агент и филтрирање на додатен мрежен сообраќај.

Петтото поглавје ја дефинира целта на истражувањето преку длабинска теоретска анализа на огнен сид базиран на кориснички идентитет без клиентски агент, и тоа преку функционалностите кои треба да бидат опфатени во дизајнот на новото решение и запознавање со предизвиците за воведување кои треба да ги задоволи новото решение. Понатаму, анализата продолжува со потребата за конверзија на корисничките информации во информации од трето ниво од TSP / IP-моделот. Покрај објаснувањето на потребата за конверзија, се обработуваат и неколку методи како информациите да бидат конвертирани во информации од трето ниво од TSP / IP-моделот. Дизајнот на решението е поткрепен со концептот за динамички кориснички правила за пристап и придружно решение за парсер на метаправилата кој треба да ги задоволува можностите за транслација на метаправилата во правила за неколку типови огнени сидови.

Шестото поглавје предлага архитектура на огнениот сид базиран на кориснички идентитет без клиентски агент, наведувајќи ги неговите основни карактеристики и составни делови: јадро на огнениот сид базиран на кориснички идентитет, компонента за прибирање на корисничките информации, компоненти за компајлирање и инсталација на политика базирана на кориснички идентитет. Целта на ваквиот дизајн е подобрување на корисничкото искуство кое корисникот ќе го почувствува на три начини, добивање на ресурсите побрзо, намалување на искористеноста на компјутерскиот процесор и меморија за потребите на огнениот сид базиран на кориснички идентитет.

Анализата покажува дека архитектурата на системот има неколку недостатоци во однос на решенијата кои користат клиентски агент, а тоа е тесната поврзаност на компонентите и меѓузависноста во целокупното функционирање, но исто така ги нагласува и големите предности во однос на централизираната архитектура со единствена точка на испад која нуди значителна предност во оперативното одржување на системот и брзото време за лоцирање на евентуални проблеми.

Седмото поглавје ја евалуира предложената архитектура со практични тестови фокусирајќи се на следниве аспекти од системот кој е развиен: време на инсталирање и ажирирање на безбедносни политики, мерење на CPU на клиентските системи, меморија на клиентските системи, мерење на CPU на огнениот сид, меморија на огнениот сид итн.

Сите тестови се направени со споредбена анализа во однос на решенијата кои користат кориснички агент, а заклучокот од анализата се фокусира на анализа на корисничкото искуство и придобивки во перформансите.

3. ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Од анализата на овој труд можат да се идентификуваат следниве главни придонеси на авторот:

- Дефинирање на концептите за **безбедност водени од настани**. Преку запознавањето со системски логови и нивната употреба како евиденција на настани, се воведува класификација на настаните според два критериума: според нивото на критичност и според тип на настан. Во однос на оваа дефиниција, се разложува дефиницијата за безбедносен настан според Unix и Windows-моделот, и се поставува методологија за безбедност водена од настани која ќе биде независна од системите кои ги заштитува или ќе биде проширување на постојниот оперативен систем. Методологијата која ја предлага авторот нуди истовремено проактивна заштита и автоматска реконфигурација на безбедносни алатки кои работат на база на корисничките идентитети.

- Споредбена анализа на постојните огнени сидови базирани на кориснички идентитет која се занимава **постојните безбедносни решенија кои се занимаваат со задоволување на потребите на мобилност**. Анализата се состои од информации за техничките карактеристики за комерцијалните продукти, како и утврдување на условите кои треба да се исполнети за правилно функционирање на решенијата. Сумарните резултати од оваа анализа се фокусираат на неколку технички карактеристики и тоа: филтрирање на трето и четврто ниво, за филтрирање според кориснички идентитет без употреба на агент, филтрирање според кориснички идентитет со употреба на агент и филтрирање на додатен мрежен сообраќај.
- Дефинирањето на функционалностите кои треба да ги исполнува огнениот сид базиран на кориснички идентитет е воопштена **анализа за функционалните барања** на ваков систем. Новопредложениот решение ја нуди симплификацијата, единствениот софтвер кој ги собира корисничките информации за конверзија од петтото ниво од TCP/IP-моделот во третото ниво од TCP/IP-моделот да се наоѓа на огнениот сид. Првата придобивка со овој пристап е намалување на целокупниот сообраќај кој се генерира само за функционирање на огнениот сид од овој тип, односно се елиминира непотребниот сообраќај кој го генерираат агентите, а кој е наменет за огнениот сид со цел тој да ги има информациите за да може да направи конверзија на информациите од петтото ниво од TCP/IP моделот во информации од трето ниво од TCP/IP-моделот. Втората придобивка е во однос на разрешување на проблемите при нефункционален пристап. Со ова решение се намалуваат можните точки на испад од две или три точки на една точка. Единствената точка која во овој случај би можела да се појави како точка на испад е само при читање на информациите од домен контролерот, додека како споредба во случај на агентски пристап како можни точки на испад се појавуваат овие случаи: самите агенти на клиентските компјутери, комуникацијата помеѓу домен-контролер и огнен сид и комуникацијата помеѓу огнениот сид и агентот инсталиран на домен-контролерот, комуникацијата помеѓу огнениот сид и агентот инсталиран на домен-контролерот.
- Логички и архитектурен **дизајн на огнен сид базиран на кориснички идентитет** кој не користи агентски софтвер. Дизајнираниот систем се состои од колектор, преведувач на идентитети и компонента за инсталација на политика. Архитектурата е дизајнирана со цел да го направи системот мултиплатфорски системи кој е многу брз во извршувањето на своите задачи. Целта на ваквиот дизајн е подобрување на корисничкото искуство кое корисникот ќе го осети на три начини, добивање на ресурсите побрзо, намалување на искористеноста на компјутерскиот процесор и меморија за потребите на огнениот сид. Во споредба со другите огнени сидови базирани на кориснички идентитет, точката на испад може да биде лоцирана во корисничкиот агент, во агентот кој е инсталиран на домен контролерот и во самиот огнен сид. Покрај придобивката на корисничката страна, добивката со ваквата поставеност на архитектурата е намаленото време потребно за наоѓање на проблемот и неговото решавање.
- Тестирање и анализа на новодизајнираното решение на огнен сид базиран на кориснички идентитет кое нуди имплементација на концептите дефинирани во логичката архитектура на системот. Од аспект на безбедноста, ова решение ги наследува сите карактеристики на огнениот сид искористен како јадро. Ова решение зема **методологија за тестирање** врз база на параметри базирани на тестирање кои ја земаат предвид **надежноста и перформансите** на целокупната архитектура. Параметрите кои ќе се користат за донесување на крајниот заклучок за успешноста на системот во предложената методологија за тестирање се:

подобрување на перформансите на корисничкиот систем во однос на искористеност на меморија и процесор, корисничкото задоволство во однос на одзивот на огнениот сид корисничките ресурси да се достапни по неговата најава, корисничка мобилност преку VPN-мрежа, мрежен сообраќај генериран за потребите на огнениот сид, перформанси на огнениот сид од аспект на процесор и меморија.

Врз основа на деталниот преглед и анализа на приложениот труд, Комисијата го донесува следниов

4. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Кандидатот м-р Ненад Стојановски подготвил квалитетен оригинален научно-истражувачки труд од областа на компјутерските мрежи и мрежната безбедност, преку истражување, дизајнирање и имплементација на нова иновативна, интероперабилна, флексибилна архитектура на огнен сид кој не користи агент, а ја поддржува парадигмата на безбедност водена од настани. Докторската дисертација **„Огнени сидови базирани на кориснички идентитет“** претставува значаен придонес заради истражувањето и дефинирањето на архитектурата на логичкиот дизајн за систем на огнен сид кој не користи агент, и заради практична имплементација на дел од таа архитектура со цел докажување на поставените побарувања и претпоставки.

Пристапот кон решавањето на истражувачката проблематика, преку анализа на карактеристиките на системите за евиденција на настани и безбедноста водена од настани, анализа на постојните модели и архитектури на системите за огнени сидови и идентификација на нивните недостатоци и анализа на тековните процеси на развој во таа област, му овозможиле на авторот да направи синтеза и да извлече оригинални заклучоци, го карактеризираат м-р Ненад Стојановски, дипл.ел.инж., како упорен истражувач, способен да решава сложени проблеми од полето на техничките науки, а особено од областа на компјутерската и мрежната безбедност.

Од овие причини, Комисијата со задоволство заклучува дека неговата докторска дисертација претставува успешен, оригинален научен труд и му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, да го прифати овој извештај и да закаже јавна усна одбрана на дисертацијата.

Рецензентска комисија:

1. Д-р Марјан Гушев, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св Кирил и Методиј“, Скопје.
2. Д-р Димитар Трајанов, вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св Кирил и Методиј“, Скопје.
3. Д-р Анастас Мишев, доцент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св Кирил и Методиј“, Скопје.
4. Д-р Соња Филиповска, доцент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св Кирил и Методиј“, Скопје.

5. Д-р Дејан Спасов, доцент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св Кирил и Методиј“, Скопје.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ИНТЕРАКТИВНИ МОДЕЛИ ЗА РАЗВИВАЊЕ НА ДИДАКТИЧКИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ НА НАСТАВНИЦИТЕ“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ЕЛИЗАБЕТА ТОМЕВСКА-ИЛИЕВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 82 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје и член 38 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Филозофскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XX редовна седница одржана на 14. IX 2011 година, избрани сме за членови на Комисијата за оцена на докторската дисертација. Во тоа својство, Комисијата во состав: проф. д-р Марија Тофовиќ-Камилова, проф. д-р Наташа Ангелоска-Галевска, проф. д-р Зоран Велковски, проф. д-р Јасмина Делчева-Диздаревиќ и проф. д-р Вера Стојановска има чест на Наставно-научниот совет да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на м-р Елизабета Томевска-Илиевска, со наслов „Интерактивни модели за развивање на дидактичките компетенции на наставниците“, е исклучително сериозен научен труд, како во однос на начинот на проучувањето на поставениот проблем, така и во однос на степенот на неговата актуелност. Трудот е со обем од 456 страници печатен текст, 168 библиографски единици и богат дидактичко-методолошки фондус на истражувачки инструменти (тестови на знаења, прашалници, протоколи, евиденциони листи и видеозаписи). Заради својата сложеност и специфичност, трудот е структуриран на еден посебен начин, во кој покрај теоретската рамка на истражувањето, методологијата на истражувањето и анализата и интерпретацијата на добиените резултати, која е особено расчленета, а следејќи ја бројноста на поставените хипотези, задачи и истражувачки чекори, содржи и дел – предлог на интерактивни модели за реализација на наставата од дидактика на јазичното подрачје. Во тој дел се презентирани четиринаесет автентично дизајнирани интерактивни модели за реализација на наставата во високото образование. И покрај тоа што конкретните интерактивни модели кореспондираат со една предметна програма, поради својата универзалност, тие визионираат развивање на нов концепт на академската дидактика. Тоа е, всушност, и еден од најголемите придонеси на овој труд.

Во првиот дел од трудот, кандидатката третира повеќе значајни прашања кои се однесуваат на интеракцијата како дидактичка категорија, што претставува и најопшт начин на нејзиното третирање во трудот, по што следува постапност во фокусирањето врз интеракцијата во високото образование, како потесна истражувачка сфера. Од тука започнува и развивањето на научната оригиналност на трудот, бидејќи при анализирањето на компетенциите на идните наставници и нивните интерактивни вештини во високото образование, речиси на самиот почеток на трудот, кандидатката гради конзистентен дидактички концепт за дизајнирање на интерактивни модели, како и елаборација на повеќе поддржувачки активности.

Научното одбележување на проблемот од страна на кандидатката е во најтесната сфера на нејзиниот истражувачки интерес. Тоа е значаен индикатор за своевидна научна зрелост и подготвеност да се одговори на многу прашања во врска со потребата и начинот на зајакнување на дидактичката компонента на академската настава. Дотолку повеќе, што со овој труд базично се промовира еден речиси неистражуван научен проблем и што во него се пронаоѓаат автентични решенија за негово разрешување.

Методолошката поставеност на трудот (чија рецензија нема да се прави на вообичаен начин, бидејќи структурата и содржината на одделните елементи на трудот задоволуваат високи методолошки стандарди) ќе се вреднува дескриптивно и тоа повеќе од аспект на: карактерот на истражувањето, многубројноста на користените методи, техниките и инструментите на истражувањето, како и етапната поставеност на реализацијата на одделните задачи и истражувачки чекори во истражувањето (преку осум етапи). Карактерот на истражувањето е исклучително сложен и разновиден. Имено, станува збор за акционо истражување со партиципативен, интерпретативен и дескриптивен карактер, кое според должината на истражувачките активности, може да добие епитет на своевидна лонгитудиналност (временскиот интервал од првиот до последниот истражувачки чекор изнесува две календарски години). Суштината на ваквиот начин на истражување е дека тоа е составено од низа на акциони чекори со кои непосредно се дејствува во практиката, се врши симултано набљудување на одвивањето на акцијата (партиципација), активностите на субјектите вклучени во процесот и етапни ревизии по секој акција, кои завршуваат со крајна реконструкција. Едноставно речено, тоа е директно „влегување“ во процесот и негово менување „во од“.

Едновременно, тоа е и реализирање на повеќе акциони чекори, како: обликување на интерактивни модели, реализација на првиот циклус, испитување прво на знаењата на студентите, по што следува формативна евалуација, која упатува на прва реконструкција на интерактивните модели, а по неа реализација на вториот циклус, второ испитување на знаењата на студентите, што е постојано проследено со водење на акционен регистар и лично портфолио на студентите. Следната истражувачка активност е ревидирање и реконструкција на интерактивните модели, по што следува ревизионо тестирање на знаењата на студентите и финално испитување на студентите.

При реализацијата на првиот и вториот истражувачки циклус во наставата по дидактика на јазичното подрачје, имплементирани се вкупно 14 (четиринаесет) интерактивни модели, дизајнирани според високи дидактички стандарди што соодветствуваат на претходните знаења и потреби на студентите испитани преку реализацијата на повеќе истражувачки чекори. Еден дел од моделите имаат воведен карактер, континуираност во процесот на развивање на основните дидактички знаења и способности на студентите, што како потреба е утврдено при испитувањето на знаењата на студентите, релевантни за ефективна настава по дидактика на јазичното подрачје. Дидактичката конструкција на овие модели, како и на сите останати модели, оди во прилог на градење на интерактивна академска настава, што е утврдено како образовна потреба на студентите.

Ваквиот универзално-дидактички „влез“ во наставата при реализација на предметната програма по дидактика на јазичното подрачје овозможува, при промена на содржините на моделите, да се реализираат и програмските цели од матичниот предмет. Концепцијата на истражувачот дека овие интерактивни модели и нивната реализација треба да претставуваат „урнек“ за стил на наставно однесување и работење на студентите, во текот на ова истражување е во целост остварена на ниво на практична работа на студентите во училиштата. Имено, анализата на протоколите на набљудување и „дидактичките сетови“ на подготовката и реализацијата на наставните часови од страна на студентите, како и високиот степен на интерактивност при реализацијата на наставата, упатуваат на констатација за висок степен на развиени дидактички компетенции кај студентите.

Крајните заклучоци од ова истражување се дека постои потреба од промени во концепциската поставеност на студиската програма во насока на зголемено партиципирање на посебните дидактики, преку здобивање на задолжителен статус и зголемување на фондот на часови, понатамошно поддржување на проактивниот начин на работа, со сето значење кое тоа го има во однос на квалитетот и трајноста на знаењата и градењето на систем на јаки дидактички компетенции.

Исто така е утврдено дека интерактивната настава битно влијае врз квалитетот на процесот на учење и на добиените резултати. Дидактичките компетенции на идните наставници се зајакнуваат преку континуиран процес на развивање на вештини во подрачјата на посебните дидактики со користење на интерактивни модели. Сето ова оди во прилог од потребата за градење на нов концепт за развивање на високоучилишната дидактика преку организирани и неформални форми на образование.

ЗАКЛУЧОК:

Земајќи ги предвид сите претходно изнесени ставови за квалитетот и актуелноста на истражуваниот проблем, како и оригиналноста на предложените решенија за подобрување на академската настава на сите нивоа,

членовите на Комисијата за оцена, на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје му предложуваат, извештајот за докторката дисертација под наслов „Интерактивни модели за развивање на дидактичките компетенции на наставниците“, поднесена од кандидатката м-р Елизабета Томевска-Илиевска, да го прифати и да одобри јавна усна одбрана на трудот.

Скопје 16. XI 2011

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Марија Тофовиќ-Ќамилова, ментор, с.р.
2. Проф. д-р Наташа Ангелоска-Галевска, член, с.р.
3. Проф. д-р Зоран Велковски, член, с.р.
4. Проф. д-р Јасмина Делчева-Диздаревиќ, член, с.р.
5. Проф. д-р Вера Стојановска, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ПОМЛАД АСИСТЕНТ ЗА НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: СТРАТЕГИИ ЗА РОДОВА РАМНОПРАВНОСТ, РОДОТ И ПРАВОТО, ИСТОРИЈА НА РОДОТ И ПОЛОТ И РОДОВИТЕ СТУДИИ И МИРОТ НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Во врска со распишаниот конкурс објавен во весникот *Дневник*, на 17.9.2011 година, за избор на еден помлад асистент за научните области (дисциплини): *стратегии за родова рамноправност, историја на родот и полот, родот и правото и родовите студии и мирот*, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XXI редовна седница одржана на 19.10.2011 година, донесе одлука за формирање Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Слободанка Марковска, проф. д-р Денко Скаловски и проф. д-р Владимир Давчев.

Комисијата утврди дека на распишаниот конкурс се јавиле 3 кандидати и 3 кандидатки. По направената анализа на пристигнатата документација, Комисијата има задоволство да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс се пријавија следниве кандидати/кандидатки: д-р Бошко Карацов, м-р Елена Спасовска, м-р Соња Стефановиќ, м-р Вангел Ноневски, м-р Биљана Страмшак-Ѓуровска и м-р Боби Бадаревски. Според приложената документација, Комисијата констатира дека од формалноправен аспект, првите три кандидати целосно не ги исполнуваат условите наведени во конкурсот, па според тоа нема да бидат рецензирани во овој извештај. Со кандидатите кои ги исполнуваат условите, односно со м-р Вангел Ноневски, м-р Биљана Страмшак-Ѓуровска и м-р Боби Бадаревски, членовите на Комисијата, на 12.11.2011 година, спроведоа и интервјуа со цел да се запознаат со нив и да добијат дополнителни одговори на некои прашања што произлегоа од проучувањето на нивните работни и научни биографии.

1. М-р Вангел Ноневски

М-р Вангел Ноневски е роден 1971 година во Белград. Средно образование завршил во Скопје, а дипломирал филозофија на Институтот за филозофија на Филозофскиот факултет при Универзитетот *Св. Кирил и Методиј* во Скопје, со средна оценка 9,25, и се стекнал со звањето професор по филозофија. На истиот

Институт ги завршил постдипломските студии, со средна оценка 9,75, а во 2006 г. го одбрал магистерскиот труд, под наслов *Естетиката на директниот колажизам во современата урбана музика*, и се стекнал со научното звање магистер на филозофски науки. Тековно, на истиот Институт го подготвува и докторскиот труд, под наслов *Филозофските основи на дигиталната естетика*. Ноневски зборува (и преведува од) англиски и српски јазик, а компјутерски вештини поседува на ниво на Windows XP и Windows 7.

М-р Ноневски пројавува широк спектар на научен и филозофски интерес и компетенција: од историјата на естетиката и современата естетика (дигитална, рециклирачка, еколошка), преку културолошките студии (филозофски, компаративни и медиолошки), па сè до филозофијата на политиката и други трансдискурзивни и интердисциплинарни студии. Ноневски има релативно кратко, но значајно работно искуство, како демонстратор по предметите естетика и историја на естетиката, на институтите за филозофија и историја на уметноста, на Филозофскиот факултет при Универзитетот *Св. Кирил и Методиј* во Скопје (2003-2011 г.). Надвор од работниот ангажман, во изминатите неколку години Ноневски учествувал на низа меѓународни конференции, тркалезни маси, трибини и форуми. Значајно е да се нагласи дека тој во периодот од 1997 до 2006 година учествувал и во реализацијата на неколку национални и меѓународни проекти.

Во периодот од 1999 година до денес, Ноневски има објавено 19 филозофски, научни и стручни трудови, како во домашната, така и во странската научна и стручна периодика. Од сите трудови ќе издвоиме само два најзначајни: книгата под наслов *Музички бриколаж: за елементите на директниот рециклирање во современата музика* (140 стр.), во издание на Магор, Скопје, 2003, кој е од областа на современата колажистичко-рециклирачка естетика на музиката, како и неговиот магистерски труд, под наслов *Естетиката на директниот колажизам во современата урбана музика* (доставен во ракопис, А4-формат, 2006 г.), кој претставува успешна филозофска (естетичка) и научна анализа на феноменот на дигиталната уметност, лоциран во поширокиот контекст на современата масовна, урбана култура, но и успешно компариран со некои придобивки и наследства на источните култури (таоизмот). Значајно е да се наведе дека во периодот од 2003 година до денес, Ноневски, како добар познавач на англискиот јазик, успешно превел 5 книги од светски признати и познати автори од областа на филозофијата (естетиката), социологијата и културологијата. Треба да се истакне дека м-р Ноневски во својата посветеност кон научното истражување на феномените на културата е отворен и за предизвиците на родовите истражувања.

2. М-р Биљана Страмшак-Ѓуровска

М-р Биљана Страмшак-Ѓуровска е родена во Скопје во 1977 година. Средното образование го завршила во Скопје, а дипломирала на Институтот за социјална работа и политика при Филозофскиот факултет во Скопје во 2001 година и се здобила со звањето социјален работник. На истиот Институт ги

завршила постдипломските студии со просечен успех 9,62 и во 2008 година го одбрала магистерскиот труд под наслов „Жените пионери во социјалната работа и нивното влијание врз подемот на феминизмот“. Моментално работи на докторската дисертација под наслов „Вградувањето на родовата компонента во дефинирањето на социјалниот статус на самохраните родители – можност за унапредување на семејната политика“, која е пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје. Кандидатката одлично го познава англискиот јазик, има завршено курс од прв степен албански јазик и основни познавања на италијанскиот јазик.

Покрај формалното образование, м-р Страмшак-Ѓуровска учествувала на 15 обуки/семинари во функција на здобивање знаења и вештини главно во доменот на социјалната работа и проектните активности. Исто така, учествувала во работата на три меѓународни конференции.

Нејзиниот интерес за родовите прашања резултирал со двегодишно учество во алтернативната програма на женските (родови) студии во организација на СОЖМ, и учеството на зимскиот колоквиум на Одделението за родови студии при ЕВРО –Балкан, Скопје, „Родови студии ОД и ЗА Балканот“.

Досегашното работно искуство на м-р Страмшак-Ѓуровска главно се одвивало преку проектните активности во невладиниот сектор и во државни институции. Работела/волонтирала како социјален работник во Центарот за меѓуетничка соработка и бегалци, во Центарот за улични деца, во Центарот за социјална работа во општина Карпош, во Здружението за еднаквост, солидарност и еманципација на жени – ЕСЕ, а работела и како операторка на СОС-линија за помош од дрога, и на Националната СОС-линија за жени и деца- жртви на семејно насилство.

Од 2007 година работи како координаторка на Ресурсниот центар за деца во социјален ризик – проект на ЈУ Завод за социјални дејности и Канцеларија на УНИЦЕФ во Скопје. Во ЈУ Завод за социјални дејности таа е ангажирана и како координаторка за еднакви можности.

Во летниот семестар на академската 2009/2010 работела како демонстраторка на Филозофскиот факултет по предметите: стратегии за родова рамноправност на Институтот за родови студии и родова рамноправност во социјалната политика на Институтот за социјална работа и социјална политика. Кандидатката има искуство и како предавачка на семинари и работилници за актуелни прашања од областа на социјалната работа и социјалната заштита организирани од Заводот за социјални дејности.

Во периодот 2010-2011 го координирала проектот „Имплементација на родовата рамноправност во социјалната заштита низ едукација“ со финансиска поддршка на Канцеларија на UN Women во Скопје, а тековно го координира проектот „Вградување на родовата рамноправност во социјалната работа низ родов анализа и зголемување на капацитетите преку истражување“, финансиски поддржан од Канцеларија на UN Women во Скопје.

Досега се пројавила како авторка на две публикации: *Прилој за 60 години од работата на Јавна усшанова Дејски дом „11 Октомври“ – Скопје; Феминистички почестоци на социјалната работа*; како коавторка на

Прирачник за идентификација на родовите прашања и за нивна примена во социјалната работа и социјалната заштита, и како авторка на пет прилози од областа на социјалната заштита и родовата рамноправност во Билтен на ЈУ Завод за социјални дејносии – Скопје.

Од приложената библиографија и досегашната активност може да се заклучи дека м-р Биљана Стрампак-Ѓуровска систематски работи на продлабочување на своите сознанија во доменот на социјалната работа при што се видливи нејзините напори за вградување на родовата димензија и во научната и во проектната активност. Нејзиниот родо сензибилитет особено доаѓа до израз во магистерскиот труд во кој ги врзува почетоците на социјалната работа со дејствувањето на феминистките од 19 век, тема која досега не била истражувана во балканските простори, потоа во изборот на темата за докторска дисертација како и во тековните проекти коишто ги координира.

3. М-р Боби Бадаревски

М-р Боби Бадаревски е роден на 9.9.1967 година во Скопје. Дипломирал на Институтот за филозофија на Филозофскиот факултет, при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, во 1997 година и се стекнал со наслов професор по филозофија. Магистрирал во 2008 година, на Институтот за општествени и хуманистички истражувања „Евро-Балкан“ со магистерскиот труд под наслов *Феминистичката епистемологија и родовата анализа*.

Работното искуство на Бадаревски може да се согледа низ неговиот ангажман во 8 (осум) научноистражувачки проекти од областа на граѓанскиот сектор и од областа на родовата еднаквост и човековите права. Бадаревски е член во Истражувачкиот центар за родови студии. Исто така, тој е член на уредничкиот одбор на списанието „Идентитети“: Журнал за политика, род и култура. Во моментов, работи како програмски координатор во здружението на граѓани – „Акција здруженска“.

Едукативната и научноистражувачката работа на Боби Бадаревски се темели врз искуствата и сознанијата стекнати од учеството во повеќе проекти. Едукативната дејност Бадаревски ја остварувал како предавач на Школата за род и политика – Евро Балкан (2002 година) по предметот методологија на родовите истражувања. Два семестра бил предавач по предметот родот и дискурсите: критичка анализа на дискурзивните конструкции на родот и два семестра предавач по предметот епистемологија на родовите истражувања (2008 година), исто така на гореспоменатата школа. Бадаревски бил предавач и на програмата за обука/феминистичко образование за женските невладини организации: „Стратегии за родова еднаквост во дискурсите на локалните, националните и меѓународните политики“ (2007), како и предавач по предметот феминизмот и женскиот активизам во контекст на мултикултурна Македонија. Во научно-истражувачката активност Бадаревски се јавува како главен истражувач во тематскиот пакет 8 за „Насилството“ во истражувачкиот проект: Gender-Migration-Intercultural Interaction (GeMIC), меѓународен научноистражувачки проект,

подржан од академската програма на ФП7 на Европската комисија (февруари 2007/јануари 2011) и истражувач во рамките на проектот: „Stereotyping: representation of Woman in Print Media in South East Europe“ поддржана од SEENPM и BHRN, со поддршка на Данското министерство за надворешни работи од програмата (NAB).

Од приложената библиографија на Бадаревски, која содржи 25 авторски библиографски единици и три прикази, може да се согледа дека тој пројавува интерес во повеќе општествени области и полиња. Непосредно по дипломирањето, Бадаревски главно се занимава со прашања од областа на филозофијата, но подоцна, поточно од 2000 година па до денес, негова главна преокупација стануваат родовата проблематика и човековите права, а посебно родовата методологија и епистемологијата. Во прилог на ова би ги посочиле следниве негови трудови: *Critical discourse analysis of the trafficking of woman in print media in Macedonia* (2006); *Родоваџа егнаквостџ и локалнаџа самоупџрава* (2006), *Наука, Геј ген, човекови права* (2004); *Родоваџа егнаквостџ и локалнаџа самоупџрава* (2006) *Gender perspective of Trafficking in Human Beings* (2004); *Multiculture, Multiculturalism, Feminism, Identities* (2006); *Воведување на родоваџа анализа во исџражувањаџа за социјалнаџа инклузија: Аналитџички освџрџи* (2011).

Од досегашната активност на Боби Бадаревски, без оглед дали тој се јавува како автор на трудови, како истражувач или како активен учесник во пренесување на знаења (едукатор), е сосем јасно дека станува збор за суверен познавач на родовата проблематика и човековите права. Темите на кои Бадаревски се фокусира, главно кореспондираат со најактуелните проблеми од областа на методологијата на родовите истражувања и епистемологијата на родот, кои тој на разбирлив и јасен начин ги промислува (анализира) и ги актуализира, правејќи ги достапни и податливи за читање не само за врвните познавачи на оваа проблематика, туку и за оние што допрва се среќаваат со неа. Во прилог на неговата посветеност на актуелни теми од областа на родовата проблематика говори и неговиот посебен научноистражувачки интерес во однос на прашањата на компјутационализмот и родот, на овие простори, а и во светски рамки ретко истражувана тема, за која тој пишува во неговата докторска дисертација (во изработка) со наслов: „Компјутационализмот и феминистичко-родовата теорија на умот“, пријавена на Институтот за општествени и хуманистички истражувања „Евро-Балкан“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Комисијата детално ги разгледа поднесените документи на тројцата кандидати и констатира дека согласно со актите на УКИМ, сите ги исполнуваат предвидените услови според конкурсот - завршено високо образование со просечна оценка над 8 (осум), одбранети магистерски трудови и познавање на еден од светските јазици.

РЕЦЕНЗИЈА
НА УЧЕБНИКОТ „МУЛТИКУЛТУРАЛИЗМОТ ВО СОЦИЈАЛНАТА
РАБОТА И СОЦИЈАЛНАТА ПОЛИТИКА“ ОД АВТОРОТ ДОЦ. Д-Р
СВЕТЛАНА ТРБОЈЕВИЌ

Наставно-научниот совет НА Филозофскиот факултет ВО Скопје, на својата XX седница, ме избра за рецензент на учебникот МУЛТИКУЛТУРАЛИЗМОТ ВО СОЦИЈАЛНАТА РАБОТА И СОЦИЈАЛНАТА ПОЛИТИКА од авторот д-р Светлана Трбојевиќ. По разгледувањето на ракописот го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Трудот **МУЛТИКУЛТУРАЛИЗМОТ ВО СОЦИЈАЛНАТА РАБОТА И СОЦИЈАЛНАТА ПОЛИТИКА**, од авторот доц. д-р Светлана Трбојевиќ, содржи 150 страници - основен текст, прилози и користена литература.

Трудот се состои од три глави кои во континуитет претставуваат една богата целина.

Во првата глава, авторката, по дефинирањето на мултикултурализмот, ги анализира неговите историски корени и ги презентира видовите мултикултурализмот. Потоа следува презентација на поимите - национална држава, етницитет, култура, евроцентризам, другост, социјална исклученост и социјална инклузија. Авторката ги елаборира четирите клучни фактори кои вријаат врз развојот на мултикултурализмот: демографските карактеристики, појавата на десекуларизација, присуството на либерално демократски консензус и зголемувањето на свеста на луѓето за правда.

Во втората глава следува поимовото определување на социјална држава, нејзиниот развој, како и кризата која таа ја доживува. Авторката ги анализира факторите кои се присутни во развојниот процес на социјалната држава: развојот на граѓанските права, цивилното општество, интернационализацијата и глобализацијата на социјалната држава, како и врската помеѓу мултикултурализмот и социјалната држава.

Во овој дел авторката ги анализира најинтересните примери од практиката посочувајќи ја Германија, Франција, САД, Велика Британија и Холандија и Македонија (социјалната заштита на етничките малцинства).

Во третата глава следува анализа за поврзаноста помеѓу мултикултурализмот и практиката на социјалната работа, разгледуван од аспект на перспективи, модели и пристапи.

Во понатамошниот текст презентирани се три главни теоретски концепции кои ја обусловуваат појавата на мултикултурната работа: концептот за човекови права, концептот за социјална правда и концептот за човекови разлики.

Исто така, предмет на нејзината анализа е културниот релативизам и кроскултурната практика во социјалната работа.

Авторката дава јасна слика за елементите на мултикултурната практика од кои посебно значење им придава на културните разлики.

Од содржините на трудот и неговата анализа, можно е да се потенцираат следниве генерални квалитативни карактеристики на трудот **МУЛТИКУЛТУРАЛИЗМОТ ВО СОЦИЈАЛНАТА РАБОТА И СОЦИЈАЛНАТА ПОЛИТИКА** од авторот д-р Светлана Трбојевиќ:

- *прво*, трудот ги содржи сите информации за мултикултурализмот во социјалната работа и социјалната политика со што може да се категоризира како *универзитетски учебник*;
- *второ*, тоа е *прво издание* на учебникот;
- *трето*, учебникот е неменет за студентите на студиската програма: *социјална работа и социјална политика* при Филозофскиот факултет во Скопје;
- *четврто*, за студиската програма (2 циклус) по социјална работа и политика, учебникот се однесува на предметната програма мултикултурализмот во социјалната работа - каде што фондот на часови настава изнесува *15 часа* и носи 5 ЕКТС-кредити. Се предвидува негова алокација на додипломски студии;
- *петто*, учебникот е во согласност со курикулумот на Факултетот;
- *шесто*, определени забелешки и сугестии на авторката ѝ се пренесени во директна комуникација.

КОНСТАТАЦИЈА И ПРЕДЛОГ

Авторката одлично сплотила во една целина повеќе феномени, кои сами по себе претставуваат предмет на сложените теоретски анализи. Богатството на мисли и слободното движење во сложената проблематика му даваат на трудот посебен позитивен белег и укажуваат на тоа дека се исполнети сите формални и суштински услови кои се потребни за негова изработка. Трудот може да биде корисен и за поширокиот круг читатели, надвор од социјалната струка, кои покажуваат интерес за определени социјални теми.

Поаѓајќи од изнесените констатации и оценки за квалитетот на трудот, со особено задоволство му предлагам на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, да одобри публикување на ракописот **МУЛТИКУЛТУРАЛИЗМОТ ВО СОЦИЈАЛНАТА РАБОТА И СОЦИЈАЛНАТА ПОЛИТИКА**, во форма на *универзитетски учебник* по предметот мултикултурализам во социјалната работа

Скопје,

Рецензент
Проф. д-р Марија Донева, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „МУЛТИКУЛТУРАЛИЗМОТ ВО СОЦИЈАЛНАТА
РАБОТА И СОЦИЈАЛНАТА ПОЛИТИКА“, ОД АВТОРОТ Д-Р СВЕТЛАНА
ТРБОЈЕВИЌ

Врз основа на член 38 од Правилникот за внатрешни односи и работењето на Филозофскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и член 16 од Правилникот за организирање на издавачка дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XX редовна седница, одржана на 14.9.2011 година, донесе одлука за избор на двајца рецензенти на учебникот под наслов *Мултикултурализмот во социјалната работа и социјалната политика*. За рецензенти беа избрани проф. д-р Марија Донеvsка и проф. д-р Маја Геровска Митев. Како еден од избраните рецензенти имам чест на Наставно-научниот совет да му го поднесам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Трудот со наслов *Мултикултурализмот во социјалната работа и социјалната политика* чиј автор е доц. д-р Светлана Трбојевиќ претставува теоретско-апликативна разработка на повеќеслојниот концепт мултикултурализам и неговата иманентна примена во социјалната работа и социјалната политика. Во трудот, авторката прави теоретско поимна определба на концептот, притоа осврнувајќи се на неговиот хронолошки развој, неговата идеолошка матрица, како и на предусловите и принципите кои се карактеристични за различните практики во кои концептот на мултикултурализмот се применува. Она што на трудот му дава особена важност е неговата операционализација во контекст на социјалната држава и социјалната работа, афирмирајќи ги на тој начин различноста, другоста и повеќекултурноста како неодминливи компоненти во креирањето и развивањето на социјалната политика и социјалната работа во 21 век.

Овој труд спаѓа во категоријата учебник, кој авторката го создава за потребите на предметната програма – мултикултурализмот во социјалната работа, која е дел од студиската програма за втор циклус студии по социјална работа и социјална политика, во насоката социјална работа. Во рамките на вториот циклус студии, овој предмет има фонд на часови 2+2 и се вреднува со 5 ЕКТС-кредити. Увидот во содржината на учебникот покажува дека тој е во согласност со споменатата предметна програма. Овој учебник е прво издание на авторката.

Крајшок опис на содржината:

Трудот *Мултикултурализмот во социјалната работа и социјалната политика* се состои од три поглавја, како и вовед, заклучок и користена литература. Поголавјата се функционално поврзани и претставуваат логички след на развивање на темата.

Првото поглавје е насловено како „Мултикултурализам“ се зафаќа со теоретската анализа на овој концепт. Авторката прави негова поимна определба, истакнувајќи дефиниции од различни општествени дисциплини и пристапи. Исто така, авторката го опишува историскиот развој на мултикултурализмот, неговата идеолошка заснованост, укажувајќи истовремено на различните типологии, аспекти и предизвици поврзани со овој концепт. Во рамките на ова поглавје авторката дава анализа и на различните модели на држава и нивното третирање на концептот мултикултурализам. Конечно, поглавјето ги третира и важните елементи својствени на овој концепт – како: етницитет, култура, другост, социјална исклученост, како и видовите, факторите и практиките на мултикултурализмот. Придонесот на ова поглавје е несомнено голем, бидејќи покрај поставување солидна база за разгледување на мултикултурализмот од повеќе аспекти, поглавјето исто така нуди синтетизирана анализа за најзначајните претпоставки на мултикултурализмот, неопходни за негово научно поимање, но и развивање на понатамошни дебати и дискурси.

Второто поглавје, насловено „Социјалната држава и мултикултурализмот“, дава вовед во примената на концептот мултикултурализам во социјалната држава. Имено, поаѓајќи од историската анализа на развојот на социјалната држава, нејзината условеност од различни идеолошки модели, но и фактори како глобализацијата и интернационализацијата кои придонесуваат и за криза во самата социјална држава, авторката ја истакнува важноста на принципите солидарност, универзалност и еднаквост кои влијаат на сфаќањето и примената на мултикултурализмот. Сепак, употребата и примената на овие принципи се разликува во различните модели на социјална држава зависно од националните, историските и други општествени прилики внатре во државите. Во тој контекст, главна теоретска дилема која ја анализира авторката во ова поглавје се однесува на корелацијата меѓу диверзитетот, солидарноста и социјалната држава. Авторката заклучува дека овие аспекти не се меѓусебно противречни, и дека мултикултуралниот карактер на социјалните држави се нагласува кога ќе се надминат тесните национални рамки на обезбедување социјални прва. Анализите и аргументациите кои авторката ги приложува во ова поглавје се од голем придонес за редефинирање на улогата на социјалната држава во 21 век, базирана на социјално граѓанство. Имено, во услови на „повлекување“ на традиционалната социјална држава и надоаѓање на неолибералните трендови во социјалната политика, ова поглавје, аргументирајќи ја важноста на мултикултурниот аспект на обезбедување социјални услуги, ја заговара исклучително важната компонента на ПРИСТАПНОСТ на социјалната држава за сите.

Третото поглавје, насловено како „Мултикултурализмот и практиката на социјалната работа“, претставува апликативно надополнување на првото и второ поглавје, преку кое концептот на мултикултурализмот се согледува низ професионалната социјална работа. Анализирајќи различни перспективи и пристапи во социјалната работа, авторката повикува на промена на традиционалните форми во социјалната работа, преку прифаќање на културните, традиционалните и вредносни специфики на клиентите со кои социјалните работници работат. Понудените услуги во професионалната социјална работа треба да бидат моделирани согласно со можностите и капацитетите на различните ранливи групи на корисници.

Во завршното поглавје – насловено „Крајни заклучоци“, авторката преку синтеза на сите претходни согледувања ги истакнува најважните постулати на тријадата мултикултурализам - социјална држава – социјална работа. Притоа, авторката заклучува дека во рамките на оваа тријада доаѓа до преклопување на предизвиците и парадигмите. Иманентните реакции и одговори во социјалната држава и социјалната работа зависат од прифаќањето и вреднувањето на мултикултурализмот како начело и принцип. Само таквиот афирмативен пристап, смета авторката, може да доведе до социјална политика и социјална работа кои безрезервно ги поддржуваат човековите права и човековите потреби.

Вака структурираниот труд е прецизен и читлив, и тој не изискува потреба од некакви дополнителни корекции.

Оцена на трудот (учебникот)

Трудот *Мултикултурализмот во социјалната работа и социјалната политика* чиј автор е доц. д-р Свешлана Трбојевиќ претставува сериозна теоретско-апликативна расправа за мултикултурализмот како концепт и практика. Од методолошки аспект, авторката се служи со аналитичко-синтетичкиот пристап, како и примена на компаративен метода при анализата на различни модели и практики. Примената на анализата на содржината (особено на релевантни научни трудови, концепциски документи, анализи и извештаи) резултирала со богата база на сознанија и податоци кои овој труд го прават методолошки издржан и аргументиран. Анализираните теоретски пристапи и дебати се прикажани преку критичка анализа и конфронтирање на различни парадигми, овозможувајќи му притоа на читателот да се запознае со главните предизвици и предности на концептот и неговата примена во социјалната политика и социјалната работа.

Трудот е еден од првите стручни академски расправи во домашната литература кој го афирмира мултикултурализмот во социјалните дејности. Широкоградоста на авторката, како и нејзиниот критички и систематски пристап во разработката на клучните термини во трудот, го прават учебникот лесно читлив, разбирлив но и провокативен. Проблематиката која ја обработува и афирмира овој учебник е од особена важност не само за осовременување на наставните содржини за едукација на профилот социјален работник, туку истовремено може да послужи како водич за современи пристапи и методи во социјалната работа, особено во однос на социјалната работа со различни етнички заедници.

Заклучок

Имајќи го предвид гореизложеното, сметам дека учебникот *Мултикултурализмот во социјалната работа и социјалната политика* чиј автор е доц. д-р Светлана Трбојевик претставува сериозен теоретско-научен труд, кој ќе има голема применливост во низа општествени дисциплини (во кои се едуцираат помагателните професии - социјален работник, педагог, психолог, дефектолог), но исто така и во креирањето на современи пристапи во социјалната политика и професионалната социјална работа.

За таа цел, со особена чест и задоволство го препорачувам трудот *Мултикултурализмот во социјалната работа и социјалната политика* од авторката доц. д-р Светлана Трбојевик за печатење.

Датум
9.11.2011

Рецензент
Проф. д-р Маја Геровска-Митев, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ПО ГРУПАТА ПРЕДМЕТИ: **ЕКОЛОШКА БИОТЕХНОЛОГИЈА, ТЕХНОЛОГИЈА НА ВИНО И АЛКОХОЛНИ ПИЈАЛАЦИ, ТЕХНОЛОГИЈА НА СЛАД И ПИВО, МИКРОБИОЛОГИЈА И МИКРОБИОЛОГИЈА НА ХРАНА И САНИТАЦИЈА НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Со одлука на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, донесена на I редовна седница одржана 6.IX 2011 година, именувани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на **наставник во сите наставно-научни звања по групата предмети: еколошка биотехнологија, технологија на вино и алкохолни пијалаци, технологија на слад и пиво, микробиологија, микробиологија на храна и санитација**, во состав:

- д-р Ацо Димитровски, редовен професор, во пензија, претседател;
- д-р Михаил Петков, редовен професор, Факултет за земјоделски науки и храна, Скопје, член;
- д-р Слободанка Кузманова, редовен професор, во пензија, член.

Врз основа на пријавата и по разгледувањето на поднесената документација, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот за избор на наставник во сите наставно-научни звања објавен во весниците „НОВА МАКЕДОНИЈА“ и „КОХА“, од 21.IX 2011 година се пријави само кандидатката д-р Донка Донева-Шапческа, насловен доцент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Со пријавата се доставени сите потребни документи според објавениот конкурс.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Име и презиме:	Донка Донева-Шапческа
Датум и место на раѓање:	12.I 1963 год. Софија, Бугарија
Е-адреса:	donka_doneva@yahoo.com
Адреса:	Иво Лола Рибар 72-2, Скопје
Телефон:	02/ 3088 261; 070 234710
Државјанство:	македонско

2. ОБРАЗОВАНИЕ:

1986	• Дипломирала на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје: - насока: органска технологија - биотехнологија; - тема: „Определување на кинетичките параметри на растење на габата <i>A.niger</i> ТМФ-15 и образување пектолитички ензими“.

2007-2011

- делумно по предметот еколошки микробни процеси кој подоцна е преименуван во еколошка биотехнологија.
- Ангажирана како насловен доцент во изведувањето на наставата и вежбите на студиските програми прехранбена технологија (ПТ) и биотехнологија (БТ), по предметите:
 - технологија на вино и алкохолни пијалаци, VII (2+2),
 - еколошка биотехнологија
 - VIII (2+2) за ПТ,
 - VIII сем (3+2) за БТ и
 - VI сем (2+2) по новата програма за двете студиски програми
 - технологија на слад и пиво VIII (2+2).
 - Ангажирана е и во наставата за изборните предмети: одбрани поглавја од еколошка биотехнологија, одбрани поглавја од технологија на слад и пиво и одбрани поглавја од технологија на вино и алкохолни пијалаци за програмата дизајн и менаџмен во хемиската индустрија (ДМХИ).
 - Во 2010-2011 е ангажирана и во изведувењето на наставата на доделените предмети: микробиологија V (3+3), микробиологија на храна и санитација VII (2+2) и основни процеси во биотехнологијата 1, VI (2+3) 30%.

Кандидатката д-р Донка Донева-Шапческа беше вклучена и во изведувањето на наставата од втор циклус студии на ТМФ и тоа на **специјалистичките студии** - иновации во прехранбената индустрија, по новововедениот предмет управување со отпад (2+2) 50%, во 2009 година.

На **постдипломските студии** (програма: прехранбена технологија и биотехнологија, управување со квалитет и безбедноста на храната и инженерство на животната средина) е ангажирана во изведувањето на наставата по следниве предмети: ензими во процесната индустрија 20%, развој на нови производи, процеси и методи 20%, стартер култури 40%, пробиотици и пребиотици 50%, управување со отпад 100%, безбедност на храната 80%, еколошки микробни процеси 100 % и влијание на прехранбената индустрија врз животната средина 50%.

На 4.V 2011 година, по барање на Земјоделскиот институт при Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, ангажирана е во изведувањето на наставата од втор циклус студии по предметот микробиологија на вино, на студиската програма растителна биотехнологија.

Д-р Донка Донева-Шапческа, покрај редовните обврски во одржувањето на наставата, вежбите, домашните и семинарските работи, консултациите, колоквиумите и испитите на предметите на кои беше ангажирана, има подготвено и соодветни пишани материјали (скрипти) за студентите, за полесно совладување на предавањата, лабораториските и пресметковните вежби.

Кандидатката е коавтор и на објавениот учебник: Микробиолошка контрола на прехранбените производи (автори: Ацо Димитровски, Донка Донева-Шапческа и Дарко Димитровски), Технолошко-металуршки факултет, во издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, 2011, Скопје.

Во периодот од 2006 година до денес, д-р Донка Донева-Шапческа била ментор на 22 дипломски работи и член на комисија на 84 дипломски работи. Исто така, била член во комисија за одбрана на 1 магистерски труд и 2 специјалистички труда. Во моментот е ментор на еден пријавен магистерски труд.

Во периодот од 2006 до денес активно била вклучена во организирањето и реализирањето на практичната работа на студентите во рамките на летното училиште од проектот „Пакт за стабилност на земјите од Југоисточна Европа“, спонзорирано од DAAD (German Academic Exchange Service). На истите летни училишта одржала предавања поврзани со ароматичните соединенија во грозје и вина и методите за нивна анализа.

Учествувала на работилница во рамките на билатералниот проект “A New scientific approach for improvement and appropriate management of wastewater systems in the Republic of Macedonia”, 1-4.VIII 2011, Охрид, Р. Македонија.

5. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Како насловен доцент, кандидатката д-р Донка Донева-Шапческа активно е вклучена во реализацијата на 2 билатерални научноистражувачки проекта.

Како автор или коавтор има објавено: 2 труда со оригинални научни резултати, објавени во научно списание, 1 труд објавен во зборник на трудови од научен собир, 2 труда објавени во зборник на трудови со меѓународен уредувачки одбор, како и учество на 4 научно/стручни собири со реферат.

Одржала предавање на: 1st International Scientific Colloquium within the Center of Applied Spectroscopy, спонзорирано од DAAD, одржан во септември 2006 при Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје.

Учествувала на работилница од областа на винарството, одржана на 21.X 2008 во хотел „Парк“, Неготино, на која биле поканети голем број винарии од Републиката, а на која одржала предавање на тема: Ароматични соединенија во грозје и вина и методи за нивна анализа.

6. СТРУЧНО АПЛИКАТИВНАТА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Д-р Донка Донева-Шапческа била избрана како член на рецензентска комисија за избор на 2 помлади асистента и 1 асистент на Факултетот. Била рецензент и на еден предлог за развојно-истражувачки проект од Министерството за образование и наука.

Активно учествуваше во ТЕМПУС-проектот New Curriculum Models for Educating Food Engineers, во чии рамки беше на 2 студиски престоја во странство, од кои еден во Вагенинген, Холандија и еден во Грац, Австрија. Исто така е учесник и во ТЕМПУС-проектот Improving Academia - Industry Links in Food Safety and Quality, кој сè уште е во тек.

Во изминатиот период била и член на комисија за настава, член на комисија за КТС при Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје и е член на Македонското еколошко друштво.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Кандидатката д-р Донка Донева-Шапческа, во периодот од нејзиниот избор во звањето насловен доцент до денес, активно била вклучена во реализацијата на наставно-образовната дејност на Технолошко-металуршкиот факултет, како во изведување на вежбите така и во наставата на поголем број предмети на додипломските студии, и тоа: еколошка биотехнологија, технологија на слад и пиво, технологија на вино и алкохолни пијалаци, микробиологија, микробиологија со микробиологија на храната, индустриска микробиологија, биохемија 1, биохемија 2, хемија на храна и основни процеси во биотехнологијата 1, како и во наставата на постдипломските студии.

Учествувала во реализацијата на голем број дипломски работи и магистерски трудови, пренесувајќи им го своето знаење на студентите, со што дала значаен придонес во оформувањето на идните инженери и магистри од областа на прехранбената технологија и биотехнологијата.

Од списокот на трудови и учеството во научноистражувачките проекти се гледа дека кандидатката е вклучена во научноистражувачката дејност во подрачјето на кое се бира со што континуирано работи на нејзино усовршување како научен работник.

Според приложените трудови од кандидатката д-р Донка Донева-Шапческа, може да се заклучи дека тие се однесуваат на развивање на подрачја од технологиите на вино, слад и пиво како и во областа на еколошката биотехнологија, потоа примена на ензимите во технолошките процеси, како и примената на современи техники за анализа на компоненти од ферементациските производи. Трудовите на кандидатката претставуваат интегрален дел од научноистражувачките области во кои спаѓаат и предметите за кои кандидатката конкурира за наставник во сите наставно-научни звања.

Врз основа на горенаведеното и во согласност со новите критериуми за избор на наставник според Правилникот за избор во звања со вкупно 115 бодови (анекс 2) и нашата позитивна оценка во однос на нејзината научна и особено педагошка активност, членовите на Рецензентската комисија со задоволство му предлагаат на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет, кандидатката д-р Донка Донева-Шапческа досегашен насловен доцент на Факултетот, да биде избрана во звањето вонреден професор по групата предмети: еколошка биотехнологија, технологија на вино и алкохолни пијалаци, технологија на слад и пиво, микробиологија и микробиологија на храна и санитација.

Рецензентска комисија

1. Д-р Ацо Димитровски, редовен професор, во пензија,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, с.р.
2. Д-р Михаил Петков, редовен професор,
Факултет за земјоделски науки и храна, Скопје, с.р.
3. Д-р Слободанка Кузманова, редовен професор, во пензија,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Донка Коста Донева-Шапческа**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Технолошко-металуршки факултет-Скопје**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: технолошка микробиологија (22106), технологија на вриење (22101), индустрија (22504), отпадни материјали (22506), ензими (10802), микробна биотехнологија (41302), искористување на отпадни материи (41304), микробиологија (41402) и друго (40602).

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава¹ од прв циклус студии = ч. • нед. • 0,04	
	Технологија на вино и алкохолни пијалаци (ПТ), 7 сем. (2+2), 2007/08	1,2
	Еколошка биотехнологија (ПТ), 8 сем. (2+2), 2007/08	1,8
	Еколошка биотехнологија (БТ), 8 сем. (3+2), 2007/08	
	Технологија на вино и алкохолни пијалаци (ПТ), 8 сем. (2+2), 2008/09	1,2
	Одбрани поглавја од техн.на вино (ДМХИ), (2+0), 2008/09	
	Еколошка биотехнологија (ПТ), 8 сем. (2+2), 2008/09	1,8
	Еколошка биотехнологија (БТ), 8 сем. (3+2), 2008/09	
	Технологија на слад и пиво (ПТ и БТ), 8 сем. (2+2), 2008/09	1,2
	Технологија на вино и алкохолни пијалаци (ПТ+БТ) 7 сем. (2+2), 2009/10	1,2
	Еколошка биотехнологија (ПТ), 8 сем. (2+2), 2009/10	1,8
	Еколошка биотехнологија (БТ), 8 сем. (3+2), 2009/10	
	Еколошка биотехнологија (ПТ + БТ), 6 сем. (2+2), 2009/10	
	Одбрани погл. од еколошка биотехнологија (ДМХИ), 8 сем. (2+0), 2009/10	
	Технологија на слад и пиво (ПТ и БТ), 8 сем. (2+2), 2009/10	1,2
	Технологија на вино и алкохолни пијалаци (ПТ+БТ), 7 сем. (2+2), 2010/11	1,2
	Еколошка биотехнологија (ПТ + БТ), 6 сем. (2+2), 2010/11	1,8
	Технологија на слад и пиво (ПТ и БТ), 8 сем. (2+2), 2010/11	1,2
	Микробиологија (ПТ и БТ), 5 сем. (3+3), 2010/11 - доделен	1,8

	Микробиологија на храна и санитација (ПТ), 7 сем. (2+2), 2010/11 - доделен	1,2
	Основни процеси во биотехнологијата 1 (БТ), 6 сем. (2+3), 2010/11 - 30% доделен	0,32
	сума	18,92
2	Одржана настава¹, - втор циклус на студии, специјалистички студии = ч. • нед. • 0,05	
	1. Управување со отпад 2+2 часа	0,75
3.	Подготовка на нов предмет	
	- Предавања: управување со отпад	1
4.	Одржана настава - втор циклус на студии, ПДС = ч. • нед. • 0,05	
	1. Ензими во процесната индустрија -20%, (3+3), 7 ЕКТС	0,45
	2. Развој на нови производи, процеси и методи -20%, (2+4), 6 ЕКТС	0,30
	3. Стартер култури -40%, (2+2), 5 ЕКТС	0,60
	4. Пробиотици и пребиотици -50%, (3+2), 6 ЕКТС	1,125
	5. Управување со отпад -100%, (3+2), 6 ЕКТС	2,25
	6. Безбедност на храната -80%, (3+2), 6 ЕКТС	1,80
	7. Еколошки микробни процеси -100% ИЖС, (2+2), 6 ЕКТС	1,50
	8. Влијание на прехранбената индустрија врз животната средина -50% ИЖС, (2+2), 6 ЕКТС	0,75
	сума	8,775
5	Одржување на теренска настава² = ч. • нед. • 0,04	
	- 2007/08, технологија на вино и алкохолни пијалаци	0,12
	- 2007/08, технологија на слад и пиво	0,12
	- 2008/09, технологија на вино и алкохолни пијалаци	0,12
	- 2008/09, технологија на слад и пиво	0,12
	- 2009/10, технологија на вино и алкохолни пијалаци	0,12
	- 2009/10, технологија на слад и пиво	0,12
	- 2010/11, технологија на вино и алкохолни пијалаци	0,12
	- 2010/11, технологија на слад и пиво	0,12
	- 2010/11, еколошка биотехнологија	0,32
	сума	1,28
6.	Одржување на вежби² = ч. • нед. • 0,03	
	1. Микробиологија, 5 сем. (3+3), 2006/07	2,7
	2. Микробиологија на храна и санитација, 7 сем. (2+2), 2006/07	1,8
	3. Микробиологија на храна и санитација, 6 сем. (2+2), 2006/07	1,8
	4. Биохемија 1, 4 сем. (2+3), 2006/07	2,7
	5. Биохемија 2, 5 сем. (2+2), 2006/07	1,8
	6. Хемија на храна, 5 сем. (2+2), 2006/07	0,9
	7. Микробиологија, 5 сем. (3+3), 2007/08	2,7
	8. Биохемија 2, 5 сем. (2+2), 2007/08	1,8
	9. Хемија на храна, 5 сем. (2+2), 2007/08	1,8
	10. Технологија на вино и алкохолни пијалаци, 7 сем. (2+2), 2007/08	0,9

	11. Еколошка биотехнологија (ПТ), 8 сем. (2+2), 2007/08	
	12. Еколошка биотехнологија (БТ), 8 сем. (3+2), 2007/08	0,9
	13. Технологија на вино и алкохолни пијалоци, 8 сем. (2+2), 2008/09	0,9
	14. Одбрани поглавја од технологија на вино (ДМХИ), (2+0), 2007/08	
	15. Еколошка биотехнологија (ПТ), 8 сем. (2+2), 2008/09	
	16. Еколошка биотехнологија (БТ), 8 сем. (3+2), 2008/09	0,9
	17. Технологија на слад и пиво (ПТ и БТ), 8 сем. (2+2), 2008/09	0,9
	18. Технологија на вино и алкохолни пијалаци (ПТ+БТ), 7 сем. (2+2), 2009/10	0,9
	19. Еколошка биотехнологија (ПТ), 8 сем. (2+2), 2009/10	
	20. Еколошка биотехнологија (БТ), 8 сем. (3+2), 2009/10	
	21. Еколошка биотехнологија (ПТ и БТ), 6 сем. (2+2), 2009/10	0,9
	22. Технологија на слад и пиво (ПТ и БТ), 8 сем. (2+2), 2009/10	0,9
	сума	27,9
7.	Консултации со студенти⁴ = број • 0,002	
	Од 2006 -2011 вкупно 726 студенти	1,45
8.	Ментор на дипломска работа = број • 0,2	
	Од 2007 до септември 2011 -ментор на 22 дипломски работи	4,4
9.	Член на комисија за оцена и/или одбрана на дипломска работа = број • 0,1	
	Од 2006 до септември 2011 - член на комисија на 84 дипломски работи	8,4
10.	Член на комисија за оцена и/или одбрана на магистерска работа = број • 0,3	
	Член на комисија за оцена и одбрана на магистерски труд: 1. Влијание на процесните параметри и амбалажата врз вкусовиот профил на пивото (одбранет).	0,3
11	Член на комисија за оцена и/или одбрана на специјалистички труд = број • 0,2	
	Член на комисија за оцена и одбрана на 2 специјалистички труда: 1. Подобрување на реолошките особини на наменско брашно (одбранет). 2. Продукција на функционален пијалак од црвено вино и екстракт од глог (одбранет).	0,4
12.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	
	Микробиолошка контрола на прехранбените производи, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Технолошко-металуршки факултет, 2011, автори: Ацо Димитровски, Донка Донева-Шапческа, Дарко Димитровски.	6
	Вкупно	79,57

НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во меѓународен научен проект:	
	A new scientific approach for improvement and appropriate management of wastewater systems in Republic of Macedonia – македонско - австриски проект.	5
	Влијание на фенолните екстракти од лековитите растенија врз стабилноста на антоцијаните од грозјето - билатерален македонско - хрватски проект.	5
2.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор: 6 бода • удел на автори + ИФ	
	Doneva-Sapceska Donka, Rudger Wolf and Tasev Igno, Analysis of volatile components in Riesling wines with and without enzyme treatment by SBSE-GC_MS technique, <i>Journal of the University of Chemical Technology and Metallurgy</i>, will be published in v. 46, iss. 4 (December 2011), Sofija, Bugarija.	4,8
3.	Труд со оригинални научни резултати објавен во списание: 4 бода • удел на автори	
	Димитровска Маја, Боцевска Мирјана, Донева-Шапческа Донка, Антоцијани во грозје и вино - хемиска структура, својства и идентификација, <i>Архиви на јавното здравје (Archives of Public Health)</i>, Vol 1, No 1, 2009, p.89-96.	3,2
4.	Труд објавен во зборник на трудови од научен собир: 2 бода • удел на автори	
	Donka Doneva-Sapceska, Igno Tasev, Silvija Trpkovska, Goran Bojadziski & Aco Dimitrovski, The influence of enological tannins on color of red wine, <i>XX Congress of Society of Chemists and Technologists of Macedonia BFT-05-E</i>, 17-20 September, 2008 Ohrid.	1,2
5.	Труд објавен во зборник на трудови со меѓународен уредувачки одбор: 3 бода • удел на втори	
	Klime Beleski, Zvonimir Bozinovic, Violeta Dimovska, Srebra Ilic-Popova, Donka Doneva-Sapceska, Climate influence on the grapevine phenology and anthocyanins content in wines from the Skopje vineyard area, Republic of Macedonia, VII th International Terroir Congress 2008, 19th - 23th May, 2008, Agroscope Changins-Wädenswil Research Station ACW (Nyon, Switzerland).	1,8
	Aleksandar Cadikovski, Eleonora Winkelhauzen, Donka Doneva-Sapceska, Beer flavour stability in different types of packaging, 7th International Congress of Food Technologists, Biotechnologists and Nutritionists, September 20 to 23, 2011, Opatija, Croatia.	2,4
6.	Учество на научен /стручен собир со реферат:	
	Igno Tasev and Donka Doneva-Sapceska, Content of aromatic	

	compounds in wines varieties, <i>International Symposium on Organic Chemistry</i> , Book of abstract, p.161, P2-51, December 9-12, 2006 Sofia, Bulgaria.	0,5
	2. Dimitrovska Maja, Bocevska Mirjana, Doneva-Sapceska Donka, Anthocyanin pattern of several grape varieties grown in Macedonia, <i>3rd International Congress on Food and Nutrition</i> , 22-25 April, 2009, p. 134-135, Antalya, Turkey.	0,5
	3. Donka Doneva-Sapceska, Saska Spesevska, Milica Pletvarska, Igno Tasev, Influence of two different vinification techniques on phenolic compounds and colour of young red wine Vranec, <i>XXI Congress of Society of Chemists and Technologists of Macedonia</i> BFT-13, p 131, 23-26 September, 2010 Ohrid.	0,5
	4. Donka Doneva-Sapceska, Marko Novovic, Zoran Bozinovski, Joti Popovski, Efficiency of anaerobic wastewater treatment plants for municipal wastewater, <i>XXI Congress of Society of Chemists and Technologists of Macedonia</i> ACE-22 p.68, 23-26 September, 2010 Ohrid.	0,5
7.	Одржани предавања на летни училишта во областа Flavor/Aroma compounds in grape and wine and methods for their analysis, по покана	
	10 јули 2007, Скопје	1
	15 јули 2008, Скопје	1
	8 јули 2009, Скопје	1
	13 јули 2011, Скопје	1
8.	Одржано предавање "Aromatic components in grape and wine", по покана	
	• <i>1st International Scientific Colloquium within the Center of Applied Spectroscopy</i> , sponsored by DAAD and Stability Pact for Southeast European Countries, 22.IX 2006 Skopje, Faculty of Technology and Metallurgy, Coordinator of the project: German Institute of Environmental Research (INFU) at the Dortmund University of Technology, FRG.	1
9.	Одржано предавање на семинар за потребите на домашни здруженија и федерации	
	Одржано предавање на работилница по покана на Tohem, Скопје, „Ароматични соединенија во грозје и вина и методи за нивна анализа“, на 21.X 2008, хотел „Парк“, Неготино.	0,5
	Вкупно	30,90

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Студиски престој во странство	
	• Вагенинген, Холандија, две недели 2009	0,5
	• Грац, Австрија, една недела 2008	0,5

2.	Изготвување и пријавување на образовен меѓународен проект	
	учесник во ТЕМПУС-проектот: New Curriculum Models for Educating Food Engineers, CD_JEP-40065-2005. Grant holder: Prof. Walter Steiner, Graz, Austria; project coordinators: проф. С. Кузманова и проф. Е. Винкелхаузен Скопје ТМФ	1
	учесник во ТЕМПУС-проектот: Improving Academia – Industry Links in Food Safety and Quality, 158714-TEMPUS-1-2009-1-ES-TEMPUS-JPHES, Prof. Javier ARÁNTGUIL JIMÉNEZ – University DE LLEIDA – Faculty of Agricultural Engineering, Edifici Centre de Cultures i Cooperació Transfronterera – Campus de Cap-Pont	1
3.	Член на факултетска комисија	
	комисија за КТС	0,5
	комисија за настава	0,5
4.	Член на комисија за избор во звање, број • 0,2	
	Член на комисија за избор на 2 помлади асистенти и на 1 асистент	0,6
5.	Ревизија	
	Рецензент на предлог развојно-истражувачки проект од 2008 год., на барање од Министерството за образование и наука	0,5
Вкупно		5,10

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	79,57
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	30,90
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	-
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	5,10
ВКУПНО	115,57

Членови на Комисијата

1. Д-р Ацо Димитровски, редовен професор, претседател, с.р.
2. Д-р Михаил Петков, редовен професор, член, с.р.
3. Д-р Слободанка Кузманова, редовен професор, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски труд на
ЈНУ Институт за македонска литература - Скопје

Студиска програма
Културолошки студии во книжевноста

Ред. Бр.	Кандидат	Тема	Ментор
1.	Биљана Рајчинова-Николова	„Егзодусот, егејското прашање и другоста“ “The Exodus, the Aegean Issue and the Otherness”	Проф. д-р Ангелина Бановиќ-Марковска
2.	Виолета Трајковска-Муратовска	„Превенции за безбедност и заштита на културното наследство од археолошките локалитети во Скопје и Скопско“ “Security Prevention and Protection of Cultural Haritage from Archeological Sites in Skopje and Skopje Area”	Проф. д-р Илија Велев
3.	Златко Поповски	„Творечко-естетските рефлексии на Фридрих Ниче во европскиот културен контекст“ “Creative-Aesthetic Reflections of Friedrich Nietzsche in the European Cultural Context”	Проф. д-р Александар Прокопиев
4.	Радомир Поповски	„Улогата на надреализмот во европскиот културен контекст“ “The Role of Surrealism in the European Cultural Context”	Проф. д-р Александар Прокопиев

5.	Виолета Шамбар	„Родовите во македонската археологија“ “Gender in Macedonian archaeology”	Проф. д-р Лорета Георгиевска-Јаковлева
6.	Фросина Пармакоска	„Варијации на магичниот реализам во светскиот и македонскиот роман“ “Variations of Magical Realism in World and Macedonian Novel”	Проф. д-р Јасмина Мојсиева-Гушева

ПРЕГЛЕД
на магистерски програми и наслови на теми за изработка на магистерски труд,
прифатени на Факултетот за музичка уметност – Скопје

	Кандидат	Ментор	Магистерска програма/Наслов на тема за магистерски труд	Комисија
1.	Ана Кондраченко	Проф. Виктор Третјаков	- J. С. Бах – Соната за соло-виолина BWV 1001 g-moll; - А. Хачатурјан – Соната – монолот за соло-виолина; - А. Пјачола – Шест танго етиди за соло-виолина; - Ц. Корнџано – Тема и варијација од филмот “Red violin”; - А. Глазунов – Концерт за виолина и оркестар.	- проф. В. Третјаков, - проф. В. Толевски, - вонр. проф. м-р Љ. Кировски.
2.	Астриг Мустафа	Проф. м-р Стојан Димов	- С. Saint-Saens – Sonate pour Clarinet avec piano, op. 167; - E. Cavallini – Serenata per Clarinet e piano; - С. М. Weber – Variations op. 33; - J. Ed. Barat – Piece en sol Mineur pour Clarinet & piano; - W. A. Mozart – Концерт A-dur, KV 622.	- проф. м-р Стојан Димов - проф. м-р Гордана Јосифова-Неделковска - вонр. проф. м-р Спрашо Темков.
3.	Ѓурисе Ибраимоски	Доц. м-р С. Петровска – Галиќ	- W. A. Mozart – “O Carità” (Арија на Мазето од операта “Дон Џовани”); - W. A. Mozart – “Se vuol ballare” (Арија на Фигаро од операта “Свадбата на Фигаро”); - W. A. Mozart – “Aï già vinta ... Vedro mentio” (рецитатив и арија на Фигаро од операта “Свадбата на Фигаро”); - G. Donizetti – “Stida funesta ... La pietà ... (арија и стрета арија на Епико од операта “Лучија ди Ламермур”); - G. Rossini – “A un dottor...” (арија на Доктор Бартоло од операта “Севилскиот берберин”);	- проф. м-р Б. Јакимовска; - доц. м-р С. Петровска – Галиќ; - проф. м-р М. Наумовска.

			- G. Verdi – “Son io ... Per me giunto” (арија на Дон Карлос од операта “Дон Карлос”); - F. Schubert – сого песни: - Am Feierabend; - Wohin? - Ungeduld; - Lied der Mignon; - Die Wetterfahne. - П.И.Чайковски – “Не толька тот кто знал”; - П.И.Чайковски – “Мой Гений, мой Ангел, мой друг...”; - С.Рахманинов – “Сон”; - Р.Аврамовски – Арија на Пезар од операта “Лидија од Македонија”.	
4.	Флорита Раифи	Проф.м-р Јасминка Чакар	- Л.В.Бетовен – Вагтели, бр.26, - Ф.Шопен – Скерцо, бр.39, - С.Прокофјев – Соната бр.28, - М.Равел – Пијано концерт г-дур	- проф.м-р Јасминка Чакар - проф.Јован Каровски - вонр.проф.м-р Зоран Пехчевски
5.	Мујесер Илџи	Проф.д-р Димитрије Бужаровски	- „Видео колекција на детски музички игри кај албанската популација во Полог во 2011 година“.	- проф.д-р Димитрије Бужаровски - проф.д-р Викторија Коларовска - Гмирија - доц.д-р Александар Димитријевски

Со почит,
Секретар
Михаило Малевски

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економски институт-Скопје

<i>Ред. бр.</i>	<i>Име на кандидатот</i>	<i>Наслов на прифатена тема за изработка на магистерски труд</i>	<i>Ментор</i>
1	Марија Чорбева	Влијанието на глобализацијата врз светската економија и врз стопанството на Република Македонија	Проф. д-р Биљана Ангелова
2	Владимир Мацовски	Апликативна примена на моделот од пет фази за развојниот циклус на малите бизниси	Проф. д-р Дејан Пендев
3	Лидија Јосимовска	Фактори на успех во користењето на интегрираните софтверски решенија во е-трговијата со посебен осврт на финансиските модули	Проф. д-р Татјана Петковска-Мирчевска
4	Жарко Ордевски	Директен маркетинг на доброволното пензиско осигурување	Проф. д-р Татјана Петковска
5	Силвана Пендовска	Оптимизација на инструментите на маркетинг-миксот во функција на унапредување на пласманот на семиња за зеленчук	Проф. д-р Татјана Петковска
6	Александра Чорбаџиева	Постојана Состојба и насоки за унапредување на заштитата на потрошувачите во Република Македонија	Проф. д-р Татјана Петковска
7	Мирјана Хаџи Мицева	Улогата на претприемачкиот менаџмент за развој на семејните бизниси	Проф. д-р Васил Поповски
8	Ивана Рестовиќ	Управување на односите со купувачите со користење на социјалните медиуми	Доц. д-р Зоран Јаневски

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економски институт-Скопје

Ред. бр.	Име на кандидатот	Наслов на прифатена тема за изработка на магистерски труд	Ментор
1	Јовица Радески	"Конвергенција на Република Македонија со политиките и мерките на ЕУ за заштита на нејзините финансиски интереси"	Проф. д-р Снежана Костадиноска-Милошеска
2	Лидија Тасковска	"Апликативна примена на методите за определување на цената на капиталот на обичните акции во рамките на МБИ-10"	Доц. д-р Климентина Попоска
3	Татјана Атанасова	"Карактеристики на евравалутниот пазар"	Проф. д-р Снежана Костадиноска-Милошеска
4	Ива Павловиќ-Латас	"Претприемнички менаџмент на микро и мали претпријатија во одделот на архитектонските дејности"	Проф. д-р Дејан Пендев
5	Јане Стојков	"Можност за развој на маркетинг миксот кај ветеринарните услуги"	Проф. д-р Татјана Петковска-Мирчевска
6	Анита Стојчевска	"Стрес-тестирањето како алатка за управување со ризикот во работењето на банките"	Доц. д-р Климентина Попоска
7	Татјана Калиновчиќ	"Примената на концептот на логичка рамка како алатка на современиот проектен менаџмент"	Проф. д-р Биљана Ангелова
8	Јусуф Ајрула	"Примена на креативните техники за поттикнување на иновативноста во МСП во Република Македонија"	Проф. д-р Васил Поповски
9	Душко Видески	"Примена на принципот на "строга усогласеност" на акредитивниот процес во комерцијалните банки"	Проф. д-р Биљана Ангелова
10	Боре Димитров	"Анализа на ликвидноста на хотелите и казината во општина Гевгелија"	Доц. д-р Неда Петроска-Ангеловска
11	Милена Заркова	"Институционална	Проф. д-р Васил

		поддршка за раст и развој на малите и средни претпријатија во Р.Македонија"	Поповски
12	Симона Милошеска-Рамик	"Улогата на поштенските мултинационални компании во новата глобална ера"	Проф. д-р Биљана Ангелова
13	Славица Трајковска	"Визијата на Европа за конкурентската предност на економијата базирана на знаење"	Проф. д-р Снежана Костадиноска-Милошеска
14	Михаил Попоски	"Подготвеност на Република Македонија за искористување на европската претпристапна помош во контекст на руралниот развој"	Доц. д-р Наташа Данилоска

ПРЕГЛЕД

На прифатени наслови на теми од Наставно-научниот совет за изработка на магистерски труд на Стоматолошкиот факултет во Скопје при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

р.б.	кандидат	наслов
1	д-р Јулијана Донева	Влијанието на демографските фактори во регионот на источна Македонија за орофацијалните расцепи.
2		

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ПОМЛАД АСИСТЕНТ ЗА НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ЛАТИНСКИ ЈАЗИК, ДИДАКТИКА И ОПШТА И КОМПАРАТИВНА ЛИНГВИСТИКА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XXII редовна седница одржана на 24.11.2011 год., во врска со конкурсот распишан на 21 октомври 2011 година за избор-прием на еден помлад асистент за научните области (дисциплини): латински јазик, дидактика и општа и компаративна лингвистика, донесе одлука за формирање на Рецензентска комисија. Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Весна Димовска, проф. д-р Маргарита Бузалковска-Алексова и проф. д-р Валериј Софрониевски, по увидот во доставениот материјал, до Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје има чест да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во дневните весници „Дневник“ и „Лајме“ на 21 октомври 2011 година, за избор-прием на еден помлад асистент за научните области (дисциплини): латински јазик, дидактика и општа и компаративна лингвистика, се пријавија две кандидатки: м-р Светлана Кочовска и д-р Лидија Ковачева.

1. М-р Светлана Кочовска

Биографски податоци

М-р Светлана Кочовска е родена на 23.7.1975 година во Скопје. Основно и средно образование завршила во Скопје. Во 2001 година дипломирала на Филозофскиот факултет во Скопје на Институтот за класични студии, со дипломски труд под наслов *Иронијата од осироумна досејка до саркастична забелешка во Витората Филипка на Кикерон*. Во 2002 година се запишала на постдипломски студии на Институтот за класични студии при Филозофскиот факултет во Скопје, насока: лингвистика, и нив ги завршила со просек 9,83. Магистерскиот труд *Дискурсниџе парипикули пат и епит во Кикероновиџе писма до Аџик*, изработен под менторство на проф. д-р Весна Димовска, го одбрала во февруари 2009 година.

Во април 2009 на Филозофскиот факултет во Скопје (Институт за класични студии) била прифатена нејзината пријава и и била одобрена тема за докторски

труд под наслов *Εἰς ἰστορικὴν διῃκρίσιν τῶν Κικηρονικῶν*, а за ментор на трудот била одредена проф. д-р Весна Димовска.

Од 2001 до зимскиот семестар во 2011 година, Светлана Кочовска е ангажирана на Институтот за класични студии на Филозофскиот факултет како демонстратор по предметите од областа латински јазик: латински јазик - почетен курс I и II, латински јазик - продолжителен курс I и II, латински јазик - напреден курс I и II и јазична анализа на латински текстови I и II, под менторство на проф. д-р Весна Димовска.

Од септември 2001 до јуни 2004 година била професор по латински и старогрчки јазик во Училиштето по странски јазици „Профундум“, а во 2010 работела неколку месеци (на замена) како професор по латински јазик во СУГС „Никола Карев“ во Скопје. Во 2009 година (септември-ноември) била ангажирана како наставник по предметот класичната култура во европската цивилизација во ОУ „Љубен Лапе“ во Скопје.

Просечен успех во текот на студиите

Додипломски студии – просечен успех **9,64**.

Постдипломски студии – просечен успех **9,83**.

Објавени научни и стручни трудови

Преводи од латински на македонски јазик:

Марк Тулиј Кикерон, *За должностите*. Превод од латински и белешки **Светлана Кочовска**. Магор, Скопје, 2005 (251 стр.).

Овој превод на филозофскиот трактат на Кикерон посветен на моралните должности и вредности ја легитимира м-р Кочовска како изграден, сериозен преведувач и тоа преку нејзиниот придонес во доизградувањето на филозофската терминологија од латинско потекло во македонскиот јазик, преку воведувањето некои нови преводни решенија, пред сè, на клучните термини во текстот на оригиналот и особената грижа секаде каде што е тоа можно - за латинскиот збор да се изнајде македонски адекват, да се одбегнат некои преводни обрасци и вообичаената употреба на латинизми на места на кои тоа не е сосема неопходно.

Л. А. Сенека: *За крајноста на живото*, глава XVIII – XX, Превод од латински јазик **С. Кочовска**. Систасис бр. 2-3 (www.systasis.org), 2003.

И овој превод на извадок од филозофските списи на Сенека го манифестира сувереното владеење со јазикот на изворникот, но и јазикот на преводот, како и одличното познавање на техниките и методите на преведувањето од страна на кандидатката М-р Светлана Кочовска.

Учебници и скрипти:

Димовска-Јањатова В., **Кочовска С.**, *Elementa linguae Latinae medicinalis*, учебник по латински јазик за здравствена струка, Министерство за образование и наука на РМ, Скопје, 2011.

Коавторскиот придонес на м-р Кочовска во овој средношколски учебник е особено значаен во делот на практичните вежби и задачи, изборот на текстовите,

изготвувањето на речниците и изборот на сентенциите. При тоа таа покажува завидни методолошки и дидактички компетенции, како и истенчена прецизност, педантност, темелност и систематичност неопходни за изработка на учебник од ваков тип.

Димовска В., **Кочовска С.**, Латински јазик, Почетен курс 1, интерна скрипта по предметот Латински јазик – почетен курс 1, Скопје, 2006.

Димовска В., **Кочовска С.**, Латински јазик, Продолжителен курс 1 и 2, интерна скрипта по предметите Латински јазик - продолжителен курс 1 и Латински јазик - продолжителен курс 2, Скопје, 2007.

Димовска В., **Кочовска С.**, *Elementa Latinitatis-Grammatica*, универзитетски учебник за почетно ниво на изучување на латинскиот јазик. (позитивно рецензиран, во печат).

Димовска В., **Кочовска С.**, *Elementa Latinitatis-Lectiones et Pensa*, учебно помагало (практикум) за почетно ниво на изучување на латинскиот јазик. (позитивно рецензирано, во печат).

Своето повеќегодишно искуство како демонстратор по предметите од областа на латинскиот јазик, м-р Кочовска го вгради во изготвувањето на овие скрипти, го направи изборот на текстовите и креираше прашања, вежби и речници коишто им овозможуваат на студентите полесно усвојување на граматиката (морфологијата и синтаксата) и лексиката на латинскиот јазик.

Статии:

Кочовска С., “Иронијата во Втората Филипка на Кикерон”, во: *Docendo discimus, Развој и имплементација на мастер студии по дидактика на класичните јазици*, Антика, Скопје, 2008, стр. 139-151.

Овој труд на м-р Кочовска претставува индивидуална семинарска работа од областа на античката реторика во рамките на наведениот проект, во кој се третира иронијата во делата на Кикерон, и од теоретски и од практичен аспект, нејзините појавни модалитети и зачестеност во *Втората Филипка* и тоа на начин кој потврдува дека авторката во целост ја владее методологијата на научна работа во областа на реториката и, посебно, на стилистиката.

Андоновска Е., Јанев А., Колоска Е. **Кочовска С.** и Стојанова М. “М. Т. Ciceronis In Catilinam Oratio Prima (excerptum)”, во *Docendo discimus, Развој и имплементација на мастер студии по дидактика на класичните јазици*, Антика, Скопје, 2008, стр. 71-105.

Во рамките на проектот за развој и имплементација на мастер студии по дидактика на класичните јазици, како член на работна група, м-р Светлана Кочовска имаше значаен удел во изготвувањето на овој труд, којшто содржи текст за основните правци во развојот на античкото говорништво и реторика, видовите говори, детална морфолошка и синтаксичка анализа на извадок од Кикероновиот *Прв говор против Катилина*, како и речник на реторски термини.

Кочовска С., “Хипокористичите во комедиите на Плаут и Менандар”, Систасис бр. 4-5, (www.systasis.org) 2004.

Компаративната анализа на начинот на образување и употреба на хипокористиците во јазичниот израз на двајцата комедиографи – Плаут и Менандар, претставува придонес во истражувањата на овој вид афективни деривати и од аспект на зборообразувањето и од аспект на семантиката и стилистиката.

Кочовска С., “Синтаксостилемите инверзија, елипса и парентеза во говорите на Кикерон”, Систасис бр. 4-5 (www.systasis.org), 2004.

Овој труд е еден од пораните трудови во кои м-р Кочовска веќе го профилира својот понатамошен научен интерес во областа на синтаксостилистиката, како дел од лингвистичката наука. Своите тези ги поткрепува со издржани аргументи од античката реторика, па се до најсовремената, релевантна и актуелна стручна лингвистичка литература.

Кочовска С., “Ψυχὴς θεράπεια во Орфизмот, Питагорејството, кај Емпедокле и Платон”, во: Филозофија, бр. 5, Аз-буки, 2003, стр. 15-25.

Со овој преглед на сличностите во разбирањето и третирањето на негата на душата во филозофските доктрини на Емпедокле, Платон, но и во питагорејството и орфизмот, уште како многу млад автор кандидатката ја демонстрира комплексноста на своите потенцијали преку оваа компаративна анализа во областа на античката филозофија.

Прикази:

Псевдо Лонгин, *За возвишеноста*, превод од старогрчки: Весна Томовска-Митровска, Магор, Скопје, 2004, Систасис бр. 6-7 (www.systasis.org) 2005.

М. Т. Кикерон, *Философски расправи*, превод од латински: Љубинка Басотова, Три, Скопје, 2003, Систасис бр. 4-5 (www.systasis.org), 2004.

Л. Апулеј, *Златното мајаре*, превод од латински, Весна Димовска-Јањатова, Култура, Скопје, 2003 - Систасис бр. 2-3 (www.systasis.org), 2003.

Л. А. Сенека, *За ѝневои*, превод Биљана Чалоска-Караевска, Магор, Скопје, 2003, Систасис бр. 2-3, (www.systasis.org), 2003.

Учество во проекти, семинари и летни школи

Во периодот 2006-2008 година м-р Светлана Кочовска активно учествуваше и даде свој значаен придонес во успешната реализација на проектот „Развој и имплементација на мастер студии по дидактика на класичните јазици“, одобрен и финансиран од Швајцарската фондација за наука (SNSF) во рамките на програмата SCOPES, реализиран од Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Здружението на класични филолози „Антика“, Скопје и Faculté des lettres et sciences humaines, Université de Neuchâtel, како и на двете летни школи *Docendo discimus I* и *II*, што се одржаа во рамките на овој проект (во прилог – сертификати за учество на двете летни школи).

Во 2006 година, м-р Светлана Кочовска учествуваше во меѓународниот проект од програмата HESP (ReSET) *Contextualizing Classics: Renewal of Teaching Practices and Concepts*, реализиран од Факултетот за класична и модерна филологија при Универзитетот „Свети Климент Охридски“ во Софија.

Јазични компетенции

М-р Светлана Кочовска активно се служи со англиски, италијански и грчки јазик (во прилог: уверение за завршен IV степен по англиски јазик), како и со повеќе словенски јазици.

Други вештини

Кандидатката поседува напредни способности во работа со компјутер (MS Office: Word, Exel, Power Point, Internet).

Други ангажмани

Во периодот 2009 – 2010 година, м-р С. Кочовска била секретар на редакцискиот одбор на зборникот трудови “Aeternitas antiquitatis – Proceedings of the symposium held in Skopje, August 28”, од меѓународниот научен собир Aeternitas Antiquitatis, во издание на Здружението на класични филолози „Антика“ и Филозофскиот факултет во Скопје.

Во 2009 година активно учествуваше во организацијата и реализацијата на Годишната конференција на Еврокласика (Европска асоцијација на национални здруженија на класични филолози и професори по класични јазици), која се одржа во Скопје и Охрид, а беше организирана од Здружението на класични филолози „Антика“ и Институтот за класични студии при Филозофскиот факултет во Скопје.

Веќе десет години (2001-2011) кандидатката дава голем придонес во организацијата и спроведувањето на републичките натпревари по класични јазици за учениците од средните училишта (како изготвувач на тестови и како член на тимот за оценување и спроведување на натпреварите), коишто ги организира Институтот за класични студии при Филозофскиот факултет во Скопје и Здружението на класични филолози „Антика“.

Во 2011 е избрана за регионален претставник на „Антика“ за Скопје.

Оцена

Врз основа на сите горенаведени факти за професионалниот развој на м-р Светлана Кочовска може да се заклучи дека станува збор за оформен млад научен работник, сестрано активен на научноистражувачки, како и на стручно-апликативен план. Магистерскиот труд на кандидатката *Дискурсниџе ѝарѝикули пат и епѝм во Кикероновиџе ѝисма до Аѝиик* во македонската класична филологија претставува методолошки исчекор и пионерски потфат во примената на лингвистиката на текст и дескриптивната лингвистика при анализа на класичен латински автор. И останатите објавени трудови сведочат за студиозност, темелност и критичност во научната дејност, но и за висок степен на интелектуална креативност. Прифатената тема за докторска дисертација го потврдува континуитетот на научниот интерес во областа на лингвистиката и, поконкретно, интересот за анализа на јазичниот израз на Кикерон. Преводите од латински јазик во целост ги задоволуваат највисоките стандарди за преводи на

дела од класичните јазици кои подразбираат соодветен придружен експликативен апарат.

Искуствата од повеќегодишниот ангажман како демонстратор по предмети од областа на латинскиот јазик се исклучително позитивни од педагошки аспект: манифестира голема совесност, посветеност и комуникативност во работата со студентите и кооперативност со колегите.

Сестраниот ангажман на м-р Кочовска во повеќето активности на Институтот за класични студии, како и во сите активности на Здружението „Антика“ говори за професионалната одговорност и пожртвуваност во афирмација на класичната филологија во нашата земја.

2. Д-р Лидија Ковачева

Биографски податоци

Д-р Лидија Ковачева е родена на 23.4.1970 година во Скопје. Дипломирала во 2004 година на Филозофскиот факултет во Скопје, на Институтот за класични студии, со тема *Душата кај Хомер*. Постдипломски студии запишала во 2006 година на Институтот за класични студии при Филозофскиот факултет во Скопје (хеленска култура) и во 2008 година со одбраната на магистерскиот труд под наслов *Посмртните ритуали и есхатолошките претстави кај Спартијците Грци и во македонската народна традиција* (работен под менторство на акад. В. Митевски), се стекнала со академски степен *магистер по класична филологија*. Во 2011 година на истиот Факултет (под менторство на акад. В. Митевски) ја одбранила својата докторска дисертација под наслов *Обредната символика во Антиката и во македонската народна традиција*, со што се стекнала со академски степен *доктор по класични науки*.

Вработена е во Македонски железници Транспорт АД – Скопје од 2007 година до денес како шеф на кабинетот на генералниот директор, а претходно (1991-2007) работела во Јавно претпријатие Македонски железници – Скопје како референт за повластици.

Просечен успех во текот на студиите

Додипломски студии – просечен успех **8,07**.

Постдипломски студии – просечен успех **9,80**.

Објавени стручни трудови

Книги:

Ковачева Л., *Посмртните ритуали и есхатолошките претстави кај Спартијците Грци и во македонската народна традиција*. Каламус, Скопје, 2009 (136 стр.).

Оваа студија е всушност магистерскиот труд на кандидатката, во којшто се изложени клучните точки на едно компаративно истражување на толкувањата и

претставите за рајот и пеколот, посмртните и погребните обреди и обичаи (сфаќањето на поимот за бесмртноста, фаталистички верувања, различни облици на претскажување на смртта, видови и историја на погребите и гробовите) и есхатолошките претстави (спасот на душата, стравот, табуата и демонолошките претстави како основа за есхатологијата) кај старите Грци и во македонската народна традиција. Спротивставувајќи ги овие појави во една политеистичка и една монотеистичка средина, временски оддалечени и различно изразени, користејќи обемна и разнородна стручна литература, авторката доаѓа до интересни заклучоци, значајни културолошки паралели, што сумираат сознанија за хеленската култура – главно врз основа на епските дела на Хомер и Хесиод, но претставуваат драгоцен придонес и за македонската фолклористика.

Ковачева Л., *Симболизмот во празниците кај Старите Грци и во македонската народна традиција* (во печат).

Статии:

Ковачева Л., „Застапеноста на црната боја во митологиите и религиите кај старите народи“, во: *Patrimonium.mk* 1-2/2007, Скопје, стр. 7-11.

Во оваа статија Лидија Ковачева дава еден општ преглед на хтонските божества и демони со црна боја кои се јавуваат во различни претстави во религиите и митологиите на Египћаните, Вавилонците, Индоаријевците, Персијците, Старите Грци и Старите Словени, најавувајќи го така својот научен интерес во областа на компаративните истражувања на традициите поврзани со смртта.

Ковачева Л., „Верување во животинскиот говор како предзнак на смртта кај старите Грци и во македонската народна традиција“, во: *Patrimonium.mk* 3-4, 5-6/2008-2009, Скопје, стр. 239-248.

Кандидатката, одејќи по трагите на тотемизмот, ги истражува перцепциите на одредени животински видови (пес, свиња, коњ, змија) и птици (орел, петел, кокошка, утка, кукавица, гавран) во хеленската и македонската народна традиција и заклучува дека манифестацијата на животинскиот говор во нашиот фолклор потекнува од паганството и се доживува како предзнак на смрт (или навестување на нешто лошо, воопшто), додека во хеленската култура поскоро станува збор за вид епифанија.

Ковачева Л., „Толкувања на старогрчките календари наспроти трипартиитната поделба на атичкиот календар“, во: *Patrimonium.mk* 7-8/2010, Скопје, стр. 33-42.

Предмет на овој труд, што почнува со сложените принципи за изработка на календари, е преглед и анализа на различните календари во употреба на територијата на античка Хелада, анализа на имињата на месеците и деновите, на астрономски термини, како и поделбата на сакралните и граѓанските календари. Д-р Лидија Ковачева во ова истражување покажува научна зрелост и сериозност, како и критичност во користењето со изворите, а резултатите од ова истражување успешно ќе ги инкорпорира и во нејзиниот докторски труд.

Ковачева Л., *The presence of the black color in the religions and mythologies of the ancient people. Macedon (Macedonian civilization)*, my.opera.com/ancientmacedonia/blog/show.dml/2923115

Учебници:

Приложени се две решенија за формирање на авторски тим (во состав: Лидија Ковачева и Весна Ѓуровска) за изработка на ракописи за учебници по предметите: Културно историско наследство за 2-ра година и Културно-историско наследство за 3-та година за угостителско-туристичка струка (образовен профил: хотелско туристички техничар).

Учество на научни собири

Ковачева Л., *Пошкклошо и засшайеността на „караконџол“ во балканските народни верувања.* Меѓународна конференција 100 години од раѓањето на академик Михаил Д. Петрушевски, МАНУ, Скопје, 14-15 октомври 2011 год.

Јазични компетенции

Д-р Лидија Ковачева има активно познавање на англискиот и српскиот јазик (во прилог потврда за познавање на англискиот јазик), а пасивно познавање на грчкиот и бугарскиот јазик.

Други вештини

Кандидатката поседува способности во работа со компјутер (MS Office: Word, Power Point, In design, Page Maker, Internet), како и возачка дозвола за Б категорија.

Други ангажмани и компетенции

Д-р Лидија Ковачева од 2009 година се јавува како соработник во месечното списание „Шилвесник“, што се издава во Сиднеј, а е наменето за македонската дијаспора во Австралија, со теми од македонската народна традиција и култура.

Во април 2009 година се стекнала со сертификат за посетување на The World Bank Procurement Seminar, а на 2-3 јули 2010 година ја посетувала обуката за зборување во јавност во рамките на програмата Triple S Learning.

Оцена

Од анализата на објавените трудови и од другите приложени материјали може да се заклучи дека кандидатката д-р Лидија Ковачева го насочила своето формално образование и професионално усовршување и го потврдила својот научноистражувачки интерес и придонес во компаративни истражувања од областите на хеленската култура и книжевност, античката религија и митологија, како и македонската фолклористика, и во овие области кандидатката има развиено соодветен методолошки пристап, истражувачка студиозност, зрелост и критичност, но нејзините стручни квалификации и компетенции се различни од

барањата на конкурсот. Покрај тоа, во текот на додипломските студии кандидатката д-р Лидија Ковачева има постигнато понизок успех по предметите од областите за кои е распишан конкурсот (морфологија на латинскиот јазик - 7, синтакса на латинскиот јазик - 7, методика на наставата по латински јазик - 6, завршен испит по латински јазик писмен 7/устен 6 и др.).

Според тоа, Комисијата заклучи дека кандидатката д-р Лидија Ковачева нема соодветни квалификации (според чл. 19 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје) за научните области за кои е распишан конкурсот (латински јазик, дидактика и општа и компаративна лингвистика).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По извршената анализа на сета конкурсна документација и согласно со претходно изнесените оценки, Комисијата заклучи дека кандидатката м-р Светлана Кочовска ги исполнува сите услови за избор во звањето помлад асистент, предвидени со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Нејзините квалификации и компетенции во целост соодветствуваат за професионален ангажман во областите латински јазик, дидактика и општа и компаративна лингвистика. Постигнувањата во досегашната научноистражувачка, наставно-образовна и стручно-апликативна дејност на кандидатката м-р Кочовска укажуваат на континуиран професионален напредок, дефиниран научен интерес и изградени компетенции, но и потенцијал за понатамошен развој.

Според тоа, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје да ја избере м-р Светлана Кочовска во звањето помлад асистент за научните области: латински јазик, дидактика и општа и компаративна лингвистика.

Скопје,
28.11.2011

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Весна Димовска, с.р.
2. Проф. д-р Маргарита Бузалковска-Алексова, с.р.
3. Проф. д-р Валериј Софрониевски, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПРОМЕНИТЕ НА
ОРГАНИЗАЦИСКАТА КУЛТУРА ВО РАМКИТЕ НА ЖИВОТНИОТ
ЦИКЛУС НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА ОД М-Р СНЕЖАНА ЃОРЃИЕВА,
ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА ВО – СКОПЈЕ**

Со решение од Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања (бр. 02-1288/11 од 15.9.2011 год.), на седницата одржана на 12.9.2011 год., избрани сме за членови на Комисијата за оценка и одбрана на докторската дисертација „Промените на организациската култура во рамките на животниот циклус на организацијата“, изработена од м-р Снежана Ѓорѓиева.

Врз основа на детална анализа на докторската дисертација, имајќи ги предвид сите аспекти при анализа на докторска дисертација, Комисијата во состав: проф.д-р Тодор Кралев, проф.д-р Цветко Смилески, проф.д-р Васил Поповски, проф.д-р Аница Драговиќ и доц. д-р Марија Топузовска го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи напомени

Докторската дисертација „Промените на организациската култура во рамките на животниот циклус на организацијата“ од м-р Снежана Ѓорѓиева обработува релативно нова, актуелна и значајна проблематика од областа на менаџментот. Имено, во рамките на дисертацијата подетално се објаснети два значајни феномена во организацијата: организациската култура и животниот циклус на организацијата. Уште поважно, во дисертацијата е прикажано нивното засебно значење во функционирањето на организацијата, но прикажана е и нивната интеракција и заемно влијание. Ова влијание досега не е разгледувано од други

автори, што на овој труд му додава дополнително значење како придонес во научната литература, а особено во областа на менаџментот.

Дисертацијата е разработена на теоретски и на емпириски начин. Во теоретскиот дел е појдено од теориите кои веќе постојат во широката светска литература, од областа на организациската култура, животниот циклус на организациите, организациското однесување и се прави соодветно навлегување и во други области од менаџментот и други науки. Во однос на емпириското истражување се користат примарни извори на податоци. Самото истражување е спроведено во шест организации низ Република Македонија, а користени се неколку истражувачки методи.

Основната идеја за спроведувањето на истражувањето претставува можноста за користење на организациската култура како помошно средство на менаџерите. Доколку менаџерите стекнат продлабочени сознанија за концептите за организациска култура и животниот циклус на организациите, би било многу полесно за нив да ги воочат и да ги применат во својата работа.

Во овој труд се прави и споредување на организациските култури помеѓу организациите и разликите помеѓу државните организации и приватните организации во Република Македонија и влијанието на различните организациски култури врз развојот на животниот циклус.

За потребите на овој труд, направена е нова поделба на организациската култура во Република Македонија од аспект на нејзиното влијание врз развојот на животниот циклус, и тоа на интегрирачка и бирократска култура. Со оваа поделба се добиени нови, конкретни сознанија за влијанието на организациската култура врз развојот на животниот циклус на организацијата.

Разработувањето на оваа проблематика и истражувањето кое е спроведено се смета дека придонесува за збогатување на научната мисла, ќе поттикне нови истражувања во оваа област, но пред сè се насочува кон крајните корисници – менаџерите. Со овој труд се прави обид да се информираат менаџерите за постоењето, карактеристиките и влијанието на организациската култура, за постоењето, карактеристиките на животниот циклус и можноста преку тие концепти и нивната меѓусебна поврзаност, да се антиципираат одредени потреби и промени на организацијата.

2. Содржина на докторската дисертација

Докторската дисертација „Промените на организациската култура во рамките на животниот циклус на организацијата“ е дадена во троделна форма на која & претходи воведот, а завршува со заклучок.

Првиот дел се фокусира на организациската култура и ја објаснува од повеќе аспекти. Започнува од објаснување на самиот поим за култура, што таа претставува, на што се однесува и како влијае врз формирањето на личностите и како ги насочува однесувањата и размислувањата на луѓето. Посебен акцент е ставен врз националната култура, бидејќи таа го одредува окружувањето на индивидуите и претставува социјална врска од која групата го црпи својот идентитет. Националната култура претставува своевидна основа за формирање на организациската култура, преку влијание врз окружувањето на организацијата и влијание врз индивидуите кои работат во организацијата. Прикажани се повеќе поделби и типови на организациската култура посочени од повеќе автори, а за да се разбере подобро што таа претставува, расчленета е на повеќе составни елементи, објаснето е како таа се пренесува и како еволуира. Воедно, се објаснува и нејзиното влијание и значење во организацијата.

Во вториот дел, фокусот е ставен врз животниот циклус на организацијата и се разгледуваат промените на организациската култура во рамките на животниот циклус на организацијата. Објаснети се фазите на животниот циклус на организацијата, како и различните пристапи од повеќе автори и појавата на концептот за животен циклус на организацијата. Во овој дел, разгледани се повеќе аспекти на животниот циклус кој се среќава кај производитите, индивидуата и кој влијае врз развојот на животниот циклус на организацијата. Се нагласува дека секоја творба како организацијата, така и нејзините производи, индивидуи или организациски делови се дел од сопствениот животен циклус и тој влијае врз животниот циклус на организацијата. Вториот дел завршува со разгледување на етиката во организацијата, на која мора да се обрне внимание доколку се проучува организациската култура, особено од аспект на животниот циклус на организацијата.

Во третиот дел се објаснува влијанието на организациската култура врз развојот на животниот циклус на организацијата, направена е поделба на организациската култура во Република Македонија од аспект на нејзиното влијание врз развојот на животниот циклус, и тоа на интегрирачка и бирократска култура. Објаснети се општата, посебните и поединечните

хипотези и објаснети се ставовите на хипотезите. Во третиот дел се прикажани деталните резултати од емпириското истражување наменето за овој труд.

Заклучок

Докторската дисертација „Промените на организациската култура во рамките на животниот циклус на организацијата“ ги разработува промените на организациската култура во рамките на животниот циклус на организацијата, значењето на културата во севкупното функционирање на организациите и влијанието на културата врз развојот на животниот циклус на организацијата. Исто така, во рамките на дисертацијата се прави претставување на можноста, преку познавањето на организациската култура и концептот за животен циклус на организацијата, да се влијае врз одредени сегменти во организацијата и менаџментот и да се добие посакуваниот ефект.

Истражувањето содржи анализа на веќе постојната литература во светски рамки и тоа е со цел да се направи обид за придонес во збогатувањето на литературниот фонд, кој ќе може да биде користен од страна на менаџерите, научните работници и сите оние што би пројавиле интерес или би имале потреба од ваквите сознанија. Со истражувањето кое е спроведено низ организациите во Република Македонија, дојдено е до нови сознанија кои се дадени на располагање и се соодветно прикажани за понатамошна употреба.

Комисијата заклучува дека докторската дисертација „Промените на организациската култура во рамките на животниот циклус на организацијата“ од м-р Снежана Ѓорѓиева во целост ги задоволува критериумите и барањата со кои се дефинира успешно изработена докторска дисертација, дополнително овој труд претставува значаен придонес во науката. М-р Снежана Ѓорѓиева реализирала квалитетен и оригинален научно-истражувачки труд од областа на менаџментот и покажува одлично владеење на материјата.

Комисијата со задоволство му предлага на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања да го усвои овој извештај и да ја закаже јавната одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА

1. Проф.д-р Тодор Кралев _____
с.р.
2. Проф.д-р Цветко Смилески _____
с.р.
3. Проф.д-р Васил Поповски _____
с.р.
4. Проф.д-р Аница Драговиќ _____
с.р.
5. Доц.д-р Марија Топузовска _____
с.р.

Рецензија

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „АСОЦИЈАЦИЈА НА ПОЛИМОРФИЗАМ НА ЦИТОКИНСКИ ГЕНИ СО АТОПИСКИ ДЕРМАТИТИС КАЈ ДЕЦА“ ОД ПРИМ. Д-Р КАТАРИНА СТАВРИЌ ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет, на својата X редовна седница одржана на ден 27.10.2011 година по предлог на Научниот одбор на Медицински факултет определи Комисија за оцена на докторската дисертација.

Комисијата за оцена на докторската дисертација е во следниов состав:

1. проф. д-р Мирко Спировски
2. проф. д-р Мирјана Кочова
3. проф. д-р Стефанка Грујовска

Комисијата опстојно ја разгледа докторската дисертација и при тоа има чест на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Оваа докторска дисертација овозможи да се добијат клиничките значајни информации за карактеристиките на atopскиот дерматитис во детска возраст, преваленца на сензибилизацијата на нутритивни и инхалативни алергени кај деца со atopски дерматитис во Македонија и асоцијација на полиморфизам на цитокинските гени со atopскиот дерматит кај деца од Македонија. Вакви истражувања досега не се направени во Македонија и затоа претставуваат значаен научен и клинички придонес во водењето на овие деца. Анализата на факторите кои го зголемуваат ризикот за појава на atopски дерматитис се од особено значење за понатамошните препораки кај овие пациенти во правец на примарна и секундарна превенција. Испитувањето на цитокинските полиморфизми покажаа дека македонската здрава популација поседува заштитни алели и генотипови на цитокински гени кои се вклучени во неспецифичниот и специфичниот имун одговор. Кај децата со atopски дерматитис се покажа присуство на цитокински полиморфизми кои носат зголемен ризик како што се *IL-4-33/T:T*, *IL-4-1098/G:G* (10.962), *TGF- β 1 cdn25/ C:G* (5.653) ; *IL-4-1089/T:T* (5.518), и *IL-1 α -889/C:T* (5.250). *IL-2 +166/T:T*, *IL-1 β -511/C:T*, *IL-12 -1188/C:T*, *IL-10 -1082/A:G*, *IL-1 β +3962/C:T*, *IFN γ +874/A:T*. Тука доминираат цитокини одговорни како за неспецифичен (*IL-1A*, *IL-1B*), така и за специфичен хуморален имун одговор (*IL-4*) кои имаат централна улога во патогенезата на atopскиот дерматитис.

Текстот на докторската дисертација е структуриран во последователни логични поглавја (вовед, мотив на истражувањето, цели на истражувањето, материјал и методи, резултати, дискусија, заклучоци и референци) и е изнесен на 89 страници. Содржината на текстот е надополнета и документирана со 21 табела и 11 графикони. Во цитираната литература се наведени 173 референци.

Во **воведниот дел** се дава преглед на постојните сознанија за поделба, дијагноза, етиопатогенеза и терапија на atopискиот дерматитис. Посебен осврт е даден на етиологијата која и понатаму останува предизвик, а е резултат на комплексното содејство на осетливи гени со факторите на надворешната средина, дефекти во кожната бариера и имунолошки одговори како на неспецифичниот така и на специфичниот имун одговор. Во вториот дел од воведот даден е литературен преглед на последните сознанија за генетските аспекти на atopискиот дерматитис со посебен осврт на одделните цитокини чиј полиморфизам е предмет на истражување на оваа докторска дисертација. За секој цитокин е даден пресек на објавените истражувања и на наодите за нивната асоцираност со atopискиот дерматит и atopијата. Познавањето на генетските основи на алергиските заболувања доведува до подобро фенотипизирање на atopискиот дерматитис, предвидување на прогноза и терапевтски одговор и изнаоѓање на молекуларни основи за развој на специфични терапии.

Мотив на оваа докторска дисертација е утврдување на асоцијација на полиморфизам на цитокински гени со atopискиот дерматитис кај деца од Македонија. Поединечни цели на оваа докторска дисертација се проценка на тежината на atopискиот дерматитис кај деца под 5-годишна возраст, преваленца на алергиска сензибилизација кај деца со atopиски дерматитис, утврдување на процентуална застапеност на полиморфизми на цитокински гени кај деца со АД во македонската популација и утврдување на влијанието (заштитно или придружно) за секој одреден полиморфизам на цитокински гени кај atopиски дерматитис и контролна група на здрава македонска популација.

Како **материјал на истражувањето**, испитани се 118 деца на возраст под 5 години кои биле упатени на Клиниката за детски болести во имунолошка консултативна амбуланта. Студијата е дизајнирана како проспективно истражување, кое е спроведено во текот на 2007 до 2010 година. За секој испитаник се пополнуваше стандардизиран прашалник со основните анамнестички податоци и кај секое дете се одредуваше СКОРАД-индекс. Во студијата беа вклучени деца со atopиски дерматитис, со СКОРАД-индекс поголем од 15, покачени вредности на серумски ИгЕ и/или еден или повеќе позитивни специфични ИгЕ на нутритивни и инхалативни алергени. Кај 69 испитаници беше одреден полиморфизам на 13 цитокински гени. За статистичката обработка користена е статистичка компјутерска програма SPSS19 for Windows, при што се користени следниве статистички методи: дистрибуција на фреквенци, за корелација- Пирсонов коефициент на корелација, Спирманов коефициент и χ^2 -тест за непараметарски методи. За одредување на значајност на разлика се користеше т-тест. Значајноста на разликата во цитокиниот генски полиморфизам помеѓу пациентите со АД со испитаниците од контролната група е тестирана во зависност од распределбата со χ^2 -test (p) и со Fisher exact test (p); шансата, односно ризикот од развивање на АД во зависност од цитокиниот генски полиморфизам (асоцијација, протективна улога), е одредуван со примена на Odds ratio (OR). За статистички значајна се смета вредност за $p < 0.05$. Резултатите од истражувањето се прикажани табеларно и графички.

Во резултатите и дискусијата од докторската дисертација, кандидатката се осврнува на подетална анализа на поставените цели. Тешка форма на atopски дерматитис во детска форма се докажа кај 30% од испитаниците со преминација во доенечкиот период. Деца со тешка форма на АД имаат полоши нутритивни показатели што е во корелација со тежината на АД. Од факторите на ризик се покажа дека доењето во тек на првите 4 месеци претставува протективен фактор, додека пушењето и изложувањето на влага претставуваат ризик-фактор за појава на тешка форма на АД. Вкупниот ИгЕ покажува позитивна корелација со тежината на АД и со возраста на испитаниците. Со растење на детето прогресивно се зголемуваат серумските вредности на ИгЕ кои се во корелација со присутноста на сензибилизација на нутритивни и инхалативни алергени. Сензибилизација на нутритивни алергени е присутна кај 70% од испитаниците со преминација во доенечкиот период при што најзастапена е сензибилизација на белка на јајце (кај 60%) и на млеко (кај 49%). Овие резултати се во согласност со резултатите од меѓународни студии од европски земји. Сензибилизација на инхалативни алергени е присутна кај 45% и преминава во доцната возраст (втора година). Преминава домашната прашина (кај 10%) и полениците и животинските влакна (кај 8%). Нутритивната сензибилизација е присутна во првата година со постепено губење, додека сензибилизација на инхалативни алергени се јавува доцна во животот. Кај деца кои се сензибилизирани на белка, беше спроведуван орален тест на провокација по што тие беа имунизирани со МРП во болнички услови и не пројавија алергиска реакција. Тоа укажува на безбедноста на МРП-имунизацијата кај деца со алергија на белка на јајце, што е во согласност со резултатите од литературата. За одбележување е наодот дека доењето е ризик-фактор за појава на сензибилизација на белка на јајце, што е во согласност со наодите во литературата. Имено, се чини дека алергенот од јајцето може да се секретира во млекото и да се предизвика сензибилизација кај доенчето.

Носителството на IL-4-33/T:T (18.173) претставува најголем ризик за појава на atopски дерматитис, потоа следуваат IL-4 -1098/G:G (10.962), TGF -beta1 cdn25/ C:G(5.653) ; IL-4 -1089/T:T (5.518), IL-1 alfa-889/C:T (5.250). IL-2 +166/T:T, IL-1beta -511/C:T, IL-12 -1188/C:T, IL-10 -1082/A:G, IL-1beta +3962/C:T, IFNgamma +874/A:T. 7 цитокински генотипови (IL-4 - 1098/G:T, TGFbeta cdn25/G:G, IL-4 -33/C:C, IL-1alpha -889/C:C, IFNgamma +874/A:A, IL-10 -1082/A:A, IL-1beta -511/C:C), еден цитокински хаплотип и четири цитокински аели имаат заштитно влијание за заболување од atopски дерматитис. Повеќето од овие заштитни врски имаат висока статистичка значајност ($p < 0.001$). Добиените резултати се дискутирани и споредувани со наодите од литературата. Постоенето на противречни резултати за одделни цитокински полиморфизми укажува на важноста на ген – надворешна средина интеракција, како и тоа дека различни етнички групи покажуваат поврзаност со различни полиморфизми.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на увидот во структурата и реализацијата на предвидените цели на докторската дисертација, Комисијата оценува дека трудот изработен од страна на кандидатката д-р Катарина Ставриќ под наслов ***Асоцијација на полиморфизам на цитокински гени со atopски дерматитис кај деца***, според својата актуелност и практична важност, поставените цели, изборот на материјалот и користените методи во истражувањето, како и добиените резултати, заклучоците и дадените препораки, во целост ги исполнува критериумите за докторска теза, има актуелен и значаен придонес во клиничката и научно истражувачката практика. Начинот на изнесување на фактите во докторската дисертација е концизен, јасен и лесно разбирлив.

Имајќи го тоа предвид, Комисијата позитивно ја оценува докторската дисертација и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, да ја прифати рецензијата и да овозможи понатамошна постапка за јавна одбрана.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Мирко Спировски -----
2. Проф. д-р Мирјана Кочова -----
3. Проф. д-р Стефанка Грујовска -----

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ГЛОБАЛИЗАЦИЈА, ИДЕНТИТЕТ, ИНТЕГРАЦИЈА: ПРИЛОЗИ
ЗА СОЦИОЛОГИЈА НА ЕВРОПСКОТО ОПШТЕСТВО“ ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р
ИЛИЈА АЦЕСКИ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 19.10.2011 година, ме избра за рецензент за наведениот труд поднесен од проф. д-р Илија Ацески

На Наставно-научниот совет имам чест и задоволство да му го поднесам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Авторот проф. д-р Илија Ацески предложи ракопис за учебно помагало по предметната програма социологија на европското општество и европската интеграција која се реализира во рамките на студиската програма за втор циклус при Институтот за социологија. Овој предмет е застапен со фонд од 24 часа. Ракописот кој е предложен за учебно помагало ги покрива содржините од усвоената програма кои ги предава професорот Ацески во соработка со колегите од Институтот за социологија.

Трудот предложен за рецензија претставува теоретска разработка на прашања кои се однесуваат на феномените на глобализацијата, идентитетот и европската интеграција кои се во центарот на стручните и научните расправи. Трудот претставува расправа за дел од проблемите со кои денес се соочува Европската унија, како пример за регионална глобализација и ги допира оние сфери кои се однесуваат на односот на државата и нацијата, на влијанието на глобализацијата врз трансформацијата на идентитетот, културните аспекти на глобализацијата, европеизацијата погледната од аспект на граѓанското општество, колективниот идентитет и евроинтегративните процеси. Во тој контекст на еден систематичен начин се анализираат дел од феномените кои се во центарот на социолошките и политиколошките истражувања.

Содржината на трудот е претставена во шест поглавја, со вовед и користена литература од домашни и странски автори.

Во првиот дел се анализира феноменот на глобализацијата во неговата сложеност, направени се неопходните поимни разграничувања и се презентирани дел од главните теоретски сфаќања. Потоа, процесот на глобализацијата се разгледува од повеќе аспекти, меѓу кои економскиот, политичкиот и културниот се најзастапени во анализата.

Вториот дел е посветен на идејата за Европа, на процесите на европеизацијата како дел од светско-историските промени, на карактеристиките на граѓанското

општество, за европскиот комуникациски простор, за јавната сфера, за односот на државата и граѓанското општество.

Во третиот дел „Идентитетот во обединета Европа“, авторот разработува дел од феномените поврзани со идентитетот во процесите на евроинтеграцијата, односот на религијата и идентитетот и процесите на европеизацијата и глобализацијата во земјите од Југоисточна Европа. Вниманието на авторот е главно насочено кон согледување на последиците од постиндустриската модернизација и промените кои таа ги предизвикува врз индивидуализацијата и плурализацијата на идентитетот, во услови кога природата на општествениот живот радикално се менува.

Четвртиот и петтиот дел се посветени на националниот идентитет во обединета Европа и на односот на колективниот идентитетот и национализмот. Прашањето кое си го поставува авторот е поврзано за можностите за формирањето на европскиот идентитет, што е она што ја прави Европа единствена во културен, политички и економски поглед. Во анализата се потенцира значењето на постмодерната парадигма во разбирањето на историјата и формирањето на историската свест што е во функција на разбирањето на случувањата во Европа по Втората светска војна. Прашањата за националниот идентитет се анализирани во врска со процесите на колективниот идентитет. Процесите што се случуваат во модерната држава се процеси на една држава, која се обидува да создаде услови за формирање на заеднички идентитет од сите нејзини членови. Во тој контекст во трудот се анализирани и дел од проблемите со кои се соочува и Република Македонија на патот кон европската интеграција.

Во шестиот дел, „Идентитетот на Европа–европскиот идентитет“, кој претставува и заклучно согледувања, авторот во една згусната форма анализира дел од главните теоретски сфаќања на процесот на европеизацијата, како тип на регионална глобализација. Каква е иднината на мултикултурализмот, врз кои претпоставки и услови може успешно да функционира една мултикултурна заедница и држава, како и низ какви процеси се формираат заедничките вредности се прашања кои се во фокусот на анализата.

Заклучок и предлог

Трудот „Глобализација, идентитет, интеграција: Прилози за социологија на европското општество“ претставува самостоен научен и стручен труд кој успешно анализира дел од прашањата кои се поврзани со процесите на европската интеграција и прави успешен обид да се прикажат дел од теоретските гледишта кои во центарот на вниманието го стават односот на нацијата, државата и идентитетот во европски контекст. Трудот има јасно дефиниран предмет на анализа, јасен стил и систематика. Анализата се базира на литературата која е во функција на продлабочување на прашањата кои се од интерес за студиите по социологија на европското општество и без сомнение тоа во голема мера ќе го поттикне интересот кај студентите за европските студии воопшто.

Општата оцена за трудот е дека станува збор за сериозен научен труд работен според критериумите за подготовка на учебно помагало за студентите од втор степен кој ги покрива содржините кои ги предава проф. Ацески по предметот социологија на европското општество. Учебното помагало може да послужи и за реализација на дел од содржини на други предмети кои имаат слична проблематика, но и пошироко за сите оние што се занимаваат со проблемите на европското општество. Имајќи го тоа предвид, со задоволство го препорачувам трудот за печатење.

16.11. 2011

Рецензент

Проф. д-р Зоран Нацев, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ГЛОБАЛИЗАЦИЈА, ИДЕНТИТЕТ, ИНТЕГРАЦИЈА: ПРИЛОЗИ ЗА СОЦИОЛОГИЈА НА ЕВРОПСКОТО ОПШТЕСТВО“ ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р ИЛИЈА АЦЕСКИ

Врз основа на член 38 од Правилникот за внатрешни односи и работењето на Филозофскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и член 16 од Правилникот за организирање издавачка дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата 21 редовна седница одржана на 19 октомври 2011 година, ме назначи за рецензент на учебното помагало „Глобализација, идентитет, интеграција: Прилози за социологија на европското општество“ од проф. д-р Илија Ацески.

ИЗВЕШТАЈ

Назив на учебното помагало: „Глобализација, идентитет, интеграција: Прилози за социологија на европското општество.

Ова учебно помагало ќе се користи на предметната програма социологија на европското општество и европски интеграции“.

Ова учебно помагало ќе се користи на студиската програма европски студии за интеграција.

Фондот на часови за овој предмет изнесува 24 часа и 8 ЕКТС-кредити.

Учебното помагало е целосно во согласност со предметната програма.

Автор на учебното помагало е проф. д-р Илија Ацески.

Рецензентите (двајца) се назначени на 25.10.2011 година со акт број 12-1821/2. Рецензентите се задолжени во рок од два месеца да достават писмена рецензија за трудот до Наставно-научниот совет.

Ова е прво издание на учебното помагало „Глобализација, идентитет, интеграција: Прилози за социологија на европското општество“.

Работната верзија на книгата содржи 205 страници заедно со библиографските единици. Трудот има шест дела со повеќе заглавија. Главни делови се: Глобализација – поим, карактеристики и дефинирање, Идејата за Европа, Идентитетот во обединета Европа, Национален идентитет во рамките на ЕУ, Колективниот идентитет и национализам, Европскиот идентитет и Европскиот идентитет.

Книгата нема строга концепција, но генерално следи две широки линии на експликација во нивниот целосен развој: глобализацијата и европеизмот. Трудот има уште едно ниво што се преплетува со двете главни теми, и истовремено игра улога на лајт-мотив, а тоа е елаборацијата за многуте нивоа на идентитет. Оваа потрага на авторот му е потребна за да стигне до анализата за европскиот идентитет кој е категорија за која е многу пишувано и која е обработувана од многу автори. Првиот дел за глобализација ја отвора книгата како патување по теоретските основи на глобализацијата и повеќе нејзини аспекти. Авторот не се задржува само на клучните (најпопуларни) истражувачи, туку во расправата вклучува многу пишувачи на оваа популарна тема. Идејата за Европа е разгледана историски, но и идентитетски дава убава рамка за вториот дел на книгата кога се вклучуваат сите димензии на индивидуалниот, културниот, националниот и колективен идентитет воопшто. Расправата за идентитетите се збогатува со елаборацијата на етничноста и културната страна на идентитетот, потоа за националните идентитети наспроти идеологиите и практиките на мултикултурализмот на европска почва, како и крајниот производ кои сите го очекуваат, а тој никако да се избори како посебен бренд – европскиот идентитет. Одговорите на многу од овие прашања се наоѓаат во последниот дел од книгата каде што се прави обид во процесите на повеќекратниот идентитет (или идентитетот на повеќе нивоа) да се отслика денешната состојба во европската стварност. Според авторот, процесите и обидите за поинтегриран континент и идентитет ќе продолжат. Но, помеѓу националните и наднационалниот идентитет на европските држави сè уште ќе доминира феноменот на големите монодржави и монокултури заедно со нивниот граѓански национализам.

Две мали забелешки за евентуални корекции со кои ќе се подобри читливоста на самата книга:

1. Поради ширината на текстот и бројноста на цитираните автори потребно е намалување на екстензивноста и поголема компресија и поврзување на текстот (што можеби е забелешка за второто издание).
2. Да се изостават малите додавки за Македонија на крајот на неколку заглавија и да се оформи еден компактен и проширен дел за Балканот и особено за Македонија. Тоа да сочинува барем едно заглавие. Иако Македонија е едно мало делче од овој мозаик, таа за нас е главниот дел од процесите кои се одвиваат пред нас, над нас и меѓу нас.

Книгата ќе претставува добро учебно помагало поради недостиг од вакви дела во нашата научна јавност, но и поради актуелноста на темите кои се предмет на оваа книга и рецензија.

Форматот на книгата одговара на неговата намена, а тоа е да служи како учебно помагало.

Како заклучок, му предлагам на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет да донесе одлука за издавање на ова учебно помагало. Овој труд ќе овозможи студентите на постдипломски студии да ги прошират своите сознанија и да ги изучуваат социолошките аспекти на европското општество и европските интеграции.

Рецензент

Проф. д-р Петар Атанасов, с.р.

Институт за социолошки и политичко правни истражувања
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ
ЗВАЊА ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД ОРГАНСКАТА ХЕМИЈА И
БИОХЕМИЈА НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, од седницата одржана на 24 ноември 2011 година, избрани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од областа на органската хемија и биохемија на Природно-математичкиот факултет во Скопје. Конкурсот за овој избор беше распишан во весниците ДНЕВНИК и КОХА на 3 ноември 2011 година и во предвидениот рок се јави д-р Емил Поповски, вонреден професор на Заводот за органска хемија и биохемија на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Врз основа на приложената документација и личното познавање на кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Основни биографски податоци

Кандидатот д-р Емил Поповски е роден на 17 март 1965 година во Скопје, каде што ги завршил основното и средното образование. На Хемискиот факултет во Скопје се запишал во 1983 година и по завршувањето на воената обврска во 1984 година, почнал редовно да ги посетува предавањата. Дипломирал во 1989 година. Во 1990 година се запишал на постдипломски студии на Институтот за хемија, насока - препаративна органска хемија. Истата година бил примен на работа на определено време од три години како стручен соработник во Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. По истекувањето на трите години, во 1993 година, бил избран за помлад асистент.

Во 1995 година кандидатот го одбрал својот магистерски труд под наслов СИНТЕЗА И ПРИМЕНА НА НЕКОИ (БЕНЗАМИДОМЕТИЛ)ТРИЕТИЛАМОНИУМ ХЛОРИДИ КАКО РЕАГЕНСИ ЗА БЕНЗАМИДОМЕТИЛИРАЊЕ и се стекнал со научниот степен магистер на хемиски науки.

Во 1996 година е избран за асистент во Заводот за органска хемија и биохемија на Институтот за хемија при ПМФ во Скопје, а во 1999 година е повторно реизбран во истото звање.

Во 2002 година кандидатот ја одбрал својата докторска дисертација под наслов БЕНЗАМИДОМЕТИЛИРАЊЕ НА РАЗЛИЧНИ ТИПОВИ СОЕДИНЕНИЈА. Истата година бил избран во звањето доцент на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Во 2007 година д-р Емил Поповски е избран за вонреден професор на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Наставно-образовна дејност

Како стручен соработник, помлад асистент и асистент, се до неговиот избор во звањето доцент, кандидатот д-р Емил Поповски бил активно вклучен во изведувањето практична настава по предметот органска хемија за студентите од Институтот за хемија и Фармацевтскиот факултет. Исто така ги изведувал и практичните вежби од предметите биохемија, одбрани поглавја од органската хемија и медицинска хемија, како и теоретските вежби од предметот органска хемија за студентите од Институтот за хемија. Активно учествувал во оформувањето и подобрувањето на интерните практикуми и одржувањето на влезните колоквиуми. Кандидатот бил ментор-коментор на поголем број дипломски работи, ментор-коментор на научноистражувачка работа на студенти кои трудовите ги презентирале на студентски конгреси, подготвувал ученици од основно и средно образование за натпревари по хемија, подготвувал ученик од средно образование со меѓународна матура со завршна тема од областа на хемијата и бил член на комисији на државни натпревари од областа на органската хемија.

Како доцент на Институтот за хемија, д-р Емил Поповски на додипломските студии ја изведувал наставата по предметите **органска хемија I** за биохемичари, **органска хемија II** за биохемичари и **хемија на хетероциклични соединенија**. На постдипломските студии ја изведувал наставата по предметот **одбрани поглавја од експериментална органска хемија и хетероциклична хемија со хемија на природни производи**.

Како вонреден професор, од 2007 до денес (во периодот на избор/реизбор), на додипломските студии на Институтот за хемија ја изведувал наставата на веќе споменатите предмети се до учебната 2009/2010 година. Во овој период ги подготвува новите програми по предметите **органска хемија 1(A)**, **органска хемија 2(A)**, **органска хемија 1(B)**, **органска хемија 2(B)**, **хемија на хетероциклични соединенија** и учествува во подготовката на повеќе други предмети во рамките на проектот *„Reforms and Upgrade Chemistry Undergraduate Studies in Macedonia“*. За овој проект д-р Емил Поповски ја подготвил апликацијата и тој во рамките на ТЕМПУС е одобрен со грант во висина од 300000 евра. Од учебната 2010/2011 година, на Институтот за хемија предава по новите програми: **органска хемија 1(A)**, **органска хемија 2(A)**, додека, пак, предметот **хемија на хетероциклични соединенија** го предава по старата програма се до оваа година (последна генерација по старите студиски програми).

На Фармацевтскиот факултет во Скопје, од учебната 2009/2010 година започнува новата петгодишна студиска програма и д-р Емил Поповски е определен за предметите **основи на органската хемија и биоорганска хемија** кои и денес ги предава. Покрај ова, во учебната 2010/2011 година, за новоакредитираната насока **лабораториски бионженер** тој е определен да ги воведо предметите **органска хемија – теоретски основи и лабораториски курс по органска хемија** за кои исто така и понатаму е определен да ги предава.

Важно е да се напомене дека на двете институции каде што д-р Емил Поповски изведува настава, студентите на интерните анкети неговата работа како наставник ја имаат позитивно оценето.

Во последните пет години, кандидатот бил член на повеќе комисии за оцена и одбрана на докторски, магистерски, специјалистички и дипломски работи, а бил и ментор на поголем број дипломски работи.

Д-р Емил Поповски е еден од авторите на „Практикум за вежби по органска хемија“ кој го користат студентите на Фармацевтскиот факултет во Скопје, а рецензент е и на „Практикум за вежби по физичка хемија“ кој исто така го користат студентите на Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Научноистражувачката работа д-р Емил Поповски ја започнал уште од студентски денови и продолжил континуирано да работи на своето научно усовршување.

Учесник е во повеќе научноистражувачки проекти од кои во 3 од 2007 до денес (2 меѓународни).

Во извештајниот период, д-р Емил Поповски публикувал 14 научни труда, и тоа:

- 5 труда во научни списанија со *Impact Factor*;
- 6 труда во научни списанија со меѓународен уредувачки одбор;
- 3 труда во научни списанија (едно со *Impact Factor*), но во функција на зборник на трудови од научни манифестации.

Покрај ова:

- на 13 научни манифестации бил учесник;
- на 16 научни манифестации е публикуван апстрактот од научната работа која е презентирана.

Избран е за ментор е на:

- 2 докторски дисертации;
- 3 магистерски труда.

Научните истражувања во извештајниот период можат да се поделат во три правци. Еден дел од објавените трудови и трудовите презентирани на научни манифестации известуваат за научните истражувања, односно синтезите и карактеризацијата на нови во литературата непознати бензамидометил соединенија со потенцијална биолошка активност или нивна примена како прекурсори за синтеза на соединенија со потенцијална биолошка активност.

Особено треба да се нагласи истражувањето за формирање на јаглерод-јаглерод врски во реакции на нуклеофилна супституција изведувани во водена средина. Ваквите реакции се ретки и многу малку познати на пошироката научна јавност, особено кога се работи за реакции изведувани без присуство на катализатор.

Другиот дел од објавените трудови и трудовите презентирани на научни манифестации известуваат за научните истражувања, односно синтезите и карактеризацијата на нови во литературата непознати деривати на кумаринот со потенцијална биолошка активност со акцент на потенцијалната антиканцерогена активност. Тука треба да се истакне и способноста на кандидатот за координирање на активностите на поширок тим истражувачи од различни области. Еден од интересните резултати во овој сегмент на научното истражување на кандидатот е и објаснувањето зошто 4-аминокумаринот ги нема вообичаените нуклеофилни сојства што ги имаат амините од таков тип.

Третиот дел од објавените трудови и трудовите презентирани на научни манифестации претставуваат резултат на тесната соработка на кандидатот со колегите од Фармацевтскиот факултет во Скопје во делот на определувањето на физичко-хемиските особини на различни микрочестички, подготвени со „spray-drying“ техниката, во кои се инкорпорирани различни биоактивни компоненти.

Друга активност

Д-р Емил Поповски има остварено значајна соработка со поголем број колеги од повеќе различни европски научни и образовни центри. Во изборниот период тој остварил поголем број куси престои во Германија, Романија и Бугарија. Како резултат на ваквата соработка, повеќе млади соработници на д-р Емил Поповски ги имаат посетено овие центри, каде што имаат стекнато определени знаења и вештини.

По изборот за вонреден професор, го завршил и мандатот како шеф на Институтот за хемија при ПМФ, а за неговата работа и постигнувања во тој период покажуваат двата годишни извештаја.

Како дел од академскиот состав на Природно-математичкиот факултет, бил член на повеќе различни факултетски комисији, а како универзитетски професор тој бил и член во повеќе експертски комисији во Министерството за образование и наука на Република Македонија.

Кандидатот бил рецензент на повеќе научни трудови поднесени за печатенс во научни списанија со *Impact Factor*, а бил и рецензент на апликации за одобрување на научноистражувачки проекти.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Имајќи ја предвид целокупната досегашна активност на кандидатот, Рецензентската комисија смета дека д-р Емил Поповски има значајни постигнувања како во наставно-педагошката, така и во научноистражувачката работа. Тој се одликува со висока степен на педантност и одговорност. Неговиот сериозен пристап кон работата, работливоста и неговиот обемен ангажман во повеќе сфери на академското живеење може да се забележи и преку неколкукратното надминување на минимум потребните поени за наставна и

научна активност, како и со високиот број на поени за стручно-апликативна дејност и дејноста од поширок интерес.

Д-р Емил Поповски е еден од ретките наставници во Република Македонија кој активно се занимава со органски синтези, а со тоа е и еден од ретките кој врши таква обука на студентите на магистерски и докторски студии. Иако во Република Македонија ги нема најважните инструменти потребни за неговите истражувања, д-р Емил Поповски овој проблем го надминал преку широката меѓународна соработка со повеќе европски научни и образовни институции. Како резултат на оваа активност, од изборот во звањето вонреден професор досега, публикувани се единаесет трудови во меѓународни научни списанија, а повеќе млади соработници на д-р Емил Поповски имаат стекнато соодветни знаења и вештини.

Важно е да се напомене за неговата соработка во образовната и научната сфера со повеќе институции во нашата земја, со посебен акцент на соработката со Фармацевтскиот факултет во Скопје како и со групата за хемија при Државниот универзитет во Тетово.

Од сето досега изнесено, Рецензентската комисија заклучува дека д-р Емил Поповски претставува наставник и научник кој со постигнатите резултати се истакнува во својата средина. Тој ги исполнува сите критериуми за избор во повисоко звање предвидени со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Поради тоа, Рецензентската комисија со големо задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Емил Поповски да биде избран во звањето редовен професор на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Д-р Фроса Анастасова, редовен професор на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.
2. Д-р Љубица Шутуркова, редовен професор на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.
3. Д-р Муртезан Исмаили, редовен професор на Факултетот за современи науки и технологии при Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Емил Слободан Поповски

Институција: Институт за хемија, Природно-математички факултет - Скопје

Научна област: Органска хемија и биохемија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

	Назив на активност:	Поени
1.	Настава на прв циклус студии:	
	Органска хемија 1 (4 часа, 3 семестри)	7,2
	Органска хемија 2 (4 часа, 4 семестри)	9,6
	Органска хемија 1(A) (4 часа, 2 семестри)	4,8
	Органска хемија 2(A) (4 часа, 1 семестар)	2,4
	Хем. хетероциклични соединенија (2 часа, 5 семестри)	6,0
	Основи на органската хемија (4 часа, 3 семестри)	7,2
	Биоорганска хемија (4 часа, 2 семестри)	4,8
	Органска хемија – теоретски основи (2 часа, 1 семестар)	1,2
	Лаборатор. курс по органска хемија (1 час, 1 семестар)	0,6
2.	Настава на втор циклус студии:	
	Одбрани поглавја од експеримент. органска хемија (2 ч., 5 сем.)	7,5
	Хетероцик. хем. со хемија на природни производи (3 ч., 5 сем.)	11,25
3.	Одржување на вежби:	
	Хемија на хетероциклични соединенија (2 часа, 1 семестар)	0,9
4.	Подготовка за нов предмет:	
	Органска хемија 1(A) (предавања + вежби)	1,5
	Органска хемија 2(A) (предавања + вежби)	1,5
	Основи на органската хемија (предавања + вежби)	1,5
	Биоорганска хемија (предавања + вежби)	1,5
	Органска хемија – теоретски основи (предавања)	1,0
	Лабораториски курс по органска хемија (предавања + вежби)	1,5
6.	Консултации со студенти (ПМФ + Фармацевтски фак.)	2
7.	Ментор на дипломска работа (12)	2,4
8.	Член на комисија за оцена на докторат (2)	1
9.	Член на комисија за одбрана на докторат (2)	1
10.	Член на комисија за оцена на магистратура (4)	1,2
11.	Член на комисија за одбрана на магистратура (4)	1,2
12.	Член на комисија за оцена на специјалистичка р. (1)	0,2
13.	Член на комисија за одбрана на специјалисти. р. (1)	0,2

14.	Член на комис. за одбрана на дипломска работа (12)	1,2
15.	Интерна скрипта за вежби (1)	3,0
16.	Рецензент на универзитетско учебно помагало (1)	1,0
17.	Пакет материјали за основи на органската хемија(1)	1,0
	Вкупно	87,35

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на докторска дисертација (2)	6,0
2.	Ментор на магистерска работа (3)	3,0
3.	Раководител на меѓународен научен проект: - Synthesis of novel coumarin derivatives with potential biological activity and determination of their structures - International Master and Postgraduate Programme in Material Science and Catalysis	12,0
4.	Учесник во национален научен проект: Микроинкапсулирани симбиотици – од оптимална формулација до терапевтска примена	3
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор: - Ahmed Jashari, Evamarie Hey-Hawkins, Bozhana Mikhova, Gerald Draeger and Emil Popovski, "An improved synthesis of 4-chlorocoumarin-3-sulfonyl chloride and its reactions with different bidentate nucleophiles to give pyrido[1',2':2,3]- and thiazino[3',2':2,3]-1,2,4-thiadiazino-[6,5-c]benzopyran-6-one 7,7-dioxides", <i>Molecules</i> (2007), 12, 2017-2028. (IF 1,988) K. Mladenovska, O. Cruaud, P. Richommed, E. Belamie, R.S. Raicki, M.-C. Venier-Julienne, E. Popovski, J.P. Benoit, K. Goracinova, "5-ASA loaded chitosan-Ca-alginate microparticles: preparation and physicochemical characterization", <i>International Journal of Pharmaceutics</i> (2007), 345, 59-69. (IF 3,607) - Ana Mateska, Goran Stojković, Bozhana Mikhova, Kristina Mladenovska, and Emil Popovski, "Carbon-carbon bond formation in aqueous media. Benzamidomethylation of some carbon nucleophiles", <i>ARKIVOC</i> (2009), (x), 131-140. (IF 1,096) - Bistra Stamboliyska, Voislava Janevska, Boris Shivachev, Rosica P. Nikolova, Goran Stojkovic, Bozhna Mikhova, and Emil Popovski, "Experimental and theoretical investigation of the	51,61

	structure and nucleophilic properties of 4-aminocoumarin", <i>ARKIVOC</i> (2010), (x), 62-76. (IF 1,096) 5. Zh. Velkov, A. Stoimenov, N. Vassilev, and E. Popovski, "Synthesis of benzamidomethyl derivatives of some amino acids", <i>Oxidation Communications</i> (2010), 33, No 1, 99-103. (IF 0,228) 6. Emil Popovski, and Kristina Mladenovska, "(Benzoylamino)methyl 4-hydroxybenzoate, <i>Molbank</i> (2010), M658. 7. Jasmina Tanatarec, Bozhana Mikova, Gerald Draeger and Emil Popovski, "Tribenzamidomethyl hydrazine", <i>Molbank</i> (2010) M710. 8. Emil Popovski, Kristina Mladenovska and Ana Poceva Panovska, "(Benzoylamino)methyl 4-[(benzoylamino)methoxy]benzoate, <i>Molbank</i> (2011) M711. 9. Emil Popovski, Kristina Mladenovska and Ana Poceva Panovska, "Methyl 4-[(benzoylamino)methoxy]benzoate", <i>Molbank</i> (2011) M712. 10. Emil Popovski, and Kristina Mladenovska, "(Benzoylamino)methyl 4-acetyloxybenzoate", <i>Molbank</i> (2011), M715 11. Jasmina Tanatarec, Bozhana Mikova, and Emil Popovski, "1,1,2,2-tetrakis[(benzoylamino)methyl]hydrazine", <i>Molbank</i> (2011) M722.	
6.	Труд објавен во зборник од научен/стручен собир: 1. Emil Popovski, "(Benzamidomethyl)triethylammonium chloride: a mild and versatile reagent for benzamidomethylation", <i>Macedonian Pharm. Bull.</i> (2011), 57 (suppl), 334. 2. E. Stanojevska, K. Mladenovska, A. Poceva Panovska, B. Mikhova, E. Popovski, "An unexpected product from the reaction of acenocoumarol and phosphoryl chloride", <i>Macedonian Pharmaceutical Bulltein</i> (2011), 57 (suppl), 342. 3. T. P. Ivanovska, L. P. Tozi, K. Smilkov, E. Popovski, T. Stafilov, A. Grozdanov, N. Geskovski, R. Petkovska, K. Mladenovska. "Influence of formulation variables on survival of <i>Lactobacillus casei</i> loaded in chitosan-Ca-alginate microparticles prepared by spray-drying", <i>European Journal of Pharmaceutical Sciences</i>, 44(1):119-120 (IF 3,291)	5,0
	Учество на научен/стручен собир со реферат: 1. Emil Popovski, "(Benzamidomethyl)triethylammonium chloride: a mild and versatile reagent for benzamidomethylation",	9,0

5-th Congress of Pharmacy of Macedonia, 2011, Ohrid

2. E. Stanojevska, K. Mladenovska, A. Poceva Panovska, B. Mikhova, E. Popovski, "An unexpected product from the reaction of acenocoumarol and phosphoryl chloride", *5-th Congress of Pharmacy of Macedonia, 2011, Ohrid*
3. M. Mitreska, E. Bubalo, J. Tanatarec, E. Popovski. "Synthesis of [(4-arylpiperazin-1-yl)methyl]benzamides as potential serotonin 5-HT receptor agonists". *V-th International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, 2011, Skopje, Macedonia.*
4. A. Bužarovski, J. Tanatarec, E. Popovski. "Synthesis of some new *N*-[(benzoylamino)methyl]sulfonamides with potential antibacterial activity", *V-th International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, 2011, Skopje, Macedonia.*
5. A. Jashari, A. Shabani, E. Popovski, "Synthesis of novel diazo coupled coumarins" *V-th International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, 2011, Skopje, Macedonia.*
6. R. Velju, A. Jashari, A. Shabani, E. Popovski, "Synthesis of some new azo dyes derived from 4-hydroxycoumarin" *V-th International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, 2011, Skopje, Macedonia.*
7. J. Tanatarec, B. Mikova, E. Popovski, "Benzamidomethylation of hydrazine", *Third International Symposium on Organic Chemistry with NMR satellite meeting on Life Science, 2010, Sofia, Bulgaria.*
8. V. Janevska, B. Mikhova, B. Stamboliska, G. Graeger, K. Mladenovska, E. Popovski. "Reactions of 4-aminocoumarin with some aldehydes", *XXI-th Congress of Chemists and Technologist in Macedonia, 2010, Ohrid, Macedonia.*
9. A. Alili, A. Buzarovski, J. Tanatarec, B. Mikova, G. Draeger, K. Mladenovska, E. Popovski "Synthesis of new *N*-benzamidomethyl derivatives of toluensulfonamide by different synthetic routes", *XXI-th Congress of Chemists and Technologist in Macedonia, 2010, Ohrid, Macedonia.*
10. A. Jashari, B. Mikhova, A. Shabani, M. Ismaili, R. Velju, E. Popovski, "New diazo coupling reactions of 4-hydroxycoumarin", *XXI-th Congress of Chemists and Technologist in Macedonia, 2010, Ohrid, Macedonia.*
11. J. Tanatarec, M. Mitreska, E. Bubalo, B. Mikova, K. Mladenovska, G. Draeger, E. Popovski. "Synthesis and spectral characterization of new benzamidomethyl piperazines with expected potential pharmacological activity", *XXI-th Congress of Chemists and Technologist in*

	<i>Macedonia, 2010, Ohrid, Macedonia.</i> 12. V. Janevska, B. Shivachev, R. Petrova, G. Stojković, B. Stamboliyska, E. Popovski, B. Mikhova, "Experimental and Theoretical Investigation of the Structure and Nucleophilic Properties of 4-Aminocoumarine", <i>1st National Crystallographic Symposium, 2009, Sofia, Bulgaria</i> 13. G. Stojković, A. Mateska, B. Mikhova, E. Hey-Hawkins, E. Popovski, "UV-VIS spectral characterization of novel benzamidomethyl derivatives of some β-diketones, ketoesters and cyanoacetamides", <i>Sixth International Conference of the Chemical Societies of the South-Eastern European Countries, 2008, Sofia, Bulgaria.</i>	
	Апстракт објавен во зборник на конференција: 1. T. Petreska Ivanovska, L. Petrusevska-Tozi, K. Smilkov, E. Popovski, A. Grozdanov, N. Geskovski, R. Petkovska, M. Glavas Dodov, K. Mladenovska. "Effect of formulation variables on physicochemical characteristics of symbiotic microparticles with <i>Lactobacillus casei</i>", <i>Pharmaceutical Sciences for the Future of Medicines, 2011 Prague, Czech Republic. Abstract Book, 74.</i> 2. K. Mladenovska, E. Popovski, A. Grozdanov, M. S. Crcarevska, Z. Kavrovski, S. K. Milonjic, T. Stafilov, K. Goracinova. "Effect of formulation variables on physicochemical properties of 5-ASA loaded chitosan-Ca-alginate microparticles", <i>1st Congress of Pharmacists of Montenegro with international participation, 2011, Bečići, Montenegro.</i> 3. M. Mitreska, E. Bubalo, J. Tanatarec, E. Popovski. "Synthesis of [(4-arylpiperazin-1-yl)methyl]benzamides as potential serotonin 5-HT receptor agonists". <i>V-th International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, 2011, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts pp. 14.</i> 4. A. Bužarovski, J. Tanatarec, E. Popovski. "Synthesis of some new N-[(benzoylamino)methyl]sulfonamides with potential antibacterial activity", <i>V-th International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, 2011, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts pp. 16.</i> 5. A. Jashari, A. Shabani, E. Popovski, "Synthesis of novel diazo coupled coumarins" <i>V-th International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, 2011, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts pp. 10.</i> 6. R. Velju, A. Jashari, A. Shabani, E. Popovski, "Synthesis of some new azo dyes derived from 4-hydroxycoumarin" <i>V-th International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials, 2011, Skopje, Macedonia, Book of Abstracts pp. 29.</i>	12,5

7. T. Petreska Ivanovska, M. Dabevska-Kostoska, N. Geskovski, K. Smilkov, E. Popovski, L. Petrusevska-Tozi, K. Mladenovska. **"Viability of Lactobacillus casei during micro-encapsulation in chitosan-calcium-alginate microparticles and in simulated in vivo conditions"**, *Arhiv za farmaciju*, 2010; 60:748-749
8. J. Tanatarec, B. Mikova, E. Popovski, **"Benzamidomethylation of hydrazine"**, *Third International Symposium on Organic Chemistry with NMR satellite meeting on Life Science*, 2010, Sofia, Bulgaria, *Book of Abstracts* pp. 73.
9. V. Janevska, B. Mikhova, B. Stamboliska, G. Graeger, K. Mladenovska, E. Popovski. **"Reactions of 4-aminocoumarin with some aldehydes"**, *XXI-th Congress of Chemists and Technologist in Macedonia*, 2010, Ohrid, Macedonia, *Book of Abstracts* pp. 113
10. A. Alili, A. Buzarovski, J. Tanatarec, B. Mikova, G. Draeger, K. Mladenovska, E. Popovski **"Synthesis of new N-benzamidomethyl derivatives of toluensulfonamide by different synthetic routes"**, *XXI-th Congress of Chemists and Technologist in Macedonia*, 2010, Ohrid, Macedonia, *Book of Abstracts* pp. 114
11. A. Jashari, B. Mikhova, A. Shabani, M. Ismaili, R. Velju, E. Popovski, **"New diazo coupling reactions of 4-hydroxycoumarin"**, *XXI-th Congress of Chemists and Technologist in Macedonia*, 2010, Ohrid, Macedonia, *Book of Abstracts* pp. 115
12. J. Tanatarec, M. Mitreska, E. Bubalo, B. Mikova, K. Mladenovska, G. Draeger, E. Popovski. **"Synthesis and spectral characterization of newbenzamidomethyl piperazines with expected potential pharmacological activity"**, *XXI-th Congress of Chemists and Technologist in Macedonia*, 2010, Ohrid, Macedonia, *Book of Abstracts* pp. 117
13. V. Janevska, B. Shivachev, R. Petrova, G. Stojković, B. Stamboliyska, E. Popovski, B. Mikhova, **"Experimental and Theoretical Investigation of the Structure and Nucleophilic Properties of 4-Aminocoumarine"**, *1st National Crystallographic Symposium*, 2009, Sofia, Bulgaria
14. J. Tanatarec, E. Popovski, **"Synthesis and spectral characterization of new hydrazine compounds with expected potential biological activity"**, *III International Workshop „From Molecules to Functionalised Materials"* 2009, Cluj-Napoca, Romania, *Book of Abstracts* pp. 23
15. G. Stojković, A. Mateska, B. Mikhova, E. Hey-Hawkins, E. Popovski, **"UV-VIS spectral characterization of novel benzamidomethyl derivatives of some β -diketones, ketoesters and cyanoacetamides"**, *Sixth International Conference of the Chemical Societies of the South-Eastern European*

	<i>Countries, 2008, Sofia, Bulgaria</i>	
	16. K. Mladenovska, O. Cruaud, K. Goracinova, D. Efremova, E. Davitkovska, Mc. Venier-Julienne, E. Popovski, P. Richomme, "Chitosan-Ca-Alginate Microparticles As Carriers For Colon Delivery Of 5-Aminosalicylic Acid After Peroral Administration" <i>EHRlich II – 2nd World Conference on Magic Bullets, 2008, Nürnberg, Germany. Book of Abstracts A-214.</i>	
	Вкупно	102,11

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

	Назив на активноста:	Поени
1.	Експертски активности: • рецензент на трудови поднесени за печат во интернационални списанија (5) • рецензент на апликации за проекти (2) • стручни анализи и мислења (3) • стручни испити (15) • еквиваленција и признавање на високообразовни квалиф.. (90) • систематизација (1)	116,0
2.	Учество во промотивни активности на ИХ (3)	1,5
	Вкупно	117,5

ДЕЛНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

	Назив на активноста:	Поени
1.	Студиски престој во странство до 3 месеци • „Babes-Bolyai“ Универзитетот – Романија (ное/дек 2007) • „Leipzig University“ – Германија (јануари 2008) • „Бугарска академија на науките“ (мај 2008) • „Leipzig University“ – Германија (јуни-јули 2008) • „Бугарска академија на науките“ (септември 2008) • „Бугарска академија на науките“ (ноември 2008) • „Бугарска академија на науките“ (јуни-јули 2009) • „Бугарска академија на науките“ (април 2010) • „Бугарска академија на науките“ (септември 2010)	4,5
2.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект: • носител (2) • учесник (1)	2,5
3.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект: • носител (3) • учесник (1)	7,0
4.	Раководител на внатрешна организациона единица	2,0

	Шеф на институтот за хемија	
5.	Член на факултетска комисија за: • правилник за плати (одлука бр. 07-2716/19) • признавање и еквиваленција на странски високообразовни класификации (одлука бр. 07-1579/11) • јавни набавки (одлука бр. 02-3401/1)	1,5
6.	Член на комисија за избор во звање (5)	1,0
7.	Учество во комисии и тела на државни и други органи <i>Министерството за образование и наука, комисија за:</i> • еквиваленција и признавање на ... (решение бр. 09-3541/2) • полагање стручен испит по хемија (решение бр. 11-2458/1) • полага. стр. испит по хем.-технол (решение бр. 11-2458/1) • полагање стручен испит по хемија (решение бр. 11-7563/1) • полага. стр. испит по хем.-технол (решение бр. 11-7563/1) • еквиваленција и признавање на ... (решение бр. 09-1925/1) • полагање стручен испит по хемија (решение бр. 11-2/1) • полага. стр. испит по хем.-технол (решение бр. 11-2/1) • Државна изборна комисија	9,0
	Вкупно	27,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	87,35
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	102,11
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	117,5
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	27,5
Вкупно	334,46

Членови на Комисијата

1. Д-р Фроса Анастасова, редовен професор на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.
2. Д-р Љубица Шутуркова, редовен професор на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.
3. Д-р Муртезан Исмаили, редовен професор на Факултетот за современи науки и технологии при Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

КОНКУРЕНТНОСТ НА МАКЕДОНСКАТА ЕКОНОМИЈА НИЗ ПРИЗМАТА НА АПСОРПЦИЈА НА ЗНАЕЊЕ, ТЕХНОЛОГИЈА И ИНОВАЦИИ

ИЗРАБОТЕНА ОД КАНДИДАТКАТА М-Р ЈАСМИНКА ВАРНАЛИЕВА,
ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, врз основа на член 120 од Законот за високото образование, определбите на Правилникот за единствените основи на организирање на постдипломските и докторски студии на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје и Правилникот за внатрешните односи и работењето на Економскиот факултет во Скопје, во рамките на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, на седницата одржана на ден 30.9. 2011 година, не определи за членови на Комисијата за оценка и одбрана на докторската дисертација на кандидатката **Јасминка Варналиева**, на тема: **Конкурентност на македонската економија низ призмата на апсорпција на знаење, технологија и иновации.**

По опстојното прегледување на трудот, Комисијата, до Наставно - научниот совет на Факултетот, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на кандидатката **Јасминка Варналиева**, на тема: **Конкурентност на македонската економија низ призмата на апсорпција на знаење, технологија и иновации**, содржи 324 страници основен текст и 17 страници користена литература. Материјата во трудот, покрај предговор, вовед и заклучни согледувања, е структурирана во пет глави, според следниов редослед

- Конкурентноста на Македонија во глобалната економија
- Инфраструктура и финансирање на иновациите и технолошката апсорпција во Македонија
- Иновациите и технолошката апсорпција како фактор на конкурентноста на македонскиот приватен сектор
- Улогата на човечкиот капитал како детерминанта на конкурентноста
- Членството на Македонија во ЕУ преку перспективите на иновација

Во **воведот** на докторската дисертација, кандидатката м-р **Јасминка Варналиева** ја воспоставува теоретската рамка на истражувањето преку

одредување на суштинските атрибути на конкурентноста, иновациите и продуктивноста и нивната меѓузависност и заемна поврзаност во економија на знаење. Традиционалниот пристап во анализата на конкурентноста се базира на индикатори врзани за надворешната трговија. Висината на цените во традиционалниот пристап се сметаше за главна детерминанта на извозните перформанси на економијата. Меѓутоа, порастот на цените на извозните производи на Германија и Јапонија, проследен со истовремено зголемување на нивното учество во светскиот извоз, беше значаен индикатор кој укажа на детерминираноста на националната конкурентност од дејството на неценонни фактори. Во овој контекст, модерниот пристап на разбирање на конкурентноста денес инсистира на нејзиното поимање како *способност на една држава да постигне високи и одржливи стапки на БДП по глава жител*. Анализата на конкурентноста во докторската дисертација на кандидатката м-р Јасминка Варналиева се базира токму на ваквиот пристап. Конкурентноста е тесно поврзана со иновациите, кои во воведниот дел на трудот се анализираат од различни аспекти - во современата литература од областа на претприемништвото тие не се сфаќаат само како технолошки феномен, туку многу пошироко, како социјално - пазарен, организациски, демографски феномен итн. од аспект на нивните извори, од аспект на политиките на промоција итн. Во овој дел исто така се елаборира и продуктивноста, како детерминанта и важен индикатор на економскиот раст на националните економии, проблемите врзани за мерење на продуктивноста, изворите на раст на продуктивноста, посебно на макроекономско и микроекономско ниво, политиките на раст на продуктивноста и сл. М-р Варналиева во воведниот дел на трудот ги анализира и карактеристиките на економиите базирани на знаење, кои, според Светската банка, инкорпорираат четири основни столбови (работна сила и образование, систем на иновации, информатичка и комуникациска инфраструктура и економски и институционален режим на поттици), како и случајот на Финска, како успешна приказна за транзиција од економија базирана на ресурси во една од водечките економии на знаење во 21 век.

Во **првата глава** на докторската дисертација м-р Јасмина Варналиева ја анализира конкурентноста на македонската економија во однос на глобалната економија. Со користење на повеќе меѓународни индикатори и извештаи како "Doing Business" на Светската банка, Индексот на глобална конкурентност на Светскиот економски форум (World Economic Forum), BEEPS анкетата на ЕБОР и Светската банка како и други статистички показатели и податоци, се дефинира местото на македонската економија во сè поконкурентната глобална економија. Во овој дел на трудот детално се коментирани најпрвин извештаите на "Doing Business" на Светската банка за карактеристиките на инвестиционата клима во Република Македонија, т.е. за леснотијата на водење на бизнис - започнување на бизнис, обезбедување на градежни дозволи, регистрирање на имот, пристап на фирмите до средства за финансирање на нивниот развој, ефикасност на договорите, плаќање на даноци, затворање на фирми итн. Композитните индекси за споменатите сегменти на инвестиционата клима, со определени исклучоци (ефикасност на судскиот систем, затворање на фирми, регулација на бизнисите, корупција и др.), покажуваат евидентен напредок во последните пет - шест години и ја вбројуваат Македонија во реформски ориентирани земји. Индикаторите на

Светскиот економски форум за глобалниот индекс на конкурентност кој се пресметува врз основа на дванаесет столба (институции, инфраструктура, макроекономска стабилност, високо образование и обука, големина на пазарот, технолошка подготвеност, иновации итн.), ја рангираат Македонија, прилично лошо, т.е. на 79. место, меѓу 139 земји. Во оваа анализа јасно се селектирани и посочени сегментите кои ја детерминираат конкурентската способност на македонската економија, а кои се проблематични, и врз кои треба да се сосредоточат идните реформски напори. BEEPS анкетата на ЕБОР и Светската банка, пак, даваат јасна слика за областите (ги има околу петнаесет) кои се најпроблематични за водење на бизнис. Анализата во оваа глава на трудот м-р Јасминка Варналиева ја завршува со елаборација на ефектите на приватизацијата, конкуренцијата и стечајот и финансиската дисциплина врз конкурентноста на македонската економија - фактички, станува збор за критички осврт врз споменатите области кои испорачуваат негативни ефекти врз конкурентноста.

Во **втората глава** на дисертацијата се елаборираат прашањата за инфраструктурата, финансирањето на иновациите и технолошката апсорпција во Република Македонија. Во оваа глава најпрвин се профилираат суштинските атрибути на еден динамичен национален систем на иновации во смисла на кохерентен сет на политики кои обезбедуваат препораки, приоритети и рамка за финансирање, мониторинг и евалуација на истражувањето и иновациите. Оваа рамка на политики би требало да ги стимулира и наградува иновациите и да ги зајакнува иновативните капацитети на компаниите и на институциите одговорни за технолошкиот развој, особено од аспект на достапноста, трошоците и квалитетот на човечките ресурси, улогата на јавно - финансираното истражување, правата од интелектуална сопственост, и политиките на конкуренција. Силата на националното окружување во кое се развива националниот систем на иновации зависи исто така и од дефинирањето и имплементацијата на политиките за странски директни инвестиции, специфичните политики поврзани со развој на малите и средните претпријатија, и секако, макроекономските политики кои треба да одговорат на економските нестабилности. Понатаму, во тезата се анализира националниот систем на иновации во Македонија, почнувајќи од главните актери во овој систем, т.е. институции од јавниот сектор, преку приватниот сектор (секторот на претпријатија), па се до невладиниот сектор, нивната меѓусебна поврзаност, како и основните закони, подзаконски акти и програми кои ја регулираат оваа материја (Националната програма за научноистражувачки активности во Република Македонија 2006-2010), новиот Закон за високото образование и сл. Во продолжение, м-р Варналиева ги анализира можните политики и мерки за поттикнување на иновации преку примери од земјите на ОЕЦД во последните педесет години, како и приоритетите на политиките на владата на Македонија дефинирани во главните стратешки цели кои вклучуваат интеграција во ЕУ и НАТО, подобрување во бизнис - окружувањето, зголемување на конкурентноста, борба против корупцијата и инвестирање значителни средства во системот на образование. Овој дел на трудот ги посочува слабостите при дефинирањето и координацијата на стратегиите и политиките за промоција на иновациите во приватниот сектор и во академската и научната јавност. Според кандидатката, Македонија се уште нема дефинирано конкретни политики на иновации, но сепак постојат фрагментирани елементи, какви што се:

Индустријската политика, Политиката за развој на мали и средни претпријатија, Програмата за развој на претприемништвото, конкурентноста и иновативноста на малите и средните претпријатија, Програмата за развој на кластери и Стратегијата за развој на образованието. На крајот на оваа глава, особено внимание се посветува на анализата на системот на финансирање на иновациите, научната и истражувачката дејност, на слабостите на постојниот систем, како и на системот и структурите на управување со иновациите. Недостатокот на јавни средства е очигледен - годишните алокации за промоција на иновациите во буџетот се многу ниски и имаат тренд на намалување. Згора на тоа, анализата на кандидатката потврдува дека и овие маргинални средства се трошат без јасно одредени приоритети и без каква било поврзаност со инвестициите на приватниот сектор во истражувањето и развој. На крај, се анализира регионалната соработка во доменот на истражувањето и развојот со посебен осврт на соработката со земјите членки на ЕУ.

Третата глава се фокусира на можностите кои ги нудат иновациите и технолошката апсорпција како фактор на конкурентноста на македонската економија. Во оваа глава најпрвин се определува суштината на апсорпцијата на знаење на ниво на фирма, а потоа се анализираат конвенционалните канали преку кои земјите апсорбираат нови технологии и преку нив, ново знаење, со фокус на инвестициите во истражување и развој, странските директни инвестиции, трговијата со капитални стоки, договорите за лиценцирање, патентите и научните публикации и сл. Притоа, м-р Варналиева користејќи стандардни индикатори за аутпут, доаѓа и до преглед за прогресот во иновациите и истражувањето и развојот на Република Македонија (на макроплан). Во продолжение фокусот на истражување е врз факторите кои ја детерминираат апсорпцијата на знаење на ниво на фирма (на микроплан). Оваа анализа е заснована на податоците добиени од BEEPS - анкетите за оваа проблематиката. Најзначајните канали и фактори на апсорпција на знаења на ниво на фирма го вклучуваат влијанието на конкуренцијата на пазарот, трговските и инвестициските врски, инвестициите во физички капитал, инвестициите во човечки капитал, индустриските стандарди и технички регулативи, користењето на информатичка и комуникациска технологија, воведувањето нови форми на организација и сл.

Четвртата глава на докторската дисертација е посветена на човечкиот капитал како детерминанта на конкурентноста. Човечкиот капитал се формира преку системот на образование (сите степени на образование во рамките на формалниот едукативен систем, значи егзогено), но и преку другите форми на обука, тренинг итн, внатре во фирмите, поради што на овие аспекти на проблемот кандидатката м-р Јасминка Варналиева во анализата им обрнува особено внимание. Во тој контекст, опстојно се елаборираат перформансите на системот на образование и обука во Република Македонија - нивото, квалитетот на образованието, трошоците на образованието, неговата (не) сообразеност со состојбите и потребите на пазарот на труд и сл. Несообразеноста на системот на образование со пазарот на труд е од посебно значење за новите учесници на пазарот на труд - во овој домен Македонија покажува полоши резултати во однос на конкурентите. М-р Варналиева во оваа глава на трудот значајно внимание обрнува и на анализата на структурата и организацијата на институциите и програмите на терцијарното

образование. Во овој контекст, посебно се третирали прашањата за обуката на работната сила за технолошка конкурентност како и прашањето за едукација, обука и тренинг на постојните и потенцијалните претприемачи. Анализата во оваа глава на трудот завршува со елаборација на врските помеѓу терцијарното образование и приватниот сектор со препораки за примена на таканаречената тројна врска - универзитет, индустрија и влада, како клучен фактор за подобрување на условите за иновации и општество кое ќе се заснова на знаење.

Во петтата глава на докторската дисертација кандидатката м-р Јасмина Варналиева ги анализира перспективите на интеграцијата на Република Македонија во ЕУ, од специфичен аспект, односно низ призмата на иновациите како значајна детерминанта на продуктивноста и на конкурентноста на фирмите и на економиите во целина. Статусот на Република Македонија на земја - кандидат за членство во ЕУ, ја обврзува земјата да прави постојани напори да ги прифати препораките на европското законодавство (*acquis communautaire*) во сите области, вклучувајќи ги и политиките поврзани со иновации и конкурентност, политиките на конкуренција, индустриската политика, политиката на поддршка на малите и средните претпријатија и претприемништвото, политиките на истражување и наука и политиките на образование. Во оваа глава се анализира статусот на препораките на *acquis* во Македонија во однос на сите овие политики. Исто така, се анализира и вклопеноста на Македонија во тн. европски скорборд на иновации, инструмент создаден за евалуација и споредба на перформансите на земјите членки на ЕУ во областа на иновациите. На крај, се анализираат стремежите на ЕУ дефинирани во ревидираната Лисабонска стратегија и стратегијата Европа 2020 кои треба да им овозможат на Унијата и земјите - членки воспоставување на паметна, одржлива и инклузивна економија со високи стапки на вработеност, продуктивност и социјална кохезија. Во оваа смисла, посебно значење им е обрнато на елаборацијата на најновите европски трендови во оваа област, како сознанија од кои Македонија може да учи.

ОПШТА ОЦЕНКА И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката Јасминка Варналиева, на тема: **Конкурентноста на македонската економија низ призмата на ајсорпција на знаење, технолозија и иновации**, обработува вонредно значајна и актуелна проблематика, т.е. проблематика со висока релевантност за Република Македонија, со оглед на фактот што нашата земја се уште лошо котира на глобалниот индекс на конкурентност, заземајќи го 79 место помеѓу 139 рангирани економии во светот. Проблематиката на конкурентноста на економијата е вонредно комплексен и мултидимензионален феномен, бидејќи конкурентната способност на една економија е резултанта на дејството на голем број фактори од економска и некономска природа, фактори кои можат да се мерат, но и фактори од чисто квалитативна природа, чиешто квантифицирање, често пати, е невозможно. Додека традиционалниот пристап на испитување и утврдување на конкурентноста на една економија се базираше на висината на цените, како главна детерминанта на извозните перформанси на економијата,

модерниот пристап на разбирање на конкурентноста инсистира на нејзиното поимање како способност на една држава да постигне високи и одржливи стапки на БДП по глава жител. Фокусот на истражување во оваа докторска дисертација е сосредоточен кон вториот пристап. Кандидатката, врз основа на користење на современа и релевантна литература од областа, солидно и коректно ја воспоставува теоретската рамка на истражувањето преку одредување на суштинските атрибути на конкурентноста, иновациите и продуктивноста и нивната меѓузависност и заемна поврзаност во економија на знаење. Местото на македонската економија во глобалната економија, а во тој контекст и конкурентноста на македонската економија, е анализирано со помош на бројни индикатори, композитни индекси, подиндекси и карактеристиките на бројни сегменти на инвестиционата клима кои ги детерминираат поттиците на фирмите за продуктивно инвестирање, иновации и претприемништво, ширење на бизнисот, креирање на нови работни места итн., кои доаѓаат од респективни меѓународни организации и институции - "Doing Business" на Светската банка, Глобалниот индекс на конкурентност на Светскиот економски форум, анкетите на ЕБОР и Светската банка за проблематични области за водење на бизнис како и од други статистички показатели и податоци. Конкретната анализа за конкурентноста на македонската економија низ призмата на апсорпција на знаење, технологија и иновации, исто така е солидно изведена, со јасно потенцирање на слабите страни и приоритетните правци на дејствување на институциите одговорни за подобрување на клучните сегменти на инвестиционата клима, но и на приватниот сектор, односно секторот на претпријатијата во можните пристапи за имплементација на иновации, зголемување на знаењата и квалитетот на човечкиот капитал, зголемување на продуктивноста и јакнење на извозните перформанси на фирмите. Комисијата, како стручен и научен придонес на кандидатката м-р Јасминка Варналиева во истражувањето на оваа комплексна проблематика, посебно ги потенцира следниве два сегмента: (1) Кандидатката, на едно место, групира, синтетизира, оценува и компарира бројни индикатори за оценка на конкурентноста на македонската економија (композитни индекси, подиндекси, клучни сегменти на инвестиционата клима и сл.) кои доаѓаат од експертските тимови на различни меѓународни институции и организации, што и овозможило, и покрај методолошките проблеми и слабости врзани за самото утврдување на индикаторите, јасно да ги селектира сегментите на бизнис - климата во нашата земја кои испорачуваат негативни ефекти врз подигањето на конкурентноста и кон кои во иднина треба да се фокусираат приоритетите на дејствување на носителите на економските политики и на фирмите како директни учесници во економската активност; (2) кандидатката, поаѓајќи од сознанието дека бројните индикатори за оценување на конкурентноста, во конкретниов случај на конкурентноста на македонската економија, често, не даваат реална слика на состојбите, т.е. не коинцидираат со фактите во реалниот економски живот, се обидува да ги открие причините за таквото несовапаѓање и нив ги лоцира во неколку сфери: проблематичност на композитните индекси кои во себе, меѓу другото, инкорпорираат фактори од квалитативно различна природа, отсуство на фронтален пристап при реформирањето на најзначајните сегменти на бизнис - климата и слабости во имплементирањето на регулативата (законите).

На трудот, се разбира, може да му се упатат и одредени забелешки во смисла на недоволна експонираност на кандидатката во критичкиот осврт на анализираните квалитативни карактеристики кои ја профилираат и влошуваат инвестиционата клима во земјата (корупција, инволвираност на политичките партии во бизнисот, некомпетентност на јавната администрација и на кадрите во институции од клучно значење за одржување на претприемнички амбиент и сл.). Но и покрај ваквите забелешки, Комисијата дојде до убедување дека станува збор за солиден труд, за труд базиран врз опстојно проучување на релевантна литература од областа и за труд со модерен пристап при третирањето на изучуваната проблематика, односно дека трудот ги исполнува предвидените стандарди на истражување со ниво на докторска теза.

Врз основа на изнесените карактеристики и квалитети на трудот, Комисијата му предлага на Наставно - научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

- *прво*, да го прифати извештајот за докторската дисертација на кандидатката **Јасминка Варналиева**, на тема: **Конкурентноста на македонската економија низ призмата на ајсорпција на знаење, технологија и иновации;**

- *второ*, да определи Комисија за одбрана на докторската дисертација;

- *трето*, да дозволи закажување на датум за јавна одбрана на докторската дисертација

Скопје, ноември 2011 год.

Членови на Комисијата

1. Акад. Таки Фити с.р.
2. Проф. д-р Владимир Филиповски с.р.
3. Проф. д-р Златка Поповска с.р.
4. Акад. Гоце Петрески с.р.
5. Проф. д-р Владимир Петковски с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ПОДОБНОСТ НА ТЕМАТА ЗА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА: “АНАЛИЗА НА ДИНАМИЧКО
ОДНЕСУВАЊЕ НА ВОДОЗАСИТЕНИ НЕКОХЕРЕНТНИ ПОЧВИ ВРЗ ОСНОВА НА ЕЛЕМЕНТ И
1-Г ЕКСПЕРИМЕНТИ “ И НАУЧНА ОСПОСОБЕНОСТ НА КАНДИДАТКАТА м-р ЈУЛИЈАНА
ЦВЕТАНОВСКА дипл. град. инж.

Со одлука на Научниот совет на постдипломските студии на УКИМ-ИЗИИС број 09-1927/1, донесена на редовната седница одржана на 16.11.2011 година, а врз основа на Правилникот за условите и постапката за докторирање на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, формирана е Комисија за оцена на подобноста на темата, **“Анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-г експерименти”** од кандидатката м-р Јулијана ЦВЕТАНОВСКА, дипл. град. инж., асистент при УКИМ-ИЗИИС, во состав:

1. проф. д-р Зоран Милутиновиќ, претседател
2. вонр. проф. д-р Влатко Шешов, член
3. проф. д-р Зоран Ракиќевиќ, член
4. вонр. проф. д-р Роберта Петрушевска, член
5. проф. Ikuo Towhata - University of Tokyo, Japan, член

Врз основа на поднесената пријава на кандидатката, предлог-програмата за изработка на докторската дисертација, приложените трудови и нејзината научноистражувачка и стручна дејност, како и постигнатиот успех во досегашното образование (редовни и постдипломски студии), Комисијата го изнесува своето мислење за подобноста на темата и за подобноста на кандидатката за изработка на докторска дисертација.

ИЗВЕШТАЈ

ПОДОБНОСТ НА ТЕМАТА

Многубројните постземјотресни истражувања направени во последно време укажуваат на улогата на почвените услови во динамичкото однесувањето на конструкциите. Како потврда за неопходност од истражување и имплементација на нови методи и техники за подобро разбирање на динамичкото однесување на почвата се последиците од последните катастрофални земјотреси како што се земјотресите во Тохоку, Јапонија (2011), Крајсчрч, Нов Зеланд (2010), Венчуан-Кина (2008), Ниагата-Јапонија (2004), Измит-Турција (1999), Кобе-Јапонија (1995) и др. Паралелно со случувањата на природните хазарди, настанува постојан пораст на повредливоста на човековата околина. Така, на пример, Американската владина агенција FHWA проценила дека седумдесет проценти од патната инфраструктура (патишта, мостови и вијадукти и др.) се повредливи на земјотреси.

Појава на нестабилност во почвените материјали за време на сеизмичко дејство се јавува заради надминување на јакоста на почвениот материјал заради дополнителните динамички сили од земјотресот. Во услови на ограничено дренирање и под дејство на динамички сили (земјотрес, машини, експлозии и др.) кај водозаситените песокливи почви се појавува пораст и акумулирање на порниот притисок што доведува до намалување на ефективните напрегања и појава на значителни деформации. Почвата ја губи својата јакост и покажува особини на вискозен флуид (модулот на смолкнување се приближува кон нулта вредност). Оваа состојба е позната како ликвидација и е придружена со неконтролирано брз пораст на деформациите. Можноста да се предвиди однесувањето на почвените материјали е честопати критична точка со цел правилно проектирање и однесување на инженерските објекти. Дефинирањето на јакоста на почвата и нејзината деформабилност (зависност напрегање-деформација) под дејство на дополнителни товари е од особена важност. Нелинеарното пластично однесување на почвата уште на мали нивоа на деформации, како и нејзината комплексна и хетерогена структура придонесува анализирањето на сеизмичкото однесување на почвата да претставува обемна и комплицирана процедура. Дополнително, појавата на флуид (најчесто вода) помеѓу почвените честички во услови на земјотрес во голема мера го усложнува решавањето на проблемот. Развојот на деформациите во почвата може да варира од контролирано (течење, консолидација, слегнување) до многу нестабилно (свлечишта, ликвидација итн.).

Во последните години, особено по појавата на силни земјотреси (Тохоку, 2011, Крајсчрч, 2010 и 2011, и др.), истражувањата во областа на земјотресното геотехничко инженерство добиваат и на значење и на интензитет. Дефинирањето на однесувањето на почвата во сеизмички услови, механизмите на лом, интеракцијата со темелната конструкција и објектите, предизвикуваат особен интерес и предизвик на истражувачите низ светот. Главна цел е намалување од ризикот од геотехничките хазарди врз човековата околина кој се покажа катастрофален во последните случувања на силни земјотреси. Истражувањето предвидено од кандидатката се стреми кон придонес во дефинирање на динамичкото однесување и механизмот на лом на водозаситени некохерентни почви со примена во истражување на феноменот на интеракција-гло-конструкција. Како главни цели предложени во докторската дисертација се:

- ⊙ Експериментални истражувања – елемент-тестови на динамички триаксијален апарат на некохерентни почвени примероци во недренирани услови за различни збиености и варирање на девијаторните напрегања. Дефинирање на "клучни" параметри за однесувањето на почвите во т.н. преликвифакциска состојба. Резултатите ќе овозможат аналитичко моделирање на елемент-тестот и симулација на деградацијата на јакоста на смолкнување на почвата до состојба на вискозна течност. Придонес во однос на објаснувањето на механизмот на лом во почвените средини при појава на ликвидација.
- ⊙ Тестови на вибро-платформа. Конструкција на ламинарен контејнер кој ќе овозможи тестирање на гео-модел. Тестови на модели од водозаситени песоци со мала

релативна збиеност, опсервација на одговорот на моделот во услови на висок порен притисок.

- ⊗ Анализа на сеизмичкиот одговор на инженерските објекти во услови при драстично намалување на јакоста на почвата и силно сеизмичко дејство. Во овој контекст, аналитичкото истражување ќе се базира на резултатите од експерименталните истражувања на триаксијалниот апарат и вибро-платформата.

Предвидените експериментални и аналитички истражувања со предлог-програмата на оваа дисертација ќе дадат значаен и оригинален придонес во разбирањето и оцената на динамичкото однесување на водозаситените некохерентни почви. Добиените резултати ќе придонесат кон поквалитетно менаџирање на гетехничките сеизмички хазарди и развивање на платформа за намалување на сеизмичкиот ризик од геотехнички нестабилности.

Заклучок за подобност на темата

Предложената тема за изработка на докторска дисертација под работен наслов „анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-г експерименти“ опфаќа комплетно експериментално и аналитичко истражување во областа на земјотресното геотехничко инженерство. Покрај обемниот материјал за дефинирање на механизмот на лом на водозаситените некохерентни почви преку елемент-тестови на триаксијален апарат, предложени се и оригинални и **високо софистицирани** експерименти на вибро-платформа, приод кој е рамен на најразвиените универзитети во светски рамки од областа на земјотресното инженерство. Резултатите од експериментални истражувања се одлична основа за аналитичко моделирање и нумеричка анализа на однесувањето на инженерските објекти во услови на појава на ликвидација.

Врз основа на горенаведеното, предложената тема за изработка на докторска дисертација со работен наслов „анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-г експерименти“, претставува оригинален и современ интердисциплинарен интегриран приод за квалитативно осознавање и квантитативно моделирање на параметрите кои го контролираат динамичкото однесување и механизмите на лом на водозаситените некохерентни почви и се предлага таа да биде прифатена како подобна и содржајна за изработка на докторска дисертација.

ПОДОБНОСТ НА КАНДИДАТОТ

Кандидатката м-р Јулијана Цветановска, дипл. град. инж., е родена на 24.10.1983 година во Скопје, Република Македонија. По завршувањето на средното образование во гимназијата „Јосип Броз-Тито“, во учебната 2002/03 се запишала на Градежниот факултет при универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Македонија, кој редовно го завршила во Мај 2007 со просек 9,23. Во 2006 година е прогласена за најуспешен студент во генерацијата од

четврта година. Ја освоила наградата што ја доделува секоја година компанијата „Адинг“ за најуспешен студент во генерацијата.

Во јуни 2007 се запишала на интернационалните постдипломски студии по земјотресно инженерство во Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје. За време на постдипломските студии била корисник на стипендијата од DAAD за талентирани студенти во рамките на DYNET-програмата. На 20.11.2009 година ја одбранила магистерската теза под наслов „Анализа на геотехнички нестабилности во сеизмички активни региони со примена на ГИС методологија“. Во периодот септември-ноември 2007 учествувала на 26-тиот интернационален курс CADAC (International Course on Aseismic Design and Construction) организиран во ИЗИИС, а поддржан од Холандската влада и Council of Europe Development Bank. Во периодот април-јуни 2008 година учествувала на постдипломскиот курс CERG2008 (POST GRADUATE CERTIFICATE FOR THE STUDY AND MANAGEMENT OF GEOLOGICAL RISK) на Универзитетот во Женева, Швајцарија, со финансиски грант од United Nations University in Tokyo. На овој курс полагала 5 испити од областа на менаџментот со природни ризици и се стекнала со дополнителни 30 кредити според европскиот кредит трансфер систем и диплома за завршени постдипломски студии од областа на менаџментот со природни хазарди и ризици. Во рамките на DYNET програмата, финансирана од ДААД, во декември 2008 остварила едномесечен престој на Универзитетот „Рур“ во Бохум, Германија, на Катедрата за механика на почви и геотехничко инженерство, каде што се стекнала со познавања од областа на испитување на почвите со геотехничка центрифуга.

Од септември 2007 до декември 2009 учествувала во апликативни и научноистражувачки проекти на ИЗИИС во Одделот за геотехника и специјални конструкции. Од декември 2009 е вработена како помлад асистент, а веќе од февруари 2010 избрана за асистент при истиот оддел.

Во мај 2010 се запишала на докторските студии на ИЗИИС. Во периодот јуни 2010-април 2011 престојувала на Катедрата за геотехничко инженерство при Универзитетот „Лавал“ во Квебек, Канада, каде што се стекнала со 11 кредити од курсеви и 36 кредити од научноистражувачка работа од областа на геотехничкото земјотресно инженерство според американскиот-кредит трансфер систем.

Во изминатиот период учествувала со реферати на домашни и светски конференции во областа на земјотресното инженерство, како и со трудови во домашни и странски научно-истражувачки списанија.

Кандидатката одлично го владее англискиот јазик.

Постигнатите резултати од досегашното ангажирање на кандидатката м-р Јулијана Цветановска, дипл. град. инж., во полето на научноистражувачката и апликативната дејност, како и публикуваните стручни и научни трудови ги потврдуваат нејзините способности за самостојна научноистражувачка работа.

Заклучок за подобност на кандидатката

Врз основа на приложените документи и сето напред наведено сметаме дека кандидатката м-р Јулијана Цветановска, дипл. град. инж., во целост ги исполнува условите од Правилникот на УКИМ-ИЗИИС за условите и постапката за стекнување степен-доктор на науки од областа на земјотресното инженерство, и во целост ја потврдува подобноста на кандидатката да пристапи кон изработка на докторската дисертација во Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

ОПШТ ЗАКЛУЧОК

Согласно со напред изнесените констатации и заклучоци за подобност на предложената тема и подобноста на кандидатката за научноистражувачка работа, Комисијата има чест да му предложи на Научниот совет на УКИМ – ИЗИИС да ја прифати темата и кандидатката м-р Јулијана Цветановска, дипл. град. инж., како подобен кандидат за изработка на докторска дисертација со предложената тема под работен наслов: „Анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-г експерименти“.

Комисија:

1. Проф. д-р Зоран Милутиновиќ, претседател, с.р.
2. Вон. Проф. д-р Влатко Шешов, член, с.р.
3. Проф. д-р Зоран Ракиќевиќ, член, с.р.
4. Вон. Проф. д-р Роберта Петрушевска, член, с.р.
5. Prof. Ikuo Towhata - University of Tokyo, Japan, член, с.р.

РЕФЕРАТ

НА КОМИСИЈАТА ЗА ПОДОБНОСТ НА ТЕМАТА ЗА
ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА СО РАБОТЕН НАСЛОВ:

**ВЛИЈАНИЕ НА ГОЛЕМИТЕ ИНДУСТРИСКИ КАПАЦИТЕТИ ВРЗ
ПОЈАВАТА НА СЕКУНДАРНИ ХАЗАРДИ И ЖИВОТНАТА СРЕДИНА**

И ОСПОСОБЕНОСТ НА КАНДИДАТОТ М-Р ЈАНКО СТОЈАНОВСКИ ЗА
НАУЧНА РАБОТА

Со одлука на Научниот совет на постдипломските студии на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (ИЗИИС-Скопје) број 09-1787/4, донесена на редовната седница одржана на 1.11.2011 година, а врз основа на Правилникот за условите и постапката за докторирање на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, формирана е Комисија за оцена на подобност на темата *Влијание на големите индустриски капацитети врз појавата на секундарните хазарди и животната средина* од кандидатот м-р Јанко Стојановски, во состав:

1. вонр. проф д-р Виолета Мирчевска – претседател
2. проф. д-р Голубка Нечевска Цветановска
3. доц. д-р Братица Темелкоска
4. вонр. проф. д-р Драги Дојчиновски
5. виш.науч. сор. д-р Бисерка Димишковска

Врз основа на поднесената пријава на кандидатот, предлог-програмата за изработка на докторската дисертација, приложените трудови и неговата научноистражувачка и стручна дејност како и постигнатиот успех во досегашното образование (редовни и постдипломски студии),

Комисијата го изнесува своето мислење за подобноста на темата и за подобноста на кандидатот за изработка на докторска дисертација.

ПОДОБНОСТ НА ТЕМАТА

РЕК Осломеј кај Кичево е втор по големина капацитет на ЕЛЕМ за производство на електрична енергија во Република Македонија. Се наоѓа во Кичевската Котлина со релјеф кој е со различен геолошки состав и сложени тектонски движења. Во близина на рудникот за површинска експлоатација на јаглен-лигнит, лоцирана е Термоелктраната со инсталирана моќ од 125 MW, и годишно производство на нето електрична енергија од 660 GWh, за што се потребни околу 1200 000 t јаглен. Лигнитот е со гарантирана калорична вредност 6540kJ/kg и ги има сите карактеристики на лигнити од Балканскиот Полуостров.

Како продукти на согорувањето на јагленот се шљака и пепел. Шљаката претставува 0,5% од масата на јагленот, а пепелта 20%. Продукцијата на пепел на годишно ниво е до 250 000t кои се складираат на депонија за пепел лоцирана на 400 м северно од ТЕ во природна депресија.

Релјефот во Кичевската Котлина, каде што се наоѓа истражуваната локација –РЕК Осломеј – јагленокопот Запад, е резултат на различниот геолошки состав и на сложените тектонски движења. Теренот е наведнат по долината на реката Треска, од запад кон исток, и по долината на реката Темница, од север кон југ. Областа има изразит премин од високопланински дел во нископланински. Тука можат да се издвојат две главни тектонско-морфолошки целини - првата е областа на високи изразити планини кои ја опкружуваат котлината и втората, котлинесто-ридести дел. Геолошкиот состав на Кичевската Котлина е мошне сложен и разновиден, при што можат да се издвојат следните геолошки формации: палеозоик (камбриум, ордовициум и девон), мезозоик – тријас, кенозоик – плиоцен и квартал. Од хидрогеолошки аспект, литостратиграфските комплекси во експлоатационото поле едноставни се и можат да се издвојат две групи, и тоа: врзани карпести маси и

неврзани седименти со меѓузрнеста порозност. Слабо водопропусните карпи (шкрилци) се карактеризираат со прединска и пукотинска порозност која се манифестира во површинскиот дел на теренот. Овие карпести маси се застапени во ободниот дел на басенот. Комплексот со неврзани стени е со меѓузрнеста порозност и по хидролошките својства во него можат да се издвојат следниве материјали: комплекс на водонепропусливи седименти и комплекс на водопропусливи седименти. Во подрачјето владее модифицирана умерено континентална клима, која е условена од присуство на планинските масиви со надморска височина над 1000 м, со влијанија во плувиометрискиот режим. Повисоките делови на теренот се карактеризираат со долги и студени зими и кратки и свежи лета, а пониските (котлински) делови се одликуваат со поблаги зими и суви и топли лета.

Според конфигурацијата на теренот, околината која е изложена на загадување опфаќа 110 km², односно 11 000 [Ha] од кои 30 % се обработлива површина, 39% шума, а остатокот е неплодна површина (населби, патишта и сл.)

Во дисертацијата ќе биде анализирана сегашната состојба на РЕК Оспомеј – јагленокопот Запад со сите придружни елементи за појава на секундарни хазарди врз основа на што ќе бидат донесени предлогмерки за нивна санација. Санацијата на причините и појавувањата на секундарните хазарди ќе биде изведена со употреба на најчесто автохтони видови од веќе постојните асоцијации. Ќе се извршат проби со садење на повеќе видови вегетација која ќе треба да даде добар резултат во поглед на заштита и ревитализација на животната средина. Основна цел на истражувањето во оваа докторска дисертација е истражување на најефикасните методи за санација на одделните типови секундарни хазарди и нивна имплементација. Посебно ќе биде разгледуван и проучен најеколошкиот природ за санација на нестабилност на косини со примена на вегетација (приземна, гмушеста и други видови, со што ќе бидат опфатени сите катности). Стабилноста на потенцијалните клизишта ќе биде испитано и потврдено и во динамички услови согласно со сеизмичката активност на регионот. Истражувањата би се спровеле така што најпрво би се дефинирале опитните површини

каде што има ерозивни процеси, па потоа би се спровеле низа геотехнички испитувања и анализа за тие области. Изборот на видот на вегетацијата ќе зависи од типот на почвата. Исто така би се анализираше сите параметри кои го определуваат квалитетот на животната средина, т.е. би се направила нивна компаративна анализа пред и по интродукцијата на дрвените видови или други типови на вегетација со што би се согледале позитивните ефекти од испитувањето. Се предлага мониторинг на животната средина на истражуваната локација со што ќе се приберат податоци кои можат да послужат за документирање на статусот на одреден медиум на животната средина (воздух, вода, почва), како и следење на ефектите од применетите мерки за ублажување. Исто така, мониторингот ќе овозможи воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и ќе биде основа за надлежните институции да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и донесување на соодветни мерки.

ЗАКЛУЧОК ЗА ПОДОБНОСТА НА ТЕМАТА

Предложената тема за докторска дисертација со работен наслов *Влијание на големите индустриски капацитети врз појавата на секундарните хазарди и животната средина* претставува комплетно истражување и дефинира нова и оригинална методологија за појава на секундарни хазарди кај термоенергетски гиганти и нивното влијание врз животната средина. Истражувањата, исто така, ќе бидат фокусирани на технологијата на процесот на одлагање на отпадот и на основните елементи при дизајнот за обезбедување стабилност и безбедност на големите копови од отпад.

Имајќи предвид дека пристапот на анализа, истражување и евалуација на резултатите во оваа докторска дисертација е концептуално издржан и сеопфатен, предлагаме темата да биде прифатена како подобна за изработка на докторска дисертација.

ПОДОБНОСТ НА КАНДИДАТОТ

Кандидатот м-р Јанко Стојановски е роден на 12.2.1976 година во Скопје, Република Македонија. По завршувањето на средното образование во Скопје, во учебната 1990/91 се запишал на Шумарскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кој редовно го завршил во 1994 година, и се стекнал со звањето дипломиран шумарски инженер.

Во 2007 година, ги започнал магистерските студии по земјотресно инженерство при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје, кои редовно ги завршил во 2009 година одбранувајќи го магистерскиот труд со наслов „Климатски промени како иницијален момент за појава на природни и технолошки катастрофи“, со што се стекнал со звањето магистер по земјотресно инженерство.

Во учебната 2010/11 година се запишал на докторските студии на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (ИЗИИС) во Скопје.

Има учествувало на семинар како што е:

- Семинар за управување и комуникациски вештини, „Мотива“ Скопје, 2002

Работно искуство:

- „Еуро парк“ градинарски центар за растенија и цвеќиња 1999-2003;
- Министерство за внатрешни работи, 2004 – во тек.

Познавање на јазици:

- англиски јазик – добро познавање;
- српски јазик – добро познавање;
- албански јазик – само разбирање;
- руски јазик – само разбирање.

Врз основа на приложените документи и сето напред наведено сметаме дека кандидатот м-р Јанко Стојановски ги исполнува условите од Правилникот за условите и постапката за стекнување степен доктор на науки од областа на земјотресното инженерство. Наша оценка е дека кандидатот е подобен да пристапи кон изработка на докторска дисертација.

ОПШТ ЗАКЛУЧОК

Во согласност со напред изнесените согледувања и заклучоци во врска со подобноста на предложената тема и способноста на кандидатот за научноистражувачка работа, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија – ИЗИИС да ја прифати темата и кандидатот м-р Јанко Стојановски како подобен кандидат за изработка на предложената тема под работен наслов: *Влијание на големите индустриски капацитети врз појавата на секундарните хазарди и животната средина* од кандидатот м-р Јанко Стојановски.

Скопје, 23 ноември 2011 год.

Комисија

1. Вонр. проф. д-р Виолета Мирчевска – претседател с.р
2. Проф. д-р Голубка Нечевска Цветановска с.р
3. Доц. д-р Братица Темелкоска с.р
4. Вонр. проф. д-р Драги Дојчиновски с.р
5. Виш.науч. сор. д-р Бисерка Димишковска с.р

РЕФЕРАТ

ЗА ПОДОБНОСТ НА ТЕМАТА ЗА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА „ХИБРИДЕН МОДЕЛ ЗА
ОЦЕНА НА СЕИЗМИЧКАТА ПОВРЕДЛИВОСТ НА УРБАНИТЕ ЗОНИ" И НАУЧНА
ОСПОСОБЕНОСТ НА КАНДИДАТОТ

Со одлука на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (ИЗИИС-Скопје), број 09-1933/1, донесена на седница одржана на 16.11.2011 година, а врз основа на Правилникот за условите и постапката за докторирање на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј„ во Скопје, формирана е Комисија за оцена на подобноста на темата, „Хибриден модел за оцена на сеизмичката повредливост на урбаните зони“, на кандидатот м-р Фатос Тахири, во состав:

1. проф. д-р Михаил Гаревски, претседател
2. проф. д-р Зоран Милутиновиќ, член
3. проф. д-р Голубка Нечевска-Цветановска, член
4. проф. д-р Вероника Шендова, член
5. вонр. проф. д-р Виолета Мирчевска, член

Врз основа на поднесената пријава на кандидатот, предлог-програмата за изработка на докторската дисертација, приложените референци за научно-истражувачката и стручната дејност на кандидатот, усната презентација и постигнатиот успех во досегашното образование (редовни и постдипломски студии), Комисијата го изнесува своето мислење за подобноста на темата и подобноста на кандидатот за изработка на докторска дисертација.

ИЗВЕШТАЈ

Социјално-економскиот развој на територијата на Косово, главно е препуштен на немилост на деструктивниот карактер на природните сеизмички сили, бидејќи постои оскуден број на студии за оцена на сеизмичкиот ризик и повредливоста на инфраструктурните конструкции и инфраструктурните линиски системи.

Косово има слаб институционален капацитет и професионален пристап во градежното инженерство. Со динамичкиот развој на главниот град Приштина, ова несомнено води кон пораст на степенот на повредливост на станбените и инфраструктурните објекти. Токму затоа, цел на истражувањата во рамките на дисертацијата е да се определи сеизмичката повредливост на репрезентативен регион во Косово, со што ќе се зголеми општествената и индивидуална свест за степенот на определената сеизмичката повредливост. Ова треба да резултира во преземање на потребните мерки за заштита и намалување на сеизмичкиот ризик на Косово.

Генерално кажано, според потенцијалот на повредливост, постојните конструкции во регионот на Косово може да се класифицираат во неколку групи и тоа: конструкции изградени пред 1965 год. и димензионирани според привремените технички прописи за товарење, но запоставувајќи ги сеизмичките сили, конструкции изградени во периодот 1965-1981 год. димензионирани според сеизмичките прописи за влезна базна сеизмичка сила, конструкции изградени во периодот 1981-1999 год. димензионирани според сеизмичките прописи надградени со критериумот за дуктилно однесување на конструктивните елементи, и конструкции изградени по 1999 год кои се одликуваат со доста либерален и неунифициран инженерски приод за задоволување на потребните критериуми на сеизмичката отпорност.

За репрезентативна истражувачка зона во рамките на оваа студија ќе биде земена областа Улпијана, во близина на Приштина. Истражувањата ќе се базираат врз најновите студии и сознанија за сеизмолошките и сеизмотектонски одлики на регионот, односно анализата на сеизмичкиот hazard и микрореонизацијата на урбаните средини во Косово, поткрепени со додатни геофизички, геолошки и геомеханички истражувања, извршени во 2009 год. Во првата фаза од докторската дисертација ќе се изврши собирање, анализа и систематизација на постојните информации во истражната зона. Имено, ќе се изврши собирање на геолошките и неотектонските одлики, историски и инструментални записи за случените силни земјотреси, дефинирање на интензитетот според европската макросеизмичка скала, дефинирање на веројатносни карти за сеизмичкиот hazard, дефинирање на повратни и атенуациони зависности и стохастички модели, дефинирање на проектни сеизмички параметри, определување на геомеханички параметри на почвените депозити, брзините на сеизмичките бранови во депозитите, како и дефинирање на предоминантните периоди на репрезентативните геодинамички модели, дефинирање на зони и вредности на динамичкиот амплификационен фактор, класификација на добиените параметри според стандардите пропишани во Еврокод 8 и сеизмичко микрореонирање.

За да се постигне бараната цел на темата, предложената тема опфаќа класификација на објектите во типични репрезентативни групи според сличноста на конструктивниот систем што наметнува сличност во нивниот очекуван сеизмички одговор. За секоја посебна група на објекти ќе бидат дефинирани типични репрезентативни криви на повредливост и тие ќе бидат искористени за дефинирање на индексот на повредливост, како и за проценката на морталитетот и интензитетот на очекуваниот ударот врз социјално-економскиот живот во регионот непосредно по катастрофалниот настан. Во втората фаза од истражувањето ќе се дефинира матрицата на конструктивната типологија (МКТ), интервентните матрици, еластичните спектри, сопствените еластични форми и вредности на конструкциите, модалните придружувања, предоминантни периоди на очекуваните земјотреси и резонантните карти. Третата фаза од дисертацијата, дефинирањето на кривите на капацитет на носивост и кривите на повредливост на типските конструкции, има посебен научен карактер. Имено, за таа цел ќе биде дефинирана МКТ типолошката таксономија (конструктивни системи), кумулативните криви за нивно проектирање и

матриците за нивно однесување. Ова налага дефинирање на репрезентативни нелинеарни хистерезни модели на одговор и дефинирање на "3D pushover" криви за дефинираните типски конструкции.

Во рамките на дисертацијата ќе биде дефиниран алтернативен хибриден модел кој треба да даде најповолен облик на кривата на повредливост, а врз основа на извршени анализи на типот на нелинеарна статичка "pushover" анализа и нелинеарна динамичка анализа од типот на временска историја на одговор, како и спекрална анализа.

Резултатите ќе бидат претставени во стандардна матрична форма, флексибилна за надграба согласно со очекуваните урбанистички промени во анализираната зона. Предложената форма за презентирање на резултатите ќе биде лесна и ефикасна за примена во процесот на зајакнување на конструкциите и намалувањето на степенот на сеизмичката повредливост. Големiot опсег на резултати се очекува да биде систематизиран и интегриран во ГИС околина.

Заклучок за подобност на темата

Врз основа на горенаведеното, предложената тема за изработка на докторска дисертација со работен наслов „Хибриден модел за оцена на сеизмичката повредливост на урбаните зони“, претставува оригинален и современ приод во моделирањето на повредливост и нејзина примена во оцена на сеизмичкиот ризик на урбани средини, и се предлага таа да се прифати како подобна и содржајна за изработка на докторска дисертација.

ПОДОБНОСТ НА КАНДИДАТОТ

Кандидатот м-р Фатос Тахири е роден на 13.1.1976 година во Приштина, Косово, каде што го завршил основното и средното образование. Во јули 2004 година дипломирал на Факултетот за градежништво и архитектура, во Приштина, конструктивна насока.

Како стипендист на Германската агенција за академска размена (DAAD), во учебната 2004/05 година се запишал на меѓународните постдипломски студии од областа на земјотресното инженерство. На 18.11.2007 година, со одбрана на трудот "Сеизмички ризик и повредливост на конструкции во образованието", под менторство на проф. д-р Зоран Милутиновиќ, се стекнал со научен степен - магистер на технички науки од областа на земјотресното инженерство.

На 19.9.2011, поднел молба за прием на меѓународните докторски студии во рамките на SEEFORM програмата во областа на градежното инженерство која ги вклучува универзитетите во Белград, Ниш, Скопје и Бохум. Апликацијата е усвоена од страна на DAAD, Германија. Кандидатот поседува соодветно академско и професионално искуство во областа на конструкторското и геотехничкото инженерство.

Во периодот од октомври 2002 – април 2003, бил ангажиран на проектот "Инфраструктурни и потпорни конструкции во италијанскиот воен камп во Пука"- Косово. Од 2000 до 2003, работел на проектот "Годишен извештај за оцена на состојбата и капацитетот на 11 објекти во Штабот на КФОР - Скопје". Во периодот од јануари-февруари

2006, работел на проектот "Проектирање и санација на 6 катни сидани згради во Даскал Димче - Скопје".

Во последните три години, кандидатот ја обавува функција директор и главен инженер во приватната фирма "Премиум инженеринг", Приштина, Косово.

Кандидатот, како коавтор и/или автор, има објавено шест реферати на конференции, симпозиуми, семинари и работилници одржани во Косово и Македонија.

Кандидатот одлично го владее англискиот јазик.

Постигнатите резултати од досегашното ангажирање на кандидатот м-р Фатос Тахири во полето на научноистражувачката и апликативната дејност, како и публикуваните стручни и научни трудови ги потврдуваат неговите способности за самостојна научноистражувачка работа.

Заклучок за подобност на кандидатот

Врз основа на горенаведеното и приложените документи, Комисијата смета дека кандидатот м-р Фатос Тахири, дипл. град. инж., ги исполнува сите услови од Правилникот за условите и постапката за стекнување на степен доктор на технички науки од областа на земјотресното инженерство на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, и во целост ја потврдува подобноста на кандидатот да пристапи кон изработка на докторската дисертација во Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

ОПШТ ЗАКЛУЧОК

Во согласност со напред изнесените согледувања и заклучоци за подобност на предложената тема и подобноста на кандидатот за научноистражувачка работа, чест ни е да му предложиме на Научниот совет на ИЗИИС, Скопје да го прифати кандидатот м-р Фатос Тахири, дипл. град. инж. како подобен кандидат за изработка на докторска дисертација под работен наслов „Хибриден модел за оцена на сеизмичката повредливост на урбаните зони“.

Скопје, 20 ноември 2011 год.

Комисија,

1. Проф. д-р Михаил Гаревски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Зоран Милутиновиќ, член с.р.
3. Проф. д-р Голубка Нечевска-Цветановска, член с.р.
4. Проф. д-р Вероника Шендова, член с.р.
5. Вонр. проф. д-р Виолета Мирчевска, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ФАКТОРИ КОИ ФАВОРИЗИРААТ НЕВРОЛОШКИ КОМПЛИКАЦИИ НА БАКТЕРИСКИ МЕНИНГИТИС КАЈ ДЕЦАТА”, ИЗРАБОТЕНА ОД Д-Р САДИЈЕ НАМАНИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 63 од Законот на високото образование и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет при УКИМ во Скопје, Наставно-научниот совет на својата X редовна седница одржана на 27.10.2011 година, а по предлог на Научниот одбор донесе одлука за формирање на Комисија за оцена на докторската дисертација изготвена од страна на докторантката д-р Садие Намани со наслов: „Фактори кои фаворизираат невролошки компликации на бактериски менингитис кај децата”. Комисијата во состав: проф. д-р Љубомир Ивановски, проф. д-р Ирена Кондова Топузовска и проф. д-р Никола Оровчанец, ја разгледа докторската дисертација и го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Извештај за докторската дисертација:

Докторската дисертација со наслов: „Фактори кои фаворизираат невролошки компликации на бактериски менингитис кај децата” ги содржи сите потребни елементи на научноистражувачки труд. Докторскиот труд е претставен во книга од 228 страници во мек повез. Веднаш по почетната насловна страница следува содржина, листа на кратенки, резиме на македонски и англиски јазик, како и деловите на самиот труд: вовед, цели на студијата, дизајн на студијата, резултати, дискусија, заклучоци и користена литература во која се цитирани 266 референци. Начинот на експликацијата на проблемите и научната мисла на кандидатката се концизни, јасно и лесно разбирливи, така што може едноставно да се следи приложениот материјал.

Извештај за одделни делови од докторскиот труд:

Воведниот дел е напишан на 32 страници и го елаборира појдовниот проблем. Воведот јасно го опишува значењето и застапеноста на бактериските менингитиси, како и фактот дека дури и кога лекувањето започнува рано се регистрира висока стапка на смртност и невролошки компликации и секвели. Се укажува дека на нашите простори недостигот на вакцинација против трите најчести етиолошки агенси (менингокок, пневмокок, х. инфлуенце) е еден од факторите за актуализација на проблемот, дека најголемиот број заболени се деца на возраст под 5 години и се промовира значењето на емпирискиот третман.

Во изработката на докторскиот труд, кандидатката си поставува три цели:

1. анализа на факторите што ги предвидуваат невролошките компликации од бактериски менингитис кај децата на возраст до 16 години;

2. анализа на факторите што ги предвидуваат невролошките компликации од бактериски менингитис кај возрасните >16 години;
3. споредување на податоците помеѓу старосните групи кај децата и споредба со возрасните старосни групи.

Третиот дел на студијата е посветен на дизајнот на оваа студија. Тој е поделен на материјал и метода и статистичка анализа. Во студијата се анализирани 77 деца и 46 возрасни со бактериски менингитис лекувани во период од 2 години на Клиниката за инфективни болести во Приштина, под менторство на ментор од Катедрата за инфективни болести на Медицинскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во студијата, болните се поделени во група на болни со невролошки компликации и група на болни без невролошки компликации. Децата се поделени според возраста: 0-1 година, >1-6 години и >6-16 години. Иста така, и возрасните се поделени според возраста: >16-26 години, >26-60 години и >60 години. Трудот претставува проспективна студија и опфаќа период од 2 години.

Основни хипотези кои се тестираат се поврзаноста на невролошките компликации со возраста, полот, коморбидитетот, траењето на болеста пред да биде дијагностицирана како бактериски менингитис, претходниот третман со антибиотици, презентација на напади, присуството на невролошки дефицит во времето на прием, присуството/отсуството на примарниот заразен фокус, патогениот причинител и неговата отпорност на антибиотици, иницијалната антимикуробна терапија, употребата на дексаметазон, дали пациентот имал инфекција стекната во заедница или во болница и лабораториските параметри во цереброспинална течност: иницијален ликворски наод / плеоцитоза, однос на концентрацијите на шеќерите во крв и цереброспинална течност, зголемена протеинорахија и плеоцитоза во цереброспинална течност по 48 часа.

Во првиот дел се испитани 17 релевантни фактори и нивната асоцијација со инциденца на невролошки компликации кај децата категоризирани во одредена возраст (0-1 година, >1-6 години и >6-16 години).

Во вториот дел се анализирани истите фактори и нивната асоцијација со инциденца на невролошки компликации кај возрасните категоризирани во одредена возраст (>16-26 години, >26-60 години, >60 година).

Во третиот дел се анализирани и споредени податоците помеѓу старосните групи кај децата и возрасните старосни групи.

Аксент се става на невролошките компликации и секвелите кај децата, со посебен осврт на субдурална ефузија или емпием, конвулзии, хидроцефалус, фокален дефицит (губење на слухот, парализи на кранијалните неврни, хемипареа или квадрипареза), мозочен апсцес, цереброваскуларни нарушувања, промени на менталниот статус, невропсихолошки нарушувања и развоен инвалидитет.

Ризикот од настанување на невролошки компликации кај децата наспроти возрасните заболени со бактериски менингитис е одредуван со Odds Ratio (O.R.). **Резултатите** се систематизирани според одредена возраст кај децата и кај возрасните.

Извршено е споредување на податоците помеѓу старосните групи кај децата (77), како и споредба со возрасните старосни групи (46).

Возраста од 0 до 1 година, присуството на конвулзии по поставувањето на дијагнозата, нарушувањето на свеста при прием, присутниот невролошки дефицит, иницијалната терапија со 2 антибиотика, употребата на дексаметазон и зголемената протеинорахија се докажани како значајни фактори на ризик за развивање на невролошки компликации од бактериски менингитис кај децата, значајно.

Женскиот пол и траењето на болеста до поставувањето на дијагнозата >48 часа не се докажани како значајни фактори на ризик за развивање на невролошки компликации од бактериски менингитис кај децата.

Нарушувањето на свеста при прием, иницијалната терапија со 2 антибиотика, агенс резистентан на антибиотици, користењето на дексаметазон и плеоцитоза >5 000 mm³ во цереброспинална течност по 48 часа биле почести на возраст од 0 – 1 година.

Кај возрасните пациенти нема значајна разлика во присуството на невролошките компликации земајќи ја предвид дистрибуцијата во трите возрасни интервали ($p=0,41$).

Претходното третирање со антибиотик, нарушување на свеста при прием – особено кома, присутниот невролошки дефицит при прием и изолираниот етиолошки агенс се докажани како значајни фактори на ризик за развивање на невролошки компликации од бактериски менингитис кај возрасните пациенти.

Машкиот пол и траењето на болеста до поставувањето на дијагнозата >48 часа не се докажани како значајни фактори на ризик за развивање на невролошки компликации од бактериски менингитис кај возрасните пациенти.

Највисока инциденца на бактериски менингитис и невролошки компликации се забележани кај децата на возраст 0-1 година. Децата имаат 1,28 пати поголем ризик да развијат невролошки компликации /OR=1,28/ отколку возрасните пациенти, меѓутоа без статистичка сигнификантна разлика. Траењето на болеста до поставувањето на дијагнозата во денови е значително подолго кај возрасните пациенти ($p<0,001$). Коморбидитетот е значително позастапен кај возрасните ($p<0,001$). Оралната терапија повеќе се ординира кај децата, а парентералната кај возрасните. Во однос на нарушавањето на свеста при прием, сомноленцијата е позастапена кај децата, а сопорот и комата се значително почести кај возрасните ($p<0,001$). Постои значајна разлика во однос на концентрацијите на шеќерите во крв и цереброспинална течност помеѓу децата и возрасните ($p<0,05$). Однос на концентрациите на шеќерите во крв и цереброспинална течност <0,20 е повеќе застапено кај возрасните пациенти.

Врз основа на добиените резултати и приложената дискусија се изведени и заклучоците од докторскиот труд. Се изведува заклучок дека децата биле изложени на поголем ризик за развој на невролошки компликации од бактериски менингитис особено под 12-месечна возраст, додека возрасните

над 60 години имале поголем ризик за смртност од бактериски менингитис, што корелира со наодите во литературата.

На крајот е приложена литературата. Во прилогот се цитирани 266 референци, кои се коректно наведени, соодветно избрани и целосно ги опфаќаат подрачјата кои се опфатени во испитувањето со докторската дисертација.

ЗАКЛУЧОК

Рецензентската комисија го разгледа поднесениот материјал во кој се приложени десет објавени труда екстензо и докторскиот труд поготвени од страна на докторантката д-р Садие Намани, вработена во Клиниката за инфективни болести во Приштина при Универзитетскиот клинички центар во Приштина, Р. Косово.

Откако го разгледа докторскиот труд со наслов: „Фактори кои фаворизираат невролошки компликации на бактериски менингитис кај децата“, Комисијата позитивно го оцени и има за чест да му предложи на Наставно-научниот совет да ја овозможи понатамошната постапка за одбрана на докторската дисертација.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.

Проф. д-р Ирена Кондова Топузовска, с.р.

Проф. д-р Никола Оровчанец, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ: **“АСОЦИРАНОСТ НА ЛИПИДНИТЕ ТРАНСФЕР ПРОТЕИНИ И ЕНЗИМИ СО АТЕРОСКЛЕРОЗАТА”**, ОД АС. М-Р Д-Р КАТЕРИНА ТОШЕСКА-ТРАЈКОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 27.10. 2011 година, по предлог на Научниот одбор на Медицинскиот факултет, а врз основа на член 63 од Законот за високото образование и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, определи Рецензентска комисија за оцена на докторската дисертација во состав:

1. проф. д-р Петраки Корнети
2. проф. д-р Даница Лабудовиќ
3. в. науч. сор. д-р Силвана Јованова.

Врз основа на законските одредби за високото образование на Република Македонија, по разгледувањето на содржината на докторатот, Комисијата има чест на Наставно-научниот совет да му го достави следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторатот со наслов **АСОЦИРАНОСТ НА ЛИПИДНИТЕ ТРАНСФЕР ПРОТЕИНИ И ЕНЗИМИ СО АТЕРОСКЛЕРОЗАТА**, изработен од ас. м-р д-р Катерина Тошеска-Трајковска, претставува самостоен труд, презентира на 93 страници, илустриран со 32 слики, 27 табели, резиме на македонски и на англиски јазик, библиографија со цитирани 287 труда и прилог од четири оригинални трудови од областа на докторатот.

Докторатот е изработен на Институтот за медицинска и експериментална биохемија, Медицински факултет - Скопје. Трудот се состои од следниве целини: вовед, цели на испитувањето, материјал и методи, резултати, дискусија, заклучоци, литература и прилог на објавени трудови во списанија.

Во **Воведот** е даден осврт на есенцијалната улога на плазма-липопротеините за човекот. Опишана е улогата на CETP и LCAT во метаболизмот на липопротеините и мошне детално е опишана нивната структура, функција и поврзаноста со кардиоваскуларните болести. Исто така, авторката го истакнува значењето на градиентната гел-електрофореза која, според најновите литературни сознанија, е метод на избор по својата репродукцибилност и прецизност за сепарација и определување на големината на LDL и HDL-липопротеинските

супкласи, што претставува основа за проучување на промените во метаболизмот на липопротеините. Со примена на градиентна полиакриламид гел-електрофореза може да се сепарираат 4 LDL и 5 HDL-супкласи, а со примена на соодветни стандардни може да се одреди големината на нивните молекули. Посебно место во воведниот дел е посветено на реверзниот транспорт на холестерол и улогата на липолитичките ензими и липидните трансфер протеини во интраваскуларна матурација и ремоделирање на липопротеините. Клучна липопротеинска молекула во реверзниот транспорт на холестерол е HDL-молекулата. Централна улога во реверзниот транспорт на холестерол има CETP кој учествува во еквимоларна размена на триацилглицеролите и естерифицираниот холестерол помеѓу липопротеинските молекули. Метаболизмот на HDL е тесно поврзан со активноста на LCAT, ензим кој учествува во естерифицирање на слободниот холестерол во молекулата на HDL. Повисоки концентрации на CETP се опишани кај пациенти со атеросклероза во споредба со здравите испитаници.

Кај пациенти со атеросклероза, покрај повисоки плазма-концентрации на CETP, потенцирано е присуството на помалите, атерогени т.н. sLDL и малите HDL-супкласи како независен ризик фактор за развој на атеросклероза. Со ова се истакнува значењето од одредувањето на CETP и LCAT, како и дистрибуцијата на HDL и LDL-липопротеинскиот профил кај здрави лица и кај пациенти со атеросклероза.

Целите на докторатот се јасни, прецизно дефинирани и ги опфаќаат следниве задачи:

- да се воведат и стандардизира ELISA-метода за одредување на концентрацијата на CETP и LCAT кај здрави лица и кај пациенти со атеросклероза;
- да се направи неденатуирачка градиентна (3%-31%) полиакриламид гел-електрофореза (PAGE) за сепарација и карактеризација на LDL и HDL-липопротеински супкласи кај здрави лица и кај пациенти со атеросклероза;
- да се одреди дебелината на сидот на каротидните артерии (intima media thickness-IMT) со каротидна ултрасонографија, кај пациенти со кардиоваскуларни заболувања со цел да се утврди степенот на атеросклероза.

Во поглавјето **Материјал и методи** изнесено е дека анализите се спроведени на Институтот за медицинска и експериментална биохемија на Медицинскиот факултет. Анализирани се 200 плазма –примероци од две основни групи пациенти: 100 здрави испитаници (контролна група) и 100 пациенти со кардиоваскуларни заболувања. Крвта е земена по 12 часа гладување од здравите испитаници, хоспитализирани пациенти или при нивните амбулантски контроли на Клиниката за кардиологија. Плазма-липидните и липопротеинските концентрации се определувани со рутински лабораториски методи. За одредување

на концентрацијата на CETP и LCAT за прв пат во Р. Македонија е воведена ELISA-метода. Сепарацијата на липопротеинските супкласи е направена со неденатуирачка градиентна (3%-31%) полиакриламид гел-електрофореза (PAGE). Ехокардиографска проценка на левокоморната систолна и дијастолна функција беше направена со ултразвичен апарат HP/Agilent phased array 2,5 MHz сонда. Одредувањето на дебелината на интима медиа на каротидните артерии, присуството на плаки и значајна стеноза беше изведено со васкуларен B-mode ултразвук и линеарна сонда од 7,5 до 10 MHz. Сите статистички операции се изведувани со статистичката програма Statistica for Windows 7.0.

Резултатите се обработени и изнесени во вид на табели и слики. Добиените резултати покажуваат дека кај здравите лица доминираат големите LDL (26.08 ± 0.86 nm) и HDL-супкласи (9.78 ± 0.96 nm). Дистрибуцијата на LDL и HDL-липопротеинските супкласи кај пациентите со кардиоваскуларни заболувања покажува промени во однос на здравите испитаници со доминација на полидисперзниот профил на LDL-супкласите и поместување на дистрибуцијата кон помалите супкласи со доминација на фенотип Б, кој претставува ризик-фактор за развој на атеросклероза. Пациентите со КАБ имаат повисоки плазма-концентрации на CETP во споредба со здравите испитаници. Возраста, големината на LDL-супкласите, дијастолниот притисок и концентрацијата на CETP објаснуваат 35% од промените, односно варијациите на вредностите на IMT. Со порастот на CETP се зголемува ризикот за појава на КАБ. Лица чии CETP вредности припаѓаат на највисокиот квантил имаат повисок ризик за појава на КАБ во споредба со оние од најнискиот квантил. Со пораст на LCAT не се зголемува ризикот за појава на КАБ, споредувајќи го највисокиот со најнискиот квантил на концентрација на LCAT во плазмата.

Во **Дискусијата** авторката се задржува на анализата на своите резултати во споредба со светските литературни податоци. Во понатамошниот дел се анализираат и се компарираат резултатите од испитуваните параметри меѓу групата пациенти и контролата, а се споредуваат и со резултатите од студиите во светските лаборатории. Врз основа на овие опсежни анализи, авторката ги донесува заклучоците од кои се гледа дека здравата популација во најголем процент има антиатероген LDL и HDL-липопротеински профил и пониски CETP-концентрации во споредба со пациентите со кардиоваскуларни заболувања. Возраста, големината на LDL-супкласите, дијастолниот притисок и концентрацијата на CETP се независен ризик-фактор за развој на атеросклерозата. Познавањето на дистрибуцијата и големината на липопротеинските супкласи, како и концентрацијата на CETP и LCAT, можат да бидат корисни за рано откривање на лицата со зголемен ризик за развој на атеросклероза и за преземање на превентивни мерки, како и за индивидуализација на третманот на секој пациент со цел да се постигне оптимален исход на болеста.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација под наслов: **АСОЦИРАНОСТ НА ЛИПИДНИТЕ ТРАНСФЕР ПРОТЕИНИ И ЕНЗИМИ СО АТЕРОСКЛЕРОЗАТА** претставува самостоен научен труд. Темата е актуелна, а предметот на истражување-асоцираноста на липидните трансфер протеини и ензими со атеросклерозата за првпат се обработува на подрачјето на Република Македонија. Комисијата смета дека докторатот одговорил на поставените цели и во целост ги исполнил критериумите за самостојна научна работа. Посебно ја потенцираме и практичната вредност на овој труд бидејќи за првпат се воведува нов метод за одредување на концентрацијата на протеини и ензими вклучени во реверзниот транспорт на холестерол. Со оглед на тоа, овие истражувања можат да имаат и практична примена во преземањето на превентивни мерки кај здравата популација, како и за индивидуализација на третманот кај пациенти со атеросклеротични промени.

Рецензентската комисија дава позитивна оцена на поднесената докторска дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје му предлага да го прифати извештајот и да ѝ овозможи на кандидатката јавна одбрана.

Рецензентска комисија

1. проф. д-р Петраки Корнети	с.р.
2. проф. д-р Даница Лабудовиќ	с.р.
3. в. науч. сор. д-р Силвана Јованова	с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ПОДОБНОСТ НА ТЕМАТА ЗА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА И ОСПОСОБЕНОСТ НА КАНДИДАТКАТА М-р. СУЗАНА ЗИКОВСКА ЗА НАУЧНА РАБОТА

Со одлука на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје бр. 02-2089/2, донесена на редовната седница одржана на 29.9.2011 година, формирана е комисија во состав:

1. проф. д-р Славе АРМЕНСКИ, Машински факултет-Скопје
2. проф. д-р Александар МОЈСОВСКИ, Машински факултет-Скопје
3. вонр. проф. д-р Доне ТАШЕВСКИ, Машински факултет-Скопје

со задача да го прегледа доставениот материјал од м-р Сузана ЗИКОВСКА и да даде оценка за оспособеноста на кандидатката за научна работа и утврдување на подобноста на темата за изработка на докторска дисертација со наслов:

Анализа и дефинирање на техно економските услови на РЕК Битола за комбиниран режим на работа со природен гас за топлификација на градот

Врз основа на поднесената пријава и прилозите, согласно со Правилникот за единствени основи за организирање на постдипломски и докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Подобност и оспособеност на кандидатката за научна работа

Кандидатката м-р Сузана Зиковска е родена на ден 14.3.1967 година во Битола, Р. Македонија. Средното училиште го завршила во ЕМУЦ „Ѓуро Салај“, на машинска насока, како истакнат и солиден ученик со висока просечна оценка.

На Машинскиот факултет во Битола се запишала веднаш по завршувањето на средното училиште во учебната 1986/87 година на насоката енергетско машинство, за на 22.11.1991 година да дипломира, со наслов на дипломската работа „Анализа на појава на хидрауличен удар во системот за снабдување на Термоцентра на Битола“ со сурова вода“. Во текот на студиите постигнат успех е 8,68.

По дипломирањето во 1995 година се запишала на постдипломски студии на Машинскиот факултет во Битола, насока процесно инжиниерство, а на 15.1.2001 година го одбранила магистерскиот труд под наслов „Ниско температурна геотермална апсорбциона ладилна постројка (технички можности и економска оправданост од изградба на таква постројка во Р.Македонија -Кочани)“, под менторство на проф. д-р Кирил Поповски и се стекнала со звањето магистер по технички науки.

Во периодот 2000-2002 работела во А.Д. „Монтинг“ Битола-Технолог во техничка подготовка. Од 2002 до денес работи во РЕК Битола – Термоселектрани. До 2005 година работела во машинско одржување за машинска сала и помошни објекти. Од 2005 година до денес работи во анализа на процес и дијагностика. Учествовала во повеќе испитувања на турбоагрегатот пред и по ремонт, како и пред и по модернизации. Учествовала на повеќе семинари, курсеви и симпозиуми во земјата и во странство. Член е на Здружението на МАЦЕФ (Македонски центар за енергетска ефикасност).

2. Образложение на темата

Во последните години потрошувачката на електрична енергија значително се зголемува како кај нас, во регионот, така и во Европа и пошироко во цел свет. Од таа причина приоритет е подобрување на енергетската ефикасност на постојните постројки, чија основна функција е производство на електрична енергија како и производство и снабдување со топлинска енергија. Освен тоа сè повеќе се работи на изнаоѓање на нови извори на енергија од аспект на заштитата на животната средина, додека кај новопроектираните постројки поефикасно искористување на примарната енергија со што е можно помали загуби на енергија.

Подобрувањето на енергетската ефикасност на веќе постојните или, пак, на термоенергетските постројки во изградба е насочено, освен на заштеди на енергија, и на заштита на околината, т.е. што е можно помала емисија и имисија на штетни материји и соединенија во атмосферата по единица потрошено гориво. Тоа значи подобрување на еколошката подобност на постројката која битно влијае врз економската подобност на постројката.

Покрај обновливите извори на енергија, природниот гас наоѓа сè поголема примена како гориво при изградба на нови термоенергетски постројки.

Когенерацијата или т.н. комбинирано производство на енергија, што значи истовремено производство на два, или повеќе вида енергија, претставува едно од најповолните решенија за зголемување на енергетската ефикасност на термоенергетските постројки.

Когенерацијата постои повеќе од 100 години, но денес добива поголема примена заради зголемената надежност на опремата, поголемата вкупна ефикасност и заштитата на околината.

Денес во примена се повеќе видови когенеративни постројки на природен гас како извор на енергија, кои истовремено произведуваат топлинска и електрична енергија, како што се постројките со два циклуса (гасна и парна турбина), со една или повеќе гасни и парни турбини; со три циклуси (гасна, парна и т.н. органска турбина), постројки со вградена горивна ќелија, постројки со стационарни мотори СВС и парна турбина и др.

Односот на електричната кон топлинската енергија, т.е. моќноста кон топлината е наречен когенеративен однос и е еден од најзначајните технолошки параметри на системите за когенерација.

3. Цели на докторската дисертација

Општа цел на докторската дисертација е да се зголеми примената и да се пројабочат знаењата за когенеративни постројки во Р. Македонија.

Основната цел е да се разработи стратегија и програма, врз основа на направените анализи и истражување во поглед на примената на паро-гасните термоенергетски когенеративни постројки (ПГТКП), и тоа:

- ќе се разгледаат повеќе можни предлог-технички решенија со детална анализа на битните технолошки како и техно- економски параметри;
- ќе се направи согледување и проценка на резултатите од можните предлог-решенија за избор на оптимален работен режим на ПГТКП со оптимални параметри во зависност од капацитетот на крајниот топлински потрошувач (град Битола);

- ќе се направи анализа на придобивките и недостатоците кај различни видови на ПГТКП, преку компарација на техно економските показатели со посебен осврт кон веќе изградените системи;
- анализа на придобивките од подобрувањето на енергетската ефикасност кај ПГТКП, како и еколошките придобивки.

Истражувањата ќе придонесат:

- во иницирање и поттикнување на идејата за поширока примена на когенеративните постројки која треба да најде место во стратегијата за развој на енергетиката во Р. Македонија во иднина, со што ќе се помогне во подобрувањето на енергетиката во нашата држава;
- дефинирање на техно економски услови за комбиниран режим на работа на РЕК Битола на природен гас за топлификација на градот, од можните предлог-решенија со дефинирање на оптималниот работен режим.

4. Методологија на истражувањето

Истражувањата во изработката на оваа докторска дисертација ќе бидат организирани на следниов начин:

- проценување на потребниот топлински капацитет;
- детално и целосно пребарување на голем дел од постојната светска литература, интернет-страниците и каталози од разни производители кои нудат технологии за изработка на постројки за когенерација и погонски мотори;
- проучување на слични веќе постојни когенеративни системи, со различни погонски мотори, во зависност од добиената електрична и топлинска енергија;
- анализа на топлинскиот конзум на градот Битола во поглед на техноекономската оправданост;
- пресметка и проценка на техно економски параметри на термоенергетските когенеративни постројки на: циклус со парна турбина со регулирано одземање и комбиниран паро-гасен циклус;
- оптимирање на работниот режим и определување на оптимални работни параметри на комбинираната постројка во зависност од потребите на крајниот корисник од топлинска енергија (градот Битола);
- на крајот ќе се дефинираат техно економски услови за комбиниран режим на работа на природен гас (на РЕК Битола на природен гас за топлификација на градот).

5. Очекувани резултати од истражувањето

Со истражувањето во докторската дисертација би требало да се достигнат нови научни и технолошки сознанија за имплементирање на когенеративните постројки во енергетскиот сектор. Ќе се стекнат сознанија за придобивките од нивната имплементација во поглед на енергетската ефикасност и заштитата на животната средина. Се очекува детално да се исцрпат сознанијата околу можностите од примената на когенеративните термоенергетски постројки со: регулирано одземање на пара и парно-гасен комбиниран циклус.

Потоа ќе бидат истражени можностите и начините за примена на комбинирани термоенергетските постројки што би се граделе во Р.Македонија.

Сознанијата добиени од деталната анализа и техно економските пресметки, како и еколошките придобивки од примената на когенеративните постројки ќе претставуваат подлога и поттик за имплементирање на комбинираниите термоенергетски постројки во енергетскиот систем на Р.Македонија преку владини програми и идни проекти.

Детално ќе се разработи режимот на одземање на топлинска енергија од комбинираниот постројка за топлификација на градот Битола, во зависност од средната надворешна температура.

Од истражувањето ќе се добијат и конкретни резултати за дефинирање на оптималниот режим на работа на една комбинирана термоенергетска постројка во зависност од крајниот корисник.

ЗАКЛУЧОК

1. Врз основа на досегашниот степен на образование, досегашната стручна и научно истражувачка работа, како и условите предвидени со Правилникот за стекнување на докторат на Машинскиот факултет во Скопје, кандидатот м-р Сузана ЗИКОВСКА во целост ги исполнува условите и располага со потребното знаење и оспособеност за изработка на докторска дисертација.

2. Предложената тема со наслов:

Анализа и дефинирање на техно економските услови на РЕК Битола за комбиниран режим на работа со природен гас за топлификација на градот

е пододобна и претставува актуелно и современо истражување во областа на термоенергетиката, додека предложената методологија, обемот на истражувањата и очекуваните резултати ги задоволуваат потребните критериуми за изработка на докторска дисертација.

3. За ментор на кандидатката во текот на изработката на докторската дисертација се предлага да биде проф. д-р Славе АРМЕНСКИ.

Комисија

Проф. д-р Славе АРМЕНСКИ, Машински факултет-Скопје, с.р.

Проф. д-р Александар МОЈСОВСКИ, Машински факултет-Скопје, с.р.

Вонр.проф. д-р Доне ТАШЕВСКИ, Машински факултет-Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТИТЕ ВОВЕД ВО МЕТАЛУРГИЈА, МЕТАЛУРГИЈА НА ОБОЕНИ МЕТАЛИ 1, МЕТАЛУРГИЈА НА ОБОЕНИ МЕТАЛИ 2, ФЕРОЛЕГУРИ, ЕКОЛОГИЈА ВО МЕТАЛУРГИЈАТА, НАНОМАТЕРИЈАЛИ И НАНОТЕХНОЛОГИИ НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Како членови на Рецензентската комисија за избор на асистент по групата предмети: вовед во металургија, металургија на обоени метали 1, металургија на обоени метали 2, феролегури, екологија во металургијата, наноматеријали и нанотехнологии на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, именувани од Наставно-научниот совет на Факултетот, на 1. седница од 6.X 2011 год., го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот за избор на асистент по групата предмети: вовед во металургија, металургија на обоени метали 1, металургија на обоени метали 2, феролегури, екологија во металургијата, наноматеријали и нанотехнологии, распишан од Наставно-научниот совет на Факултетот и објавен во весниците “Нова Македонија” и “Коха” од 21.IX 2011 год., се пријави кандидатката м-р Ана Томова.

Биографски податоци

Кандидатката м-р Ана Томова е родена 1979 год. во Скопје.

1998	Завршила средно образование во Гимназијата “Јосип Броз Тито” во Скопје.
2003	Дипломирала на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, на насоката преработувачка металургија. Предмет на интерес во нејзината дипломска работа било следењето на промената на механичките особини на легура AlSMgSi0.5 по процесот на стареење. Дипломската работа ја одбранила со одличен успех- 10.
2008	Магистрирала на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Темата на нејзиниот магистерски труд е: „Карактеризација на нанодимензионирани сребрени правови по пат на електродепозиција”.
2006- 2008	Работи како помлад истражувач на проекти (меѓународни и национални) и демонстратор во реализацијата на вежбите по предметот феролегури.
2009	Работи како помлад асистент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, на групата предмети: вовед во металургијата, наноматеријали и нанотехнологии, феролегури, ретки и високочисти метали, прашкаста металургија.

Активно се служи со англискиот, германскиот и шпанскиот јазик.

Педагошка дејност

1. Во учебната 2007/08 година работела како демонстратор во реализацијата на вежбите по предметот феролегури на Институтот за екстрактивна металургија.
2. Избрана е за помлад асистент на групата предмети: вовед во металургијата, наноматеријали и нанотехнологии, феролегури, ретки и високочисти метали, прашкаста металургија.

Научноистражувачка дејност

Подрачје на научноистражувачки интерес

1. Електрохемија
 - а) електродепозиција и електрокристализација на металите
2. Наноматеријали и нанотехнологии
 - а) електрохемиско добивање, карактеризација и примена на јаглеродни наноцевчиња
 - б) наносензори имплементирани во биополимерни матрици
3. Заштита на животната средина

Список на објавени трудови

I. Научни трудови/поглавја во монографии

1. Aleksandar T. Dimitrov, Ana Tomova, Anita Grozdanov, and Perica Paunovic, "Production, Purification, Characterization, and Application of CNTs", Nanotechnological Basis for Advanced Sensors, Springer Science + Business Media B. V. (2011), p.121-142.

II. Научни трудови печатени во зборници на меѓународни научни собири

1. A. Tomova, P. Paunovic, A. T. Dimitrov and S. Hadzi Jordanov, Leaching of mine tailings in semi - industrial conditions, Proceedings, Conference of the Union of metallurgists of Macedonia, Ohrid, May 2007, p. 36-41.
2. A. T. Dimitrov, P. Paunović, O. Popovski, D. Slavkov, A. Tomova and S. Hadži Jordanov, Production, characterization and application of carbon nanotubes (CNTs), Proceedings, Conference of the Union of metallurgists of Macedonia, Ohrid, May 2007, p. 1-11
3. Z. Tasev, A. T. Dimitrov, P. Paunović, D. Slavkov, A. Tomova, M. Tasev and S. Hadži Jordanov - Modification of copper cementation procedure for treatment of acid mine drainage wastewater, Proceedings, Conference of the Union of metallurgists of Macedonia, Ohrid, May 2007, p. 73-79
4. O. Popovski, P. Paunović, A. Tomova, R. Smileski, A. Dimitrov, S. Hadži Jordanov, Electrodeposition of metallic phase on porous electrocatalyst support, XX Congress of Chemists and Technologists of Macedonia and V Congress of the Metallurgists of Macedonia, Ohrid, R. Macedonia, September 17-20 (2008) p. 143-144.

5. A. T. Dimitrov, P. Paunović, A. Tomova, Z. Tasev and S. Hadži Jordanov, Electrochemical study of surface processes at copper oxide during immobilization, Proceedings of EMC 2007, Düsseldorf, 11-14 June (2007), Vol. 1, p. 391-401.
6. A. Tomova, O. Popovski, P. Paunović, D. Slavkov, S. Hadži Jordanov and A. T. Dimitrov, Production of nano-scaled silver powder by pulsed electrolysis, 25 Jubilee Scientific Conference, MTF 2007, Proceedings, 14-16 September, Sozopol Bulgaria (2007), Vol. 3, p. 71-76.
7. A. Tomova, O. Popovski, I. Hinkov, I. Seikova, A.T. Dimitrov, "Application of nano-scaled silver in food packaging", Food science, engineering and technologies, Scientific Works, Plovdiv, Bulgaria, 15 – 16 October 2010, Vol. LVII, Issue 2, pp. 453–458.

III. Соопштенија на меѓународни научни собири

1. O. Popovski, P. Paunović, A. Tomova, D. Slavkov, A. Dimitrov, B. Rangelov, V. Tonchev, S. Hadži Jordanov, Morphology of silver nano-powder produced by pulsating electrodeposition, XX Congress of Chemists and Technologists of Macedonia and V Congress of the Metallurgists of Macedonia, Ohrid, R. Macedonia, September 17-20 (2008) p. 145-146.
2. Ana Tomova, Orce Popovski, Perica Paunović and Aleksandar T. Dimitrov, Characterization of nano-structured silver produced by electrolysis using non-stationary current regimes, 2eme COLLOQUE SCIENTIFIQUE INTERNATIONAL des chercheurs francophones Sciences et Technologies SCITECH 2010 Sofia, 15 – 17 avril 2010.
3. Ana Tomova, Anita Grozdanov, S Buzarovska, Perica Paunovic, Maurizio Avella, Maria E. Errico, Gennaro Gentile, Biocompatible PMMA/MWCNT nanocomposites aimed for nanosensors, Biobased Polymers and Related Biomaterials EUPOC 2011, 29 May-3 June, Gargano, Italy.

Учество во проекти

Меѓународни научноистражувачки проекти

1. FP6 "Integrated treatment of industrial wastes towards prevention of regional water resources contamination" PL 509167 (INTREAT) 2004-2007.
2. FP6 "Strategic plan for prevention of regional water resources contamination from mining and metallurgical industries in Western Balcan countries" PL 517574 (PREWARC) 2006-2007.

Билатерални научноистражувачки проекти

1. Нестабилност и закономерност при растот на морфолошки облици кај електрохемиски системи далеку од рамнотежа, билатерален проект со Институтот за физичка хемија при Бугарската академија на науките, финансиран од Министерството за образование и наука на РМ, 2006-2008.
2. Modern electrochemistry, from fundamentals to applications, SCOPES 2009-2012, IZ74ZO 136376, Scientific Corporation between Eastern Europe and Switzerland.

ЗАКЛУЧОК

Од изнесенiот преглед на активнoста на кандидатката м-р Ана Томова недвосмислено се гледаат нејзините квалитети. Како педагог таа самостојно ги води (и постојано ги осовременува) вежбите по наведената група предмети. Како научен работник, м-р Томова истражува, соопштува и публикува проблематики од електрохемијата и заштитата на животната средина. Опусот од 11 трудови (од кои 1 печатен во меѓународна монографија, 7 во зборници на меѓународни научни собири и 3 соопштенија на меѓународни научни собири), како и учеството во 4 меѓународни научни проекти, ја илустрираат оваа активност. Нејзината докторска дисертација од подрачјето на наноматеријали и нанотехнологии е во завршна фаза. Треба да се нагласи нејзината зрелост и оспособеност самостојно да ги врши научните истражувања. Кандидатката исто така е ангажирана и во апликативната дејност на Институтот за екстрактивна металургија.

Врз основа на ваквата активност, чест ни е да му предложиме на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, кандидатката м-р Ана Томова да биде избрана во звањето асистент по групата предмети: вовед во металургија, металургија на обоени метали 1, металургија на обоени метали 2, феролегури, екологија во металургијата, наноматеријали и нанотехнологии.

Членови на Комисијата

Д-р Александар Димитров, редовен професор, с.р.

Д-р Перица Пауновиќ, вонреден професор, с.р.

Д-р Горан Начевски, доцент, с.р.

ПРЕГЛЕД
на пријавена и прифатена тема за изработка на докторска
дисертација на Градежниот факултет во Скопје

на 380. седница на Наставно – научниот совет одржана на 22.11.2011 година

Р. бр.	Кандидат	Работен наслов на темата	Ментор
1	м-р Марија Станковска, дип град. инж.	"Нумерички истражувања и практична имплементација на ALSC системите на објекти од високоградбата"	проф. д-р Ѓорѓи Кокаланов, Градежен факултет во Скопје

ПРЕГЛЕД

на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски трудови на
Градежниот факултет во Скопје

на 380. седница на Наставно – научниот совет одржана на 22.11.2011 година

Р. бр.	Кандидат	Работен наслов на темата	Ментор
1	Александар Златевски, дипл.град.инж.	Нелинеарно однесување на објекти од високоградбата со флексибилен кат изложени на земјотрес	проф. д-р Љупчо Лазаров, Градежен факултет во Скопје

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КОМБИНАТОРНА ТЕОРИЈА НА ВЕКТОРСКО ВРЕДНОСНИ ПОЛУГРУПИ ОД М-Р ИРЕНА СТОЈМЕНОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, на состанокот одржан на 27.10.2011 година, донесе одлука бр. 07-1237/12 за избор на Рецензентска комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација под наслов „КОМБИНАТОРНА ТЕОРИЈА НА ВЕКТОРСКО ВРЕДНОСНИ ПОЛУГРУПИ, изработена од м-р Ирена Стојменовска, во состав: акад. Дончо Димовски, ред. проф. на ПМФ-Скопје, д-р Смиле Марковски, ред. проф. на ФИНКИ-Скопје, д-р Костадин Тренчевски, ред. проф. на ПМФ-Скопје, д-р Биљана Јанева, ред. проф. на ФИ ЕУРМ-Скопје, д-р Валентина Миовска, доцент на ПМФ-Скопје и д-р Весна Целакоска-Јорданова, доцент на ПМФ-Скопје (резервен член).

По разгледувањето на поднесената докторска дисертација, до ННС на ПМФ го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Изработената докторска дисертација “Комбинаторна теорија на векторско вредносни полугрупи” од м-р Ирена Стојменовска е напишана на 131 страница, а е поделена на: Вовед (12); три глави, и тоа: Воведни поими и резултати (14); Редукции за некои класи претставувања на (n, m) -полугрупи (54); Многообразија (n, m) -полугрупи (41); Литература и индекс (10). Во дисертацијата и литературата се вклучени и трудови од областа на дисертацијата, објавени и презентирани од страна на м-р Ирена Стојменовска.

II. Во втората половина на 20 век, интензивно се испитуваат заедничките карактеристики на класи алгебри и се воспоставува теоријата на универзални алгебри, со што, пак, се определува вистинското место и значење на алгебарските поими. Теоријата на универзалните алгебри се збогатува со n -арни обопштувања на соодветните алгебри со бинарни операции, се дефинираат поимите на: n -полугрупи, n -квазигрупи, n -групи, итн. Во последниве три децении, (а посебно во осумдесеттите години од минатиот век), се интензивираа проучувањата во теоријата на алгебри наречени векторско вредносни алгебарски структури: векторско вредносни групоиди, векторско вредносни полугрупи и векторско вредносни групи. До поимот за векторско вредносен групоид се доаѓа со напуштање на условот операцијата да биде бинарна (или поопшто n -арна) и со разгледување на (n, m) -операции на непразно множество Q , односно пресликување

$$f: Q^n \rightarrow Q^m.$$

Векторско вредносните полугрупи, воведени од проф. Чупона, се истражувани во голем број трудови чии автори се како од Македонија, така и надвор од Македонија.

Предмет на истражувањето на поднесената докторска дисертација е развивањето на комбинаторната теорија за векторско вредносните полугрупи, односно нивно претставување, што е обопштување на претставувањето на полугрупите.

III. 1. Во првата глава се изнесени познати поими, својства и ознаки од комбинаторната теорија на полугрупите и векторско вредносните полугрупи и даден е описот на слободен поли- (n, m) -группоид $F(B)$ со база B . Разгледани се (n, m) -полугрупни претставувања $\langle B, \Delta \rangle$, при што посебно внимание е посветено на редукциите кои се од суштинско значење за утврдување на структурата на (n, m) -полугрупа со дадено претставување $\langle B, \Delta \rangle$. Конструкцијата на добра редукција ψ_0 за $\langle B; \emptyset \rangle$ е појдовна точка во понатамошните истражувања. Таа дава опис на слободна (n, m) -полугрупа со база B .

2. Во втората глава се решава проблемот на зборови за некои класи (n, m) -полугрупни претставувања, односно се дава алгоритам кој овозможува задоволителен комбинаторен опис на соодветните (n, m) -полугрупи. Тоа е направено со конструкција на ефективни (добри) редукции. Разгледана е една низа од (n, m) -полугрупни претставувања за кои може да се конструираат добри редукции.

Посебно внимание е посветено на векторски (n, m) -претставувања $\langle B; \Lambda \rangle$. Такви претставувања индуцираат претставувања на обични полугрупи. Докажани се следниве теореми:

Теорема 1. Нека $\Lambda \subseteq B^+ \times B^+$ е множество векторски (n, m) -релации кои го задоволуваат условот:

$$(\forall (a_1^p, b_1^q) \in \Lambda)(p, q > m).$$

Ако постои ефективна редукција φ за полугрупното претставување $\langle B; \Lambda \rangle$, тогаш може да се конструира ефективна редукција ψ за векторското (n, m) -полугрупно претставување $\langle B; \Lambda \rangle$.

Теорема 2. Нека $\langle B; \Lambda \rangle$ е векторско претставување на (n, m) -полугрупа и нека φ е ефективна редукција за индуцираното претставување $\langle B; \Lambda \rangle$ на обична полугрупа, која го задоволува условот

$$\varphi(b_1^m) = b_1^m \quad \text{за секој } b_1^m \in B^m.$$

Тогаш може да се конструира добра редукција ψ за $\langle B; \Lambda \rangle$.

3. Во третата глава се разгледани прашања во врска со многуобразијата (n, m) -полугрупи. Испитувани се комплетни системи од (n, m) -идентитети за дадено многуобразије (n, m) -полугрупи. Посебно внимание е посветено на векторските многуобразија (n, m) -полугрупи, односно многуобразије определено со векторски (n, m) -идентитети. Даден е пример на многуобразије (n, m) -полугрупи што не е векторско, а дадени се потребни и доволни услови за едно многуобразије (n, m) -полугрупи да биде векторско. Исто така, дадено е едно обопштување на познатата теорема на Биркхоф, за тоа при кои услови една класа (n, m) -полугрупи е многуобразије. На крајот се изнесени неколку резултати за (n, m) -полугрупни претставувања во многуобразија (n, m) -полугрупи.

IV. Заклучок и предлог

Врз основа на направената анализа, Комисијата заклучи дека во изработената докторска дисертација „Комбинаторна теорија на векторско вредносни полугрупи” се добиени задоволителни комбинаторни описи на класи векторско вредносни полугрупи зададени со претставувања, како и описи на многуобразија векторско вредносни полугрупи.

Комисијата оценува дека дисертацијата претставува ново научно достигнување во теоријата на полугрупи и векторско вредносни полугрупи, го продлабочува разбирањето на оваа област и отвора можности за понатамошно истражување и откривање нови резултати и, според тоа, ги задоволува критериумите за докторска дисертација од областа на математичките науки.

Врз основа на претходното образложение, Комисијата препорачува Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да го прифати извештајот и на м-р Ирена Стојменовска да и одобри јавна одбрана на докторската дисертација „Комбинаторна теорија на векторско вредносни полугрупи”.

Рецензентска комисија

1. Акад. Дончо Димовски, ред. проф. на ПМФ, с.р.
2. Д-р Смиле Марковски, ред. проф. на ФИНКИ, с.р.
3. Д-р Костадин Тренчевски, ред. проф. на ПМФ, с.р.
4. Д-р Биљана Јанева, ред. проф. на ФИ ЕУРМ, с.р.
5. Д-р Валентина Миовска, доцент на ПМФ, с.р.

ПРЕГЛЕД
 на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот
 факултет „Јустинијан Први„ во Скопје
 Наставно-научен совет – 25.11.2011 година

Кандидат	Тема	Комисија
М-р Дитурије Исмаили	Раководење со меѓународните програми во високото образование: компаративна студија на случај Република Македонија и Република Албанија	Д-р Б.Давитковски Д-р З.Илиевски Д-р В.Наумовски
М-р Јана Илиева	Исламот и апсолутниот карактер на човековите права со посебен аспект на правата на жената	Д-р Љ.Фрчкоски Д-р Т.Петрушевска Д-р Ј.Бачовска
М-р Љуљзим Фаризи	Процесот на донесување на надворешно-политичките одлуки во државите во транзиција	Д-р Љ.Фрчкоски Д-р Т.Петрушевска Д-р Ј.Бачовска
М-р Славчо Богев	Европската жандармерија и мировните мисии на Европската унија	Д-р С.Георгиевски Д-р Т.Петрушевска Д-р В.Наумовски
М-р Жанета Попоска	Дискриминација врз основа на хендикеп во меѓународното право за правата на човекот	Д-р П.Гавроска Д-р Љ.Фрчкоски Д-р С.Георгиевски
М-р Катерина Вељановска	Влијанието на јавното мислење врз креирањето на јавните политики: Владините политики и меѓуетничките односи во Република Македонија (2001-2011)	Д-р Г.Силјановска Д-р З.Илиевски Д-р Н.Марковиќ
М-р Драгана Кипријановска	Правната положба на лицата со душевни пречки – извршители на казнени дела	Д-р В.Камбовски Д-р Н.Тупанчески Д-р Г.Бужаровска

М-р Славица Ацовска	Казненоправни аспекти на електронските транзакции	Д-р В. Камбовски Д-р М. Каневчев Д-р Н. Тупанчески
М-р Вишња Младеновска	Социјалните и економските права меѓу нормата и стварноста	Д-р С. Климовски Д-р Г. Силјановска Д-р Р. Дескоска

ПРЕГЛЕД
 на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот
 факултет „Јустинијан Први„ во Скопје
 Наставно-научен совет – 25.05.2011 година

Кандидат	Тема	Комисија
М-р Дрита Мамути	Спроведувањето на арбитражните одлуки во меѓународното јавно право	Д-р Поликсена Гавроска Д-р Татјана Петрушевска Д-р Тони Дескоски
М-р Иванка Додовска	Балканската антанга од 1934-1941 година и македонското прашање	Д-р Борче Давитковски Д-р Билјана Поповска Д-р Мелина Гризо

ПРЕГЛЕД
на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот
факултет „Јустинијан Први,“ во Скопје
Наставно-научен совет – 08.07.2011 година

Кандидат	Тема	Комисија
М-р Џемали Саити	Алтернативните мерки наспроти новите облици на криминалитет	Акад.д-р Владо Камбовски Д-р Никола Тупанчески Д-р Гордана Бужаровска
М-р Анета Мострова	Правни аспекти на примената на основните принципи во системот на јавните набавки и нивното значење за ефикасноста на системот	Д-р Борче Давитковски Д-р Димитар Гелев Д-р Александар Климовски

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје

Кандидат	Тема	Комисија
м-р Јован Илиевски	„Историја на јавното обвинителство во Македонија - положба, улога, перспективи“	1. проф. д-р Борче Давитковски 2. проф. д-р Билјана Поповска 3. проф. д-р Никола Тупанчески
м-р Башким Селами	„Влијанието на римските реални договори на современото македонско право“	1. проф. д-р р Арсен Јаневски 2. проф. д-р Владо Бучковски 3. доц. д-р Гоце Наумовски
м-р Арлинда Шахиновиќ	„Брачните пречки во римското и современото семејно право“	1. проф. д-р Владо Бучковски 2. доц. д-р Дејан Мицковиќ 3. доц. д-р Гоце Наумовски
м-р Ангела Кузманова	„Актуелни трендови во либерализацијата на трговијата со услуги во меѓународната и домашната трговска практика (правни наспекти)“	1. проф. д-р Софија Тодорова 2. проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска 3. проф. д-р Горан Коевски
м-р Елизабета Стамевска	„Корпоративната општествена одговорност, со осврт на најзиното практикување во Република Македонија“	1. проф. д-р Тито Беличанец 2. проф. д-р Димитар Гелев 3. доц. д-р Александар Климовски

ДЕКАН

проф. д-р Борче Давитковски

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје
Наставно-научен совет – 25.11.2011 година

Кандидат	Тема	Ментор
Маја Ивановска	Небрежност во кривичното право	Д-р М.Каневчев
Кристина Велеска	Застареност во кривичното право	Д-р М.Каневчев
Елита Дунимагловска	Крвни деликти со посебен осврт на убиство на свиреп и подмолен начин	Д-р Н.Тупанчески
Елена Атанасова	Казненоправна рамка на организираниот криминал и некои случаи од судската практика	Д-р Н.Тупанчески
Марика Делева	Жената како жртва на семејното насилство	Д-р Г.Бужаровска
Розета Лекоска	Феноменологија и етиологија на компјутерскиот криминалитет	Д-р Г.Бужаровска
Гоце Саздов	Преглед и претрес на лица, превозни средства и багаж во кривичната постапка	Д-р Г.Калајџиев
Ивана Дрогрешка	Надворешната политика на Адолф Хитлер и реакцијата на Европа во периодот 1934-1939 година	Д-р М.Гризо
Мики Милковски	Решавањето на билатералните спорови како претпоставка за интеграција на државите од Западниот Балкан во Европската унија	Д-р Т.Петрушевска
Сашка Милошевска	Меѓународна заштита на интелектуалната сопственост	Д-р Т.Петрушевска
Есељ Мусли	Помалите заедници и	Д-р Г.Силјановска

	Охридскиот Рамковен договор	
Ирена Стојаноска	Систем на спроведување на политики за заштита на потрошувачите во Република Македонија (насока реформи)	Д-р Ј.Дабовиќ Анастасовска
Наташа Витанска	Опсег на контрола на народниот правобранител врз работата на јавната администрација	Д-р А.Павловска Данева
Јасминка Дончовска	Примената на вонредните правни лекови во управната постапка	Д-р А.Павловска Данева
Соња Стојадиновиќ	Ненасилната борба во политиката (фактори за успех и неуспех)	Д-р Д.Малески
Бранкица Алексиќ	Арапска пролет – демократските револуции во Арапскиот свет	Д-р Д.Малески
Драган Митревски	Сукцесија на држави – сукцесија во поглед на меѓународните договори и архиците, со посебен осврт на Република Македонија	Д-р С.Георгиевски
Мери Митевска	Имотен криминалитет со елементи на насилство	Д-р М.Каневчев
Татјана Донеска	Квалифицираните убиства во Република Македонија и споредбеното право	Д-р Н.Тупанчески

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот
факултет „Јустинијан Први,“ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Драган Редински	Развиток на руралните општини во Република Македонија со помош на Европската унија	проф.д-р Марика Ристовска
Ирена Николов	Етичкиот кодекс во односите со јавноста како алатка за професионална саморегулација	доц.д-р Дејан Донев
Сашо Цветковски	Проблемот на корпоративната општествена одговорност во етиката на односите со јавноста	доц.д-р Дејан Донев
Стојан Соколовски	Пристапот на печатените медиуми за настани во кои се инволвирани децата	проф.д-р Гордана Бужаровска
Олга Костова	Промени во уставно-правниот статус во Собранието на Република Македонија	проф.д-р Саво Климовски
Илија Бојаровски	Создавањето медиумски продукти во јавната администрација во функција на односите со јавноста	проф.д-р Борче Давитковски
Дејан Димитриевски	Влијанието на изборниот систем врз	проф.д-р Гордана Силјановска Давкова

	парламентарните избори во Република Македонија: очекувања наспроти резултати	
Катерина Костоска	Техника на шатл- дипломатија во современата надворешна политика на САД	проф.д-р Љубомир Данаилов Фрчкоски
Лорик Пустина	State building amidst international exclusion and integration – reasons for Kosovo, s complicated future“ (Државотворноста наспроти процесите на меѓународна изолација и интеграција-причини за комплицираната иднина на Косово)	доц.д-р Зоран Илиевски

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први,“ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Игор Илиев	Спорови подобни за решавање по пат на арбитража	доц.д-р Татјана Зороска Камиловска
Стефан Стојиљковиќ	Правен режим на урбанистичкото планирање	проф. д-р Родна Живковска
Фросина Кузмановска	Правата на вработените во стечајната постапка	проф. д-р. Димитар Гелев
Катерина Поповска	План за реорганизација со лично управување на стечајниот должник	проф. д-р. Димитар Гелев
Ангелина Ристова	Право на пензија и видови пензии	проф. д-р Тодор Каламатиев
Бојан Богевски	Државна регулација наспроти Слободен пазар во областа на животната средина	проф. д-р Владимир Кандикјан

ДЕКАН
Проф. д-р Борче Давитковски

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КОМПАРАТИВНИ АСПЕКТИ НА
ОДГОВОРНОСТА ЗА НЕМАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА ВО ТЕОРИЈАТА,
ЗАКОНОДАВСТВОТО И ПРАКТИКАТА“ ОД М-Р НЕДА ЗДРАВЕВА,
ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на својата седница одржана на 12.9.2011 година, по предлог на Институтот за граѓанско право, формираше Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Неда Здравева под наслов *Компаративни аспекти на одговорноста за нематеријална штета во теоријата, законодавството и практиката*, во состав: д-р Гале Галев, редовен професор и ментор, д-р Арсен Јаневски, редовен професор, д-р Борче Давитковски, редовен професор, д-р Родна Живковска, редовен професор и д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска, редовен професор. Комисијата за оцена и одбрана на горенаведената докторската дисертација од кандидатката м-р Неда Здравева на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, има чест и задоволство да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Приказ на докторската дисертација

Докторската дисертација на кандидатката м-р Неда Здравева, *Компаративни аспекти на одговорноста за нематеријална штета во теоријата, законодавството и практиката*, е структурирана во вовед, четири дела и заклучни согледувања и препораки. Деловите се поделени на глави, а на крајот на секој дел се изведени заклучоци кои понатаму се систематизирани во заклучни согледувања и препораки. Кон текстот е приложена користената литература и два технички прилога. При истражувањето е користена обемна литература, особено странска, како и бројни правни извори и судска практика. Библиографските единици се правилно цитирани преку користење на системот на фусноти.

Во **воведот** на трудот се изложени причините за истражувањето, неговите цели и задачи и методолошкиот пристап. Кандидатката поаѓа од хипотезата дека опфатот на одговорноста за нематеријална штета во компаративната теорија, законодавство и практика се проширува во поглед на субјектот и објектот на заштитата и начинот на надоместување на нематеријалната штета, со што се обезбедува поголема заштита на нематеријалните добра на субјектите на правото. Поаѓајќи од оваа хипотеза, кандидатката го определува и опфатот на истражувањето, така што во него ги вклучува релевантните теориски гледишта, компаративното законодавството и, во мера потребно за тоа, јуриспруденцијата од дванаесет правни системи и поредоци и тоа: австрискиот, германскиот, швајцарскиот, францускиот, белгискиот, шпанскиот, италијанскиот, холандскиот, англискиот, хрватскиот, српскиот, и, секако, македонскиот. Покрај ова, во воведот ќе прочитаеме дека свое место во истражувањето имаат, уште, и европските правила за одговорност за штета развивани во рамките на идејата за хармонизација

на европското приватно право. Во случајов, кандидатката нагласува дека своето внимание особено го сосредоточува на: Правилата за вондоговорна одговорност за причинета штета и Принципите на европското отштетно право. Но, не помалку од изложеното во воведот може да се види дека кандидатката предвид го имала и правото на Европската унија, како и повеќе други меѓународни правни извори, поврзани со предметот на истражувањето. На крајот во воведот се нагласува дека истражувањето, кога станува збор за македонското право, ќе биде поткрепено и со посебна студија на случај, која се однесува на практиката на Основниот суд Скопје 2 – Скопје, заснована на користење посебен прашалник на релевантен примерок.

Во Дел први – Општо за одговорноста за штета, се разгледуваат начелните прашања на одговорноста за штета и карактеристиките на облигационите односи што настануваат со причинување штета, со цел прашањето на одговорноста за нематеријална штета да се стави во контекст на основите на облигационото, односно отштетното право. Најнапред, во *Глава I, се определува поимот на граѓанскоправната одговорност, како дел од поширокиот концепт на правна одговорност*. Кандидатката истакнува дека поимното определување на граѓанскоправната одговорност, како одговорност за граѓанскоправен деликт, е усложнето поради теоретските разлики и тешкотиите што произлегуваат од дефинирањето на граѓанскоправниот деликт, како и од доктринарните разлики во поимите „имотно право“ и „граѓанско право“ и нивното значење. Од анализата на законодавството во дисертацијата се укажува дека определувањето што ќе се смета за граѓанскоправен деликт е различно поставено во компаративното право, при што идентификува три системи: 1) *систем на определување на општата обврска за забрана за предизвикување штета и обврска таа да се надомести*; 2) *систем на енумерација на деликтите* и 3) *комбиниран систем*. Кандидатката, имајќи ја предвид компаративната теорија, во одредена мера нуди своја дефиниција на поимот граѓанскоправен деликт. Понатаму, се разгледуваат и посебните видови граѓанскоправна одговорност: *деликтната (вондоговорната) и договорната одговорност*, при што кандидатката се приклонува кон теоретичарите кои сметаат дека постои единство на одговорноста. При ова, таа нагласува дека единството се однесува само на одговорноста за штета, а не и на одговорноста воопшто. Општите прашања за одговорноста за штета се приведени кон својот крај со посебна компаративна анализа посветена на односот на граѓанскоправната одговорност со казненоправната, прекршочната и одговорноста на администрација. Ова кандидатката го прави од причини што многу често овие видови одговорност се допираат и испреплетуваат една со друга. Ова, посебно гледано од аспект на штетното дејствие на едно лице, било тоа физичко или правно, кое како причина, честопати, може да доведе до повеќето од наведените видови одговорност. Оттука, со право, кандидатката се задржува на меѓусебната поврзаност на различните видови правна одговорност. По ставањето нагласка на најзначајните особености на граѓанскоправната одговорност, vis-à-vis наведените погоре други видови на одговорност, кандидатката своето внимание во *Глава II го сосредоточува на утврдување на основните карактеристики на облигационите односи кои настануваат со причинување штета*. Во насока на ова, таа најнапред ги анализира посебностите поврзани со страните на овие односи - штетникот и оштетениот. После ова, кандидатката, во мера потребно за тоа, се задржува на општите услови за настанување на штета, при тоа ставајќи посебен акцент на

општите прашања за штетата и класифицирањето на одделни видови штета, гледани од аспект на некои нивни особености. Во контекст на овие услови, заслужува внимание и посветеноста на кандидатката на прашањето поврзано со каузалитетот (причинската врска), како еден од општите услови потребни за настанување на облигационите односи со причинување на штета, односно за одговорност за причинета штета. Во врска со различните погледи за карактерот на причинската врска, кандидатката се приклонува кон мнозинството правни теоретичари-подржувачи на теоријата на адекватниот каузалитет, односно адекватната причинска врска. Што се однесува, пак, до прашањето за посебниот услов кој треба да постои за настанување на облигационите односи со причинување штета, кандидатката поаѓа од тоа дека треба да се прави разлика и тоа суштинска: помеѓу основ потребен за одговорноста за причинетата штета и условот, кој исто така, е потребен за таа одговорност. Кога сме кон ова, таа се приклонува кон оние автори кои за основ на одговорноста ги сметаат: *вината* која штетникот ја имал при причинувањето на штетата на оштетениот, *ризикот* кој произлегува од опасни ствари на имателот, односно *ризикот* кој произлегува од вршењето определен вид на опасни дејности, како и *справедливоста*, како корективен основ, кога претходните две основи не се доволни за правно разрешување на даден конкретен случај, односно правна ситуација. Кандидатката заклучува дека иако, генерално земено, карактеристиките на страните, општите услови и посебниот услов се еднакви и кај одговорноста за материјална и кај одговорноста за нематеријална штета, сепак кај облигационите односи кои настануваат со причинување на нематеријална штета можат да се издвојат одредени специфичности. Тие се огледаат во страните, штетата која настанува односно личните права како објект на заштита и во надоместувањето на овој вид штета. Токму овие специфичности се предмет на анализа во следните делови од дисертацијата.

Во Дел втори – Основни белези на одговорноста за нематеријална штета, се разработуваат поимот на нематеријална штета, причините за уредување на одговорноста за нематеријална штета и начинот на кој тоа е направено во системите кои се анализираат во дисертацијата, како и карактеристиките на облигационите односи кои настануваат со причинување нематеријална штета. Кандидатката, најнапред, во *Глава I, го определува поимот на нематеријалната штета и ги разгледува разликите кои постојат во терминологијата*. Таа согледува дека во правната теорија не постои единствена дефиниција на нематеријалната штета. Во компаративното право, таа идентификува дека во законодавствата постојат разлики, *прво* во тоа дали воопшто е содржана дефиниција, *второ* која е содржината и степенот на нејзината општост. Кандидатката го потенцира влијанието на судската практика во дефинирањето на нематеријалната штета и начинот на кој таа ја дава неговата содржина или, пак, го заокружува значењето на овој поим. Кандидатката заклучува дека не постои единствена дефиниција на поимот нематеријална штета, којашто истовремено ќе ги опфати законските, теоретските и практичните аспекти на ова прашање. Ова само по себе укажува на тоа дека во случајот прашањето на дефинирање на нематеријалната штета не е едноставно прашање. И покрај сето ова, сепак, таа се чини прави успешен напор да ги изведе клучните точки на врзување на сите дефиниции во законодавството, теоријата и практиката, и на тој начин прави обид

за изведување на еден вид, поширока дефиниција на поимот и натаму, врз таа основа, негово термилошко прецизирање. По ова, во *Глава II, таа ги претставува различните теоретски концепти за причините за одговорност за штета воопшто и законското уредување на одговорноста за штета, а во тие рамки и одговорноста за нематеријална штета*. Оттргнувајќи се од чисто нормативистичките и традиционални погледи на одговорноста за штета, таа ги анализира новите концепти класифицирани во пет групи: *теорија на компензација – спречување; теорија на одговорност на претпријатија; економска теорија (теорија на спречување); теорија на социјална правда; теорија на индивидуална правда*, во која се идентификуваат три правци и тоа: либертаријанска теорија, теорија на реципроцитет, и сфаќањето за отштетното право како инструмент на корективната правда. Кандидатката за секоја од овие теории ги истакнува основните особености на кои тие се базираат и што значи нивната примена во практиката, при тоа укажувајќи и на недоследностите што кај секоја од нив се идентификуваат. Кога станува збор за современите теории на отштетното право, кандидатката не се одлучува да се приклучи или да исклучи некоја од нив, бидејќи смета дека секоја од нив дава свој интерпретативен или прескриптивен придонес во сфаќањето на целите, функциите или значењето на отштетното право. Сепак, кандидатката истакнува дека, според неа, важно е отштетното право да ги оствари функциите на кохерентност засновани на основните сфаќања за честост, предвидливост и ефикасност. Како тоа го прави правото е предмет на анализа во *Глава III, каде што е изложен системот на правно уредување на одговорноста за нематеријална штета, при што се анализира, односно се прави пресек на историските и на современите аспекти*. Кандидатката најнапред ги анализира правилата на римското и на средновековното право, преку кои доаѓа до сознание за корените на современата одговорност за нематеријална штета. Од анализата на современите аспекти се заклучува дека современото граѓанско право во Европа, без исклучок, ја познава одговорноста за нематеријална штета. При тоа, кандидатката забележува дека иако постојат разлики во поглед на условите за одговорност за нематеријална штета, сепак законодавството (постојано) се реформира во насока на зголемување на опфатот на одговорноста за нематеријална штета. Кандидатката, во законодавствата забележува тенденција на постепено „објективизирање“ на одговорноста за нематеријална штета, односно таа да не се врзува за постоење болка и страдања, туку нивно поставување како критериуми за определување на висината на надоместокот. Од аспект на системската поставеност на правното уредување на одговорноста за нематеријална штета, кандидатката идентификува три системи: 1) *систем на таксативно определување на случаите на одговорност за нематеријална штета*; 2) *систем на отворена листа на случаи на одговорност за нематеријална штета*; 3) *мешовит систем*. Дополнително, кај секој од нив се јавуваат случаи кога настанувањето на правото на надомест на нематеријална штета е условено со тоа штетата да е причинета со одреден степен на вина на штетникот. Од анализата на правната уреденост на одговорноста за нематеријална штета кандидатката, заклучува дека во секој од анализираните системи, без оглед на разликите и со сите нивни специфичности, причинувањето на нематеријална штета доведува до настанување облигациони односи. Токму карактеристиките на тие односи се предмет на анализа во *Глава IV, во која, најнапред, се идентификуваат специфичностите на вондоговорната и на договорната*

на заштитата. Во *Глава IV се разработува одговорноста за повреда на право на телесно и душевно здравје*, за чија заштита во законодавствата и во практиката се јавуваат различни видови на поткласификации на можни повреди. Главните разлики, како што идентификува кандидатката, се однесуваат на условите за одговорност, односно дали таа се врзува со постоење вина или е можна и објективна одговорност. Кандидатката потенцира дека, повторно, се забележува тенденција одговорноста да се проширува и на случаи на објективна одговорност. Втората разлика која се согледува е во поглед на квалификацијата на повредата на душевниот интегритет како услов за одговорност, при што се истакнува дека е видлива инклинација кон либерализација на условите. Следна тенденција, која според кандидатката е актуелна во компаративното право, е реформа на сфаќањата за третманот на делови на човековото тело кога тие повторно може да се стават во функција. Специфичности на повредата на правото на здравје се огледаат особено кај т.н. „медицинска штета“. Кандидатката заклучува дека во поглед на одговорноста за повреда на правото на телесен и душевен интегритет решенијата содржани во македонското законодавство се на рамниште на оние во компаративното право. *Правото на чест, углед и достоинство и одговорноста за негова повреда се предмет на анализата поместена во Глава V*. Кандидатката констатира дека современите тенденции се во насока на востановување одговорност за штета за повреда на ова право и на физичките и на правните лица. Следна карактеристика е што одговорноста за повреда на ова право во компаративното право е уредено како со општите закони(ци), така и со посебни закони, особено оние со кои се уредува сферата на информирањето. Кандидатката истакнува дека при заштитата на ова право и востановувањето на одговорноста за нематеријална штета заради негова повреда, во современата јуриспруденција, вклучувајќи ја и нашата, треба да се најде соодветниот баланс на ова право со правото на слободно изразување, кое во себе вклучува и право на критичка анализа на однесувањето на поединци. Ова посебно го нагласува од причина што анализата ја води кон заклучок дека во практиката не секогаш се обрнува внимание овој баланс да се постигне. Понатаму, кога станува збор за повреда на правото на чест, углед и достоинство, кандидатката посебно се запира и на прашањето за кривичноправната и граѓанскоправната одговорност, со особен осврт на домашното законодавство. При тоа таа нагласува дека овие два вида одговорност не треба нужно да бидат врзани, иако во практиката често пати тоа е случај. Имено, таа изразува став дека во поглед на утврдувањето на одговорноста за повреда на ова право, граѓанските судови може да одлучуваат за овие барања без оглед на кривичната одговорност дури и во нејзино отсуство. Со правото на чест, углед и достоинство тесно е поврзано и *правото на приватност, кое се анализира во Глава VI*. Кандидатката истакнува дека во системите во кои е направена анализата постојат значителни разлики и во законодавството и во практиката во поглед на одговорноста за нематеријална штета заради повреда на приватноста. Кандидатката е на мислење дека основните принципи изразени во различните меѓународни извори со кои се уредува ова право и одговорноста за негова повреда не се доволни за да се надминат проблемите и да се постигне определена хармонизација. Таа идентификува дека во Република Македонија приватноста е заштитена не само со одредбите на граѓанското право, туку и со закони од сферата на јавното право кои тоа го прават на релативно задоволителен начин, но неуреденоста, односно

одговорност за нематеријална штета. Кандидатката притоа идентификува дека одговорноста за нематеријална штета се проширува и на доменот на договорната одговорност, утврдувајќи дека се зголемува бројот на законодавствата каде што изречно е предвидена одговорност за нематеријална штета која произлегува од повреда на договорна обврска. Кандидатката го заокружува излагањето во оваа глава со анализа на облигационите односи што настануваат со причинување на штета од аспект на граѓанскоправниот метод, со цел да согледа како кај нив се отсликуваат неговите карактеристики.

Во третиот дел, насловен „Субјект и објект на заштита кај одговорноста за нематеријална штета“, кандидатката посебно ги анализира, низ призмата на теоријата, законодавството и практиката, специфичностите на субјектот (отштетениот) и објектот кој се заштитува. Во овој контекст, најнапред, во *Глава I се прикажуваат резултатите на истражувањето кои се однесуваат на физичките и на правните лица како субјект на заштита*. Така, таа заклучува дека заштитата на физичките лица кои се директно повредени е правило без исклучок. Понатаму, таа забележува тенденција на проширување на опфатот на субјектот кој ќе ужива заштита во насока на заштита на нематеријалните интереси на физички лица кои се индиректно повредени со одредено штетно дејствие и заштита на нематеријалните интереси на правните лица. Во однос на првото прашање, таа идентификува дека поголем број на системи (законодавно или преку судската практика) признаваат право на надомест на нематеријална штета во случај на смрт или телесна повреда на блиско лице. Разликите кои притоа се јавуваат се во широчината на кругот на лицата и условите под кои тоа право ќе се признае. Таа издвојува две групи на системи: *1) систем на признавање на правото на блиски лица по автоматизам; 2) систем на признавање на правото на блиски лица под одредени услови*, при што тие услови се разликуваат од законодавство до законодавство. Кандидатката истакнува дека во споредбеното право актуелната состојба укажува на тоа дека се признава правото на надомест на нематеријална штета на правните лица. Ним им се признаваат истите лични права како и на физичките лица, освен оние што по својата природа се нераскинливо врзани за биолошкото битие на човекот. *Општите прашања на објектот на заштита кај одговорноста за нематеријална штета се обработени во Глава II*. При тоа, кандидатката констатира тенденција на приближување на пристапите во определување на објектот на заштита. Без оглед на тоа дали се посебно издвоени како случаи или се подведени под општ поим, објект на заштита кај одговорноста за нематеријална штета се јавуваат личните права. Кон ова, кандидатката нагласува дека одговорноста за нематеријална штета е само еден од начините за заштита на овие права. Разликите кои постојат се однесуваат на условите под кои овие права се штитат, односно условите за настанување на облигационите односи со причинување нематеријална штета. Понатаму, во овој дел, поединечно се обработуваат личните права и нивната содржина како што се среќаваат во правната теорија, во меѓународното право, во анализираниите правни системи и правила, и во соодветната судска практика. Во *Глава III се анализира правото на живот*. Тоа, во себе ги опфаќа другите лични права на непосредно оштетениот, како и правата на блиските лица на непосредно оштетениот во случај на негова смрт. Во оваа смисла, заштитата на правата на блиските лица на непосредно оштетениот се спроведува на начин и под услови со кои се определуваат субјектите

застареноста на уредувањето на медиумската сфера ги усложнува состојбите. Во *Глава VII се разработува прашањето на одговорност за нематеријална штета настаната со повреда на слободата, која што во облигационо – правна смисла се огледа како слобода на движење и полова слобода*. Компаративно, повредата и на едната и на другата доведува до право на надоместување на нематеријална штета. Оваа одговорност без исклучок се протега на случаите на незаконито притворање или лишување од слобода. Кандидатката, во овој контекст, го проблематизира и прашањето за непочитување на другите лични права на затворените и притворените лица. Така, таа констатира дека во Република Македонија се евидентирани случаи на повреда на личните права на овие лица и ја истакнува потреба за законодавни промени кои ќе овозможат јасни правила за одговорност за нематеријална штета во случаите на повреда на личните права на затворени и притворени лица. Во поглед на половата слобода или одговорноста за нематеријална штета заради нејзина повреда, компаративно сите системи го признаваат правото на надомест на нематеријална штета во случаи на обљуба со измама, присила или злоупотреба на положба. *Во Глава VIII се разработени прашањата на заштитата на правата на интелектуално творештво, поточно моралните овластувања на носителите на права на интелектуална сопственост*. Кандидатката ги анализира меѓународните извори и двете главни доктрини кои постојат во поглед на овие права – германскиот и францускиот модел. Таа констатира дека законодавството на Република Македонија одговара на воспоставените стандарди на меѓународно ниво, но согледува одредени недоследности и дава конкретни насоки за нивно надминување. *Во Глава IX се анализира одговорноста за нематеријална штета која произлегува од повреда на правото на еднаквост, односно повреда на принципите на анти-дискриминација*. При тоа, таа констатира дека во Република Македонија сосема соодветно е предвидена одговорност за нематеријална штетата заради дискриминација. Истовремено, таа забележува дека законодавството не е во целост усогласено со правото на ЕУ бидејќи не се опфатени сите основи за дискриминација. Оттука, таа сугерира измена и дополнување на законодавството и вклучување на забраната за нееднакво постапување заради сексуална ориентација. *Во Глава X се анализираат специфичностите на одговорноста за нематеријална штета заради повреда на имотен интерес*, што е своевидно отстапување од општото правило кое нематеријалната штета ја врзува исклучиво за повреда на личните права. Во врска со ова, кандидатката констатира дека во компаративното право, во главно, се признава правото на надомест на нематеријална штета која настанала со уништување или оштетување на ствар, под определени услови. При ова, таа констатира дека пристапот кој постои во македонското право во поглед на прашањето за условите е избалансиран и овозможува адекватна заштита.

Во Дел четврти – *Надоместување на нематеријална штета*, се содржани резултатите од истражувањето кое се однесува на целите, задачите и функциите на надоместувањето, материјалноправните аспекти и процесноправните аспекти на надоместувањето на нематеријалната штета. *Во Глава I се прави преглед на компаративните теории за значењето на надоместувањето на нематеријалната штета*. Овде, всушност, се иницира прашањето за функциите на надоместувањето на нематеријалната штета во компаративната теорија,

законодавството и практиката. Кандидатката, притоа, го истакнува својот став дека на надоместувањето на нематеријалната штета не може да се гледа само и единствено како сатисфакција, било да е таа морална или материјална, туку дека тоа во себе содржи и елементи на компензација. Таа компензација треба да се сфати како механизам кој овозможува своевидно враќање на балансот нарушен со повредата на личните права. **Во Глава II кандидатката детално ги разработува материјалноправните аспекти на надоместувањето на нематеријалната штета.** Тука, таа, особено ги анализира материјалното (паричното) и нематеријалното надоместување на нематеријалната штета кои како видови на надоместување се јавуваат во споредбеното и во домашното право. При ова, таа заклучува дека во споредбеното право преовладува принципот на материјално (парично) надоместување на нематеријална штета, како примарен принцип. За разлика од ова, кога станува збор за домашното право, како примарен принцип се зема нематеријалното надоместување на нематеријална штета, но и со отстапка од него кога повредата е од таков вид и со такви последици што материјалното надоместување на нематеријалната штета е неопходно за отстранување за штетните, нематеријални последици. Кандидатката смета дека иако овој пристап отстапува од изложениот во споредбеното право, сепак со тој повеќе одговара на карактерот на одговорноста за нематеријална штета. Понатаму, истражувањето во оваа Глава се насочува на компаративните искуства кои се однесуваат на начинот на определување на висината на справедливиот паричен надоместок. Тие споредени со домашното законодавство, доведуваат до заклучок дека македонскиот законодавец дал добра основа за утврдување на висината на износот на надоместокот. Во овие рамки се разработува уште едно мошне значајно прашање – прашањето на постоење стандардни и законски ограничувања на висината на надоместокот. При ова, кандидатката искажува критичко мислење во поглед на одредени решенија содржани во македонското законодавство. **Постапките за решавање на споровите кои произлегуваат од повреда на личните права, односно причинување на нематеријална штета се анализираани во Глава III.** Кандидатката, најнапред, сосема оправдано ги прикажува правилата за определување на меродавно право и надлежен форум имајќи предвид дека многу често овие односи имаат во себе определен странски елемент. При тоа, кога ова прашање го сведува на ниво на национално законодавство, кандидатката не пропушта да го обработи и прашањето за решавање на споровите за надомест на нематеријална штета преку постапка за медијација. Понатаму, во рамките на постапките за надоместување на нематеријална штета, кандидатката ја анализата и постапката пред осигурителните компании и тоа од аспект на одговорноста за штета предизвикана со возила, со оглед на тоа дека најчестите облици на нематеријална штета настануваат во овие случаи. Кандидатката се приклучува кон ставовите кои ја потенцираат важноста на осигурувањето од т.н. автомобилска одговорност, но истовремено истакнува дека е потребна ревизија на начинот на кој споровите се решаваат и се определува висината на надоместокот пред осигурителните компании. Во оваа глава, забележливо е дека кандидатката особено внимание му посветува на надоместувањето на нематеријална штета во парница. При тоа, посебно се анализираани определени специфичности на постапката кога предмет на спорот е надомест на нематеријална штета. Така посебно се анализираат специфичностите во поглед на: *надлежноста на судовите и некои*

аспекти на текот на постапката; третманот на фактите утврдени со кривична пресуда; вештачењето; определувањето на видот на надоместувањето и одмерувањето на висината на справедливот паричен надоместок, односно примената на начелото на диспозиција на странките и правилата на слободна оцена. Од мноштвото заклучоци кои ги изведува кандидатката, се издвојува заземениот став во поглед на вештачењето, кој се сведува на тоа дека тоа не секогаш е неопходно, како и ставот дека материјалното право не го става надвор од сила начелото на диспозиција. Анализата продолжува со определувањето на битните карактеристики на атхезионата кривична постапка во која се одлучува за имотноправни барања. **Во Глава IV, определувањето на висината на надоместокот на нематеријалната штета се анализира од практичен аспект.** Кандидатката најнапред ги изложува економските аспекти на определувањето на висината на надоместокот, за потоа да прејде на приказ на резултати на конкретни истражувања како се одлучува во определени случаи. Таа ги презема резултатите од спроведено истражување во одредени европски земји, и нив ги анализира со цел да добие одговори на прашањата за изедначеност на судската практика. Врз основа на така спроведеното истражување, таа прави сопствен прашалник кој може да даде резултати кои се споредливи со европските и врз основа на него спроведува истражување на релевантен примерок на Основниот суд Скопје 2 – Скопје. Кандидатката заклучува дека има висок степен на невоедначеност на судската практика. Ова, според неа, го актуализира прашањето за потребата во практика да се воспостават механизми кои истовремено ќе ги заштитат и начелото на слободна судска оцена, особено важно токму кај одговорноста за нематеријална штета, како и потребата за правна сигурност. Понатаму, во трудот се анализираат специфичностите за извршувањето на пресудите кои гласат на надомест на нематеријална штета, а кандидатката сугерира одредени подобрувања и во овој дел на законодавството. Анализата е заокружена со елаборација на компаративните искуства во поглед на отстапувањето и на наследувањето на правото на надомест на нематеријална штета и ставовите на кандидатката за потребни промени во македонското законодавство во овој дел.

Во **Заклучокот** се сумираат резултатите од истражувањето и кандидатката дава аргументација којашто ја потврдува почетната хипотеза. Кандидатката заклучува дека македонското право овозможува соодветна рамка за заштита на неимотните интереси на субјектите. Таа рамка е споредлива со онаа во земјите на Европа и со европските и меѓународните правила. Дополнително, таа прави регистар на конкретни препораки за унапредување на македонското законодавство, како во областа на приватното, така и во областа на јавното право по прашања кои се однесуваат на одговорноста за нематеријална штета. Во поглед на практиката, кандидатката ја потенцира потребата да се воспостават механизми кои ќе овозможат одреден степен на воедначување на практиката. Исто така, таа ја нагласува потребата за ревизија на постапките и критериумите по кои се одлучува кај осигурителните компании. Кандидатката дава и препораки за понатамошни теоретски истражувања во оваа област кои ќе овозможат подобро да се согледаат одредени специфични прашања, на што законодавството соодветно и ќе одговори. Со тоа кандидатката успешно одговара на поставените цели и задачи на истражувањето.

2. Оцена на докторската дисертација

Врз основа на понудениот текст на докторската дисертација, под наслов *Компаративни аспекти на одговорноста за нематеријална штета во теоријата, законодавството и практиката* од кандидатката м-р Неда Здравева, Комисијата во синтетичка форма ја дава својата завршна оценка, констатирајќи го следново:

1. Кандидатката избарала тема којашто е истовремено и современа и актуелна, но и една од основните теми на облигационото право. При тоа, таа ја разработува од три аспекти – теоретски, законодавен и практичен и нив ги доведува во корелација и ги согледува нивните меѓусебни влијанија. Дополнително, прашањата се анализирани мултидисциплинарно, што овозможува да се добие поширока оцена за нив. Сето ова трудот го прави актуелен и научно релевантен.
2. При изработката на докторската дисертација е користена обемна и релевантна научна и стручна, претежно странска литература. Истражувањето е направено на голем број домашни, европски и меѓународни извори, така што е овозможено да се согледаат компаративните карактеристики и да се извлечат релевантни заклучоци. Нивната аргументација дополнително е зајакната со анализата на бројни судски одлуки кои се соодветно ставени во контекст. Литературата, изворите и практиката се соодветно цитирани во текстот.
3. Практичното истражување спроведено при изработката на докторската дисертација е нејзин посебен квалитет. Не многу често во областа на правото се сретнуваат и статистички анализи на одредени прашања. Во оваа дисертација тие овозможуваат правните прашања да се согледаат низ димензијата на нивната применливост во практиката.
4. Докторската дисертација е соодветно систематизирана, и овозможува постепено да се навлегува во особено сложените прашања на предметот на анализата. Обработени се различни аспекти со различен степен на деталност според степенот на важност, што овозможува клучните аспекти на дисертацијата да се потенцираат. Стилот во кој е напишан текстот и употребениот јазик овозможуваат јасно и едноставно да се следи мислата. При тоа, иако во текстот доминира правничката аргументација, тој е така напишан што би бил разбирлив и за пошироката јавност, што, секако, претставува негов посебен квалитет.
5. Со дисертацијата се демонстрира способноста на кандидатката за интердисциплинарен пристап во истражувањето, со примена на бројни и соодветни научни методи за да се дојде до очекуваните резултати. Проблемите кои се истражуваат се комплексни по својата содржина, а кандидатката избира современи научни пристапи за нивно расветлување. Докторската дисертација покажува дека кандидатката не само што го познава граѓанското право, туку владее и со други правни области и тие знаења успешно ги става во функција на поставениот предмет на истражување во дисертацијата.
6. Сето ова и овозможило на кандидатката да отвори бројни прашања и на нив во голема мера да даде респектабилен сопствен одговор. Таа во дисертацијата покажува релативно висок степен на стручна и научна храброст да полемизира одредени традиционални ставови и сфаќања, да нуди свое мислење во поглед на нив и тоа квалитетно да го аргументира. Последново, само по себе, е доволен показател дека кандидатката м-р Неда Здравева е сериозен млад научен истражувач од кој допрва многу може да се очекува во поглед на придонесот

кон развојот на научната правна мисла, кај нас, но и пошироко. Ова особено се однесува на облигационото домашно и компаративно право, но, секако, и на пошироката научна граѓанскоправна област;

7. Конечно, изнесеното погоре, недвојбено покажува дека докторската дисертација, под наслов *Компаративни аспекти на одговорноста за нематеријална штета во теоријата, законодавството и практиката*, од кандидатката м-р Неда Здравева по сите основи претставува самостоен и сериозен научен и стручен труд со кој се прави чекор напред во развојот на македонската граѓанскоправна научна мисла.

3. Заклучок и предлог

Врз основа на изложеното во извештајот и конечните оценки дадени кон него, Комисијата, уште еднаш, констатира дека се работи за исклучително квалитетна и сериозна докторска дисертација подготвена според сите услови и критериуми за ваков вид научни трудови предвидени со постојната законска регулатива и според правните акти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Од овие причини, Комисијата со особена чест и задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да го усвои овој извештај, со цел да се создадат услови за јавна одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Неда Здравева, под наслов *Компаративни аспекти на одговорноста за нематеријална штета во теоријата, законодавството и практиката*.

К о м и с и ј а

Д-р Гале Галев, редовен професор, с.р.

Д-р Арсен Јаневски, редовен професор, с.р.

Д-р Борче Давитковски, редовен професор, с.р.

Д-р Родна Живковска, редовен професор, с.р.

Д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска, редовен професор, с.р.

Рецензија
НА УЧЕБНИКОТ "ОРАЛНА БИОХЕМИЈА" ОД АВТОРИТЕ КИРО ИВАНОВСКИ, МАРИЈА
НАКОВА И СНЕЖАНА ПЕШЕВСКА

Наслов	Орална биохемија
Автори	Киро Ивановски, Марија Накова Снежана Пешевска
Студиска програма	Доктори по дентална медицина Стручни забни техничари Стручни стоматолошки сестри
Се однесува на предметната програма	Орална биохемија Орална физиологија
Покриеност на наставниот материјал	Со учебникот се опфатени сите предвидени наставни содржини за теоретска настава.
Семестар	Предметот орална биохемија за доктори по дентална медицина се слуша во втора година, 3. семестар, код 1105. Предметот орална физиологија за стручни забни техничари се слуша во прва година, 1. семестар, код СЗТ1204. Предметот орална биохемија за стручни стоматолошки сестри се слуша во прва година, 1. семестар, код ССС1104.
Фонд на часови и ЕКТС кредити	Доктори по дентална медицина - 30 теоретска и 20 практична настава, 4 ЕКТС-кредити. Стручни забни техничари - 15 теоретска и 15 практична настава, 4-ЕКТС кредити. Стручни стоматолошки сестри - 30 теоретска и 75 практична настава, 6 ЕКТС-кредити.
Усогласеност со наставата	Содржината на учебникот одговара со наставната програма.
Време и акт на назначување на рецензентите	18. редовна седнина на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, одржана на 21.9.2011 година. Одлука за утврдување потреба за издавање на учебник и учебно помагало-практикум и избор на рецензенти од 20.10.2011 година заведена под број 09.907.
Издание	прво издание
Ревидирани сегменти од претходно издание	нема
Ист или сличен учебник на Факултетот	На Факултетот постои сличен учебник. Тоа е учебникот по орална физиологија и биохемија од авторите Марија Накова, Киро Ивановски и Снежана Пешевска. Учебникот е издаден во 2003 година.
Општи податоци за учебник	Учебникот содржи предговор во кој авторите ја

	објаснуваат намената на учебникот. Таму е наведено дека се работи за современ учебник од соодветната област, во кој се опфатени најновите сознанија од оралната биохемија и оралната физиологија. Исто така, во предговорот е истакната намената на учебникот, односно за кои студиски програми ќе биде соодветно четиво. Учебникот "Орална биохемија" содржи 182 страници А4-формат, со огромен број на илустрации, табели и графички прикази.
Содржина	Глава 1. ОРАЛНА ХОМЕОСТАЗА, ПЛУНКОВНИ ЖЛЕЗДИ И РЕГУЛАЦИЈА НА СЕКРЕЦИЈА НА ПЛУНКАТА АНАТОМО-ХИСТОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПЛУНКОВНИТЕ ЖЛЕЗДИ Ацинусни клетки Дуктусни клетки Крвни садови Иннервација ТРИ ЧИФТА НА ГОЛЕМИ ПЛУНКОВНИ ЖЛЕЗДИ РЕГУЛАЦИЈА НА СЕКРЕЦИЈАТА НА ПЛУНКАТА ВЛИЈАНИЕ НА РАЗЛИЧНИ ФАКТОРИ ВРЗ КВАНТИТАТИВНИТЕ И КВАЛИТАТИВНИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПЛУНКАТА Нестимулирана плунка Стимулирана плунка Глава 2. МЕХАНИЗАМ НА СЕКРЕЦИЈА НА ПЛУНКАТА, БИОХЕМИСКИ СОСТАВ НА ПЛУНКАТА МЕХАНИЗАМ НА СЕКРЕЦИЈА НА ВОДА И НА ЕЛЕКТРОЛИТИ БИОХЕМИСКИ СОСТАВ НА ПЛУНКАТА Глава 3. САЛИВАРНИ ПРОТЕИНИ МЕХАНИЗАМ НА СЕКРЕЦИЈА НА САЛИВАРНИТЕ ПРОТЕИНИ ПРОЛИНИ БОГАТИ СО ПРОЛИН - PROLIN RICH PROTEINS (PRP) Заштита на емајлот на забот Врзување на диететските танини Антимикробно дејство Создавање на стекнатата дентална пеликула ЛИНГВАЛНА ЛИПАЗА САЛИВАРНА КАРБОАНХИДРАЗА (СА) ЛИЗОЗИМ Бактериолитично дејство на лизозимот ОРАЛНА ПЕРОКСИДАЗА ЛАКТОФЕРИН Антибактериско дејство на лактоферинот Антивирусно дејство на лактоферинот Антифунгицидно дејство на лактоферинот

ХИСТАТИНИ

Создавање на дентална пеликула

Антибактериско и антифунгицидно својство на хистатинот

Врзување на јони на метали

Инхибиција на бактериските и ткивните протеолитички ензими и медијатори значајни за патогенезата на пародонталната болест

Врзување на полифеноли во оралната средина

ЦИСТАТИНИ**СТАТЕРИНИ****ФИБРОНЕКТИН****ДЕФЕНЗИНИ****КАЛПРОТЕКТИНИ****КАТЕЛИЦИДИНИ****АНТИОКСИДАТИВНА ЗАШТИТА НА ПЛУНКТА**

Орална пероксидаза, каталаза, супероксид-дизмутаза, глутатион пероксидаза, глутатион редуктаза

Несинимските антиоксиданти

ЛИПИДИ**Глава 4. ОДРЖУВАЊЕ НА ВЛАЖНОСТ И****САМОЧИСТЕЊЕ НА ОРАЛНАТА ПРАЗНИНА**

ОДРЖУВАЊЕ НА ВЛАЖНОСТ НА ОРАЛНАТА ПРАЗНИНА

САМОЧИСТЕЊЕ НА ОРАЛНАТА ПРАЗНИНА

САЛИВАРНА АМИЛАЗА

Глава 5. РЕГУЛАТОРИ НА ЕЛЕКТРОХЕМИСКАТА**РЕАКЦИЈА НА ПЛУНКТА**

БИКАРБОНАТЕН ПУФЕР

ФОСФАТЕН ПУФЕР

ПРОТЕИНСКИ ПУФЕР

Глава 6. ОДРЖУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА**ОРАЛНИТЕ СТРУКТУРИ**

МУЦИНИ (СИЈАЛОМУЦИНИ)

Обложувачка улога на муцинот

Антимикробно дејство на муцинот

Глава 7. МОЖНОСТИ НА ЗАШТИТА НА ОРАЛНАТА**МУКОЗА**

Неспецифична пасивна и активна заштита

Неспецифична клеточна заштита

Специфична клеточна заштита

Специфична хуморална заштита (секреторен имуноглобулински систем)

ИМУНОЛОШКА ЗАШТИТА НА ОРГАНИЗМОТ

ИМУНОГЛОБУЛИНИ

Секреторни имуноглобулини

Глава 8. ЗНАЧЕЊЕ НА ПЛУНКТА ЗА ОДРЖУВАЊЕ

НА ОРАЛНОТО ЗДРАВЈЕ

Глава 9. БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ОРАЛНИТЕ СВРЗНО-ТКИВНИ СТРУКТУРИ И БИОЛОШКА МИНЕРАЛИЗАЦИЈА КОЛАГЕН

Систем на еластични влакна

Гликозоаминогликани

АЛВЕОЛАРНА КОСКА, ЗАБИ И ПЕРИОДОНЦИУМ БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ФИБРИЛАРНИОТ КОЛАГЕН

Биохемиски карактеристики на ситезата на колагенот.
БИОЛОШКА МИНЕРАЛИЗАЦИЈА

Структура на коски, дентин и цемент

Како се одвива биолошката минерализација?

Алвеоларна коска

Ремоделирање на алвеоларната коска

Глава 10. БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЗАБНИТЕ ТКИВА

ЕМАЈЛ НА ЗАБОТ (SUBSTANTIA ADAMANTINA)

Промени во составот на хидроксипатитот

Улога на саливарните електролити во зачувувањето на емајлот на забот

ДЕНТИН

ЦЕМЕНТ НА КОРЕНОТ НА ЗАБОТ

ЗАБНА ПУЛПА

Глава 11. СТРУКТУРА И ФУНКЦИЈА НА СТЕКНАТАТА ДЕНТАЛНА ПЕЛИКУЛА

СОСТАВ НА ДЕНТАЛНАТА ПЕЛИКУЛА

Протеини

Јаглехидрати

Липиди

Функции на денталната пеликула

Лубрикација на површината на забот

Денталната пеликула како семипермеабилна мембрана

Хомеостази на минерали

Глава 12. БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА БИОФИЛМОТ

БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА СОЗДАВАЊЕТО НА БИОФИЛМОТ

Протеински матрикс на биофилмот

Атхезивни својства на протеинскиот матрикс

Екстраклеточните полисахариди

Услови за синтеза на декстран и леван

Значење на екстраклеточните полисахариди

Метаболичка активност на бактериите во биофилмот

	Биохемиски процеси на бактериите во биофилмот ПРОМЕНИ НА pH ВО МИКРОСРЕДИНАТА НА БИОФИЛМОТ Незрел биофилм Зрел биофилм Глава 13. БИОФИЛМОТ И ОРАЛНАТА ХОМЕОСТАЗА ШТЕТНИТЕ ЕФЕКТИ НА БИОФИЛМОТ ВРЗ ПАРОДОНТАЛНИТЕ ТКИВА ШТЕТНИТЕ ЕФЕКТИ НА БИОФИЛМОТ ВРЗ ЦВРСТИТЕ ЗАБНИ СУПСТАНЦИИ Калциумови соли во денталниот плак и нивното значење за процесите на деминерализација и реминерализација на забите МЕРКИ НА ПРЕВЕНЦИЈА НА ШТЕТНИТЕ ЕФЕКТИ НА БИОФИЛМОТ Метаболизам на флуор
Предлози за корекции	Во материјалот нема потреба од корекции во квантитетот и квалитетот на содржината, начинот на уредувањето на текстот, како и потреба од дополнување или исклучување на одделен текст.
Категоризација	Учебник
Општа педагошка оцена	Методските единици се напишани на осмислен начин, систематизирани во 13 глави. Секоја методска единица претставува посебна целина која се надоврзува на претходната, така што сите заедно се вклопуваат во постојната програма за теоретска настава по предметите орална биохемија и орална физиологија. Авторите ја изнесуваат материјата концизно, стручно и разбирливо. Овој текст е поддржан со солидни графички и шематски прикази, што материјалот го прави полесно разбирлив за студентот. Според тоа, општата педагошка оцена за овој учебник е дека напoлно соодветствува за едукација на студентите.
Заклучок	Ракописот содржи материјал што треба да послужи како учебник за студентите на студиската програма за доктори по дентална медицина, како и за студентите на студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот факултет во Скопје. По обемот и содржината, тој во целост одговара на програмата на Стоматолошкиот факултет. Стилот на пишувањето е разбирлив и лесен за усвојување од страна на студентите за кои е учебникот наменет. Во учебникот се застапени доволен број илустрации, табели и шемаи што придонесуваат за подобар квалитет на учебникот. Според тоа, задоволство е да се биде рецензент на ваков

	учебник, кој ќе им овозможи на студентите и на сите оние на кои им претставува поле на интерес, успешно изучување на содржината на учебникот. Од сето горенаведено, мојот заклучок е дека овој учебник заслужува да биде позитивно рецензиран и затоа предлагам да биде објавен на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ како „Орална биохемија“.

Рецензент

Проф. д-р сци Ицко Ѓорговски с. р.

Рецензија

на учебникот „Орална биохемија” од авторите: Киро Ивановски,
Марија Накова, Снежана Пешевска

Наслов:

„Орална биохемија”.

Автори:

Киро Ивановски
Марија Накова
Снежана Пешевска

Студска програма:

- доктори по дентална медицина;
- стручни забни техничари;
- стручни стоматолошки сестри.

Предметна програма:

- орална биохемија;
- орална физиологија.

Покриеност на наставниот материјал

Наставните содржини во учебникот кореспондираат со содржините предвидени за теоретската настава по предметот орална биохемија на студиската програма доктори по дентална медицина. Учебникот со одредени поглавја од приложеното градиво го покрива наставниот материјал по предметот орална физиологија на студиската програма за стручни забни техничари, како и предметот орална биохемија за стручните забни сестри.

Потребите за учебникот по студиските програми и семестри, како и предвидениот фонд на часови е приложен во следниве табели:

1. Семестар

Орална биохемија	Доктори по дентална медицина	II година (III семестар) КОД 1105
Орална физиологија	Стручни забни техничари	I година (I семестар) КОД СЗТ1204
Орална биохемија	Стручни забни сестри	I година (I семестар) КОД SSS1104

2. Фонд на часови и ЕКТС - кредити

Доктори по дентална медицина	Теоретска настава -30 часа	Практична настава -20 часа	ЕКТС 4 кредити
Стручни забни техничари	Теоретска настава - 15 часа	Практична настава -15 часа	ЕКТС 4 кредити
Стручни забни сестри	Теоретска настава - 30 часа	Практична настава -75 часа	ЕКТС 6 кредити

3. Усогласеност со наставата

Содржините на учебникот соодејствуваат со планираната наставна програма.

Време и акт на назначување на рецензиите

Одлука бр. 09-902 од 20.10.2010 год. на Наставно-научниот совет на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет-Скопје.

Време и акт на назначување на рецензиите

Одлука бр. 09-902 од 20.10.2010 год. на Наставно-научниот совет на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет-Скопје.

Издание:

- прво издание.

Ревидирани сегменти:

-нема.

Ист или сличен учебник на Факултетот

Учебник: Марија Накова, Киро Ивановски и Снежана Пешевска. Орална физиологија и биохемија. Стоматолошки факултет, 2004, Скопје.

Општи податоци за учебникот

Учебникот „Орална биохемија“ е обликуван во А4 - формат, а материјата е претставена на 182 страници. Во учебникот содржините се дообјаснуваат со слики, табели и шеми. Целокупната материја е изложена во 13 поглавја, од кои секое претставува целина за себе.

Содржините во ракописот се смислено распоредени започнувајќи од анатоомохистолошките карактеристики на плунковните жлезди, преку плунковната секреција, нејзините биохемиски карактеристики до структурата на биофилмот и неговото влијание врз структурите во оралниот кавитет. Сликвитото и шематско прикажување кое е богато применето во учебникот е пред сè дидактички, но и најкорисен начин за

учење, посебно кај оние корисници кај кои превалира визуелната меморија. Начинот на кој се претставени фактите е едноставен, а јазикот лесно разбирлив, наменет не само за студентите туку и за многу други консументи кои ќе појават интерес да се задлабочат во сложените механизми на биохемијата на плунката, плакот па и пошироко. Всушност, овој учебник има повеќе намени: за дел од корисниците тој ќе биде фундамент над кој ќе ги надоградат понатамошните искуства од професијата, дел од нив ќе ги освежат, а дел ќе ги продлабочат своите знаења.

Содржина

Глава 1. ОРАЛНА ХОМЕОСТАЗА, ПЛУНКОВНИ ЖЛЕЗДИ И РЕГУЛАЦИЈА НА СЕКРЕЦИЈА НА ПЛУНКАТА

АНАТОМО-ХИСТОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПЛУНКОВНИТЕ ЖЛЕЗДИ

Ацинусни клетки

Дуктусни клетки

Крвни садови

Инервација

ТРИ ЧИФТА НА ГОЛЕМИ ПЛУНКОВНИ ЖЛЕЗДИ

РЕГУЛАЦИЈА НА СЕКРЕЦИЈАТА НА ПЛУНКАТА

ВЛИЈАНИЕ НА РАЗЛИЧНИ ФАКТОРИ ВРЗ КВАНТИТАТИВНИТЕ И КВАЛИТАТИВНИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПЛУНКАТА

Нестимулирана плунка

Стимулирана плунка

Глава 2. МЕХАНИЗАМ НА СЕКРЕЦИЈА НА ПЛУНКАТА, БИОХЕМИСКИ СОСТАВ НА ПЛУНКАТА

МЕХАНИЗАМ НА СЕКРЕЦИЈА НА ВОДА И НА ЕЛЕКТРОЛИТИ

БИОХЕМИСКИ СОСТАВ НА ПЛУНКАТА

Глава 3. САЛИВАРНИ ПРОТЕИНИ

МЕХАНИЗАМ НА СЕКРЕЦИЈА НА САЛИВАРНИТЕ ПРОТЕИНИ

ПРОЛИНИ БОГАТИ СО ПРОЛИН - PROLIN RICH PROTEINS (PRP)

Заштита на емајлот на забот

Врзување на диететските танини

Антимикробно дејство

Создавање на стекнатата дентална пеликула

ЛИНГВАЛНА ЛИПАЗА

САЛИВАРНА КАРБОАНХИДРАЗА (СА)

ЛИЗОЗИМ

Бактериолитично дејство на лизозимот

ОРАЛНА ПЕРОКСИДАЗА

ЛАКТОФЕРИН

Антибактериско дејство на лактоферинот

Антивирусно дејство на лактоферинот

Антифунгицидно дејство на лактоферинот

ХИСТАТИНИ

Создавање на дентална пеликула

Антибактериско и антифунгицидно својство на хистатинот

Врзување на јони на метали

Инхибиција на бактериските и ткивните протеолитички ензими и медијатори
 значајни за патогенезата на пародонталната болест
 Врзување на полифеноли во оралната средина

ЦИСТАТИНИ

СТАТЕРИНИ

ФИБРОНЕКТИН

ДЕФЕНЗИНИ

КАЛПРОТЕКТИНИ

КАТЕЛИЦИДИНИ

АНТИОКСИДАТИВНА ЗАШТИТА НА ПЛУНКТА

Орална пероксидаза, каталаза, супероксид-дизмутаза, глутатион пероксидаза,
 глутатион редуктаза

Неензимските антиоксиданти

ЛИПИДИ

Глава 4. ОДРЖУВАЊЕ НА ВЛАЖНОСТ И САМОЧИСТЕЊЕ НА ОРАЛНАТА ПРАЗНИНА

ОДРЖУВАЊЕ НА ВЛАЖНОСТ НА ОРАЛНАТА ПРАЗНИНА

САМОЧИСТЕЊЕ НА ОРАЛНАТА ПРАЗНИНА

САЛИВАРНА АМИЛАЗА

Глава 5. РЕГУЛАТОРИ НА ЕЛЕКТРОХЕМИСКАТА РЕАКЦИЈА НА ПЛУНКТА

БИКАРБОНАТЕН ПУФЕР

ФОСФАТЕН ПУФЕР

ПРОТЕИНСКИ ПУФЕР

Глава 6. ОДРЖУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА ОРАЛНИТЕ СТРУКТУРИ МУЦИНИ (СИЈАЛОМУЦИНИ)

Обложувачка улога на муциноген

Антимикробно дејство на муциноген

Глава 7. МОЖНОСТИ НА ЗАШТИТА НА ОРАЛНАТА МУКОЗА

Неспецифична пасивна и активна заштита

Неспецифична клеточна заштита

Специфична клеточна заштита

Специфична хуморална заштита (секреторен имуноглобулински систем)

ИМУНОЛОШКА ЗАШТИТА НА ОРГАНИЗМОТ

ИМУНОГЛОБУЛИНИ

Секреторни имуноглобулини

Глава 8. ЗНАЧЕЊЕ НА ПЛУНКТА ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА ОРАЛНОТО ЗДРАВЈЕ

Глава 9. БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ОРАЛНИТЕ СВРЗНО-ТКИВНИ СТРУКТУРИ И БИОЛОШКА МИНЕРАЛИЗАЦИЈА

КОЛАГЕН

Систем на еластични влакна

Гликозаминогликани

АЛВЕОЛАРНА КОСКА, ЗАБИ И ПЕРИОДОНЦИУМ

БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ФИБРИЛАРНИОТ КОЛАГЕН

Биохемиски карактеристики на синтезата на колагенот.

БИОЛОШКА МИНЕРАЛИЗАЦИЈА

Структура на коски, дентин и цемент

Како се одвива биолошката минерализација?

Алвеоларна коска
Ремоделирање на алвеоларната коска

Глава 10. БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЗАБНИТЕ ТКИВА ЕМАЈЛ НА ЗАБОТ (SUPSTANTIA ADAMANTINA)

Промени во составот на хидроксиапатитот
Улога на саливарните електролити во зачувувањето на емајлот на забот

ДЕНТИН

ЦЕМЕНТ НА КОРЕНОТ НА ЗАБОТ

ЗАБНА ПУЛПА

Глава 11. СТРУКТУРА И ФУНКЦИЈА НА СТЕКНАТА ДЕНТАЛНА ПЕЛИКУЛА

СОСТАВ НА ДЕНТАЛНАТА ПЕЛИКУЛА

Протеини
Јагледхидрати
Липиди
Функции на денталната пеликула
Лубрикација на површината на забот
Денталната пеликула како семипермеабилна мембрана
Хомеостаза на минерали

Глава 12. БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА БИОФИЛМОТ БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА СОЗДАВАЊЕТО НА БИОФИЛМОТ

Протеински матрикс на биофилмот
Атхезивни својства на протеинскиот матрикс
Екстраклеточните полисахарди
Услови за синтеза на декстран и леван
Значење на екстраклеточните полисахариди
Метаболичка активност на бактериите во биофилмот
Биохемиски процеси на бактериите во биофилмот

ПРОМЕНИ НА pH ВО МИКРОСРЕДИНАТА НА БИОФИЛМОТ

Незрел биофилм
Зрел биофилм

Глава 13. БИОФИЛМОТ И ОРАЛНАТА ХОМЕОСТАЗА

ШТЕТНИТЕ ЕФЕКТИ НА БИОФИЛМОТ ВРЗ ПАРОДОНТАЛНИТЕ ТКИВА

ШТЕТНИТЕ ЕФЕКТИ НА БИОФИЛМОТ ВРЗ ЦВРСТИТЕ ЗАБНИ СУПСТАНЦИИ

Калциумови соли во денталниот плак и нивното значење за процесите на деминерализација и реминерализација на забите

МЕРКИ НА ПРЕВЕНЦИЈА НА ШТЕТНИТЕ ЕФЕКТИ НА БИОФИЛМОТ

Метаболизам на флуор

Предлози и корекции

Приказот на материјата, обработката на содржините и начинот на претставување се солидни, ги задоволуваат критериумите на учебник, оттука предлози за корекции и дополнувања нема.

Категоризација

Учебник

Општа педагошка оцена

Вреднувањето на материјата и рангирањето според педагошките критериуми се позитивни. Учебникот е сосема соодветен за студентите од сите посочени студиски програми и ќе биде корисно и вредно помагало во совладувањето на тематските содржини.

Заклучок

Редоследот на содржините и изложеноста на материјата во обем и квалитет е компатибилна со програмата за додипломска настава на студентите по стоматологија на студиската програма за доктори по дентална медицина. Исто така, одредени поглавја во целост се осмислени и обработени соодветно на програмата по овој предмет за студентите на студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри. Поткрепувајќи се на богатиот и прецизно содржински приложен текст, во кој се имплементирани идеите и креативноста на авторите, со задоволство позитивно го рецензирам учебникот „Орална биохемија” и го предлагам по истоимениот предмет како учебник на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје.

Рецензент

Проф. д-р Мирјана Поповска с.р.

Рецензија

на учебникот „Орална биохемија” од авторите **Киро Ивановски, Марија Накова и Снежана Пешевска**

Наслов:

„Орална биохемија”.

Автори:

Киро Ивановски,
Марија Накова
Снежана Пешевска

Студиска програма:

- доктори по дентална медицина;
- стручни забни техничари;
- стручни стоматолошки сестри.

Предметна програма:

- орална биохемија;
- орална физиологија.

Покриеност на наставниот материјал

Во учебникот се опфатени сите предвидени наставни содржини за теоретска настава.

Семестар

Орална биохемија	Доктори по дентална медицина	II година (III семестар) Код 1105
Орална физиологија	Стручни забни техничари	I година (I семестар) Код СЗТ1204
Орална биохемија	Стручни забни сестри	I година (I семестар) Код CCC1104

Фонд на часови и ЕКТС - кредити

Доктори по дентална медицина	Теоретска настава 30	Практична настава 20	4 ЕКТС
Стручни забни техничари	Теоретска настава 15	Практична настава 15	4 ЕКТС
Стручни забни сестри	Теоретска настава 30	Практична настава 75	6 ЕКТС

Усогласеност со наставата

Содржината на учебникот одговара со наставната програма.

Време и акт на назначување на рецензентите

Одлука бр. 09-902 од 20. 10. 2010 год. на Наставно- научниот совет на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет- Скопје.

Издание:

- прво издание.

Ревидирани сегменти од претходно издание:

- нема.

Ист или сличен учебник на Факултетот

Учебникот по орална физиологија и биохемија од авторите Марија Накова, Киро Ивановски и Снежана Пешевска е сличен. Издаден е во 2003 година од Стоматолошки факултет во Скопје.

Општи податоци за учебник

Учебникот „Орална биохемија“ содржи 182 страници А4 - формат, со респектибилен број на илустрации, табели и графички прикази.

Во Предговорот авторите ја прецизираат намената на учебникот, односно за кои студиски програми е соодветна литература. Нагласено е дека се работи за современ учебник од соодветната област, во кој се опфатени најновите сознанија од оралната биохемија и оралната физиологија.

Содржина

Глава 1. ОРАЛНА ХОМЕОСТАЗА, ПЛУНКОВНИ ЖЛЕЗДИ И РЕГУЛАЦИЈА НА СЕКРЕЦИЈА НА ПЛУНКАТА

АНАТОМО-ХИСТОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПЛУНКОВНИТЕ ЖЛЕЗДИ

Ацинусни клетки

Дуктусни клетки

Крвни садови

Инervација

ТРИ ЧИФТА НА ГОЛЕМИ ПЛУНКОВНИ ЖЛЕЗДИ

РЕГУЛАЦИЈА НА СЕКРЕЦИЈАТА НА ПЛУНКАТА

ВЛИЈАНИЕ НА РАЗЛИЧНИ ФАКТОРИ ВРЗ КВАНТИТАТИВНИТЕ И КВАЛИТАТИВНИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПЛУНКАТА

Нестимулирана плунка

Стимулирана плунка

Глава 2. МЕХАНИЗАМ НА СЕКРЕЦИЈА НА ПЛУНКАТА, БИОХЕМИСКИ СОСТАВ НА ПЛУНКАТА

МЕХАНИЗАМ НА СЕКРЕЦИЈА НА ВОДА И НА ЕЛЕКТРОЛИТИ

БИОХЕМИСКИ СОСТАВ НА ПЛУНКАТА

Глава 3. САЛИВАРНИ ПРОТЕИНИ

МЕХАНИЗАМ НА СЕКРЕЦИЈА НА САЛИВАРНИТЕ ПРОТЕИНИ

ПРОЛИНИ БОГАТИ СО ПРОЛИН - PROLIN RICH PROTEINS (PRP)

Заштита на емајлот на забот

Врзување на диететските танини

Антимикробно дејство

Создавање на стекнатата дентална пеликула

ЛИНГВАЛНА ЛИПАЗА

САЛИВАРНА КАРБОАНХИДРАЗА (СА)

ЛИЗОЗИМ

Бактериолитично дејство на лизозимот

ОРАЛНА ПЕРОКСИДАЗА

ЛАКТОФЕРИН

Антибактериско дејство на лактоферинот

Антивирусно дејство на лактоферинот

Антифунгицидно дејство на лактоферинот

ХИСТАТИНИ

Создавање на дентална пеликула

Антибактериско и антифунгицидно својство на хистатинот

Врзување на јони на метали

Инхибиција на бактериските и ткивните протеолитички ензими и медијатори значајни за патогенезата на пародонталната болест

Врзување на полифеноли во оралната средина

ЦИСТАТИНИ

СТАТЕРИНИ

ФИБРОНЕКТИН

ДЕФЕНЗИНИ

КАЛПРОТЕКТИНИ

КАТЕЛИЦИДИНИ**АНТИОКСИДАТИВНА ЗАШТИТА НА ПЛУНКАТА**

Орална пероксидаза, каталаза, супероксид-дизмутаза, глутатион пероксидаза,
глутатион редуктаза

Неензимските антиоксиданти

ЛИПИДИ**Глава 4. ОДРЖУВАЊЕ НА ВЛАЖНОСТ И САМОЧИСТЕЊЕ НА ОРАЛНАТА ПРАЗНИНА**

ОДРЖУВАЊЕ НА ВЛАЖНОСТ НА ОРАЛНАТА ПРАЗНИНА

САМОЧИСТЕЊЕ НА ОРАЛНАТА ПРАЗНИНА

САЛИВАРНА АМИЛАЗА

Глава 5. РЕГУЛАТОРИ НА ЕЛЕКТРОХЕМИСКАТА РЕАКЦИЈА НА ПЛУНКАТА

БИКАРБОНАТЕН ПУФЕР

ФОСФАТЕН ПУФЕР

ПРОТЕИНСКИ ПУФЕР

Глава 6. ОДРЖУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА ОРАЛНИТЕ СТРУКТУРИ МУЦИНИ (СИЈАЛОМУЦИНИ)

Обложувачка улога на муциноген

Антимикробно дејство на муциноген

Глава 7. МОЖНОСТИ НА ЗАШТИТА НА ОРАЛНАТА МУКОЗА

Неспецифична пасивна и активна заштита

Неспецифична клеточна заштита

Специфична клеточна заштита

Специфична хуморална заштита (секреторен имуноглобулински систем)

ИМУНОЛОШКА ЗАШТИТА НА ОРГАНИЗМОТ

ИМУНОГЛОБУЛИНИ

Секреторни имуноглобулини

Глава 8. ЗНАЧЕЊЕ НА ПЛУНКАТА ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА ОРАЛНОТО ЗДРАВЈЕ**Глава 9. БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ОРАЛНИТЕ СВРЗНО-ТКИВНИ СТРУКТУРИ И БИОЛОШКА МИНЕРАЛИЗАЦИЈА КОЛАГЕН**

Систем на еластични влакна

Гликозаминогликани

АЛВЕОЛАРНА КОСКА, ЗАБИ И ПЕРИОДОНЦИУМ

БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ФИБРИЛАРНИОТ КОЛАГЕН

Биохемиски карактеристики на синтезата на колагенот.

БИОЛОШКА МИНЕРАЛИЗАЦИЈА

Структура на коски, дентин и цемент

Како се одвива биолошката минерализација?

Алвеоларна коска

Ремоделирање на алвеоларната коска

Глава 10. БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЗАБНИТЕ ТКИВА ЕМАЈЛ НА ЗАБОТ (SUPSTANTIA ADAMANTINA)

Промени во составот на хидроксиапатитот

Улога на саливарните електролити во зачувувањето на емајлот на забот

материјалот лесно и разбирливо за студентот, со можност за осознавање на значењето на оралната биохемија како интегрален дел од современата стоматологија. Заради сето ова, општата педагошка оцена за овој учебник е дека напoлно соодветствува за едукација на студентите.

Заклучок

Ракописот содржи материјал кој по обемот и содржината во целост одговара на програмата на Стоматолошкиот факултет. Тој треба да послужи како учебник за студентите на студиската програма за доктори по дентална медицина, како и за студентите на студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот факултет во Скопје. Адаптираноста на стилот на пишување со јасност и прецизност, како и надополнувањето со бројни илустрации, табели и шеми го прават овој учебник соодветен и лесен за совладување за студентите.

Заради сето ова, чест и задоволство е да се биде рецензент на ваков учебник, кој ќе им овозможи на студентите и на сите оние на кои им претставува поле на интерес, нов поглед и полесен и интересен начин на изучување на оралната биохемија.

Од сето горенаведено, мојот заклучок е дека овој учебник заслужува да биде позитивно рецензиран и затоа предлагам да биде објавен на Стоматолошки факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ како „Орална биохемија“.

Рецензент

Проф. д-р сци Златанка Белазелкоска с.р.

ДЕНТИН

ЦЕМЕНТ НА КОРЕНОТ НА ЗАБОТ

ЗАБНА ПУЛПА

Глава 11. СТРУКТУРА И ФУНКЦИЈА НА СТЕКНАТА ДЕНТАЛНА ПЕЛИКУЛА

СОСТАВ НА ДЕНТАЛНАТА ПЕЛИКУЛА

Протеини

Јаглехидрати

Липиди

Функции на денталната пеликула

Лубрикација на површината на забот

Денталната пеликула како семипермеабилна мембрана

Хомеостаза на минерали

Глава 12. БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА БИОФИЛМОТ БИОХЕМИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА СОЗДАВАЊЕТО НА БИОФИЛМОТ

Протеински матрикс на биофилмот

Атхезивни својства на протеинскиот матрикс

Екстраклеточните полисахарди

Услови за синтеза на декстран и леван

Значење на екстраклеточните полисахариди

Метаболичка активност на бактериите во биофилмот

Биохемиски процеси на бактериите во биофилмот

ПРОМЕНИ НА pH ВО МИРКОСРЕДИНАТА НА БИОФИЛМОТ

Незрел биофилм

Зрел биофилм

Глава 13. БИОФИЛМОТ И ОРАЛНАТА ХОМЕОСТАЗА

ШТЕТНИТЕ ЕФЕКТИ НА БИОФИЛМОТ ВРЗ ПАРОДОНТАЛНИТЕ ТКИВА

ШТЕТНИТЕ ЕФЕКТИ НА БИОФИЛМОТ ВРЗ ЦВРСТИТЕ ЗАБНИ СУПСТАНЦИИ

Калциумови соли во денталниот плак и нивното значење за процесите на деминерализација и реминерализација на забите

МЕРКИ НА ПРЕВЕНЦИЈА НА ШТЕТНИТЕ ЕФЕКТИ НА БИОФИЛМОТ

Метаболизам на флуор

Предлози за корекции

Квантитетот и квалитетот на содржината и начинот на уредувањето на текстот се темелни и прецизни и нема потреба од корекции, ниту дополнување или исклучување на одделен текст.

Категоризација:

- учебник.

Општа педагошка оценка

Во учебникот систематизираниите 13 глави претставуваат посебни целини, кои се надоврзуваат една на друга, а сите заедно ја заокружуваат и во целост ја опфаќаат постојната програма за теоретска настава по предметите орална биохемија и орална физиологија. Методските единици се напишани на осмислен начин, надополнети со прецизни, јасни, графички и шематски прикази. Сублимираното, стручно и разбирливо презентирање на материјата надополнето со богатата илустрација го прави интелектуалното патување низ

Рецензија
на учебното помагало "Орална биохемија – практикум" од авторите Киро
Ивановски, Катарина Дирјанска, Соња Миндова и Стевица Ристоска

Наслов	Орална биохемија -практикум-
Автори	Киро Ивановски, Катарина Дирјанска Соња Миндова Стевица Ристоска
Студиска програма	Доктори по дентална медицина Стручни забни техничари Стручни стоматолошки сестри Втор циклус на студии
Се однесува на предметната програма	Орална биохемија Орална физиологија Плунката како дијагностички медиум
Покриеност на наставниот материјал	Со учебното помагало се опфатени сите предвидени наставни содржини за практична настава.
Семестар	Предметот орална биохемија за доктори по дентална медицина се слуша во втора година, 3. семестар, код 1105. Предметот орална физиологија за стручни забни техничари се слуша во прва година, 1. семестар, код СЗТ1204. Предметот орална биохемија за стручни стоматолошки сестри се слуша во прва година, 1. семестар, код ССС1104. Предметот плунката како дијагностички медиум се слуша на првата година, прв семестар на вториот циклус студии како избран, код МС1207.
Фонд на часови и ЕКТС кредити	Доктори по дентална медицина - 30 теоретска и 20 практична настава, 4 ЕКТС-кредити. Стручни забни техничари - 15 теоретска и 15 практична настава, 4 ЕКТС-кредити. Стручни стоматолошки сестри - 30 теоретска и 75 практична настава, 6 ЕКТС-кредити. Втор циклус на студии - 25 теоретска настава, 3 ЕКТС-кредити.
Усогласеност со наставата	Содржината на учебното помагало одговара со наставната програма за практична настава на предметите на додипломски студии. Исто така, одговара и на наставната содржина за предметот плунката како орален медиум за втор циклус на студии.
Време и акт на назначување	18. редовна седнина на Наставно-научниот совет на

на рецензентите	Стоматолошкиот факултет во Скопје, одржана на 21.9.2011 година. Одлука за утврдување потреба за издавање на учебник и учебно помагало-практикум и избор на рецензенти од 20.10.2011 година заведена под број 09.907.
Издание	прво издание
Ревидирани сегменти од претходно издание	Нема
Ист или сличен учебник на Факултетот	На факултетот постои интерна скрипта од вежби, но таа скрипта не ги опфаќа сите методски единици за практична работа.
Општи податоци за учебното помагало	Учебното помагало "Орална биохемија –практикум" содржи 95 страници А4-формат, со огромен број на илустрации, табели и графички прикази. Поделен е во два дела. Првиот дел е насловен како "Основни биохемиски испитувања на оралниот медиум" и истиот е наменет за студентите на додипломските студии по предметите орална биохемија и орална физиологија. Вториот дел е насловен како "Плунката како дијагностички медиум" и се вклопува во наставната содржина на предметот плунката како дијагностички медиум на постдипломските студии.
Содржина	ПРВ ДЕЛ. ОСНОВНИ БИОХЕМИСКИ ИСПИТУВАЊА НА ОРАЛНИОТ МЕДИУМ: Глава 1. МЕТОДИ ЗА КОЛЕКЦИЈА НА ПЛУНКА Општи препораки при колекционирањето на плунката <i>Draining method</i> (методот на истекување) <i>Spitting method</i> (Метод со плукање) <i>Suction method</i> (метод на вшмукување) <i>Absorbent method</i> (ансорбирачки метод) Глава 2. КОЛЕКЦИЈА НА НЕСТИМУЛИРАНА ПЛУНКА Мали плунковни жлезди Лабијална и букална плунка Палатинална плунка Филтрациона хартија Отпечаток од палатумот Индивидуална протеза за колекционирање Лабораториска вежба Колекција на нестимулирана плунка за биохемиска анализа Глава 3. КОЛЕКЦИЈА НА СТИМУЛИРАНА ПЛУНКА Lashley cup/Carlson–Crittenden cup Субмандибуларна и сублингвална салива (SM/SL) Серпегатор (индивидуална протеза) Метод на вшмукување (аспирација)

Wolff апарат

Лабораториска вежба

Колекција на стимулирана слюнка за биохемиска анализа

Глава 4. МЕТОДИ ЗА ОДРЕДУВАЊЕ НА САЛИВАРНИТЕ ПРОТЕИНИ

Краток опис на протеините присутни во слюнка

Методи за одредување на протеини во слюнката

Квантитативно одредување на вкупните протеини

Квалитативно одредување на саливарните протеини

Глава 5. ДОКАЖУВАЊЕ НА ДЕЈСТВУВАЊЕТО НА САЛИВАРНАТА АМИЛАЗА

Саливарна амилаза

Лабораториски вежби

Докажување на дејствувањето на саливарната амилаза

Глава 6. САЛИВАРНИ ПУФЕРИ И ОДРЕДУВАЊЕ НА pH НА СЛЮНКАТА

Протеинскиот пуфер

Фосфатниот пуфер

Бикарбонатниот пуфер

Методи за одредување на pH на средината (слюнката)

Лабораториска вежба

Одредување на pH на слюнката

Докажување на влијанието на pH на слюнката врз активноста на саливарната амилаза

Глава 7. САЛИВАРНИТЕ МУЦИНИ И НИВНОТО ДОКАЖУВАЊЕ ВО СЛЮНКАТА

Муцини

Лабораториска вежба

Демонстрација на растворливост на слюномуциногенот

Глава 8. ЕЛЕКТРОЛИТИ ВО СЛЮНКАТА И МЕТОДИ ЗА НИВНО ОДРЕДУВАЊЕ

Калциум (Ca)

Фосфати

Бикарбонати

Магнезиум (Mg)

Натриум (Na)

Хлор (Cl)

Калиум (K)

Флуор (F)

Нитрати и нитрити

	Бакар (Cu) Токсични Метали Методи за одредување на електролити во плунката Глава 9. ГИНГИВАЛЕН ФЛУИД И МЕТОДИ ЗА ДОБИВАЊЕ НА ГИНГИВАЛЕН ФЛУИД ЗА БИОХЕМИСКА АНАЛИЗА Гингивален сулкус и гингивален флуид Методи за добивање на гингивален флуид за биохемиска анализа ВТОР ДЕЛ. ПЛУНКАТА КАКО ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕДИУМ Глава 1. КОРИСТЕЊЕ НА ПЛУНКАТА КАКО ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕДИУМ ВО СТОМАТОЛОГИЈАТА Можност за употреба на плунката во процена на ризикот за настанок на кариесот Можности за користење на плунката во дијагностицирање на пародонтопатиите Можности за користење на плунката во дијагностицирање на оралниот карцином Можности за користење на плунката во дијагностицирање на заболувањата на оралната мукоза Глава 2. КОРИСТЕЊЕ НА ПЛУНКАТА КАКО ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕДИУМ ВО МЕДИЦИНАТА Можности за користење на плунката во дијагностицирање на инфективните заболувања Можности за користење на плунката како биолошки материјал во дијагностицирање на автоимуни заболувања Можности за користење на плунката како биолошки материјал во мониторингот на хормонскиот состав Можности за користење на плунката како биолошки материјал во мониторингот на лекови, дрога и токсини
Предлози за корекции	Во материјалот нема потреба од корекции во квантитетот и квалитетот на содржината, начинот на уредувањето на текстот, како и потреба од дополнување или исклучување на одделен текст.
Категоризација	Учебно помагало
Општа педагошка оценка	Методските единици се напишани на осмислен начин,

	систематизирани во два дела. Првиот дел се состои од 9 глави, а вториот дел од 2 глави. Секоја методска единица претставува посебна целина која се надоврзува на претходната, така што сите заедно се вклопуваат во постојната програма за практична настава по предметите орална биохемија и орална физиологија. Вториот дел од Практикумот ги дава најновите сознанија за употребата на плунката како дијагностичка течност и тој ќе биде од голем интерес за студентите на вториот циклус студии. Авторите ја изнесуваат материјата концизно, стручно и разбирливо. Овој текст е поддржан со графички и шематски прикази, што материјалот го прави полесно разбирлив за студентот. Според тоа, општата педагошка оценка за овој учебник е дека напoлно соодветствува за едукација на студентите.
Заклучок	Ракoписот содржи материјал што треба да послужи како учебно помагало за студентите на студиската програма за доктори по дентална медицина, како и за студентите на студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот факултет во Скопје. По обемот и содржината, тој во целост одговара на програмата на Стоматолошкиот факултет. Стилот на пишувањето е разбирлив и лесен за усвојување од страна на студентите за кои е учебното помагало е наменето. Во учебното помагало се застапени доволен број илустрации, табели и теми што придонесуваат за подобар квалитет. Според тоа, задоволство е да се биде рецензент на вакво учебно помагало, кое ќе им овозможи на студентите и на сите оние на кои им претставува поле на интерес, успешно изучување на содржината. Од сето горенаведено, мојот заклучок е дека ова учебно помагало заслужува да биде позитивно рецензирано и затоа предлагам да биде објавено на Стоматолошкиот при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ како „Орална биохемија –практикум“.

Рецензент

Проф. д-р сци Ицко Ѓорговски с. р.

Рецензија

**на учебното помагало „Орална биохемија - практикум“
од авторите Киро Ивановски, Катарина Дирјанска,
Соња Миндова и Стевица Ристоска**

Наслов:

„ Орална биохемија –практикум.“

Автори:

Киро Ивановски,
Катарина Дирјанска
Соња Миндова
Стевица Ристоска

Студиска програма:

- доктори по дентална медицина;
- стручни забни техничари;
- стручни стоматолошки сестри;
- втор циклус на студии.

Се однесува на предметната програма:

- орална биохемија;
- орална физиологија;
- плунката како дијагностички медиум.

Покриеност на наставниот материјал

Наставните содржини кои ја чинат практичната настава по предметот орална биохемија на студиската програма доктори по дентална медицина се составен дел на овој Практикум. Практикумот ги содржи во солидна и задоволителна форма одредените поглавја кои се однесуваат на студиската програма за стручни забни техничари и стоматолошки сестри. Неговата организација дозволува одредени теми да бидат искористени и како наставни содржини за вториот циклус студии.

Потребите за учебникот по студиските програми и семестри, како и предвидениот фонд на часови се приложени во следниве табели:

1. Семестар

Орална биохемија	Доктори по дентална медицина	II година (III семестар) КОД 1105
Орална физиологија	Стручни забни техничари	I година (I семестар) КОД СЗТ1204
Орална биохемија	Стручни забни сестри	I година (I семестар) КОД СССР1104
Плунката како дијагностички медиум	Магистри по дентална медицина	I година (I семестар) Втор циклус студии КОД МС1207

2. Фонд на часови и ЕКТС- кредити

Доктори по дентална медицина	Теоретска настава -30 часа	Практична настава -20 часа	ЕКТС 4 кредити
Стручни забни техничари	Теоретска настава -15 часа	Практична настава -15 часа	ЕКТС 4 кредити
Стручни забни сестри	Теоретска настава -30 часа	Практична настава -75 часа	ЕКТС 6 кредити
Магистри по дентална медицина	Теоретска настава -25 часа	Практична настава	ЕКТС 3 кредити

3. Усогласеност со наставата

Наставните содржини се обработени и изложени во Практикумот според планот и програмата предвидена за практична настава на студиската програма за дентална медицина, стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри. Последните две поглавја се однесуваат на наставните содржини предвидени како теоретски дел за вториот циклус студии што комплетно кореспондираат со програмата како избран предмет.

Време и акт на назначување на рецензентите

Одлука бр. 09-907 од 20. 10. 2010 год. на Наставно- научниот совет на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет - Скопје.

Издание

- прво издание.

Ревидирани сегменти од претходно издание:

- нема.

Ист или сличен учебник на Факултетот

Скрипта за одвивање на практична настава по предметот орална биохемија за студиската програма доктори по дентална медицина.

Општи податоци за учебното помагало

Учебното помагало „Орална биохемија-практикум“ е прво издание за практична настава на Катедрата за болести на устата и пародонтозата по предметот орална биохемија. Тој е отпечатен на 95 страници, А4 - формат. Содржините обработени во практикумот се распределени во две целини. Првата целина ги опфаќа основните биохемиски испитувања на оралниот медиум, организирана во 9 наставни единици. Секоја наставна единица содржи подготвителен дел и лабораториски дел. Овој дел е наменет за студентите од погоре апострофираните студиски програми. Вториот дел е наречен Плунката како дијагностички медиум и е наменет за студентите од вториот циклус. Овој дел се состои од две поглавја, кои во целина ја обработуваат плунката како дијагностички медиум во стоматологијата и медицината. Учебното помагало е збогатено со шематски прикази, графикони, прашалници и квиз- тестови.

Содржина**ПРВ ДЕЛ. ОСНОВНИ БИОХЕМИСКИ ИСПИТУВАЊА НА ОРАЛНИОТ МЕДИУМ****Глава 1. МЕТОДИ ЗА КОЛЕКЦИЈА НА ПЛУНКА**

Општи препораки при колекционирањето на плунката

Draining method (методот на истекување)

Spitting method (метод со плукање)

Suction method (метод на вшмукување)

Absorbent method (ансорбирачки метод)

Глава 2. КОЛЕКЦИЈА НА НЕСТИМУЛИРАНА ПЛУНКА

Мали плунковни жлезди

Лабијална и букална плунка

Палатинална плунка

Филтрациона хартија

Отпечаток од палатумот

Индивидуална протеза за колекционирање

Лабораториска вежба

Колекција на нестимулирана плунка за биохемиска анализа

Глава 3. КОЛЕКЦИЈА НА СТИМУЛИРАНА ПЛУНКА

Lashley cup/Carlson–Crittenden cup
 Субмандибуларна и сублингвална салива (SM/SL)
 Сепрегатор (индивидуална протеза)
 Метод на вшмукување (аспирација)
 Wolff апарат

Лабораториска вежба

Колекција на стимулирана плунка за биохемиска анализа

Глава 4. МЕТОДИ ЗА ОДРЕДУВАЊЕ НА САЛИВАРНИТЕ ПРОТЕИНИ

Краток опис на протеините присутни во плунка
 Методи за одредување на протеини во плунката
 Квантитативно одредување на вкупните протеини
 Квалитативно одредување на саливарните протеини

Глава 5. ДОКАЖУВАЊЕ НА ДЕЈСТВУВАЊЕТО НА САЛИВАРНАТА АМИЛАЗА

Саливарна амилаза

Лабораториски вежби

Докажување на дејствувањето на саливарната амилаза

Глава 6. САЛИВАРНИ ПУФЕРИ И ОДРЕДУВАЊЕ НА pH НА ПЛУНКАТА

Протеинскиот пуфер
 Фосфатниот пуфер
 Бикарбонатниот пуфер
 Методи за одредување на pH на средината (плунката)

Лабораториска вежба

Одредување на pH на плунката
 Докажување на влијанието на pH на плунката врз активноста на саливарната амилаза

Глава 7. САЛИВАРНИТЕ МУЦИНИ И НИВНОТО ДОКАЖУВАЊЕ ВО ПЛУНКАТА

Муцини

Лабораториска вежба

Демонстрација на растворливост на сиаломуцинот

Глава 8. ЕЛЕКТРОЛИТИ ВО ПЛУНКАТА И МЕТОДИ ЗА НИВНО ОДРЕДУВАЊЕ

Калциум (Ca)
 Фосфати
 Бикарбонати
 Магнезиум (Mg)
 Натриум (Na)
 Хлор (Cl)
 Калиум (K)
 Флуор (F)
 Нитрати и нитрити
 Бакар (Cu)
 Токсични Метали

Методи за одредување на електролити во плунката

Глава 9. ГИНГИВАЛЕН ФЛУИД И МЕТОДИ ЗА ДОБИВАЊЕ НА ГИНГИВАЛЕН ФЛУИД ЗА БИОХЕМИСКА АНАЛИЗА

Гингивален сулкус и гингивален флуид

Методи за добивање на гингивален флуид за биохемиска анализа

ВТОР ДЕЛ. ПЛУНКАТА КАКО ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕДИУМ

Глава 1. КОРИСТЕЊЕ НА ПЛУНКАТА КАКО ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕДИУМ ВО СТОМАТОЛОГИЈАТА

Можност за употреба на плунката во процена на ризикот за настанок на кариесот

Можности за користење на плунката во дијагностицирање на пародонтопатиите

Можности за користење на плунката во дијагностицирање на оралниот карцином

Можности за користење на плунката во дијагностицирање на заболувањата на оралната мукоза

Глава 2. КОРИСТЕЊЕ НА ПЛУНКАТА КАКО ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕДИУМ ВО МЕДИЦИНАТА

Можности за користење на плунката во дијагностицирање на инфективните заболувања

Можности за користење на плунката како биолошки материјал во дијагностицирање на автоимуни заболувања

Можности за користење на плунката како биолошки материјал во мониторингот на хормонскиот состав

Можности за користење на плунката како биолошки материјал во мониторингот на лекови, дрога и токсини

Предлози за корекции

Во концепцијата на ова учебно помагало не предлагам никакви корекции од причини што наставните содржини се прегледни, а методските единици добро обмислени.

Категоризација:

- учебно помагало.

Општа педагошка оцена

Врз основа на применетите педагошки критериуми за оцена на учебно помагало од ваков тип, општата оцена е позитивна. Учебното помагало наменето за практичната настава за посочените студиски програми ќе им биде од сериозна помош на студентите да го совладаат полесно теоретскиот дел базирајќи се на практичните лабораториски знаења.

Заклучок

Содржините и изложеноста на материјата, како и распределбата на наставните единици е соодветна со програмата за додипломска настава на студентите по стоматологија на студиската програма за доктори по дентална медицина. Исто така, одредени поглавја во целост се осмислени и обработени според програмата по овој предмет за студентите на студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри. На суптилен и креативен начин близок за оние за кои е наменет авторите успеале да сročат помагало кое ќе биде одличен водич за практичната настава. Базирајќи се на солидно обработената материја и педагошкиот приод во тематските содржини потпомогнати со идеите и креативноста на авторите, со задоволство позитивно го рецензирам учебното помагало „Орална биохемија-практикум“ и го предлагам по истоимениот предмет како учебник на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Рецензент

Проф. д-р Мирјана Поповска с. р.

Рецензија на учебното помагало

**„Орална биохемија –практикум“ од авторите Киро Ивановски,
Катарина Дирјанска, Соња Миндова, Стевица Ристоска**

Наслов:

„Орална биохемија –практикум“

Автори:

Киро Ивановски,
Катарина Дирјанска
Соња Миндова
Стевица Ристоска

Студиска програма:

- доктори по дентална медицина;
- стручни забни техничари;
- стручни стоматолошки сестри;
- втор циклус на студии.

Се однесува на предметната програма

- орална биохемија;
- орална физиологија;
- плунката како дијагностички медиум.

Покриеност на наставниот материјал

Сите предвидени наставни содржини за практична настава се опфатени со ова учебно помагало.

Семестар

Орална биохемија	Доктори по дентална медицина	II година (III семестар) Код 1105
Орална физиологија	Стручни забни техничари	I година (I семестар) Код СЗТ1204
Орална биохемија	Стручни забни сестри	I година (I семестар) Код CCC1104

Плунката како дијагностички медиум	Доктори по дентална медицина	I година (I семестар) <i>Втор циклус студии</i> <i>(изборен)</i> Код MC1207

Фонд на часови и ЕКТС кредити

Доктори по дентална медицина	Теоретска настава 30	Практична настава 20	4 ЕКТС
Стручни забни техничари	Теоретска настава 15	Практична настава 15	4 ЕКТС
Стручни забни сестри	Теоретска настава 30	Практична настава 75	6 ЕКТС
Доктори по дентална медицина (втор циклус студии)	25		3 ЕКТС

Усогласеност со наставата

Содржината на учебното помагало одговара со наставната програма за практична настава на предметите на додипломски студии, како и на наставната содржина за предметот плунката како орален медиум за втор циклус на студии.

Време и акт на назначување на рецензентите

Одлука бр. 09-902 од 20. 10. 2010 год. на Наставно- научниот совет на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет - Скопје.

Издание

- прво издание.

Ревидирани сегменти од претходно издание:

- нема.

Ист или сличен учебник на Факултетот

Постојната интерна скрипта за вежби на Факултетот не ги опфаќа сите предвидени методски единици за практична настава.

Општи податоци за учебното помагало

Учебното помагало „Орална биохемија–практикум“- содржи 95 страници А4 - формат, со голем број на илустрации, табели и графички прикази. Ова учебно помагало е конципирано од два дела. Првиот дел е наменет за студентите на додипломските студии по предметите орална биохемија и орална физиологија, а е именуван како „Основни биохемиски испитувања на оралниот медиум“. Вториот дел, насловен како „Плунката како дијагностички медиум“, одговара на наставната содржина на предметот плунката како дијагностички медиум, на постдипломските студии.

Содржина

ПРВ ДЕЛ. ОСНОВНИ БИОХЕМИСКИ ИСПИТУВАЊА НА ОРАЛНИОТ МЕДИУМ

Глава 1. МЕТОДИ ЗА КОЛЕКЦИЈА НА ПЛУНКА

Општи препораки при колекционирањето на плунката

Draining method (методот на истекување)

Spitting method (метод со плукање)

Suction method (метод на вшмукување)

Absorbent method (ансорбирачки метод)

Глава 2. КОЛЕКЦИЈА НА НЕСТИМУЛИРАНА ПЛУНКА

Мали плунковни жлезди

Лабијална и букална плунка

Палатинална плунка

Филтрациона хартија

Отпечаток од палатумот

Индивидуална протеза за колекционирање

Лабораториска вежба

Колекција на нестимулирана плунка за биохемиска анализа

Глава 3. КОЛЕКЦИЈА НА СТИМУЛИРАНА ПЛУНКА

Lashley cup/Carlson–Crittenden cup

Субмандибуларна и сублингвална салива (SM/SL)

Сепрегатор (индивидуална протеза)

Метод на вшмукување (аспирација)

Wolff апарат

Лабораториска вежба

Колекција на стимулирана плунка за биохемиска анализа

Глава 4. МЕТОДИ ЗА ОДРЕДУВАЊЕ НА САЛИВАРНИТЕ ПРОТЕИНИ

Краток опис на протеините присутни во плунка
 Методи за одредување на протеини во плунката
 Квантитативно одредување на вкупните протеини
 Квалитативно одредување на саливарните протеини

Глава 5. ДОКАЖУВАЊЕ НА ДЕЈСТВУВАЊЕТО НА САЛИВАРНАТА АМИЛАЗА

Саливарна амилаза

Лабораториски вежби

Докажување на дејствувањето на саливарната амилаза

Глава 6. САЛИВАРНИ ПУФЕРИ И ОДРЕДУВАЊЕ НА pH НА ПЛУНКАТА

Протеинскиот пуфер

Фосфатниот пуфер

Бикарбонатниот пуфер

Методи за одредување на pH на средината (плунката)

Лабораториска вежба

Одредување на pH на плунката

Докажување на влијанието на pH на плунката врз активноста на саливарната амилаза

Глава 7. САЛИВАРНИТЕ МУЦИНИ И НИВНОТО ДОКАЖУВАЊЕ ВО ПЛУНКАТА

Муцини

Лабораториска вежба

Демонстрација на растворливост на сиаломуциногенот

Глава 8. ЕЛЕКТРОЛИТИ ВО ПЛУНКАТА И МЕТОДИ ЗА НИВНО ОДРЕДУВАЊЕ

Калциум (Ca)

Фосфати

Бикарбонати

Магнезиум (Mg)

Натриум (Na)

Хлор (Cl)

Калиум (K)

Флуор (F)

Нитрати и нитрити

Бакар (Cu)

Токсични Метали

Методи за одредување на електролити во плунката

Глава 9. ГИНГИВАЛЕН ФЛУИД И МЕТОДИ ЗА ДОБИВАЊЕ НА ГИНГИВАЛЕН ФЛУИД ЗА БИОХЕМИСКА АНАЛИЗА

Гингивален сулкус и гингивален флуид

Методи за добивање на гингивален флуид за биохемиска анализа

ВТОР ДЕЛ. ПЛУНКАТА КАКО ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕДИУМ

Глава 1. КОРИСТЕЊЕ НА ПЛУНКАТА КАКО ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕДИУМ ВО СТОМАТОЛОГИЈАТА

- Можност за употреба на плунката во процена на ризикот за настанок на кариесот
- Можности за користење на плунката во дијагностицирање на пародонтопатиите
- Можности за користење на плунката во дијагностицирање на оралниот карцином
- Можности за користење на плунката во дијагностицирање на заболувањата на оралната мукоза

Глава 2. КОРИСТЕЊЕ НА ПЛУНКАТА КАКО ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕДИУМ ВО МЕДИЦИНАТА

- Можности за користење на плунката во дијагностицирање на инфективните заболувања
- Можности за користење на плунката како биолошки материјал во дијагностицирање на автоимуни заболувања
- Можности за користење на плунката како биолошки материјал во мониторингот на хормонскиот состав
- Можности за користење на плунката како биолошки материјал во мониторингот на лекови, дрога и токсини

Предлози за корекции

Квантитетот и квалитетот на содржината и начинот на уредувањето на текстот се темелни и прецизни и нема потреба од корекции, ниту дополнување или исклучување на одделен текст.

Категоризација:

- учебно помагало.

Општа педагошка оцена

Методските единици се напишани на осмислен начин, со доволен број на графички прикази, илустрации и табели кои овозможуваат потполно разбирање на проблематиката. Притоа, секоја методска единица е посебна целина која се надоврзува на следната, правејќи две систематизирани целини-делови на учебното помагало. Првиот дел е сочинет од 9 глави, а вториот дел од 2 глави. Вкупната презентирана содржина се вклопува во постојната програма за практична настава по предметите орална биохемија и орална физиологија. Вториот дел од Практикумот ги дава најновите сознанија за употребата на плунката како течност со дијагностички потенцијал и токму овој дел ќе биде од голем интерес за студентите на вториот циклус студии. Авторите ја презентираат материјата јасно, стручно и разбирливо, а бројните графички и шематски прикази го поткрепуваат и овозможуваат полесно совладување на материјалот, чинејќи го прифатлив и неапстрактен. Токму затоа, општата педагошка оцена за ова учебно помагало е дека на полно соодветствува за едукација на студентите.

Заклучок

Ракописот содржи материјал кој по обем и содржина во целост одговара на програмата на Стоматолошкиот факултет. Тој треба да послужи како учебно помагало за студентите на студиската програма за доктори по дентална медицина, како и за студентите на студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот факултет во Скопје. Адаптираноста на стилот на пишување со јасност и прецизност, како и надополнувањето со бројни илустрации, табели и шеми го прават ова учебно помагало соодветно и лесно за совладување за студентите.

Заради сето ова, чест и задоволство е да се биде рецензент на вакво учебно помагало, кое ќе им овозможи на студентите и на сите оние на кои им претставува поле на интерес, нов поглед и полесен и интересен начин на изучување на оралната биохемија.

Од сето горенаведено, мојот заклучок е дека ова учебно помагало заслужува да биде позитивно рецензирано и затоа предлагам да биде објавено на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ како „Орална биохемија-практикум“.

Рецензент

Проф. д-р сци Златанка Белазелкоска с. р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИЦИ ВО ЗВАЊЕТО ПОМЛАД АСИСТЕНТ ВО НАУЧНАТА
ОБЛАСТ ЕКОНОМИКА НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И РАЗВОЈ, НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА
ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 63, став 1, алинеја 7, членовите 122 и 129 од Законот за високото образование („Службен весник на РМ“ бр.35/2008, бр.103/2008, бр.26/2009, бр.99/2009, бр.115/2010, бр.17/2011 и бр. 51/2011), Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (пречистен текст) и членот 38 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, во состав на УКИМ во Скопје и согласно со одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот, донесена на XXXIV седница одржана на 24.11.2011 година, со решение бр. 02-2383/11 од 24. 11. 2011 год. формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Ненад Георгиев, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Јован Аждерски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и д-р Драган Ѓошевски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, со задача да изготви извештај за избор на двајца соработници во звањето помлад асистент во научната област економика на земјоделството и развој, а во согласност со објавениот конкурс. Комисијата ги проучи поднесените документи од кандидатите и до Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за избор на двајца соработници во звањето помлад асистент во научната област економика на земјоделството и развој, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 10.11. 2011 година, пријавени се следниве кандидати: Марина Нацка, Емељ Туна и Самоил Малчески.

1. Кандидатката м-р Марина Нацка со приложената пријава ја има поднесено следнава биографија:

М-р Марина Нацка е родена на 13.3.1984 година во Скопје. Основното образование го стекнала во Скопје. Во учебната 2001/2002 година матурирала општа гимназија во средното училиште „Орце Николов“ во Скопје. Во текот на основното и средното образование постигнувала одличен успех.

На Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје се запишала во учебната 2002/2003 година, на агроекономската насока. Дипломирала во предвидениот рок, во 2007 година со просечна оценка 8,73. Дипломската работа со наслов „Пратење на изведување на инвестициони проекти“, ја одбрала со оценка 10. Во учебната 2007/08 година се запишала на постдипломските студии на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, на групата агроекономика. Магистерскиот труд со наслов „Маркетинг и конкурентност на виното од Република Македонија од аспект на индустриската сопственост“ успешно го одбрала во јули 2011 година и се стекнала со правото да биде промовирана во звањето магистер на земјоделски науки, група: агроекономика.

Непосредно пред запишувањето на постдипломските студии започнала со учество во проектот „Градење капацитети за формулирање на македонската политика и економска анализа во однос на земјоделскиот сектор“, финансиран од Шведската агенција за меѓународна соработка и развој, а имплементиран од Катедрата за економика и организација во земјоделството при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Во февруари 2008 година била првпат избрана за демонстратор на група предмети на Катедрата за економика и организација (денешен Институт за агроэкономика), за што била ангажирана и во наредните години.

Покрај учеството во проектот финансиран од SIDA, учествувала и во неколку научно - истражувачки проекти на Институтот за агроэкономика, како дел од FP7 и TEMPUS програмата, како и во изработка на неколку студии. Присуствувала на повеќе семинари и курсеви од областа на агроэкономијата.

Уште во текот на студиите, во 2004 година учествувала како соработник на проектот „Винотека, развој и опстанок“, организиран и награден од GTZ - TT - проектот и SEED - програмата.

Активно се служи со англиски, јазик и има солидни познавања од областа на информатика.

Кандидатката м-р Марина Нацка, како автор или коавтор, приложила 9 труда:

1. Нацка Марина, 2007. Пратење на изведување на инвестициони проекти, дипломски труд, Факултет за земјоделски науки и храна, Скопје.
2. Ѓошевски Драган, Котевска Ана, Крстевска Ана, Николовска Даниела, Нацка Марина, 2008. Анализа на инвестициите во земјоделско-прехранбениот сектор во Република Македонија. Факултет за земјоделски науки и храна, Скопје.
3. Krstevska Ana, Nacka Marina, Janeska Ivana, Georgiev Nenad, 2009. An assessment of the competitiveness of the dairy food chain in the Republic of Macedonia. European Commission under the framework of FP7, Скопје.
4. Krstevska Ana, Gjozevski Dragah, Nacka Marina, 2009. Agricultural Statistics database – Survey on data and methodology in the Republic of Macedonia. European Comission under the framework of FP7, Скопје.
5. Георгиев Н., ..., Нацка Марина, и др. 2009. Анализа на малопродажните цени на земјоделските производи на пазарите во Република Македонија. Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје.
6. Мартиновска-Стојческа, А., ..., Нацка Марина, и др. 2009. Цена на чинење на земјоделските производи во 2008 година во Република Македонија. Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје.
7. Dimitrievski D., Ericson T., ..., Nacka Marina, et al. (in print). Sector Analysis Study. Faculty of Agricultural Sciences and Food-Skopje & Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala.
8. Gjozevski D., ..., Nacka Marina, et al. (in print). Labour Market Analysis in the Republic of Macedonia. Faculty of Agricultural Sciences and Food-Skopje & Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala.

KOD SSS1104

9. Нацка Марина. 2011. Маркетинг и конкурентност на виното од Република Македонија, Магистерски труд, Факултет за земјоделски науки и храна, Скопје, УДК 330: 658.8: 663.2 (497.7) (043.2).

Освен пријавата, биографијата и трудовите, кандидатката има приложени:
на учебникот „Орална биохемија“ од авторите: Кибо Ивановски, Марија Накова, Снежана Петшевска
извод од матична книга на венчани, извод од матична книга на родени, доказ за здравствена способност, доказ дека не е изречена правосилна одлука забрана за вршење, професија, дејност или должност, диплома за завршени додипломски студии, уверение за положени испити на додипломски студии, потврда за познавање на англиски јазик, потврда за покажана способност за наставно-научна дејност, список на научни и стручни трудови, примерок од трудовите, диплома за завршен прв циклус студии, Уверение за положени испити на прв циклус студии, уверение за положени испити на втор циклус студии, со просечна оценка 10,00; потврда од Институтот за агроэкономика при ФЗНХ за ангажман за демонстратор од 2008 до 2011; потврда од проектот „Градење капацитети за формулирање на македонската политика и економска анализа во однос на земјоделскиот сектор“, финансиран од Шведската агенција за меѓународна соработка и развој, а имплементиран од Институтот за агроэкономика при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје од 2007 до денес; Потврда за познавање на англиски јазик издадена од Challenge - Скопје; уверение за државјанство; изјава до Комисијата за верификација на факти заверена на нотар.

2. Кандидатката М-р Емељ Туна со приложената пријава ја има поднесено следнава биографија:
- орална биохемија;
- орална физиологија.

М-р Емељ Туна е родена на 14.12.1977 година во Скопје. Основното и средното образование завршила во Скопје. Во учебната 1992/93 година се запишала во средното економско училиште „Васил Актиски“ во Скопје, каде што матурирала во учебната 1995/96 година. Потоа целото образование постигнувала континуирано и успешно на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје се запишала во учебната 1998/99 година на педагошката насока, а студиите ги завршила во 2000/2001, со просечна оценка 9,99. Дипломирала во 2001 година, со одбрана на дипломската работа „Можности за контейнерско производство на расад од домати“, оценета со десет.

Потребите за учебникот по студиските програми и семестри, како и Работела како демонстратор на група предмети на Институтот за агроэкономика од 2002 до 2004 година. Во периодот од 2004 до јуни 2006 година, како стипендист на Шведската агенција за меѓународна соработка и развој (Сидра) и заедничкиот проект помеѓу УКИМ-Факултет за земјоделски науки и храна - Институт за агроэкономика и СЛУ-Катедра за економика („Градење капацитети за формулирање на Македонската политика и економска анализа во однос на земјоделскиот сектор“) се завршила магистерските студии на Шведскиот земјоделски универзитет во Упсала – Шведска (СЛУ), на Катедрата за економика, со одбрана на магистерскиот труд „Секторот за тутун во Република Македонија - анализа на конкурентноста“.

Од 2008 година кандидатката докторски студии на Шведскиот земјоделски универзитет во Упсала – Шведска, како стипендист на горенаведениот проект, на Катедрата за економика. Темата на докторскиот труд е „Модернизација на индустријата за млеко во Р. Македонија - организација, мрежи и трансакциони трошоци“.

Во рамките на нејзиниот ангажман на Факултетот, на магистерските и докторските студии, кандидатката има учествувало на голем број меѓународни стручни курсеви од областа на економијата и агроэкономијата, меѓу кои, курсеви по земјоделски развој и

менаџмент на фарма, организиран од Египетскиот интернационален центар за земјоделство; Организациона теорија и стратески менаџмент, организиран од Школата за економика во Стокхолм, Шведска; Институции, знаење и информации организиран од страна на Универзитетот од Копенхаген, Данска; Анализа на општествени мрежи, организиран од Египетскиот универзитет од Анри Ибрахим; Анализа на општествени мрежи, курс организиран од Универзитетот во Манчестер, Англија. Во студиите исто така биле вклучени и курсеви од областа на педагогијата, како и курсеви за подобрување на академското творење и пишување. Активно учествувала во повеќе домашни и меѓународни научно-апликативни проекти, семинари, конференции и конгреси, меѓу кои и Конгресот на агроекономисти одржан во Цирих, Швајцарија (EAAE 2011 Congress Change and Uncertainty-Challenges for Agriculture, Food and Natural Resources) Кири Ивановски
Марија Накова
Учествувала и како пеработник на меѓународните постдипломски студии по агробизнис на Институтот за агроэкономика на предметот „Задруги и маркетинг на земјоделството“ во академската година 2009/2010.
- доктори по дентална медицина;
- стручни забни техничари;
- стручни стоматолошки сестри.

Кандидатката м-р Емељ Туна, како автор или коавтор, приложила 5 труда:

- Предметна програма:**
- орална биохемија;
- орална физиологија.
1. Туна Емељ, 2006. Секторот за тутун во Република Македонија - анализа на конкурентноста. Магистерски труд. Шведски земјоделски универзитет - Упсала, Шведска. ISSN 1401-4084
 2. Туна Емељ, 2001. Можности за контејнерско производство на резадни домати. Дипломска работа. Фруската за семјодепријмајуи и храна. Скопје
 3. Усала, Велција, Туна Емељ, 2005. Местотешулагата на тутунот во извозно - увозно предрансација на Република Македонија. Списание на тутунската наука и струка бр. 66, стр. 138-145.
 4. Туна Емељ, 2011. Странски директивни вестници биохемијајатори на промени; Случајот на Сведнијжстотекарата – причините за пропаѓањето. Труд презентирани на ЕААЕ Потребите за учебникот на туниските програми и сестри, како и презентираниот фонд на часови е приложен во оделниве табели: Change and Uncertainty Challenges for Agriculture, Food and Natural Resources).
 5. Dimitrievsky D., Ericson T., ... Emelj Tuna, at al. (во печат). Sector Analysis Study. Faculty of Agricultural Sciences and Food-Skopje & Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala.

Освен пријавата, биографијата и трудовите, кандидатката има приложени (II семестар)
доказ за здравствена способност, доказ дека не е изречена правосилна одлука
забрана за вршење, професија, дејност или должност, диплома за завршени
постдипломски студии, решение за признавање на високообразовна квалификација
стекната во странство, диплома за завршени додипломски студии, уверение за
положени **Орална физиологија** додипломски студии, уверение за положени **Орална физиологија**
магистерски студии, потврда за покажана способност за наставно-научна дејност,
потврда за учество во проект, список на научни и стручни трудови, примерок од
трудовите, потврда од Институтот за агроэкономика при ФЗНХ за ангажман за
демонстратор од 2002 до 2004, потврда од проектот „Градење капацитети за
формулирање на Македонската политика и економска анализа во однос на
земјоделскиот сектор“, финансиран од Шведската агенција за меѓународна соработка и
развој, а имплементиран од Катедрата за економика и организација во земјоделството

при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (денешен Институт за агроэкономика) дека е стипендирана за магистерски и докторски студии, изјава до Комисијата за верификација на факти заверена на нотар; потврда за познавање англиски јазик издадена од Challenge – Скопје, уверение за државјанство и извод од матичната книга на родени. **Рецензија**
 на учебникот „Орална биохемија“ од авторите: Киро Ивановски, Марија Накова, Снежана Пешевска

3. Кандидатот м-р Самоил Малчески има приложено копија од Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ број 1018 од 1. 11. 2011 година, во кој е објавен Рефератот по конкурсот 26. 9. 2011 година, кон пријавата, согласно со конкурсот 10.11.2011 година, ги доставувал и следниве документи:
 Уверение број 502/11 од 14.11.2011 година, издадено од Основниот суд Прилеп, со кое покажува на Марија Накова му е изречена правосилна судска пресуда или санкција "Забрана за вршење на професија, дејност или должност" во периодот од 2007 до 2011 година заклучно со 14.11.2011 година.
 Лекарско уверение број 11/11 од 16.11.2011 година, издадено од ПЗУ Гинеко Медукус – Скопје, со која покажува дека е во добра општа здравствена состојба и е способен за работа.
 Потврда за учество во два национални проекти од Коалицијата на младински организации "СЕГА" (1 оригинал и 3 фотокопии), и тоа: Интегрирање на родовата перспектива во младинската политика, имплементиран во периодот септември 2007 до октомври 2008 година и финансиран од Агенцијата за млади и спорт и UNIFEM, како експерт од областа на образованието и Истражување на младински трендови, имплементиран во периодот од март до декември 2010 година и финансиран од програмата CIVICA Mobilitas како активен учесник во спроведувањето на истражувањето.
 Предметна програма: орална биохемија;
 до октомври 2008 година и финансиран од Агенцијата за млади и спорт и UNIFEM, како експерт од областа на образованието и Истражување на младински трендови, имплементиран во периодот од март до декември 2010 година и финансиран од програмата CIVICA Mobilitas како активен учесник во спроведувањето на истражувањето.
 Од Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ број 1018 од 1. 11. 2011 година може да се види дека кандидатот во својата пријава ја има дадено следнава биографија во својот предлог: стручни забни техничари;
 М-р Самоил Малчески е роден на 11. 9. 1983 во Прилеп, Република Македонија, со адреса на живеење во Скопје, стручни забни сестри.
 Според мотивационото писмо, м-р Самоил Малчески основно и средно образование завршил во Скопје, како првенец во генерација во ОУ „Лазар Ангеловски“ и ДСУ гимназија „Никола Карев“. Се запишал на Факултетот за економски науки при Првиот приватен „Европски универзитет“ Република Македонија – Скопје и дипломира во јуни 2007 година, со што се стекнал со назив - дипломиран економист (за универзитетското додипломско образование и просекот на додипломските студии нема доставено никаква дополнителна информација или документација за уверение или диплома) (III семестар)
 По дипломирањето се запишал на постдипломски студии на Економскиот институт при УКИМ и магистрирал во 2010 година со одбрана на магистерскиот труд: „Реформа на јавните комунални претпријатија во Република Македонија – форми и модели на реализација“ со што се стекнал со научен степен магистер на економски науки.
 Во моментот кандидатот е запишан на магистерските студии на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, а е истовремено и докторанд на Економскиот институт при УКИМ во Скопје.
 Кандидатот м-р Самоил Малчески има вршено функции и работил во следниве организации:

- Студентски парламент на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2008-

2009 година;

- Коалиција на младински организации "СЕГА", 2005-2010 година;
- УМКА Македонија, 2007-2009 година;
- извршен директор на Центарот за истражување и развој на образованието, Скопје, Македонија, во тек;
- асистент по економски науки на Универзитетот за информатички науки и технологии "Свети Апостол Павле" во Охрид, во тек.

Во својата биографија, кандидатот ги има наведено и следниве активности во дополнително образование:

- инструктор по прва медицинска помош; Црвен крст на Република Македонија, Семинар за млади лидери; Црвен крст на Република Македонија, Тренинг за мултикултурно развојување и соработка; МЦМС - Скопје - Тренинг за демократија; ССУКМ - Скопје во соработка со ЕСИБ Европа Western Balkan Youth and Student Initiative, Training Module III; CARE Bosnia - Летен семинар за водење на политичка кампања; Меѓународен републикански институт „Правење и менаџирање со проекти“ Parish Refugee Council Тренинг за човекови права; УМКА Македонија - Работа со медиуми; Меѓународен републикански институт - Стратешко планирање; ССУКМ - Финансиско работење на невладини организации; ССУКМ ПР и селф маркетинг; УМКА Македонија - Односи со јавност; Европска студентска унија - Мотивационна програма; Европска студентска унија - Студентите за демократијата; Европска студентска унија - Меѓукултурен дијалог на студентите од Европскиот регион; Европска студентска унија - Иднината на болонскиот процес! Што по 2010 година?; Европска студентска унија - Како да се биде лидер?; Европска студентска унија - Проектот за студентскиот менаџмент; Европска студентска унија. Project Design and Management; Скопје, Македонија, 2002-2004 година; Англо-американски Работилница за ревидирање на стратешкиот план и развивање на Стратегија за прибирање финансиски средства на комисијата на младински организации "СЕГА" во International Youth Leadership Forum "Facing the Challenges - The value of Communication" во Скопје, Македонија, 2004 година; Европска студентска унија, 2004-2005 година; Европска студентска унија, како и предметот Орадна биохемија за стручни забни сестри.

Исто така, кандидатот е активен во невладиниот сектор:

- Црвен крст на Република Македонија, од 1996 до 2002 година;
- Средношколска унија на Македонија, од 1999 година до 2001 година;
- член на Претседателството на Сојузот на студенти при ПМФ - Скопје, октомври 2002 - ноември 2004 година;
- главен и одговорен уредник на "ПРИМАТКО", списание на студентите на Природно-математичкиот факултет, декември 2002 - декември 2004;
- претседател на Сојузот на студенти при ПМФ - Скопје, ноември 2004 - мај 2007;
- член на Организациониот одбор на 6-тиот Студентски конгрес по чиста и применета хемија со меѓународно присуство, 1-2 декември 2005 година;
- член на Организациониот одбор на 32-рите, 33-тите, 34-тите, 35-тите Средби на природно-математичкиот факултет, од декември 2005, 2006, 2007 и 2008 год.
- член во Координативното тело за спроведување на проекти, УМКА Македонија, во 2006-2009 година;
- член во Извршниот одбор на Младинскиот парламент на Македонија, 2007-2009 година;
- член на Организациониот одбор на Средношколската балканска математичка олимпијада, 1999 година и Јуниорската балканска математичка олимпијада, 2000 година;
- претседател на Сојузот на студенти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, февруари 2007 - мај 2008 година;

- член во Бордот на Европската студентска унија, 2007-2009 год.;
- претседател на Организациониот одбор на Македонските студентски игри 2007 год. и Македонските студентски игри 2008 год.;
- Observer A, Macedonian mathematical team, 49th International Mathematical Olympiad, Madrid, Spain 2008;
- President of the Session 4th National and Balkan Conference of the Macedonian Committee of the European, Youth Parliament, 21-24 February 2008, Strumica;
- координатор на студентската иницијатива ВИЗА?!? НЕМА ШАНСИ!!!, од септември 2008 до јануари 2009;
- претседател на Студентскиот парламент на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2008-2009 год.;
- член во Надзорниот одбор на Коалиција на младински организации „СЕГА“, 2009-2011 година.

Кандидатот ги пријавува и членствата во:

- член на Наставно-научниот совет на ПМФ - Скопје, октомври 2002 - ноември 2004 година;
- член на Деканатската управа на ПМФ - Скопје, ноември 2004 - мај 2007;
- член на Комисијата за режим на студии и европски кредит - трансфер систем на ПМФ - Скопје, ноември 2004 - мај 2007;
- член на Комисијата за самоевалуација на ПМФ - Скопје, ноември 2004 - мај 2007;
- член на Дисциплинската комисија на ПМФ - Скопје, ноември 2004 - мај 2007;
- член на Ректорската управа на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2007-2009;
- член на Комисијата за самоевалуација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, мај 2007 - мај 2009 година;
- член во Комисијата за спроведување на упис на студенти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2007-2009;
- член на Нормативната комисија на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2007-2009;
- член во Комисијата за сместување на студенти во државните студентски центри во учебната 2007/2008 година, учебната 2008/2009 година и учебната 2009/2010 година, МОН;
- член во Комисијата за доделување на владини стипендии за учебната 2007/2008 година, учебната 2008/2009 година и учебната 2009/2010 година, МОН;
- член во Управниот одбор на Државен студентски центар „Скопје“ - Скопје, 2007-2009 година;
- член во Интеруниверзитетската конференција на Република Македонија, 2007-2009 година;
- член во Македонската делегација на министерската конференција за високо образование во Лувен, Белгија, 2009 година;
- член во Институтската управа при Економскиот институт во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2009-2010 година.

Кандидатот активно го владее англискиот јазик. Има познавање од работата со компјутери и компјутерски програми - Microsoft Office и го познава оперативниот систем Linux.

М-р Самоил Малчески, според пријавата, во текот на својата богата активност во невладиниот сектор се стекнал со многу вештини, меѓу кои се и тимската работа, односите со јавноста, организационите способности, стратешкото планирање, говорните, модераторски и дипломатските вештини како и многу други.

Во досегашната работа кандидатот учествувал во изработка на повеќе книги, научни и стручни трудови:

- Р. Малчески, С. Малчески; Основи на финансиска математика; ФОН Универзитет - Скопје, 2010;
- Р. Малчески, С. Малчески; Математика за бизнис; ФОН Универзитет - Скопје, 2010;
- Р. Малчески, С. Малчески; Статистика за бизнис и економија; ФОН Универзитет - Скопје, 2010.

Стручни трудови:

- С. Малчески, Г. Гулев: Дисконтни пресметувања; СИГМА - Сојуз на математичари на Македонија, 2007;
- С. Малчески, Г. Гулев: Камата и каматни пресметувања; СИГМА - Сојуз на математичари на Македонија, 2007;
- С. Малчески, Г. Гулев: Финансиски пресметувања кај обврзници и акции 1; СИГМА – Сојуз на математичари на Македонија, 2007;
- С. Малчески, Г. Гулев: Финансиски пресметувања кај обврзници и акции 2; СИГМА – Сојуз на математичари на Македонија, 2007;
- В. Малческа, С. Малчески: Латински квадрати и блок дизајни (прв дел); СИГМА - Сојуз на математичари на Македонија, 2008;
- С. Малчески, В. Малческа: Латински квадрати и блок дизајни (втор дел); СИГМА - Сојуз на математичари на Македонија, 2008;
- С. Малчески: Избор на средства за работа; СИГМА - Сојуз на математичари на Македонија, 2011 (во печат).
- Научни трудови:
- Р. Малчески, С. Малчески: Методи за корелирање на грешки на податоците во временски серии; *Vizione*, 13-14, 2010;
- Р. Малчески, С. Малчески: Планирање на набавката и потрошувачката на резервни делови; *Vizione*, 13-14, 2010;
- С. Малчески: Реформа на јавните комунални претпријатија во Република Македонија - форми и модели на реализација (магистерски труд); Економски институт при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје.

Освен пријавата и биографијата, кандидатот има приложено по еден примерок од книгите и магистерскиот труд; стручни и научни трудови кои се дадени во изворна форма; мотивационо писмо; диплома за магистер по економски науки заверена на нотар; уверение за положени испити на втор циклус студии заверена на нотар; потврда за пријавена докторска дисертација, заверена на нотар; потврда за познавање англиски јазик, издадена од Logos Oxford - Скопје; потврда за познавање на информатика и компјутерска техника издадена од Logos Oxford – Скопје; уверение за државјанство заверено на нотар; изјава до Комисијата за верификација на факти, заверена на нотар; договор за вработување на Универзитетот за информатички науки и технологии „Св. Апостол Павле“ во Охрид, заверен на нотар и две препораки – мислења од универзитетски професори.

Според приложената документација кандидатот и во додипломските и во постдипломските магистерски студии несе образувал во научната област економика на земјоделството и развој. Приложените книги, трудови и други документи, и покрај големиот опус на дејноста, укажуваат дека кандидатот работел во сосема различна научна област од економиката на земјоделството и развој.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на извршениот преглед на целосната документација доставена од кандидатите, а поврзана со биографските податоци, завршените степени на образование, изнесените резултати од научната и стручната дејност на пријавените кандидати, Рецензентската комисија констатира дека условите по конкурсот за избор на двајца соработници во звањето помлад асистент во научната област економика на земјоделството и развој ги исполнуваат м-р Марина Нацка и м-р Емељ Туна. Овие кандидати, покрај условите предвидени според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (пречистен текст), поседуваат соодветно образование, потребни научно-стручни квалитети, знаења и се оспособени за работа во научната област економика на земјоделството и развој.

Рецензентската комисија има за чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, м-р Марина Нацка и м-р Емељ Туна да бидат избрани за соработници во звањето помлад асистент во научната област економика на земјоделството и развој.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Ненад Георгиев с.р.
2. Проф. д-р Јован Аждерски с.р.
3. Проф. д-р Драган Гошевски с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИК ВО ЗВАЊЕТО ПОМЛАД АСИСТЕНТ
ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЕНТОМОЛОГИЈА НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 63, став 1, алинеја 1, членовите 122 и 129 од Законот за високото образование (“Службен весник на РМ” бр. 35/2008, бр. 26/2009, бр. 99/2009, бр. 115/2010, бр. 17/2011 и бр. 51/2011), членот 38 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Факултетот за земјоделски науки и храна, во состав на УКИМ во Скопје и согласно со одлуката на Наставно-научниот совет на Факултетот, донесена на XXXIV седница одржана на 24.11.2011 година, со решение бр. 02-2383/17 од 24.11.2011 формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Станислава Лазаревска, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Миле Постоловски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и д-р Звонко Пацаноски, доцент на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, со задача да изготви извештај за избор на еден соработник во звањето помлад асистент од научната област ентомологија, во согласност со објавениот конкурс.

Комисијата ги проучи поднесените документи од пријавениот кандидат и до Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за избор на еден соработник - помлад асистент во научната област ентомологија, објавен во весниците “Нова Македонија” и “Коха” од 10.11.2011 година, пријавен е еден кандидат, Константин Русевски.

М-р Константин Русевски е роден на 15.10.1983 во Куманово. Со основно и средно образование се стекнал во Куманово. Матурирал во средно земјоделско училиште „Киро Бурназ“ во учебната 2002/2003 година. Во текот на основното и средното образование континуирано постигнува одличен успех.

На Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје се запишал во учебната 2003/2004 година, на насоката за заштита на растенијата, на која дипломирал во предвидениот рок, во 2008 година со просечна оценка 8, 70. Дипломската работа со наслов: “Патогени габи кои се пренесуваат преку семе на пченицата и јачменот и мерки за нивно сузбивање” ја одбрал со оценка 10 (десет).

Во учебната 2008/2009 година, м-р Константин Русевски се запишал на постдипломски студии на Земјоделскиот факултет на Универзитетот во Болоња-Република Италија (Facolta di Agraria – Università di Bologna), во областа одржлив развој на земјоделството и руралните реони на Јадранско-Јонскиот Базен (Second Level Master's Degree in Sustainable Development of Agricultural and Rural Areas of the Adriatic-Ionian Basin- Alma Mater Studiorum Univerzita di Bologna), во рамките на стипендијата што ја добил од Министерството за надворешни

работи на Република Италија. Магистерскиот труд со наслов: “Стратегии за органско производство во Република Македонија” (Strategies for organic production in the Republic of Macedonia) успешно го одбрал во ноември 2009 година и се стекнал со право да биде промовиран во звањето магистер. Со завршувањето на постдипломските студии кандидатот се здобил со 64 кредити.

Дипломата стекната на Универзитетот во Болоња, Република Италија, во Република Македонија се признава како документ за завршен втор циклус магистерски студии и стекнат научен степен магистер на земјоделски науки со Решение од Министерство за образование и наука на Република Македонија бр. 09-5275/1 од 23.7.2010 година.

М-р Константин Русевски активно се служи со англискиот, италијанскиот, српскиот и бугарскиот јазик, што го потврдува со пријавените дипломи за завршени курсеви од англискиот јазик и позитивната проценка на курсот за италијанскиот јазик во рамките на постдипломските студии во Италија.

Кандидатот има солидни познавања и од областа на информатиката.

Во периодот 28.9.2009-29.11.2009 кандидатот стажирал во компанијата “Bioagricert S.R.L.” во Болоња, Република Италија. Bioagricert е контролно и сертификационно тело за органско производство основано во 1984 година. Bioagricert е запишан во листата на овластени сертификациони тела во согласност со ЕС 834/2007, објавена од Европската унија. Bioagricert може да ги потврди процесите и производите за која било дестинација во светот, бидејќи таа е акредитирана во согласност со главните национални и меѓународни стандарди. Дирекцијата се наоѓа во Casalecchio di Reno, Болоња, Република Италија, каде што Константин Русевски стажирал. Кандидатот истражувал како функционира Глобал ГАП во органското производство и сертификацијата на органските фармери во Италија и Република Македонија.

Од своето работно искуство, кандидатот ја истакнува и волонтерска активност во периодот од 15.12.2009 година до 1.6.2010 година, како демонстратор на Земјоделскиот факултет при Универзитетот “Гоце Делчев” во Штип.

Во текот на додипломските студии како студент на насоката заштита на растенијата, а особено по дипломирањето, кандидатот м-р Константин Русевски е активен во Здружението за заштита на растенијата на Република Македонија и учествува на годишните советувања за заштита на растенијата.

Кандидатот учествувал и на XVI меѓународно научно-стручно советување на агрономите во Република Српска, каде што има објавено резиме со наслов: “Стратегии и политики за развој на органското земјоделство во Република Македонија”.

1. Bilali. El. H., Berjan, S., Rusevski K., Despotovic Aleksandra, Panin Biljana. 2011. Strategies and policies for developing Organic Agriculture in the Republic of Macedonia. Зборник сажетака, XVI меѓународно научно-стручно саветовање, 22-23.03.2011, Требиње.

Покрај пријавата, биографијата и трудовите, кандидатот м-р Константин Русевски има приложено: диплома за завршени постдипломски студии, нострифицирана диплома, уверение и преглед на уверение со стекнати кредити од магистерски студии, превод на магистерската диплома, потврда за познавање странски јазик, уверение за државјанство, потврда за доставена изјава до Комисијата за верификација на факти на РМ за исполнување на услов за јавна функција, лекарско уверение, доказ дека не му е изречена правосилна одлука забрана на вршење професија, дејност или должност, потврда за волонтирање на Земјоделскиот факултет при Универзитетот “Гоце Делчев” во Штип и потврда за стажирање во фирмата “Bioagricert” во Болоња, Италија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на извршениот преглед на целосната документација доставена од пријавениот кандидат, биографските податоци и резултатите од научната и стручната дејност, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот м-р Константин Русевски ги исполнува условите предвидени со Законот за високото образование, поседува соодветно образование, научно-стручни квалитети и знаења за работа во научната област ентомологија.

Поаѓајќи од утврдените констатации, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје да го избере м-р Константин Русевски во звањето помлад асистент во научната област ентомологија.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Станислава Лазаревска с.р.

2. Проф. д-р Миле Постоловски с.р.

3. Доц. д-р Звонко Пацаноски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО ПОМЛАД АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ КОМПЈУТЕРСКА ТЕХНИКА И ИНФОРМАТИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Во врска со конкурсот за избор во звањето помлад асистент, објавен во дневните весници „Нова Македонија“ и „Коха“ на 1.XI 2011 год., Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на својата седница одржана на 22.XI 2011 година, не определи за членови на Рецензентската комисија за избор на помлад асистент по предметите од наставно-научната област компјутерска техника и информатика на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.

Врз основа на доставените материјали и документи, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во „Нова Македонија“ и „Коха“ на 1.XI 2011 година, се пријави кандидатот м-р Ристе Стојанов.

I. Кандидат: Ристе Стојанов, магистер по електротехника и информациски технологии

Биографски податоци

Ристе Стојанов е роден на 28.10.1985 година во Штип. Основно образование завршил во ОУ „Никола Карев“ во Пробиштип, а средно образование завршил во ДСУ „Н. Н. Борче“ во Пробиштип со континуиран одличен успех. Во текот на школувањето учествувал на регионални и републички натпревари по математика, физика и информатика. Има освоено 3 први места и 1 второ место на републичките натпревари по математика, 2 бронзени медала и 1 сребрен на Македонската математичка олимпијада, пофалница на Балканската математичка олимпијада во 2004 година и бронзени медал на Интернационалната математичка олимпијада во 2004 година.

Во 2004 год. се запишал на Факултетот за електротехника и информациски технологии Скопје, на насоката информатика и компјутерско инженерство. Дипломира во 2008 год. со просечна оценка 10. Во текот на студирањето има добиено четири дипломи (2006, 2007, 2008 и 2009) за успешно завршување на студиските години со просечна оценка над 10,00. Во текот на студирањето добил една од 125-те стипендии за најуспешни студенти од областа на информатиката од страна на Министерството за образование и наука.

Во 2008 година се запишал на вториот циклус студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии, на студиската програма содржинско базирано пребарување. Магистрира во јули 2010 година со одбрана на тезата „Користење на семантички веб технологии за флексибилни

презентациски архитектури“. Магистерските студии ги завршил со просечна оценка 9,88.

Од јули 2008 до септември 2011 година е соработник со Генреп ДООЕЛ, каде што извршувал истражувања и развој на софтвер.

Почнувајќи од април 2009 година, па сè до септември 2011 работел како демонстратор избран од Наставно-научниот совет на Институтот за компјутерска техника и информатика при Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Со отворањето на Факултетот за информатика и компјутерско инженерство, кандидатот продолжува да одржува настава како демонстратор на овој Факултет.

Кандидатот активно го владее англискиот јазик.

Наставно-педагошка дејност

М-р Ристе Стојанов во периодот од 1 април 2009 до 15 септември 2011 година изведува аудиториски и лабораториски вежби на Институтот за компјутерска техника и информатика при Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје по следниве предмети: компјутерски мрежи, системски софтвер, мрежно програмирање, мрежен софтвер и јавни мобилни мрежи. Од 15 септември 2011 година продолжува со истите активности, но на Факултетот за информатика и компјутерско инженерство во Скопје.

Научна и стручна дејност

Научни трудови

Кандидатот Ристе Стојанов ги објавил следниве трудови:

- [1] Kulev, I., Janevska, E., Jovanovik, M., Stojanov, R., Trajanov, D., “Text Classification Using Semantic Networks”, *Proceedings of 8th International Conference for Informatics and Information Technology*, February 2011, Bitola, Macedonia.
- [2] Zdraveski, V., Jovanovik, M., Stojanov, R., Trajanov, D., “HDL IP Cores Search Engine based on Semantic Web Technologies”, *ICT Innovations 2010 Springer (Book)*, September 2010, Ohrid, Macedonia.
- [3] Apostolski, V., Stojanov, R., Jovanovik, M., Trajanov, D., “Use of Semantic Web technologies in Knowledge Management”, *Proceeding of 7th International Conference for Informatics and Information Technology*, February 2010, Bitola, Macedonia.
- [4] Bakraceski, G., Stojanov, R., Jovanovik, M., Trajanov, D., “A Knowledgebase Editor Using Semantic Web Technologies”, *Proceeding of 7th International*

Conference for Informatics and Information Technology, February 2010, Bitola, Macedonia.

- [5] Budinoski, K., Jovanovik, M., Stojanov, R., Trajanov, D., "An Application For Semantic Annotation Of Web Services", *Proceeding of 7th International Conference for Informatics and Information Technology*, February 2010, Bitola, Macedonia.
- [6] Nikov, A., Jovanovik, M., Stojanov, R., Petkovski, M., Trajanov, D., "Use of Semantic Web Technologies for Meeting Management Software Development", *Proceedings of ICT Innovations 2009*, September 2009, Ohrid, Macedonia.
- [7] Stojanov, R., Davcev, D., "Evaluation of the Normal Google Similarity Distance method for semantic word categorization"- *Proceedings of ICT Innovations 2009*, September 2009, Ohrid, Macedonia.
- [8] Stojanov, R., Simoncev, K., Pesov, S., Mitreski, M., "Facelets architecture for GUI independence", *Proceedings of ICT Innovations 2009*, September 2009, Ohrid, Macedonia.
- [9] Stojanov, R., Dimov, Z., Trajanov, D., "Rich Client Grid System Architecture Using Web Technologies", *Proceedings of ETAI 2009*, September 2009, Ohrid, Macedonia.

Во [1] е претставен алгоритам за класификација на текст со помош на семантички мрежи, како и метод за претставување на знаење потребен за алгоритмот. Презентирираниот систем, со користење на метод за екстракција на релевантни информации од даден текст, прави класификација на текстот, односно му доделува една или повеќе категории на самиот текст. За потребите на класификацијата, претставениот систем користи база на знаење, изградена со помош на технологиите на семантичкиот веб. Системот е тестиран во рамките на веб-апликација за споделување на линкови и новите линкови автоматски ги поставува во одредена категорија, врз основа на содржината кон која покажува линкот.

Во [2] е опишан систем за складирање, пребарување и композиција на HDL IP-јадра со користење на технологиите на семантички веб. Во трудот е претставен семантичкиот анотатор на VHDL-компоненти, базата на знаење на системот, алгоритмот за рангирање на резултатите добиени при пребарување на базата на знаење, механизмот преку кој системот наоѓа меѓусебно компатибилни компоненти што понатаму можат да се поврзуваат, како и предностите кои корисниците на апликацијата изградена околу системот ги добиваат во процесот на градење на еден систем-на-чип. Резултатите од тестирањето на системот покажуваат дека пронајдените VHDL-компоненти секогаш одговараат на барањето на корисникот и му ја обезбедуваат само пребараната компонента, наместо целиот VHDL-документ во кој тој е опишан – што е случај со останатите системи за пребарување низ IP-јадра.

Во [3] е опишан систем за управување со знаење базиран на технологиите на семантички веб за репрезентација на знаење, чување на информациите во полуструктурирана форма, изведување на ново знаење врз основа на постојното и едноставно извлекување на потребните информации. Направена е анализа на постојните софтверски системи за управување со знаење, со што се утврдени заедничките компоненти и нивните недостатоци. Потенцирано е значењето на технологиите на семантичкиот веб за складирање на информации и податоци во полуструктурирани, граф-ориентирани бази на знаење, со кои е многу поедноставно да се манипулира. Даден е детален опис на развиениот систем за управување со знаење, користените семантички технологии, како и платформата на која се правени тестирањата. Според добиените резултати, пребарувањето низ базата на знаење со вклучено OWL-расудување дава најекспресивни информации, но одзема и најмногу време. Според резултатите, најдобриот сооднос на потребно време за извршување и добивање доволно експресивни информации е користењето на RDFS-расудување.

Во [4] е опишан систем за работа со семантичка база на знаење, кој на корисниците кои немаат познавање на семантичките технологии им нуди интуитивен и едноставен интерфејс за работа, базиран на интеракција со природен јазик во текстуален формат. Во трудот е даден опис на системот и на апликацијата изградена околу него. Опишано е динамичкото генерирање на форми за внесување вредности во базата на знаење, кое е базирано на технологиите на семантичкиот веб. Претставена е интеракцијата која корисникот може да ја има со базата на знаење со користење на природен јазик и пишување слободен, неформатиран текст. Технологиите на семантичкиот веб овозможуваат апликацијата да препознае која е намерата на корисникот за време на пишување на реченицата, со што му нуди механизми за дополнување на изразите и индиректно добивање на одговори од базата на знаење.

Во [5] е опишана апликација за семантичка анотација на веб-сервиси, со користење на SAWSDL-стандардот за анотација. Апликацијата се користи за добивање семантички веб-сервиси од класични веб-сервиси. Добиените семантички веб-сервиси овозможуваат автоматизација на процесот на откривање, композиција и повикување на веб-сервисите. Во трудот е даден опис на архитектурата на апликацијата, начинот на кој се вклучуваат локални и онлајн онтологии во апликацијата, претставен е механизмот за семантичко анотирање на стандардните веб-сервиси со SAWSDL во рамките на изработената апликација, како и начинот на складирање на семантичките веб-сервиси во репозиториум во рамките на апликацијата.

Во [6] е опишан развој на апликација за управување со состаноци, базирана на технологиите на семантичкиот веб. Апликацијата е изградена од податочен модел базиран на онтологии и полуструктурирани податоци складирани во RDF-формат, сервис-ориентирана архитектура со можност за автоматска композиција на семантички веб-сервиси и кориснички интерфејс со насочен,

природен јазик како влез, динамички генерирани форми и алатка за графичко претставување на податоци, исто така базирани на онтологији. Даден е преглед на генералните проблеми со кои се среќаваат развивачите на софтвер во денешно време и се предложени механизми како поединечните пречки да бидат надминати преку користење на семантичките технологии. Претставена е архитектурата на системот и апликацијата, онтологијата која се користи за моделирање на поимите поврзани со состаноци и управување на состаноци, јадрото на апликацијата и корисничкиот интерфејс, базиран на влез со насочен, природен јазик и на корисничка интеракција со визуелни објекти кои ги репрезентираат податоците и податочниот модел од семантичката база на знаење.

Во [7] се анализира перформансите на методот кој користи Google Similarity Distance за класификација на зборови во нивните соодветни категории. Користена е WordNet базата на зборови за споредување на точноста. Притоа тестовите се проширени со различни алгоритми за класификација, како и со нови податочни множества. Множествата кои се користени се генерирани од WordNet-базата, што помогна проверката на точноста на класификацијата.

Во [8] е опишана архитектура на рамка која е способна да искористи повеќе презентациски технологии при креирањето на приказ. Притоа рамката е дизајнирана за Java-специфични технологии и ја користи Facelets-библиотеката за да обезбеди независност од различни имплементации, како што се JSF-базираните IceFaces, Tobago или, пак, десктоп-базираната Swing-технологија. Рамката овозможува едноставно креирање на комплексни кориснички интерфејси кои истовремено се флексибилни, со што се зголемува продуктивноста, што е главно барање во модерните системи.

Во [9] е предложена архитектура за Grid-систем, кој како јазли користи Java-аплети, заедно со нејзина имплементација. Предложен е и програмски модел за креирање на задачи кои ќе се извршуваат во овој систем, кој ги сокрива деталите за дистрибуираната околина и симулира едно компјутерска околина. Предложен е модел за дистрибуирање на задачите, како и за балансирање на оптовареноста. Успешно е тестирано извршувањето на итеративски задачи.

Учество во научни и развојни проекти

Кандидатот учествувал во следниве проекти:

- [1] System on Chip Design – ТЕМПУС-проект.

Во рамките на овој проект, м-р Ристе Стојанов е коавтор на следнава книга:

“Збирка решени задачи за дизајн на дигитални системи” - Трајанов, Д., Мишковски, И., Филипоска, С., Здравески, В., Јовановиќ, М., Стојанов, Р., Филипоски, В., Грнатов, А., *TEMPUS*, 2010.

Учество на конгреси, семинари и работилници со соопштенија и презентации

Кандидатот учествувал на следнава работилница:

- [1] Jovanovik, M., Stojanov, R., Petkovski, M., Nikov, A., Trajanov, D.,
 “Semantic Application Development in the Context of Meeting Management”,
Web4Web Workshop, September 2009.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Според изнесеното, видливо е дека пријавениот кандидат на конкурсот е исклучително квалитетен и покажал извонредни резултати, како во текот на додипломските и магистерските студии, така и во понатамошната работа.

Кандидатот м-р Ристе Стојанов беше ангажиран како демонстратор избран на Наставно-научен совет за изведување на аудиториски и лабораториски вежби по предметите од Институтот за компјутерска техника и информатика при Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје и во изминатите три години покажа исклучителни резултати во извршувањето на предвидените обврски, како и во научноистражувачката работа.

Според тоа, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје да го избере кандидатот м-р Ристе Стојанов во звањето помлад асистент по предметите од наставно-научната област компјутерска техника и информатика.

Рецензентска комисија

Вонр. проф. д-р Димитар Трајанов, с.р.

Вонр. проф. д-р Владимир Трајковиќ, с.р.

Доц. д-р Боро Јакимовски, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН СОВЕТНИК ПО ПРЕДМЕТОТ ПЕДИЈАТРИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на чл.132 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 115/2010, 17/11 и 51/11), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св Кирил и Методиј“, на својата X редовна седница одржана на 27.10.2011 година, донесе решение за формирање на Рецензентска комисија за избор на еден научен советник по предметот педијатрија во согласност со конкурсот од 5.10.2011 година, во состав: проф. д-р Мирјана Кочова, проф. д-р Софијанка Гламочанин, проф. д-р Соња Пеова, проф. д-р Гаврил Тодоровски и проф. д-р Розана Кацарска. На конкурсот се пријави виш н. сор. д-р Емилија Влашки. По деталното разгледување на поднесокот, Рецензентската комисија го подготви следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФИЈА

Основни податоци

Д-р Емилија Влашки е родена 1955 година во Скопје, кадешто го завршила основното и средното образование. На Медицинскиот факултет во Скопје дипломирала во 1981 година со средна оценка 9,32. На Универзитетската клиника за детски болести во Скопје е вработена како лекар-приправник во 1982 година. Специјалистичкиот испит по педијатрија го положила во 1988 година и од тогаш работи на Одделот за пулмологија и алергологија на истата Клиника. Од 1993 е раководител на Отсекот за алергологија, во 2001 година е назначена за раководител на Одделението-центар за хронична опструктивна белодробна болест, а во 2003 година за раководител на Одделението за белодробни инфекции и туберкулоза. Во текот на 2007/2008 година била член на Управниот одбор на Универзитетската клиника за детски болести во Скопје.

Стручно усовршување

Остварила повеќе неколкумесечни стручни престои во Рим и Амстердам, а посетувала и повеќе постдипломски курсеви и семинари во Виена, Рим, Копенхаген, Глазгов, Стокхолм и Кемер (Турција), сите од областа на детската пулмоалергологија.

Член е, покрај на здруженија во земјата, на Европската академија за алергологија и клиничка имунологија, Европската педијатриска академија за алергологија и клиничка имунологија (ESPACI) и на Европското респираторно здружение.

Наставна дејност

За асистент по предметот педијатрија е избрана во 1991 година и реизбрана во 1995 и 1998 година.

За насловен доцент по предметот педијатрија е избрана во 2001 година, за научен соработник по предметот педијатрија во 2004 година и за виш научен соработник по предметот педијатрија во 2007 година.

Активно учествува во стручно-наставната дејност на Клиниката со свои презентации и предавања во склоп на семинари за специјализанти по предметот педијатрија и предавања на состаноци на Македонското педијатриско здружение и Македонското респираторно здружение. Учествува во теоретската и практичната настава и проверката на знаењата на студенти од Медицинскиот и Стоматолошкиот факултет. Држела теоретска настава по предметот педијатрија за сестри/техничари, логопеди и физиотерапевти од ВМШ. Од наставната 2010/2011 година комплетно е вклучена во додипломската практична и теоретска настава за студенти од Медицинскиот и Стоматолошкиот факултет и во нивната проверка на знаењето. Испитувач е на колоквиум по педијатриска пулмоалергологија за лекари на специјализација по предметот педијатрија и специјалистички испити по педијатрија. Била член на комисији за оцена и одбрана на докторска дисертација и дипломска физиотерапевтска работа.

Била поканет предавач на Семинарот за континуирана медицинска едукација на лекари од примарна здравствена заштита, поканет предавач на состанокот на Македонското респираторно здружение и поканет предавач на Астма тренинг-курс за лекари, специјалисти по интерна медицина и педијатрија од примарна и секундарна здравствена заштита, како и поканет предавач на семинари од областа на пулмоалергологијата за лекари од државата.

Други активности

Промовирана е во звањето примариус во 2001 година. За придонесот и ангажирањето во работата на Македонското лекарско друштво е наградена со плакети во два наврата.

Акредитиран испитувач е за стручен испит на здравствени работници со високо образование. Од 2011 година е ментор за докторски студии на Медицинскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

По одбраната на докторската дисертација „Неспецифична опструктивна белодробна болест во детската возраст и алергиски пробив“ во 2000 година се посветува на истражувања во областа на детската астма и пулмоалергологија преку клиничко истражување и научно-истражувачки проекти што резултира со бројни публикации.

Автор и коавтор е на вкупно 222 стручно-научни труда презентирани на конгреси во земјата и странство (104 труда) или отпечатени во научни списанија. Од нив, автор е на 71, од кои 18 се цели трудови (5 во меѓународни списанија). Автор е на монографијата со наслов „Рецидивен wheezing - дали е тоа секогаш астма?“

Како главен истражувач-раководител и национален координатор за Р. Македонија работела на меѓународен проект прифатен и финансиран од Министерството за образование и наука на Р. Македонија со наслов „Македонско учество во Интернационалната студија за астма и алергии во детството - ISAAC“, како главен истражувач-раководител на националниот проект „Преваленција на астма, алергиски ринитис, егзема и фактори на ризик асоцирани со овие болести во детската возраст во Р. Македонија“, како соработник -истражувач во еден проект и како главен истражувач во една постмаркетиншка студија.

Ги изготвила клиничките упатства за примена на дијагностичко-терапевтски процедури во секојдневната и вообичаена практика како

националниот водич за дијагноза и лекување на пневмонија кај деца постари од 5 години.

Член е на уредувачкиот одбор на интернационалните списанија: 1. Clinical, Cosmetic and Investigational Dermatology и 2. Allergologia et Immunopathologia (Madr)

Активно го владее англискиот јазик.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Емилија Ѓорѓи Влашки
(име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет, Универзитет "Св. Кирил и Методиј",
Скопје
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: Педијатрија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии	1,2
	1. Општа медицина: - Педијатрија (група А+Б 2010/2011) 10* (1 семестар)= 10 часа - Клиничко иследување (група А+Б 2010/2011, група А 2011/2012): 2* (3 семестри)= 6 часа 2. Стоматологија (2010) 1* (1 семестар) = 1 час 3. Медицински сестри и техничари ВМШ (редовни и вонредни) - здравствена нега на деца и младинци со педијатрија: 1+6 часа (во летен 2010 и летен семестар 2011)= 7 часа 4. Логопеди ВМШ (редовни и вонредни) - педијатрија: 3 часа (летен семестар 2010)= 3 часа 5. Физиотерапевти ВМШ (редовни и вонредни) - педијатрија: 3 часа (летен семестар 2010) = 3 часа Вкупно часови: 30*0,04 = 1,2 поени	
2.	Одржување на настава од втор циклус студии (специјализанти)	0,1
	1. Педијатриска пулмологија (астма) во мај 2008 Вкупно часови: 2*0,05 = 0,1 поени 2. Испитувач на колоквиум по педијатриска пулмологија повеќе години наназад (Ацевска А., Абази Н., Стевиќ В., Нешкова С., Алуловска Н., Чучкова Н., Воиновска Т., Ивановска М., Кимовска М., Шенази Ј. и др.)	
3.	Одржување на теренска настава	0,04
	1. Поканет предавач на стручен состанок за едукација на педијатри и специјалисти по општа медицина „Контрола на астмата“ во Штип во јуни 2007 1 час*0,04 = 0,04	

4.	Одржување на вежби од прв циклус на студии	3,06
	1. Општа медицина - педијатрија (2010/2011): 3*15 (2 семестри) +12 часа во зимски семестар 2011/2012= 102 часа Вкупно часови= 102*0,03 = 3,06 бода	
5.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка пракса	1,26
	1. Специјализација по семејна медицина-турнус педијатрија - Лилија Чолакова Дервишова (од 10 дена на Клиниката во полно работно време под менторство на д-р Влашки, 3 дена во полно работно време поминати на Одделот за пулмологија кај д-р Влашки) 7 часа* 3 дена *0,06 = 1,26 поени 2. Обука за ментор во рамките на акредитирана програма за обука на клучни тренери (едукатори, испитувачи и ментори) за модернизирање на процесот на лиценцирање на лекари, стоматолози и фармацевти на Р. Македонија, организирана од Лекарската комора и Министерството за здравство на Р. Македонија во декември 2006 и февруари 2007 година	
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат 1. д-р Весна Котевска во јуни 2011	0,5
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа (специјалистички испит) 1. д-р Емилија Бадева во мај 2008	0,2
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа 1. ВМШ физиотерапија Крсте Спасески во јули 2011	0,1
	Вкупно	6,46

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. бр	Назив на активност:	Поени
1.	Ментор на докторска дисертација (докторски студии) 1. д-р Лидија Петрушевска Колекевска од октомври 2011	3
2.	Раководител на национален научен проект - „Преваленција на астма, алергиски ринитис, екзема и фактори на ризик асоцирани со овие болести во детската возраст во Р. Македонија“, 2006-2008 год.	6
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание: 1. Кировски И., Николовски Љ., Саздовски А., Влашки Е., Сечкова Л., Мицевска В., Мишкова С., Цвејовска-Чолаковска В., Јанчевска А. Асимптоматска бронхогена циста кај 6-годишно женско дете. Мак. спи. мед. 2006; 52(1-2):101-109.	60% од 4 поени = 2,4

	2. Кировски И, Николовски Љ, Саздовски А, Влашки Е, Сечкова Л, Мицевска В, Мишкова С, Јанчевска А, Цвејовска-Чолаковска В. Бронхијален карциноид кај 11-годишно машко дете. Мак Спи Мед 2007; 53(1-2):63-71. 3. Е. Влашки, К. Ставриќ, Л. Сечкова, И. Кировски, Р. Исјановска, Љ. Николовски, М. Кимовска, А. Саздовски, А. Исени, Истражувачки тим на проектот. Преваленција и фактори на ризик асоцирани со астма, поленска треска и егзема кај школски деца во Република Македонија. Мак. мед преглед 2007; 61(1-3):1-6. 4. Ставриќ К, Влашки Е, Исјановска Р, Сечкова Л, Кимовска М, Кировски И, Саздовски А, Николовски Љ. Динамика на преваленцијата на астма кај млади адолесценти во 4-годишен временски интервал во Скопје. Мак. мед. преглед 2008; 62(1):44-48.	2,4* 4 труда = 9,6 поени
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: 1. Vlaski E, Stavric K, Isjanovska R, Seckova L, Kimovska M. Acetaminophen intake and risk of asthma, hay fever and eczema in early adolescence. Iran J Allergy Asthma Immunol 2007; 6(3):143-49. 2. E. Vlaski, K. Stavric, L. Seckova, M. Kimovska, R. Isjanovska. Influence of physical activity and television-watching time on asthma and allergic rhinitis among young adolescents: preventive or aggravating? Allergol et Immunopathol (Madr) 2008; 36(5):247-53. 3. Vlaski E, Stavric K, Seckova L, Kimovska M, Isjanovska R. Do household tobacco smoking habits influence asthma, rhinitis and eczema among 13-14 year-old adolescents? Allergol Immunopathol (Madr) 2011; 39(1):39-44. 4. Ellwood P, Williams H, Ait-Khaled N, Björkstén B, Robertson C, ISAAC Phase III Study Group. Translation of questions: The International Study of Asthma and Allergies in Childhood (ISAAC) experience. Int J Tuberc Lung Dis. September 2009; 13(9): 1174-1182. 5. Ait-Khaled N, Pearce N, Anderson HR, Ellwood P, Montefort S, Shah J, and the ISAAC Phase Three Study Group*. Global map of the prevalence of symptoms of rhinoconjunctivitis in children: The International Study of Asthma and Allergies in Childhood (ISAAC) Phase Three. Allergy 2009; 64(1):123-48. 6. Odhiambo J, Williams H, Clayton T, Robertson C, Asher MI, and the ISAAC Phase Three Study group. Global variations in prevalence of eczema symptoms in children from ISAAC Phase Three. J Allergy Clin Immunol 2009; 124(6):1251-8.	60% од 6 поени = 3,6 поени +IF - 3,6* 2 труда = 7,2 поени - 3,6* 1 труд + 0,63 IF= 4,23 поен - 3,6 * 1 труд + 2,557 IF= 6,157 поени - 3,6 * 1 труд + 6,297 IF= 9,897 пое. - 3,6 * 1 труд + 9,273 IF= 12,873 п.

	7. Beasley RW, Clayton TO, Crane J, Lai CKW, Montefort SR, von Mutius E, and the ISAAC Phase Three Study group . Acetaminophen use and risk of asthma, rhinoconjunctivitis, and eczema in adolescents. International Study of Asthma and Allergies in Childhood Phase Three. Am J Respir Crit Care Med 2011; 183:171-78.	- 3,6* 1 труд + 10,191 IF = 13,791 поени
5.	Трудови објавени во зборник на трудови на високообразовна институција: 1. Влашки Е. Хронична кашлица: современи препораки за дијагноза и третман. Педијатрија, Годишна ревија 2008; 10:180-186. 2. Влашки Е. Современа класификација и приод кон дијагноза и третман на хронична интерстициелна белодробна болест во детството. Педијатрија, Годишна ревија 2009; 189-196.	100% од 2 поени = 2 поени 2* 2 труда = 4 поени
6.	Пленарно предавање на научен/стручен собир: 1. Е. Влашки. Дијагностички алгоритам и современ третман на астма во детска возраст. XVII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на трудови и апстракти 2007; 61(suppl 68):84-85.	2* 1 труд = 2 поени
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат: - орална презентација 1. Влашки Е. , Ставриќ К, Кировски И, Кимовска М, Исјановска Р, Сечкова Л, Исени А. Користење на парацетамол и ризик за астма во рана адолесценција. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:139-140. 2. К. Димитрова, Е. Влашки , С. Арсенова, Ѓ. Сотировски, О. Зекир, К. Ставриќ, Л. Сечкова, И. Кировски. Експозиција на пасивно пушење во семејство и астма. XVII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти 2007; 61(suppl 68):91. 3. О. Зекир, Е. Влашки , С. Арсенова, К. Димитрова, Ѓ. Сотировски, Р. Исјановска, М. Кимовска М. Физичка активност и астма. XVII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти 2007; 61(suppl 68):91. 4. В. Томиќ, Е. Влашки , С. Асани, К. Рамадани, Т. Јакупи, Р. Исјановска, М. Кимовска, К. Ставриќ. Влијание на аерозагадувањето врз алергиски болести во Тетово. XVII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти 2007; 61(suppl 68):91.	

	5. Vlaski E, Stavric K, Seckova L, Kimovska M, Kirovski I et Collaborative Team of the Project. Body mass index and allergic diseases in early adolescence. 10th Conference of Pediatrics with International Participation, Tirana, Albania, Abstract book 2007:47. 6. Asani S, Vlaski E, Tomic V, Ramadani K, Jakupi T, Avziu A, Stavric K, Osmanî I, Kimovska M. Paracetamol hypothesis in asthma. 10th Conference of Pediatrics with International Participation, Tirana, Albania, Abstract book 2007:44.	1*6 труда = 6 поени
8.	Апстракт објавен во зборник на конференција - национална: 1. Асани С, Влашки Е, Томиќ В. Јакупи Т, Рамадани К, Исјановска Р, Кировски И. Парацетамол како може да поттикнувач на атопија кај егзема. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:140. 2. Арсова В, Влашки Е, Арсов С, Марковска В, Симовска Н, Сечкова Л, Кировски И, Николовски Љ. Натхранетоста не влијае на егзема кај млади адолесценти. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:315. 3. В. Цвејоска Чолаковска, Љ. Николовски, Е. Влашки, А. Саздовски, Л. Сечкова, И. Кировски, В. Мишевска. Секундарен GERD кај оперирана езофагеална атрезија со трахеоезофагеална фистула. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:324. 4. Кимовска М, Влашки Е, Николовски Љ, Ставриќ К, Исјановска Р, Кировски И, Сечкова Л. Големина на семејство и полнска треска кај млади адолесценти. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:333. 5. Кировски И, Влашки Е, Ставриќ К, Кимовска М, Сечкова Л, Исјановска Р, Исени А. Преваленција на астма и нејзина субдијагностицираност во Р. Македонија. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Македонски медицински преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:334. 6. Марковска В, Влашки Е, Радинска М, Арсова В, Симовска Н, Арсов С, Ставриќ К, Кировски И, Сечкова Л. Хипотеза за поврзаноста на големината на семејството и астма. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:337-338.	

7. Саздовски А, Влашки Е, Ставриќ К, Кировски И, Исјановска Р, Сечкова Л, Исени А. Влијание на националноста врз преваленцијата на астма во Р. Македонија. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:345-346.
8. Сечкова Л, Влашки Е, Ставриќ К, Кировски И, Исјановска Р, Кимовска М, Саздовски А, Исени А. Домашните миленици ја зголемуваат тежината на алергиските болести во рана адолесценција. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:346-347.
9. Томиќ В, Влашки Е, Асани С, Јакупи Т, Рамадани К, Ставриќ К, Кировски И, Сечкова Л. Степен на образование на мајката како фактор на семејниот социоекономски статус и астма. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:355.
10. В. Марковска, Е. Влашки, М. Радинска, В. Арсова, Н. Симовска, Л. Сечкова, И. Кировски, Љ. Николовски. Диететска хипотеза кај алергиски болести. XVII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти 2007; 61(suppl 68):98-99.
11. Арсенова С, Влашки Е, Зекир О, Сотировски Ѓ, Димитрова К, Ставриќ К, Кимовска М, Исјановска Р. Влијание на нутритивната состојба врз астма кај млади адолесценти во Охрид. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:314.
12. Чушкова Б, Влашки Е, Босилкова Р, Варсамис А, Јорданова Костова Ц, Исјановска Р, Кимовска М, Саздовски А. Аерозагадување и алергиски болести во Велес. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:323.
13. Симовска Н, Влашки Е, Чушкова Б, Варсамис А, Јорданова Костова Ц, Босилкова Р, Арсова В, Марковска В, Ставриќ К. Улогата на аерозагадувањето кај астмата (компаративна студија во Велес и Источна Македонија). IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:347-348.
14. Сотировски Ѓ, Влашки Е, Арсенова С, Зекир О, Димитрова К, Арсова В, Марковска В, Симовска Н. Исхрана и егзема во Западна и Источна Македонија. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед,

	Зборник на апстракти и трудови 2007:348-349. 15. Босилкова Р, Влашки Е, Чушкова Б, Варсамис А, Јорданова Костова Ц, Кимовска М, Сечкова Л, Исјановска Р. Влијание на користењето на парацетамол како респираторен оксиданс врз поленска треска. IV конгрес на педијатрите на Македонија со интернационално учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти и трудови 2007:320. 16. А. Исени, Е. Влашки, К. Ставриќ, М. Кимовска. Истражувачки тим на проектот. Алергиски болести и ризик фактори во гратска и селска средина. XVII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти 2007; 61(suppl 68):97-98. 17. В. Арсова, Е. Влашки, С. Арсов, В. Марковска, Н. Симовска, Л. Сечкова, К. Ставриќ, А. Саздовски. Дали и како домашните миленици влијаат на астма и поленска треска. XVII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид. Мак. мед. преглед, Зборник на апстракти 2007; 61(suppl 68):98. 18. В. Цвејовска-Чолаковска, Љ. Николовски, Е. Влашки, А. Саздовски, Л. Сечкова, И. Кировски, В. Мицевска. Превод и адаптација на прашалникот за квалитет на живот кај деца со астма на македонски јазик-пилот студија. IV конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, Охрид. Книга на апстракти, Мак. мед. преглед 2008; 62(Supl 72):105:П153. 19. В. Марковска, Е. Влашки, М. Радинска, В. Арсова, Н. Симовска, К. Ставриќ, Л. Сечкова, Љ. Николовски. Хипотеза за натхранетост кај астма. IV конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, Охрид. Книга на апстракти, Мак. мед. преглед 2008; 62(Supl 72):95:П138. 20. С. Арсенова, Е. Влашки, О. Зекир, Ѓ. Сотировски, К. Димитрова, К. Ставриќ, М. Кимовска, Л. Сечкова. Користење на парацетамол и алергиски болести. IV конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, Охрид. Книга на апстракти, Мак. мед. преглед 2008; 62(Supl 72): 119:П175	0,5* 20 труда = 10 поени
9.	Апстракт објавен во зборник на конференција - меѓународна 1. I Kirovski, E Vlaski, K Stavric, L Seckova, M Kimovska, A Sazdovski, Collaborative Team. Are developing countries at higher or lower risk of eczema in childhood? XXVI Congress of the European Academy of Allergology and Clinical Immunology, Goteborg, Sweden, Allergy 2007; 62(Suppl. 83):402/1138.	

2. **Vlaski E**, Stavric K, Isjanovska R, Kirovski I, Iseni A, Collaborative Team of the Project. Sedentary regimen increases the risk of asthma symptoms. World Asthma Meeting, Istanbul, Turkey, Final Program & Abstract Book 2007; 100/TP005.
3. I. Kirovski, **E. Vlaski**, K. Stavric, L. Seckova, Lj. Nikolovski, M. Kimovska. Outdoor air pollution more than indoor air pollution has an impact on asthma. Annual Congress Kemer-Antalya, Turkey, Abstract book, Toraks Dergisi 2007; 8(suppl 2):137/PD 222.
4. I. Kirovski, L. Seckova, **E. Vlaski**, V. Micevska, Lj. Nikolovski, A. Sazdovski. Lower respiratory tract infections due to atypical respiratory pathogens in hospitalized children. Annual Congress Kemer-Antalya, Turkey, Abstract book, Toraks Dergisi 2007; 8(suppl 2):24/PD 066.
5. **E. Vlaski**, K. Stavric, M. Kimovska, L. Seckova, I. Kirovski, Lj. Nikolovski. Time trend in asthma in Skopje, The Republic of Macedonia. 17th ERS Annual Congress, Stockholm, Sweden, Eur Respir J 2007; 30(suppl 51):379s/P2260.
6. A. Sazdovski, **E. Vlaski**, K. Stavric, M. Kimovska, I. Kirovski. The diet hypothesis in asthma in early adolescence. 17th ERS Annual Congress, Stockholm, Sweden, Eur Respir J 2007; 30(suppl 51):300s/E1865.
7. L. Seckova, **E. Vlaski**, K. Stavric, I. Kirovski, M. Kimovska, A. Iseni. Influence of diet on eczema in young adolescents. 17th ERS Annual Congress, Stockholm, Sweden, Eur Respir J 2007; 30(suppl 51):635s/P3711.
8. I. Kirovski, **E. Vlaski**, K. Stavric, R. Isjanovska, M. Kimovska, A. Iseni. Impact of familiar socio-economic status on hay fever in childhood. 17th ERS Annual Congress, Stockholm, Sweden, Eur Respir J 2007; 30(suppl 51):643s/P3757.
9. I. Kirovski, V. Micevska, **E. Vlaski**, L. Seckova, Lj. Nikolovski, A. Sazdovski, L. Georgiev. Clinical profile and risk factors in hospitalized children with lower respiratory tract infections. 17th ERS Annual Congress, Stockholm, Sweden, Eur Respir J 2007; 30(suppl 51):392s/P2323.
10. L. Seckova, **E. Vlaski**, K. Stavric, M. Kimovska, R. Isjanovska, I. Kirovski. Self-reported residential traffic density and the risk of asthma, hay fever and eczema. 18th ERS Annual Congress, Berlin, Germany, Eur Respir J 2008; 32(suppl 52):718s/P4045.
11. Kirovski I, **Vlaski E**, Stavric K, Kimovska M, Isjanovska R, Collaborative Team of the Project. Hygienic hypothesis and asthma in early adolescence. XXVII Congress of the European Academy of Allergology and Clinical Immunology (EAACI), Barcelona, Spain, Allergy 2008; 63(suppl 88):604/1679.
12. Stavric K, **Vlaski E**, Kimovska M, Seckova L, Kirovski I, Collaborative Team of the Project. Mother's educational level and asthma in early adolescence. XXVII Congress of the European Academy of Allergology and Clinical Immunology (EAACI), Barcelona, Spain, Allergy 2008; 63(suppl 88):178/451.

	13. Kirovski I, Micevska V, Nikolovski L, Vlaski E. Chest x-ray in diagnosis of pneumonia in children less than five years of age. VI World Congress of the World Society for Pediatric Infectious Diseases, Book of abstracts 2009:208. 14. E Vlaski, K Stavric, L Seckova, M Kimovska, L Nikolovski, Collaborative Team. Impact of body mass index on eczema in early adolescence. XXVI Congress of the European Academy of Allergology and Clinical Immunology, Goteborg, Sweden, Allergy 2007; 62(Suppl. 83):411/1168. 15. K Stavrik, E Vlaski, L Seckova, R Isjanovska, M Kimovska, Collaborative Team. Is indoor and outdoor air pollution associated with the increased prevalence of hay fever? XXVI Congress of the European Academy of Allergology and Clinical Immunology, Goteborg, Sweden, Allergy 2007; 62(suppl. 83):408/1158. 16. E. Vlaski, K. Stavric, R. Isjanovska, L. Seckova, M. Kimovska. Current cat compared to dog ownership and asthma in young adolescents. Annual Congress Kemer-Antalya, Turkey, Abstract book, Toraks Dergisi 2007; 8(suppl 2):137/PD 221. 17. Vlaski E, Stavric K, Kimovska M, Seckova L, Iseni A, Collaborative Team of the Project. Is regular exercise protective against asthma? XXVIII Congress of the European Academy of Allergy and Clinical Immunology (EAACI) Abstract Book, Warszawa, Poland, Allergy 2009; 64(suppl 90):315/806. 18. Cvejaska Colakovska V, Vlaski E, Nikolovski L. Translation and adaptation of a pediatric asthma quality of life questionnaire into Macedonian – a pilot study. XXVIII Congress of the European Academy of Allergy and Clinical Immunology (EAACI) Abstract Book, Warszawa, Poland, Allergy 2009; 64(suppl 90):442/1158. 19. E. Vlaski, L. Seckova, K. Stavric, I. Kirovski, M. Kimovska. Risk factors for current asthma symptoms in young adolescents. 20th ERS Annual Congress, Barcelona, Spain, Eur Respir J 2010; 36: suppl 54: 887s/P4816. 20. E. Vlaski, K. Stavric, I. Kirovski, L. Seckova, M. Kimovska. Risk for current asthma and rhinitis symptoms in young adolescents with ever-diagnosed eczema. 20th ERS Annual Congress, Barcelona, Spain, Eur Respir J 2010; 36: suppl 54: 354s/E2044.	1 * 20 труда = 20 поени
	Вкупно	114,748

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија - член на Работната група од Министерство за здравство на	1

	РМ за дефинирање/утврдување на здравствени услуги кои можат да ги вршат ЈЗУ Општи и Клинички болници во педијатриски одделенија во РМ на крај на 2010	
2.	Клиничка или научно апликативна студија во областа на медицинските науки и здравството: - раководител за педијатриски испитаници на „Постмаркетиншко испитување на терапевската ефикасност и безбедност на ТРИЦЕФ во лекување на респираторни инфекции“, 2011 година.	2
	Вкупно	3

Дејности од поширок интерес

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание: 1. Clinical, Cosmetic and Investigational Dermatology 2. Allergologia et Immunopathologia (Madr)	1* 2 = 2 поена
2.	Награда за научни постигнувања од струкова организација: 1. Плакета за значаен придонес во остварувањето на целите и задачите на МЛД во 2007	3* 1 = 3 поени
3.	Студиски престој во странство до 3 месеци: 1. Два постдипломски курса во Стокхолм, 2007	0,5* 1 = 0,5 поени
4.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.) - изготвување на клиничко упатство, т.е. национален водич за дијагноза и третман на пневмонија кај деца постари од 5 год. за Министерството за здравство на РМ во 2011	2 поена
5.	Учество во комисии и тела на државни и други органи: - член на Второстепена лекарска комисија за лекување во странство при Министерството за здравство и ФЗО на РМ во 2010/2011 - член на Управен одбор на ЈЗУ Универзитетска клиника за детски болести во Скопје во 2007/2008	1* 2 = 2 поена
	Вкупно	9,5 поени

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	6,46
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	114,748
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ со дејности од поширок интерес	12,5
Вкупно	133,708

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на стручната, наставната, научната дејност, како и објавените стручно-научни трудови, виш н. сор. д-р Емилија Влашки ги исполнува сите услови за избор во звањето научен советник.

Комисијата има чест да му предложи на ННС да ја избере виш н. сор. д-р Емилија Влашки во звањето **научен советник**.

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Мирјана Кочова, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Софијанка Гламочанин, член, с.р.
3. Проф. д-р Соња Пеова, член, с.р.
4. Проф. д-р Гаврил Тодоровски, член, с.р.
5. Проф. д-р Розана Кацарска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „НАЧЕЛОТО ПРАВО НА РАБОТА
И СЛОБОДА НА РАБОТА“ ОД М-Р БИЛЈАНА ТОДОРОВА,
ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО
СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 7.7.2011 година, донесе одлука за формирање на Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Билјана Тодорова** под наслов: **„Начелото право на работа и слобода на работа“**, во состав проф. д-р Гзиме Старова, проф. д-р Тито Беличанец, проф. д-р Борче Давитковски, проф. д-р Тодор Каламатиев (ментор) и проф. д-р Горан Обрадовиќ.

Комисијата во горенаведениот состав, со внимание ја прочита и ја оцени подготвената докторска дисертација и на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, со задоволство му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Приказ на докторската дисертација

Докторската дисертација под наслов „Начелото право на работа и слобода на работа“, изработена од кандидатката м-р Билјана Тодорова опфаќа текст од 275 страници во компјутерска техника со нормален проред и големина на букви, 437 фусноти и 250 странски и домашни библиографски единици, законски прописи, извештаи и електронски извори. Структурата на дисертацијата се состои од вовед, девет поглавја во кои се анализираат тематски различни прашања за начелата право на работа и слобода на работа придружени со заклучни согледувања и библиографија. Секое од поглавјата има своја внатрешна систематизација која овозможува преку насловите и поднасловите да се препознае проблемот што се обработува и со тоа лесно да се следи неговата елаборација. Структурните делови на дисертацијата се правилно сигнирани и распоредени, меѓусебно поврзани и адекватно димензионирани.

Во **воведниот дел** (1-4 стр.), кандидатката ја презентира глобалната рамка на истражувањето и накратко се осврнува на секој од деловите на дисертацијата. Укажува на мотивите да пристапи кон продлабочена анализа на дефинираниот предмет на научно истражување и ја определува рамката за негово спроведување преку три димензии: временска, научна и емпириска. Кандидатката посебно нагласува дека трудот не претендира на сеопфатеност,

бидејќи начелата право на работа и слобода на работа се податливи за многуаспектни научни и емпириски истражувања. Темата што кандидатката ја обработува станува актуелна и „институционално се конституира“ како подрачје за научна елаборација во последните 200 години.

Истражувањата на составните содржини на темата се реализираат претежно со научно - методолошкиот инструментариум на правните науки, служејќи се со историскиот и компаративен метод како научни методи на препознавање. Покрај наведените методи, особено значајно место во истражувањето има и методот на анализа кој во рамките на истражувањето особено е користен при анализа на ставовите изразени низ меѓународната судска практика.

Темата во суштина е мултидисциплинарна и се граничи со повеќе научни дисциплини. Основна дилема која се наметнува е дали право на работа има секој слободен човек, или секој кој има работа е вистински слободен човек? Заради ваквите и сличните прашања се чини дека во видното поле скоро на секое научно подрачје и секоја научна област има потреба и простор да се истражуваат некои од широкиот спектар на прашања кои се во непосредна или посредна врска со правото на работа и слободата на работа како дел од универзалните човекови права и слободи. Тоа го прават не само општествените науки туку и природните и хуманитарните науки, со тоа прашање се занимаваат подеднакво ангажирано економските и правните истражувачи, социолозите и политиколозите, демографите и информатичарите, психолозите.

Во **првата глава (4-24 стр.)**, со наслов **Методолошкото препознавање на категоријалниот систем**, се дефинираат предметот и целта на истражувањето, се објаснуваат причините за избор на темата на истражување и прашањата на кои во дисертацијата треба да се даде одговор. Сложеноста на проблематиката во врска со правото на работа и слободата на работа ја наметнува потребата кандидатката да направи нивна претходна правна анализа и да ги разграничи од другите сродни правни институти, особено затоа што во теоријата и законодавството се даваат различни значења на правото на работа и слободата на работа. Со други зборови, постојат различни сфаќања за целосно или делумно совпаѓање на правото на работа најнапред со слободата на работа, а посебно со правото на вработување. Бидејќи правото на работа и слободата на работа се регулирани со голем број меѓународни документи, постојат сфаќања дека тие се меѓународни начела. Со оглед на тоа дека најголемиот број уставни го гарантираат начелото право на работа и слобода на работа, тие исто така се класифицираат и како уставни начела. Со нормите содржани во Уставот се утврдуваат основите и се уредуваат најзначајните прашања од областа на работните односи. Тие, во суштина, претставуваат и посебни човекови слободи и права, и имаат карактер на начела на трудовото право. Во оваа глава, кандидатката ги анализира одделно сите

овие сфаќања, нивните битни обележја, како и нивната содржина, потенцирајќи дека во трудот начелото право на работа и начелото слобода на работа се проучувани како начела на трудовото право.

Во втората глава (25-60 стр.), со наслов: **Правото на работа и слободата на работа како дел од универзалните човекови слободи и права**, се настојува да се расветли природата на правото на работа и слободата на работа и да се воспостави релација со основните човекови права и слободи. Во тој контекст се ситуирани најзначајните документи (декларации, конвенции и закони) кои имплицитно или експлицитно се однесуваат на овие начела. Кандидатката ја нагласува сложеноста при поимното и содржинското определување на правото на работа и слободата на работа и ја истакнува тешкотијата во воспоставувањето на граница меѓу овие категории и категориите кои ја опфаќаат работата како поим. Правото на работа и слободата на работа се човекови права кои произлегуваат, односно се изведуваат од многу други права на човекот.

Поради фактот што се јавуваат како основни права со кои се обезбедува економска и социјална сигурност на граѓаните и со оглед на нивното значење и на димензијата која по таа основа ја имаат во меѓународни рамки, начелото право на работа и слободата на работа кандидатката ги проучува од самиот нивен зачеток. Така, идејата за правото на работа во смисла на општествена гаранција за вработување ја носела и ја остварувала пролетерската револуција, додека идејата за слобода на работа, ја носела и ја остварувала буржоаската револуција. Третирајќи ги како социјални и економски права со кои се штити економскиот и социјалниот статус на поединецот, кандидатката наведува дека нивното остварување создава предуслови за остварување на сите други права и еднакво учество на физичките лица во општествениот и економскиот живот. Успешното спроведување на овие права, се чини, многу повеќе зависи од активниот однос на државата и преземањето на соодветни мерки за нивното остварување отколку од материјалните ресурси. Иако степенот на остварување на овие права зависи од економскиот развој на државите, дури и кога тие се неразвиени, мора да обезбедат барем минимум гаранција за нивното остварување. Исто така, кандидатката смета дека политичките и граѓанските права претежно се негативни, првенствено поради тоа што државите се обврзуваат да се воздржат од одредени активности, додека економските и социјалните права се позитивни, бидејќи тие бараат акција на државата. Затоа се мисли дека политичките и граѓанските права се „бесплатни“, а економските и социјалните права „скапи“, бидејќи претпоставуваат вложувања од државата. Во овој дел на трудот кандидатката го определува и местото на економско-социјалните права во граѓанските устави, издвојувајќи три групи на устави според приодот во нивното нормативно утедување. Определувајќи ги како темелни начела на трудовото право, кандидатката одделно ги анализира во земјите на поранешна Југославија и во Република Македонија.

Третата глава (61-87 стр.), со наслов: Права кои произлегуваат од начелата право на работа и слобода на работа, е посветена на елаборација на правните аспекти на позиционирањето на трудот и работникот во согласност на начелата право на работа и слобода на работа. Овие начела мора да се анализираат заедно со останатите начела во рамките на еден правен систем, затоа што тие можат да го зајакнат нивното остварување и да придонесат за нивниот развој, но исто така и целосно да ги блокираат. Оваа категорија права опфаќа комплекс од права што ја имаат својата основа во работата и што произлегуваат од работата. Тие, според традиционалната класификација, спаѓаат во групата на социјално-економските права, зашто ја обезбедуваат егзистенцијата на човекот преку неговиот труд и му обезбедуваат социјални услови за живот што ги надминуваат потребите на гола животна егзистенција. Транзицијата од поранешниот во сегашниот општествено-економски систем не беше замислена само како трансформација на државната или општествената сопственост во приватна сопственост и на премин од планска во пазарна економија. Клучен елемент на промената на општествено-политичкиот систем беше и преминот од партиска диктатура во (претставничка) демократија, во која ќе се почитуваат човековите права. Статусот на човековите права во Република Македонија, 20 години од почетокот на транзицијата, е сè уште незадоволителен, и нè прави „млада“, „недоразвиена“ демократија. Но, при оцената што ѝ недостасува на оваа млада, недоразвиена демократија, обично одговорите се концентрираат на недостатоците во поглед на остварувањето на личните, политичките и социоекономските права. Правата на работниците се важен сегмент од корпусот на човекови права, сегмент без кој целината е нецелосна. Во Република Македонија, правата на работниците во претходните 20 години драстично се намалуваат преку промените во законската регулатива, а многу од правата кои и понатаму фигурираат во законските акти, според мислењето на кандидатката, не се почитуваат и остваруваат. Оттука, правата на работниците, како составен дел од човековите права, се исклучително лоши и фрлаат сериозна дамка врз севкупната состојба на човековите права во Република Македонија. Но, најстрашното сознание од сведувањето на билансот на „транзицијата“ не е жртвувањето на работниците и нивните права на арената на „слободниот“ пазар. Најстрашното сознание, според кандидатката, е што и покрај тоа што се жртвувани работниците и нивните права, тоа нема некој поголем ефект врз „заживувањето на економијата“.

Како права кои произлегуваат од начелата право на работа и слобода на работа како основни начела на трудовото право ги издвојува и одделно ги анализира: правото на вработување, достапноста на секој граѓанин на секое работно место и секоја функција под еднакви услови, правото на праведни и хумани услови на работа, забрана на присилна работа, правото на бесплатна помош при барањето работа, постојаност и стабилност на работниот однос, правото на

соодветна заработувачка, правото на обезбедување (осигурување), правото на синдикално организирање, правото на штрајк и правото на материјално обезбедување за време на привремена невработеност.

Отстапувањето од овие начела (со присилната работа и неконкуренијата), како и превенцијата, односно заштитата од дискриминација при остварување на правото на работа и слободата на работа се истражувани последователно во наредните три глави (четврта, петта и шестата глава).

Така, во **четвртата глава** (88-114 стр.), со наслов **Присилната работа и превенција**, е истакнато дека и покрај големиот број на акти, повеќето меѓународни, отколку национални, со кои се гарантира правото на работа и слободата на работа, постојат бројни примери на нивно кршење во практиката. Иако за прашањето за присилна работа може многу поопширно да се елаборира, кандидатката прави обид за негово „згуснато“ разјаснување. Освен ропството, таа потенцира дека присилната работа има бројни модалитети со тенденција на натамошно ширење, без изгледи во блиска иднина потполно да се искорени. Значи, како негација на правото на работа и слободата на работа се јавува присилната работа која се манифестира не само низ облиците кои од порано се познати, туку се јавуваат и нови облици, како што се: присилна работа поврзана со трговија со луѓе, киднапирање, работа поради долг, домашни помошници во ситуација на присилна работа, работа во земјоделството (посебно во неразвиените и подалечни селски подрачја) и учество во јавни работи. Присилната работа е појава присутна и кај воените лица и вооружените сили, и некои видови на работни обврски на лицата кои се наоѓаат на издржување на казна затвор, односно во воспитно-поправни установи, потенцира кандидатката. Сепак, поради подобро разбирање на поимот присилна работа, таа ги издвојува случаите кога граѓанинот е обврзан да работи, нешто да чини или да трпи, а кои не можат да се сметаат за присилна работа. Овие облици на задолжителна работа, истакнува кандидатката, можат да бидат предмет на спор дали се присилна работа или исполнување на некои граѓански обврски. Значи, присилната работа е забранета. За спроведување на ова барање одговорни се сите оние што одлучуваат за присилната работа, кои се задолжени за судска и друга заштита на правата на граѓаните. Сите одлуки и акти кои го навредуваат човековото достоинство се противуставни, затоа што со уставите се гарантира правото и слободата на работа, а изречно се забранува присилната работа. Таквото одредување го содржат сите демократски устави, затоа што нема право без слобода.

Во **петтата глава** (115-134 стр.), со наслов **Клаузулата за неконкуренија**, кандидатката го поставува прашањето дали денес како еден од најзначајните облици на ограничување на правото на работа и слободата на работа се јавува забраната за конкуренција на работодавачот. Таа наведува дека

забраната за конкуренција на работодавачот е во времетраење на работниот однос на вработениот на кој таа се однесува. Меѓутоа, честопати договорот за вработување содржи обврски за вработениот и по престанувањето на работниот однос тој да се воздржи од одредени работи. Токму ваквата забрана која се однесува на времето по престанувањето на работниот однос е најспорното прашање од овој институт. Забрана за конкуренција од страна на вработениот претставува едно од најзначајните современи ограничувања на правото и слободата на работа, посебно по престанувањето на работниот однос, па со оглед на тоа, таа е често критикувана. Со оглед на природата и карактерот на работниот однос како лична работно правна и функционална врска помеѓу работникот и работодавачот, произлегува дека работникот покрај тоа што има обврска да работи должен е и верно да ги штити интересите на неговиот работодавач. Лојалноста на вработениот е легитимен интерес на работодавачот. Со забраната за конкуренција работодавачите ги штитат своите деловни интереси, но од друга страна, некои видови на забрана на конкуренција наметнуваат неразумни рестрикции за работникот, кои се чини дека би биле сериозна пречка за стапување на ново работно место во област за која тој има стекнато искуство. Работодавачот мора да има предвид дека забраната на конкуренцијата не смее да оди над она што е навистина потребно за тој да ги заштити своите легитимни деловни интереси. Во спротивно, според кандидатката, ваквата забрана би била неприменлива. Во однос на правните пристапи за забрана на конкуренцијата, поради отсуството на позначајни хармонизирачки елементи на правната регулатива на ниво на Европската унија кандидатката дава осврт на забраната за конкуренција во одделни земји на Унијата. Што се однесува до правната практика во Република Македонија, бидејќи сè уште нема квалитетни сознанија за тоа како всушност практично функционира овој институт и кои правни последици ги предизвикува, кандидатката дава правна анализа во таа насока. Според нејзиното мислење, забраната за конкуренција за времетраење на работниот однос не претставува ограничување на правото на работа и слободниот избор на вработување, додека по престанувањето на работниот однос во определени ситуации таа може да биде ограничување на правото на работа и слободниот избор на вработување. Така, доколку ограничувањата од забраната на конкуренција по престанокот на работниот однос се однесуваат само на конкретни знаења или деловна тајна кој вработениот ги стекнал додека работел кај работодавачот, вели дека таа би требало да има правен основ. Во спротивно, таа би претставувала значајно ограничување на остварувањето на правото на работа и слободата на работа, бидејќи влијае на правото на работникот и натаму слободно да ги врши работите од својата струка.

Во шестата глава (135-166 стр.), со наслов **Заштита од дискриминација при остварувањето на правото на работа и слободата на работа**, најнапред се осврнува на основните документи за

заштита од дискриминација при остварување на правото на работа и слободата на работа на ниво на Европската унија, но и во национални рамки. Анализата започнува со членот 23 од Универзалната декларација за човековите права на Обединетите нации, потоа членовите 6 и 7 од Меѓународниот пакт за економски, социјални и културни права, понатаму Европската социјална повелба и Повелбата за основните права на Европската унија. Меѓутоа, најзначајни документи кои создаваат обврска за еднаков третман на сите кога станува збор за работниот однос се Правилата на Европската унија, поради што во оваа анализа кандидатката посебно се задржува на нив. Исто така, кандидатката дава суштински осврт на основните документи на Меѓународната организација на трудот, бидејќи, според неа, забраната на дискриминација во врска со вработувањето и изборот на занимањето најцелосно е уредена токму со нејзините конвенции и препораки. Покрај тоа, таа ги излага и најчестите причини за дискриминација во практиката, кои не се нормирани со овие акти, а кои се од значење за остварување на правото на работа и слободата на работа. И на крајот од оваа глава, посебна потточка се однесува на елиминација на сите видови дискриминација при остварување на правото на работа и слободниот избор на вработување во Република Македонија. Станува збор за конклузии извлечени од Уставот на Република Македонија, амандманите на Уставот од 2001 година, Законот за работните односи, Законот за еднакви можности на жените и мажите, Законот за државни службеници, Законот за вработување инвалидни лица и Законот за спречување и заштита од дискриминација. За оваа анализа во трудот може да се каже дека е од суштинско значење и дека оди во прилог на аргументацијата за развиеноста на легислативата од оваа област, што претставува значаен чекор кон почитувањето и остварувањето на правото на работа и слободата на работа.

Посебно внимание во овој труд, во седмата и осмата глава, е посветено на лоцирањето и третирањето на правото и слободата на работа во легислативата на Европската унија, односно на нејзините правни перформанси во услови на манифестации на акутни или актуелни проблеми од невработеност. Направени се и соодветни согледувања на одделни појави од оваа сфера и во економијата на Република Македонија, како земја-кандидатка за членство во Европската унија.

Така, во **седмата глава** (167-206 стр.), со наслов **Начелото на слободно движење на работниците**, кандидатката прашањето за правото на работа и слободата на работа го третира преку прашањето за слобода на движење на работниците во рамките на Европската унија. Во оваа глава е направена сеопфатна анализа на развојот на слободата на движење на работниците во Европската унија, преку примарното, секундарното право и судската практика на Европскиот суд на правдата. Во овој дел се анализира значењето на членот 39 од Договорот за Европската Унија за дефинирање на терминот мигрантски работник, како и уживање на правата од работниот однос

во друга држава-членка на Унијата. Посебно место во овој дел е посветено на секундарното законодавство за слобода на движење на работниците, почнувајќи од формирањето на Унијата, па сè до последните законодавни иницијативи. Преку усвојување секундарно законодавство се подобрува статусот на мигрантските работници и се врши натамошно усогласување на националните законодавства на државите-членки во оваа област. Кандидатката ги наведува и допуштените исклучоци во практикување на слободата на движење на работниците согласно со комунитарното право. Понатаму, во посебна потточка се анализирани преодните аранжмани кои Европската унија ги склучи со новите држави-членки од Источна Европа за примена на слобода на движење на работниците. Голем број на луѓе од државите кои не се, или кои неодамна станаа членки на Европска унија на членството гледаат како можност да најдат адекватна и подобро платена работа во старите земји-членки. Плашејќи се од големи миграции на работниците од новопримените држави на Централна и Источна Европа, старите членки на Европската унија настојуваа по пат на преодни спогодби да го заштитат својот пазар на трудот. Во трудот се сутерираат заклучоци за потребата од понатамошното усогласување на нашето законодавство со законодавството на Европската унија. На крајот на оваа глава, кандидатката дава преглед на нормативната рамка за правата на странците да стапуваат во работно-правни односи во Република Македонија, како и насоките за подобрување на законските решенија со што на странците би им се олеснила постапката за добивање на работна дозвола.

Во **осмата глава** (207-224 стр.), со наслов **Остварување на правото на работа и слободата на работа во услови на невработеност**, кандидатката вели дека со зголемувањето на невработеноста, како последица на економската криза и технолошкиот напредок, се чини дека за правото на работа и слободниот избор на вработување може да се зборува само како можност. Проблемот на вработувањето не е само правен туку и економски, а во голема мера и социјален проблем. Меѓутоа да се реши социјално-економскиот комплекс на вработувањето, треба пред сè да се реши правниот сегмент на уредувањето на овој институт. И не само тоа. Правната рамка треба да биде основа и вртоток на воспоставување олеснителни механизми за што поголемо поттикнување на вработувањето во една земја. Во продолжение на оваа глава, кандидатката прави осврт на проблемот со вработувањето во поширок контекст како и во нашата земја. Така, како и во поголем број земји во светот, и во Република Македонија високата невработеност претставува еден од најсериозните економски и социјални проблеми, при што во земја со висока стапка на невработеност, ниски плати и нивни нередовни исплати, многу е тешко да се зборува за почитување на начелото право на работа и слобода на работа. Правото на работа само по себе не обезбедува вработување, затоа што за тоа се пресудни економските можности на одредено општество, а во случајов на Република Македонија. Евидентно е дека економските можности на Република

Македонија во овој момент не се такви за да му обезбедат секому можност за ефектуирање на правото на работа. Меѓутоа, ова право наметнува обврска на државата да влијае на создавање поволни услови за негово што поцелосно остварување. Имајќи го тоа предвид, иако со него не се гарантира работно место, тоа не треба да опстојува само како гола прокламација. Кандидатката смета дека проблемот со остварувањето на правото на работа во Република Македонија не е првенствено резултат на губење на работни места, туку на постоење на „бариири за влез“ на пазарот на работна сила, односно изразена нефлексибилност. Иако кандидатката вели дека не постои магична формула за решавање на проблемот со невработеноста, таа на крајот од оваа глава дава преглед на некои решенија кои би ја зајакнале можноста за реално ефектуирање на нормативно декларираното право на работа.

Во деветтата глава (225-247 стр.), со наслов **Влијание на глобализацијата и флексибилизацијата на работниот однос врз остварувањето на правото на работа и слободата на работа**, презентирano е истражувањето и соодветните наоди во врска со релациите и влијанието на феноменот на глобализацијата и на флексибилизацијата на работниот однос. Глобализацијата, посебно глобализацијата на економијата и појавата на работната сила како глобална категорија влијаат на понудата и на регулирањето на работната сила на националниот пазар на трудот, вработувањето и на приходот воведувајќи флексибилен пазар на труд, присилно флексибилизирајќи ја работната сила и одредувајќи ги правата и цената на трудот. Таа, исто така, влијае на националните работнички права и несомнено има јасна релација со нив преку создавањето на одредени економски фактори кои поволно или неповолно влијаат врз низа прашања врзани за нив, а во случајов со правото на работа и слободата на работа. Промените во сферата на глобалното економско интегрирање ја доведуваат во прашање институционалната рамка на трудовото право и кога тоа доследно би ги следело случувањата во економското, технолошкото, политичкото и културното опкружување, може да се претпостави дека тоа има и глобален карактер. Глобализацијата на пазарот на трудот, според тоа, има потенцијал да произведе криза на националното трудовото право. Флуидноста на инвестициите, според која капиталот слободно се прелева во државите со ниски трошоци, создава притисок на содржината на трудовото право. Ако во актуелната ситуација трудовото право не почне забрзано да трага по алтернативи во одговорите на барањата на глобализацијата и го избегнува создавањето на алтернативи на постојните модели на работни односи, може да се создаде критична маса на барања, која речиси неконтролирано би можела да наметне полна флексибилизација. Ова би можело да доведе до тоа економските фактори да се наметнат како единствено мерило на трудовото право, при што работниците и трудот со дерегулација, без функционални алтернативи, би

останале незаштитени. Тоа би значело опасност и за самото постоење на трудовото право.

Понатаму, во оваа глава, кандидатката го сосредоточува аналитичкото внимание на флексибилизацијата на трудовото право која како поим означува значајна промена во прашањето за односите меѓу трудот и капиталот. На прашањето за флексибилизацијата најдобро може да се воочат последиците од сфаќањето дека со нормирањето можат да се постигнат големи промени. Иако, не може да се негира меѓузависноста на правата, и во овој случај, економската реалност, флексибилизацијата покажа како трудовото законодавство кое не одговара на потребите на неговите адресати, остварува ефекти спротивни на предвидените. Таква состојба може да се види и во примерот на Република Македонија, во која ригидното трудово законодавство создаде јаз меѓу работниците со сигурни работни места и работниците во сивата економија, кои се без какви било права, истакнува кандидатката.

Конечно, во последниот дел, односно **заклучокот** (248-260 стр.) на докторската дисертација, синтетизирани се сите сознанија до кои дошла кандидатката истражувајќи ја оваа материја со цел да се утврди каква е состојбата со правото на работа и слободата на работа во Европската унија одделно и посебно во Република Македонија, и тоа како од аспект на нивното нормативно позиционирање, така и од аспект на нивното реално остварување. Во заклучокот се содржани крајните согледувања на кандидатката во форма на препораки за Република Македонија во што се состои научниот придонес на оваа докторска дисертација.

II. Оцена, заклучок и предлог

Докторскиот труд под наслов „Начелото право на работа и слобода на работа“, изработен од кандидатката м-р Билјана Тодорова, претставува самостоен научен и стручен труд во кој на академски прифатлив начин се елаборира значајна и исклучително комплексна материја. Трудот има јасна систематика и употребениот стил и јазик овозможуваат лесно да се следи мислата во текстот, односно ставовите на авторката за предметот на поставеното истражување.

Теоретската рамка поставена со самото истражување ги следи актуелните тенденции присутни во трудовото право, а применетата методолошка рамка обезбедува релевантност и издржаност на сознанијата презентирани во трудот. Имено, трудот се одликува со сериозен пристап кон третиралиот проблем и опфаќа обработка на сите релевантни аспекти, аргументација за поставените тези и илустрација на релевантните податоци. Ваквиот пристап е надополнет со

користење на релевантна најнова домашна и странска научна и стручна литература. Изразеното критичко размислување, базирано на сеопфатна компаративна анализа, како и емпириското истражување - значајни за конципирање на заклучоците, насоките и препораките му даваат посебен придонес на трудот. И на крајот, трудот претставува основа за натамошни истражувања од оваа област, што е потврда за неговата стручно - научна вредност.

Врз основа на изнесенiot приказ и оцена, Комисијата констатира дека се работи за докторски труд што ги задоволува стандардите за изработка на научни и стручни трудови од ваков вид, предвидени во соодветната законска регулатива и актите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скоје.

Од тие причини, на Комисијата за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Билјана Тодорова ѝ причинува особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да го усвои овој извештај со позитивна оцена и да закаже јавна одбрана на докторската дисертација.

Комисија за оцена и одбрана

1. Проф. д-р Гзиме Старова, член с.р.

2. Проф. д-р Тито Беличанец, член с.р.

3. Проф. д-р Борче Давитковски, член с.р.

4. Проф. д-р Горан Обрадовиќ, член с.р.

5. Проф. д-р Тодор Каламатиев, ментор с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ПОМЛАД АСИСТЕНТ ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЗАВАРУВАЊЕ И ЗАВАРЕНИ КОНСТРУКЦИИ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје бр.02-3028/1 од 18.11.2011 година, одредени сме за рецензенти за избор на помлад асистент во научната област заварување и заварени конструкции што ја покрива Институтот за заварување и заварени конструкции на Машинскиот факултет во Скопје.

На распишаниот конкурс од страна на деканот на Машинскиот факултет во Скопје, објавен во дневните весници "Дневник" и "Коха" на 16.11.2011 година, се пријавија следниве кандидати:

1. м-р Филип Здравески, дипл. маш. инж.
2. м-р Зоран Терзиќ, дипл. маш. инж.

Врз основа на доставените податоци за кандидатите, нивната досегашна стручно-научна и друга ангажираност, изработените и објавени трудови и друга документација, како и од личното познавање и следење на развојот на кандидатите за време на студиите до денес, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. М-р Филип Здравески, дипл. маш. инж.

1.1 Биографски податоци

Кандидатот Филип Здравески е роден на 25.6.1985 год. во Скопје. Основно училиште завршил во "Кузман Јосифоски-Питу" (1-4 одделение) и "Панајот Гиновски" (5-8 одделение) со одличен успех. Средното образование го има завршено во природно-математичката гимназија "Раде Јовчевски-Корчагин" во Скопје, исто така, со одличен успех. Во учебната година 2004/05 се запишал на Машинскиот факултет во Скопје на насоката моторни возила. Додипломските студии ги има завршено во 2008 година. Дипломската работа од областа на машинските конструкции со наслов "Контролна пресметка на кукиште од менувач со примена на МКЕ" ја одбрал на 26.9.2008 година со оценка 10,00 (десет). Во текот на студирањето испитите ги има положено со просечна оценка од 10,00 (десет) (42 предмета + дипломска работа со вкупно остварени 240 ЕКТС кредити). Кандидатот е прогласен за најдобро дипломиран студент во својата генерација од страна на деканот на МФС.

Добитник е на признание "Златен паричник" од Универзитетот "Св. Кирил и Методиј", наградата "Инженерски прстен" од Инженерската институција на Македонија, наградата најдобро дипломиран студент од Фондацијата "Димитар Стамболиев", стипендија од Владата на РМ за талентирани студенти, ослободен од плаќање школарина за додипломски студии како најдобар студент. Кандидатот за време на студиите учествувал на првата студентска практика организирана од страна на „Johnson Controls“ во инженерскиот центар во Тренчин, Р. Словачка. По дипломирањето, од Машинскиот факултет кандидатот е награден со бесплатни постдипломски студии.

По дипломирањето се вработил во АД “ФАКОМ”, компанија за проектирање и изведба на челични конструкции и машинска опрема. Работел на позицијата независен проектант во проектантското биро на ФАКОМ ИНЖЕНЕРИНГ, машинска група под раководство на тех. дир. Раде Јакимовски. На ова работно место работел 6 месеци.

Постдипломските студии ги продолжил на програмата за материјали, заварување и конструктивно инженерство под раководство на вонр.проф. д-р Димитри Козинаков како ментор на студиите.

Постдипломските студии ги завршил со одбрана на магистерската теза “Анализа на однесувањето на предзатегнати носечки структури за стаклени фасади под дејство на оптоварување од ветер” на 7.10.2009 година со оценка 10,00 (десет). Постдипломската студиска програма која опфаќа 7 предмети (по 6 ЕКТС-кредити) и магистерски труд (18 ЕКТС-кредити) ги има положено со просечна оценка 10,00 (десет) (вкупно 60 ЕКТС-кредити).

Кандидатот добил признание за прв дипломиран магистер на технички науки од страна на деканот на Машинскиот факултет и признание за придонес во развојот на Машинскиот факултет по повод прославата на 50-годишнината од неговото формирање. Кандидатот Филип Здравески е добитник на стипендија од страна на Словачката влада за докторантските студии во 2010 год. на Словачкиот универзитет за технологија-Машински факултет во Братислава.

По магистрирањето, Филип Здравески се вработил во “Мерно регулациона техника и телекомуникации”-ДОО како администратор во лабораториите за маса, притисок и температура. На ова работно место работел до април 2010 година.

Во април 2010 година, кандидатот Филип Здравески се вработил во Фабриката за катализатори „Johnson Matthey-Macedonia“ како инженер-раководител на проект. Во октомври 2010 година Филип Здравески е унапреден на функцијата проект-инженер во европскиот проектен тим на „Johnson Matthey“ со седиште во Royston. Работните обврски на кандидатот се воспоставување на техничките подобрувања “sharing best knowledge” во европските производни погони на Johnson Matthey catalyst division. Кандидатот е на оваа функција до денес.

Од странските јазици ги владее англискиот за што има приложено FC-диплома и српскиот.

Во научната област, кандидатот покажал интерес за примена на методот на конечни елементи за пресметка на физичките појави, особено од областа на јакоста и носечките структури. Кандидатот знае да се служи со MS Windows 7, Microsoft Office, Autodesk products, SolidWorks 2011 full package, ANSYS, Control Logix PLC-ladder Logics for Allen Bradlly и др.

1.2 Стручни и научни трудови и други активности

Од приложените документи на кандидатот Филип Здравески, како стручни трудови се издвојуваат неговиот магистерски труд “Анализа на однесувањето на предзатегнати носечки структури за стаклени фасади под дејство на ветер”, како и дипломската работа “Контролна пресметка на куќиште на менувач со примена на МКЕ”. Кандидатот Филип Здравески покажува интерес за примена и усовршување на знаењата од областа на нумеричкото моделирање на физички системи со методот на конечни елементи.

Во рамките на компаниите во кои работел и компанијата во која моментално работи, кандидатот има конструирано и изведено голем број на инженерски комплексни инсталации како што се: челични конструкции, верификации и калибрации на мерни ќелии, колски ваги, притисочни уреди, температурни давачи (термопарови),

цевководи за компримиран воздух, систем за оптимизирање на потрошувачка на тунелска печка за калцинирање, системи за вентилација и екстракција, оптимизирање на цевковод за снабдување со ладна вода со повеќе потрошувачи, PLC-апликации и многу други изведени решенија.

2. М-р Зоран Терзиќ, дипл. маш. инж.

2.1 Биографски податоци

Кандидатот Зоран Терзиќ е роден на 6.12.1985 година во Скопје. Дел од основното образование го завршил во Р.Србија, а дел во Скопје. Средното образование го завршил во природно-математичката гимназија “Раде Јовчевски-Корчагин”, со континуиран одличен успех. На Машинскиот факултет во Скопје се запишал во учебната 2004/05 година, а дипломирал во 2008 година на насоката производно инженерство со просек 9,50, како најдобар во генерацијата на неговата насока.

Во текот на три студиски години бил ангажиран како демонстратор по предметите: статика, механизми, техничка механика и машинска обработка и производни системи. Континуирано во текот на студиите е добитник на пофалници за постигнат одличен успех од Деканатот на МФС.

Во 2007 година бил на студентска практика во Тренчин, Словачка, како дел од истражувачкиот тим во инженерскиот центар на фабриката „Донсон контролс“.

Од јануари 2009 година е вработен во фирмата „Макаутостар“, овластен претставник на „Мерцедес бенц“, дел од Дајмлер-групацијата, во Одделот за постпродажба. Во текот на работењето се има здобиено со повеќе сертификати за извршени стручни обуки.

Од странските јазици ги владее англискиот, германскиот и српскиот, за што има добиено соодветни дипломи и сертификати.

На магистерски студии на насоката индустриско инженерство и менаџмент се запишал во учебната 2008/09 година, и со највисоки оценки ги положил сите предмети во 2010 година. Темата на магистерскиот труд, „Анализа на ефикасноста на дистрибутивните канали со посебен осврт на случајните нарачки“, со највисока оценка ја одбрал на 13.10.2011 година.

2.2 Други активности на кандидатот

Во 2008 година бил активен учесник во проектот на УСАИД за конкурентност - Електронска библиотека; во 2007- учесник во Business Start-Up Center семинар, Универзитет “Св. Кирил и Методиј“, Скопје; 2006, член на IAESTE (организација за студентска размена); од 2002 до 2004 година, член на одбојкарскиот клуб “Фершпед Работнички“, Скопје; 2001 – 2003, член на Централниот шаховски клуб, Скопје; во 2011 се стекнал со сертификати за завршени обуки од Mercedes-Benz- Daimler групација; 2010, сертификат за менаџирање на лимаро-фарбарски сервис-PPG, Athens; 2008, пофалница за постигнат одличен успех во студиската година од Деканатот на МФС; 2007, Johnson Controls Certificate of Accomplishment; 2007, стипендија од средствата на Фондот за талентирани студенти при Министерството за наука на Р.Македонија; 2007, пофалница за постигнат одличен успех во студиската година од Деканатот на МФС; 2006, стипендија од средствата на Фондот за талентирани студенти при Министерството за наука на

Р.Македонија; 2006, пофалница за постигнат одличен успех во студиската година од Деканатот на МФС; 2005, стипендија од средствата на Фондот за талентирани студенти при Министерството за наука на Р.Македонија; 2005, пофалница за постигнат одличен успех во студиската година од Деканатот на МФС; 2003, University of Cambridge First Certificate in English (ESOL); 1998 – 2004, дипломи и пофалници добиени на градски и републички натпревари по математика, географија, историја и книжевност.

3. Анализа и споредба на пријавените кандидати

Врз основа на поднесените пријави на кандидатите м-р Филип Здравески, дипл. маш. инж. и м-р Зоран Терзиќ, дипл. маш. инж., имајќи го предвид Правилникот за единствените критериуми и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, двајцата кандидати ги исполнуваат условите кои се однесуваат на успехот и владеењето на еден од светските јазици. Кандидатот Филип Здравески ги завршил додипломските студии со извонредна просечна оценка 10 (десет), а кандидатот Зоран Терзиќ исто така со одличен просечен успех од 9,50. За познавањето на странски јазици, кандидатите имаат приложено соодветни сертификати. Со анализа и споредба на пријавените кандидати во однос на критериумот покажување способност за наставна и научно-истражувачка дејност и интерес кон областа за која конкурираат ги даваме следниве констатации:

Кандидатот м-р Филип Здравески, дипл. маш. инж., својот интерес за научната област заварување и заварени конструкции што ја покрива Институтот за заварување и заварени конструкции на Машинскиот факултет во Скопје го истакнал со запишувањето на постдипломските студии на програмата материјали, заварување и конструктивно инженерство, завршувајќи ги студиите со одлична просечна оценка 10,00 (десет). Постдипломските студии ги завршил со одбрана на магистерската теза “Анализа на однесувањето на предзатегнати носечки структури за стаклени фасади под дејство на оптоварување од ветер” со оценка 10,00 (десет).

Со одредени искуства од областа на проектирање и изведба на челични конструкции и машинска опрема се стекнал со вработувањето во АД “ФАКОМ”, работејќи на позицијата независен проектант во проектантското биро на ФАКОМ ИНЖЕНЕРИНГ.

Кандидатот м-р Зоран Терзиќ, дипл. маш. инж., по дипломирањето својот интерес го насочил на насоката индустриско инженерство и менаџмент каде што ја одбрал темата на магистерскиот труд, “Анализа на ефикасноста на дистрибутивните канали со посебен осврт на случајните нарачки”, со одлична оценка 10,00 (десет). Од јануари 2009 година е вработен во фирмата „Макаутостар“, овластен претставник на „Мерцедес бенц“, дел од Дајмлер-групацијата, во Одделот за постпродажба. Во текот на работењето се има здобиено со повеќе сертификати за извршени стручни обуки.

Неспорно е дека се работи за двајца извонредни кандидати кои ги исполнуваат основните услови според критериумите од Правилникот за единствените критериуми и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје. Сепак, имајќи го предвид третиот услов кој се однесува на критериумот покажување способност за наставна и научноистражувачка дејност и интерес кон областа за која кандидатите конкурираат, предност му даваме на м-р Филип Здравески, дипл. маш. инж.

ЗАКЛУЧОК

Во согласност со Законот за високото образование, Правилникот за единствените критериуми и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, како и Правилникот за внатрешните односи и работењето на Машинскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, а имајќи го предвид сето она што е речено во рефератот, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, кандидатот м-р Филип Здравески, дипл.маш.инж., да биде избран во звањето ПОМЛАД АСИСТЕНТ во научната област заварување и заварени конструкции.

Комисија

1. Проф.д-р Јован Гочев, Машински факултет - Скопје, с.р.
2. Вонр.проф.д-р Димитри Козинаков, Машински факултет - Скопје, с.р.
3. Проф.д-р Зоран Богатиноски, Машински факултет - Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ПОМЛАД АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТОТ
МИКРОБИОЛОГИЈА СО ПАРАЗИТОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на членот 132 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 115/10, 171/11 и 51/11), членовите 42-48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје со Анекс 1 и Анекс 2 (Универзитетски гласник бр.173) и конкурсот за избори објавен на 29.9.2011 година, Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје на својата X редовна седница одржана на 27.10.2011 година донесе Решение бр. 02-5078/32 од 31.10.2011 година за формирање на Рецензентска комисија за избор на еден помлад асистент по предметот микробиологија со паразитологија, во состав:

- проф д-р Милена Петровска,
- проф д-р Никола Пановски,
- проф д-р Кака Поповска.

На конкурсот се пријавени четири кандидати, и тоа: д-р Кирил Михајлов, д-р Георги Ефтимовски, д-р Весна Стојкова и д-р Бранка Петровска. По разгледувањето на поднесената документација на кандидатите, Рецензентската комисија го дава следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Кирил Михајлов

Д-р Кирил Михајлов е роден на 2.5.1981 година во Скопје, каде што завршил основно и средно образование, а Медицинскиот факултет во Скопје го завршил во 2007 година со просечна оценка 8,5. Стручниот испит за доктори го положил во 2008 година и се стекнал со основна лиценца за работа. Истата година ја започнал специјализацијата по микробиологија со паразитологија. Од јули 2011 година е прифатен како волонтер на Институтот за микробиологија и паразитологија, Медицински факултет, УКИМ, Скопје. Член е на Здружението на микробиолози при МЛД и активно учествува во работата на Здружението, посетувајќи ги стручните состаноци, што се гледа според приложените седум сертификати за учество (Скопје, април, 2008; Скопје, ноември 2009; Скопје, април 2010; Скопје, јуни 2010; Дојран, септември 2010; Скопје, декември 2010; Скопје, мај 2011); . Учествовал на три конгреси и тоа како слушател (6-ти Конгрес „Микробиологија Балканика 2009“ и 4-ти Конгрес на микробиолозите на Македонија, Охрид, октомври 2009 година), и коавтор, односно автор на постери (18-тиот Конгрес на докторите на Македонија, јуни 2011 и 7-миот Конгрес „Микробиологија Балканика 2011“, октомври 2011, Белград, Србија). Според приложената документација учествовал и на тренингот на

Merck одржан во Скопје во март 2010 година. Активно се служи со англискиот јазик и јазиците на поранешните републики на СФРЈ.

За време на студиите активно учествувал во работата на Меѓународната федерација на медицински студентски асоцијации (IFMSA) и реализирал професионални студентски размени во болницата „Св Лукас“ во Малта и Клиничкиот центар во Белград, Србија.

Во 2007 година работел како медицински претставник за компаниите Агенција за медицински иновации (Agency for Medical innovations- АМИ) од Австрија и COOK Medical од САД и завршил курс за обука на АМИ во Австрија за презентација на нивни производи, како и семинар на компанијата COOK Medical за презентација на импланти од биоматеријал, потрошен материјал и опрема за гинекологија и урологија, одржан во Србија.

Во текот на специјализацијата и волонтерската работа на Институтот за микробиологија и паразитологија учествувал во приготвувањата и изработката на неколку научно-стручни трудови, како коавтор и автор на еден труд. Еден од коавторските трудови е објавен во медицинско списание, а три се презентирани како постери на конгреси во Р. Македонија (18-ти Конгрес на докторите на Р. Македонија, Охрид, јуни, 2011) и надвор од неа (7-миот Конгрес „Микробиологија Балканика 2011“). Трудот на кој е носител е презентирани на 7-миот Конгрес „Микробиологија Балканика 2011“ година во Белград, Србија.

Трудови за рецензирање:

1. Katja Popovska, M.Zdravkovska, V. Gerasimovska, **K.Mihajlov**, B. Blazevska, K. Icev. Evaluation of different methods for hygienic microbiological control from the working surface in the microbiological laboratories. Macedonian Journal of Medical Sciences, 2011, sep 30<4(3)>240-244 (<http://www.mjms.ukim.edu.mk>)

Трудот се однесува на лабораториската микробиолошка контрола на контаминираноста на лабораторискиот простор со потенцијално патогени микроорганизми кои можат да бидат ризични за персоналот во микробиолошките лаборатории. Споредени се техниките на собирање и инокулирање на хранителните подлоги и извлечени се соодветни заклучоци.

2. Грданоска Т., **К. Михајлов**, К. Ицев, Г. Миревска, И. Кондова Топузовска, Е. Трајковска-Докиќ, М. Петровска, Д. Докиќ, Н. Пановски. Серумски имун одговор кон најчестите предизвикувачи на атипични пневмонии – наше искуство со Pneumo-slide тестот. XVIII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, 15-18 јуни 2011, Охрид, Р. Македонија, Македонски медицински преглед, 2011, год:65 (supl.81), стр.50.

Трудот претставува сумиран извештај од серолошката дијагностика на атипични пневмонии предизвикани од бактерии и вируси, која е извршена на Институтот за микробиологија и паразитологија. Презентацијата на конгрес на лекари го класифицира во корисен за секојдневната практика на докторите од примарна здравствена заштита.

3. **K. Mihajlov**, T.Grdanoska, P. Zafirovska, B. Jaglikovski, E. Trajkovska-Dokic, M. Petrovska, Z. Cekovska, D. Dokic, I. Kondoiva-Topuzovska, S. Georgievska-Ismail, N. Panovski. Serological diagnosis of atypical

pneumonia caused by *Legionella pneumophila*: an annual survey. VII Congress Microbiologia Balkanica 2011 VIII Congress Micromed, Belgrade, October, 2011

Во трудот е прикажан наодот на сероконверзијата кон антигените на атипичната бактерија *Legionella pneumophila*, потенцијален предизвикувач на пневмонија кај рутински испитувана популација. Според прикажаните податоци може да се извлечат соодветни заклучоци за застапеноста на овој причинител и дистрибуцијата по месеци во текот на годината.

4. T.Grdanoska, P. Zafirovska, B. Jaglikovski, I. Pavlovska, B. Zafirova, **K. Mihajlov**, E. Trajkovska-Dokic, M. Petrovska, Z. Cekovska, I. Kondoiva-Topuzovska, S. Georgievska-Ismail, N. Panovski. Association of immune response to *Chlamydia pneumoniae* to inflammatory markers of cardiovascular diseases. VII Congress Microbiologia Balkanica 2011 VIII Congress Micromed, Belgrade, October, 2011.

Целта на трудот е да се анализира евентуално постојна асоцијација на инфекцијата со *Chlamydia pneumoniae* и инфламаторните маркери (Ц-реактивен протеин) за кардиоваскуларна болест што има научно значење и претставува област на која се уште треба да се работи. Во прикажаните резултати докажана е статистички сигнификантна асоцијација на параметрите меѓу контролната група и групата на пациенти со акутен коронарен синдром.

Д-р Георги Ефтимовски

Д-р Георги Ефтимовски е роден на 27.5.1977 година во Скопје. Основно, средно образование, Медицински факултет (2005 година, со просечна оценка 7,15) и специјализација по микробиологија со паразитологија (2011 година) завршил во Скопје. Член е на Лекарската комора на Македонија, како и на Здружението на микробиолози при МЛД. Учествовал на стручните состаноци на Здружението на микробиолози и на 6-тиот Конгрес „Микробиологија Балканика 2009“ и 4-тиот Конгрес на микробиолозите на Македонија. Коавтор е на еден труд презентиран на 4-тиот Конгрес на микробиолозите на Македонија, Охрид, октомври 2009. Активно се служи со англискиот, грчкиот и јазиците на поранешни републики на СФРЈ.

Д-р Весна Стојкова

Д-р Весна Стојкова е родена на 27.1.1984 година во Струмица. Основно и средно образование завршила во Струмица, а Медицинскиот факултет во Скопје го завршила во 2009 година со просечна оценка 8,7. Истата година го положила стручниот испит за доктори, се стекнала со основна лиценца за работа и во 2010 година започнала специјализација по микробиологија со паразитологија. Од јули 2011 година е прифатена како волонтер на Институтот за микробиологија и паразитологија, Медицински факултет, УКИМ, Скопје. Член е на Здружението на микробиолози при МЛД и активно учествува во работата на Здружението, посетувајќи ги стручните состаноци, што се гледа според приложениот сертификат за учество и дневниот ред на стручниот состанок со наслов „Дваесет години употреба на азитромицинот“, на кој е коавтор на изнесената презентација.

Активно се служи со англискиот јазик, јазиците на поранешните републики на СФРЈ, а има познавања и од шпанскиот јазик.

Добитник е на државна стипендија за талентирани ученици во 2000 година, а во текот на студиите користела стипендија за талентирани студенти во периодот од 2002 до 2008 година. По дипломирањето волонтерски работела во Општа болница Струмица во периодот од јануари до јули 2009 година, потоа како доктор на медицина во ПЗУ Ели-Медика Струмица во периодот од октомври 2009 до јуни 2010 година.

Во текот на специјализацијата на Институтот за микробиологија и паразитологија учествувала во изработката на три научно-стручни труда, од кои два се презентирани како постери на 7-миот Конгрес „Микробиологија Балканика 2011“ во октомври, во Белград, Србија, а еден е презентиран усно на состанокот на Здружението на микробиолози „Дваесет години употреба на азитромицинот“, во октомври 2011 во Охрид.

Трудови за рецензирање:

1. Z. Cekovska, A. Kaftandzieva, M. Petrovska, **V. Stojkova**, N. Panovski. Methicillin resistant *Staphylococcus aureus* in University Clinics in Skopje in the last two years. VII Congress Microbiologia Balkanica 2011 VIII Congres Micromed, Belgrade, October, 2011.

Во трудот се анализирани наодите од лабораториите на Институтот за микробиологија и паразитологија за изолацијата на метицилин резистентниот златен стафилокок. Трудот има несомнена стручна вредност за застапеноста на оваа бактерија.

2. M. Jurhar Pavlova, **V. Stojkova**, G. Jankoska, Z. Cekovska, M. Petrovska. Subcutaneous Dirofilariosis - case report. VII Congress Microbiologia Balkanica 2011 VIII Congres Micromed, Belgrade, October, 2011

Трудот претставува корисен извештај за случај на пациент со субкутана диروفиларијаза, клиничките манифестации и употребените лабораториски постапки за докажување.

Д-р Бранка Петровска

Д-р Бранка Петровска е родена на 24.3.1986 година во Скопје. Основно и средно училиште завршила во Скопје. Медицинскиот факултет во Скопје го завршила во 2010 година со просечна оценка 9,91. По полагањето на стручниот испит за доктори во 2010 година се стекнала со Основна лиценца за работа. Во мај 2011 година ја започнала специјализацијата по микробиологија со паразитологија. Работи како волонтер во Институтот за јавно здравје на Р. Македонија од февруари 2011 година до денес. Активно се служи со англискиот јазик и јазиците на поранешните републики на СФРЈ, а има базични познавања од германскиот јазик.

Во текот на студиите учествувала во работата на 31. и 32. Интернационален медицински научен конгрес, организирани од Македонската медицинска асоцијација на студенти во 2008 и 2009 година, со два труда на кои е автор и еден на кој е коавтор. Член е на Националната фондација за трансплантација и учесник на научната работилница „Жолто бебе“ во 2010 година. Учествовала на стручни состаноци на Здружението на детски хирурзи на Македонија (2010 година), Здружението на педијатри на Р. Македонија (Гостивар, 2010 година; Скопје, 2011 година; обука:

Превенција од насилство), Здружението на лекарите по општа медицина (во периодот од ноември 2010 до март 2011 година), Првиот симпозиум за матични клетки и регенеративна медицина со интернационално учество (Скопје, 2011 година), Здружението на микробиолозите на Македонија (Скопје, мај, 2011 година)

Трудови за рецензирање:

1. **Branka Petrovska**, S. Ivanoski, Z. Trajkovski (mentor). Non-invasive treatment of hydronephrotic horseshoe kidney in adult. 31st International Medical Scientific Congress, 22-25 May 2008, Ohrid, Macedonia, Abstract Book, p. 64

Во трудот е прикажан случај на пациент со хидронефроза, одредени клинички манифестации, рендгенграфски, компјутеризирани томографски и ултрасонографски процедури за дијагноза и соодветен хируршки третман за надминување на состојбата. Трудот е едукативен за студенти и за доктори по медицина и прикажува интересно професионално искуство.

2. **Branka Petrovska**, S. Ivanoski, Z. Trajkovski (mentor). Child with recurrent low-respiratory infection, after oesophageal stenting in corrosive oesophagitis. 32st International Medical Scientific Congress, 14-17 May 2009, Ohrid, Macedonia, Abstract Book, p. 16

Трудот прикажува случај на дете со рекурентна долгореспираторна инфекција по стентиран корозивен езофагитис и масивна билатерална пневмонија, со опис на дијагностичките и терапевтските постапки и претставува корисен и едукативен приказ за студенти и доктори по медицина.

3. Stevan Ivanoski, **B. Petrovska**, Doc d-r Mile Petrovski (mentor). Minimal invasive treatment of testicular varicocele in childred. 32st International Medical Scientific Congress, 14-17 May 2009, Ohrid, Macedonia, Abstract Book, p. 21

Прикажани се искуствата од новововедуван лапароскопски третман на варикоцела кај деца и добиените резултати од третманот.

ЗАКЛУЧОК

По разгледувањето на сите доставени документи на кандидатите кои аплицирале на конкурсот, Рецензентската комисија констатира дека кандидатите **д-р Кирил Михајлов**, **д-р Весна Стојкова** и **д-р Бранка Петровска** ги исполнуваат условите за избор во звањето помлад асистент, со постигнатиот просечен успех во текот на студирањето над 8, интересот за научноистражувачка работа, покажан преку учеството во изготвување на стручни и научни трудови во текот на студирањето и во текот на специјализацијата по медицинска микробиологија и паразитологија, како и учеството на стручни состаноци и конгреси од областа на микробиологијата и медицината. Кандидатот **д-р Георги Ефтимовски** не ги исполнува условите за избор заради просекот од студирањето, кој е под 8.

Членовите на Рецензентската комисија **проф д-р Милена Петровска** и **проф д-р Кака Поповска** му даваат предност на кандидатот **д-р Кирил Михајлов** заради покажаниот интерес и активности во изработка на стручни и научни трудови.

Проф д-р Никола Пановски и дава предност на кандидатката **д-р Бранка Петровска** поради значително подобриот успех во текот на студиите на Медицинскиот факултет во Скопје, просек на студиите од 9,91, во однос на другите двајца кандидати.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Милена Петровска с.р.
2. Проф. д-р Никола Пановски с.р.
3. Проф. д-р Кака Поповска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ „СПЕКТРАЛНИ ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОГРАФСКИ АБНОРМАЛНОСТИ ВО ОДНОС СО КЛИНИЧКИТЕ ОСОБЕНОСТИ КАЈ ШИЗОФРЕНИ И БИПОЛАРНИ АФЕКТИВНИ РАСТРОЈСТВА“, ИЗРАБОТЕНА ОД Д-Р НЕНСИ МАНУШЕВА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата 10. редовна седница одржана на 27.10.2011 г., по предлог на Научниот одбор формира Комисија за оценка на докторската дисертација под наслов „Спектрални електроенцефалографски абнормалности во однос со клиничките особености кај шизофрени и биполарни афективни растројства“ од д-р Ненси Манушева, вработена во ЈЗУ Универзитетска клиника за психијатрија Скопје.

Комисијата е во состав:

1. Проф. д-р Весна Пејоска Герасова
2. Проф. д-р Вера Петрова
3. Проф. д-р Нада Поп Јорданова

По разгледувањето на доставениот текст, РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА има чест до Наставно- научниот совет да го достави следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација СПЕКТРАЛНИ ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОГРАФСКИ АБНОРМАЛНОСТИ ВО ОДНОС СО КЛИНИЧКИТЕ ОСОБЕНОСТИ КАЈ ШИЗОФРЕНИ И БИПОЛАРНИ АФЕКТИВНИ РАСТРОЈСТВА претставува самостоен труд презентирани на 163 страници и додаток на објавените трудови, со приложени 63 табели, 21 графикон и 7 слики. Материјалот е изложен во 8 поглавја распоредени последователно, а содржината е поткрепена со библиографија од 172 референци.

Воведот е соодветно конципиран во последователни целини кои се надоврзуваат една на друга и во кои е изложена суштината на понатамошните иследувања. Даден е преглед на досегашните иследувања на електроенцефалографските (ЕЕГ) промени кај психичките растројства од интерес за темата. Прикажан е развојот на квантифицираната анализа на ЕЕГ промените кај шизофренија и биполарното

афективно растројство (БАР). Ставен е акцент на актуелноста на темата во смисол дека постојат одредени електрофизиолошки субтипови на психотичните состојби.

Во второто поглавје, **Предмет на истражувањето**, опишани се актуелностите на полето на применетата психофизиологија, особено во однос на спектралните ЕЕГ карактеристики кај пациенти со шизофренија и БАР во однос на клиничката симптоматологија.

Во третото поглавје, **Цели**, тие се јасно дефинирани и одредени се:

1. Спектралните ЕЕГ разлики меѓу групите пациенти со шизофренија и БАР и здравите испитаници.
2. Особеностите на спектралните ЕЕГ абнормалности кај шизофрените растројства во однос на позитивниот и негативниот синдром.
3. Особеностите на абнормалностите во ЕЕГ спектрумот кај биполарните афективни растројства во однос на депресивната и манична симптоматологија.
4. Корелации на регистрираните ЕЕГ абнормалности во однос на презентираната психопатологија кај шизофрените и биполарните афективни растројства.
5. Корелации на ЕЕГ промените со карактеристиките на болеста, претходниот медикаментозен третман и херeditет.

Во четвртото поглавје, **Методи**, се гледа дека станува збор за проспективна рандомизирана клиничка студија. Истражувањето било спроведено во ЈЗУ Универзитетска клиника за психијатрија во Скопје. Студијата опфати 90 испитаници, во три испитувани групи од: 30 здрави субјекти, 30 пациенти со шизофренија и 30 пациенти со биполарно афективно растројство, кај кои била поставена дијагноза за психијатриско растројство по МКБ 10.

Истражувањето **методолошки** опфатило примена на следниве мерни инструменти:

1. клиничко интервју за проценка на социјалните/демографски карактеристики како и историја на болеста;
2. клинички скали за проценка: CGI (скала за глобална клиничка проценка); BPRS (кратка скала за психијатриска проценка); PANSS (скала за проценка на позитивниот и негативниот синдром кај шизофренија); YMRS (Јангова скала за проценка на манија) и HAM-D (Хамилтонова скала за депресија);
3. неврофизиолошко QEEG снимање и квантифицирана анализа на добиените податоци;
4. лабораториски анализи, невроимицинг иследувања (КТМ или МНР), психолошка екзаминација.

За **статистичката анализа** на добиените резултати била направена база на програмата SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) за Windows 13.0.

Во петтото поглавје, **Резултати**, презентирани се вредности за секоја група поединечно во вид на табели и графикони како и компарација меѓу иследуваните групи. Добиените резултати се организирано прикажани во однос на испитуваното растројство, како и според испитуваната психопатологија за соодветните корелации.

Во шестото поглавје, **Дискусија**, добиените резултати за сите испитувани групи и параметри авторката детално и критички ги анализира и ги компарира, користејќи ги

актуелните сознанија и веќе постојните стандарди, како и личното искуство во работата на ова поле. Дискусијата е водена според поставените цели и поткрепена со соодветни опсервации и современи податоци.

Во седмото поглавје, **Заклучоци**, авторката преку релевантни анализи и констатации добиени во текот на испитувањето на оваа студија го валоризира значењето на спектралните ЕЕГ абнормалности и примената на QEEG методата на полето на клиничката психијатрија, што суштински го истакнува стручниот придонес на дисертацијата.

Во последното поглавје е приложен списокот од современата **литература** од оваа проблематика составен од 172 референци, која е цитирана со прифатливи стандарди.

Додадени се и слики од примери на квантифицирана спектрална ЕЕГ анализа и скалите за клиничка проценка користени во изработката на дисертацијата.

Начинот на искажување на психијатрискиот, односно психофизиолошкиот проблем и научната мисла во приложената докторска дисертација е јасен, разбирлив, така што следењето на приложениот материјал е едноставно и покрај сложеноста и специфичноста на истражуваната област.

ЗАКЛУЧОК

Оценувајќи ја докторската дисертација **СПЕКТРАЛНИ ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОГРАФСКИ АБНОРМАЛНОСТИ ВО ОДНОС СО КЛИНИЧКИТЕ ОСОБЕНОСТИ КАЈ ШИЗОФРЕНИ И БИПОЛАРНИ АФЕКТИВНИ РАСТРОЈСТВА** на кандидатката д-р Ненси Манушева, можеме да констатираме дека таа во целост ги исполнува критериумите на самостојна истражувачка работа во која успешно е одговорено на поставените цели. Темата на докторската дисертација е од особен интерес поради тоа што со оваа проблематика покрај психијатрите се занимаваат и други професии: психолози, неврофизиолози и други. Спектралните ЕЕГ разлики меѓу лицата со шизофрени и биполарни афективни растројства се одредени од клиничката експресија на болеста како и од специфични психопатолошки детерминанти. Сеопфатната проценка на QEEG параметрите во овој труд создава основа врз која ќе се унапредува дијагностичкиот процес и ќе се креираат плановите за третман и терапија, особено кај дубиозните случаи.

ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци, **Рецензентската комисија** позитивно ја оценува докторската дисертација **СПЕКТРАЛНИ ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОГРАФСКИ АБНОРМАЛНОСТИ ВО ОДНОС СО КЛИНИЧКИТЕ ОСОБЕНОСТИ КАЈ ШИЗОФРЕНИ И БИПОЛАРНИ АФЕКТИВНИ РАСТРОЈСТВА** на кандидатка д-р Ненси Манушева и му

предлага на Наставно- научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да го прифати извештајот и да овозможи понатамошна постапка за јавна одбрана на дисертацијата.

Скопје, 29.11.2011 г.

Рецензентска комисија:

1. Проф. д-р Весна Пејоска Геразова с.р.
2. Проф. д-р Вера Петрова с.р.
3. Проф. д-р Нада Поп Јорданова с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ „КВАЛИТЕТ НА ЖИВОТ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ШИЗОФРЕНИЈА“, ИЗРАБОТЕНА ОД Д-Р Славица Арсова, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно- научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата 10. редовна седница одржана на 27.10.2011 г., по предлог на Научниот одбор формира Комисија за оцена на докторската дисертација под наслов „Квалитет на живот кај пациенти со шизофренија“ од д-р Славица Арсова, вработена во ЈЗУ Универзитетска клиника за психијатрија-Скопје.

Комисијата е во состав:

1. проф. д-р Весна Пејоска Герасова
2. проф. д-р Марија Ралева
3. проф. д-р Вера Даскаловска.

По разгледувањето на доставениот текст, РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА има чест до Наставно- научниот совет да го достави следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација **КВАЛИТЕТ НА ЖИВОТ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ШИЗОФРЕНИЈА** претставува самостоен труд презентира на 157 страници и додаток на објавените трудови, со приложени табели и графикон. Материјалот е изложен во 7 поглавја распоредени последователно, а содржината е поткрепена со библиографија од 84 референци.

Воведот е соодветно конципиран во последователни целини кои опфаќаат историски осврт, етиопатогенетски показатели, третман и епидемиолошки показатели за шизофреното растројство.

Во второто поглавје, „**Цели на трудот**“, тие се јасно дефинирани:

1. да се проследат можните разлики во психосоцијалното функционирање кај пациентите со шизофренија во зависност од полот, возраста, образованието и почетокот на растројството;
2. да се проследи влијанието на семејните и социјалните фактори во психосоцијалното функционирање на испитаниците со шизофренија;
3. низ структурирана клиничка и тестовна постапка да се проследи психосоцијалното функционирање кај пациентите со шизофрено растројство третирани со психосоциотераписки постапки во дневноболнички услови во однос на испитаниците кои се амбулантски третирани;
4. да се проследи поврзаноста и значењето на негативната и депресивната симптоматологија во психосоцијалното функционирање кај испитаниците со шизофрено растројство.

Во истото поглавје, „**Материјал и методи**“, се согледува дека станува збор за проспективно истражување, со вклучени 120 испитаници поделени во две групи. Испитуваната група е составена од 60 индивидуи кои боледуваат од шизофренија, според критериумите на МКБ 10, формирана по случаен избор од пациенти од обата пола кои се лекуваат во дневната болница на Клиниката за психијатрија и Психијатриската болница Скопје, дијагностицирани 2 години наназад и на редовна антипсихотична терапија, во тек на 6 месеци. Контролната група ја сочинувале 60 испитаници со шизофрено растројство кои ги исполнувале истите критериуми како и испитуваната група пациенти, а биле лекувани во тек на 6 месеци со амбулантски третман.

Во следниот дел од поглавјето прикажани се **методите** користени во текот на истражувањето и тоа во вид на следниве дијагностички инструменти:

1. стандардизирано клиничко интервју за поставување на дијагнозата и исклучување на други психијатриски растројства;
2. скала за клиничка проценка на изразеноста на шизофрената симптоматологија *PANSS(The positive and negative syndrome scale)Kay et al.1987;*
3. скала за клиничка проценка на изразеноста на депресивната симптоматологија, *Хамилтонова скала за депресија(HAMD)Hamilton, 1960*

4. скала за проценка на психосоцијалното функционирање и квалитетот на живот кај испитаниците, *PSP (Personal and social performance scale) Morosini PL, Magliano L, Brambila L et all, 2000;*
5. нестандардизиран прашалник за социодемографските карактеристики дизајниран за потребите на истражувањето.

За **статистичката анализа** на добиените резултати била направена база во програмата Statistica for Windows 7, 0 . За понатамошна обработка се користат адекватни статистички методологии.

Во четвртото поглавје, **Резултати**, презентирани се вредности за секоја група поединечно во вид на табели и графикони, како и компарација помеѓу иследуваните групи. Добиените резултати се организирано прикажани во однос на испитуваното растројство, како и според испитуваната психопатологија за соодветните корелации.

Во петтото поглавје, **Дискусија**, добиените резултати за сите испитувани групи и параметри авторката детално и критички ги анализира и ги компарира, користејќи ги актуелните сознанија и веќе постојните стандарди, како и личното искуство во работата на ова поле.

Во шестото поглавје, **Заклучоци**, авторката преку релевантни опсервации и констатации добиени во текот на испитувањето на оваа студија укажува на значајните разлики во личното и социјално функционирање на испитаниците со шизофренија во зависност од нивниот пол, возраст, образование, работен и брачен статус, како и на разликите во однос на нивната семејна поддршка, разликите во однос на присуството на негативната шизофрена и депресивна симптоматологија и го истакнува значењето на дневноболничкиот третман во подобрувањето на квалитетот на живеење во целост, што суштински го истакнува стручниот придонес на дисертацијата.

Во последното поглавје е приложен списокот од современата **литература** од оваа проблематика составен од 84 референци, која е цитирана со прифатливи стандарди.

Додадени се и скалите за клиничка проценка користени во изработката на дисертацијата.

Начинот на искажување на психијатрискиот, психолошкиот и социјалниот проблем и научната мисла во приложената докторска дисертација е јасен, разбирлив, така што следењето на приложениот материјал е едноставно и покрај сложеноста и специфичноста на истражуваната област.

ЗАКЛУЧОК

Оценувајќи ја докторската дисертација **КВАЛИТЕТ НА ЖИВОТ КАЈ ПАЦИЕНТИТЕ СО ШИЗОФРЕНИЈА** на кандидатката д-р Славица Арсова, можеме да констатираме дека таа во целост ги исполнува критериумите на самостојна истражувачка работа во која успешно е одговорено на поставените цели. Темата на докторската дисертација е од особен интерес поради тоа што со оваа проблематика, покрај психијатрите, се занимаваат и други професии: психолози, социјални работници и други здравствени работници. **Подобрувањето на квалитетот на живеење кај единките кои боледуваат од шизофрено растројство во правец на нивно реинтегрирање и ресоцијализирање е значаен не само за нив самите туку и за нивните семејства и поширокото општествено опкружување опфаќајќи ги сите сегменти на функционирање.**

ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци, **Рецензентската комисија** позитивно ја оценува докторската дисертација **КВАЛИТЕТ НА ЖИВОТ КАЈ ПАЦИЕНТИТЕ СО ШИЗОФРЕНИЈА** на кандидатката д-р Славица Арсова и му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да го прифати извештајот и да овозможи понатамошна постапка за јавна одбрана на дисертацијата.

Скопје, 30.11.2011 г.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Весна Пејоска Геразова с.р.
2. Проф. д-р Марија Ралева с.р.
3. Проф. д-р Вера Даскаловска с.р

Рецензија

Врз основа на член 63 од Законот за високото образование и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на својата X редовна седница, одржана на 27. 10. 2011 година, а по предлог на Научниот одбор донесе одлука за формирање на Комисија за оцена на **ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПСИХОМЕТРИСКА И НЕВРОФИЗИОЛОШКА ПРОЦЕНКА НА ЕГЗЕКУТИВНИТЕ ФУНКЦИИ КАЈ ДЕЦА СО ОПСЕССИВНО-КОМПУЛСИВНО И ХИПЕРКИНЕТСКО РАСТРОЈСТВО“** од м-р Татјана Зорчец пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав:

1. проф. д-р Марија Кутурец
2. проф. д-р Вера Петрова
3. проф. д-р Марија Ралева.

По внимателен преглед на изработената докторска дисертација, Комисијата го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Авторката во изработката на докторската дисертација под наслов **„ПСИХОМЕТРИСКА И НЕВРОФИЗИОЛОШКА ПРОЦЕНКА НА ЕГЗЕКУТИВНИТЕ ФУНКЦИИ КАЈ ДЕЦА СО ОПСЕССИВНО-КОМПУЛСИВНО И ХИПЕРКИНЕТСКО РАСТРОЈСТВО“**, се држи до планот кој содржи повеќе делови, вовед, цели на трудот, испитаници и методи, резултати, дискусија, заклучоци, 121 референца од соодветната област на интерес и работа, 11 научни трудови произлезени од докторската дисертација, објавени во домашни и странски списанија, распределено вкупно на 62/74 страници, со поткрепа на текстот од една слика, 22 табели и четири графיקони.

Во воведот, авторката се осврнува на историјатот на егzekутивните функции (ЕФ), досегашните познавања од оваа област, имено дефинирање на ЕФ, поделба, време на појава според возраста, возраст на најголем врв и друго, како и можноста за квалитативно и особено квантифицирање на сите овие психофизиолошки, како и психопатолошки кондиции. Авторката, истакнува дека во изминатите десет години, во научната јавност и клиничката практика, се забележува значајно зголемен интерес за дефинирање и мерење на ЕФ кај децата. Овие функции се поврзани со кортикалните мрежи во префронталниот кортекс и вклучуваат голем број на когнитивни процеси кои се одговорни за саморегулацијата на поведението и развојот на социјалните и когнитивните вештини кај децата, како и низа други карактеристики, со импликација врз работната меморија, инхибицијата на несоодветното однесување, како и соодветно насочување и одржување на вниманието кон целта, односно насоченото поведење. Според досегашните познавања, под егzekутивност се подразбира улога на некој кој одлучува за насоката на целите, акциите, командите, како и супервизија над процесите, за тие

успешно да се спроведат. Имено, теоретски, ЕФ се дефинираат како когнитивен систем кој врши контрола и менаџирање со другите когнитивни процеси. Овој концепт се употребува од психолозите и невронаучниците за да се опише збир на комплексни мозочни процеси кои се одговорни за планирањето, когнитивната флексибилност, апстрактното размислување, спроведување на правилата, иницирање на соодветно и инхибирање на несоодветно поведение, како и селектирање на релевантни сензорни информации, со неколку предетепани акции од страна на индивидуата, како: презентација на проблемот; креирање на план за разрешување на проблемот; спроведување на планот; и евалуација на крајното решение. Понатаму, авторката на трудот ги презентира дефинициите и сфаќањата за ЕФ од водечки невронаучници на денешнината како што е Јури Кропотов, и ја презентира неговата поделба на ЕФ во четири супфункции: активности на ангажирање, активности на инхибиција, работна меморија, и мониторирање, ценејќи дека ЕФ имаат огромно влијание врз човековиот капацитет да се научат нови информации, да се демонстрира она што веќе се научило и да се приспособува на нови средини и предизвици. Локализацијата на ЕФ, се смета дека е во фронталниот лобус, особено во префронталниот кортекс, последниот дел од мозокот кој ја достигнува матурацијата, при што се истакнуваат пет типа на состојби каде што рутинската активација на поведението нема да ги достигне оптималните перформанси, доколку овие регии се дисфункционални: нарушеност за планирање или донесување на одлуки; дисфункција за корекции на поведението; дисфункција за согледување на последиците од одредено поведение; дисфункција за воочување на опасност или технички отежнатите ситуации и дисфункција за инхибиција на научените одговори или одложување на потребите. Притоа ЕФ најчесто се активираат кога е неопходно да се надминат одговори кои инаку би биле автоматски изведени, предизвикани од стимулусите на надворешната средина. Понатаму во текстот, авторката на трудот го нагласува значењето на функционалниот развој на ЕФ во однос на возраста, а истовремено и постоење и појава на низа тешкотии поради недоволната прецизност на мерните инструменти за проценка на специфичните аспекти на ЕФ кај малите деца. Авторката на трудот, цени дека во оваа фаза на истражување на ЕФ најбитно е да се одржи континуитетот во проценката на ЕФ во раното детство, со цел да се поттикнат и студии за развој на саморегулацијата, при што нагласува дека денес успешно се употребуваат повеќе психометриски инструменти за проценка на ЕФ, како Stroop Color Word Task (SCWT) и Wisconsin Card Sorting Test (WCST), кои се употребени во оваа студија, како директни и формални тестови. Авторката, понатаму ја нагласува важноста на психометриската проценка на ЕФ, која засега не е стандардна процедура во психопатологијата на детската возраст. Истовремено, денес, во истражувачката и клиничката практика, се повеќе внимание се посветува и на неврофизиолошката проценка на ЕФ во текот на животниот век, кое е поврзано со бавниот развој на префронталниот кортекс, како што е нагласено и погоре. Неврофизиолошката проценка на ЕФ, како најразвиена метода за нивна проценка, се Event Related Potentials (ERPs), кој авторката ни го презентира во целост, со севкупните карактеристики, методолошките предности и очекувања во однос на перцепцијата, когницијата и поведението. Во понатамошниот дел од воведот, авторката се осврнува на повеќе состојби и кондиции каде што имаат удел ЕФ, но издвојува само две како област на интерес, со севкупните симптоми и

знаци, дефиниција, возрасна условеност и друго, како и искуството на повеќе експерти од тие области, дилеми, и друго, имено, опсесивно-компулсивно растројство (ОКР) и хиперкинетско растројство, како едни од најчестите развојни растројства.

Мотив за изработката, пак, на трудот, е наложен според интересот за оваа област, имено значењето на ЕФ како највисоки когнитивни процеси, за експерименталните и клиничките психолози, како и нивното влијание кај различни ментални растројства. Секако, најголема размисла се води околу можноста за нивно објективно и точно мерење, особено во развојниот период, а од друга страна е дилемата дали и како е можно да се спроведува тренинг и третман на дисфункционалниот егzekутивен систем кај овие растројства. Всушност, основните мотиви и предизвици, за оваа докторска дисертација се вовед и употреба на психометриските техники за проценка на ЕФ во детската популација, и истовремена психофизиолошка проценка, како стандардни процедури во детската популација во нашата земја.

Целите на трудот се јасно дефинирани, произлегуваат и се поврзани со важноста од мотивите на трудот и истражувањето, а тие би биле по следниот редослед: неврофизиолошка и психометриска проценка на ЕФ кај деца со ОКР и хиперкинетско растројство споредбено со контролна група од здрави деца, со помош на најсовремени психометриски и психофизиолошки инструменти за проценка на егzekутивните функции кај деца, обезбедени од психолози во Швајцарија.

Во делот што се однесува на дизајн на студијата, предмет и методи на работа, авторката дава опис на основните карактеристики на примерокот на испитаници на студијата, во која се вклучени деца на возраст од седум до 14 години ($11,25 \pm 18,60$), дијагностицирани за ОКР (30 деца) и хиперкинетско растројство (30 деца) ($10,45 \pm 22,2$), амбулантски и хоспитално третирани на оделот за психофизиологија при Клиниката за детски болести, во соработка со оделот за деца и младинци при Клиниката за психијатрија и Заводот за деца и младинци. Покрај поделбата на две групи, во испитувањето се вклучени и 30 здрави деца, кои во моментот на истражувањето немале психолошки растројства и тие се во функција на контролна група. Контролната група кореспондира со експерименталните групи според полот и возраста ($10,99 \pm 15,30$). Критериуми за инклузија на испитаниците во експерименталните групите се: деца на возраст од 7 до 14 години; дијагноза поставена според ICD-10; деца со интелектуални капацитети над 90; деца, кај кои не е вклучена фармакотерапија во моментот на изведувањето на проценката; согласност од страна на родителот/старателот за вклучување на нивните деца во студијата. Критериуми за исклучување на испитаниците од експерименталните групите се: деца со интелектуални капацитети под 90; деца на возраст под седум и над 14 години; деца со коморбидни состојби; деца кои не ја довршиле неврофизиолошката и психометриска проценка; деца за кои не е добиена согласност од родителот/старателот. Студијата е проспективна и за секој испитаник вклучен во студијата е спроведена планираната методологија на работа, имено психометриска

проценка на ЕФ и неврофизиолошка проценка. При првата средба со секој испитаник е спроведено детално интервју за текот, должината и степенот на клиничките симптоми, соодветна психометриска батерија на тестови, составена од Child Behavior Check List (CBCL), стандардизиран прашалник за проценка на поведението кај децата; Косови коцки за проценка на општите интелектуални капацитети т. е. аналитичко-синтетичкото и логичкото расудување; Beck Depression Inventory (BDI), самоописна скала составена од 21 ајтеми со повеќе понудени одговори, го мери присуството и степенот на депресивност; The Schedule for Affective Disorders and Schizophrenia for School-age Children (K-SADS), полуструктуриран прашалник за деца на возраст 6-18 години; ADD-H: Comprehensive Parent Scale (ACTeRS), составена од 24 прашања одговорени од страна на родителот, кој го проценува сопственото дете во четири категории: внимание, хиперактивност, социјална адаптивност и опозиционерство; SCWT невропсихолошки тест за проценка на менталната виталност и флексибилност, когнитивните вештини како насочување на вниманието, инхибирање на одредени автоматски одговори и нивно заменување со соодветни за поставените задачи; WCST, невропсихолошки тест за проценка на менталната флексибилност при промена на стимулусите, вниманието, работната меморија и визуелното процесуирање. Невропсихолошката проценка, пак, е спроведена со Computer Assisted Neuropsychological Diagnostics and Therapy (CANDIT) софтвер разработен во Институтот за невропсихологија, Цирих, Швајцарија. Психометриската проценка за секој испитаник била во траење од два часа. Неврофизиолошката проценка на испитаниците е спроведена преку: квантитативно електроенцефалографско (qEEG) снимање при кое Visual Continuous Performance Test (VCPT) е спроведен, од кој се екстрахирани ERPs. Електродите се поставени според 10-20 Интернационалниот систем, со употреба на капа со електроди од Electro-cap International Inc. Квантитативните податоци се добиени со помош на WinEEG софтвер. Артефактите се мануелно детектирани и коригирани. Авторката ја дообјаснува методологијата на работа, така што VCPT е модификација на визуелната Go/NoGo парадигмата со два стимулуса. Три категории на визуелни стимулуси се одбрани: 20 слики со животни, 20 слики со растенија и 20 слики со човечки фигури кои се придружени и со звук. Обидите се презентирани во парови од слики како “животно-животно” што е “Go-состојба”, “животно-растение” што е “NoGo-состојба”, “растение-растение” што е “игнорирај-состојба”, и “растение-човечка фигура” што е “нова-состојба”.

Во делот Статистички анализи и методи и обработка на добиените податоци и резултати, авторката стои на фактот дека базите на податоците се формирани со примена на специфични компјутерски програми за таа намена. Нивната обработка е реализирана со помош на стандардни дескриптивни и аналитички биваријантни и мултиваријантни методи. Така, резултатите што се добиени од психометриските инструменти во облик на скорови, се анализирани и споредени со соодветни норми за возраста и полот. На некои од психометриските инструменти (SCWT и WCST) сировите скорови се преточени во перцентили и Т-скорови, за потоа да се споредат со соодветни норми. Помеѓу двете групи на испитаници, за психометриските варијабли, е употребен Студентов *t*-тест за независни варијабли и АНОВА, со цел да се утврди значајност на разлики помеѓу

експерименталните групи. Студентовиот t -тест за независни варијалби и АНОВА се употребени и за утврдување дали постои статистички значајна разлика и помеѓу експерименталните и контролната група. Податоците од неврофизиолошката проценка, се реализирани преку VCPT, и компјутерски се конвертирани во нумерички вредности. Овие нумерички вредности потоа преку Фуриевата анализа се трансформирани и се споредувани со нормативната датабаза, со пресметка на З-скор; средна вредност и стандардна девијација и Пирсонов коефициент на корелација. Собраните податоци се прикажани табеларно и графички, а потоа се коментирани.

Во делот Резултати, во оваа научна студија, авторката нив ги презентира и ги дискутира под два наслова, како валидни и објективни податоци за неврофизиолошкото функционирање на егzekутивниот систем кај децата со ОКР и хиперкинетско растројство, имено, валидни и објективни податоци од психометриската евалуација за степенот на евентуалните дисфункции на егzekутивниот систем кај гореспоменатите групи на испитаници; со потврда за ефикасноста на батерија од неврофизиолошки и психометриски инструменти во проценка на ЕФ кај децата и нивно воспоставување како стандардна процедура во проценката на идните пациенти. Во истата глава, авторката реализира статистичка евалуација за психометриските и неврофизиолошките податоци помеѓу групите на испитаници.

Во делот Дискусија, авторката добиените согледувања и резултати, во однос на психометриските процени и неврофизиолошките за двете групи и контролната, ги споредува меѓусебно по повеќе параметри, како и во однос на оние објавени во литературата и познавањата од истоимената област на интерес, со определени заклучоци и идни очекувања во однос на повеќе ЕФ.

Во делот Заклучни согледувања, авторката, нагласува дека студијата претставува прво систематско истражување од овој тип во нашата земја, за овие два типа на растројства, со методологија и резултати споредливи со тие добиени надвор од границите на нашата земја. Применетите методи обезбедуваат прецизна дијагноза на ЕФ, за двете растројства со определени посебности, со посебности и во однос на полот и возраста, а добиените резултати обезбедуваат можност за понатамошно следење на пациентите со вакви растројства.

Во докторската дисертација приложена е литературна основа со референци на 121 адекватно цитиран научен труд, од познати автори и референтни списанија за дадената област на интерес и работа, што е во паралелизам со темата на докторскиот труд, а од докторската теза се произлезени 11 научни труда, објавени во домашни и странски списанија, чиј носител е самиот автор на докторскиот труд.

ЗАКЛУЧОК

Докторската дисертација од м-р Татјана Зорчец, под наслов **„ПСИХОМЕТРИСКА И НЕВРОФИЗИОЛОШКА ПРОЦЕНКА НА ЕГЗЕКУТИВНИТЕ ФУНКЦИИ КАЈ ДЕЦА СО ОПСЕССИВНО-КОМПУЛСИВНО И ХИПЕРКИНЕТСКО РАСТРОЈСТВО“**, е интересен, актуелен проблем и од практична важност, а со дизајнот на трудот, јасно поставените цели, изборот на материјал и методи на работа, добиените резултати, дискусијата и заклучните согледувања, ги задоволува и ги надминува принципите на јасен методолошки пристап во научноистражувачката работа.

ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци, Комисијата позитивно ја оценува изработената докторска дисертација под наслов **„ПСИХОМЕТРИСКА И НЕВРОФИЗИОЛОШКА ПРОЦЕНКА НА ЕГЗЕКУТИВНИТЕ ФУНКЦИИ КАЈ ДЕЦА СО ОПСЕССИВНО-КОМПУЛСИВНО И ХИПЕРКИНЕТСКО РАСТРОЈСТВО“** од м-р Татјана Зорчец и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, неа да ја прифати, и да овозможи понатамошна постапка со јавна одбрана на оваа докторска дисертација.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Марија Кутурец	с. р.
2. Проф. д-р Вера Петрова	с. р.
3. Проф. д-р Марија Ралева	с. р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК (ВО СИТЕ ЗВАЊА) ПО НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): ТИФЛОЛОГИЈА, ДЕФЕКТОЛОГИЈА, КЛИНИЧКА ДЕФЕКТОЛОГИЈА, РАН ТРЕТМАН И МЕТОДИКА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XXII редовна седница одржана на 24.XI 2011 година, донесе одлука за формирање на Рецензентска комисија за избор на наставник (во сите наставно-научни звања) по научните области (дисциплини): тифлологија, дефектологија, клиничка дефектологија, ран третман и методика.

Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Зора Јачова, проф. д-р Горан Ајдински и проф. д-р Ристо Петров, ценејќи ја укажаната доверба и по увидот во доставениот материјал, има особена чест на Наставно-научниот совет да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за избор на наставник (во сите звања) по научните области (дисциплини): тифлологија, дефектологија, клиничка дефектологија, ран третман и методика, објавен во весникот *Дневник* на 15. XI 2011, се пријави еден кандидат, д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ, доцент на Институтот за дефектологија при Филозофскиот факултет во Скопје.

Основни биографски податоци

Даниела Димитрова-Радојичиќ е родена во Велес на 30.12.1971 година. Основното образование го завршила во Велес, а средното образование во Штип. Во 1994 година дипломирала на Дефектолошкиот факултет во Белград, Србија. Во настојување да го гради својот професионален развој, во октомври 1995 година се запишала на постдипломските студии на Дефектолошкиот факултет во Белград.

Магистерскиот труд со наслов „Влијанието на ортоптичкиот третман на дивергентниот страбизам“ го одбранила во септември 2001 година и се стекнала со академски степен - магистер на дефектолошки науки, научна област тифлологија.

Во јануари 2007 година на Институтот за дефектологија при Филозофскиот факултет во Скопје го одбранила докторскиот труд со наслов: „Проценка и рехабилитација на функционалниот вид кај слабовидните деца“.

Во учебната 1994/95 работела како тифлолог во Државното училиште за рехабилитација на деца и младинци со оштетен вид „Димитар Влахов“ во

Скопје. Во април 1996 година е избрана за помлад асистент на студиите за дефектологија при Институтот за педагогија на Филозофскиот факултет во Скопје. Во јуни 2002 година била избрана за асистент на Институтот за дефектологија на Филозофскиот факултет во Скопје.

Во јуни 2007 година, д-р Димитрова-Радојичиќ е избрана за доцент на Институтот за дефектологија на Филозофскиот факултет во Скопје, за следните научни дисциплини на додипломските студии: дефектологија, ран третман и методика.

Од учебната 2010/2011 година е вклучена во реализација на наставата (менторски) и испитите на постдипломските студии како член на Советот на постдипломски студии на Институтот за дефектологија при Филозофскиот факултет во Скопје.

Доц. д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ својата афирмација на професионален план во изминатиот период ја градела тргнувајќи од практичното искуство во работата со деца со пречки во развојот, наставната работа со студентите и преку објавување на стручни трудови, учество на повеќе стручни советувања, семинари и симпозиуми со свои излагања и реализација на неколку студиски престои во странство.

Наставно-образовна дејност

Д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ работи на Институтот за дефектологија од 1996 година, прво како соработник, па потоа и како наставник. По изборот во звањето доцент во 2007 година, ангажирана е во изведување на наставата по задолжителните предмети тифлологија, рана интервенција на деца со пречки во развојот, методика на предучилишна воспитно-образовна работа со деца со пречки во развојот, методика на работа со слепи и слабовиди ученици 1 и 2, рана интервенција и едукација на деца со оштетен вид, а од академската 2008/2009, во изведување настава на изборниот предмет брајово писмо.

Д-р Димитрова-Радојичиќ е ангажирана и во реализацијата на наставата (менторски) и испитите на вториот циклус студии на Институтот за дефектологија, по предметите: новини во едукација и рехабилитацијата на лицата со визуелно оштетување, посебни програми во работата со визуелно оштетените лица, програмиран развој на визуелната перцепција кај слабовидните лица, инклузивно образование и комбинирани оштетувања.

Од изборот во звањето доцент до сега, кандидатката била ментор на 30 дипломски работи и била член во комисији за оцена и одбрана на научни трудови (4 докторски дисертации, 6 магистерски тези и 87 дипломски работи).

Доц. д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ била и член на Рецензентската комисија на универзитетскиот учебник „Домска воспитно-образовна работа“, Филозофски факултет, Скопје (2009).

Во согласност со членот 12 од Правилникот за критериумите и постапките за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, година XI, бр. 173 од 1 август 2011 година), доц. д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ остварила вкупно **91,8 поени од наставно-образовната дејност** со што го надминала минималниот број на поени (20) кои се неопходни за избор во звањето вонреден професор.

Научноистражувачка дејност

Доц. д-р Димитрова-Радојичиќ од изборот во звањето доцент е ментор на 3 магистерски тези.

Во 2006/2007 година учествувала во националниот проект за обука на наставниците од редовните училишта за *работа во училишта со ученици со посебни образовни потреби*, спроведен од Министерството за образование и наука и Светската банка.

Во 2009 година д-р Димитрова-Радојичиќ била раководител на Проектот за модернизација во образованието - обука на наставниците од редовните училишта за инклузија на децата со посебни потреби, спроведен од Министерството за образование.

Во текот на изборниот период како доцент, д-р Даниела Димитрова Радојичиќ има објавено четири труда со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор и два труда со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание:

- **Dimitrova-Radojichikj, D.**, Chichevska-Jovanova, C., 2007, Implementation of the Bologna Process at the Institute of special education and rehabilitation, *Journal of Special Education and Rehabilitation*, (3-4), p. 5-14.
- Chichevska-Jovanova, N., **Dimitrova-Radojichikj, D.**, 2007, Assessment of visual perception in students with special educational needs, *Journal of Special Education and Rehabilitation*, (3-4), p. 59-66.
- Chichevska-Jovanova, N., **Dimitrova-Radojichikj, D.**, 2009, Self evaluation of competences of the special educators and rehabilitators in the special institution, *Journal of Special Education and Rehabilitation*, (1-2), p.25-32.
- Novachevska, I., Dimchevska, I., Pavlovska, S., Chichevska-Jovanova, N., **Dimitrova-Radojichikj, D.**, 2011, Inclusive culture in pre-school institutions, *Journal of Special Education and Rehabilitation*, (1-2), p. 7-16.
- **Димитрова-Радојичиќ, Д.**, 2008, Развој на визуелната ефикасност кај децата со визуелно оштетување, *Годишен*

зборник на Филозофскиот факултет, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, стр. 569-581.

- **Димитрова-Радојичиќ, Д.,** Чичевска-Јованова, Н., 2009, Инклузивната култура во редовните училишта, *Годишен зборник на Филозофскиот факултет*, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, стр. 571-581.

Во периодот од 2007 година до 2011 година, д-р Димитрова-Радојичиќ има учествувано со трудови на повеќе научни-стручни собири со меѓународно учество. Преку овие предавања се презентирани резултатите од следниве истражувачки проблеми: проблеми на семејството: фокус на потребите на родителите на децата со пречки во развојот; социјални и семејни односи на децата со оштетен вид; компетенциите на дефектолозите во предучилишните установи, посебните училишта, редовните училишта и рехабилитационите установи; инклузијата на децата со пречки во развојот во Република Македонија; изработка на индивидуален образовен план за учениците со посебни образовни потреби.

Согласно со член 12 од Правилникот за критериумите и постапките за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, година XI, бр. 173 од 1 август 2011 година), доц. д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ остварила вкупно **43,7 поени од наставно-образовната дејност** со што го надминала минималниот број на поени (20) кои се неопходни за избор во звањето вонреден професор.

Стручно-апликативна дејност

Во периодот по изборот за доцент, д-р Димитрова-Радојичиќ се јавува како автор на стручната монографија *Визуелната ефикасност кај лицата со оштетен вид* (2011), во издание на Филозофскиот факултет во Скопје. Истражувањата што се прикажани во монографијата претставуваат плод на нејзината докторска дисертација. Овој ракопис претставува научно-педагошко дело изработено со научен критериум и педагошка сериозност, заснован врз досегашните резултати и достигнувања во сферата на хабилитација и рехабилитација на децата со оштетен вид. Монографијата со својата структура, физиономија и намена е од големо значење за студентите на додипломски и постдипломски студии на Институтот за дефектологија.

Во рамките на дејностите од поширок интерес, доц. д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ е член на интернационалниот уредувачки одбор на списанието „Дефектолошка теорија и практика“. Исто така, била член на научен и организациски одбор на повеќе меѓународни научни и стручни собири.

Д-р Димитрова-Радојичиќ била член на факултетската Комисија за научноистражувачка дејност (2007-2011). Во периодот од 2006 до денес е ЕКТС-координатор за студиската програма на Институтот за дефектологија.

Кандидатката д-р Димитрова-Радојичиќ, преку учеството во изготвување на адаптираната програма за подготвителната година 5-6 годишна возраст на деца со оштетен вид (2007)/МОН-Биро за развој на образованието, дава свој придонес во иновирањето на содржината на предметот методика на предучилишно воспитно-образовна работа на деца со пречки во развојот.

Во согласност со членот 12 од Правилникот за критериумите и постапките за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, година XI, бр. 173 од 1 август 2011 година), доц. д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ остварила вкупно **22,2 поена од наставно-образовната дејност** со што го надминала минималниот број на поени (5) кои се неопходни за избор во звањето вонреден професор.

Заклучок и предлог

Од наведените активности во извештајот се гледа дека станува збор за кандидатка која покажува извонреден професионален и педагошки капацитет со потврдени квалитети и компетенции во областите со кои се занимава. Според тоа, Комисијата со задоволство констатира дека кандидатката во целост ги исполнува сите услови наведени во конкурсот.

Од тие причини, со особена чест, членовите на Рецензентската комисија му предлагаат на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет, да ја избере д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ за наставник по научните области: тифлологија, дефектологија, клиничка дефектологија, ран третман и методика, во звањето вонреден професор.

Рецензенти

Проф. д-р Зора Јачова, с.р.

Проф д-р Горан Ајдински, с.р.

Проф. д-р Ристо Петров, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Даниела Благој Димитрова-Радојичиќ
Институција: Филозофски факултет/Институт за
 дефектологија
Научна област: тифлологија, дефектологија, клиничка
 дефектологија, ран третман и методика.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред бр.	Назив на активноста:	Поени
	Одржување на настава за прв циклус студии	
1.	Рана интервенција на деца со пречки во развојот (2+2), летен 2007/2008	1,2
2.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+6), летен 2007/2008	1,8
3.	Тифлологија (4+2), зимски 2007/2008	2,4
4.	Методика на предучилишно воспитно-образовна работа на деца со пречки во развојот (1+2), зимски 2007/2008	0,6
5.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 2 (3+4), зимски 2007/2008	1,8
6.	Рана интервенција на деца со пречки во развојот (1+2), летен 2008/2009	0,6
7.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+6), летен 2008/2009	1,8
8.	Тифлологија (4+2), зимски 2008/2009	2,4
9.	Методика на предучилишно воспитно-образовна работа на деца со пречки во развојот (1+2), зимски 2008/2009	0,6
10.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 2 (3+4), зимски 2008/2009	1,8
11.	Рана интервенција на деца со пречки во развојот (1+2), летен 2009/2010	0,6
12.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+4), летен 2009/2010	1,8

13.	Рана интервенција и едукација на деца со оштетен вид (3+6), зимски 2009/2010	1,8
14.	Тифлологија (4+2), зимски 2009/2010	2,4
15.	Методика на предучилишно воспитно-образовна работа на деца со пречки во развојот (1+0), зимски 2009/2010	0,6
16.	Методика на предучилишно воспитно-образовна работа на деца со пречки во развојот (1+0), летен 2009/2010- логопедија	0,6
17.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 2 (3+2), зимски 2009/2010	1,8
18.	Рана интервенција на деца со пречки во развојот (1+0), летен 2010/2011	0,6
19.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+7), летен 2010/2011	1,8
20.	Рана интервенција и едукација на деца со оштетен вид (3+7), зимски 2010/2011	1,8
21.	Методика на предучилишно воспитно-образовна работа на деца со пречки во развојот (1+2), зимски 2010/2011	0,6
22.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 2 (3+4), зимски 2010/2011	1,8
23.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+6), летен 2011/2012	1,8
Одржување на настава за втор циклус студии		
24.	Новини во едукацијата и рехабилитацијата на лицата со визуелни оштетувања, 2009/2010	0,25
25.	Посебни програми во работата со визуелно оштетените лица, 2009/2010	0,25
26.	Програмиран развој на визуелната перцепција кај слабовидните лица, 2009/2010	0,25
27.	Инклузивно образование на лицата со визуелно оштетување, 2009/2010	0,25
28.	Комбинирани оштетувања, 2009/2010	0,25
29.	Новини во едукацијата и рехабилитацијата на лицата со визуелни оштетувања, 2010/2011	0,25
30.	Посебни програми во работата со визуелно оштетените лица, 2010/2011	0,25
31.	Програмиран развој на визуелната перцепција кај слабовидните лица, 2010/2011	0,25
32.	Инклузивно образование на лицата со визуелно оштетување, 2010/2011	0,25

33.	Комбинирани оштетувања, 2010/2011	0,25
	Одржување на вежби	
34.	Рана интервенција на деца со пречки во развојот (2+2), летен 2007/2008	0,9
35.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+6), летен 2007/2008	2,7
36.	Тифлологија (4+2), зимски 2007/2008	0,9
37.	Методика на предучилишно воспитно-образовна работа на деца со пречки во развојот (1+2), зимски 2007/2008	0,9
38.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 2 (3+4), зимски 2007/2008	1,8
39.	Рана интервенција на деца со пречки во развојот (1+2), летен 2008/2009	0,9
40.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+6), летен 2008/2009	2,7
41.	Тифлологија (4+2), зимски 2008/2009	0,9
42.	Методика на предучилишно воспитно-образовна работа на деца со пречки во развојот (1+2), зимски 2008/2009	0,9
43.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 2 (3+4), зимски 2008/2009	1,8
44.	Рана интервенција на деца со пречки во развојот (1+2), летен 2009/2010	0,9
45.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+4), летен 2009/2010	1,8
46.	Рана интервенција и едукација на деца со оштетен вид (3+6), зимски 2009/2010	2,7
47.	Тифлологија (4+2), зимски 2009/2010	0,9
48.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 2 (3+2), зимски 2009/2010	0,9
49.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+7), летен 2010/2011	3,15
50.	Рана интервенција и едукација на деца со оштетен вид (3+7), зимски 2010/2011	3,15
51.	Методика на предучилишно воспитно-образовна работа на деца со пречки во развојот (1+2), зимски 2010/2011	0,9
52.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 2 (3+4), зимски 2010/2011	1,8

53.	Методика на работа со слепи и слабовидни ученици 1 (3+6), летен 2011/2012	2,7
54.	Консултации со студенти во периодот од 2007-2011 (220*2*4х0.002)	3,5
55.	Ментор на дипломска работа (30х0,2)	6
56.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (4х0,5)	2
57.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (6х0,3)	1,8
58.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (87х0,1)	8,7
59.	Рецензент на универзитетски учебник	
	„Домска воспитно-образовна работа”, Филозофски факултет, Скопје (2009)	1
	Вкупно	91,8

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на магистерска работа (3х1)	3
2.	Раководител на национален научен проект	
	Обука на наставниците од редовните училишта за инклузија на децата со посебни образовни потреби, Проект за модернизација во образованието, Министерство за образование и наука (2009/2010)	6
3.	Учесник во национален научен проект	
	Проект за модернизација во образованието - работа во училиница со ученици со посебни образовни потреби, Министерство за образование и наука – Светска банка (2006/2007)	3
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Dimitrova-Radojichikj, D. , Chichevska-Jovanova, C., 2007, Implementation of the Bologna Process at the Institute of special education and rehabilitation, <i>Journal of Special Education and Rehabilitation</i> , (3-4), p. 5-14.	5.4
	Chichevska-Jovanova, N., Dimitrova-Radojichikj, D. , 2007, Assessment of visual perception in students with special educational needs, <i>Journal of Special Education and Rehabilitation</i> , (3-4), p. 59-66.	5.4

	Chichevska-Jovanova, N., Dimitrova-Radojichikj, D. , 2009, Self evaluation of competences of the special educators and rehabilitators in the special institution, <i>Journal of Special Education and Rehabilitation</i> , (1-2), p.25-32	5.4
	Novachevska, I., Dimchevska, I., Pavlovska, S., Chichevska-Jovanova, N., Dimitrova-Radojichikj, D. , 2011, Inclusive culture in pre-school institutions, <i>Journal of Special Education and Rehabilitation</i> , (1-2), p. 7-16.	3.6
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	Димитрова-Радочиќ, Д. , 2008, Развој на визуелната ефикасност кај децата со визуелно оштетеување, <i>Годишен зборник на Филозофскиот факултет</i> , Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, стр. 569-581.	1.8
	Димитрова-Радочиќ, Д. , Чичевска-Јованова, Н., 2009, Инклузивната култура во редовните училишта, <i>Годишен зборник на Филозофскиот факултет</i> , Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, стр. 571-581.	1.8
6.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
	Чичевска-Јованова, Н., Димитрова-Радочиќ, Д. , (2011) Индивидуален образовен план за ученици со посебни образовни потреби, Зборник на трудови од меѓународниот научен симпозиум „Воспитанието и образованието меѓу традиционалното и современото“ (прифатен)	2.7
7.	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	Димитрова-Радочиќ, Д. , Чичевска-Јованова, Н., Проблеми на семејството: фокус на потребите на родителите на децата со пречки во развојот, Симпозиум со меѓународно учество „Рана интервенција и развојни нарушувања“, Охрид (2011).	1,8
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат	
	Димитрова-Радочиќ, Д. , Чичевска-Јованова, Н., Киткањ, З., Ајдински, Љ., Компетенциите на дефектолозите во предучилишните установи, посебните училишта, редовните училишта и рехабилитационите установи, меѓународна конференција: Улогата на дефектологот во институционалниот и вонинституционалниот третман на децата со посебни образовни потреби, Скопје (2008).	0,6
	Chichevska Jovanova N., Dimitrova D. , Langher V. Ricci M.E. Studio degli atteggiamenti verso l'inclusion in Macedonia IV congres international, Marseille, (2009).	0,8

	Димитрова-Радојичиќ, Д., Чичевска-Јованова, Н., Инклузијата во Република Македонија, меѓународна конференција: Програми за интернализација на универзитетските студии и позитивните ефекти на квалитетот во едукацијата, Скопје (2009).	0,8
	Димитрова-Радојичиќ, Д., Чичевска-Јованова, Н., Изработка на индивидуален образовен план, меѓународна конференција „60 години воспитание, образование, рехабилитација и вработување на лицата со инвалидност во Република Македонија“, Битола (2010).	0,8
	Петровска, И., Димитрова-Радојичиќ, Д., Социјални и семејни односи на децата со оштетен вид, меѓународна конференција „60 години воспитание, образование, рехабилитација и вработување на лицата со инвалидност во Република Македонија“, Битола (2010).	0,8
	Вкупно	43,7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред бр.	Назив на активноста:	Поени
1.	Стручна монографија	
	Димитрова-Радојичиќ, Д., (2011), Визуелната ефикасност кај лицата со оштетен вид, Скопје: Академски печат.	8
	Дејности од поширок интерес	
2.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	
	Член на Меѓународниот редакциски одбор на списанието „Дефектолошка теорија и практика“.	0.5
3.	Член на организационен одбор или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
	Член на Научен одбор, Меѓународна конференција „60 години воспитание, образование, рехабилитација и вработување на лицата со инвалидност во Република Македонија“, Битола, 2010.	1
	Член на Научен одбор, Симпозиум со меѓународно учество „Рана интервенција и развојни нарушувања“, Охрид (2011).	1
	Член на Организационен одбор, Улогата на дефектологот во институционалниот и вонинституционалниот третман на децата со посебни образовни потреби, 15 години Институт за дефектологија, Скопје, 2008.	1

4.	Член на факултетска комисија	
	Комисија за научноистражувачка дејност (2007-2011)	0,5
5.	Координатор на студиска програма (2006-2007/ 2007-2008/ 2008-2009/ 2009-2010/ 2010-2011/ 2011-2012) (6*1)	6
6.	Член на комисија за избор во звање (1x0,2)	0,2
7.	Учество во комисији и тела на државни и други органи	
	Претседател на Комисијата за научноистражувачка работа, Сојуз на дефектолози (2009-2010)	1
8.	Учество во изработка на национална програма од одредена област	
	Коавтор на адаптираната програма за подготвителната година 5-6 годишна возраст на деца со оштетен вид (2007)/ МОН-Биро за развој на образованието	3

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	91,8
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	43,7
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	22,2
Вкупно	157,7

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Зора Јачова, с.р.
2. Проф. д-р Горан Ајдински, с.р.
3. Проф. д-р Ристо Петров, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ НА
НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЕКОНОМСКИ НАУКИ НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ
„ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на седницата одржана на 25.11.2011 година, донесе одлука за формирање на комисија за избор на соработник во соработничко звање – асистент на научната област економски науки.

Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Владимир Кандиќјан, проф. д-р Томислав Гроздановски и доц. д-р Александар Стојков, ги разгледа поднесените пријави и на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во дневниот весник „Коха“ од 1.11.2011 година и дневниот весник „Дневник“ од 2.11.2011 година, за избор на соработник во соработничко звање – асистент на научната област економски науки се пријавија четири кандидати:

1. м-р Димче Атанасовски,
2. м-р Василка Габер,
3. м-р Александар Котески и
4. м-р Катерина Шапкова.

I. Податоци за кандидатите

1. **Димче АТАНАСОВСКИ** е роден на 13.6.1976 година во Скопје.

Образование

Кандидатот дипломирал на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во 1999 година, со просечна оценка 9,23, како еден од најдобрите пет студенти во генерацијата. Во периодот од 1994 до 1998 година, тој е корисник на стипендија за талентирани студенти од Министерството за образование на Република Македонија. По дипломирањето, кандидатот Атанасовски заминал во Нов Зеланд на усовршување во областа на електронскиот бизнис. Во 2009 година се запишал на Универзитетот „Унитек“ во Нов Зеланд, каде што дипломирал на Факултетот за економија и бизнис од областа на правните аспекти на електронскиот бизнис, на насоката за компјутерски системи. Подоцна, во 2011 година кандидатот Атанасовски се стекнал и со диплома за завршени магистерски студии по право на насоката комерцијално право на Универзитетот во Окленд во Нов Зеланд, со посебни почести од второ ниво. Кандидатот напоменува дека е во тек постапката за признавање на неговите високообразовни квалификации, односно на дипломата од завршениот втор циклус студии.

Работно искуство

Кандидатот Атанасовски остварил осумгодишен истражувачки престој на наведениот Универзитет, работејќи како асистент од областа на електронскиот бизнис, но и на бројни практични проекти. Исто така, тој има и богато искуство како консултант на светскиот гигант од информатичките технологии „Oracle“, а завршил и курс по форензичка анализа на дигитални докази во судската постапка. Кандидатот одлично го владее англискиот јазик.

Како прилог кон пријавата, кандидатот нема доставено објавени научни трудови.

2. **М-р Василка ГАБЕР** е родена на 24 октомври 1983 година во Велес.

Образование

Средното образование го завршила во гимназијата „Кочо Рацин“ во Велес, на природно-математичката насока. Во 2002 година се запишала на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на департманот финансиски менаџмент. Дипломирала во 2006 година со просечна оценка 9,06.

По завршувањето на додипломските студии се запишала на постдипломски студии на департманот монетарна економија, исто така, на Економскиот факултет во Скопје. Предвидените испити ги положила со просечна оцена 9,70, а на 5.10.2010 година го одбрала магистерскиот труд на тема „Фискалната политика во услови на финансиска криза“, стекнувајќи се со академски степен магистер на економски науки.

Во 2011 година, кандидатката ја пријавува докторската дисертација на тема „Меѓународно двојно оданочување“ на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Таа одлично го познава англискиот јазик и има добри познавања од грчкиот јазик.

Работно искуство

- април 2007 - јули 2008: кредитен аналитичар во Дирекцијата за микрокредитирање на мали и средни претпријатија, Сектор за корпоративно банкарство, Стопанска банка а.д. – Скопје.

Организациски вештини

Кандидатката наведува дека поседува високи аналитички и организациски способности и дека станува збор за комуникативна личност со нагласени интерперсонални вештини, тимски дух, амбициозност, флексибилност, одговорност и лојалност. Таа наведува и дека има солидни познавања од областа на анализата и изработката на финансиските извештаи.

Во прилог на пријавата доставува три препораки за нејзините способности од банкарски експерт и двајца професори на Економскиот факултет во Скопје.

Кандидатката нема доставено информации за објавени научни трудови, ниту пак, копија од Образецот бр. 1, со потврда за прием од Комисијата за верификација на факти.

3. М-р Александар КОТЕСКИ е роден на 16 јуни 1984 година во Битола.

Образование

Кандидатот има дипломирано на Економскиот факултет во Прилеп при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола во 2007 година на депарتمانот по сметководство, финансии и ревизија, со што се стекнал со звање дипломиран економист. Универзитетот „Св. Климент Охридски“ го наградува кандидатот со пофалница за постигнат вонреден успех за дипломирање со највисока просечна оценка 10,00 на Економскиот факултет во Прилеп.

Образованието го продолжува на постдипломски студии на студиската програма бизнис-администрација (МБА-менаџмент) на Економскиот факултет во Прилеп при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола. Предвидените испити ги положува со просечна оцена 7,86, а неговиот магистерскиот труд е на тема „Перформансот и ризикот на банкарскиот систем на Република Македонија“, со што на 22.6.2009 година се стекнал со научен степен магистер по бизнис-администрација (МБА-менаџмент).

Кандидатот одлично го познава англискиот јазик.

Работно искуство

- јули/2007-септември/2011: помлад соработник во Бизнис-центарот во Битола на Стопанска банка АД – Скопје.
- октомври/2007-јули/2008: демонстратор на Економскиот факултет во Прилеп при Универзитетот „Св. Климент Охридски“, по предметите: банкарски менаџмент, пари и банкарство, меѓународни финансии и макроекономска анализа и политика.

Професионално искуство

- 30.9.2008 – потсетувал настава по економика во рамките на „Интерег III А проект за регионален развој, прекугранична соработка и ЕУ“ на Институтот за балкански студии при Универзитетот „Западна Македонија“ во Солун, Грција;
- 2.12.2006-9.12.2006 – посетувал настава од областа на економијата на Економскиот факултет во Загреб, Хрватска;
- 28.11.2005-2.12.2005 - посетувал настава од областа на економијата на Економскиот факултет во Белград, Србија.

Кандидатот напоменува дека неговиот магистерски труд „Перформансот и ризикот на банкарскиот сектор на Република Македонија“ е објавен, но во пријавата не доставил соодветен доказ.

4. М-р Катерина ШАПКОВА е родена на 19.2.1985 година во Скопје.

Образование

Кандидатката Шапкива го завршила основното образование во Скопје со континуиран одличен успех. Како посебни достигнувања во овој период се издвоени успехите кои таа ги забележувала на натпреварите по математика, од кои најзначајно е третото место на Третата македонска математичка олимпијада за ученици до 15,5 години, како и втората награда на XXIV републички натпревар по математика.

Средното образование го продолжила во Државното средно училиште „Раде Јовчевски-Корчагин“ во Скопје, на природно-математичката насока, со континуиран одличен успех. Во текот на овој период остварила едномесечен престој на „South East Europe Youth Leadership Institute“ во Балтимор (САД), каде што учествувала на голем број конференции, семинари и обуки организирани од страна на Македонскиот модел на Обединетите нации, активно се вклучила во организација и учество во дебатни турнири, школи и курсеви и бележи особен успех на натпреварите по математика за средношколци.

Во академската 2003/2004 година се запишала на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ на депарتمانот за економија. Дипломирала на 1.10.2007 година, со просечна оценка 9,87. Во текот на студиите, кандидатката покажала највисок успех на нејзиниот депарتمان во генерацијата, а Економскиот факултет ѝ доделува награда за најдобро изработен дипломски труд во академската 2006/2007 година.

По завршувањето на додипломските студии, се запишува на постдипломски студии на депарتمانот за управување во јавниот сектор, исто така, на Економскиот факултет во Скопје. Предвидените испити ги положила со просечна оценка 10,00, а на 12.10.2011 година го одбрала магистерскиот труд на тема „Економија на трансакционите трошоци – нов институционален пристап“ и со тоа се стекнала со академскиот степен - магистер на економски науки.

Одлично го познава и го користи англискиот јазик, а има и почетни познавања од францускиот и германскиот јазик.

Работно искуство

- 2008-денес - помлад асистент на Правниот факултет „Јустинијан Први“ на научната област економски науки. М-р Катерина Шапкива е вклучена во изведувањето на вежбите од прв и втор циклус студии. Така, на прв циклус правни студии, кандидатката е вклучена во одржувањето на вежбите по предметот економика, на студиите по новинарство е ангажирана на предметот вовед во економика, а на политичките студии учествува во наставата по предметите политичка економија и современи економски теории. Во академската 2010/11 година, м-р Катерина Шапкива е ангажирана во изведувањето на наставата по предметот деловни финансии на вториот циклус студии на насоката финансии и финансво право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.
- 2007-2008 - демонстратор на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје по предметот статистичка анализа.

- 2007-2008 - демонстратор на Правниот факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, по предметите: економика, применета економија и политичка економија.
- 2007 - практикант во НЛБ „Тутунска банка“ а.д. Скопје, во Секторот за управување со финансии, во период од еден месец.
- 2006-2007 - демонстратор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, по предметите: економика и политичка економија.
- 2005-2006 - демонстратор на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, по предметите математика за бизнис, математика за економисти и статистичка анализа.

Кандидатката е автор / коавтор на следниве трудови:

- Nedanovski P., and K. Sapkova (2011), “Globalization and Economic Development – The Case of the Republic of Macedonia”, *Contemporary Issues in Economics, Business and Management*, [Eds.] Verica Babic, pp. 31-38, Faculty of Economics, University of Kragujevac, Kragujevac, Serbia.
- Nedanovski P., Sapkova K. (2011), “Rural Tourism as an Instrument of the Local Economic Development Policy”, *Proceedings from the International Scientific Conference “Cultural corridor Sofia – Ohrid – Cultural tourism without boundarries”*, pp. 137-143, Sofija, Bulgaria.
- Шапкова К. (2009), “Развој на малите и средните претпријатија – алтернативни решение за последиците од економската криза”, *Political Thought - Market economies in crisis: Towards recovery? (Magazine for Political and Societal Issues)*, Година 7, Број 28, стр. 41-51, Фондација Конрад Аденауер, Скопје.
- Бојациевска А., Шапкова К., Забрчанец М., Лазаров П., Маричиќ Б. и Стојановска М. (2009), *Локална младинска иницијатива -- Прирачник за младински активизам, неформално образование, дебата и организација на настани*, Младински образовен форум, Скопје.
- Nedanovski P. and Sapkova K. (2008), „Institutional Changes in Transitional Circumstances as a Factor for Economic Development and Foreign Direct Investments Attracting – Case Study of the Republic of Macedonia“, *Procedeengs from Scientific Conference with International Participation – Foreign Capital as a Factor of Transition Economies Development*, pp. 35-49, Univerzitet u Kragujevcu, Ekonomski Fakultet, Kragujevac, Srbija.

Учества на научни конференции

- International Scientific Conference “Cultural corridor Sofia – Ohrid – Cultural tourism without boundarries”, 6.07.2011- 10.07.2011, Kjystendil, Bulgaria and Skopje, Macedonia.
- Scientific Conference with International Participation “Foreign Capital as a Factor of Transition Economies Development“, 30.05.2008, Faculty of Economics, University of Kragujevac, Kragujevac, Serbia.

Учество во научни и истражувачки проекти

- Секторско истражување за Југоисточна Европа, *Анализа на прехранбената индустрија во Република Македонија*, во коавторство со академик Т. Фити, доц. д-р П. Недановски и м-р П. Трпевски и во соработка со Фондацијата „Friedrich Ebert Stiftung,, , Скопје, 2008.

Учество на семинари и обуки

- Учество на “Liberty Seminar”, организиран од The Lighthouse Association од Љубљана, Cato Institute и ATLAS Foundation (Бохин, Словенија, 13-19.9.2011).
- Учество на Летниот семинар “Europe and Liberty”, организиран од the Institute for Economic Studies - Europe, the Institute for Market Economics и the Friedrich Naumann Foundation for Freedom (Тројан, Бугарија, 15-21.08.2011).
- Учество на „Thirteenth Summer School of Economic Policy“, организирана од Institute of Economic Sciences (Белград, Србија, 12-23.07.2010).
- Дебатен тренер на Тренингот за дебатата како наставна методологија, организиран од Младинскиот образовен форум и ОБСЕ во Скопје во јуни 2009 година.
- Предавач во кампањата *Играј според правилата*, организирана од страна на Младинскиот образовен форум (МОФ), во соработка со Генесис и ОБСЕ во ноември 2007 година.
- Посетена обука за работа во тим и поставување на цели, организирана од страна на агенцијата „Eagle’s Flight“, во септември 2007 година.
- Посетена обука за развој на лични, организациони и комуникациони способности, спроведена од страна на невладината организација „Балкан Идеа Скопје“, во септември 2007 година.
- Учество на регионалниот дебатен турнир *Budva Open 2006* како водич на македонската делегација, тренер и судија на настанот, Будва, Црна Гора, во септември 2006 година.
- Водич на македонската делегација, тренер и судија на *Светско дебатно првенство*, во организација на IDEA (International Debate Education Association) – *IDEA Youth Forum Romania 2006*, Предел, Романија, јули 2006 година.

Професионално искуство

- Технички секретар на Зборникот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во чест на Георги Ганзовски (уредник: проф. д-р Томислав Гроздановски), Скопје, 2010 година.
- Професионален тренер по комуникациски вештини (дебата и презентациски вештини) во рамките на проектот „Младинска независност,, , Серија на тренинзи за развој на вештини на млади (2010 – 2011 година).

- Тугор во програмата за тугорирање на „Ромаверзитас“ за студенти Роми, поддржана од USAID и Фондацијата „Институт отворено општество“ во Скопје (јуни 2008 – јуни 2011 година).
- Соработник на проектот „Локална младинска иницијатива“, во организација на Младинскиот образовен форум, Фондација „Институт отворено општество“ и 14 локални центри во Македонија (септември 2008 – март 2011 година).
- Тренер на Летната школа „Млади лидери“ во организација на Фондацијата „Институт отворено општество“, УСАИД и Младинскиот образовен форум (Охрид, јули 2006 година).
- Предавач на Зимската школа организирана како дел од проектот „Креативна настава и учење“, поддржана од Фондацијата „Институт отворено општество“ (Охрид, јануари 2006 година).
- Предавач по дебата како проектна активност во Државното средно училиште „Јосип Броз Тито“ во Скопје, во периодот од септември 2004 до јуни 2006 година.
- Предавач по програмата „Junior Achievement“ за средношколци реализирана во Државното средно училиште „Раде Јовчевски-Корчагин“ во Скопје, во наставната 2003/2004 година.

II. Заклучна оцена и предлог

Рецензентската комисија констатира дека на конкурсот се пријавиле мошне солидни кандидати, кои оствариле висок просечен успех во текот на студиите и веќе имаат богато искуство во академската и деловната средина.

Кандидатот Димче Атанасовски ја нема завршено постапката за признавање на високообразовните квалификации стекнати во странство и од тие причини, приложената документација не е целосна, односно неговата пријава не задоволува еден од предвидените конкурсни услови.

Иако станува збор за солиден кандидат, м-р Василка Габер нема доставено информации за објавени научни трудови, ниту пак потврда од Комисијата за верификација на факти, што исто така, е еден од конкурсните услови.

По темелната анализа на поднесените документи, комисијата едногласно се определи за кандидатката м-р Катерина Шапкива, од неколку причини.

Таа има највисок просечен успех на постдипломските студии (10,00), како и релативно висок просек во текот на додипломските студии (9,87) на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Таа е единствениот кандидат со неколку објавени научни трудови, од кои три во меѓународни научни списанија и два во домашни публикации. Кандидатката Шапкива има долгогодишно академско искуство како демонстратор на Економскиот факултет, а подоцна и како демонстратор и помлад асистент на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. Познавајќи ја кандидатката во својство на досегашен соработник, Комисијата едногласно констатира дека таа е мошне исполнителна во извршувањето на работните обврски и задачи, а истовремено покажува голема иницијативност и иновативност во изведувањето на наставата и испитите. Кандидатката Шапкива негува мошне коректен однос кон студентите, за што сведочат и високите оценки од студентските евалуации. Конечно,

Комисијата смета дека станува збор за млад научник, кој има потенцијал да биде достоин член на академската заедница на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Имајќи го предвид наведеното, Комисијата со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да ја избере м-р Катерина Шапкова за соработник во соработничко звање - асистент на научната област економски науки.

Скопје, 30.11.2011 година

Комисија

Проф. д-р Владимир Кандиќјан,с.р.

Проф. д-р Томислав Гроздановски,с.р.

Доц. д-р Александар Стојков,с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО ФУРАЖНО ПРОИЗВОДСТВО ” ОД
АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р ПЕТРЕ. Р. ИВАНОВСКИ, ПРОФ. Д-Р ТАТЈАНА
ПРЕНТОВИЌ И АС. М-Р РОМИНА КАБРАНОВА**

Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна (ФЗНХ), со одлука бр. 02-1782/21 од 21.IX. 2011 год., ме определи за рецензент на ракописот за практикум под работен наслов „ПРАКТИКУМ ПО ФУРАЖНО ПРОИЗВОДСТВО” од авторите проф. д-р Петре Р. Ивановски, проф. д-р Татјана Прентовиќ и ас. м-р Ромина Кабранова.

Согласно со одлуката на ННС и деталното разгледување на ракописот, го доставувам следниот

ИЗВЕШТАЈ

Доставениот ракопис за рецензирање е наменет за студиските програми: поледелство, екоземјоделство, градинарство и цвеќарство и анимална биотехнологија (фуражни култури, II дел) на ФЗНХ.

Ракописот е напишан на 133 страници, А4 - формат, компјутерски обработен текст со нормален проред, во кој има 102 фотографии, 6 табели, 2 формули, 8 примери со зададени задачи за решавање и 2 вежби. Материјалот содржи 7 поглавја и 13 потпоглавја. Основни поглавја се:

1. Вовед,
2. Познавање на фуражните растенија на оранични површини,
3. Повеќегодишни мешункасти фуражни растенија,
4. Тревници (ливади и пасишта),
5. Разнотревие,
6. Зелен конвејер,
7. Литература.

Во воведното поглавје авторите го истакнуваат значењето на фуражното производство како главен извор на фуражна храна за домашните животни и поврзаноста со сточарството. Потоа се направени класификации и поделби на фуражните растенија според ботаничката припадност, долготрајноста, нивната сварливост, како и според висината на стеблото.

Второто поглавје започнува со поделба на фуражните растенија на едногодишни и повеќегодишни, кои понатаму се обработуваат во две потпоглавја. Во потпоглавјето „Едногодишни мешункасти фуражни растенија”, е објаснето огромното значење на фуражните растенија од фамилијата *Fabaceae*. Потоа следат детално објаснети заедничките морфолошки карактеристики, во поглед на градбата на коренот, стеблото, листот, цветот, плодот и семето, а да во продолжение детално е претставена морфологијата на поодделните претставници на оваа

група, и тоа: добиточен грашак - *Pisum sativum ssp. arvense* L., граорици – род *Vicia* L, соја - *Glycine hispida* Max. *Soja hispida* Moench и инкарнатска детелина – *Trifolium incarnatum* L. Во второто потпоглавје „Едногодишни житни фуражни растенија“, авторите го даваат морфолошкиот опис на поважните претставници: пченка – *Zea mays* L, сирак - *Sorghum sorghum* L. (*Sorghum vulgare* Pers., *Andropogon sorghum* Brot.), рж – *Secale cereale* L., јачмен - *Hordeum sativum (vulgare)* Jessen и овес - *Avena sativa*. Во третото потпоглавје „Коренесто-клубенести фуражни растенија“, како и во претходните две, даден е детален морфолошки опис на претставниците на оваа група фуражни култури: добиточна репа - *Beta vulgaris var. crassa* slef., морков - *Daucus carota* L., и чичока - *Heliantus tuberosus* L., кои спаѓаат во коренесто-клубенести култури, и репици - *Brassica D.C.*, добиточен кел - *Brassica oleracea var. acephala* D.C., и фацелија - *Phacelia tanacetifolia Benth.*, кои спаѓаат во тревести култури.

Во третото поглавје насловено како „Повеќегодишни мешункасти фуражни растенија“, по иста методика се разработени морфолошките карактеристики на типичните претставници: луцерка - *Medicago sativa* L., еспарзета – *Onobrychis sativa* Lam., црвена детелина - *Trifolium pretense* L., бела детелина - *Trifolium repens* L. и жолт свездан - *Lotus corniculatus* L.

Четвртото поглавје е поделено на пет потпоглавја, од кои во првото се објаснети заедничките морфолошки карактеристики на повеќегодишните класести треви, второто подпоглавје е всушност клучот за определување на тревите во бесцветна состојба и третото подпоглавје е дадено преку табелата за детерминација на семињата, за на крајот да се дадат морфолошките карактеристики на 22 поважни класести треви и 12 поважни мешункасти треви.

Поглавјето насловено како „Останати треви - разнотревие“, авторите го делат на: а) полезни (корисни) треви, каде што се разработуваат 4 растителни вида, б) плевелни (штетни) треви, со опис на 12 позначајни претставници и в) отровни треви, со 11 опишани видови.

Во шестото поглавје, читателот се запознава со зелениот конвеер и неговото огромно значење во обезбедувањето на зелена храна за домашните животни во текот на целата година. Во делот за конзервирање и чување на кабастата маса, авторите најпрво ги истакнуват начините како може да се врши конзервирањето, за во останатиот дел од текстот да ги објаснат хемиските методи на конзервирање: сено, силажа и сенажа. Во насока на остварување висок принос и квалитет, стручно се објаснети: времето, висината, начинот на косење, сушењето, чувањето, пресметката на количеството и оценувањето на квалитетот на сеното, потоа, физиолошките, биохемиските процеси, условите за добивање, методите, објектите, загубите и определување на квалитетот на силажата и оценување на квалитетот на сенажата.

Поглавјето „Литература“ се состои од 74 литературни извори.

ОЦЕНА И МИСЛЕЊЕ НА РЕЦЕНЗЕНТОТ

Предложениот ракопис со наслов „Практикум по фуражно производство”, од авторите проф. д-р Петре Р. Ивановски, проф. д-р Татјана Прентовиќ и ас. м-р Ромина Кабранова, е во согласност со наставната програма на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Според концепциската поставеност, обемот, начинот на презентирање, сеопфатноста и литературната поткрепа, се категоризира како практикум и сметам дека ќе биде од големо значење за студентите од Факултетот за земјоделски науки и храна.

Земајќи го предвид гореизнесеното образложение, имам чест на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје да му препорачам печатење на практикумот под наслов „Практикум по фуражно производство” од авторите проф. д-р Петре Р. Ивановски, проф. д-р Татјана Прентовиќ и ас. м-р Ромина Кабранова.

Рецензент,

Проф. д-р Зоран Димов

Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ ЗА „ПРАКТИКУМ ПО ФУРАЖНО ПРОИЗВОДСТВО”, ОД АВТОРИТЕ
ПРОФ. Д-Р ПЕТРЕ Р. ИВАНОВСКИ, ПРОФ. Д-Р ТАТЈАНА ПРЕНТОВИЌ И АС. М-Р
РОМИНА КАБРАНОВА

На седницата одржана на 21.IX. 2011 година на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна (ФЗНХ) во Скопје, со одлука бев определен за рецензент на ракописот за практикум под работен наслов: ПРАКТИКУМ ПО ФУРАЖНО ПРОИЗВОДСТВО, од авторите проф. д-р Петре Р. Ивановски, проф. д-р Татјана Прентовиќ и ас. м-р Ромина Кабранова. Согласно со одлуката на ННС и деталното разгледување на ракописот, го доставувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот „Практикум по фуражно производство” е напишан на 131 страница, во Б5 формат, компјутерски обработен со нормален проред, во кој има 102 слики, 6 табели и формули. Материјалот е обработен во неколку поглавја, и тоа:

1. ВОВЕД,
2. ПОЗНАВАЊЕ НА ФУРАЖНИТЕ РАСТЕНИЈА НА ОРАНИЧНИ ПОВРШИНИ,
3. ПОВЕЌЕГОДИШНИ МЕШУНКАСТИ ФУРАЖНИ РАСТЕНИЈА,
4. ТРЕВНИЦИ (ливади и пасишта),
5. РАЗНОТРЕВИЕ,
6. ЗЕЛЕН КОНВЕЈЕР,
7. ЛИТЕРАТУРА.

Во поглавјето ВОВЕД, авторите го опишуваат економското значење на фуражното производство, првенствено наменето за студентите од земјоделските науки, како и за земјоделските стручњаци и производители на добиточна храна. Главна цел е нивно целосно запознавање со: видовите кои се одгледуваат на ораничните површини и се користат за исхрана на добитокот, на тревниците (природни или сеани), како и со процесот на конзервирање и чување на добиточната храна. Само на интегрален пристап, фуражното односно растителното производство е во функција на сточарското производство. Сточарството и фуражното производство се заемно поврзани. Фуражното производство ја обезбедува храната за сточарското производство (кабаста и концентрирана), кое пак од своја страна му возвраќа со органско ѓубре (цврсто и течно). Тоа овозможува овој круг да е во постојано кружење. Авторите даваат опис и образложение на класификацијата на фуражните растенија според неколку критериуми.

Во поглавјето ПОЗНАВАЊЕ НА ФУРАЖНИТЕ РАСТЕНИЈА НА ОРАНИЧНИ ПОВРШИНИ, авторите даваат опис на поважните фуражни растенија кои се одгледуваат на оранични површини, кои припаѓаат на повеќе фамилии, и тоа: *Poaceae*, *Fabaceae*, *Brassicaceae*, *Asteraceae*, *Apiaceae* и др. Притоа, тие се подетално опишани според групата во која припаѓаат, а дадени се и нивните заеднички морфолошки карактеристики за секој вид посебно.

Во поглавјето ПОВЕЌЕГОДИШНИ МЕШУНКАСТИ ФУРАЖНИ РАСТЕНИЈА, авторите ги опишуваат поважните видови од фам. *Fabaceae*, а во услови на Република Македонија најголемо значење е дадено на сината луцерка, еспарзетата, а на помали површини се застапени жолтиот свездан, белата детелина и црвената детелина. Секоја од овие култури поединечно описно и визуелно е прикажана и опишана.

Во поглавјето ТРЕВНИЦИ (ливади и пасишта), авторите констатираат дека голем дел од видовите кои припаѓаат на фамилијата *Poaceae* се од посебно значење за добивање на добиточна храна. Најпрво е даден опис на заедничките морфолошки карактеристики на класестите треви, а потоа следува описот на повеќегодишните класести треви и клучот за определување на тревите во бесцветна состојба. Во текстот исто така е даден подетален текстуален и сликовит опис на поважните класести и мешункасти треви.

Во поглавјето РАЗНОТРЕВИЕ, авторите ги опишуваат сите видови кои вегетираат во природните тревници, а не припаѓаат во претходните две семејства (*Poaceae* и *Fabaceae*). Поради нееднаквоста на квалитетот се делат на три подгрупи, и тоа: полезни (корисни) треви, плевели (штетни) треви и отровни треви. За сите нив поодделно е даден подетален текстуален и сликовит опис.

Во поглавјето ЗЕЛЕН КОНВЕЈЕР, авторите најпрво го образложуваат посебното значење на зелениот конвејер за исхрана на добитокот. Овој начин на исхрана е најблизок до начинот на исхрана на дивите животни. Зелениот конвејер всушност претставува континуиран систем на обезбедување на добиточна храна преку организирано оранично производство и користење на природните тревни ресурси на кабата храна, во текот на цела година. Барањето на сточарското производство, посебно она за производство на млеко и месо, е организирано производство на доволни количини на свежа, квалитетна и ефтина кабата добиточна храна. Исхраната на добитокот со зелена храна е најпрактично бидејќи трошоците за подготвување и употреба се најмали, а има најголем коефициент на искористување. Авторите даваат детален опис на видовите конвејер (природен, сеан и комбиниран), со примери за нивната употреба во секојдневната пракса.

Во наредното поглавје авторите даваат практични решенија со задачи за начините на чување и складирање на поважните конзервирани фуражни култури кои се користат за исхрана на добитокот особно во зимскиот период, како и за оцена на нивниот квалитет.

Во последното поглавје ЛИТЕРАТУРА, авторите цитираат вкупно 74 референци, како од домашни, така и од странски автори кои биле користени при подготовка на ракописот, при што се земени предвид многу современи трендови и практични решенија кои се користат во фуражното производство.

Општо земено, вкупниот обем и содржина на ракописот е презентиран на многу лесно разбирлив научно-стручен начин, со многу солидна визуелизација, како за наставно-образовна, така и за апликативна примена. При терминологијата се користени и стручни македонски, како и латински термини, согласно со поновите таксономски препораки.

Врз основа на погоре изнесеното, чест и задоволство ми е да го препорачам ракописот „Практикум по фуражно производство“ од авторите проф. д-р Петре Р. Ивановски, проф. д-р Татјана Прентовиќ и ас. м-р Ромина Кабранова, од Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, да биде прифатен за понатамошна постапка и да биде отпечатен како практикум по предметот фуражно производство.

Скопје, 28.IX.2011 година

Рецензент
Проф. д-р Ѓоко Буневски с.р

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА **СТАНДАРДНИОТ АЛБАНСКИ ЈАЗИК ВО МЕДИУМИТЕ НА АЛБАНСКИ ЈАЗИК ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА И КОСОВО** ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ЛУЛЗИМ АДЕМИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ "БЛАЖЕ КОНЕСКИ" ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје, на својата 20. редовна седница одржана на 9.11.2011 год., нè избра за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација под наслов: **Стандардниот албански јазик во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово** изработена од м-р Лулзим Адеми.

Рецензентската комисија, изразувајќи ја својата благодарност кон Наставно-научниот совет на Факултетот за укажаната доверба, по разгледувањето на доставената докторска дисертација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација *Стандардниот албански јазик во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово*, изработена од м-р Лулзим Адеми, претставува педантно обработен и технички опремен текст во 259 страници, пишувани според стандардите за научна работа, со фонт Georgia со македонска поддршка, со големина на буквите 12, со маргини 2,5 мм и со простор меѓу редовите single.

Кандидатот во овој труд главно се придржувал до темата и со тоа дал значаен придонес во согледувањето на поголемите отстапувања од литературната норма на албанскиот јазик, кои се појавуваат во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово, а кои можат да влијаат врз употребата на стандардниот јазик. Евидентирањето, ексцерпирањето и анализата на теориски и практичен план на употребата на стандардниот албански јазик во медиумите на албански јазик е основната цел на кандидатот м-р Лулзим Адеми, да ги посочи во докторската дисертација, укажувајќи на основните отстапки на фонетски, морфолошки, лексички и граматички план. Во конкретниот случај, за изработка на оваа докторска дисертација, кандидатот м-р Лулзим Адеми вршел повеќегодишно набљудување на медиумите во Република Македонија (весниците „Факти“, „Коха“, „Коха е ре“, „Лајм“, радијата „Македонско радио втора програма“, „Радио Вати“, „Радио Харачина“ и телевизиите „МТВ втора програма“, „ТВ Алсат М“, „ТВ Ера“ и „ТВ Коха“), во Република Албанија (весниците „Шекули“, „Панорама“, „Газета Шкиптаре“, „Република“, „Зери и популит“, радијата „Топ Албанија радио“, „Радио Тирана интернационал“, „Плус 2 Радио“ и телевизиите „ТВ Топ Чанел“, „ТВ Топ њуз“, „ТВ Клан“, „ТВ АБЦ њуз“, „ТВ Ора њуз“, „Тирана ТВ“, „ТВ Визион плус“ како и телевизиските програми кои се емитуваат на сателитските платформи Диџиталб и Тринг) и во Косово (весниците „Косова сот“,

„Коха диторе“, „Бота сот“, „Зери“, „Економист“, радијата „Радио Блу скај“, „Радио Дукагини“ и телевизиите „ТВ РТК“, „ТВ 21“, „КТВ“, „ТВ Клан Косова“). Целиот труд е поделен на седум поглавја: *I - Вовед, II - Неприменување на правописните правила во медиумите на албански јазик, III - Недоследности во правоговорните правила, IV - Непочитување на граматичката норма, V - Туѓите заемки во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово, VI - Заклучок, VII - Библиографија.* Истите поглавја се состојат од бројни теми и поттеми во кои се претставени сите недоследности и отстапувања од литературната норма кои кандидатот ги воочил за време на набљудувањето на медиумите на албански јазик.

Во воведот кандидатот м-р Лулзим Адеми укажува на фактот дека реално медиумите се секаде присутни околу нас и колку големо влијание имаат врз секојдневното општествено и културно живеење. Гледано од овој аспект, низа културни дејци и научници кои се занимаваат со овие и слични прашања медиумите ги рангираат како трети според влијанието врз индивидуата, т.е. личноста, веднаш по општеството и семејството со тенденција во последните години да го надминат и семејството според нивното влијание. Кога мас-медиумите имаат толкаво големо влијание во секој аспект на општествениот живот, кандидатот укажува дека и јазикот потпаѓа под влијание на мас-медиумите, што го потврдуваат и многу трудови кои во последно време се појавуваат во јазичните публикации како во пошироко рамниште, па дури и во светски рамки. Исто така, во воведниот дел кандидатот дава кус осврт на историјата на појавата на печатените и електронските медиуми во светот, како и нивната улога, појава и развој на Балканот. Во таа смисла, медиумите влијаеле и во поголемиот дел на албанската емиграција, укажувајќи на појавите, развојот и состојбите на печатените медиуми на албански јазик. Исто така, кандидатот дава еден пресек на зачетоците на новинарството на Балканот и пошироко до денес. Во овој дел, посебно во делот кој се однесува на печатените медиуми, кандидатот м-р Лулзим Адеми укажува на специфичностите на новинарството во секој период, но и на разликите кои се појавуваат во периодот од 1945 до 1990 година, кога поради познатите историски односи помеѓу поранешна Југославија и Албанија, земји кадешто живее поголемиот дел од албанскиот народ, доаѓа до различен развој на печатените медиуми на албански јазик.

Во второто поглавје, насловено „Неприменување на правописните правила во медиумите на албански јазик“, кандидатот м-р Лулзим Адеми на почетокот укажува на фактот дека обидите за употреба на еден литературен јазик бил преокупација на сите генерации новинари и издавачи на весниците и списанијата на албански јазик за потоа, преку еден краток осврт, да го прикаже историскиот развој на албанскиот правопис. Во понатамошниот дел од ова поглавје, кандидатот преку бројни примери земени од печатените медиуми ги прикажува сите отстапки и непочитување на правописните правила кои се појавуваат во сите медиуми на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и во Косово. Започнувајќи со поделбата на зборовите на крајот од редот кои во денешно време се прави без ниеден критериум и не се почитуваат правописните правила (стр. 96, 97, 98, 99), за да продолжи со правописот на туѓите сопствени именки кои исто така денес се повеќе во медиумите се пишуваат во оригинална форма како во јазикот од кој потекнуваат, што е исто така едно големо непочитување на правописните правила кое длабоко го загрозува стандардот на албанскиот јазик.

Во ова поглавје се третираат и непочитувањето на правописните правила и при пишувањето на ориенталните сопствени именки, топонимите, проблемите со транслитерацијата и употребата на англиската фонема /w/ и недоследностите при употребата на апострофот.

Во третото поглавје, насловено *Недоследности во правоговорните правила*, кандидатот м-р Лулзим Адеми укажува дека електронските медиуми немаат пред себе дело каде што е објаснет правоворот на албанскиот јазик, бидејќи до ден денес не е реализирана една од задачите изразени со Резолуцијата на правописниот Конгрес, точка 9 под ц - во текот на 1975 година да се објават "Изговорни правила", но дека сепак се користат некои правила кои се содржат во некои универзитетски текстови во кои се санкционираат овие правила. Понатаму, кандидатот м-р Лулзим Адеми ги посочува грешките кои и се најчести во електронските (говорните) медиуми на албански јазик во Република Македонија, во Република Албанија и во Косово како што се: изговорот на акронимите, како и изговорот на некои гласови на албанскиот јазик, укажувајќи на сите недоследности во употребата на литературниот стандард кои произлегуваат од употребата на дијалектите и говорите карактеристични за некои региони во медиумите на албански јазик.

Во четвртото поглавје, насловено *Непочитување на граматичката норма*, кандидатот ги регистрира и ги објаснува поодделно најкарактеристичните отстапувања од литературниот стандард на морфолошки и синтаксички план. На морфолошки план, започнувајќи од недеклинирањето на личните именки, недеклинирањето на акронимите, неправилностите кај придавките, заменките, броевите, глаголите и предлозите, што според многубројните примери изнесени во овој труд, може да се заклучи дека во голем дел не се почитува јазичниот стандард. Исто така, кандидатот укажува на недоследностите и грешките на морфосинтаксичко рамниште при употребата на глаголските форми кои погрешно се преведуваат од другите јазици, посебно од македонскиот и српскиот јазик во медиумите во Македонија и Косово и од италијанскиот и англискиот во медиумите во Албанија. Во овој дел кандидатот посебно внимание посветува на преведувачкиот чин, т. е. на буквалниот превод на синтагмите и на изразите, односно превод на зборот, а не на соодветното значење од јазиците од каде што навлегуваат како што се македонскиот, српскиот и англискиот во јазикот на медиумите во Македонија и на Косово, италијанскиот и англискиот во јазикот на медиумите во Албанија.

Во петтото поглавје насловено *Туѓите заемки во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово*, кандидатот м-р Лулзим Адеми се задржува на едно многу важно прашање околу употребата на туѓите зборови, т. е. заемките во новинарските текстови, укажувајќи на нивната преголема употреба. Настојувањето за прочистување на јазикот, според кандидатот м-р Лулзим Адеми, бил стремеж на сите интелектуалци од времето на објавувањето на првите книги на албански јазик па се до денешниот ден. Нивните обиди за прочистување на јазикот од туѓите влијанија врвна кулминација доживеале во времето на преродбата (1878) кога се направија големи пресврти во целокупниот економски, образовен и културен живот, особено во областа на јазикот за прочистување и збогатување на албанскиот јазик (Н. Јокл, А. Десницаја) т. н. пуризам. Како најдобар пример за грижата што ја има за јазикот, како и постојаните напори за прочистување и збогатување на албанскиот јазик, кандидатот м-р Лулзим Адеми како типичен пример го зема најголемиот албански писател Исмаил Кадаре, кој во своите литературни дела се грижи за чистотата на албанскиот јазик. Тој се обидува да создаде нови зборови кои

секогаш се засновани и во природата на албанскиот јазик. Потоа кандидатот преку примери укажува на разните полиња кадешто денес наголемо се употребуваат туѓите зборови иако за нив албанскиот јазик има зборови кои вековно се употребуваат и кои во целост можат да ги изразат тие главни значења.

Во заклучокот кандидатот на некој начин ја резимира целата работа на ова истражување, кадешто укажува дека окарактеризирани како “четврта власт”, медиумите денес имаат големо влијание врз широките народни маси, а со тоа и во полето на јазикот, денес еден голем дел на албанците во Македонија, Албанија, и Косово, но и на тие во дијаспората, нормата на албанскиот јазик ја учат од медиумите (пишаната норма од весниците и од ревиите, говорната норма од телевизијата и од радиото). Од набљудувањето на медиумите на албански јазик кандидатот м-р Лулзим Адеми заклучува дека во целина јазичниот стандард, за жал, не се почитува и ова важи за сите медиуми без исклучок. Денес можностите за употребата и почитувањето на стандардниот албански јазик во медиумите се големи, бидејќи за тоа се создадени добри услови (голема издавачка продукција, научна и стручна литература, речници, монографии и посебни студии). На крајот од својот заклучок кандидатот дава и неколку препораки што треба да се направи во албанското општество за да се примени стандардниот албански јазик во Република Македонија, во Република Албанија и во Косово.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од сето гореизнесеното може да се заклучи дека во својата докторска дисертација, **Стандардниот албански јазик во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово**, м-р Лулзим Адеми сосема темелно и успешно ги евидентирал и преку многубројните примери ги прикажал сите отстапувања од стандардниот албански јазик кои денес во голема мера се воочуваат во медиумите на албански јазик во Република Македонија, во Република Албанија и во Косово и кои не се изолирани случаи, туку напротив, едно големо зло кое се среќава секојдневно и кое може да предизвика големи промени во стандардот на албанскиот јазик.

Следствено на ова, Рецензентската комисија има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет “Блаже Конески” во Скопје да му предложи да ја прифати оваа рецензија и кандидатот м-р Лулзим Адеми да го допушти на усна одбрана.

Скопје, 14. 11. 2011 год.

Рецензентска комисија:

Д-р Агим Пољоска, редовен професор с.р.

Д-р Мируше Хоџа, вонреден професор с.р.

Д-р Вехби Кадриу, вонреден професор с.р.

Д-р Димитар Пандев, редовен професор с.р.

Д-р Валбона Тоска, доцент с.р.

**РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК „СОЦИЈАЛНА РАБОТА СО
СЕМЕЈСТВО“
ОД АВТОРОТ ДОЦ. Д-Р СУЗАНА БОРНАРОВА**

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје на својата XX редовна седница ме избра за рецензент на учебникот **“Социјална работа со семејство”** од доц. д-р Сузана Борнарова.

По разгледувањето на ракописот го поднесувам следниов:

ИЗВЕШТАЈ

Трудот **“Социјална работа со семејство”** од авторот доц. д-р Сузана Борнарова содржи 250 страници основен текст, прилози и литература. Збогатен е со графикони, цртежи и табели. Трудот има мошне интересна структура. Од општите сознанија за семејството, авторката преминува на анализирање на семејството како систем со сите процеси кои се присутни во него. Понатаму ги разгледува брачните и семејните животни циклуси како основа на методскиот дел на трудот. Во тој дел ги презентира најсовремените пристапи во однос на превентивната и куративната работа со семејството.

Од целиот труд се гледа дека за авторката најубедливи се теоретските парагигми од англосаксонската социјална школа. Оттука и концепцијата на учебникот е заснована на истражувањата и сознанијата од англиското говорно подрачје. Интересна би била компарацијата со другите школи како, на пример франкофонската или источноевропската. Сепак овој вид на анализи можат да се направат во друг тип на научни трудови, кои исто така одлично може да ги подготви авторката на разгледуваниот учебник.

Во првата глава на трудот **“Социјална работа со семејство”**, авторката ги анализира основните поими, типологијата и промените кои се случуваат во современото семејство. Посебно интересна е анализата на постмодерното, неконвенционално семејство, со кое се почесто се сретнуваме во практиката.

Семејната системска структура и процесите во семејството - е содржината на втората глава, во која семејството е разгледано од аспект на системски пристап и психолошка перспектива. Авторката ги анализира основните процеси кои се одвиваат во него - кохезивноста, функционалноста и дисфункционалноста. Посебно внимание привлекуваат поглавјата кои првпат се разработувани на нашите простори. Темите како семејна резилиентност или нормалност на семејството, досега не беа елаборирани во литературата достапна на нашите простори.

Третата глава е посветена на семејните и брачните животни циклуси од почетно до остарено семејство. Во поглавјето посветено на брачните циклуси, вниманието на авторката е фокусирано исто така и на проблемите во семејството - на разводот, еднородителското семејство и на новиот брак. Превентивната работа со семејството е интересен текст во кој изобилуваат примероци од превентивните програми за работата со семејството (предбрачното советување, образованието за живот во семејството, програмите за сексуалното образование, образование за родителство по техники на работа со родители). Во тој дел, авторката посочува форми и за секундарна и терцијална превенција.

Последната, V глава е посветена на куративната работа со семејството, заснована врз т.н. општ пристап (*generalist social work practice*).

Авторката направила соодветен избор. Се служи со пристап кој е заснован на генерална практика и е доминантен во социјалната работа. Во последната глава, процесот на работата со семејството е методолошки сличен со концепцијата на работа со поединец или во локалната заедница (од откривање на случај по евалуација). Ваковиот начин на презентација го оправдува изборот на генерален пристап.

Трудот е заснован врз богата и најсовремена, главно странска литература.

Од содржината на трудот и неговата анализа можно е да се потенцираат неколку генерални квалитативни карактеристики :

- **прво**, трудот ги анализира сите теми поврзани со социјалната работа со семејството, со што ги исполнува условите за еден универзитетски учебник;
- **втора**, треба да се нагласи дека трудот на доц. д-р Сузана Борнарова е прв од овој тип на нашето подрачје и со својата сестраност одговара на потребите на сите профили, институции и на установи кои работат со семејството;
- **трето**, учебникот е наменет за студенти на студиската програма по социјална работа и социјална политика при ФФ во Скопје ;
- **четврто**, учебникот е наменет за предметната програма социјална работа со семејство, V семестар со фонд 3+2 и 6 кредити. Во новите предлог-програми се предвидува негова реализација исто така и во V семестар ;
- **петто**, учебникот е во согласност со курикулумите на Факултетот;
- **шесто**, ситни забелешки и сугестии за авторката се дискутирани во директна комуникација.

Заклучок и предлог

Книгата на доц. д-р Сузана Борнарова е извонреден пример за многу солидно и сестрано познавање на дисциплината која ја проучува авторката.

Благодарение на тоа, во книгата целосно е почитуван пристапот, редоследот и дидактичките принципи кои треба да се почитуваат во еден универзитетски учебник.

Поаѓајќи од изнесените констатации и оцената за квалитетот на трудот, со особено задоволство му предлагам на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, да го одобри објавувањето на трудот **“Социјална работа со семејство”**, во форма на универзитетски учебник по предметот **социјална работа со семејство**.

Рецензент

Проф. д-р Марија Донева, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА УЧЕБНИКОТ „СОЦИЈАЛНА РАБОТА СО СЕМЕЈСТВО“ ОД
АВТОРОТ Д-Р СУЗАНА БОРНАРОВА, ДОЦЕНТ НА
ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на наставно-научниот совет на филозофскиот факултет во Скопје, донесена на XX редовна седница одржана на 14.IX 2011 година, избрани сме за рецензенти на учебникот „Социјална работа со семејство“ на д-р Сузана Борнарова. Со особена чест за укажана доверба, на наставно-научниот совет на филозофскиот факултет му го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Авторката на учебникот, д-р Сузана Борнарова, доцент на Филозофскиот факултет во Скопје, преку нејзините досегашни научно-стручни изданија, покажала дека ги има сите потребни компетенции и квалификации за пишување учебници од областа на социјалната работа и социјалната политика.

Доц. д-р Сузана Борнарова во првото издание од учебникот „Социјална работа со семејство“ ја има разработено во целост социјалната работа со семејство како посебен методски комплекс во социјалната работа. Како прв ракопис од подрачјето на социјалната работа со семејство за кое во нашето поднебје постои голем недостаток, тој ќе придонесе за збогатување на стручната и научната литература на македонски јазик која обработува теми не само од аспект на социјалната работа со семејство, туку и социјалната работа воопшто. Оттука, учебникот „Социјална работа со семејство“ претставува извонредно научно дело, но и едукативен научен труд кој ќе служи за потребите на едукацијата на студентите на Институтот за социјална работа и социјална политика. Учебникот е предвиден како основна литература во рамките на предметната програма за предметот социјална работа со семејство кој се реализира во V семестар со фонд на часови 3+2 во рамките на студиската програма на додипломски студии на Институтот. Од содржински аспект, учебникот е целосно во согласност со наведените програми. Заради тоа сметам дека учебникот има подеднакво голема како теоретска, така и практична важност.

Анализа на учебникот

Учебникот „Социјална работа со семејство“, изработен на околу 200 страници, е подготвен и приспособен пред сè за студентите – идни социјални работници. Учебникот е солидно методолошки структуриран во глави, поглавја и потпоглавја меѓу кои има логичка поврзаност и редослед. Поделен

е на пет поголеми глави во рамките на кои темите се обработени во 18 поглавја.

Првата глава има за цел да ги запознае студентите со основните поими за семејството, неговото дефинирање и промените кои настануваат во современото семејство, и тоа поаѓајќи од промените во составот, улогите и функциите на семејството, па сè до промените во семејната структура. Од овој аспект, авторката дава интересна анализа на преминот од модерното – нуклеарно кон постмодерното неконвенционално семејство. Анализата ја поткрепува со претставување на различните типови неконвенционални семејства кои постојат во современото општество, а кои понекогаш излегуваат од рамките на правните дефиниции на семејството како заедница или група на лица поврзани со крвно сродство.

Втората глава од учебникот е посветена на семејната системска структура и процеси. Посебна тежина на ова поглавје дава пристапот на авторката, нејзината систематичност, прегледност и доследност со помош на кои многу успешно ги применува базичните принципи на системскиот пристап на семејството како систем и ги презентира основите на системската семејна теорија. Во истата глава авторката нè запознава со основните процеси кои се карактеристични за секое семејство: комуникација, правила, улоги, стратегии. Втората глава завршува со дефинирање на некои базични поими кои се важни за социјалната работа со семејство, а тоа се поимите на семејна кохезивност, функционалност и дисфункционалност, нормалните процеси во семејството, како и семејната резилиентност.

Во третата глава авторката ги обработува семејните и брачните животни циклуси укажувајќи на сите оние тешкотии со кои може да се соочи семејството, минувајќи низ циклусите, а кои можат да предизвикаат застој, дисфункционалност па и распаѓање на брачниот или семејниот систем.

Четвртата глава е особено значајна затоа што се однесува на теми на кои во литературата од областа на социјалната работа не се обрнува доволно внимание – превентивната работа. Во оваа глава авторката ги анализира програмите на три нивоа, како програми за примарна, секундарна и терцијарна превенција. Теоретскиот придонес на оваа глава се состои во тоа што авторката нè запознава со неколку нови видови превентивни програми кои произлегуваат од практиката на поразвиените земји, како програмите за зајакнување, збогатување и зачувување на семејството.

Последната, петтата глава од учебникот, ги обработува фазите во социјалната работа со семејство. За оваа обработка, кандидатката се користи со општиот пристап во социјалната работа кој е обединувачки, интегративен пристап за трите традиционални методски комплекси во социјалната работа: социјална работа со поединец, група и локална заедница. Врз основа на сознанијата за основните постулати на кои е базиран општиот пристап, а кој може да се применува во работа со индивидуи, семејства, групи, заедници,

авторката доста успешно се фокусира на активностите на социјалниот работник во работата само со семејството како социјална група. Овие активности се анализирани преку 7 фази во стручната работа со семејството: 1) идентификација на тешкотии и ангажирање; 2) собирање податоци; 3) проценка; 4) планирање и договор за работа; 5) имплементација/интервенција; 6) евалуација; 7) терминација.

Учебникот содржи и прилози (13) со повеќе графички прикази и богата содржина кои имаат за цел да ги илустрираат опфатените теми во ракописот и да го олеснат процесот на учење, што на учебникот му дава посебен квалитет.

Од приложената цитирана библиографија на крајот од ракописот може да се заклучи дека авторката користела богата и релевантна, пред сè, странска литература, што говори за пристапот до квалитетни извори на современи сознанија и трендови во практиката на социјалната работа.

Мислење на рецензентот

На мислење сум дека ракописот на трудот со наслов „Социјална работа со семејство“ од авторката доц. д-р Сузана Борнарова ги исполнува сите неопходни критериуми предвидени за изработка на учебници и ги содржи сите карактеристики на висококвалитетен учебник од аспект на содржината на структурата. Поради тоа, посебна чест и задоволство ми е да му предложам на Наставно-научниот совет објавување на учебникот „Социјална работа со семејство“.

Скопје, 14.11.2011 година

Рецензент

Проф. д-р Димитрија Трајковски, с.р.

Реферат

ЗА ПОДОБНОСТ НА ТЕМАТА ЗА ИЗРАБОТКА НА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА И ЗА ОСПОСОБЕНОСТ НА КАНДИДАТОТ М-Р МАРКО ДИМИТРОВСКИ ЗА НАУЧНА РАБОТА

Со одлука бр.02-1600/2 на Наставно - научниот совет на Машинскиот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 29.9.2011 година, формирана е Комисија во состав:

1. проф. д-р Ванчо Донеv, Машински факултет – Скопје
2. вонр. проф. д-р Радмил Поленаковиќ, Машински факултет – Скопје
3. проф. д-р Тодор Кралеv, Универзитет за туризам и менаџмент во Скопје

со задача да ги прегледа пријавата и доставените материјали од м-р Марко Димитровски и да даде оценка на оспособеноста на кандидатот за научна работа и за подобноста на темата за изработка на докторска дисертација со наслов:

РАНГИРАЊЕ НА КРИТЕРИУМИТЕ ЗА ПОВЕЌЕКРИТЕРИУМСКО МОДЕЛИРАЊЕ ПРИДОНЕСУВАЊЕ НА ИНВЕСТИЦИСКИ ОДЛУКИ

По прегледот на пријавата и доставените материјали, врз основа на членовите 63 и 174 од Законот за високото образование и член 49 од Правилникот за единствените основи за организирање на постдипломски и докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Оспособеност на кандидатот за научна работа

Кандидатот е роден на 20.9.1982 година во Скопје, каде што го има завршено основното образование со континуиран одличен успех. Во периодот 1997-2001 година се школувал на англиски јазик во Американската гимназија „НОВА“, која ја завршил со успех, а покрај редовната настава учествувал во низа други активности.

Во 2001 година се запишал на Машинскиот факултет во Скопје, на насоката индустриско инженерство. Дипломирал во јули 2007 година со дипломска работа со наслов: „Метода на линеарно програмирање за унапредување на инвестициите“ под менторство на проф. д-р Ванчо Донеv, која ја одбранил со највисока оценка (10),

Во 2007 година се запишал на постдипломски студии на Машинскиот факултет во Скопје на Институтот за производно инженерство, на насоката Индустриско инженерство и менаџмент. Сите испити на постдипломските

студии ги положил со оценка 10 (десет). Магистерската работа со наслов: „Прилог кон истражувањата за примената на методологиите во проектниот менаџмент“ ја работел под менторство на проф. д-р Ванчо Донеv, а ја одбранил во септември 2009 година.

Покрај формалното образование, Марко Димитровски посетувал и повеќе обуки за подобрување на неговите способности од технички и персонален аспект.

Од 2008 година е вработен како помошник-раководител во Авто Мото сојуз на Македонија во Одделот за АМСМ – услуги, и на ова работно место се наоѓа и денес, успешно извршувајќи ги задачите кои произлегуваат од работното место.

Од 2008 година се вклучува во истражувачка работа заедно со менторот проф. д-р Ванчо Донеv, одржувајќи обука според прирачник изработен заедно со него, а со цел унапредување на работата на АМСМ, а потоа изработил и прирачник за методологии за управување во јавниот градски и приградски превоз со наслов „За примената на методологиите во проектниот менаџмент во транспортниот систем на ЈСП“. Најголемиот број активности во периодот до пријавување на изработка на докторска дисертација ги работел во соработка со проф. Донеv а тие претставуваат и соодветна подготовка на кандидатот за научноистражувачка работа со обука за пишување на научноистражувачки трудови и учество во нивна повеќекратна презентација.

Кандидатот учествувал на семинари и обуки за кои добил и соодветни сертификати како што се: Сертификат за обученост за работа со клиенти, Сертификат за обука за мајкрософт (Семос-едукација), Сертификат за обука за природен гас (примена, атестирање). Во текот на работењето за потребите на службата изработил и неколку упатства за работа како што се: Интерни упатства за постапување при сообразност на возила, како и Упатство за одржување и надградба на системот за квалитет во АМСМ – Чаир.

Кандидатот активно го владее англискиот јазик (на кој се школувал за време на средното образование), и активно владее со работата на компјутер што е поврзано со неговата тековна работа, но и работа со низа апликативни компјутерски програми користени за изработка на магистерската работа од кои некои ќе бидат користени и за изработката на докторската дисертација.

1. Образложение на предлог-темата за докторска дисертација

Проблемот на критериумите за инвестирање се решава со примена на класичната економска анализа. Нејзината основна теоретска задача претставува идентификација на тој критериум по пат на анализа и оперативните истражувања изразени во однесувањето на носителите на одлуките за инвестирање. Една од најдобрите анализи на критериумите за инвестирање се однесува на доказите за предностите, па со тоа и на доволноста на **сегашната вредност** како критериум при донесување на одлука за инвестирање. Основна

карактеристика на алтернативните теории на инвестициите е дека секоја од нив се однесува на **еден критериум при инвестирањето**.

Покрај развиеноста на теоријата и моделите за еднокритериумското инвестициско одлучување, во практиката вистинските проблеми на инвестициите по својата природа не се еднокритериумски туку повеќето од реалните проблеми при избор на инвестициите се повеќекритериумски. Овој исказ може да се подобри само во смисла дека при донесувањето на одлуката може да се даде поголемо значење на некој критериум во однос на другите, но тие „други“, помалку значајни критериуми не можат да се исклучат од одлучувањето.

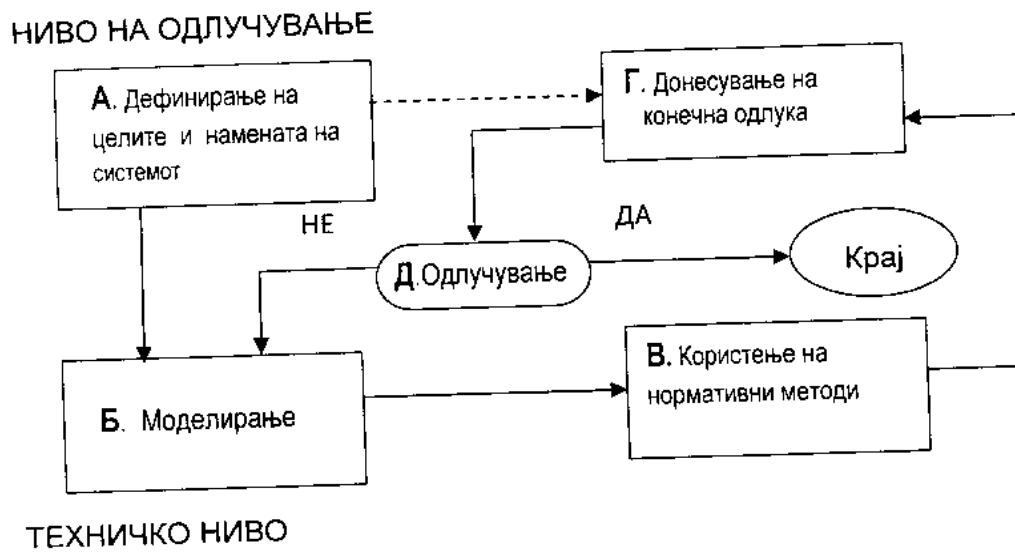
Општоприфатената дефиниција дека инвестицијата во суштина претставува сегашна и одредена жртва за идната и неизвесна бенифиција, со мала измена, станува нова дефиниција која го изразува вистинскиот проблем при донесување на одлуката за инвестирање и објаснува дека инвестицијата во суштина претставува низа сегашни и извесни жртви за идните и неизвесни бенифиции. Општо-прифатената дефиниција укажува дека донесувањето на одлука за инвестиции е еднокритериумска и управувачка задача, но после измената јасно се гледа дека во прашање е повеќекритериумска задача. Затоа, при донесување на инвестициските одлуки, во основа постојат два големи проблема.

Првиот проблем е истражување на критериумите кои треба да бидат земени предвид при донесување на одлуката и овој проблем се решава главно како проблем на идентификација со цел да се одреди еден, **единствен критериум**.

Другиот проблем е моделирањето на процесите на донесувањето на инвестициските одлуки, за дадениот критериум. Значи, да се изнајде најдобрата варијанта од мноштвото можни во смисол на усвоениот критериум. Така, избраната најдобра варијанта претставува оптимално решение за проблемот што се решава, при што оптималното решение претставува компромис помеѓу желбите (критериумот) и можностите (ограничувањата).

Оптимизацијата е најчесто од економски причини (зголемување на вкупниот приход, профитот и др. кои водат кон проширена репродукција), но можно е решението што е избрано како оптималното, да води кон загадување на воздухот, водата или други лоши влијанија на околината. Ваквите и други слични ситуации бараат промена на концептот од оптимизација по еден критериум (обично економски), па се поминува на оптимизација по повеќе критериуми, и тоа претставува нова научна дисциплина наречена теорија на одлучување.

Повеќекритериумското одлучување е процес на пронаоѓање на решението и се одвива во повеќе фази и на повеќе нивоа на одлучување. Основниот концепт на повеќекритериумското одлучување прикажан шематски на слика 1, при што основните фази се: **А.** дефинирање на целите и начинот на нивно постигнување. **Б.** формализација на проблемот, начинот на вреднување и критериумската функција; **В.** примена на нормативните методи за повеќекритериумска оптимизација. **Г.** Донесување на конечна одлука **Д.** барање на нови информации за проблемот што ќе овозможат повторување на вториот чекор, ако конечното решение не е усвоено.

Слика 1.

Наведените чекори се јавуваат и во класичната оптимизација, но таму под оптимизација се подразбира едноставно изнаоѓање на оптимално решение што одговара на третиот чекор. Кај повеќекритериумската оптимизација посебно доаѓа до израз фазата Г која одговара на подоптималната анализа при класичната оптимизација.

Повеќекритериумската оптимизација наоѓа најголема примена при планирањето на сложени системи како на пример: регионален развој, развој на водостопанството или електростопанството, урбаното планирање и зачувувањето на човековата околина или секаде каде што има **инвестициони вложувања**.

Во повеќекритериумската оптимизација значајна улога има „доносителот на одлуката“ кој може да биде поединец или група. Основна улога на доносителот на одлуката е да ги дефинира критериумите и структурата на приоритетите. Значи, доносителот на одлуката има централна улога во фазата на дефинирањето на целите и начинот на кој тие треба да се постигнат (фаза А од сл. 1), како и во фазата на усвојување на конечното решение (фаза Г). Останатите фази (Б, В, и Д) се одвиваат на техничко ниво, каде што систем аналитичарот во консултации со донесувачот на одлуката ги подготвува информациите за фазата на донесување на одлуката. На повисоко ниво на одлучување проблемот може да се посматра во критериумскиот простор, а решенијата во управувачкиот простор кој се разгледува на техничко ниво.

Во повеќекритериумското планирање доносителот на одлуката може да има многу сложена структура која честопати повеќе се базира на социјални и политички отколку на технички и економски критериуми. Исто така, многу е ретко структурата на приоритетите да е позната пред оптимизациониот процес. Ова ја прави повеќекритериумската оптимизација многу сложена така што повеќе не може да се сведе на некој алгоритам од математичко програмирање (што обично се случува кај еднокритериумската оптимизација). Значи, начинот

на донесување на одлуките зависи од начинот на вклучување на структурите на преференција во оптимизациониот процес, при што во повеќекритериумската оптимизација можеме да издвоиме три приоди.

1. **Користење на функцијата на корисност.** Во овој приод не постои практичен проблем на донесување на конечна одлука, туку се поставува само прашањето дали оптималното решение да се усвои или да се отфрли.
2. **Двоетапен процес на оптимизација.** Во првата етапа се решава оптимизационен проблем со вклучување само на векторската критериумска функција. Се користат “генераторски” методи за одредување на множеството решенија. Во втората етапа се смалува бројот на решенија и се усвојува конечно решение.
3. **Итеративната оптимизациона постапка.** Структурата на приоритет се вклучува постепено и итеративно, а проблемот на донесување на конечна одлука се јавува при секоја итерација. Поради присуството на доносителот на одлуката може да се смета дека во однос на вториот приод работата е олеснета.

Ако доносителот на одлуката е едно лице, можат да се користат сите приоди, особено итеративниот приод доколку доносителот на одлуката е спремен за активно учество во процесот на оптимизација. Ако доносителот на одлуката е група или повеќе групи, тогаш првиот приод тешко може да се примени, бидејќи одредувањето на резултантната функција е тешко или скоро невозможно. Исто така и итеративниот приод е тешко применлив. Кога се работи за групен доносител на одлука најпогоден е вториот приод кој може итеративно да се одвива преку два чекора во секоја итерација: се одредуваат варијантните неинфериорни решенија, а потоа доносителот на одлука дава нови информации за приоритетите, анализирајќи ги добиените решенија, при што проблемот на донесување конечна одлука сеуште е присутен.

Ако се располага со доволен број на податоци и експертски судови, процесот на донесување на инвестиционите одлуки се одвива во следните чекори:

Чекор 1. Во овој чекор се проучува проблемот и се бараат разни дополнителни објаснувања, па носителите на одлуките пристапуваат и кон формирање на дополнителни инвестициони алтернативи, бидејќи носителите на одлуките (најчесто) резултатите од анализата ги прифаќаат со сомневање и нивниот отпор спрема препораките и оценките е во корелација со неразбирањето на начинот на кој е извршена анализата.

Чекор 2. Носителот на одлуката ја формира својата идеална алтернатива од повеќето можни во текот на проучувањето и тоа од аспект на неговото вреднување на критериумите, протитети и употребливост. Оваа одлука најчесто најмалку да отстапува од идеалната одлука.

Чекор 3. Во овој чекор се бара натамошно ангажирање на аналитичарите и средствата за инвестирање, бидејќи во вториот чекор се избрани толку различни одлуки колку што има членови на телото кое ги донесува одлуките, односно колку што има алтернативи за избор и оттаму доаѓа до конфликт помеѓу носителите на одлуки. Заради тоа, секој носител на одлука ги насочува напорите и вниманието кон средствата за реализација на инвестициите со цел

да се прошири збирот на можните инвестициони алтернативи и да се намали нивото на конфликтноста на ситуацијата.

Чекор 4. Истражување на онаа инвестициона алтернатива која ја минимизира конфликтноста на одлуката. Во оваа фаза се пристапува кон барање алтернативи, но само ако носителите на одлуката (која веќе е направена) покажат кооперативност.

4. Методологија на истражувањето

Планирано е истражувањето и изработувањето да се одвива според следниве фази (од кои некои веќе се остваруваат):

1. анализа на тековните решенија (литература) за проблемот;
2. концептуална анализа и развој на концептуален модел (ПКО) на пример, анализа на надворешни фактори;
3. развивање на модел (ПКО);
4. комбинирање на модели;
5. експериментирање со модели и анализа;
6. дефинирање на методологија за користење на новоразвиениот систем.

Овој процес на истражување нема да биде линеарен и кај некои од фазите ќе има паралелно извршување и повратни врски на повеќе нивоа.

Поради големиот број на алтернативни можности за реализација на инвестиционите проекти, проблемот на селекција на проектите е еден од најважните проблеми при изработката на инвестиционите програми. Решавањето на овој проблем се сведува на тоа да се идентификува она множество на проекти кои овозможуваат во најголема мека да се постигнат целите на инвестицијата. За овие потреби користени се најмногу еднокритеријалните модели на едноставното (0-1) линеарното програмирање или мешовитото целобројно програмирање.

Инвестицијата треба да се постигне повеќе цели, па затоа пореално е изборот на проектите да се врши со повеќекритеријалното програмирање, но неговата примена во практиката не е доволно искористена, најчесто поради две причини: непостоењето на алгоритми кои ќе овозможат решавање на проблеми со таква големина како што е тоа можно со еднокритеријалните модели, додека втората причина е проблемот на дефинирање оптимум кај повеќекритеријалниот проблем. Основниот концепт при решавањето на повеќекритериумски проблеми е добивањето на ефикасно решение, меѓутоа ова решение, добиено со повеќекритериумското 0-1 програмирање, не секојпат ги задоволува доносителите на одлуки. Бројот на ефикасни решенија може да биде толку голем што доносителот на одлуката се среќава со нов проблем на избор на едно решение што бара развој на нова методологија.

5. Очекувани резултати

На повеќекритериумската оптимизација и сè посветува се поголемо внимание во делот на теориските истражувања, но и во областа на примена, и може со извесни проширувања, да ја сметаме за продолжение на истражувањето во областа на класичната оптимизација. Формално, основно проширување е

воведување на векторска критериумска функција, што доведува до проблемот со векторскиот максимум, но суштински треба да се прошири и со концептот на оптималноста при што во проблемите со векторски максимум, концептот на оптималност се заменува со концептот на неинфериорност (парето оптималност).

Во ова истражување треба да се воведе поимот на **општ критериум на оптимизација**, кој вклучува критериумски функции и преференција на доносителот на одлука и дури тогаш решението на задачата на повеќекритериумска оптимизација кое се добива според таквиот критериум да е оптимално. Во тој случај поимот на оптимално решение со класичната оптимизација може да се задржи и во повеќекритериумската, но тешкотиите ќе се појават при обидот на формализација на таквиот единствен критериум.

Затоа ќе се направи разработка на приодот во повеќекритериумската оптимизација со две фази. Во првата фаза да се одредува збир од „добри“ решенија врз основа на векторската критериумска функција, а во втората фаза збир од „добри“ решенија врз основа на преференција на доносителот на одлука и така да се добие конечно решение, кое ќе може да се нарече оптимално.

Збирот на решенија кој би се презентирал на доносителот на одлука би содржел мал број на решенија, кои се неинфериорни според дадените критериумски функции. Овој приод на решавање на задачата со повеќекритериумска оптимизација претставува основна причина на определување за **компромисно програмирање**, кое дава голем број на неинфериорни решенија.

Резултатите од компромисното програмирање се идеална точка во просторот на критериумски функции и компромисни решенија. Споредување на податоците од идеалното и компромисното решение дава добра основа за донесување на конечна одлука. Донositeлот на одлука може да заземе одреден став кон едното компромисно решение ако ги погледне податоците од тоа решение во управувачкиот и критериумски простор, како и отстапувањата од идеалните вредности.

За решавање на задачите со динамичка повеќекритериумска оптимизација, треба да се развие нов алгоритам со можност за динамичко компромисно програмирање во кое се разгледуваат и решаваат динамички задачи во дискретна форма. За решавање на задачи од динамичко компромисно програмирање би требало да се примени динамичко програмирање со извесно проширување.

Развиениот алгоритам на динамичкото компромисно програмирање би имал две нивоа на пресметка. На првото ниво би требало да се одредува оптималната траекторија на состојбата, а на второто ниво оптималното управување. Алгоритамот со две нивоа е попогоден и поефикасен со користење на компјутер.

Потврдата на резултатите од динамичкото компромисно програмирање би се извршила на систем за управување со градски и приградски сообраќај или за управување со повеќенаменско акумулационо езеро. Добиените резултати би требало да ја потврдат ефикасната примена на рангирањето.

На интерпретацијата на резултатите ќе им се посвети посебно внимание, бидејќи тоа претставува информациона база за носење на конечна одлука. Врз база на резултатите ќе се изврши првото рангирање на критериумите кои се

користат за донесување на инвестициските одлуки. Придонесот на научната работа треба да биде развиената метода на динамичкото програмирање, примената на методата за решавање на неколку примери од стопанството од кое произлегува и рангирање на критериумите при донесување на инвестициски одлуки и за решавање други на реални проблеми од практиката на кои може да се примени повеќекритериумска оптимизација.

Бидејќи примената на методите за повеќекритериумска оптимизација претставува широка област на активности во која е малку направено, рангирањето во повеќекритериумската оптимизација на динамичкото компромисно програмирање може да се прошири со воведување на нови барања, како што се: динамичко компромисно програмирање за решавање на задачи за оперативно управување со сложени системи или компромисно програмирање за повеќенаменска оптимизација на случајни, произволни системи.

ЗАКЛУЧОК

1. Врз основа на биографските податоци и активностите и врз база на личното познавање, Комисијата заклучува дека кандидатот м-р Марко Димитровски, дипломиран машински инженер, располага со потребните знаења и способности за изработка на преложената тема за докторска дисертација и ги исполнува предвидените услови со Правилникот за стекнување докторат на Машинскиот факултет во Скопје.
2. Врз основа на образложението на пријавената тема, методологијата на истражувањето, целите и очекуваните резултати, Комисијата смета дека предложената тема за докторска дисертација со наслов „Рангирање на критериумите за повеќекритериумско моделирање при донесување на инвестициски одлуки“ е подобна и претставува релативно ново, актуелно и современо истражување во областа на индустриското инженерство и менаџментот и ги исполнува потребните критериуми за изработка на докторска дисертација.
3. За ментор на кандидатот при изработување на докторската дисертација го предлагаме проф. д-р Ванчо Донеv од Машинскиот факултет во Скопје.

К о м и с и ј а

1. Проф. д-р Ванчо Донеv, Машински факултет – Скопје с.р.
2. Вонр. проф. д-р Радмил Поленаковиќ, Машински факултет – Скопје с.р.
3. Проф. д-р Тодор Кралеv, Универзитет за туризам и менаџмент – Скопје с.р.

Скопје, 11. 10. 2011

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН СОВЕТНИК ПО ПРЕДМЕТОТ
АНЕСТЕЗИОЛОГИЈА СО РЕАНИМАЦИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 27.10.2011, по конкурсот за избор на еден научен советник по предметот анестезиологија со реанимација, а според Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 115/2010, 17/11 и 5/11) и членовите 42-48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје, (со Анекс 1 и Анекс 2 (Универзитетски гласник бр. 173), донесе решение за формирање на Рецензентска комисија во состав: проф. др Трајанка Трајковска, проф. др Марија Шољакова, проф. др Ордан Нојков, проф. др Зорка Николова Тодорова и проф. др Зоран Спироски.

На распишаниот конкурс објавен на 5.10.2011 година во дневниот весник “Дневник” за избор на лица во сите научни звања и тоа за местото научен советник по предметот анестезиологија со реанимација, се пријави еден кандидат, виш науч. сор. др Мирјана Шошолчева, вработена на Универзитетската хируршка клиника “Св. Наум Охридски” во Скопје.

Рецензентската комисија, откако ги разгледа доставените материјали од кандидатката, има чест на Наставно-научниот совет да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Виш науч. сор. др Мирјана Шошолчева

1. Биографски податоци

Виш науч. сор. др Мирјана Шошолчева е родена на 22.6.1955 год. во Скопје. Основно и средно образование завршила во Скопје со одличен успех. Во учебната 1974/75 година се запишала на Медицинскиот факултет во Скопје, а дипломирала во 1980 година со среден успех 9,14.

По завршувањето на лекарскиот стаж, во 1982 година се вработила на Одделението за анестезија и интензивно лекување во Хируршката клиника „Св. Наум Охридски“ во Скопје, каде што работи и денес. Специјализацијата по анестезиологија ја започнала во 1983 година, специјалистичкиот испит го положила во март 1986 година, а во 1999 година е избрана за примариус. Од јануари 1994 година била раководител на Одделот за предоперативна анестезиолошка подготовка и реанимација, од јули 2001 била раководител на Одделот за анестезија, а од октомври 2011 година е раководител на

работната единица по анестезија, реанимација и интензивно лекување, при Универзитетската хируршка клиника “Св. Наум Охридски” во Скопје.

2. Наставно-научна дејност

Во практичната настава по анестезиологија со реанимација за студентите по медицина, стоматологија, како и на Вишата школа за рендген-техничари се вклучила од април 1993 со изборот за асистент по предметот анестезиологија со реанимација. За редовен асистент е реизбрана во 1996 и 2000 година.

Во звањето научен соработник е избрана во декември 2001 година од кога ја започнува и наставната дејност по предметот реанимација во склоп на наставата на Високата школа за рендген техничари и медицински техничари. На 29.03.2007 година е избрана за Виш научен соработник кога започнува и со наставната дејност од прв циклус и втор циклус студии за студентите по општа медицина, стоматологија, како и за студентите на Високата школа за медицински сестри, рендген-техничари, по предметите: анестезија со реанимација, ургентна медицина, прва помош и здравствена нега.

Учествувала во континуирана медицинска едукација на симпозиуми, школи, работилници и стручни состаноци како предавач и организатор. Била поканет предавач и на интернационални конгреси и симпозиуми.

Член е на испитни комисии за специјалистички испит по анестезија со реанимација, специјалистички испит по семејна медицина, член е на испитна комисија при Лекарската комора на Македонија за завршени лекари по општа медицина за завршен лекарски испит, како и едукатор и ментор на завршени лекари по општа медицина.

3. Научноистражувачка активност

Докторската теза, со наслов “Ниската серумхолинестеразна активност како ризик-фактор во релацијата сукцинилхолин-зголемен серумски калиум”, успешно ја одбрала во декември 1999 година.

Своето долгодишно научноистражувачко работење го изнесува во досега рецензирани 108 научноистражувачки и стручни трудови публикувани во домашни и во странски списанија, зборници на трудови и апстракти. Трудовите се рецензирани во билтените на Универзитетот, број 539 / 1990 година, број 275 /1992 година, број 675 /1996 година, број 753/2000 година, број 796/2002 година и број 912/2007 година. Приложени се и нови 32 труда објавени во научни стручни списанија, референтни списанија, популарни списанија, зборници на трудови, пленарни предавања, секциски предавања и одржани предавања по покана од странски универзитети. Коавтор е на учебникот “Анестезија со реанимација”, како и автор и коавтор на книги и прирачници за КМЕ од областа на анестезиологијата, реанимацијата и интензивното лекување. Ментор е на докторска дисертација и магистерски трудови, како и рецензент на научноистражувачки трудови и учебни помагала од областа на анестезиологијата и реанимацијата. Учесник е во меѓународни научни проекти и главен носител на пријавен и изготвен домашен проект.

4. Стручно-апликативна дејност

За цело време на својата работа на Клиниката, активно учествува во секојдневната анестезиолошка дејност и реанимација на критични болни. Организира и предава на акредитирани школи, симпозиуми, курсеви и стручни состаноци. Учесник е како на домашни така и на меѓународни конгреси и симпозиуми, со усна презентација на сопствени трудови, постер презентации, воведни предавања, а и како поканет предавач на интернационални конференции и симпозиуми. Била поканет предавач на постдипломскиот Европски курс по анестезија, СЕЕА, во Приштина, ноември 2009 г., на XI интернационален конгрес на анестезиолозите на Србија во октомври 2010 год. и на XVII интернационален конгрес на анестезиолозите на Бугарија, во Пловдив, во октомври 2011 година.

Членува во комисији за стручни ревизии и подготовка и дополнување на Законот за трансплатација при Министерството за здравство, член е на уредувачкиот одбор на научното/стручното списание *Vox Medici*, на стручниот одбор на Европскиот постдипломски курс по анестезија, СЕЕА, во Македонија и на едукативниот одбор на Здружението на критични болни на Македонија. Претседател е на Здружението на лекарите по анестезија, реанимација и интензивно лекување на Македонија од 2007 година, член е на Европското здружение на анестезиолози (ESA), Европското здружение на критични болни (ESICM) и на основачкиот одбор на Балканскиот анестезиолошки форум. Од април 1998 година е член на Европската академија на анестезиолози (ЕАА), а од 2010 година е член на Европскиот одбор на анестезиолози (European Board of Anesthesiologists – UEMS).

5. Заклучок

Рецензентската комисија по прегледувањето на доставениот материјал, донесе заклучок дека кандидатката виш науч. сор. др Мирјана Шошолчева ги исполнува условите за избор во повисоко звање и има чест на Наставно-научниот совет да му предложи да донесе одлука за понатамошно процедурирање на постапката за избор на виш науч. сор. др Мирјана Шошолчева во звањето научен советник.

Членови на Комисијата

<u>1. Проф. др Трајанка Трајковска, претседател</u>	с.р.
<u>2. Проф. др Марија Шољакова, член</u>	с.р.
<u>3. Проф. др Ордан Нојков, член</u>	с.р.
<u>4. Проф. др Зорка Николова Тодорова, член</u>	с.р.
<u>5. Проф. др Зоран Спироски, член</u>	с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Мирјана Димитар Шошолчева

(име, татково име и презиме)

Институција: Медицински факултет - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: анестезиологија со реанимација

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност	Број на активност и	Поени од формулар	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии			
	А) Општа медицина:			
	- анестезиологија со реанимација	32	0.04	1.28
	- прва помош	24	0.04	0.96
	- ургентна медицина	12	0.04	0.48
	Б) Стоматологија:			
	- анестезиологија со реанимација	20	0.04	0.8
	В) Медицински сестри и техничари			
	- здравствена нега	243	0.04	9.72
	- анестезиологија со реаниматологија	54	0.04	2.16
	во склоп на ургентна медицина			
	Г) Радиолошки технолози			
	- анестезиологија со реаниматологија	80	0.04	3.2
	Вкупно	465	0.04	18.60
2.	Одржување на настава од втор циклус студии			
	А. Магистранди	94	0.05	4.7
	Б. Специјализантски предавања	9	0.05	0.45
	В. Семејна медицина	6	0.05	0.3
	Вкупно	109	0.05	5.45
3.	Настава во летни школи и работилници			
	- раководител	10	1.5	15
	- учесник	16	1	16
4.	Одржување на вежби			
	Анестезија со реанимација	150	0.03	4.5
5.	Консултации со студенти (тестови)	90	0.02	0.72
6.	Ментор на дипломска работа	8	0.2	1.6
7.	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура	1	0.3	0.3
8.	Член на комисија за одбрана на дипломска работа	3	0.1	0.3
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистички испит	21	0.2	4.2
10.	Позитивно рецензиран универзитетски	1	6	6

	учебник (Анестезиологија со реанимација)			
11.	Позитивно рецензиран прирачник (автор): (Анестезиологија во новата декада: техники и мониторинг ISBN 978-608-4596-10-3)	1	4	4
12.	Автор на брошура за пациенти “Безбедност на пациентот во анестезиологија: Хелсиншката декларација 2010” (ISBN 978-608-4596-07-3)	1	1	1
13.	Научно-популарна статија во стручно методско списание (Vox Medici): 1. Згрижување на пациентите кои одбиваат трансфузија на крв 2. Срцево белодробно мозочно оживување: македонско јазично катче 3. Recruitment - Продувување	3	1	3
14.	Превод на дел од учебник: “Clinical Anesthesiology” (Edward Morgan et al)	1	1	1
15.	Стручна редакција на учебник: “Clinical Anesthesiology” (Edward Morgan et al)	1	3	3
	Вкупно			84.67

НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Ментор на докторска дисертација: - “Влијание на техниките на алвеоларното продување врз гасната размена кај пациенти на механичка вентилација”- Тројик Тања (2009)	1	3	3
2.	Ментор на магистерска работа: - “Важноста на влијанието на покачениот интраабдоменален притисок врз респираторниот систем кај пациентите на механичка вентилација”- Александра Гавриловска (2011) - “Евалуација и компарација на предиктивни ризик фактори за постоперативно гадење и повраќање” - Олгица Василева (2011)	2	1	2
3.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект: “Хипероксија и белодробна токсичност” - носител	1	1	1
4.	Учесник во меѓународен научен проект: - OBTAIN Study, European Society of Anaesthesiologists (2011); Prof. Simon	1	5	5

	крвавења, декември 2008: 9-12.			
	2. Shosholcheva M. <i>Organ donor management after brain death.</i> Book of Abstracts. IV Congress of Macedonian Anaesthesiologists September, 2010; 028: 57-60.	1	2	2
8.	Пленарно предавање на научен/стручен собир Шошолчева М. <i>Дишен пат и траума.</i> ELMS – European Airway management Society	1	2	2
9.	Апстракт објавен во зборник на конференција - меѓународна 1. Ristovski S., Dacevski Z., Sosolceva M., Sofronievska M., Trajkovski D. <i>Changes in patients profile for surgery of benign prostatic hyperplasia in era of medical tretament: decade (1996-2005).</i> European Urology, Supplement vol.6 issue 2Mrch 2007: 350	60%	1 x 0.6	0.6
	2. Kostadinovska-Jordanoska B., Sosolceva M., Stojanovska S., Licenovska M., Vasileva O. <i>Ventilator-associated pneumonia in an ICU: epidemiology, etiology and comparision of two bronchoscopic methods for microbiological specimen sampling.</i> Critical Care 2008, 12 (Suppl 2):P50doi:10.1186/cc6271 (JSR Impact Factor 4,93)	60%	1 x 0.6	0.6
	3. Kostadinovska B., Sosolceva M. <i>Clinical characteristics and prognostic factors of severe acute pancreatitis.</i> Critical Care 2009, 13 (Suppl 1): P501 (doi: 10.1186/cc7665 (JSR Impact factor 6,373)	90%	1 x 0.9	0.9
	4. Tozija F., Gorgev D., Sethi D., Gudeva Nikovska D., Kasapinov B., Sosolceva M. <i>Injuries in Maceonian burden and postinjury impact.</i> Injury Prevention 2010; 16 (Suppl 1): 302 (Impact factor 1,453)	0.60%	1 x 0.6	0.6
	5. Shosholcheva M., Kamiloski V, Trojic T. <i>Improving outcomes in traumatic haemorrhage: stopping the bleeding.</i> Proceedings. Adult trauma I st Congress of the Kosova Society of Orthopaedics and Trauma Surgeons, Phristina, May 2010: 38	1	1 x 1	1
10.	Учество на научен/стручен собир со реферат 1. Sosolceva M., Trojik T., Nastov N.,			

	Mitev K., Aleksovski G., Kasapinova K. <i>Prognosing outcome at the patients with severe trauma: Analysis of the data from Hospital Trauma Registry</i>. III-th Macedonian International Congress of Association of Orthopedics and traumatology May 2009. Abstract Book, P184: 106 2. Shosholcheva M., Trojic T., Kamilovski V. <i>Initial coagulopathy profile of trauma patients: the role of screening tests in predicting outcome</i>. Book of Abstracts. IV Congress of Macedonian Anaesthesiologists September, 2010; 027: 57 3. Шошолчева М., Тројиќ Т. <i>Влијание на оптималното надополнување и типот на интраоперативните течности на исходот по елективна колоректална хирургија</i>. Book of Abstracts. III Congress of Surgeons of Macedonia May, 2010: 95 4. Шошолчева М. <i>Протективни вентилаторни стратегии</i>. Симпозиум Филип II; 2009: Респираторна нега	1	1	1
11.	Коавтор на апстракт печатен во зборник на апстракти 1. Oranska G., Sosolceva M., Stojanova S., Krstevski S., Vasileva O., Cukalevski P. <i>Comparison of recovery characteristics of spinal anesthesia with general anesthesia in knee arthroscopy</i>. III-th Macedonian International Congress of Association of Orthopedics and traumatology May 2009. Abstract Book, P153: 91 2. Oranska G., Sosolceva M., Stojanova S., Krstevski S., Vasileva O., Cukalevski P. <i>Effect of addition of fentanyl to lidocain on tourniquet pain regional intravenous anesthesia</i>. . III-th Macedonian International Congress of Association of Orthopedics and traumatology May 2009. Abstract Book, P154: 92 3. Andonovksa D., Marcikik G., Andonovks B., Obocki E., Sapova B., Atanasova E., Stevkovska M., Stojanova S., Sosolceva M., Ristovski S., Cukalevski P. <i>Treatment of donor sites of skin grafts of partial thickness with hydrofiber dressings</i>. VI-th Congress of the Balkan Association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic	60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6
		60%	1 x 0.6	0.6

	Surgery Ohrid, June 2009: ID 106 4. Andonovska D., Trajkovska T., Sosolceva M., Marcikik G., Andonovska B. <i>Fluid resuscitation early in major burns: Ten years experience.</i> Book of Abstracts. IV Congress of Macedonian Anaesthesiologists September, 2010; 031: 66 5. Ristovski S., Sosolceva M., Mladenovic D. <i>What is the risk of recurrence and progression of TAT1 bladdertumor after transurethral resection of bladder (TURB) in 89 patients: Five year study.</i> Book of Abstracts. IV Congress of Macedonian Anaesthesiologists September, 2010: 108 7. Василева О., Шошолчева М., Крстевски С., Оранска Г., Чукалевски П. <i>Влијанието на епидуралната анестезија врз промените на внатрешната телесна температура во тек на операција на колоректален карцином.</i> Book of Abstracts. III Congress of Surgeons of Macedonia May, 2010: 97	60% 80% 60%	1 x 0.6 1 x 0.8 1 x 0.6	0.6 0.8 0.6
12.	Рецензии на научно – истражувачки трудови 1. Vox Medici – 3 труда 2. ММП – 1 труд 3. Acta Physiologica – 1 труд 4. Висока Медицинска Школа – Битола	4	0.2	0.8
13.	Рецензија на монографија: “Хипотензивна анестезија” (Билјана Ширговска)	1	1	1
	Вкупно			44.3

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Книга од стручна област - коавтор: 1. Шошолчева М. <i>Невромускулен мониторинг.</i> Книга. Невроанестезија, локорегионална анестезија и терапија на болка: Континуирана постдипломска едукација по анестезиологија. Курс V (цикус II) FEEA 2009; ISBN 978-9989-2919-6-8: 45-52 2. Шошолчева М. <i>Критично болно дете.</i> Книга. Мајка, дете, несакани ефекти: континуирана постдипломска едукација	1 1	7 7	7 7

	по анестезиологија. Курс IV, циклус II FEEA, April 2008; ISBN 978-9989-2594-8-7: 115-130			
	3. Шошолчева М. Хиповолемски шок. Книга. Интензивно лекување, итна медицина, крв и трансфузија на крв Курс III, циклус II, FEEA, април 2007; ISBN 978-9989-2188-2-8: 104-117	1	7	7
2.	Прирачник - коавтор 1. Шошолчева М., Стојанова С. Патогенеза на циркулаторната инсуфициенција кај критични болни и потреба од поддршка на циркулацијата. Прирачник за континуирана медицинска едукација, ед. 1. Критично болни пациенти: тимски пристап во лекувањето 2006: 98-116	1	2	2
	2. Шошолчева М. Микроциркулаторен и митохондријален дистрес синдром (ММДС): Нов поглед на сепсата. Прирачник за континуирана медицинска едукација, ед. 2. Критично болни пациенти: Справување со сепса 2007; ISBN 978-9989-2594-4-9: 29-38	1	2	2
	3. Шошолчева М. Дијагноза и мониторинг на мозочна смрт.. Прирачник за континуирана медицинска едукација ед. 4 Критично болни пациенти: Мониторинг, Дијагноза, Клиничка одлука. фебруари 2010; ISBN 978-9989-2919-8-2: 22-31	1	2	2
3.	Експертски активности - Комисии од Министерството за здравство (Стручна ревизија) - Комисии од Министерството за здравство (1. за прием на медицинска опрема 2. акредитација на клиничка болница; 3. второстепена за лекување во странство; 4. за методологија за формирање на цени) - Комисија од Медицински факултет (1. избор на кандидати на конкурс) - Комисија од Универзитетската клиника за хирур. болести (1. контрола на квалитет на ЗЗ; 2. подготовка на листа на лекови)	3 4 1 2	1 1 1 1	3 4 1 2

	- Испитни комисији за стручен испит (ЛКМ)	1	1	1
4.	Лекторирање на трудови на странски/македонски јазик: - статија (Vox medici): 1. Остеосинтеза 2. Трансплантација 3. Генски и алелски амбигвитет 4. Инконтиненција 5. Дишен оживувач 6. Стендбај 7. Визинг 8. Голема скитачка вена 9. Стејд 10. Луксација	10	0.25	2.5
	Вкупно			40.5

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание: Vox Medici	1	0.5	0.5
2.	Член на програмски одбор на научно стручен собир со меѓународно учество (Научен одбор на XI конгрес на Србија)	1	2	2
3.	Претседател на организациски, програмски или уредувачки одбор на научен/ стручен собир - FEAA –Postgraduated European Course of Anesthesia –Дојран - КМЕ- Критично болни пациенти - IV Конгрес на анестезиолози - КМЕ-Симпозиум: тежок дишен пат	5 4 1 1	0.5 0.5 0.5 0.5	2.5 2 0.5 0.5
4.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони): - член на Комисија за изготвување припремање на Закон за трансплантација	1	1	2
5.	Раководител на внатрешна организациона единица -претседател на Здружението на лекари по анестезија, реанимација и интензивно лекување на Македонија (од 2007 до денес) -раководител на РЕ Анестезија со интензивно лекување (Универзитетска клиника за хируршки болести “Св.	1 1	3 3	3 3

	Наум Охридски")			
6.	Награда за научни достигнувања во струкова организација	1	2	2
	- Плакета (МЛД)			
	- Благодарница (Универзитетска клиника за хируршки болести "Св. Наум Охридски")	1	2	2
7.	Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност	1	2	2
	- член на European Board of Anesthesiologists (EBA- UEMS)			
	Вкупно			22

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	84,67
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	44,3
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ со дејности од поширок интерес	40,5 + 22
Вкупно	191,47

Членови на Комисијата

1. Проф. др Трајанка Трајковска, с.р. претседател
2. Проф. др Марија Шољакова, член с.р.
3. Проф. др Ордан Нојков, член с.р.
4. Проф. др Зорка Николова Тодорова, с.р. член
5. Проф. др Зоран Спироски, член с.р.

РЕФЕРАТ

Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство

Примено	30.11.2011
Сектор	03
Курс	402/2
Вредност	

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ КОМПЈУТЕРСКА ТЕХНИКА И ИНФОРМАТИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на својата редовна седница одржана на 18 октомври 2011 година, одредени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник во сите наставнички звања по предметите од наставно-научната област компјутерска техника и информатика, а во врска со распишаниот конкурс објавен во весникот „Нова Македонија“ од 5 октомври 2011 година.

На објавениот конкурс, за звањето вонреден професор, се пријавил кандидатот д-р Андреа Кулаков, сегашен доцент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство по група предмети од истата наставно-научна област.

Врз основа на поднесените документи, како и од личното познавање, Рецензентската комисија има чест да го достави следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци и образование

Кандидатот д-р Андреа Кулаков е роден на 3 март 1974 година во Скопје, Р. Македонија. Живеел во Неготино и таму завршил основно училиште. Средното образование го почнал во Неготино, а го завршил во Кавадарци во 1990 година на возраст од 16 години, откако на два пати успеал да заврши по две учебни години во една (7-мо и 8-мо одд. и подоцна III и IV година).

Веднаш потоа, се запишал на Електротехничкиот факултет во Скопје, на насоката компјутерска техника, информатика и автоматика и во 1995 година дипломирал со просек 9,91, при што му била доделена диплома од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, за завршени студии со највисоки оценки на Електротехничкиот факултет во Скопје во генерацијата 1990-1995.

Во учебната 1995/96 година се запишал на постдипломски студии на Факултетот за Когнитивни науки при Новиот бугарски универзитет, во Софија, Бугарија, каде што наставата се одвивала на англиски јазик, во мали групи. Испитите во текот на четири семестри ги положил со просек 5,70 (највисока оценка е 6). По исполнувањето на сите барања, во 1998 година ја одбранил својата магистерска теза пред петчлена меѓународна комисија со оценка одличен 5,5. Во 1999 магистратурата беше нострифицирана на Електротехничкиот факултет во Скопје.

Докторската дисертација со наслов „Управување со податоци кај безжични сензорски мрежи“, под менторство на проф. д-р Данчо Давчев, успешно ја одбрани на 14 декември 2006 година на Електротехничкиот факултет во Скопје. Во јуни 2005 година ја освои наградата за истражувања кои водат до одбрана на докторска дисертација од најголемото друштво на инженери IEEE, поточно од нивното Друштво за компјутерска интелигенција (<http://ieee-cis.org/edu/research/> подолу, во делот за 2005).

Во текот на 9-месечниот воен рок во 1999 г. бил и демонстратор на Воената академија по предметот информатика. Потоа шест месеци работел во меѓународната софтверска компанија Мак-Систем, од кои месец и пол бил на обука во Париз, Франција. Од април 2000, до септември 2011 г., Андреа Кулаков беше вработен на Институтот за компјутерска техника и информатика при Електротехничкиот факултет (подоцна Факултет за електротехника и информациски технологии) во Скопје, на Институтот за компјутерска техника и информатика, прво како асистент, а од 2007 г. како доцент. Има предавано повеќе предмети

од области: вештачка интелигенција, роботика и бази на податоци и во прв и во втор циклус на студии.

Беше истражувач и главен истражувач на неколку домашни и меѓународни проекти, финансирани од МОН, од програмите ТЕМПУС и од Рамковната програма 6 на Европската унија.

Кандидатот д-р Андреа Кулаков има реализирано повеќе кратки студиски престои на Политехничкиот универзитет во Торино, Италија, Националниот институт за телекомуникации на Франција во Еври, Франција, Далечинскиот универзитет во Хаген, Германија, Отворениот универзитет и Универзитетот на јужниот брег во Лондон, В. Британија.

Во октомври 2010 година е избран за претседател на Асоцијацијата за информатички и комуникациски технологии – ИКТ АКТ.

Во март 2011 беше еден од основачите на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје. Во август 2011 беше избран за раководител на Институтот за интелигентни системи при Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Одговорен е за неколку предмети на додипломски и магистерски студии од областите вештачка интелигенција, анализа на податоци, роботика и безжични сензорски мрежи. Коавтор е на преку 60 научни труда на меѓународни конференции и во меѓународни списанија, како и поглавје во книга. За трудовите се пронајдени (преку Google Scholar) и 150 цитати од целиот свет, што претставува значителен пораст од пребројаните десетина цитати во претходната објавена рецензија.

Неговите истражувања се фокусирани на областите: роботика, деловна интелигенција, обработка на слика и звук и други подобласти на когнитивни науки и вештачка интелигенција. Покрај мајчиниот македонски, зборува течно и англиски, српски и бугарски, а се служи и со германски, француски, руски и словенечки јазик.

2. Наставно-педагошка дејност

Кандидатот д-р Андреа Кулаков како доцент во рамките на наставната дејност бил ангажиран за изведување предавања на прв циклус студии по предметите вештачка интелигенција, логичко и функционално програмирање, вовед во роботика, алгоритми за анализа на податоци, податочно рударење, сензорски системи и бази на податоци.

На постдипломски студии бил наставник по предметите сензорско-роботски системи, развојна роботика, напредни теми од вештачка интелигенција, онтологији за анотација и пребарување на неструктурирани податоци, мониторинг и обработка на податоци во инженерството на животната средина, обработка на природни јазици, далечинско сондирање, податочна фузија и презентационски техники и програмски јазици и софтверски алатки во биоинформатиката.

Заедно со колегите изработил неколку интернет-страници со образовни содржини за горенаведените предмети. Покрај тоа, бил ментор на 50 дипломски работи, член на 3 комисии за оцена и одбрана на докторат и на 10 магистерски работи, како и член на комисии за одбрана на 100 дипломски работи од областа компјутерска техника и информатика.

Учествувал во преводот на учебникот “Основи на системи со бази на податоци” како стручен соработник. Беше еден од организаторите и предавач на летните школи Робомак 2009 и 2010 г.

3. Научноистражувачка и стручна дејност

Во рамките на научноистражувачката и стручна дејност, кандидатот д-р Андреа Кулаков активно учествувал во изработката на следниве проекти работени во Институтот за компјутерска техника и информатика:

1. XPERO - LEARNING BY EXPERIMENTATION, EU FP6-проект, (национален координатор);
2. ECOSYSTEM INFORMATICS - Development of Postgraduate Curriculum, EU TEMPUS-проект, (учесник);
3. „Моделирање на учењето кај интелигентни роботи преку примена на теориите на динамички системи и интерактивизмот“, научноистражувачки проект финансиран од Министерството за образование на Р. Македонија, 2006-2009, (учесник);
4. „Развој на систем за управување со податоци од безжични сензорски мрежи“ / идеен проект; технолошко-развоен проект финансиран од Министерството за образование на Р. Македонија, 2011, (одговорен проектант).

Андреа Кулаков бил ментор на 4 магистерски работи.

Автор или коавтор е на вкупно 60 научни трудови за кои постојат и 150 цитати (според Google Scholar).

До изборот во звањето доцент, кандидатот д-р Андреа Кулаков има објавено 33 научни трудови и две објавени куси содржини, при што трудовите и двете објавени куси содржини се рецензирани во билтени при претходните избори (бр. 752 од 25. февруари 2000 г., бр. 821 од 14 февруари 2003 година и бр. 914 од 14 февруари 2007 година).

По изборот во звањето доцент, Андреа Кулаков има објавено уште 22 научни труда и три објавени куси содржини кои се рецензирани подолу.

3.1 Објавени научни трудови по изборот во звањето доцент

1. Stojanov G., Kulakov A., Emergence of Higher Order Motivational Systems in Artificial Agents, Book of Abstracts, Interactivist Summer Institute, Paris, France, pp.12, May 26-29, 2007.
2. Kulakov A., Stojanov G. An Autonomous Mental Development Architecture Implemented in a Scalable Database System, Book of Abstracts, Interactivist Summer Institute, Paris, France, pp. 5, May 26-29, 2007.
3. Kulakov A., Davcev D., Intelligent Wireless Sensor Networks Using FuzzyART Neural-Networks, in Proceedings of the IEEE Symposium on Computers and Communications, Aveiro, Portugal, pp. 569 – 574, July 1-4, 2007.
4. Davcev D., Arsic M., Ilievski D., Kulakov A., HCI for m-Learning in Image Processing by Handhelds, Human Interface and the Management of Information. Interacting in Information Environments, Lecture Notes in Computer Science, Springer, Volume 4558, pp. 299-308, 2007.
5. Kulakov A., Gancev S., Davcev D., A System for Data Management in Wireless Sensor Networks, ETAI 2007, Ohrid, Macedonia, September, 2007.
6. Kulakov A., Laukkanen J., Mustafa B., Stojanov G., Inductive Logic Programming and Embodied Agents: Possibilities and Limitations, International Journal of Agent Technologies and Systems (IJATS), IGI Publishing, Inaugural Issue, pp. 34-49, 2008.
7. Davcev D., Kulakov A., Gancev S., Experiments in Data Management for Wireless Sensor Networks, Second International Conference on Sensor Technologies and Applications, SENSORCOMM, Cap Esterel, France, pp. 191-195, August, 2008.
8. Trivodaliev K., Kalajdziski S., Kulakov A., Davcev D., Mirceva G., “Efficient protein classification by using 3D structure content representation”, Proceedings of IASTED International Conference on Artificial Intelligence and Soft Computing 2008, ASC 2008, Palma de Mallorca, Spain, pp. 151-156, September, 2008.
9. Stojkoska B., Davcev D., Kulakov A., Cluster-based MDS for Nodes Localization in Wireless Sensor Networks with Irregular Topologies, in Proceedings of The Fifth International Conference on Soft Computing as Transdisciplinary Science and Technology (CSTST'08), Paris, France, pp. 384-389, October, 2008.
10. Mirceva G., Kulakov A., Davcev D., SGNG Protein Classifier by matching 3D structures, in Proceedings of The 4th International Workshop on Hybrid Artificial Intelligence Systems, Salamanca, Spain, pp. 425-432, June 10-12, 2009.

11. Lameski, P., Kulakov, A., Davcev, D., Learning and Position Estimation of a Mobile Robot in an Indoor Environment using FuzzyART Neural Network, 2009 IEEE/ASME International Conference on Advanced Intelligent Mechatronics, pp. 770 – 774, Singapore, July 14-17, 2009.
12. Poprcova V., Kulakov A., Stojanov G., Inductive Logic Programming (ILP) and Reasoning by Analogy in Context of Embodied Robot Learning. In CD - Proceedings of ICT Innovations Conference, Ohrid, Macedonia, September 2009.
13. Radeski D., Kulakov A., System for Integrated Financial Data Based on Data Services, In CD - Proceedings of ICT Innovations Conference, Ohrid, Macedonia, September 2009.
14. Popovski S., Kulakov A., Credit Risk Management through Client Classification by using K-Means and the Decision Tree, In CD - Proceedings of ICT Innovations Conference, Ohrid, Macedonia, September 2009.
15. Kulakov A., Kalajdziski S., Davcev D., Lameski P., Cingovska I., Multimedia Library Information System, Poster at ICT Innovations Conference, Ohrid, Macedonia, September 2009.
16. Gancev S., Kulakov A., Modified Growing Neural Gas Algorithm for Faster Convergence on Signal Distribution Sudden Change, in Proceedings of XXII International Symposium on Information, Communication and Automation Technologies, Sarajevo, pp. 1-5, October 29-31, 2009.
17. Mirceska A., Kulakov A., Stoleski S., The Role of Artificial Neural Networks in Detection of Pulmonary Functional Abnormalities, Engineering Review, Vol.29 No.2, pp. 1-11, December 2009.
18. Lameski, P., Kulakov, A., Position estimation of mobile robots using unsupervised learning algorithms, In ICT Innovations 2009, Davcev D., Gómez, J. M. (Eds.), pp. 95-193, Springer 2010.
19. Zdravevski E., Kulakov A., System for prediction of the winner in a sports game, In ICT Innovations 2009, Davcev D., Gómez, J. M. (Eds.), pp. 55-64, Springer 2010.
20. Atanasov, A., Kulakov, A., Trajkovic, V., Davcev, D., Testbed Environment for Wireless Sensor and Actuator Networks, Fifth International Conference on Systems and Networks Communications (ICSNC), 2010, pp. 1 – 6, August 22-27, 2010.
21. Lameski, P., Kulakov, A., Mobile Robot Environment Learning and Localization Using Active Perception, ICT Innovations 2010 – Ohrid, pp. 236-244, Springer 2011.
22. Zdravevski E., Kulakov A., Kalajdziski S., Davcev D., Probabilistic predictions of ensemble of classifiers combined with dynamically weighted majority vote, Proceedings of Artificial Intelligence and Applications, IASTED, Innsbruck, Austria, February 2011.
23. Stojanov G., Kulakov A., Modeling attention within a complete cognitive architecture, Book Chapter in Roda C., Ed., Attention Support in Digital Environments, Cambridge University Press, pp. 210 - 241, 2011.
24. Lameski P., Zdravevski E., Kulakov A., Davcev D., Architecture for Wireless Sensor and Actor Networks Control and Data Acquisition, IEEE International Conference on Distributed Computing in Sensor Systems, IEEE, Barcelona, Spain, pp. 1 - 3, June 27-29, 2011.
25. Zdravevski E., Lameski P., Kulakov A., Weight of Evidence as a Tool for Attribute Transformation in the Preprocessing Stage of Supervised Learning Algorithms, Proceedings of International Joint Conference on Neural Networks, IEEE CIS and INNS, San Jose, USA, pp. 181 – 188, July 31 - August 5 2011, 2011.

Во објавените куси содржини со реден број 1 и 2 е претставен модел на автономна когнитивна архитектура во која може да се развива појавување на мотивациски системи од повисок ред, преку изградба на хиерархија со апстрахирање на заедничките својства на мотивациските променливи.

Во трудовите со реден број 3, 5 и 7 е предложен начин на примена на невронските мрежи во областа на безжични сензорски мрежи. Претставени се неколку архитектури и резултати од експерименти.

Во трудот со реден број 4 е опишана една програма која, се извршува на целен компјутер, за помош на студентите во совладување на материјалите од областа обработка на слики.

Во трудот со реден број 6 се дадени ограничувањата на техниката наречена „индуктивно логичко програмирање“, во нејзината примена во роботиката.

Во трудот со реден број 8 е претставена нова ефикасна техника за класификација на протеините, со примена на тродимензионално претставување на протеинските елементи.

Во трудот со реден број 9 е претставен нов алгоритам за одредување на местоположбата на јазлите кај безжични сензорски мрежи коишто имаат неправилни тополошки поврзаности.

Во трудот со реден број 10 е претставен нов алгоритам за класификација на протеини преку моделирање на положбата на протеинските молекули во 3Д-простор и класификација преку моделот на невронска мрежа наречен „надгледуван растечки невронски гас“.

Во трудовите со реден број 11, 18 и 21 се дадени алгоритми за учење и проценка на местоположбата на подвижни роботи, преку примена на невронската мрежа наречена FuzzyART, заедно со резултати од експериментите.

Во трудот со реден број 12 е претставена примена на индуктивното логичко програмирање и резонирањето според аналогија кај роботското учење.

Во трудовите со реден број 13 и 14 се дадени два система со кои интегрирано се прибираат финансиски податоци и може да се направи проценка на кредитниот ризик на барателите на кредит, со примена на две класични класификациски техники.

Во кусата содржина со реден број 15 е претставен мултимедискиот библиотечен информациски систем, развиван во текот на повеќе години на Институтот за компјутерска техника и информатика.

Во трудот со реден број 16 е претставен нов дистрибуиран алгоритам за оптимално распоредување на центроидите кај алгоритмите за класификација во услови на нестационарна дистрибуција на сигнали.

Во трудот со реден број 17 е претставена примената на непрецизираните класификатори ART и ARTFC во одредувањето на нарушувањата во функцијата на работата на белите дробови.

Во трудот со реден број 19 е претставен нов систем за предвидување на победникот во кошаркарски натпревари преку примена на повеќе класификатори и на оригинален начин за анализа на серии натпревари.

Во трудовите со реден број 20 и 24 е претставена околина за тестирање на алгоритмите од областа на безжични сензорски и актуаторски мрежи. Во неа, покрај малите сензорски и актуаторски уреди се интегрирани и мобилни телефони преку испраќање на известувања за некои однапред поставени аларми, преку СМС-пораки.

Во трудовите со реден број 22 и 25 се дадени нови алгоритми за класификација преку комбинирање на ансамбл од различни видови класификатори и на мерката наречена тежински фактор на сведоштвото, при што се овозможува споредување и на величини претставени со номинални вредности.

Трудот под реден број 23 претставува сумарен труд од повеќе годишната работа на авторите во областа на когнитивни науки и во него е дадена архитектура за моделирање на вниманието и направена е споредба со архитектури предложени од други автори.

4. Заклучок и предлог

Според сето погоре изложено, видливо е дека кандидатот д-р Андреа Кулаков остварил забележителен успех во наставно-образовната и научно-стручната дејност од неговиот последен избор до денес. Тоа го потврдуваат неговите научни трудови, како и неговата ангажираност во наставно-педагошката дејност, вклучувајќи ја и соработката со дипломците и постдипломците на Факултетот за информатички науки и компјутерско

инженерство. Во наставниот процес со полна одговорност и дисциплинираност редовно ги извршувал сите обврски и задачи.

Посебно треба да се истакне неговата интердисциплинарна образованост и активност во промовирањето на ИКТ-образованието во Македонија.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија е на мислење дека кандидатот ги исполнува сите формални и суштински услови за избор во звањето во кое конкурира. Поради тоа, Комисијата со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, д-р Андреа Кулаков да биде избран во звањето вонреден професор по предметите од наставно-научната област компјутерска техника и информатика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Акад. проф. д-р Љупчо Коцарев, претседател с.р.

Проф. д-р Катерина Здравкова, член с.р.

Вон. проф. д-р Ана Мадевска Богданова, член с.р.

АНЕКС
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: АНДРЕА ЕФРЕМ КУЛАКОВ

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: компјутерска техника и информатика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава (од прв и втор циклус)	73,2
2	Консултации со студенти	3,564
3	Ментор на дипломска работа (вкупно 50)	10
4	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (вкупно 3)	1,5
5	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (вкупно 10)	3
6	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (вкупно 100)	10
7	Превод на учебник ("Основи на системи за бази податоци")	3
8	Пакет материјали за одреден предмет (6 предмети)	6
9	Настава во летни школи и работилници (Robomac 2009 и 2010)	3
10	Научно-популарна или наставно-историска статија ("За научните револуции и потеклото на Словените")	1
Вкупно		113,264

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Ментор на магистерска работа (4)	4
2	Учество во национални и меѓународни проекти	14
3	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	6,8
4	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	46,8
5	Дел од монографија објавен во странство	5,4
6	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	8,4
7	Одржано предавање по покана на универзитет (EUPM, Скопје, 2007; НБУ, Софија, 2007)	2
8	Учество на научен/стручен собир со реферат	3
Вкупно		90,4

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Дизајн или изработка на информациски систем	1
2	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот (6 настани)"	3
3	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (ICT Innovations 2009-2011)	3
4	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (1 носител, 1 соработник)	1,5
5	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект (2 пати носител, 1 соработник)	3
6	Раководител на внатрешна организациона единица	3
7	Член на факултетска комисија (Дисциплинска и за попис)	1
8	Член на комисија за избор во звање (2)	0,4
9	Учество во комисији и тела на државни и други органи (Матична комисија)	1
Вкупно		16,9

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	113,264
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	90,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	16,9
Вкупно	220,564

Членови на комисијата

1. Акад. проф. д-р Љупчо Коцарев, претседател	с.р.
2. Проф. д-р Катерина Здравкова, член	с.р.
3. Вон. проф. д-р Ана Мадевска Богданова, член	с.р.

Ангажираност во наставниот процес по семестри и предмети на доцент Андреа Кулаков во периодот од окт. 2006 до септ. 2011

од прв циклус студии

Година	Семестар	Предмет	Предавања	Студенти	Вкупно часови	Вкупно студенти
2006/2007	зимски	Вештачка интелигенција	2	120	2	120
		Податочно рударење	2	50		
2006/2007	летен	Алгоритми за анализа на податоци	2	20	4	70
		Вештачка интелигенција	4	240		
2007/2008	зимски	Логичко и функционално програмирање	2	90	8	360
		Вовед во роботика	2	30		
2007/2008	летен	Податочно рударење	2	30	4	40
		Алгоритми за анализа на податоци	2	10		
		Вештачка интелигенција	4	240		
2008/2009	зимски	Логичко и функционално програмирање	2	90	8	345
		Вовед во роботика	2	15		
2008/2009	летен	Податочно рударење	2	20	2	20
		Вештачка интелигенција	4	240		
		Логичко и функционално програмирање	2	90	8	345
2009/2010	зимски	Вовед во роботика	2	15		
		Податочно рударење	2	15	4	30
		Алгоритми за анализа на податоци	2	15		
2010/2011	зимски	Вештачка интелигенција	4	240	6	255
		Вовед во роботика	2	15		
		Податочно рударење	2	15		
2010/2011	летен	Алгоритми за анализа на податоци	2	20	6	43
		Сензорски системи	2	8		

прв циклус ВКУПНО

ПОЕНИ

Одржување на предавања	Консултации со студенти
1,2	0,24
2,4	0,14
4,8	0,72
2,4	0,08
4,8	0,69
1,2	0,04
4,8	0,69
2,4	0,06
3,6	0,51
3,8	0,086
31,2	3,258

од втор циклус студии

Година	Семестар	Предмет	Предавања	Студенти	Вкупно часови	Вкупно студенти
2006/2007	зимски		0	0	0	0
2006/2007	летен	Сензорско-роботски системи	2	1	4	2
		Развојна роботика	2	1		
2007/2008	зимски	Сензорско-роботски системи	4	1	6	2
		Развојна роботика	2	1		
2007/2008	летен	Сензорско-роботски системи	2	1	4	2
		Развојна роботика	2	1		
		Напредни теми од вештачка интелигенција	2	25		
2008/2009	зимски	Развојна роботика	2	5	8	48
		Онтологиј за анотација и пребарување на неструктурирани податоци	2	10		
		Мониторинг и обработка на податоци во инженерството на животната средина	2	8		
2008/2009	летен	Сензорско-роботски системи	2	5	6	28
		Обработка на природни јазици	2	5		
		Далечинско сондирање	2	8		
		Податочна фузија и презентациски техники	2	10		
2009/2010	зимски	Напредни теми од вештачка интелигенција	2	24	6	28
		Онтологиј за анотација и пребарување на неструктурирани податоци	2	2		
		Мониторинг и обработка на податоци во инженерството на животната средина	2	2		
2009/2010	летен	Далечинско сондирање	2	2	6	14
		Обработка на природни јазици	2	5		
		Податочна фузија и презентациски техники	2	7		
		Напредни теми од вештачка интелигенција	2	15		
2010/2011	зимски	Развојна роботика	2	2	10	24
		Програмски јазици и софтверски алатки во биоинформатиката	2	2		
		Онтологиј за анотација и пребарување на неструктурирани податоци	2	1		
		Мониторинг и обработка на податоци во инженерството на животната средина	2	4		
2010/2011	летен	Далечинско сондирање	2	4	6	6
		Обработка на природни јазици	2	1		
		Податочна фузија и презентациски техники	2	1		

втор циклус ВКУПНО

ПОЕНИ

Одржување на предавања	Консултации со студенти
0	0
3	0,004
4,5	0,004
3	0,004
6	0,096
4,5	0,056
4,5	0,056
4,5	0,028
7,5	0,048
4,5	0,012
42	0,308

	предавања	консултации
ВКУПНО	73,2	3,564

	Author 1	Author 2	Author 3	Author 4	Author 5	Abstract	Conference/Journal	Year	Month	Day	Page	Volume	Issue	Page	Page	Page
1	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	International Summer Institute, Paris, France, May 26-29, 2007	2007	July		2	90%	0	2,7	0	0
2	Kulakov A.	Stojanovic G.				An Autonomous Mental Development Architecture Implemented in a Scalable Database System.	International Summer Institute, Paris, France, May 26-29, 2007	2007	July		2	90%	0	2,7	0	0
3	Kulakov A.	Stojanovic G.				Scalable Database System.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		2	90,00%	0	2,7	0	0
4	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		2	60,00%	0	1,8	0	0
5	Kulakov A.	Stojanovic G.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		3	80,00%	1,6	0	0	0
6	Kulakov A.	Stojanovic G.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		3	80,00%	1,6	0	0	0
7	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		4	60,00%	0	1,8	0	3,6
8	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		4	80,00%	0	2,4	0	0
9	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	60,00%	0	1,8	0	0
10	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
11	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
12	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
13	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
14	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
15	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
16	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
17	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
18	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
19	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
20	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
21	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
22	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
23	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0
24	Stojanovic G.	Kulakov A.				Integration of Higher Order Moment-Based Systems in Artificial Agents.	IEEE Symposium on Computers and Communications, Avignon, France, June 1-5, 2007	2007	June		5	80,00%	0	2,4	0	0

Учество во проекти на доцент Андреа Кулаков во периодот од окт. 2006 до септ. 2011

Учество во меѓународни научни проекти

Реден број	Име на проектот	Период на траење	Позиција	ПОЕНИ
1	XPERO - LEARNING BY EXPERIMENTATION, FP6	Јуни 2006 - Дек. 2009	Нац. Коорд.	6
2	ECOSYSTEM INFORMATICS -Development of Postgraduate Curriculum	Јули 2006 - Јули 2009	учесник	5
ВКУПНО				11

Учество во национални проекти

Реден број	Име на проектот	Период на траење	Позиција	ПОЕНИ
1	Моделирање на учењето кај интелигентни работи преку примена на теориите на динамички системи и на интерактивизмот	Сеп. 2006 - Сеп. 2009	учесник	3
ВКУПНО				3

Учество во стручни (развојни) проекти

Реден број	Име на проектот	Период на траење	Позиција	ПОЕНИ
1	Развој на систем за управување со податоци од безжични сензорски мрежи / Идеен проект (одговорен проектант)	Јан. 2011 - Дек. 2011	учесник	2
ВКУПНО				2

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО НАУЧНОТО ПОЛЕ НА ЕКОНОМСКИТЕ
НАУКИ, ОБЛАСТ: БАНКАРСТВО, НА ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на својата 67 седница одржана на 21.11.2011 година, донесе одлука бр.02-2231/3 за формирање на Рецензентска комисија за избор на еден соработник од научното поле економски науки, област: банкарство, во состав: д-р Билјана Ангелова, научен советник/редовен професор, д-р Верица Јанеска, научен советник/редовен професор и д-р Климентина Попоска, научен соработник/доцент.

Конкурсот беше објавен во дневните весници „Дневник“ и „Коха“ од 8.11.2011 година. Врз основа на внимателното разгледување на приложената документација од пријавените кандидати, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс се пријавија тројца кандидати, кои ги исполнуваат општите услови содржани во конкурсот. Во продолжение даваме осврт на основните биографски податоци за кандидатите.

I Биографски податоци за кандидатите

а) Кандидатот *м-р Дарко Димитров* е роден на 5.12.1978 година. Во 1997 година се запишал на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на насоката деловна (бизнис) економија, а дипломира во 2002 година. Во 2007 година се запишал на постдипломски студии на Економски факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на насоката монетарна економија. Предвидените испити ги положил со просечна оценка 9,89, а со успешната одбрана на магистерскиот труд на тема: „Пазарот на пари-состојби и перспективи“ на 14.12.2009 година се стекнува со степен на образование-магистер на економски науки во областа на монетарната економија.

Работното искуство м-р Дарко Димитров го започнал на 9.9.2004 година, како наставник по економски предмети во средното општинско училиште „Љупчо Сантов“ во Кочани. Во периодот до 31.8.2004 година, во рамките на своите активности во средното училиште е ангажиран на предметите економија, финансиско работење, сметководство, маркетинг, статистика и слично. Покрај наведеното, раководи со виртуелна училишна компанија и е вклучен во реализација на државната матура.

Во периодот од 12.1.2009 до 10.6.2010 година, кандидатот работел како координатор за регионален развој во Центарот за развој на Источен плански регион, Штип. Во рамките на работните активности изработувал проектни апликации по објавени домашни и меѓународни донатори, подготовка на проектна апликација од инструментот за претпристапна помош на Европската унија, компонента 2-прекугранична соработка, следење на законските прописи од областа на регионалниот развој, координирање на властите на локално и национално ниво и изработка на плански документи за развој.

М-р Дарко Димитров има посетувано неколку тренинзи и обуки организирани од In Went, GTZ и USAID. Тој активно го познава и го користи англискиот јазик и поседува соодветни компјутерски вештини и способности. М-р Дарко Димитров нема објавени научни и стручни трудови.

б) Кандидатот *м-р Фатмир Динарица* е роден на 18.2.1976 година во Скопје. Во 1995 година се запишал на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а дипломира на 19.3.2009 година, на отсекот за деловна/бизнис економија, насока: финансиско-сметководен менаџмент. Во 2009 година се запишал на Универзитетот за туризам и менаџмент (Приватен универзитет), каде што во 2011 година го завршил вториот циклус студии според ЕКТ систем на боловскиот процес (300 ЕКТС). Со одбраната на магистерскиот труд на тема: „Хармонизираност на процедурите на анализата и оценката на кредитните барања во функција на елаборирање на профитабилноста на одлуките пред кредитниот одбор на банка“ се стекнал со степен на образование магистер на економски науки.

Своето работно искуство м-р Фатмир Динарица го започнал во НЛБ Тутунска банка АД Скопје, каде што во периодот 1.2.2002-1.12.2006 година работел како кредитен аналитичар. Во периодот 1.12.2006-1.10.2008 година работел во Универзална инвестициона банка (УНИ банка) АД-Скопје на позицијата раководител на експозитура. Во периодот од 1.11.2008 до 1.5.2009 година, тој работел во Охридска банка АД-Скопје, како раководител на експозитура. Своето професионално искуство го продолжил во

општина Студеничани, каде што во периодот 1.6.2009 до 1.12.2009 година, работел како советник за финансии на градоначалникот на општина Студеничани. Во периодот од 1.1.2010 до 30.11.2010 година, м-р Фадил Динарица работел во Глобален фонд на ОН како консултант за финансии. Во периодот 27.1.2010-1.6.2011 година е извршен директор на ДМТХ Скопје-Давател на услуга (супергарант) на MoneyGram за Македонија.

М-р Фадил Динарица има посетувано повеќе семинари и обуки, организирани од Централна банка на Египет, International Projekt Cunsultant GmbH, Bankakademie International.

Кандидатот се служи со албанскиот, македонскиот, англискиот и францускиот јазик и поседува соодветни компјутерски вештини и способности. М-р Фадил Динарица нема објавени научни и стручни трудови.

в) Кандидатот *м-р Гуле Гулев* е роден во 1976 година во Скопје, каде што го завршил основното образование, а средното образование го оформил во Економско-правното училиште „Васил Антевски-Дрен“. Дипломирал на Правниот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје на финансво правна насока, на 24.9.2002 година, со главни предмети: монетарно-кредитно и девизно право, банкарско право, деловни финансии, даночно право, царинско право. На постдипломски - магистерски студии се запишал во 2002 година на Економскиот институт при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во 2006 година го одбрал магистерскиот труд под наслов „Превенција од перење пари во банкарското работење“, со што се стекнал со научен степен-магистер на економски науки од областа на финансискиот менаџмент. Во 2008 година се запишал трет циклус студии на Економскиот институт и ја пријавил докторската дисертација на тема „Оперативните ризици во комерцијалното банкарство“.

Своето професионално искуство, кандидатот м-р Гуле Гулев го започнал како соработник во Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд, како финансиска единица на проектот IFAD, каде што работел во периодот од јануари 2006 година до септември 2006 година и се стекнал со искуство поврзано со областа на банкарството и финансиите. Во октомври 2006 година се вработил во Министерството за образование и наука каде што покрај другите задолженија, учествувал во работата на тимот на Министерството кој ја подготвува документацијата за аплицирање на Република Македонија за заем пред Банката за развој при Советот на Европа.

Од август 2008 година е избран во соработничкото звање асистент во научната област банкарство и финансии на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце

Делчев“ во Штип, и воедно е асистент по предметот банкарско работење на Факултетот за туризам и бизнис-логистика.

Во изминатиот период има посетувано повеќе обуки поврзани со областа како посетител или како обучувач, и тоа: Обука за обучувач за повеќегодишно планирање и менаџмент со ресурси, Министерство за одбрана и Буз Алан Хамилтон, САД, 2003; Banking Risk Management and Basel 1 & 2 Accord, IFC – SEED, 2004; Internal Audit, Centre for Banking and Finance-Macedonia and Bankakademie-Frankfurt, 2004; International Banking Operation, Centre for Banking and Finance-Macedonia and Bankakademie-Frankfurt, 2004; Foreign Exchange Operations, Centre for Banking and Finance-Macedonia and Bankakademie-Frankfurt, 2005; Trainer for Financial Control of Assets Gained from Own Sources in Educational Institutions and Dormitories, on behalf State Educational Inspectorate, USAID – World Learning, 2008.

Кандидатот м-р Гуле Гулев, својата активност во економскиот и општествениот живот во Република Македонија ја покажува со членството во повеќе комисии и стручни тела. Во периодот 2007-2008 е член на Националната комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција во Република Македонија. („Службен весник на РМ“ бр. 12/2007). Понатаму, учесник е на повеќе семинари во земјата и во странство за мерки за заштита на жртвите, <http://www.mup.rs/domino%5Carh2007.nsf/a19okt07rsl>. Кандидатот м-р Гуле Гулев е соработник на Banking and Finance Review, меѓународно истражувачко списание <http://www.bankingandfinancereview.com/bfr/index.php/bfr/pages/view/board>. Член е на Комисијата во Министерството за култура за финансирање на инвестициони проекти од областа на културата (национални културни установи) за 2011 година и 2012 година. Во 2010 година е избран за член на Комисијата за избор на најмлад научник за 2010 година, формирана од претседателот на Република Македонија и член е на Комисијата за анализа и промоција на потенцијалите на геотермалните води во Република Македонија како обновлив извор на енергија. Исто така, учествува во подготовката на Меѓународната конференција за претприемништво, иновации и регионален развој од 5 до 7 мај 2011 год. во Охрид. М-р Гуле Гулев активно го познава и го користи англискиот јазик и поседува соодветни компјутерски вештини и способности.

Кандидатот м-р Гуле Гулев во својата научноистражувачка активност е ориентиран кон проучување и анализа на современите предизвици пред банкарската индустрија, пред сè процесот на перење пари во банкарството и анализа на современите ризици во банкарската индустрија со фокус на оперативниот ризик. Неговата научноистражувачка

активност вклучува активно учество во изработка на проекти, објавување на резултатите од истражувањата во стручни списанија, научни собири и конференции.

Објавени трудови и научноистражувачка активност:

- Малчески С., Гулев Г. (2008) „Дисконтни пресметувања“, СИГМА, ISSN 1409-6803 год. 28, бр. 77, стр. 15-23;
- Малчески С., Гулев Г. (2008), „Финансиски пресметувања кај обврзници и акции 2“, СИГМА, ISSN 1409-6803, год. 28, бр. 80, стр. 1-9;
- Гулев Г. (2007) „Глобализацијата и изложеноста на банките на перење пари“, Економски развој, Економски институт-Скопје, бр. 1-2, стр. 155-174;
- Гулев Г. (2006) „Превенција од перење пари во банкарското работење“, магистерски труд;
- Гулев Г. „Банкарството и одржливиот развој“, (потврда за прифатеност на трудот за објавување).

II Заклучок и предлог на Комисијата

Врз основа на претходно изнесените биографски податоци и изнесените информации за научната активност на пријавените кандидати за избор на еден соработник во научното поле економски науки, област: банкарство, Комисијата констатира дека сите пријавени кандидати ги исполнуваат општите, но не и посебните услови за избор во ова звање. Притоа, тројцата кандидати се магистри, а само еден од нив има пријавено докторски труд во областа на банкарството.

Според постигнатите резултати во текот на нивното образование и работно искуство, Комисијата го констатира следново:

1. Кандидатот м-р Гуле Гулев има пријавено докторска дисертација од областа на банкарството (во 2008 година), која соодветствува на областа за која е распишан конкурс за избор на еден соработник;
2. Од списокот на објавените трудови и нивната содржина, како и досегашната научноистражувачка активност, Комисијата утврди дека кандидатот м-р Гуле Гулев има објавено повеќе трудови од областа на банкарството и мошне активно работи на истражувања од оваа област. Останатите двајца кандидати, м-р Дарко Димитров и м-р Фатмир Динарица, немаат објавено трудови, што претставува еден од условите во конкурсот.

3. Преку досегашната работа на високообразовна институција, односно три-годишно искуство како асистент-предавач во областа на банкарството, кандидатот м-р Гуле Гулев се издвојува и со стекнатото наставно искуство на високообразовна институција.

Врз основа на изнесеното во извештајот, а во согласност со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот м-р Гуле Гулев во целост ги исполнува законските основи и предвидените услови според конкурсот за избор и вработување на еден соработник од полето на економските науки, област банкарство. Оттаму, Комисијата му предлага на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје да го избере м-р Гуле Гулев во звањето асистент во научното поле на економските науки, област: банкарство.

Скопје, 29.11. 2011 година

Рецензентска комисија

1. **Д-р Билјана Ангелова,**
научен советник/редовен професор с.р.

-
2. **Д-р Верица Јанеска**
научен советник/редовен професор с.р.

-
3. **Д-р Климентина Попоска** с.р.
научен соработник/доцент
-

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ АСИСТЕНТ ОД
ОБЛАСТА МЕТОДИКИ НА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ
ПО ПРЕДМЕТОТ МЕТОДИКА НА ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНА
РАБОТА ПО КУЛТУРА НА ГОВОР ЗА ГРУПАТА
ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ НА МАКЕДОНСКИ
НАСТАВЕН ЈАЗИК, ОД ОБЛАСТА ЛИТЕРАТУРА ПО
ПРЕДМЕТИТЕ ЛИТЕРАТУРА ЗА ДЕЦА ЗА СТУДИСКИТЕ ГРУПИ
ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА И ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ
НА МАКЕДОНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК, МАКЕДОНСКА,
АЛБАНСКА И ТУРСКА КНИЖЕВНОСТ 1 И МАКЕДОНСКА,
АЛБАНСКА И ТУРСКА КНИЖЕВНОСТ 2 ЗА СТУДИСКАТА
ГРУПА БИБЛИОТЕКАРСТВО, СВЕТСКА КНИЖЕВНОСТ 1 И
СВЕТСКА КНИЖЕВНОСТ 2 ЗА СТУДИСКАТА ГРУПА
БИБЛИОТЕКАРСТВО, И ОД ОБЛАСТА ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ
КОМПАРАТИВНА ЛИТЕРАТУРА ЗА СТУДИСКИТЕ ГРУПИ
ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА И ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ
НА МАКЕДОНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК НА ПЕДАГОШКИОТ
ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, на својата седница одржана на 24.11.2011 година, донесе одлука за формирање Рецензентска комисија за изготвување реферат за избор во соработничко звање - асистент од областа методики на наставно-научните области по предметот методика на воспитно-образовна работа по култура на говор за групата предучилишно воспитание, од областа литература по предметите литература за деца за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, македонска, албанска и турска книжевност 1 и македонска, албанска и турска книжевност 2 за студиската група библиотекарство, светска книжевност 1 и светска книжевност 2 за студиската група библиотекарство, и од областа изборни предмети компаративна литература за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, во состав: проф. д-р Мито Спасовски, проф. д-р Снежана Адамчевска и проф. д-р Билјана Маленко.

ИЗВЕШТАЈ

1. На конкурсот објавен во весникот „Дневник“ од 11.11.2011 година, и весникот „Лајм“ од 11.11.2011 година, се пријавија следниве кандидати: м-р Христо Петрески, м-р Билјана Котлар Сакоман, м-р Марија Соколовска, м-р Весна Петар Хорватик, м-р Ѓорѓина Ќимова и м-р Ирина Талевска.

1. Биографски податоци

М-р Христо Петрески е роден на 4.2.1957 година во Крушево. Основач е и директор на Издавачката куќа „Феникс“ и Фондацијата за културна и научна афирмација и презентација „Македонија презент“ – Скопје.

Член е на Друштвото на писателите на Македонија од 1985 година. Еден е од основачите на списанието „Стожер“ и манифестацијата „Празник на липите“ при ДПМ. Сега е главен и одговорен уредник на списанијата „Тренд“ и „Книжевна академија“.

Христо Петрески е магистер на Институтот за македонска литература при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Сега е доцент на Универзитетот ЕСРА во Скопје и докторанд на темата: „Иновативниот пристап кон лектирата на примери од српската и македонската авторска бајка - компаративна анализа“.

Остварувања: „Огледало“ („Современост“ - Скопје, 1979), „Вулканска потреба“ („Култура“-Скопје, 1981), „Разговор со сидовите“ („Омладинска искра“-Сплит, 1981), „Во јагодата црв“ („Студентски збор“-Скопје, 1982), „Врв“ („Мисирков“-Битола, 1983), „Штит“ („Мисла“-Скопје, 1985), „Туѓо тело“ („Македонска книга“-Скопје, 1990), „Патник на враќање“ („Мацуо Башо“ Оцаи, 1991), „Забел“ (избор, „Мисла“-Скопје, 1991), „Камен јазик“ („Феникс“-Скопје, 1996), „Стаклен клуч“ („Феникс“-Скопје, 2003), „Бело мастило“ („Феникс“ – Скопје, 2003), „Читање на ненапишаното“ („Феникс“-Скопје, 2009), „Пантомима“ („Феникс“-Скопје, 2009), „Читање на ненапишаното“ (Хрватско книжевно друштво - Риека, 2010).

Поемски книги за деца и млади: „Бонсаи“ („Детска радост“-Скопје, 1991), „Бел петел врн ветер“ (брзозборки, „Детска радост“-Скопје, 1992), „На умните не им требаат скали за качување“ („Феникс“-Скопје, 2008).

Проза за возрасни: „Продавница на чист воздух“ („Мисла“-Скопје, 1988), „Добриот ѓавол“ („Феникс“-Скопје, 1996), „Трета среќа“ („Феникс“ -Скопје, 2010), „Пирамида Лавиринт“ („Бран“-Струга, 2011), „Дваесет и два чекора до совршенството“ (Нишки културен центар-Ниш, 2011).

Проза за деца и млади: „Љубов плус“ („Детска радост“-Скопје, 1993), „Скопскиот транвај“ („Феникс“-Скопје, 1996), „Најголемата тајна“ („Феникс“-Скопје, 2004), „Збогум, Кензо Танге“ („Феникс“-Скопје, 2006), Детето што сакаше да стане пчела („Феникс“-Скопје, 2010).

Есеи и критики: „Споени садови“ („Наша книга“-Скопје, 1986), „Виртуелно огледало“ („Феникс“-Скопје, 2010), „Македонска филмска критика“ („Феникс“-Скопје, 2011), „Зошто хаику“ („Феникс“-Скопје, 2011), „Македонска театарска критика“ („Феникс“-Скопје, 2011).

Публицистика: „Дванаесет горостаси“ („Млад борец“-Скопје, 1983), „Собеседници“ („Наша книга“-Скопје, 1989).

Антологии и избори: „Вишнеења“ (родољубива поезија, „Млад борец“-Скопје, 1980), „Визија на целината“ (светски краток расказ, „Мисла“-Скопје, 1992), „Белиот фустан“ (светска куса проза, „Феникс“-Скопје, 2001), „Во стварноста е реалноста сосема поинаква“ (светски графити, „Феникс“-Скопје, 2002), „Подарок од срцето“ (љубовни песни и писма, „Феникс“-Скопје, 2003).

Награди: за стихозбирката „Камен јазик“-награда „Ацо Шопов“, за новинарство-награда „Крсте Петков Мисирков“, за книгата новела „Скопскиот трамвај“-награда „Васил Куноски“, за поетската книга „На умните не им требаат скали за качување“-награда „Ванчо Николески“, за книгата раскази „Пирамида.Лавиринт“-награда „Крсте Чачански“, за книгата авторски бајки „Златното јаболко, циновска риба и тринаесетте ѕвезди“-награда „Вермилион“, награда „Феникс“ на општина Центар за книжевно творештво, за хаику поезија-награда на книжевна општина Вршац, награда за хаику на Мелничките вечери на поезијата (Бугарија), награда „Свеќата на Наим“ за книжевен опус, награда за најдобра литературна критика, награди за песна и есеј на Друштвото на писателите на Македонија и други награди и признанија.

Преводи и препев: на српски, хрватски, словенечки, бугарски, француски, англиски, германски, словачки, албански, турски, руски и други јазици.

2. Биографски податоци

М-р Билјана Котлар Сакоман е родена на 10.8.1971 година во Скопје.

-Диплома за завршено средно образование – „Јосип Броз Тито“-Скопје (културолошка насока со библиотекарство)

-Дипломиран професор по македонска книжевност и јужнословенски книжевности-со македонски јазик. Диплома од Филолошки факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

-Завршени постдипломски студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на Катедрата за македонска книжевност - Скопје, со просек 10.

-Одбранет магистерски труд на тема: *Лейшџиситише во македонската писмена традиција* на 21.06.2011 година и стекнување со звање магистер на филолошки науки.

Запишана е на докторски студии на матичниот Факултет и група.

Професионално искуство / сертификати:

Проект за модернизација на образованието при Министерството за образование и наука:

- Современи и креативни методи и техники на учење.
- Комуникациски и лидерски вештини во тимската работа.
- Оценување на знаењата и способностите на учениците со примена на Блумовата таксономија.
- Надворешен соработник во приватното средно училиште „Алјоритам ценитар“ на теми:
 - Младите и фолклорот,
 - Животот како драма или драма во животот,
 - Литературни блесоци.
- Одлични меѓучовечки релации-искуство во релации со различни национални групи.
 - Високо мотивирана со силна работна етика и способност за работа на повеќе работи истовремено со квалитет, поддржувач на тимска работа.
 - Способност за водење повеќе проекти во исто време.

- Квалификации од формален карактер, организација, администратор и водење на канцеларија.

Работно искуство:

- вработена од 1992 година во ТД ИНТЕЛСАТ ДОО - Скопје;
- повеќе од три години на раководна функција – управител.

3. Биографски податоци

М-р Марија Соколова е родена на 28.2.1980 година во Кочани. Има пријавено тема за докторат. Магистрирала од областа на Филолошките науки (подрачје-македонски јазик) на Филолошкиот факултет во Скопје и испитите ги завршила со просек 9,60. Магистрирала на тема: *Култура на писменото изразување на учениците во основното образование*. Дипломирала на групата македонски јазик и книжевност. Го има положено испитот за лектор.

Поседува работно искуство во високообразовна институција. Оваа учебна година ги држи предавањата по предметот македонски јазик за странци при Институтот за јазици на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во учебната 2007/08 година била демонстратор на Филолошкиот факултет „Блаже Конски“ - Скопје, по предметите: современ македонски јазик 1 и современ македонски јазик 2 под менторство на проф. д-р Стојка Бојковска. Во учебната 2008/09 бев демонстратор по истите предмети кај проф. д-р Стојка Бојковска и кај проф. д-р Симон Саздов. Покрај ова, била вклучена во воспитно-образовниот процес во ПСУ „Јахја Кемал“-Скопје и во ПСУ „САБА“-Скопје како професор по македонски јазик и книжевност.

Остварувања:

Редовен учесник е на научни семинари, трибини и собири за млади македонисти и зад себе има неколку објавени научни трудови:

- Соколова, М. (2006), *Спразбуришка лекција за Грција и за Буџарија*, Л.зб бр.1-3;
- Соколова, М. (2008), *Содржинско-јазична анализа на учебниците по македонски јазик како немајчин за реформираното гимназиско образование*, Зборник од Петтиот научен собир на млади македонисти;
- Соколова, М. (2010), *Содржините по морфологија во наставните програми по предметот Македонски јазик во основното образование (предметна настава)*, Зборник од Шестиот научен собир на млади македонисти;
- Соколова, М., *Јазичната структура на СМС-пораците*, Зборник од Седмиот научен собир на млади македонисти (во печат);
- Соколова, М., *Улогата на наставниците во градењето култура на писменото изразување на учениците во основното образование*, Л.зб. бр. 4-6.

На покана од Србскиот институт во Бауцен (Германија), во август 2008 година, како претставник од Филолошкиот факултет во Скопје, земала активно учество на Семинарот за изучување на лужичко-српскиот јазик.

Работно искуство:

- предавач по предметот македонски јазик за странци при Институтот за јазици на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип;

- демонстратор по предметите Современ македонски јазик 1 и Современ македонски јазик 2 на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје;

- наставник по македонски јазик во ПСУ „САБА“ во Скопје;
- наставник по македонски јазик во ПСУ „Јахја Кемал“ во Скопје;
- лектор (*Структура на јавните финансии во Република Македонија и Макроекономија* од проф. д-р Томе Неновски, „Напад на тероризмот“ од Одри Курт Кронин и Џејмс М. Лудс, весникот *Булевар*, списанието *Комплетна*, прикази, дипломски работи, кратки текстови, веб-страница).

Курсеви и семинари:

- октомври 2010 - учесник на Седмиот научен собир на млади македонисти;
- декември 2008 - учесник на Шестиот научен собир на млади македонисти;
- август 2008 - Семинар за изучување за лужичко-српски јазик во Бауцен (Германија);
- декември 2006 - учесник на Петтиот научен собир на млади македонисти;
- мај 2003 - практична настава по дијалекологија во Крива Паланка.

4. Биографски податоци

М-р Весна Петар Хорватик (моминско, - Илиоска) е родена во Скопје на 10. 9.1970 година. Во родниот град го завршила основното и средното образование, а студирањето го продолжила на групата за општа и компаративна книжевност на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, каде што и дипломира на 6. 1.1994 г., со среден успех 8,7 и се стекна со стручен назив - професор по општа и компаративна книжевност.

Своето образование го продолжила на постдипломски студии на студиската програма „Дидактика“ на Педагошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип со просечна оценка 10.

На 2.9.2010 успешно го одбрани завршниот труд на тема *Дидактички компоненти на лектирните содржини во наставата по македонски јазик во основното училиште во Република Македонија* и се стекна со стручен назив - магистер по образование во областа дидактика.

Во моментот кандидатката Весна Петар Хорватик е запишана на студиската програма за докторски студии по општествени науки од областа на педагогијата, модул-елементарно образование, која ја спроведува Филозофскиот факултет во Скопје во соработка со Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Остварувања:

Сфера во која ќе се движи нејзината научно - истражувачка работа е развојот и влијанието на комуникациските вештини кај децата во предучилишна и рана училишна возраст, како и влијанието на детската литература врз когнитивниот, емоционалниот и социјалниот развој на децата.

Весна Петар Хорватиќ својата професионална кариера ја започна како новинар во приватно радио, а со воспитно-образовната работа се занимава од 1997 година кога беше вработена како наставник по македонски јазик во ОУ „26 Јули“ во Скопје и во ОУ „Лиман Каба“, с. Љуботен. Од 1999 до 2001 г. работела како професор по македонски јазик со комуникации во ДСУ „Цветан Димов“ во Скопје, од 2002 до 2006 работела како професор по македонски јазик и литература со комуникации во ДСУ „Арсени Јовков“ во Скопје, а од 2006 година до денес е директор на Бирото за развој на образованието.

Во својата работна кариера, Весна Петар Хорватиќ била рецензент на учебник за македонски јазик и македонска литература за прва година за сите средни училишта (за настава која се изведува на јазик различен од македонскиот); повеќе години учествувала како ментор на ученици за државните натпревари по македонски јазик и литература, при што позначајно го издвојува менторството на ученичката Бљерта Шеху која во 2001 година го освои првото место. Кандидатката учествува во работата на повеќе стручни тела кои се формирани согласно со закон, а во функција на развојот на воспитно-образовниот процес.

Така, од 2008 г. таа е претседател на Државниот матурски одбор и член на комисијата за изготвување на тестови по македонски јазик и литература за државна матура.

Од 2008 г. е член на Советот за стручно образование, формиран со решение бр. 33-2912/1 од Владата на Република Македонија.

Од 2009 г. е член на Националната комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција, формирана со решение бр. 19-2127/1 од Владата на Република Македонија.

Во текот на својот работен век непосредно поврзан со воспитно-образовната работа, кандидатката се стекна со значајно искуство во реализацијата на наставата со ученици од различна возраст како и со спецификите на наставата во изучувањето на македонскиот јазик како немајчин.

Од аспект на своето професионално надградување, кандидатката има посетено повеќе обуки организирани од институции од Република Македонија, започнувајќи од: обука за примена на современи методи во наставата, примена на информатичката технологија во наставата, развивање на комуникациски вештини, обука за формативно и сумативно оценување во училиштата и сл., па до обуки стекнати од странски институции, и тоа:

- Обука за видовите оценувања во училиштето, спроведена во Тринити колеџ, Даблин – Република Ирска;

- Обука за употребата на информатичката и комуникациската технологија во наставата во основните училишта спроведена од Универзитетот Линколн во Велика Британија;

- Обука за професионален развој на наставниците во основното и средното образование спроведена од Марманет и ЦЕТ, Израел;

- Обука за развој на курикулум и обука за професионален развој на наставниците во основните училишта спроведена од Законот за школство на Република Словенија;

- Обука за изучување на странски јазици од рана возраст спроведена од ИСБ (Национален институт за развој на образование), Минхен, Република Германија.

Кандидатката Весна Петар Хорватик учествувала во пишувањето на повеќе стручни трудови, како:

- Концепција за деветгодишно основно воспитание и образование, издадена од Бирото за развој на образованието, 2007 г.
- Концепција за изработка на учебник и методологија за вреднување на учебник, издадена од Бирото за развој на образованието, 2010 г
- Развивање систем за работа со надарени и талентирани ученици во основните училишта во Република Македонија (истражување), издадено од програмата на УСАИД за човеков и институционален развој, Светско учење, 2011 г.

Весна Петар Хорватик е една од редакторките на Прирачникот за наставници за изучување на медиумската писменост во наставата по мајчин јазик, издаден од Македонскиот институт за медиуми и Институтот за демократија „Societas Civilis“- Скопје, 2010 г.

Кандидатката е рецензент на „Прирачник за наставата по немајчин јазик за наставата во основното, средното и високото образование, издаден од Британскиот совет во Македонија, 2011 г.

Кандидатката Весна Петар Хорватик учествуваше со свој труд на тема „Надарените и талентираниите во концепцијата за деветгодишно основно воспитание и образование“, на Првата интернационална конференција: „Надарените и талентираниите креатори на прогресот (теорија и практика)“, во организација на Педагошкиот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола.

5. Биографски податоци

М-р Ѓорѓина Кимова е родена на 9. 6.1979 година во Велес.

Образование:

- 2008-2010 година, одбранет докторски труд при Институтот за педагогија на Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, насловен: *Програменски и дидактичко-методски аспекти на изборните предмети во гимназиското образование во Република Македонија*;

- 2002-2007, Последипломски магистерски студии на Институтот за педагогија на филозофскиот факултет Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (насока-дидактичко-методска);
магистерски труд: *„Планирање и програмирање на воспитно-образовниот процес во реформираното гимназиско образование“*;

- 1998-2002, високо образование: Педагошки факултет „Гоце Делчев“-Штип (професор по одделенска настава)

- 1994-1998, Средно економско училиште: „Јовче Тесличков“-Велес.

Остварувања:

Семинари, обуки и учество во проекти:

- 2011, семинар „Култура Исток-Запад“, Друштво Световид, Прага, Чешка Република;

- 2010, проект „Сервис за бесплатна помош за жртви од семејно насилство“, Организација на жени, општина Велес;

- 2007/2011, обука „Меѓуетничка толеранција, разрешување конфликти и комуникациски вештини „извиднички одред“, „Димитар Влахов“-Велес;

- 2005, обука „Менаџментот на организација во современото општество, НВО, „Асоцијација за демократски вредности“-Велес;
- 2004, обука „Ненасилна разработка на конфликти“ „Центар за ненасилна акција“ - Сараево и „Мировна акција“-Прилеп;
- 2001/02 обука „Преку читање и пишување до критичко мислење“, Педагошки факултет „Гоце Делчев“-Штип.

Награди и признанија:

- 2002, диплома за најдобар студент на Педагошкиот факултет „Гоце Делчев“ во Штип во учебната 2001/2002 од Сојузот на студентите на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
- 2002, признанија за остварени значајни резултати при студирањето од Одборот на Учителската школа „Гоце Делчев“ во Штип.

Работно искуство:

- 2008-2011, професор по предметот методика на настава и менаџмент на образование, педагогија, педагошка психологија, избор и развој на кариера, при Приватната високообразовна установа меѓународен славјански институт „Г.Р.Державин“ - Св.Николе и Битола;
- 2006-2008, едукатор во „Центар за дополнителна настава за ученици од основно училиште“-Велес.

Општествени и организациски способности и вештини:

Култура на сослушување, почитување на другите, толеранција, одговорност, соработка, тимска работа, комуникативност, флексибилност, перманентна едукација, мотивација, логичко размислување, иновативност.

Список на објавени научни и стручни трудови:

- Кимова, Ѓ. (2008). Карактеристики на реформираното гимназиско образование, Образовни рефлексии бр. 1/2-списание за теорија и практика во воспитанието и образованието, Биро за развој на образование, Скопје;
- Кимова, Ѓ. (2008). Теоретски основи на современиот пристап на планирање и програмирање, Образовни рефлексии бр. 2/3 - списание за теорија и практика во воспитанието и образованието, Биро за развој на образование, Скопје;
- Кимова, Ѓ. (2008). „Планирање и програмирање на воспитно-образовниот процес во реформираното гимназиско образование, Образовни рефлексии бр 1/2 - списание за теорија и практика во воспитанието и образованието, Биро за развој на образование, Скопје;
- Кимова, Ѓ. (2008). Програмски и методско-дидактички концепт на изборните предмети во гимназиското образование во Република Македонија, Просветно дело, Година 63, бр.5, Скопје, стр.39-50, ISSN 0350-6711;
- Кимова, Ѓ. (2010). Средно образование и трендови на неговиот развој, Москва;
- Кимова, Ѓ. (2011). Нови поставки на современото образование, Просветно дело, Година 64, бр.1, АД „Просветно дело“ - Скопје, стр. 1-11, УДК-37-ИССН 0350-6711;
- Кимова, Ѓ. (2011). Култура на курикулум наспроти култура на наставна програма, Зборник на научни трудови, Втора меѓународна научна конференција Меѓународен дијалог: Исток-Запад (култура,

славјанство и економија), Меѓународен славјански институт „Г.Р.Державин“ - Св.Николе, стр.73-79, ИСБН 978-608-4559-04-7.

6. Биографски податоци

М-р Ирина Талевска е родена на 11.5.1983 година во Скопје.

Образование:

- во 2006 год. дипломирала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје на Катедрата за италијански јазик и книжевност, со шпански јазик и книжевност како втор студиум, насока-преведувач;
- во 2011 год. магистрирала на Катедрата за општа и компаративна книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје со што се здобила со титулата магистер на филолошки науки.

Работно искуство:

- од ноември 2005, ангажирана е како демонстратор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје за изведување на вежбите од предметот италијански јазик;
- 2005/2006-професор по македонски јазик за Италијанци во Институтот „Данте Алигиери“ - Скопје;
- 2006/2007-секретар на ТЕМПУС - проектот реализиран од групата за италијански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет под наслов: New Curriculum Models for Italian Studies;
- 2007-професор по италијански јазик во јазичното студио Challenge од Скопје;
- 2008-2010-професор по италијански јазик во Институтот „Данте Алигиери“-Скопје;
- симултан и консекутивен преведувач на форуми и семинари, започнувајќи од 2005 год.

Студиски престој и стручно усовршување:

- 2004 год., едномесечен студиски престој за усовршување на шпанскиот јазик во Малага, Шпанија;
- 2005 год., едномесечен престој во Бари, Италија, во рамките на ТЕМПУС - проектот:New Curriculum Models for Italian Studies;
- 2005 год., едномесечен студиски престој за усовршување на италијанскиот јазик во Перуџа, Италија, стипендиран од Министерството за надворешни работи на Р. Италија;
- февруари 2006, престој во Солун, Р. Грција, како учесник на семинарот организиран од Универзитетот „Аристотеле“, на тема: *Educazione Linguistica e Nuove Tecnologie*;
- мај 2006, престој во Бари, како учесник на семинарот за превод организиран од тамошниот универзитет;
- јули 2006, едномесечен студиски престој во Гарњањо, Р. Италија, како учесник во Летната школа за италијански јазик и култура, организирана од државниот Универзитет во Милано;
- 2007, едномесечен студиски престој во Џемона, Италија, за усовршување на италијанскиот јазик и култура во рамките на *Laboratorio Internazionale della comunicazione*;
- 2008, двонеделен престој во Бари, Р. Италија, на Летната школа за земјите од Медитеранот, организирана од Универзитетот во Бари, на тема: *La figura dell'ospite e il tema dell'ospitalita*;

- 2009, еднонеделен курс за усовршување на професори за италијански јазик како втор јазик, во седиштето на Институтот „Данте Алигиери“ во Рим.

Публикации:

- *Il rato dell Sabine* (Грабнувањето на Сабинките), расказ рангиран на второто место на меѓународниот конкурс распишан од Министерството за надворешни работи на Р. Италија на тема: *Un evento italiano*, објавен во списанието *Crocevia*, Lecce, Besa, 2008, NOo.9/10;
- *Pinocchio, Cuore e Marcovaldo nelle traduzioni macedoni*, Зборник на трудови од завршниот семинар на проектот Темпус ЈЕР 18101-2003, Скопје, 2007, Филолошки факултет „Блаже Конески“;
- Магичниот реализам на Масимо Бонтемпели во „Шаховската табла пред огледалото“, Скопје, Електронско списание за литература „Мираж“, 2008, бр.20;
- во печат - Потонатите и неизбавените. Во потрага по аксиологија на (не)постоечката вистина-учество на Меѓународниот научен собир за италијански јазик, литература и култура, 2009;
- За осакатеноста на општествениот субјект, Скопје, Мираж-електронско списание за литература, јули, 2011, Но.25.

Објавени преводи:

- превод на компаративна книжевност од Армандо Њиши, Скопје, „Магор“, 2006 год.;
- превод на текстот „Петрарка во делото на Гвидо Гоцано“, на Вана Сакаро, „Спектар“, Скопје, Институт за македонска литература, 2007 год. бр. 47;
- превод од шпански јазик на романот „Жената на маестрото“ од аргентинскиот автор Гилјермо Мартинес, Скопје, Антолог, 2009;
- превод на италијански јазик на текстот на А. Прокопиев: Каде е балканскиот Луис Харс? Белешки за регионален пристап во изучувањето на балканските литератури (*Dov'è il Luis Harss dei Balcani? Appunti per un approccio regionale allo studio delle letterature balcaniche*), Firenze, Studi Slavistici, 2009;
- преводи на избор текстови од италијанскиот футуризам, објавени во списанието „Синтези“, Скопје, Дијалог, 2009, бр.15;
- превод на предговорот кон делото на Глорија Ансалдуа: *Borderlands/Terre di confine*, од Паола Сакарија, Скопје, е-списание „Мираж“, 2010;
- превод на романот „Свеста на Сено“ од италијанскиот автор Итало Звево, Скопје, „Или-или“, 2010;
- превод од македонски на шпански јазик на избор од македонската поезија, објавено на сајтот на Разноликост/Diversity, 2010 год;
- превод на романот „За Родерер“ од Гилјермо Мартинес, Скопје, Антолог, 2010 година.

Дипломи и сертификати:

- Сертификат за овластен судски преведувач од италијански и шпански на македонски и обратно во основен суд Скопје I.

Заклучок и предлог:

Проследувајќи ги вкупните прикази приложени од страна на кандидатите низ кои непосредно се презентирани нивните стручни, научни и професионални остварувања, Рецензентската комисија изгради едногласен заклучок дека од сите пријавени кандидати, кандидатката м-р Весна Хорватик во најголема мера со својот вкупен стручен, научно-истражувачки и професионален опус и остварувања ги исполнува условите утврдени со односниот конкурс.

Рецензентската комисија ценеше дека кандидатката м-р Весна Хорватик, покрај остварувањата што ги презентира со посочените прилози, како кандидат во својата професионална активност, таа има и завиден ангажман практично во процесот на воспитанието и образованието.

Врз основа на сето тоа, Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Мито Спасовски, проф. д-р Снежана Адамчевска и проф. д-р Билјана Маленко го донесе едногласно заклучокот со предлогот за избор во соработничко звање - асистент од областа **методики на наставно-научните области по предметот методика на воспитно-образовна работа по култура на говор за групата предучилишно воспитание, од областа литература по предметите литература за деца за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, македонска, албанска и турска книжевност 1 и македонска, албанска и турска книжевност 2 за студиската група библиотекарство, светска книжевност 1 и светска книжевност 2 за студиската група библиотекарство, и од областа изборни предмети компаративна литература за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, и на ННС му ја предлага кандидатката м-р Весна Хорватик за избор во горенаведеното звање.**

Рецензентска комисија

1. Д-р Мито Спасовски, редовен професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје с.р.
2. Д-р Снежана Адамчевска, редовен професор на Филозофскиот факултет во Скопје Институт за педагогија с.р.
3. Д-р Билјана Маленко, редовен професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје с.р.